GERSCHEL'S ANTIQUARIAT STUTTGART

Digitized by the Internet Archive
in 2017 with funding from
Getty Research Institute

https://archive.org/details/polyhistorsymbol00caus_0

POLYHISTOR SYMBOLICVS,

Electorum Symbolorum, & Parabolarum hiſtoricarum Stromata, XII. Libris complectens.

Auctore P. NICOLAO CAVSSINO *Trecenſi è Societate* IESV.

Permiſſu Superiorum.

COLONIAE AGRIPPINAE.
Apud IOANNEM KINCKIVM ſub Monocerote.

ANNO M. DC. XXXI.

LIBRORVM ORDO,
ET NVMERVS.

I. MVNDVS, & Elementa.
II. Dij Gentium.
III. Hominis bona.
IV. Hominis mala.
V. Ritus Gentium.
VI. Aues.
VII. Quadrupedes.
VIII. Piſces.
IX. Serpentes & inſecta
X. Plantæ.
XI. Lapilli.
XII. Manufacta.

LIBRI INSTITVTVM.

LIBROS de ſymbolica Aegyptiorum ſapientia iam penè perduxeram ad vmbilicos, cum varias ex illuſtri hiſtoriarum inſtrumento parabolas, non quidem illas δημώδη ſed electæ cuiuſdam doctrinæ notas, quæ à me diuerſos, vt fit, auctores legente, fuerant animaduerſæ, viſum eſt attexere.

Quas ego dum ad priuatorum ſtudiorum ſubſidium in ordinem digero, video vt res eſt per ſe ſuauis & aliquo delectationis flore blanditur, iam prælibatas in hominum manus ſpargi, eo habitu quo minimè deſiderabam. quamobrem viſum eſt aliquo ſaltem artificio dedolatas, atque exſculptas in lucem emittere, vt eorum etiam petitionibus ſatisfaciam cumulatiùs qui hæc à me cruda propelli deſiderabant in publicum. Nunc autem te, Lector, de argumento paucis monitum volo.

CVR HIC LIBER POLYHISTOR SYMbolicus.

PLACVIT hunc librum Polyhiſtorem Symbolicum inſcribere, quod variarum hiſtoriarum Stromata contineat ad egregias aliquot ſententias συμβολικῶς accommodata.

NON ESSE NOVVM HOC SCRIBENDI GENVS, SED GRAVISSIMIS AVTHO-*ribus vſurpatum.*

NON eſt noua hæc ſcribendi ratio qua illu-ſtres aliquot hiſtoriæ rebus moralibus ac-commodantur. Auctores habet grauiſſimos; puta Platonem, Dionem Pruſæum, Maximum Tyrium, & cæteros: quorum oratio his parabolarum illuminata ſtellulis longè maius habet aucupium ſuauitatis.

At verò ſancti Patres, vt Baſilius & Ambroſius in ſuis Hexameris quàm ſæpè res naturales efforment in Ethica quædam ſymbola, quæ ad vitam inſti-tuendam moreſque regendos pertineant, nihil opus eſt dicere.

Sed pleniſſimè hoc argumentum profeſſus eſt Diuus Epiphanius vir æquè doctus ac ſanctus in ſuo Phyſiologo, ſiue interpretationibus quas cum Clementis Alexandrini ſymbolis coniunxi huius veſti-gijs inſiſtens duodecim Parabolarum hiſtoricarum libros pertexui.

QVID DE SYMBOLORVM SEV PARA-*bolarum vſu ſentiat Clemens Alex-andrinus.*

CLEMENS Alexandrinus lib. 5. ſtromatum de ſym-bolorum dignitate, fructu, iucunditate paucis verbis ſic cenſuit.

Χρησιμώτατον ἄρα τὸ τῆς συμβολικῆς ἑρμηνείας εἶδος εἰς πολλά, ϗ πρὸς τὴν ὀρθὴν θεολογίαν συν-ερȣ̃ν, ϗ πρὸς εὐσέβειαν, ϗ πρὸς ἐπίδειξιν, ϗ πρὸς βραχυλογίας ἄσκησιν, ϗ σοφίας ἔνδειξιν.

Vti-

Vtiliſſima (inquit) *ſymbolicæ interpretationis forma ad res permultas, nam iuuat & ad rectam Theologiam, & ad pietatem, & ad demonſtratiui generis orationes, ad breuitatis deniq; exercitationem ſpecimenque ſapientiæ.*

Hæc ille: quæ eruditis tantò magis parabolis conueniunt, quantò doctrinam hiſtoriarum cum flore ingenij ſuauius coniungunt.

QVOD ISTÆ QVOQVE PARABOLÆ SAcras Literas exornent, & locuples de hac re S. Auguſtini Teſtimonium.

SANCTVS Auguſtinus epiſtola centeſima decima nona de parabolis hiſtoricis ita iudicauit.

SI QVAE AVTEM FIGVRAE SIMILITVDINVM NON TANTVM DE COELO ET DE SIDERIBVS, SED ETIAM DE INFERIORI CREATVRA DVCANTVR AD DISPENSATIONEM SACRAMENTORVM, ELOQVENTIA QVAEDAM EST DOCTRINAE SALVTARIS, MOVENDO AFFECTVI DISCENTIVM ACCOMMODATA, A VISIBILIBVS AD INVISIBILIA, A CORPORALIBVS AD SPIRITVALIA, A TEMPORALIBVS AD AETERNA.

Hæc ille, vbi rectè nota appellari hoc inuentum, *Eloquentiam doctrinæ ſalutarem.*

Cauendum tamen ab eorum infantia, qui parabolas frigide nonnunquam & tortuosè, nulla habitu loci, temporis, argumenti, aurium ratione, plena manu inferciunt.

Tota hæc ratio debet eſſe ſuauis & condita prudentius, alioqui gratiæ natiuus ille flos emarceſcit.

Methodvs Libri.

In toto libro præmittere ſoleo hiſtorias, deinde interpretationes ſubijcere, quas iuxta proprium Rhetorum verbum libuit ἀποδόσει ſiue redditiones appellare, hiſtorias fermè omnes ex antiquis & probatis hiſtoricis attuli, ſi qua interdum plus admirationes habere videatur, non fuit noſtri inſtituti ſcrupuloſius diſquirere veritatem; cum præſertim non tam hiſtoriam quam parabolas ſcriberem. Itaque de his fas eſt mihi dicere quod S. Auguſtinus de Ciuitate Dei lib. 21. cum multa huius generis planè admirabilia percenſuiſſet, multa ſic habeo vt neque affirmanda, neque neganda decreuerim. I*nterpretationes fermè ſunt ingenuæ, & exquiſitis veſtitæ optimarum ſententiarum ornamentis, potuiſſem quoque hiſtoricæ accommodationis iuxta* Ιερογλύφων *mentem fuſius reddere rationem, ſed nolui in rebus perſpectis commentariorum luxuria ſylueſcere, ſuum cuique in hac re arbitrium relinquo.*

(·,·)

ELE-

ELECTORVM SYMBOLORVM ET PARABOLARVM HIſtoricarum

LIBER PRIMVS.

MVNDVS.

Seu de ijs quæ ad Cælum, & Elementa pertinent.

MVNDVS DEI IMAGO ET SYMBOLVM.

TIMAEVS Pythagoricus Deũ vocat Κόσμον ἰνδαλμικόν, *Mundum exemplarem*. Vt enim mundus omnia ſuo complexu cingit: ſic Deus maxima (quod aiunt Pythagorici) vniuerſaliſq; natura vbiq; præſens, omnia videns, audienſq; cuncta continẽs, nullius verò ambitu contenta; Maximus mundus ſapientiæ, ſanctitatis, intelligentiæ vitæ, rationum, formarum. Quod Plato diſertè his verbis definiuit. Τάγα ν κτα ζῶα πάντα. ἐκεῖνος ἐν ἑαυτῶ περιλαβὼν ἔχει, καθάπερ ὁ κόσμος ἡμᾶς ὅσα τε ἄλλα θρέμματα συνέστηκεν ὁρατά. *Omnia enim quotquot ſunt animalia intelligibilia, ille in ſe complexus ſeruat atque continet, non ſecus ac mundus nos, & omnia creata quæcumque cernuntur, ſuo ambitu cingit.* Inde illa nobilis figura mundi apud Aegyptios per quam nos ad creatoris intelligentiam arcanis myſterijs inducunt. Deum ſiquidem, vt refert Porphyrius apud Euſe-

Dei præclara deſinitio ex Pythagor. ſententia.

Porphyr. ***apud Euſeb. li. 3. de præpar. Euang.***

Euſe-

c. 3 Iamblic. de myſteriis titul. Opinio AEgypt.

Euſebium, Κνὴφ AEgyptij appellant, vbi nota in illo Pierij codice parum fideliter legi Eneph, pro Cneph, niſi malis cum Iamblicho legere Emeth, quod nomen apud Hebræos veritatem ſignificat. Huius porro Cneph imaginem, humana (inquit) forma depingunt, colore cœruleo, zonam tenentem, & ſceptrum, pennam gerentem in capite. Ouum præterea ab ore producit, à quo naſcitur Deus quem Ægyptij Phta. Græci Vulcanum vocant. Hic Porphyrius coloris cœrulei, zonæ, & ſceptri Hieroglyphica, vt per ſe ſatis nota prætermittens, ſymbolum pennæ explicat, quod poni aſſerit propter obſcuram Dei cognitionem ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἐν τῇ κεφαλῇ κεῖται διὰ τὸ δυσεύρετον καὶ κεκρυμμένον Ouo verò mundum viſibilem ſignificari refert idem Euſebius ex Pithagoræ Philoſophia, qui teſtam oui cœli omnia cingentis imaginem, Vitellum ignis, ſpiritus qui ſunt in ouo aeris. Albumen aquæ, terræ porro partes magis côncretas ſymbolum eſſe dictitabat.

Ouum mundus viſibilis ex Euſebio.

Aliud hic Euſebius addit mundi Hieroglyphicum, ſimulachrum ἀνθρωποειδὴς, complicatos habens pedes, veſtem talarem, eamque auream, pilam capite ſuſtinens, quo mundi forma, immobilis conſtitutio, rotunditas, & ſtellarum varietas ſignificatur, eaque omnia à Deo regi, ſuſtentarique; & in Dei cognitionem mentes hominum perducere.

Simulacrũ ἀνθρωποειδὴς. mundi Hieroglyphicum, ex eodem.

APODOSIS.

Dei natura humani aut Angelici ingenij viribus comprehendi nullo modo poteſt; Hic enim ſibi ſuæ gloriæ latebras conſtituit, quas ſi mens conetur perrumpere, opprimitur magis quam lucet. Itaque diuinæ naturæ immenſam obſcuritatem ſignificantes AEgyptij dictitabant, primum omnium principium tenebras eſſe; ſuprà omnem intellectum poſitas, Tum in ſacris ceremonijs ter *incognitam calignem* hoc eſt Deum, vocabant, quod præclarè animaduertit

Ægyptiorum præ-

tit Damaſcius Platonicus, πρώτην, ἀρχὴν νομίζουσι σκότος ὑπὲρ πᾶσαν νόησιν, σκότος ἄγνωστον τρὶς τοῦτο αὐφημίζοντες, Quæ cum ita ſint, ſatis erit humano ingenio poſt lucem fidei, Diuinæ maieſtatis veluti refractos radios in mundo, & rebus creatis agnoſcere. *clara ceremonia.*

Iuppiter eſt quodcumque vides.

II. MVNDVS DEI LIBER & Tabula.

Dei Canticum.

RHodi viuebat Protogenes, quò cum Apelles adnauigaſſet, auidus cognoſcendi opera eius fama tantùm ſibi cogniti, continuò officinam petijt. aberat ipſe, ſed tabulam amplæ magnitudinis in machina aptatam picturæ anus vna cuſtodiebat. Hæc Protogenem foris eſſe reſpondit, interrogauitque à quo quæſitum diceret: ab hoc, inquit Apelles, arreptoq; penicillo, lineam ex colore duxit ſummæ tenuitatis per tabulam. Reuerſo Protogeni, quæ geſta erant, anus indicauit, ferunt artificem protinus contemplatum ſubtilitatem, dixiſſe. Apellem veniſſe: non enim cadere in alium tam abſolutum opus. Ipſum tunc alio colore tenuiorem lineam in illa ipsâ duxiſſe, præcepiſſeq; abeuntem, ſi redijſſet ille oſtenderet, adijceretq; hunc eſſe quem quæreret, atq; ita euenit. Reuertitur Apelles, ſed vinci erubeſcens tertio colore lineas ſecuit, nullum relinquens amplius ſubtilitati locum. At Protogenes victum ſe confeſſus in portum deuolauit, hoſpitem quærens. Placuitque ſic eam tabulam poſteris tradi, vnicam quidem, ſed artificum præcipuo miraculo. Auidè. Romæ ſpectata eſt, ſpatioſiore amplitudine nihil aliud continens quam lineas viſum effugientes, inter egregia multorum opera inani ſimilis, & eo ipſo alliciens, omniq; opere nobilior.

Tabula Apellis & Protogenis. ex Plinio.

Plinius *lib. 35. cap.* 10.

APODOSIS:

Magnitudo Dei ex minimis.

Deus in hac rerum vniuerſitate quaſi in tabulâ, ſubtiliſſima operum ſuorum duxit lineamenta, ex quibus agnoſci poteſt: Nemo enim eſt tam ferus & ferreus, qui cùm primum in cœlum ſuſpexerit. mundi rectorem Deum non videat. Atque vt ex vngue Leonem, ex linea Apellem, vel Protogenem licet deprehendere. ſic ex minimis etiam rebus Dei magnitudinem poſſumus colligere.

Manilius *Aſtron. l.* 4

Materia ne quære modum, ſed perſpice vires
Quas ratio non pondus habet.

D. Auguſtinus non modo cum tabula variorum colorum temperie florida: ſed etiam cum cantico mundum comparat, his verbis: *Si Homo*, inquit, *carminis artifex nouit quas, quibus moras vocibus tribuat, vt illud quod canitur ſuccedentibus, ac decedentibus ſonis pulcherrime currat, ac tranſeat: Quanto magis Deus nulla in naturis naſcentibus & occidentibus tẽporum ſpatia, quæ tanquam ſyllabæ ac verba ad particulas huius ſæculi pertinent, in hoc labentium rerum quaſi mirabili cãtico, vel breuius vel productius, quam modulatio præcognita & præfinita depoſcit, præterire permittit.* Idem habet S. Paulinus natali IX. S. Felicis.

III. MVNDI STATVS ETHICA Pictura.

Ex Sancto Damaſceno.

S. Damaſcenus in Hiſtoria Barlaami c. 12. homines mundi delicijs mancipatos ſimiles eſſe dicit fugienti rabiem Monocerotis, qui dum fugeret, in barathrum incidit, atque in ipſo lapſu arbuſculam quandam apprehendit, fortiterque tenuit. Tum in baſi pedibus impreſſis viſum eſt ſibi de reliquo in otio, & tranquillitate fore. At verò conuerſis oculis vidit duos mures, album vnum, alterum nigrum,

grum,corrodentes radicem arboris,& nihil propius fuit, quàm vt abſcinderent. In imo barathro inſpicit draconem, aſpectu terribilem, flammam, & faces ſpirantem, ſibique cruentis faucibus inhiantem: intuens verò rurſus baſin illam ſupra quam conſtiterat, animaduertit quatuor aſpidum capita de pariete emergentia: Nec mora, eleuans oculos cernit de ramis arbuſculæ exiguam mellis ſuauitatem. quamobrem omiſſa malorum quæ illum obſederant memoria, totum ſe inſanæ mellis dulcedini tradidit.

APODOSIS.

Hæc ſimilitudo (inquit) eſt eorum qui voluptatis illecebris adhæſerunt. Vnicornis eſt mors, Barathrum mundus, arbuſcula à muribus corroſa, vita noſtra per dierum & noctium curricula, conſumpta. Quatuor aſpides, totidem elementa, quibus malè temperatis compago totius corporis diſſoluitur. Draco, infernus eſt, eos ſeducens qui ſe vitijs tradidere. Stilla mellis, delectationum mundi dulcedinem ſignificat.

Heu! quam dulce malum mortalibus additum
Mellis dirus amor.

IV. COELVM.

Laboris perpetui typus.

AEgyptij cœlum, ob ἀιδιότητα hoc eſt, perpetuitatem, corde picto, cui foculus ardens ſubiectus ſit, exprimunt. *Plut. in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Viros magnos, & cœleſtis particulæ plenius compotes, perpetuis iiſque grauibus curis agitari oportet, atque inſtar cordis aut cœli ſemper moueri, & quod

Viri magni ſtantes moriūtur.

quod ille dixit *ſtantes mori* Suet.in Veſpaſiano. Hoc diſertè Latinus Pacatus in nobili Theodoſij panegyrico deſcripſit his verbis.

Suet. in Veſpaſ.

Diuina gaudent perpetuo motu. Pacatus in Theodoſij Paneg.

Gaudent profectò diuina perpetuo motu, & iugi agitatione, ſe vegetat æternitas, & quicquid homines vocamus laborem, veſtra natura eſt. Vt indefeſſa vertigo cœlum rotat, vt maria æſtibus inquieta ſunt, & ſtare ſol neſcit: Ita tu Imperator continuatis negotijs, & in ſe quodam orbe redeuntibus, ſemper exercitus es.

V. COELVM, MAIESTATIS ET REGII ANIMI DOMINATVS, SYMBOLVM.

Choſrois cœlum.

CHOSROES rex Perſarum machinam finxit, in qua cœli effigies, aſtrorumq; conuerſiones, cum ſceptrigeris Angelis aſtantibus admirabili ſpectaculo cernebantur, tùm imbres fluere, præmicare fulgura, tonitrua mugire, ipſe eminens in medio, quaſi Deus humanus, ſpectabat omnia. Cedrenus rem totam deſcribit his verbis. Ingreſſus Bazacũ vrbem Heraclius. ἔυρε τὸ μυσαρὸν εἰδωλον τοῦ Χοσρὸου, τὸ δὲ ἐκτύπωμα αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ παλατίου σφαιροειδεῖ στέγῃ, ὡς ἐν οὐρανῷ καθήμενον, καὶ περὶ τοῦτο. Ηλίον, καὶ Σελήνην, καὶ ἄστρα, οἷς ὁ δεισιδαίμον, ὡς θεοῖς, ἐλάτρευε, καὶ ἀγγέλους αὐτῷ σκηπτροφόρους περιέστησεν, ἐκεῖθεν δὲ σταγόνας στάζειν, ὡς ὑετοὺς καὶ ἤχους ὡς βροντὰς ἐξηχεῖ θαί ὁ θεόμαχος ταῖς μηχαναῖς ἐπετεχνήσατο, Cedrenus ad annum Heraclij 13. pa. 338.

APODOSIS.

Quod ille vanus, & impius Choſroes inani ſpecie duntaxat expreſſit: Hoc vir ſapiens ſolida quadam felicitatis poſſeſſione plenius videtur adeptus. Is enim cœlum ſibi fixit in terris, qui pacatos habet animi affectus, qui gaudet officio, qui Angelorum choro ſtipatus Deo fruitur, & diuinis rebus (vt ait Theodo-

Theodoretus. ἐπιτρυφᾷ hic ſub pedibus humanarum rerum curſus & recurſus, reciprocaſque negotiorum viciſſitudines labi videt lætus, alacer, ſecurus, & ſui vbique ſimilis. Hic verè.

Inconcuſſa dedit puræ ſacraria menti.

Rupertus ſuper Matth. hanc ſimilitudinem videtur delibaſſe, cum dixit. *Cœlum ipſa mens, vel anima præcipuè ſapientis, vt quæ habet lucida ſidera, ſtates motus concinnas choreas, diuinos circuitus, virtutum ſplendores fulgidiſſimos.* Rupertus. *Cœlum mens, vel anima, ſapientis.*

VI. COELVM FORI BABYLOnici.

Iuſtitia.

ERAT, inquit Philoſtr. c. XVII. lib. I. aula è ſapphiris cœleſtis coloris conſtructa, in qua aureæ Deorum effigies, quaſi ex æthere, eminebant: ſpectatores (credo) actionum humanarum, & æquitatis præſides. Ex teſtudine verò illices auiculæ quatuor aureæ pendebant, quas illices torquillas nominant ἴυγγες, Adraſteam vltionis Deam ſignificantes, admonenteſque regem, ne ſe ſupra hominem efferret, eas. dicunt Magos, cum in regiam veniſſent, vſſiſſe fieri, vocantque *Deorum linguas*. *Illices auiculæ Deorum linguæ.*

APODOSIS.

Rectè & opportunè hic Iuſtitia exprimitur. Color cœleſtis, auguſtam ſimul, & venerandam loci ſanctitatem, ſimulachra, Dei, in iudicijs vindictam præſentem, in nefarios iudices ſignificant,

ἔχει θεὸς ἔκδικον ὄμμα, Homerus.

DIN IAE

VII. DINIAE COELVM TERrenum.

Bruta felicitas improborum.

DInias ſe ad Lunam propè acceſſiſſe dicebat tanquam ad puriſſimam quandam tellurem. Idem quoq; Xenophanes docuit, vt eſt apud Ciceronem Academic. qu. 4. habitari in Luna, eamq; eſſe terram multarum vrbium, & montium. Huic ſomno multa ſimillima apud Lucianum in verarum hiſtoriarum libris inueniuntur, quæ & hoc ſæculo vani homines renouant.

Antonius *Diogenes in libris incredibilium. De corde quod remittebatur ad hūc locum vide li. 3. de Homine & in obſeruat.*

APODOSIS.

Homines voluptuarij titillāte ſenſum lenocio terram ſibi fingūt in cælo, belluarum ſordidiſſimas voluptates in Beatorum ſede conſtituunt. Tales ſunt Elyſij Turcarum campi qui domicilium ſuæ beatitudinis lupanari quoque fœdius eſſe voluerunt.

O curuæ in terris animæ, & cœleſtium inanes.

Elyſii Turcarum campi.

VIII. SOL IN NAVI.

Dei Prouidentia.

POrphyrius apud Euſebium de præpar. Euang. lib 3 c. 3. refert Ægyptios inter cætera ſymbola hoc nō inferioris notæ habuiſſe. Solis effigiem pulchra radiorum luce circumfuſam collocabant in naui, quæ aduerſo flumine raperetur; remis, veliſque incitata. Huic autem ſe ſubſternere videbatur crocodilus, & blando quodam famulatu ingenij miteſcente ſæuitia, per vndas deportare.

APODOSIS.

Porph. Phyſicos ſequutus hoc ſymbola denotari putat motū Solis in humido, per Crocodilū verò potabilem aquam, in Solem ferri cōtendunt Ægyptij:

ſed

ſed Iamblichus in myſterijs titul. de expoſitione ſymbolorum Ægyptij Theologiæ, ἠθικῶς explicat. & refert ad Dei circa mundum prouidentiam. Proinde (inquit) vbi Deum introducunt nauis gubernatorem, principatum mundi, & veluti clauum in Dei manibus conſtitutum ſignificant. Sicut enim gubernator clauo vno quodã faciliq́ue momento nauium mouet, & regit: Ita Deus in mundum deſuper, videlicet à primis naturæ principijs pręcipuas motionum cauſas exhibens.

IX. SOL IN IOSVE MONVMENTO.

Principium vigilantiæ.

INTER cætera Ioſue monumenta, præclarum illud eſt quod Hebræi narrant interpretes, in eius tumulto ſtatuam Solis poſitam fuiſſe quaſi in demortui cineribus adhuc ſtaret: à quo, inter viuos degente inaudito anteà miraculo de illo curſus ardore, quem nulla vis inflexerat, detortus fuerat. Vide Serr. in cap. 24. Ioſ.

APODOSIS.

Præterquàm illud ad memorabilis illius rei quæ contigerat monumentum, ſimulachrum Solis fuit expreſſum. Virtutes quoque Ioſue deſignat, & maximè in regendo dexteritatem ad omnia temporis momenta compoſitam quod videtur indicaſſe Ioſephus, cum dixit, fuiſſe illum quem memoramus Naue filium, πρυτανεῦσαι τὰ κατ' ἀρετὴν δεξιώτατον, καὶ πρὸς ἅπαντα καιρὸν ἀρετῆς ἡρμοσμένον. Ideo familiare eſt Regum ſidus quia Princeps temporum.

——tempora diuidit aui.
Mutat noctè diem, radijſque potentibus aſtra
Ire vetat, curſuſque vagos ſtatione moratur.

Lucan. X.

X. SOLIS VIRGAE. Ἡλίου βακτηρίαι.

Filij regum præſidia.

Plutarch. *in Iſide & Oſiride.*

AEGYPTII feſtum Solis baculorum celebrant viceſima ſecunda die menſis Phaophe, poſt æquinoctium autumnale. Soliſque natos baculos aiunt: ἐμφαίνοντες ὥσπερ ὑπερείσματος δεῖσθαι καὶ ῥώσεως innuentes fulcro & robore Solum indigere, qui iam inclinatur à nobis ferri incipit, & caloris, & luminis aliquam patitur diminutionem.

APODOSIS.

Sol, qui calore imminutus videtur, & luce, principis vim ſenio tabeſcentem ſignificat, quæ virgis, hoc eſt filiorum adoleſcentum adminiculis fulcitur.

Sunt enim ἄρσενες, στῦλαι δόμων.

vnde votum Martialis pro Filio Domitiani ep. 3. l. 6.

Naſcere Dardanio promiſſum numen Iulo,
Vera Deum ſoboles naſcere magne puer.
Cui Pater æternas, poſt ſæcula tradat habenas,
Quiq; regas orbem cum ſeniore ſenex.

XI. SOLIS SACRVM.

Manſuetudo & ebrietatis fuga

Philocorus *bi. l. 12.*

SACERDOTES Heliopolitani Soli nunquam vino litabant, neque ipſi vtebantur Græci quoque cum facerent ſacra Soli mel litabant. quod exiſtimarent Solem omnium rerum moderatorem à vino, & ebrietate alieniſſimum.

APODOSIS.

Sol mens mundi, abſtemius, viros principes quibus aliorum regendorum cura commiſſa eſt, circa vinum maximè temperantes eſſe oportere ſignificat. πάντα τὰ ἄλογα τῶν ἀνθρώπων ἐγκλήματα οἴνου ἐστὶν ἀποβλύσματα.

Iſidor. Peluſ. ad Zenod. epiſt. 203. lib. 1. *Omnia hominum peccata rationis & mentis expertia, è vino, tanquam è fonte, ſcaturiunt.* *Vinum fons peccatorũ.*

XII. SOLIS VICTIMA
Ἡλίου ἱερόν.

Opus egregium. ex Himerio.

PERSAE Soli ſub mithræ nomine ſacrificant. Reges ergo equum album, ephippijs, phaleriſque inſignem eidem dedicant ad maieſtatem. Philoſtr. *Lib.* 1.

APODOSIS.

Himerius orationem ſuam, cum equo albo, phaleras, cum Muſarum ornamentis, eum cui eandem conſecrarat, comparat cũ Sole, ἐν προπεμπτηρίῳ λόγῳ; ex eo diſce præſtantiſſimum quodque & puriſſimum Deo omnia intuenti eſſe offerendum: Neque verò ſatis eſſe vegeti corporis robur illi dedicare, ſed mentis præterea addendam eſſe puram, candidam ſinceritatem. *Quod ſi corpus quo inferiore tanquam famulo vtitur anima, ſacrificium eſt; quanto magis anima ipſa, cum ſe refert ad Deum?* Auguſtinus. Proſper epigramm. xv.

Quid voueat Domino quiſque bene corde volutat,
Ipſum ſe totum præparet, & voueat:
Maior enim offerri nequit hoſtia mentis in ara.
Nec Chriſti ex templo ſuauior exit odor,
Quàm cũ homo caſtorum profert libamina morum,
Et de virtutum munere ſacra litat. *Quomodo litandum.*

XIII. LVNAE SIMVLACRVM CVR ACCIPITRIS CAPITE.

Deus fons & caput operis.

LVNAE ſimulachrum Apollinopoli, quæ eſt vrbs Aegyptia, mira arte compoſitum cernebatur: ſpecie quippe erat non muliebri, vt pingi vulgò ſolet, ſed virili; Tum verò accipitris faciem præferebat, & altera manu haſtam vibrans, fluuiatilem equum per quem Typhona Aegyptij deſignare ſolent, videbatur configere. Alias quoque exhibebatur geminis cornibus molliter aſſurgens, quorum apici κύκλος δισκοειδὴς, Circulus in diſci figuram efformatus inſidebat. Euſebius l.3 de præpar. Euang. c. 3 Quod autem hîc notat virilem fuiſſe Lunæ ſpeciem, etſi cauſam non explicet, tamen conijciendum relinquit, Aegyptios Aſſyriorum cuidam ſuperſtitioni congrua dixiſſe. Siquidem in Aſſyria, Lunæ templum fuit apud Carras, in quo qui Lunæ muliebri ſupplicaret, hunc vxoris imperio ſubijci credebant; Qui verò Lunæ virili ſacrum faceret, illum vxorium non eſſe, ſed ſuæ coniugi dominari. Itaque Lunam in viri ſpeciem effingebant, eique ſolis inſignia adnectebant capiti. Tum *Lunum* Deum inuocabant potius quam Lunam, quem maſculum Lunam appellat Tertull. in Apologetico c. xv.

Cum iſtis fermè congruunt quæ Aſſirij in Adad & Adargatidis exprimebant ſimulachris. Vide Lilium Syntag 1. de Hiſtoria Deorum.

Lunus Deus apud Carras.

APODOSIS.

Luna Accipitris, quod eſt ſymbolum Solis, caput præferens, oſtendit beneficia in ſuum auctorem liberali animo regerenda, & originem omnium bonorum Deum in apice, & primordijs rerum ſemper eſſe conſtituendam, à quo quicquid eſt inter mortales luminis defluit.

Deus omnis harmoniæ

Deus omniſona modulator & arbiter vnus
Harmoniæ, per cuncta mouet quam corpora rerum:
Et naturæ opifex Deus omnis, & artis, in omni

Fons

Fons opere & finis faciens bona, factaque ſeruans.
S. Paulinus, S. Felic. natal. IX

monia operũ præſes.

Præfert etiam hic Luna caſtiſſimæ Matronæ effigiē, quæ pudorem ſeruat, & Typhonem, hoc eſt impudentiam calcat, quæ virum ſuum caput æſtimat, quæ ſe in eius voluntates & mores obſequij facilitate transfundit.

XIV. ΣΕΛΗΝΗ.

Inconſtantia.

PETIIT à matre Luna, vt ſibi tuniculam congruentem texeret; mater verò reſpondit, Quî poſſum verò; cum te iam plenam, mox in cornua attenuatam, rurſum dimidio orbe videam? hanc fabulam narrat Cleobulus in conuiuio ſapientum.

APODOSIS.

Luna Symbolum inconſtantiæ. homini fatuo, & vitioſo nulla menſura: modò iratus eſt, modò lenis, modò triſtis; modò hilaris, prout diuerſæ rerum imagines animum perculerunt, ita varias in vultu figuras cõformat. *Stultus vt luna mutabitur* D. Bernardus in ſermone de natiuitate S. Ioannis Baptiſtæ, rectè cum luna comparat eos, qui ſe hominum opinionibus & adulationi mancipatunt. Quemadmodum, inquit, ſplendet Luna ſine feruore, modò plena, modò exigua, modò nulla videtur, Mutuatum enim lumen nunquam in eodem ſtatu permanet, ſed creſcit, deficit, extenuatur, annihilatur, & penitus diſparet: Sic qui conſcientias ſuas in alienis labijs poſuerunt, modò magni, modò parui ſunt, modò nulli, ſecundùm quod adulantium linguis, vel vituperare, vel laudare placuerit.

Ambitioſi & Cenodoxi cum luna comparati à D. Bernardo.

XV. LVNA CRESCENS ORTVS SPECTAT.

Pietas, Dei contemplatione alitur.

LVNA ſemper auerſis à Sole cornibus, ſi creſcat, ortus ſpectat; ſi minuatur, occaſus. *Pl. l.* II *c.* XIV.

APODOSIS.

Vis creſcere, Deum religioſo cultu intuere. Noli illi contumacis ſpiritus cornua obtendere; incipies enim minui, & euaneſcere, cum te ad occaſum, hoc eſt ad rerum creatarum ſolatiola conuerteris. Deum lucis fontem contemplare, & cum Syneſ. lyra cane:

σὺ δ' λάμψον, ἄναξ,	*Tu verò illuſtra Rex*
Ἀνάγωγα φάη,	*Oculos vt ad cœleſtia ſe attollant:*
Ἅψον δ' σέλας,	*Accende ignem,*
Καὶ πυρκαΐαν,	*Et incendium.*
σπέρμα τὸ βαιὸν	*Semen illud exiguum*
Αὔξων ἐν ἐμῷ	*Alens in meo*
Κρατὸς ἀώτῳ.	*Capitis apice.*

XVI. STELLA PERTINACIS.

Prouidentia.

IN veteri numiſmate Pertinacis ſimulachrum cernitur, manibus verſus ingentem Stellam in cœlum ſublatis, cum inſcriptione; PROVID. DEOR. COS. II. Illuſtre quoque in eo factum fuit Ioannis Gallorum Regis, qui Stellatorum Equitum ordinem inſtituit, cuius inſigne erat, Stella Magorum in galero, aureis radijs circumfuſa, cum lemmate,

Stella Magorum inſigne Stellatorum equitum.

Monſtrant regibus aſtra viam.

APODOSIS.

Icon indicat Dei prouidentiâ regi omnia in terris, & contra Epicuri delirium, de quo Manilius:

Mundum diuino numine verti
Atque ipſum eſſe Deum: nec fortè coiſſe magiſtra
Vt voluit credi, qui primus mœnia mundi
Seminibus ſtruxit minimis, inque illa reſoluit,

Vide Senec. lib. de Prouid. Himerium in Epicurum, Hieroclem, Minutium, & cæt. infinitos.

XVII.

XVII. ACEPHALVS STELLA.

Helluo. ex Clemente Alexandrino.

MIHI videtur is qui Mathematicis dicitur Acephalus, qui ante Stellam errantem enumeratur, capite in pectus compreſſo, ſignificare helluones homines, & voluptuarios, & ad ebrietatem propenſos. Nam in his quoque ratiocinandi facultas non in capite, ſed inteſtinis collocatur, iræ, & cupiditati ſeruiens: τὸ λωγιστικὸν ἵδρυται οὐκ ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐντερδίοις πάθεσιν. *Pædag. lib.7. p.11.*

APODOSIS.

Congruit cum D. Hieronymi ſententia, qui ſuper Matth. ait, *Cor habet in ventre guloſus, laſciuus in libidine, cupidus in lucro.* Et in Epiſtol. *Animas in nimio ſanguine & adipibus quaſi luto inuolutas, nihil cœleſte, ſed ſemper de carnalibus eructare, & ventris ingluuiem cogitare.*

XVIII. FVLMEN ANTONINI, ET NERVAE,

Clementia.

IN Antonini Pij, atque etiam in aliquot Neruæ numis cernere eſt fulmen in thoro collocatum. Inueniuntur alia numiſmata, in quibus Aquila fulmini inſidet, cui ramus oliuæ eſt additus: hoc in ſuis ſymbolis Carolus V. & Maximilianus II. vſurparunt.

Arguit offendendi poteſtatem penes ipſum Imperatorem eſſe, verùm ob illius clementiam quieſcere, & non niſi conſulto torqueri: diſertè in hanc ſententiam Seneca Natural. Quæſt. lib.2. cap. 63. Quare ergo id fulmen quod ſolus Iuppiter mittit, placabile eſt? Pernitioſum id de quo deliberauit, & quod alijs quoque diis auctoribus miſit? *Quia Iouem, id eſt, regem prodeſſe etiam ſolum oportet, nocere non niſi* *Sine conſilio fulmen mittendum non eſt.*

cum pluribus viſum eſt. Diſcant hoc ij quicunq; magnam potentiam inter homines adepti ſunt, ſine conſilio nec fulmen quidem mitti. Aduocent, conſiderent multorum ſententias, placita temperent, & hoc ſibi proponant, vbi aliquid percuti debet, ne Ioui quidem ſuum ſatis eſſe conſilium. Caſſiod. Var. 3. 46. *Materia eſt gloriæ principalis delinquentis reatus, quia niſi culparum occaſiones emergerent, locum pietas non haberet.*

XIX. FVLMEN MITHRIDATI ADVLATVR.

Regiæ Maieſtatis ſymbolum.

MITHRIDATES rex Aſiæ, & Ponti, cum adhuc infantulus in cunis vagiret, collapſum fulmē faſcias, quibus inuolutus erat, exuſſit, neq; tamen ipſum læſit, veſtigium modo quoddam ignis in fronte relictum eſſe, quod facilè occultaret coma, rurſus cum iam vir eſſet, ita propinquum ei dormienti cecidit, vt tela in pharetra, quæ haud procul à lecto pendebat, condita conflagrarint: ipſe tum quoque intactus. Vide Muret lib. 1. var. hiſt. c. 2.

APODOSIS.

Hæc fulgura, & faces capiti heroum affuſæ, regiæ maieſtatis ſemper indicia fuere, quod eruditè notauit Virgilius in ſuo Iulo:

Ecce leuis ſummo de vertice viſus Iuli
Fundere lumen apex, tactuq; innoxia molli
Lambere flamma comas, & circum tempora paſci.

Hoc Seruio Tullo contigiſſe memorat Plinius *lib.* 1. *c.* 107. & Plutarch. de fortuna Romanorum, additque fuiſſe σημεῖον χρησὸν ἐπὶ ἀπροσδόκητον ἡγεμονίαν.

XX.

XX. IGNIS, DIVINITATIS, ET POTENTIAE SYMBOLVM.

VR Chaldæorum.

CHALDAEI ſub Conſtantino Magno totum terrarum orbem luſtrabant, vt Deum, quem ſub ignis ſpecie colebant, omnibus dijs præſtantiorem re ipſa conuincerent. Et quidem omnes deorum ſtatuæ ignis vi diſſoluebantur. ventum erat in Aegyptum, & certamen propoſitum Aegyptij igitur ſacerdotes, Nili ingentem ſtatuam producunt, quæ intus concaua magnam aquæ copiam continebat, vndique autem foraminibus plena: quæ ſubtili artificio cera oblinebantur, ita vt aquam continerent, ignis tamen vim minimè ſuſtinere poſſent. Chaldæi exultabundi certamen ineunt, igni Nilum circundant, cum repente reſeratis, ob liquefactam ceram foraminibus, maxima vis aquæ profundi cœpit, quæ & ignem extinxit, & Chaldæorum Deum omnium ludibrio expoſuit. Ruff. lib. 2. hiſt. Eccleſ. paulò aliter Suidas rem narrat in voce *Canopus*.

APODOSIS.

Ignis diuinitatis Symbolum eſſe docent non modo profani auctores, ſed etiam ſacri, vt Cyrillus in Ioan. 3 Origen. 1. Periarch. Auguſt contra Adimantum 13. & Dionyſius cœleſtis Hierarchiæ 15. qui ignis virtutes vberiori ſtylo proſequitur. Parabola autem præterea indicat, nullam eſſe tam immenſam potentiam, quæ ab alia, ſi præſertim adhibeatur induſtria, domari, refrænariuè non poſſit.

Omne ſub regno grauiore regnum eſt.

XXI. IGNIS REGIAE MAIESTATIS IMAGO.

Vophalenſium. λαμπαδουχία.

VOPHALENSIVM Aethiopum rex, ſingulis annis mittit ex ſuis domeſticis, qui ignem nouū

principibus, nomine ipſius regis impertiat, atque inde reliquis hominibus impertiatur, hoc modo, vbi legatus ad domum cuiuſuis principis accedit, ignis extinguitur, deinde à legato nouus excitatur: tunc omnes eo commeant, vt ignem inde in domos ſuas inferant: qui non facit, vt proditor & maieſtatis reus punitur extremo ſupplicio, & ſi opus fuerit in eum comparatur exercitus. *Oſorius lib.* 4.

APODOSIS.

Mitto quod hic ritus abundè teſtetur, ignem fuiſſe Regiæ maieſtatis Symbolū, vnde Imperatoribus Romanis, & Conſtantinopolitanis olim prælatis. Addo etiam Patriarchis præiuiſſe λαμπαδάριον, (ita enim nominatur à Codino) qui in liturgijs, & proceſſionibus lampadem ante ipſos Eccleſiæ Principes geſtabat. Notat Balſamo prælatas Imperatori faces, corolla aurata gemina fuiſſe inſignitas, cum Imperatricis, & Patriarchæ λαμπάδες vna tantum eſſent redimite. αἱ λαμπάδες μὲν τῶν βασιλέων διπλοῖς περιχρύσοις περιζώννυνται στεφανώμασι, τῶν δὲ πατριαρχῶν, καὶ τῆς βασιλίσσης ἑνὶ κατακυκλοῦνται στεφανώματι. Totus hic ritus ſatis apertè demonſtrabat à Regibus lucem dignitatis, & claritatem nominis hauriri, eoſq; inſtar ignis omnia permeare, & vitalem ſpiritum ſuis popularibus impertiri.

XXII. IGNIS MITHRAE, PRAEVIVS REGVM.

Sapientia cœleſtis.

PERSAE ignem cœlitus delapſum apud ſe ſempiternis ferculis cuſtodiunt, cuius portionem exiguam quondam præiſſe Aſiaticis regibus dicunt, vt ait Ammianus lib. 23. Manauit in cæteros deinde Imperatores exemplum, qui πῦρ προπεμπτικὸν etiam mera luce vſurparint: Quamquam Indi non quaslibet faces, ſed eas, quæ in ara Mithræ, hoc eſt, Solis, eſſent

eſſent accenſæ prætulerunt. Narrat enim *Phil. lib. 2. c. 13. p. 96.* Indos ipſos ad Phraotæ regis reditum tanta lætitia elatos, vt accenſis ex ara Solis facibus obuiam procederent, & ad regiam vſque deducerent, fauſtis acclamationibus proſequuti.

APODOSIS.

Fax quæ præit regibus eſt cœleſtis ſapientia, quæ ἄσβεστον φέγγος dicitur ἀνθολ. ι. Ara Eccleſia, Sol Deus. His auſpicijs reges fœliciter regnant. Themiſtius ad Valentinianum: θεοφιλεῖς ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς βασιλέας ἅμα τῇ πρώτῃ γενέσει.

XXIII. IGNIS FLAMINIS DIALIS.

Scientia benè vtendum.

IGNEM è Flaminis Dialis domo niſi in ſacrum efferri ius non eſt. Aulus Gellius.

APODOSIS.

Ignis eſt ſcientia, in quo ſplendor eſt, & calor: hoc accendit; illo, illuminat. at quàm fœdè ea abutuntur, qui ex religioſa domo, & propè ex ipſa Dei ara acceptam, in profanos amores, in venalis linguæ petulantiam conuertunt? Simile eſt quod de Chriſtianorum oleo lucernas Iudæorum, aut Gentilium incendi vetant Canones Apoſtolorum. Sic enim habet Canon ſeptuageſimus: *Si quis Chriſtianus oleum tulerit ad ſacra Gentilium, vel Synagogam Iudæorum feſtis ipſorum diebus, aut lucernas accenderit, de ſocietate pellatur.* Eſt in Phædro elegantiſſima de hoc argumento fabula *lib. 4* 68.

Canones Apoſtol. vetãt accendi lucernas Iudæorum de oleo Chriſtianorum.

Lucernam fur accendit ex ara Iouis,
Ipſumq; compilauit ad lumen ſuum,
Onuſtus qui ſacrilegio cum diſcederet,
Repente vocem ſancta miſit Religio:
Sceleſto ſpiritu culpam lues.

XXIV. ΑΝΕΜΩΝ ΗΧΩ.

Dei Maieſtas occulta.

EXHIBEATVR in tabula vir, poplitibus ſe excipiens, erectis in cœlum oculis, vel pronus in faciem, adſpirantium ventorum ſtrepitum perhorreſcens, cum hoc verſiculo:

Ἀνέμων πνεόντων τὴν ἠχὼ προσκύνει.

APODOSIS.

Iambilicus interpretatur his verbis: ἀνίκητον γὰρ ὡς δεῖ τῶν θείων, ὁσίων καὶ δυνάμεων, τὴν ὁμοιότητα ἀγαπᾶν. Deum cum minimè videre poſſis, at certè per res creatas ſparſum, & in ijs tacito quodam horrore ſpirantem, debes venerari. Porro D. Dionyſ. cæleſtis Hierarch. 15. Deum venti nomine commodè deſignari oſtendit, propter naturalem vim mouendi, atque animandi, & celerem inſuperabilemq; diſceſſum, & nobilium principiorum, atque finium incognitas, atque inuiſibiles latebras.

Deus venti nomine deſignatur ex D. Dionyſ.

XXV. ZEPHYRVS AD OLORES.

Mœcenatum fauor in Poëtas.

OLORES Fauonio afflati canunt ſuauius:

Ἀνίσαται γὰρ τῶν πτερύγων ἡ πυκνότης,
Νεύρων τάσιν γ' ἔντεχνον ἐκμιμουμένη,
Καὶ πλῆκτρον εὐθὺς ὁ Ζέφυρος ὑπογίνεται.

Erigitur enim alarum ſeges, fidium neruos temperatos referens, & plectrum ſtatim Zephyrus ſuggerit. Phile.

APODOSIS.

Fauonij, Mœcenates; Poëtæ, olores.

Sint Mœcenates, non deerunt Flacce Marones.

Et quod præclarè dictum eſt à Plutarcho de fortuna Alexandri *lib.* 2.

Καρ-

Καρπῶν μὲν εὐφορίαν εὐκρασία ποιεῖ.
Καὶ λεπτότης τοῦ περιέχοντος ἀέρος,
Τεχνῶν δὲ, καὶ φύσεων ἀγαθῶν αὔξησιν
Ευμένεια, καὶ φιλανθρωπία βασιλέως.

XXVI. PLVVIA SANGVINEA.

Luxuriæ nota peſſima.

CIRCA annum Chriſti 1017, in regione Aquitaniæ iuxta maritima, ante ſolemnitatem D. Ioannis Baptiſtæ, tribus diebus de cœlo pluit ſanguis, qui cadens ſupra carnem hominis, aut ſupra lapidem, non poterat lauari, ſi verò ſupra lignum caderet, lauabatur.

APODOSIS.

De hac re conſultus Fulbertus Epiſcopus Carnotenſis *epiſt.* 79. apud Baron. per lapidem impij (inquit) per carnem fornicarij ſignificantur, per lignum medij, qui neque molles, vt caro, neque vt lapis duri. Addit, *impios, & fornicarios indelebili nota in ſanguine ſuo morituros, medios per mortis anguſtiam ſaluandos.*

Impiorum & fornicariorũ mors.

Fulbertus *Epiſcopus Carnotenſis*

PLVVIA FERREA.

Superioris poteſtatis rigor.

Refert Plinius ferro in Lucanis pluiſſe, anno antequam M. Craſſus à Parthis interemptus eſt, omneſq; cum eo Lucani milites, quorum magnus numerus in exercitu erat. *lib.*11. *c.* LVI.

APODOSIS.

Symbolum eſt ſuperioris poteſtatis in inferiores acerbæ atque immitis. Cœli enim inſtar ſunt Reges & Principes, quorum munus eſt mitioribus Iuſtitiæ & benignitatis radijs in inferiora, hoc eſt in plebem influere: Quod ſi telis quaſi ferrea grandine ſemper armati in miſeros vſquequaque deſæuiant, ſuæ conditionis obliuiſcuntur: *Nullum enim clementia ex*

omni-

omnibus magis, quam Regem aut Principem decet. Senec. *lib.* 1. *de Clementia.*

PLVVIA AVREA.

Aurea contra pluuia Symbolum eſt fauoris, opulentiæ, & felicitatis quam Reges in ſuos populares immittant.

APODOSIS.

Hoc Rhodijs fertur contigiſſe quos ait Himerius in bibliotheca Photij auro fluxiſſe, Ioue auream nubem in eos rumpente: χρυσὸν ἐπ' αὐτοὺς διὸς νεφέλην ῥήξαντος.

Talis per cuneos hyems Latinos
Plebem grandine concutit ſerenam.
Ducat nubila Iuppiter per orbem
Et latis pluuias minetur agris,
Dum noſtri Iouis hi ferantur imbres.

Stat. lib. 1. Syluar. hæc ille de Imperatorum miſſilibus.

XXVII. QVATVOR AMNES PARADISI.

Virtutes Cardinales.

ZOROASTRES, cum animum alatum eſſe diceret, interrogatus à diſcipulis quo pacto volucres animos ſortiri poſſent? Irrigate (inquit) alas aquis vitæ. interim ſciſcitantibus vnde has aquas peterent, per parabolam more ſuo reſpondit: Quatuor amnibus paradiſus Dei alluitur, & irrigatur, vobis ſalutares aquas inde haurietis.

APODOSIS.

D. Ambroſius flumina Zoroaſtris quatuor, virtutes totidem Sapientiam, Iuſtitiam, Fortitudinem Temperantiam intelligit. Vide D. Ambroſ. lib. de Paradiſ. & Allegor. Philon. p 39. edit. Colon. Allobrog.

Gan-

Ganges ramentis auri, praſino lapillo, & carbunculo nobilitatus; prudentium inuenta, virorem, ſeu viuacitatem mentis, & animæ facem ſignificat.

Ganges prudentiam.

Nilus, qui Aegyptum alluit, temperantiam deſignat, qua deliciarum, & voluptatum ardor reſtinguitur, & per hanc corporis Aegyptum virtutum riui ſcaturiunt.

Nilus temperantiam.

Tigris fluuiorum omnium velociſſimus, fortitudinem notat, quæ mirabili pernicitate, ſonitu magno, curſuque fertur; & obſtantia quæque proruit, & demolitur.

Tigris fortitudinem.

Euphrates, Iuſtitiæ ſymbolum eſt non obſcurum; vt cui fœcunditatem, & fructuum exuberantiam tribuunt. At Iuſtitia eſt, ex qua magna fructuum vbertas humanæ ſocietati affluit.

Euphrates Iuſtitiam notat.

Hæc paulò aliter, & copioſè Philon pertractat in legis allegorijs, apud quem Geon; qui ὃ στῆθος pectus ſignificat, & Nilo reſpondet; pro fortitudine accipitur, Tigris, qui Aſſyrios alluit, hoc eſt, τοὺς εὐθύνοντας, temperantiam deſignat circa cupiditates, quæ vt Tigres θηρία ſunt ἀτιθασώτατα.

Cupiditates θηρία ſunt ἀτιθασώτατα ex Philone.

XXVIII. FONS AESCVLAPII.

Medicina.

FVIT in Aeſculapij gymnaſio fons olei, aureo fornice conſpicuus, quem Heraclides conſtituit: ἐλαίου κρήνην ἐπισκευάσας ἐν τῷ τοῦ Ἀσκληπίου γυμνασίῳ χρυσῆν τοῦ ὀρόφου.

APODOSIS.

Gymnaſium Aeſculapij, Medicorum academias ſignificat, è quibus fontes olei, curationes ſcilicet ad miſerorum mortalium ſalutem fluunt: Quæ omnia quantò erunt ſplendidiora, ſi fornix aureus, Dei charitas, deſuper veſtigat.

Omnes humanos ſanat medicina dolores.
Prop. Eleg. l. 2. idcirco

Τῶν

Τῶν δὲ ἐλευθερίων τεχνῶν ἰατρικὴ οὐ μὲν γλαφυρὸν, καὶ περίττον, καὶ ἐπιτερπὲς οὐδεμιᾶς ἐνδεέστερον ἔχει, θεωρητικὸν δὲ μεγάλοις φιλομαθοῦσιν τὴν σωτηρίαν, καὶ τὴν ὑγίειαν. Plutarch. de præcept. ſanit.

XXIX. ALBVLA.

Virtus ſeuera inprimis, poſtea facilis.

ALBVLA, Romanorum aqua, argentea perſpicuitate ingredientibus quidem frigida, artubus infert horrorem; poſtmodum tam leniter calefacit, ac ſi potionem calidam ebibiſſent, qui eadem ſe abluunt. Strabo.

APODOSIS.

Virtus prima fronte aſpera videtur imperitis, fortibus verò athletis nihil manſuetius.

Aſpera principio (nec enim mihi fallere mos eſt)
Proſequitur labor, ad nitendum intrare volenti
——— *mox celſus ab alto*
Infra te cernes hominum genus.

Sil. Italicus lib. XV.

XXX. FONS ALEXANDRI.

Victoria cum labore.

ALEXANDRO caſtra ad Oxum flumen mediante, atque in Sogdianos mouente, non procul à Regis tabernaculo gemini fontes exorti, Alter aquâ, alter oleo fluxit. Conſultis vatibus, Ariſtander reſpondit, Olei fontem, laborem quidem, ſed, & victoriam promittere.

APODOSIS.

Obſeruatione dignum eſt, quod idipſum in domini noſtri natali contigit. Nam vt notat Oroſius, *Fons Chriſti. Oroſ. lib. 6.* fons viâ tranſtiberinâ toto die fluxit oleo. Portendebantur illi videlicet labores, quos Chriſtus toto vitæ curſu, pro noſtra ſalute exantlauit, & ærumnoſiſſimo

ſiſſimo omnium ſupplicio finiuit, ex quibus miſericordia largius fluxit in terras effuſa.

Nec cedite curis.

Virtuti damnoſa quies, nullumq́ coronat
In ſtadio ſecurus honor: ſua gloria forti
Cauſſa laboris erit, raruſq́ ad gaudia miles
Cui pax ſola fuit, victoria ſemen ab hoſte
Accipit. Arat. Diacon. l. 1. in Acta Apoſtol.

Gloria cauſa laboris eſt.

Arat. Diacon. lib.

XXXI. APVSCIDAMVS.

Religio.

APVSCIDAMVS lacus eſt Africæ, in quo omnia extant, nihil mergitur Pl. lib. 31. c. 11.

APODOSIS.

Religio, & cœleſtis philoſophia eminentes animas, in hoc rerum humanarum ſalo, ſupra cupiditates ſtatuit, ſi diligenter excolatur:

Hæc ſecura quies & neſcia fallere vita,
Hic patiens operum, paruoq́ aſſueta iuuentus,
Sacra Deûm, ſanctiq́ patres, extrema per illos
Iuſtitia excedens, terris veſtigia fecit.
Me vero primum ſacratæ ante omnia Muſæ
Quarum ſacra fero ingeti perculſus amore,
Accipiant, cœliq́ vias & ſidera monſtrent.

Liceat enim de hac vita Maronis ore loqui.

XXXII. ASBAMAEA AQVA.

Voluptas.

HAEC fidem ſeruantibus dulcis, & aſpectu placida, periuris, & infidis infeſta: epota namque oculos, pedes, ac manus peierantium inuadit, puſtulis, ac vomicis totum corpus inquinans, neque illinc diſcedunt, ſed ad aquam ſuam deplorant calamitatem. Philoſt. in vita Apoll. lib. 1. c. 1 v. p. 7.

APODOSIS.

Voluptas honeſta, vtentibus ſuauis, mala, è contrario

trario fruentibus pernicioſa; quæ cum ſemel inuaſit in corpora, quibus ſordibus oppleta non inquinat? quibus vitijs animum non inficit? ad ſummum vltricis conſcientiæ furias, ſqualorem, & mœſtitiam ſuis amatoribus, præclarum relinquit authoramentum. ὅς δὲ μειλιχρῶν ἔθιγεν μέγα κλαύσει, Syneſ. inſ.

XXXIII. ASPHALTITES.

Mundus.

IN Aſphaltite lacu Iudææ nihil mergi poteſt quicquam animam habens, Iſid. orig. lib. XIII. c. XIII.

APODOSIS.

Aſphalitites vorago eſt mundi, & vanitatis, quæ permultos quidem abſorbet; in eos tamen nihil iuris habet qui animam habent, hoc eſt; prudentiam Chriſti; vel Charitatem, qua omnes animantur actiones.

Sunt etenim pennæ volucres pijs
Quæ celſa conſcendant poli,
Quas ſibi cum velox mens induit,
Terras peroſa deſpicit.

Et Syneſius hym.

Μάκαρ ὅσις βορὸν ὕλας
προφυγὼν ὕλαγμα, καὶ γᾶς,
Αναδὺς ἅλματι κούφῳ
Βυθὸν οἶδεν θεολαμπῆ.
Fœlix qui voracem hylæ
Latratum fugiens, & terræ,
Emicans ſaltu celeri
Profunditatem vidit diuinitus fulgentem.

XXXIV. BOEOTIAE LACVS.

Vinum immodicum, fomes libidinis.

BOEOTIAE lacus furialis eſt, de quo qui biberit, facibus libidinis exardeſcit. Iſidor. orig. l. XIII. cap. XIII.

APO-

APODOSIS.

Vinum, οἶνος μαινόλης, vt appellatur à D. Greg. Nazianz. Bœotiæ lacus eſt, qui flammas ſuccendit libidinis. D. Hieron. lib. II. aduerſus Iouinianum, c. 6 *Eſus & potus vini, ventriſq; ſaturitas, ſeminarium libidinis eſt.* Nec immeritò ab Ariſtophane apud Athenæum, lib. 10. nominatur *lac Veneris*, & à Pontiano, *Malorum omnium Metropolis*, ἀφροδίτης γάλα, πάντων δεινῶν μητρόπολις.

Vinum lac Veneris, ab Athenæo. & malorũ omnium metropolis, à Pontiano.

XXXV. FONS BRIELII.

Dulcis inter amara.

VIRGO MARIA.

QVOD in Hollandia accidit, vrbe *Brielio*, valdè memorabile eſt. vrbs eſt in inſula, in qua nulla prorſus aqua dulcis in puteis, alijſue ſcaturiginibus inueniri poteſt, & quanta vis adhibeatur, omnis opera perditur. vbique enim, tam in vrbe ipſa, quàm per inſulam omnem, potabilis aqua reperiri nullâ ratione poteſt: fecit tamen natura fontem dulcem, ad quem ponticulo, eſt aditus, vnde vrbs tota ſibi vſum aquæ parat, cùm tamen circa hunc fontem foueæ & putei omnes ſalſam contineant, vt memorat Georg. Bruin, in Brielio.

APODOSIS.

Maria Virgo ſola in hac inquinati generis humani maſſa, pura permanſit. Cyprian. in ſerm. de Natiuitate Chriſti. *Non æquanda eſt mulieribus cunctis quæ genuit Maieſtatem plurimum à cæteris differentem: Natura communicauit, non culpa.*

XXXVI. GERON ET MELAS.

Inſtitutio bona & mala.

EVDICVS in hetiæotidi fontes duos tradit eſſe, Ceronem, ex quo bibentes oues nigras fieri,

Melanſ ex quo albas, ex vtroque autem varias. Plin. Nat. hiſt. lib. 31. cap. 11.

APODOSIS.

Bona inſtitutio candidos, praua improbos facit, miſcellanea verſipelles: Quamobrem magnæ curæ eſſe debet recta iuuentutis inſtitutio, idq; à teneris, vt herbeſcens ætas in bonam frugem adoleſcat:

Principijs obſta: ſero medicina paratur,
Cum mala per longas inualuere moras:
Sed propera, nec te venturas differ in horas:
Maius opus mores compoſuiſſe ſuos. Ouid.

XXXVII. AQVA CICERONIANA.

Vnus lucet vtrique.

DIONA memoratu villa eſt, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus impoſita littori, celebrata porticu ac nemore, quam & vocabat Marcus Cicero Academiam, ab exemplo Athenarum, ibi compoſitis voluminibus eiuſdem nominis, in qua & monumentum ſibi inſtaurauerat, ceu vero non in toto orbe terrarum feciſſet. Huius in parte prima exiguo poſt obitum ipſius, Antiſtio Vetere poſſidente eruperunt fontes calidi, perquam ſalubres oculis, quos Laureas Tullius ſuis carminibus celebrauit. Plin. lib. 31. c. 2.

APODOSIS.

Laureas ille Tullius, Ciceronis libertus, Græcis, & Latinis litteris eruditus, alluſionem fecit huius fontis, à luce corporis, ad lucem animi. Iſtas nempe aquas oculis ſalutares, ſymbolum eſſe ingenij Ciceroniani, cuius libri, & monumenta tenebras animi diſpellerent. Plinius carmen affert Laureæ, dignum (inquit) vbique, & non ibi tantum legi:

Quo tua Romanæ vindex clariſſime linguæ
Sylua loco melius ſurgere iuſſa viret,

Atque Academiæ celebratam nomine Villam,
Nunc reparat cultu ſub potiore Vetus:
Hîc etiam apparent lymphæ non ante repertæ,
Languida quæ infuſo lumina rore leuant.
Nimirum locus ipſe ſui Ciceronis honori
Hoc dedit, hac fontes cum patefecit ope.
Vt quoniam totum legitur ſine fine per orbem,
Sint plures oculis quæ medeantur aquæ.

XXXVIII. CYZICI FONS.

Euchariſtia permotionum remedium.

CYZICI fons amorem Veneris tollit. Iſid. orig. lib. XIII. c. XIII.

APODOSIS.

Sanguis Chriſti potentiſſimus ad omnes impuri amoris,& cæterarum permotionum flammas reſtinguendas. D. Bern. *Si quis veſtrum non tam ſæpe modo,non tam acerbos ſentit iracundiæ motus,inuidiæ, luxuriæ,aut cæterarum huiuſmodi, gratias agat corpori, & ſanguini Domini,quoniam virtus Sacramenti operatur in eo, & gaudeat quod peſſimum vlcus accedat ad ſanitatem.*

In idem fermè argumentum cadit

Telum Cupidinis in templo Dianæ Epheſiæ,pendens in vacuo. *Telum Cupidinis in templo Dianæ Epheſiæ.*

In Virtutis enim,& Caſtitatis regno quę per Dianam ſignificatur; Amor terrenus locum nullum inuenit,in quo defigatur: *Nil quod lædat habet.*

XXXIX. CLITOR FLVVIVS.

Collegium nobile.

MNASEAS Patrenſis in Periplo ſcribit,Clitoris fluuij piſces vocales eſſe. τὰς ἐν Κλείτορι ποταμῷ ἰχθύας φθέγγεσθ. Athen. lib.8.p.331.

APODOSIS.

Clitor fluuius vocales piſces efficit, & nobilis eloquentiæ Academia, eos, qui prius infantiſſimi erant, facit eloquentes.

O mutis quoque piſcibus
Donatura Cycni, ſi libeat modum.

Hor. od. 3. car. l 4.

XL. FONS CUPIDINIS.

Amor cœleſtis.

CYZICI fons Cupidinis vocatur, ex quo potantes amorem deponere Mutianus credit. Plin. lib. 31. cap. 11.

APODOSIS.

Cupido cœleſtis.

Terrenas cupiditates ponunt, qui ſe puro lauacro pœnitentiæ abluunt, & cœleſtis Cupidinis facibus inflammantur. Is eſt de quo Marianus Scholaſticus Antholog. 4.

Οὐκ ἀπὸ πανδήμου ξεῖνε Κύπριδος, οὐκ ἀπὸ γαίης
  Εἰμὶ, καὶ ὑλαίης ἔκγονος εὐφροσύνης
Ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρὰν μερόπων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
  Εὐμαθίης, ψυχὴν δ' οὐρανὸν εἰσανάγω.
Ἐκ δ' ἀρετῶν στεφάνους πισύρων πλέκω, ὧν ἀφ' ἑκάστης
  Τούσδε φέρων πρώτῳ τῆς σοφίης στέφομαι.

Non ex vulgiuaga hoſpes Venere, non è terra
* Sum, & corporeæ ſoboles lætitiæ.*
Sed ego in pura hominum mente facem accendo
* Doctrinæ, animamq́ ad cœlum perduco.*
Ex quatuor enim virtutibus coronas texo, & ex
* Singulis decerpens primâ ſapientia coronor.*

XLI. FONS EPIRI.

Eloquentia.

IN Epiro eſſe ferunt fontem, in quo faces extinguuntur accenſæ, & accenduntur exſtinctæ. Iſidorus

doꝛus ſic, *Eloquentia frigidos inflammat, accenſos reſtinguit.*

APODOSIS.

Huius eſt languentis populi incitatio, & effrenati moderatio. eadem facultate, & fraus hominum ad perniciem, integritas ad ſalutem, vocatur. Cic. 2. de Oratore. Accedit authoritas Pindari.

Καὶ τὸν αἰχματὰν κεραυνὸν σβεννύεις.
ἀενάου πυρός. πυθ. ᾠδ. α.

XLII. GALLVS.

Ne quid nimis.

GALLVS Phrygiæ fluuius (ſi modicè bibas) medetur corporis malis, ſi immodicè, lymphatum animum agit. Plin.

APODOSIS.

Μέτρον ἄριστον.
Eſt modus in rebus, ſunt certi denique fines,
Quos extra citraque nequit conſiſtere rectum.

Hor. Satyr. 2. Suus cuique modus eſt, tamen magis oſtendit nimium quam parum. Cicero de Oratore. in quo conſentiunt cum vetere Phocyllidis dicto:

Πάντων μέτρον ἄριστον ὑπερβασίαι δ' ἀπεναί.
Μέτρῳ μὲν φαγέειν, πίνειν, καὶ μυθολογεύειν.
Omnium menſura optima, exceſſus damnoſi.
Cum menſura comede, & bibe, & loquere.

XLIII. GNIDES AMNIS.

Virtus vnita.

CYRVS Gnidem amnem, qui vnum ex eius equis abſorpſerat, minatus ita reſtrinxit, vt in amnis trecentos ſexaginta riuos diduceret, ex quo celebris amnis amplitudo conciſa eſt. Herod. lib. 1.

APODOSIS.

Nimia propagatione, & conciſione magnarum plerumque rerum minuitur claritas.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη. Plutarchus in Antonio. Quamobrem cum ab Aruntio & Ateio actum eſſet in Senatu ſub Tiberio, an ob moderandas Tiberis exundationes verterentur flumina & lacus, per quos augeſcit; Itum eſt in hanc ſententiam: *Optime rebus mortalium conſuluiſſe naturam, quæ ſua ora fluminibus, ſuos curſus atque originem, ita fines dederit. ipſum Tiberim nolle prorſus accolis fluuijs orbatum minore gloria fluere.* Cornel. Tacit. annal. lib. 1.

XLIV. FONS INDIAE AVREVS.

Beatitudo poſt fata.

EST fons in India, vnde hauritur aurum fictilibus, quod ſtatim concreſcit, nec eo quiſquam potitur, niſi frangat fictile. Phot. in biblioth. pag. 68. initio.

APODOSIS.

Fictile eſt corpus humanum, aurum beatitudo, cuius delicijs non eſt alia ratione frui, niſi ex iſtis compagibus exceſſerimus.

Felix qui potuit grauis
Terræ ſoluere vincula,
Felix qui potuit boni
Fontem viſere lucidum.

Ite nunc fortes vbi celſa magni.
Ducit exempli via Cur inertes
Terga nudatis? ſuperata tellus
Sidera donat.

Boët. Metr. 10. l. 3. & 7. l. 6.

XLV. FONS INDIAE AVREVS ET FERREVS.

Eloquentia perfectorum.

FONS eſt quadratus in India vnius vlnæ altitudinis, latitudinis verò ſexdecim cubitorum. Ex

eo pri-

co primum quidem aurum fictilibus hauritur: Deinde ferrum educitur, ſed ferrum omni auro præſtantius, quod in terram de pactum nebulas, & grandines turbineſque compeſcit. Ex eo ferro ſe duos gladios habuiſſe memorat Cteſias in Indicis.

APODOSIS.

Primum quidem auro proludit adoleſcentum eloquentia, inter Epidictici generis blandimenta, & delicias enutritas: Mox vbi iuuenari deſijt, ferreis armis pugnat, hoc eſt, vi quadam ineluctabili, qua hominum impotentes, & furioſos ſedat affectus, mentemque ſerenitate perfundit. Talis eſt magiſtra ſummorum oratorum eloquentia.

Det primos verſibus annos,
Mæoniumque bibat felici pectore fontem.
Mox & Socratico plenus grege mittat habenas
Liber & ingentis quatiat Demoſthenis arma.
Hinc Romana manus circumfluat: Et modo Graio
Exonerata ſono mutet ſuffuſa ſaporem,
Interdum ſubducta foro det pagina curſum,
Et fortuna ſonet celeri diſcincta meatu.
Dein pugnas, & bella truci memorata canoro.
Grandiaque indomiti Ciceronis verba minetur.
His animum ſuccinge bonis ſic flumine largo
Plenus, Pierio defundes pectore verba.

Petron. Arbiter.

XLVI. FONS INSVLAE. SAXOSAE.

Virtus initio difficilis.

STRABO lib. XVI. memorat non procul à Laodiceæ littoribus inſulam eſſe ſaxoſam, quæ tamen incolas habeat non paucos, fontemque ibi eſſe tradit, in quem immerſa vaſa hauriendæ aquæ cauſa ſalſam primo hauſtu trahunt, eamque maritimam: reliquo autem hauſtu dulcem, & potabilem.

APODOSIS.

Initia plerumque aſpera iucundos exitus ſortiuntur. Virtus initio difficilis, dura, auſtera: mox tanta iucunditate ſenſus perfundit, vt mella, roſas, & balſama ſpirare videatur.

Θάρσειν χρὴ, φίλε Βάττε, τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον. Theocritus.

XLVII. FONTES FORTVNATARVM INSVLARVM ANTISTROPHI.

Antidota, veritas, & error.

POMPONIVS Mela inſigniter tradit eſſe in Fortunatis inſulis ſingularem duorum fontium naturam, ex altero qui guſtauerit, riſu ſoluitur in mortem, at verò affectis remedium eſt ex altero bibere.

APODOSIS.

Error, & veritas his fontibus ſignificantur, quorum ille necat mortifero planè poculo, niſi ſe, ſuumque liquorem limpidiſſimum veritas inſtillet. Athanaſius in Apologia ad Conſtantium, ῥόπαλον ἐστιν ἡ διαβολὴ, καὶ μάχαιρα, καὶ τόξευμα ἀκίδωτον, ὥς εἶπε Σολομῶν, καὶ ταύτης μόνη ἡ ἀλήθεια ἰᾶσθαι δύναται.

XLVIII. HYPANIS.

Voluptatis, γλυκύπικρον.

HERODOTVS lib. 4. ſcribit Hypanim è fontibus, quinque dierum via exilem profluere, ac dulcem. Deinde poſt aliorum quatuor dierum iter perquam amarum, Athe. lib. 2. pag. 43.

APODOSIS.

Amores celeriter de floreſcunt. Cic.

Voluptas initio mellea, aceſcit ad extremum. *Amores enim & deliciæ*, quod ait M. Tullius pro Cœlio, & 2. de orat. *maturè & celeriter defloreſcunt & in omnibus rebus voluptatibus maximis faſtidium finitimum eſt.*

Oi δ

Ὃς δὲ τραπέζας,	*Qui autem in menſa*
Ἐπορεξάμενος,	*Porrecta manu*
Μελιχρῶν ἔθιγεν,	*Epulas dulces attigit,*
Ἦ μέγα κλαύσει,	*Eum valdè ſanè pœnitebit*
Πικρὰν μερίδα,	*Acerba potionis,*
Τῶν ἀντίξων	*Contrariis ponderibus,*
Συνεφαλκομένων.	*Eum detrahentibus.*
Ὁδε γὰρ χθονίας	*Hæc enim terrena*
Δεσμὸς ἀνάγκας	*Lex neceſſitatis*
Δικόθεν θναταῖς	*Binis ex crateribus mortalibus*
Βίον οἰνοχοεῖ.	*Vitam fundit.*

Boëtius lib. 3 metro. 7.

Habet omnis hoc voluptas,
Stimulis agit fouentes,
Apiumq́; par volantum
Vbi grata mella fundit,
Fugit, & nimis tenaci
Ferit icta corda morſu.

Dignus eſt, inquit Epictetus, deorum conuiua, qui rebus creatis moderatè vtitur, qui verò licitas etiam voluptates contemnit, non iam conuiua Dei eſt, ſed Dei conſors, ἂν δὲ παρατεθέντων σοὶ μὴ λάβῃς ἀλλ' ὑπερίδῃς τότε οὐ μόνον συμπότης τῶν θεῶν ἔσῃ ἀλλὰ καὶ συνάρχων. Epict. Art. cxx. *Creaturis benè vtendum.*

XLIX. HIMERAEVS.

Conſuetudinis vis.

HIMERAEVM fluuium cœleſtes mutant plagæ, amarus ſiquidem eſt, dum in Aquilonem fluit, dulcis, vbi ad meridiem flectitur, Solin. Polyhiſtor. p. 36. edit. Lugd.

APODOSIS.

Talis plerumque hominum vita, qualis eſt conuerſationis, & exemplorum via, conſuetudo, & regionum mores. *Quantum conſuetudo poſſit* (inquit Seneca) *intelliges ſi videris feras quoque conuictu no-*

Feræ conuictu manſueſcunt. Senec.

ſtro manſueſcere: nulliq́; immani beſtiæ vim ſuam permanere, ſi hominis contubernium diu paſſa eſt. Senec. de ira l.3.c.8.

L. NILVS.

Rex benignus.

VESPASIANVS cum recens auctus imperio luſtraret Aegyptum, fertur Aegyptijs pro concione dixiſſe, Haurite à me tanquam à Nilo. Philoſt. lib. v. cap. x. in vita Apollonij.

APODOSIS.

Nilus fluuiorum rex, & totius orbis nobiliſſimus, rectè vel ipſo Veſpaſiano interprete Reges ſignificat, vt enim ille in fœcundos Aegypti agros reſtagnantibus exundat aquarum riuulis, ita illi toti in publicam ſeſe effundere debent vtilitatem. Talis fertur extitiſſe Manuel ille Comhenus, qui in exemplum ſummæ liberalitatis, dicitur: θάλασσα φιλοδωρίας, ἐλέους ἄβυσσος, τῇ προσηνείᾳ τοῦ ἤθους εὐέντευκτος, καὶ τὴν βασίλειον ἀρετὴν ἀπαράμιλλος. *Mare magnificentiæ, abyſſus miſericordiæ, morum ſuauitate congreſſuq́; facilis, ſed regia virtute inimitabilis.*

LI. FONTES OBLIVIONIS, ET MEMORIAE AD ORCHOMENON.

In Gratijs valent obliuio & memoria.

IN Bœotia, ad Trophonium Deum iuxta Orchomenon, duo ſunt fontes, quorum alter memoriam alter obliuionem affert, inde nominibus inuentis. Plin. lib. 31. cap. 2.

APODOSIS.

Orchomenos ſedes eſt gratiarum. In Gratijs autem duo ſpectabilia ſunt, obliuiſci ſi quid dederis, meminiſſe ſi quid acceperis. Ideò fontes obliuionis & me-

& memoriæ, ſunt in Gratiarum regno.

Nihil in amicitia odioſius quam exprobatio beneficiorum, vnde exclamat ille proſcriptus, & ſeruatus ab amico Cæſaris: *Redde me Cæſari, quouſque dices, ego te ſeruaui, ego te eripui morti?* Seneca lib. II. de Beneficijs.

Cadit etiam in doctrinam, & philoſophiam cœleſtem, in qua duo ſpectare oportet, obliuiſci priores vanitates, & in præſentia ſeriò incumbere.

LII. LACVS POLYCRITI.

Theologiæ, ſeu Philoſophiæ profunda immenſitas.

POLYCRITVS rerum Sicularum ſcriptor, loco mediterraneo ſtagnum eſſe, ait, ambitu ſuo ſcutum nihil excedens, aqua reſplendente quidem, ſed turbulentiore nonnihil, in quem ſi quis lauandi gratia ingrediatur, in latum extendi, quod ſi iteret, amplius dilatari. Ariſt. de mirabil. auſcult.

APODOSIS.

Talis eſt laudatarum artium procreatrix Philoſophia, in ea, quò plus progrediare, eo tibi laxior campus videbitur. Talis eſt Dei natura, qui vt ait D. Gregor. Nazian. orat. prima pag. 32. ἀποχωρεῖ ἀυτὸ τοσοῦτον ὅσον καταλαμβάνεται. Tantum recedit, quantum capitur.

——— *Exigua eſt vis*
Humani ingenij, tantoque anguſta labori.
Quippe minor natura aciem ſi intendere tentet
Acrius, ac penetrare Dei ſecreta ſupremi
Quis dubitet victo fragilem laſſeſcere viſu,
Vimq; fatigatæ mentis ſub pectore paruo
Turbari, inualidiſq; hebetem ſuccumbere curis?
Prudent. in Symmach. lib. 2.

LIII. SABBATIVS FLVVIVS ICON SABBATINAE QVIETIS.

Sabbatis quieſcendum,

ex Ioſepho & Elia Thesbite.

MIRACVLVM eſt Syriæ Sabbatius Fluuius, qui licet alijs diebus non interſiſtente vndarũ curſu fluat vberius, ſingulis tamen ſabbatis quaſi diei religionem ſentiret, quieſcit, & exſiccatur. Hæc magni nominis Authores commemorant Ioſephus, & Plinius, quanquam nonnihil inter ſe diſcrepant: Iudaicus ſiquidem hiſtoricus indicat, cum interpoſitis ſex *Ioſephus de bello Iudaico. lib. 7. cap. 24.* diebus à fontibus deficere, & ſiccum alueum ſpectantibus exhibere. Deinde quaſi nullâ mutatione factâ, ſeptimo die ſui ſimilem exoriri, non impetu quidem languidum, ſed plenius fluentem. Eius verba ſunt: πολὺς γὰρ ὢν ὅτε ῥεῖ, καὶ κατὰ τὴν φορὰν οὐ χολαῖος ἔπειτα δὲ πᾶς ἐκ τῶν πηγῶν ἐπιλείπων ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ξηρὸν παραδίδωσιν ὡρᾶν τὸν τόπον, εἶθ᾽ ὥσπερ οὐδεμιᾶς γινομένης μεταβολῆς, ὅμοιος κατ᾽ τὴν ἑβδόμην ἐκδίδωσι. At Plinius contra breuiter & diſertè, *In Iudæâ riuus ſabbatis omnibus ſiccatur.* Quid igitur in hac ſcriptorum varietate definiemus? facit, vt Plinio magis aſſentiar primum inditi fluuio nominis ratio, quem antiqui Sabbatum & ſabbaticum nunquam nominaſſent, niſi Sabbatinæ quietis imaginem præ *Plin. lib.31. cap. 2.* ſe tuliſſet. Deinde authoritas Eliæ Teſbitis Iudæi qui eiuſdem mentionem facit in lexico in voce *Sambation. Sambation,* inquit, *nomen eſt fluuij de quo dicunt, quod per ſingulos dies hebdomadis tanto impetu currat dempto Sabbato, vt lapides magnos moueat, nec vllo modo pertranſiri poſſit, ex quo ſapientes vocarunt eum Sabbaton ab eo quod ceſſet ſiue quieſcat in Sabbato.*

Conſentit quoque cum Thesbite Zabamus, qui hunc ipſum fluuium Gozam à veteribus nominatũ ſcri-

ſcribit, quod celeriter oculis ſurripiatur, atque id contingere Sabbato nemo Iudaicorum ſcriptorum, quos legerim, præter Ioſephum, diffitetur. Quod verò Elias illius quietis hanc cauſſam affert, *Decem tribus illic captiuas detineri, vt non poſſint exire inde, nec Sabbato, ne violent illud.* hæc ex tabulis Rabbinorum, & nugis, quas ipſe non probat.

APODOSIS.

Præclara hæc eſt imago quietis Sabbatinæ, ita in multis etiam fluminibus ſuorum veſtigia præceptorũ Deus impreſſit. Clamat D. Ignatius Martyr, ſpiritus ſancti tuba, ἀλλ᾽ ἕκαστος ὑμῶν σαββατιζέτω πνευματικῶς μελέτῃ νόμου χαίρων, οὐ σώματος ἀνέσει, δημιουργίαν θεοῦ θαυμάζων, οὐκ ἕωλα καὶ χλιαρὰ πίνων. καὶ μεμετρημένα βαδίζων, καὶ ὀρχήσει, καὶ χοροῖς νοῦν οὐκ ἔχουσι χαίρων. Καὶ μετὰ τὸ σαββατίσαι ἑορταζέτω πᾶς φιλόχριστος, τὴν κυριακήν, τὴν ἀναστάσιμον, τὴν βασιλίδα, τὴν ὕπατον πασῶν ἡμερῶν. Hæc ille, ex quibus licet agnoſcere antiquorum in colendis diebus feſtis religionem, noſtrorum verò temporum deplorare impietatem, quibus cœci mortales, quod erat pietatis, hoc totum laſciuiæ tribuerunt. *Vnuſquiſque veſtrum,* inquit, *Sabbatum colat non corpore, ſed mente; ſacrarum legum gaudens meditatione, non corporis remiſſione, Dei ſcilicet opera admirans, non opiparis epulis, aut mollioribus poculis indulgens, vel etiam compoſito gradu incedens, aut ſaltationibus, aut choris, in quibus nihil eſt bonæ mentis oblectatus. Poſt Sabbatum autem celebret quiſquis Chriſtum diligit, Diem Dominicum, diem reſurrectionis, myſterio dicatum, Regem, Principem omnium dierum.*

Dies Dominicus Rex & Princeps omnium dierum.

Ex Ignatio Martyre.

LIV. SALMACIS.

Luxus.

SALMACVS Fons in Caria, qui bibentes effœminat, vt fertur. Pompeius Feſtus: Salmacis nomine

Nym-

Nympha, Cœli, & Terræ filia, fertur cauſa fontis Halicarnaſſi aquæ appellandæ fuiſſe Salmacidis, quam qui bibiſſet vitio impudicitiæ molleſceret, ob eam rem quod eius aditus anguſtatus parietibus, occaſionem largitur petulantibus iuuenibus accedentium puerorum, puellarumq́; violandarum, quia non patet refugium.

APODOSIS.

Luxuria cauſa fruſtra in aërem, & aquam reijcitur. hanc enim facit πλοῦτος, καὶ ἡ περὶ τὰς διαίτας ἀκολασία. Strab. lib. XIV. p. CCCCLI.

LV. FONS SARDINIAE SOLIFVGAE REMEDIVM.

Vulnus & ſalus.

FONS eſt in Sardinia, qui contra venenum Solifugæ (eſt enim animantis eius morſus mortifer) à ſummo omnium opifice in remedium conditus, vt vbi oritur malum, ibi quoque inueniatur in promptu remedium. Solin. c. IX.

Cum permittit Deus mala graſſari, præſentia ſuggerit remedia. Sic furentibus noſtro ſæculo hæreticis, magna Eccleſiæ lumina oppoſuit, doctores Catholicos, qui flammeo diuini verbi gladio, totam illam transfugarum cateruam diuexare, & cædere non ceſſant, atque inſtillatum eorum pernicie virus ſalutaribus ſapientiæ, & virtutis remedijs auertere, vt inde & maior ſapientiæ lux, & virtutis ardor fidelibus accreſcat. Petron. Arbiter.

Vnde datum eſt vulnus, contigit inde ſalus.

LVI. SELEMNVS AMNIS.

Chriſti ſanguis permotiones ſanat.

SELEMNVS amnis, amoris remedium, quo qui loti fuerint, cupiditatis obliuiſcuntur, σύμφορον

εἶναι

εἶναι καὶ ἀνδράσιν, καὶ γυναιξὶν ἐς ἔρωτος ἴαμα. Pauſan. in Achaicis. p. 209.

APODOSIS.

Selemno longè nobilior, & ad impuri amoris flammas reſtinguendas efficacior Chriſti Domini ſanguis, qui, vt dictum eſt à D. Chryſoſtomo, regiam in nobis imaginem reformat.

LVII. FONS SICVLVS.

Pœnitentiæ ſymbolum.

ARISTOTELES in admirandis, cap. 28. ſcribit, in Sicilia fontem eſſe vorticis forma, in quo aues ſuffocatæ, ſed & reliqua animantia vbi fuerint immerſa reuiuiſcunt.

APODOSIS.

O magiſtram Pœnitentiæ naturam! quid cum pœnitentia magis congruit? Eſt illa ferè fons Chriſti de latere exiliens, qui nos miſeros mortales toties lethalibus plagis affectos, toties examinatos reuocat ad vitam. D. Aug. lib. de Pœnitentia. *Pœnitentia languores ſanat, leproſos curat, mortuos ſuſcitat, ſanitatem auget, gratiam conſeruat, claudis greſſum, aridis copiam, cæcis reſtituit viſum, vitia fugat, virtutes exornat, mentem vnit ac roborat.* *Pœnitentiæ vires.*

LVIII. SIDES.

Mundus.

CTESIAS tradit Siden vocari Stagnum in India, in quo nihil innatat omnia, merguntur.

APODOSIS.

Corruptio rerum magna eſt, in qua raræ extant generoſæ animæ, auaritiæ, ambitionis, libidinis gurgite non immerſæ: *Plin. lib. 31. cap. 2.*

Appa-

Apparent raræ nantes in gurgite vaſto.

Rectè de hac mundi corruptione cecinit Alcimus, Poëta Chriſtianus, qui vixit Clodouæi temporibus,

Poſt lapſum (inquit) primorum Parentum
Extunc paulatim retro ſublapſa referri
Vita prior, cunctiſq; malis laxarier orbis.
Et corrupta ſatis, dira pinguedine tellus
Lethali quadam ſuffudit germina ſucco.

LIX. SILARIS.

Vitiorum ſtupor.

DE Silari aquis hoc peculiare traditur: Planta ſi quæ in aquam eius conijciatur in ſaxum mutari, manente colore, formaq; ijſdem. lib. 5. p. 163. φυτὸν ἀπολιθοῦσθαι, φυλάττον τὴν χρόαν, καὶ τὴν μορφήν.

APODOSIS.

Homines ferrei, & lapidei. Ex D. Bernar.

Cadit in ſtuporem improborum, qui vitio obcæcati omnem humanitatis ſenſum amiſerunt, & cum pectore lapidei ſint, & ferrei, ſpecie duntaxat homines videntur. *Cor enim habent quod nec compunctione ſcinditur, nec pietate mollitur, nec mouetur precibus, minis non cedit, flagellis duratur, ingratum ad beneficia, ad conſilia infidum, ad iudicia ſæuum, inuerecundum ad turpia, impauidum ad pericula, inhumanum ad humana.* D. Bernard. lib. 1. de Conſiderat. ad Eugen. Pontificem.

LX. SILIAS.

Ambitioſus.

SILIAE flumini nihil innatat: ἐν δὲ τῇ ὀρεινῇ σιλίαν ποταμὸν εἶναι ἐν ᾧ μηδὲν ἐπιπλεῖ. Strab. l. 15.

APODOSIS.

Ambitioſus non patitur ſibi quenquam dari ſuperiorem, ne Deum quidem: tanta eſt & tam vecors ſuper-

ſuperbiæ impudentia. Hoc vel ex Caligulæ Cæſaris ingenio ſatis patet, qui iratus cœlo, quod obſtreperet Pantomimis quos imitabatur curioſius, quam ſpectabat, quodq; comeſſatio ſua fulminibus terreretur, ad pugnam vocauit Iouem; & quidem ſine miſſione, Homericum illum exclamans verſum;

Ἤμ' ἀνάειρ' ἢ ἐγὼ σέ. Aut tolle me, aut ego te.

LXI. FONS SOLIS.

PETRO POENITENTI.

IN Troglodytis fons Solis appellatur dulcis, & circa meridiem maximè frigidus; mox paulatim tepeſcens, ad noctis media feruore & amaritudine infeſtatur. *Plin. lib. 2.*

APODOSIS.

Ad prunas, & calorem Petrus refrixit, vbi ſe noctu è Pontificis domo proripuit, incaluit, & fleuit amarè: de quo iure illud dici poteſt.

Inuenit propriis in fontibus ignes. Pœnitentia.

De ſymbolo doctrina per aquam & rorem quod remittebatur ad hunc locum, vide Symbol. 63. huius libri.

LXII. AQVA STYGIS MORTIFERA SOLVM ASINI SCYTICI CORNV NON LAEDIT.

Patientia inuicta.

AQVA Stygis omnia perforat, præter vaſa ex cornu aſini Scythici confecta. Hancce materiam miratus Alexander Delphos miſit, & Apollini conſecrauit. Aelian. de animal. lib. 10. c. 40. Pauſ. lib. 8. eius aquæ vim peſtiferam vberiori ſtudio proſequutus, mortiferam eſſe ait Stygis aquam, tum homini, tum cuiuis animantium generi. Nam & capellæ ſæpius aquæ eius potu extinctæ ſunt, quod ex interuallo temporis cognitum eſt. Accedit & aliud ad eius aquæ miracula: Vaſa, & pocula omnia, ſiue vitrea, ſiue cryſtallina, ſiue Murrhina, ſiue è lapide aut

teſta ſint fictili, aquæ illius vi franguntur. Quin etiam ferrum, æs, plumbum, ſtannum, argentum, & electrum ea aqua infuſa ſoluuntur. Ipſum quoque aurum, quod neque ſitu, neque rubigine deteri Lesbia Poëtria teſtatur, & res ipſa indicio eſt, aquæ tamen huius virus non ſuſtinet. Mirum eſt, quo pacto vnius Aſini cornu huius veneno non lædatur.

APODOSIS.

Ad omnia ſpicula fortunæ obduruit Clypeus patientiæ, & nullum eſt telum tam mortiferum, quod eius vim pertundere, atque debilitare poſſit.

Me calor æthereus feriat, mihi plena veneno
Occurrat ſerpens.
ſerpens, ſitis, ardor, arena,
Dulcia virtuti, gaudet patientia duris.

Lucanus lib. 9.

LXIII. SVLMONENSIS AQVA.

Doctrina ſubtilior à Rudiorum ingenijs aliena.

Plin. lib. 17. cap. 26.

IN Sulmonenſi Italię agro Fabiano, vbi arua rigantur, herbas aqua illa irrigatas necari, fruges verò ali, & irriguum pro ſarculo eſſe ſcribit Plinius.

APODOSIS.

Sacrarum literarum ſenſus cognoſcere, nõ eſt omnium.

Doctrina ſubtilior, quæ corroboratis ingenijs prodeſt, eadem tenues animos obruit. Non eſt omnium arcanos ſacrarum literarum ſenſus dignoſcere. Sicut in cœlo celatur Deus, ſic in ſcripturis abſconditur. Et ſicut hoc cœlum corporeum omnes homines vident, Deum autem inhabitantem cernere minimè poſſunt, ſic & ſacras literas fermè omnes legunt, non tamen omnes Deum veritatis in arcanis ſenſibus latentem intelligunt, niſi ſapientiæ lumine fuerint illuſtrati, quod præclare diſſerit D. Chryſoſtomus *Homil. 4. oper. imperf. ſi modo eius eſt.*

LXIV.

LXIV. LACVS TROGLODYTARVM.

Praua inconſtantia.

IVBA in Troglodytis lacum inſanum eſſe dicit, malefica vi appellatum, ter die fieri amarum, ſalſumque: ac deinde dulcem, totieſq; etiam noctu, ſcatentem albis ſerpentibus vicenûm cubitorum. *Plin. Natur. hiſtor. lib. 31. c. 11.*

APODOSIS.

Hominem ſignificat dementis inconſtantiæ, & malitiæ, qui modo leuis videatur, modo acerbus, modo comis, modo auſterus, ad ſummum nunquam à malitia recedens, & totus è fraudibus confectus.

Mobilis, & varia eſt ferme natura malorum.
Cum ſcelus admittunt ſupereſt conſtantia: quid fas,
Atque nefas tandem incipiunt ſentire peractis
Criminibus. Tamen ad mores natura recurrit
Damnatos fixa, & mutari neſcia. Nam quis
Peccandi finem poſuit ſibi? quando recepit
Eiectum ſemel attrita de fronte ruborem?

Iuuenal. Satyr. 13.

LXV. FONS VIRGINIS BALSAMVM VEGETANS.

Mariæ fauor.

BVRCHARDVS, natione Germanus, qui floruit ante annos trecentos, in Aegypto vidit hortum Balſami, non edere vllum ex ſe fructum, niſi irrigetur fonte vicino, in quo Maria ſæpius Ieſum lauit, Sarracenoſque expertos fruſtra irrigare alijs aquis, quamobrem duxiſſe in illum fontem aliundè aquam, et virtutem diuinam inde hauriens, abundè ſufficeret ad irrigationem. *Burch cap. pen. Bozius de ſignis. Eccl. lib. 1. cap 7.*

APODOSIS.

Omnia noſtra cogitata, factaque tanquam ſteriles plantæ marceſcunt, niſi illâ vitæ aquâ irrigentur.

Qua

Quæ rapitur de fonte tuo.

O ſola inter virgines mater, & inter matres virgo. Poterit igitur inde rectè confirmari emblema in Chriſtianam pubem, quæ Virginis Mariæ auſpicijs creſcit, & viget, cum hoc lemmate, *Creſcit quodcumque rigat.*

LXVI. VIRGO AQVA.

Virginitas.

CELEBRIS fuit Romæ Aqua Virgo, cuius meminit Statius lib 1 Syluar in balneo Etruſci.

Vos mihi quæ latium ſeptenaq; culmina Nymphæ
Incolitis, Tibrimq; nouis attollitis vndis
Quas præceps Anien, atque exceptura natatus
Virgo iuuat.

Iuxta eſt (inquit Plinius) Herculanus riuus quem refugiens nomen *Virginis* obtinuit. In eodem argumento celebratur Canathus fons apud Argiuos, cuius aquis lotam noua ſubinde quotannis Virginitatis gloria Iunonem repubeſcere narrabant fabulæ Pauſan. in Corinth.

Canathus fons apud Argiuos.

APODOSIS.

Symbola ſunt Virginitatis duo illi fontes, cuius laudes in media quoque gentilitate viguerunt. D. Athanaſius eius encomium diſertiſſimè proſequitur in libro τῆς παρθενίας vbi eam appellat, πλοῦτον ἀνεκτάλητον, στέφανον ἀμαράντινον, ναὸν θεοῦ, οἰκητήριον ἁγίου πνεύματος.

Hoc eſt monile Eccleſiæ,
His illa gemmis colitur,
Dotata ſic Chriſto placet,
Sic ornat altum verticem.

Prudentius in D. Laurentium.

LXVII

LXVII. FONS VMBRIAE.

Liberalitas ſera.

NON procul à Narnia fons eſt, qui nunquam ſcaturire viſus eſt, niſi cum annonæ penuria propediem futura eſt. Leander in Vmbria.

APODOSIS.

Multi ſunt eo ingenio, vt nunquam riuulos, benignitatis aperiant, niſi res in ſummum diſcrimen ſint adductæ

ὠκεῖαι χάριτες γλυκερώτεραι ἢν δὲ βραδύνῃ,
πᾶσα χάρις κενὴ, μηδὲ λέγοιτο χάρις. *Lucanus.*

Celeres Gratia dulciores, quod ſi tardior fuerit.
Omnis gratia vana, neque gratia nomine digna.

LXXVIII. MONS CINDACVLLVS.

VIRTVS.

MONS eſt eminentiſſimus apud Auſtrogothos, non longè à prædicta arce regia, & lacu Vener. vulgari gentis ſermone Kindaçulle dictus: tantæ altitudinis, vt longè à nauigantibus vltra XL. milliaria Italica in eodem lacu quaſi atra nubes, inter cœli hiatus appareat. Ideoque multi tempeſtatibus, viq; ventorum agitati, ſummis viribus conantur eius pedes attingere, vbi tranquilliſſimum portum adeſſe norerunt. In eius montis ſummitate ea amœnitas frondium, herbarum, fructuum, diuerſarum arborum ſua ſponte naſcentium, non raritate magis, quàm ſuauitate velut ſatarum reperitur. Accedit auium concentus, quæ melliſſimos cantus fundunt, & totum montem exhilarant. *Olaus Magnus lib. 11.*

APODOSIS.

Tota regio vndique aſpera hanc habet arcem amœniſſimę iuncunditatis. Non diſſimili ratione virtus cum difficiles ipſa aditus habeat, vbi tamen ad cacumen peruentum eſt, cœleſtium voluptatum delicijs quam ſuauiſſime luxuriat. *Plautus in Trinum.*

Ibi animo
Labor grandis capitur, boni ſibi hæc expetunt:
rem, fidem, honorem,
Gloriam, & gratiam, hoc probis pretium eſt.

LXIX. HELICONIS FERTILITAS.

Literarum fructus.

HELICON mons; quem Muſis conſecrarunt Poëtarum fabulæ, ſoli ſingulari quadam bonitate commendatur, cuius etiam paſſionibus ferunt ſerpentum venena infirmari. Pauſan. in Bœoticis. Plutarchus iunior in Iſmeno ait, Heliconem, & Cytheronem fuiſſe duos fratres: Κατὰ δὲ θεῶν πρόνοιαν εἰς ὁμώνυμα ὄρη μεταμορφωθέντες ἐγένοντο, Κιθαιρῶν μὲν διὰ τὴν ἀσέβειαν, Ἐριννύων μῦθος. Ἑλικῶν δὲ διὰ φιλοσοργίαν Μουσῶν ἐνδιαίτημα.

APODOSIS.

Literis nihil fœcundius eſt, aut amabilius, quibus etiam animorum vitia, & permotiones ſedantur, ſi modo quis eas diligenter excolat. *Animum formant, & fabricant, vitam diſponunt, actiones regunt, agenda & omittenda demonſtrant, ſedent ad gubernacula, & per ancipitia fluctuantium dirigunt curſum.*

Seneca ad Lucilium, epiſt. 16.

LXX. MONS LICAEVS VMBRARVM EXPERS.

Religio.

IN Lycæo monte Arcadiæ eſt area Iouis Lycæi, quò hominibus non eſt acceſſus. Quod ſi fortè homines beſtięve intra loci ambitum ſe immiſerint, nullas è corporibus vmbras reddunt: Ac feras illuc confugientes venator non inſequitur, ſed foris conſiſtit, nullas à corporibus earum vmbras fundi videns.

Pauſ. in Arcadicis Græc. edit. pag. 269.

APODOSIS.

Religio, & ſapientia ſola eſt, in editiſſimo rerum humanarum apice collocata, ad quam marceſcentes

tes vanitatis vmbræ non permeant, ſed intus omnia veræ, ſolidæq; virtutis nixa radicibus conſiſtunt:

Beatus es nunc mente pauper: ſed ſpei
Diues, qua gaudent pauperes,
Qui defraudati lubricis mundi bonis,
Cœli fruuntur gaudijs. *S. Paulinus ad Cytherium.*

LXXI. MONTES PERSICI.

Beatitudo cœleſtis, bello & laboribus comparanda.

IN locis, quæ in Magorum regione ſunt eminentiora, referunt tres montes in ſpatioſo campo eſſe poſitos: eos autem qui locum tranſmittunt, cum ad primum quidem montem peruenerint, audire vocem confuſam veluti clamantium, non paucorũ millium hominum, perinde ac ſi eſſent in acie: Ad medium autem cum venerint, maiorem ſimul, & euidentiorem ſtrepitum apprehendere: tandem autem audire in fine canentes Pæana, perinde ac qui viciſſent. *Clemens Alexandrin.*

APODOSIS.

Per labores, & pugnas itur ad triumphos.

Virtutum gaudia vulnus habent. *D. Proſper Epigrammate 87.*

LXXII. ANOSTVS.

POENITENTIA.

CVIVS refert, vel potius fabulatur in finibus Meropum locum eſſe ἄνοστον, irremeabilẽ (ita enim appellatur) ſimilem voragini, & hiatui, neque verò tenebris, neque lumine inſignem, ſed aërem impendere obſcuro quodam rubore permixtum. In eo loco duos fluuios labi, alterum voluptatis, alterum triſtitiæ: & ad vtrumque arbores ſitas eſſe, magnitudine platani magnæ. Quæ ad flumen triſtitiæ ſunt eiuſmodi naturæ, ac poteſtatis fructus producere, ſi quis ijs veſcatur, eum tantum eijcere lacrymarum, vt per vniuerſum vitę reliquum tempus fletibus, luctibuſq; diffluat, & ſic vitã finiat. Alteras verò, quæ fluuio voluptatis adnaſcuntur, fructũ contrarium ferre,

qui enim hunc guſtat, ab omnibus priſtinis cupiditatibus abducitur, & ſi quem amauit in eius obliuionem venit, paulatimq; fit iunior, atque præcedentem ætatem, & iam tranſactam retro agit, ac reſumit, abiecta enim ſenectute ad vigorem ætatis reuertitur, deinde adoleſcentiam induit, tum pueritiam, poſtremo fit infans, & ſic denique expirat.

Ælian. lib. 3. Var. hiſt. cap. 18. ex Chio.

APODOSIS.

Domus hæc Anoſtus, domus eſt pœnitentiæ, ex qua nunquam ad vitia redeundum. Ea nec omnino lucida eſt, nec tenebroſa. In ſtatu enim pœnitentiæ diſcutiuntur paulatim tenebræ; nondum plena lux eniteſcit. Flumen triſtitiæ lacrymas pœnitentię ſignificat; flumen voluptatis conſolationem quæ triſtitiam ſequitur: Cupiditatum vacuitas, & reditus ad infantiam, vitæ innocentiam deſignat.

S Proſp. epiſt. 72.

Cor mundum & ſapiens fructu virtutis alatur,
Et Chriſti in noſtro pectore regnet amor:
Quo ſemel impletus nunquam vacuabitur illo;
Aeterna æterni flumina fontis erunt.

LXXIII. INCORRVPTVM.

Apolloniatarum regio quam ignis non lædit.

APOLLONIATARVM vrbs finitima eſt Epidamno, ſita in Ionico ſinu, atq; in proximis vicinis circa ipſam locis fodina bituminis habetur, non aliter quam pleræq; ſcaturigines aquam, ſic illa bitumen emittens, replenſque locum. Non procul etiam ſempiternus ignis oſtenditur. Ardens verò collis eſt, non ita magnus, neque ingens ſpatium occupans, neque longum ambitum complectens. Sulphur autem, & alumen olet: circumque ipſum pulcherrima ſunt arbuſta multaque loca viridantia, quæ nihil ab incendio vicino læduntur, neque quod ad germina, neque quod ad viriditatem plantarum attinet. Ignis verò dies noctesque perſeuerat, neque deſijt

vnquam

vnquam, vt inquiunt Apolloniatę, ante bellum quod cum Illyrijs geſſerunt.

Item. *Cor Germanici.*

Germanici Cor, inter oſſa cremati cadaueris, incorruptum repertum eſt.

Cor Germanici incrematum.

Suet. in Calig. *c.*1.

Item.

Iuſtorum Hominum regio quam ignis
Ex Ætnæ faucibus erumpens non lædit,

Iuſtorum hominum regio.

LXXIV. CRETA NOCTVARVM EXPVLTRIX.

Iuſtitiæ cultrix regio.

Cnidias apud Photium.

IN Creta noctuam aiunt omnino non naſci, ac ſi extrinſecus importetur, mori. Itaque Euripides videtur temere feciſſe, hanc auem à Polyde viſam, atque conieciſſe Glaucum ei quoque cognominem (nam glauca Græci Noctuam appellant) defunctum Minois filium ſe reperturum. Audio præterea Cretenſes iactare Creticæ terræ conceſſum hoc munus à Ioue, nempe in ea & nutrito, & occultato, vt ab omni malefica, & noxia fera libera ſit, ita vt nec ipſa vllam producat, nec aliunde inuectam alat: & hoc re ipſa declarari cum nullum in ea maleficum animal reperiatur. hoc ſi quis velit experiri, venenatum animal quodpiam foris aſſumit: quod primum vt hanc terram attigit, ſtatim perit. Itaque circulatores qui venantur in Africa ſerpentes, talia machinantur. admouendam hominum admirationem ſerpentes varias manſuefactas circumgeſtant: & ſimus terræ Africæ quantum ſatis ſit ad earum vſum comportant: quod ipſum prouident, ne ſerpentes pereant, ob eamque cauſam cum ad hanc inſulam peruenerint, non prius feras beſtias exponunt, quam terram peregrinam quam ſecum portant ſubſtrauerint: ex quo fit, vt multitudinem imperitiam congregent, atque ſtupidam detineant. Et tametſi eæ quidem ſeſe incitent, non loco tamen ſe mouent, neque ex

domeſtico & vernaculo puluere excedunt, atque incolumes manent. Sin in externum, & hoſticum ſolum egrediantur, è vita quoque exeunt. Nec immerito. Nam ſi Iouis nutus, neque in Thetidem, neque in alium quenquam fuit, aut futurus eſt irritus vnquam: multo minimè in terram ei nutriciam vanus, aut irritus fuerit.

Ælianus.

APODOSIS.

Typus eſt regionis iuſtitiæ cultricis, quæ ab hæretica prauitate, & vitiorum omnium immanitate ſumma Dei prouidentia, & ſingulari princip s alicuius opera ſit immunis. Hoc olim D. Hieronymus dixit de Gallia: *Sola Gallia monſtris caret.*

LXXV. ASSASINORVM PARADISVS.

Ad delicias iuuat ire periclis.

IN Perſidis regno Tyrannus quidam, Alaodinus dictus, Muletam regionem occupauit, multoſque Sicarios, quos dixêre Aſſaſinos, hoc aſtu ſibi adiunxit: in valle quadam amœniſſima, & præruptis cincta montibus paradiſum omni deliciarum genere, qualem ſuis Mahumetes promittebat, inſtruxit. in faucibus, per quas ſolus patebat adi us, arcem extruxit munitiſſimam, ne cui accedendi poteſtas eſſet prætERquam conſcijs. Affirmabat interim ſe claues Mahumetici paradiſi habere, & potione ſoporifera clam oblata, dormientes in eum locum deferendos curabat. Experrecti cum omnibus delicijs affatim fruerentur, re vera ſe in paradiſo eſſe credebant. At præſtigiator ille capta opportunitate medicato poculo ſopitos rurſus extra paradiſum efferebat, eos ad omnia quæ imperaret patranda paratiſſimos poſtea habebat, quippe de paradiſo ſi principi obedirent ſecuriſſimos. Hac arte non paucos Chriſtianorũ Principum inſidijs circumuentos oppreſſit. Tandem anno

no ſalutis M. CC. LXII. Allaus rex Tartarorum ſenem hunc in paradiſo triennali obſidione ad deditionem fame compulit, locum aboleri, & aſſeclas omnes interimi iuſſit. *Paul. Venet. lib 1. cap. 28. Orient. hiſt.*

APODOSIS.

Si improbi terreſtris paradiſi ergò nullos labores recuſant, quid facient pij in honeſtis & ſanctis laboribus, quos cœleſtium deliciarum exceptura eſt immortalitas?

Explorant aduerſa viros, perq́ aſpera duro
Nititur ad laudem virtus interrita cliuo.

Silius Ital. lib. 3. de bell. Punic.

LXXVI. ΚΑΤΑΚΕΚΑΥΜΕΝΗΣ VITIS.

Virgo inter vitiorum incendia intacta.

REGIO Catacecaumene, hoc eſt, combuſta, arboribus prorſus caret, ſiquidem camporum ſuperficies tota eſt in cinericia, montana, & ſaxo, nigri coloris velut ex aduſtione fulminum. Itaque ſunt qui à fulminibus, & cœlitus ignis immiſſis procellis id accidiſſe dicant. Inter illam tamen terræ maciem, & ingratam cœli inclementiam vitis ramos viridiſſimos explicat.

De hoc argumento ſic cecinit eximię indolis Poëta. *Strabo Geograph. l. 13.*

Eſt regio igniferis late combuſta ruinis,
Arboribuſq́, ſatiſq́ carens, vbi torridus aruis
Stat vapor, & ſteriles mundi ſqualentis arenæ.
Hanc nunquam pluuio perfudit ſydere vernus
Iuppiter, aut picto Thomantis diſcolor arcu:
Sed ſitus informis terras premit, aruaq́ ſaxis
Aſpera mœrentes cruciant ſub vomere tauros.
Tum forte exiguæ calamus ſi reptat auenæ,
Ægra ſoli macies creſcentem exſugit ariſtam.
Hinc fruſtrata Ceres fœtus deplorat ademptos,
Et labor, & maleſuada fames, & triſtis egeſtas,
Crudeles longo ludunt examine diræ.

Nem-

Nempe hic vt perhibent, ignitum flumen olympo.
Decidit, & rapidis fluxêre vaporibus auræ,
Sulphureaſque vagus torquens per inania flammas
Omnia Vulcanus fumanti vortice ſorpſit.
At licet infeſtus terram decoxerit ardor,
Vaſtaritq́ amplos peſtis Liparëia tractus:
Vinea combuſta ſe ſubtrahit vna ruina,
Et lato grauidos extollens vertice ramos
Irrorat madidas Lenæo nectare rupes.
Hanc circum feſta redimitus tempora fronde
Mollis pampineam Bromius circumrotat haſtam,
Conſeruatq́ ſuo defenſam numine vitem.
Cui lenes laxat zephyros, ſuccoſq́ benigno
Effundit natura ſinu, nec ferrea Iuno.
Nec læua ingrati nocet inclementia cœli.

ALLVSIO.

Eſt ardor vitij labes, virgo integra vitis.

LXXVII. CALVVS AGER φαλακρὰ ἄρουρα.

Voluptas cauenda.

APVD Indos tractus eſt, cui nomen Phalacra, quaſi Latinè *Caluus:* eoque ita appellatur, quod qui herbam in eo naſcentem deguſtarit, & pilos, & cornua amittit. Itaque elephanti niſi coguntur non accedunt ad locum illum, imò verò propè cum acceſſerint, perinde atque homines prudentiſſimi, ab omni illius loci gramine refugientes, pedem referunt.

Æl. lib. 8. cap. 15. de animal.

APODOSIS.

Caluus ager, voluptatis domicilium eſt, viros effœminans, herba, deliciæ, amiſſio cornuum & pilorum, iactura roboris & ornamenti. Prudentes igitur illi, qui inſtar elephantorum, cum ad amœnam illã, & floridam iuuentutis inſulam venerint, eandemq́; viderint, omni bonorum, & deliciarum genere refertam,

fertam, fortiter contemnere mallent: quam peſtifera gramina, in ſuam perniciem vorare. *Voluptas vltro diſſoluit & omne robur emollit.* *Senec. ep.3.*

LXXVIII. IVNONIS ARGIVAE ET DIANAE AETOLICAE LVCVS FERAS MANSVEFACIENS.

Religionis Chriſtianæ vis & manſuetudo

APVD Venetos duo olim luci celebres feruntur extitiſſe, Iunonis Argiuæ, & Dianæ Aetolicæ, in quibus feræ ita manſueſcebant, vt cerui lupis aggregarentur. *Strab. lib. 5. pag. 149.*

APODOSIS.

Fabuloſum quod affert Strabo: at, quod in Chriſtiana religione cernitur, veriſſimum eſt, ea efferatos hominum mores, etiam humanis dapibus, & fruſtis eſculentis infames cicurauit, & à belluina vita, ad Angelorum commercium traduxit. Vide Theodoret. λογ θ. περὶ νόμων. Per hanc

Securem blandi leporem fouere moloſſi,
Vicinumq́; lupo præbuit agna latus:
Concordes varia ludunt cum tigride damæ,
Maſſylam cerui non timuere iubam.

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SECVNDVS.

DII GENTIVM.

I. DII CRVMENIGERI.

Pecuniæ vis.

PHOENICES deos ſuos fingebant cũ crumenis & marſupijs, quod nullum maius exiſtimarent diuinitatis ſymbolum quã pecuniam: ex quo & Mercurij ſtatua viſebatur Conſtantinopoli ſacculum geſtans. Georgius Codinus in parecbolis. τοῦ κέρδους αἴτιον λέγουσιν καὶ ἐμπόριον τὸν ἑρμῆν ὅθεν τὸ ἄγαλμα αὐτοῦ ἱστῶσι βαστάζον, μάρσιπον. Ἀλλὰ καὶ οἱ Φοίνικες τοὺς θεοὺς αὐτοὺς πλάττουσιν περιφέροντας βαλάντια, ὡς τοῦ χρυσοῦ συμβόλου ὄντος δυναστείας.

Codinus de Dijs Phœnicum.

APODOSIS.

Pecuniæ obediunt omnia, quod venuſtiſſimo epigrammate Arbiter illuſtrauit:

Arbiter de pecunia.

Quiſquis habet nummos ſecura nauiget aura,
Fortunamq; ſuo temperet arbitrio.
Vxorem ducat Danaen, ipſumq; licebit,
Acriſium iubeat credere quod Danaen.
Carmina componat, declamet, concrepet omnes,
Et peragat cauſas, ſitq; Catone prior.

Iu-

Iuriſ- Conſultus paret, non paret, *habeto,*
Atque eſto quicquid Seruius & Labeo.
Multa loquor quid vis nummis præſentibus opta,
Eueniet, clauſum poſſidet arca Iouem.

II. DII DEMOCRITI POENA ET BENEFICIVM.

Iuſtitia diuinitas.

DEMOCRITVS duos tantum deos credidit, Pœnam & Beneficium. Rectè in id argumentum cadit Pij IV. Symbolum, in quo lauri, & virgæ pinguntur hoc lemmate, *Pœna & Præmium.* *Plin. lib. II. cap. 17.*

APODOSIS.

Nihil ad ſocietatis humanæ conſeruationem potentius, quàm punire improbos, & optimos quoſque remunerari, quod præſtat iuſtitia: dum æquitate humanam vitam moderatur, quod diſertè canit, Orpheus ὕμν. εἰς δικ, *Orpheus de æquitate.*

Ὦ θνητοῖσι δικαιοτάτη, πολύολβε, ποθεινή.
Ἣ καθαραῖς γνώμαις αἰεὶ τὰ δέοντα βραβεύεις,
Ἀθραυστος τὸ συνειδός. ἀεὶ θραύεις γὰρ ἅπαντας
Ὅσσοι μὴ τὸ σὸν, ἦλθον ὑπὸ ζυγόν. ἀλλ ὑπὲρ αὐτοῦ
Πλάστιγξι βριαραῖσι παρεγκλίναντες ἀπλήστως.
Αἰεὶ γὰρ τὸ πλέον στυγέεις, ἰσότητι δὲ χαίρεις,
Ἐν σοὶ γὰρ σοφίης ἀρετῆς τέλος ὅλλον ἱκάνει,
Πάντιμε, ὀλβιόμοιρε δικαιοσύνη, μεγαλαυχής.
O Mortalibus iuſtiſſima, opulenta, deſiderabilis
Quæ puris ſententijs ſemper iura adminiſtras
Integra conſcientia. Quæ franges omnes
Quicunque tuum non ſubierunt iugum, ſed illud
Trutinis violentis præterſiluerunt immoderatè.
Semper .n. quod nimiū eſt odiſti, & æquitate gaudes,
Tibi ſapientia & virtutis totus cumulus acceſſit,
Omni honore digna fortunata iuſtitia, glorioſa.

III. DEA

III. DEA SYRIA.

Pro omnibus vna.

LVCIANVS de Deâ Syriâ librum ſcripſit, in quo tradit ſe vidiſſe in Syria ſtatuam in templo deæ multiformem, quæ quidem eſſet Iuno, haberet tamen aliquid Palladis, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ & Dianæ, & Nemeſeos, & Parcarum, quæ alterâ manu tenebat ſceptrum, altera fuſum, in capite radios ferebat, & ignem, & Ceſton.

APODOSIS.

Helena Zeuxidis.

Dicetur de pulchritudine abſolutiſſima; cui poterit etiam accommodari illud Zeuxidis, qui ſuæ Helenæ non appoſuit *faciebat*, quod alij conſueuerant, ſed ὃ Νίμισις, quaſi vellet dicere opus eſſe extra aleam.

IV. DEORVM ANALECTA COLLIGENDA.

Parua non contemnenda.

Vide Philoſt. in vita Apollo. lib. 1. cap. 13.

ANALECTA Deorum etiam venerationi ſunt.

APODOSIS.

Hoc adagio oſtendetur etiam minima quæq; ſummorum virorum colligenda. cum enim Damis ab inuido reprehenderetur, quod catellos imitatus qui cœnantibus dominis micas de menſa colligunt, ita ille minuta quæque Apollonij operi inſcripſiſſet ſuo ὑπολαβὼν ὁ Δάμις, εἰ δαῖτες ἔφη θεῶν εἰσι, καὶ σιτοῦνται θεοὶ πάντως που καὶ θεράποντες αὐτοῖς εἰσὶν, μέλει τοῦ μηδὲ τὰ πίπτοντα τῆς ἀμβροσίας ἀπόλλυσθαι. Rectè dicis (inquit Damis) verum hoc conuiuium Deorum eſt, & conuiuæ Dij, quorum famulis maxima cura eſt, ne qua etiam minima ambroſiæ particula, ſi fortè ceciderit, pereat.

V. ADO-

V. ADONIDIS TEMPLVM, LEONES MANSVEFACIT.

Literæ manſuetiores.

IN Elymæa regione Adonidis templum eſt, & in eo manſueti Leones: qui homines templum ingredientes, tanquam ſalutatos adulando excipiunt: Eos ſi ad cibum aduoces, tanquam inuitati ad conuiuium adſunt: & quicquid porrexeris, poſtquam acceperint, modeſtè & decenter abeunt. *Aelianus de leonibus Adonidis, l. 12. cap. 23.*

APODOSIS.

Non templum adonidis, ſed ſapientiæ, mores hominum duros, atq; auſteros manſuefacit, & omni veritate exuta ad cultus humani modeſtiam componit. Huius ſiquidem ope,

Venti ſternuntur & vndæ: *Vis ſapientiæ.*
Pigrior adſtrictis torpuit Hebrus aquis.
Securum blandi leporem fouere moloſſi,
Vicinumq; lupo præbuit agna latus.
Concordes varia ludunt cum Tigride Damæ,
Maſſylam cerui non timuere iubam.

VI. AESCVLAPII IMAGO.

Medicus.

AESCVLAPII ſimulachrum ſedet in ſolio ſcipionem tenens, altera manu draconis caput premit, cane ad pedes decumbente. *Pauſan. in Corinth. p. 66.*

APODOSIS.

Typus eſt medici in Aeſculapio: ſolium, & virga imperij in ægros: Draconis caput, vigilantiam: canis fidelem cuſtodiam ſignificat. Ex quo πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων.

fortiſſimus Vmbro, *Virgilius.*
Vipereo generi, & grauiter ſpirantibus hydris
Spargere qui ſomnos, cantuq; manuq; ſolebat,
Mulcebatq; iras, & morſus arte leuabat.

Quid enim aliud ſunt febres & morbi quam ſerpentes, iræ, & morſus? qui à medicis ſopiuntur, atque opprimuntur.

VII. AII VOX.

Eſt Deus in nobis : agitante caleſcimus illo.

M. Cæditius de plebe nunciauit ſe in noua via, vocem noctis ſilentio audiuiſſe, clariorem humana, quæ Magiſtratibus dici iuberet Gallos aduentare, id, vt fit, propter authoris humilitatem ſpretū, & paulo poſt Camillo expiãdæ etiam vocis nocturnæ, quæ nuncia cladis ante bellum Gallicum audi-
Liuius li. 5. ta, neglectaque eſſet, mentio illata, iuſſumque eſt
Cic. 1. diuin. templum in noua via *Aio Loquutio*, fieri.

APODOSIS.

Quam ſæpè diuina vox clamat, & monet, & ſe vel repugnantium ſenſibus ingerit. Sed tamen proh dolor repudiatur. Vt vrbe captâ Romani Aij vocem agnouerunt : ſic improbi poſtquam in vltimum diſcrimen ſunt adducti, ſero & Dei monentis verba, & ſuum ſtuporem recognoſcunt, ἕπου θεῷ.

VIII. ALOADÆ ΑΛΩΑΔΑΙ.

Auari.

HErodes Sophiſta eos qui reconditis pecunijs ſacrificant, Aloadas cognominabat, qui poſtquã Martem in vincula conieciſſent, ei ſacrificarent,
Philoſtratus de Aloadis. τοὺς δὲ καὶ θύειν ἀξιοῦντας ἀποθέτοις χρήμασιν, Ἀλωάδας ἐπωνόμαζε, θύοντας Ἄρει, ἐπὶ τὸ δῆσαι αὐτόν. *Philo in Herode.* Nota eſt de Oto & Ephialte fabula.

APODOSIS.

Aloadæ; auari, idolum, diuitiæ, ſacrificium, ve-
D. Chryſ. de auaris. neratio, videtur alluſiſſe D. Chryſoſtomus hom. 64. *Sicut idolum* (inquit) *lapidem templis, ſic aurum auari clau-*

clauſtris,& vectibus ſapiunt,pro templo arcam præparantes, deinde adorant ipſi quod concluſerunt, oculoſq; & animam malunt, quam theſaurum perire.

IX. APOLLO AVRITVS.

Prudentia.

APOLLO ſapientiæ præſes Deus apud Lacedæmonios,cum quatuor auribus totidemque manibus fingebatur,quod ijs apud Amyclas pugnantibus ea figura viſus eſſet. Soſibius apud zenobium Centuria 4.adag.54.quod alibi annotauimus.Nunc in eodem genere ſymboli occurrit quod ſcribit Bembus in Veneta hiſtoria, barbatos quoſdam coronas geſtaſſe è culmo pictas, ſeptem quaſi articulis intextas.

APODOSIS.

Viro prudenti res quamplurimæ audiendæ, manus deinde operi nō ſegniter admouenda.Pars prudentiæ eſt docilitas, qua aliorum conſilia lubenter audimus, mox prudentibus ſententiis ponderata, ſi modo expediant, exequimur. Nihil enim aures proſunt ſine manibus, quod Hercules apud Auianum ruſtico deſidioſis precibus numen inuocanti præclare inculcat.

Perge laborantes ſtimulis agitare iuuencos,
Et manibus pigras diſce iuuare rotas.
Tunc quoque congreſſus maioraq; viribus auſus
Fac ſuperos animis conciliare tuis.
Diſce tamen pigris non flecti numina votis,
Præſenteſq; adhibe cum facis ipſe Deos.

Auianus de deſidioſis, fabula 32.

X. APOLLINIS SPONDII.

ARA.

Diuites improbi

THebis ſupra Sophroniſterem ara erat, Apollinis Spondij, ex victimarum cineribus congeſta

Pauſan. in Bœoticis p.290.

APODOSIS.

Domus improborum diuitum ex miſerorum ſanguine, & cineribus excitatæ, qui quaſi innocentes victimæ fortunis, & vita ſpoliantur, vt potentum libidini faciant ſatis. De his diuitibus Arnob. lib. 2. aduerſus gentes. *Exercent auidum atq; iniuſtiſſimum fœnus, & è miſerorum ſanguine ſupputandi ſe augent inſania: millibus paſſionum ſemper producunt fines, & quamuis prouincias totas rus faciant vnũ, pro arbore vna, pro ſulco forum litibus terunt: cum amicis, fratribus inexpiabiles ſuſcipiunt ſimultates.*

XI. AMICITIA.

PIngebatur iuuenis forma, detecto capite, tunicâ rudi induta, in cuius fimbria ſcriptum erat *Mors, & vita,* In fronte *æſtas & hyems,* habebatq; latus apertum vſq; ad cor, & brachium inclinatum, digito cor oſtendens, ibi inſcriptum erat, *Longè & propè.* Suberat & picturæ explicatio, quæ ita legitur:

APODOSIS.

Forma iuuenilis, indicat amicitiam ſemper virentem, nudum caput, fidele obſequium. Rude indumentum, tolerantiam laborum. Vita, & Mors: perpetuam amicitiam. Aeſtas & hyems, proſpera, & aduerſa. Latus apertum, ſimplicitatem, indicium cordis, ſynceritatem amoris, longè & propè, eiuſdem in omni loco conſtantiam.

Vide Liliũ Gyral. ſyntag. 1. hiſt. deorum.

XII. ANGERONA.

Silentij religio.

INter antiquiſſimas populi Rom. religiones ſacellum colitur Angeronæ, cui ſacrificatur ante diem duodecimum Calendarum Ianuariarum, quæ Diua prǽſul ſilentij ipſius, preſſo obſignatoque ore ſimulachrum habet.

Solinus.

Addit

Addit Valenium Soranum neci datum ob meritum profanæ vocis, quod contra interdictum Romæ nomen eloqui auſus fuiſſet, inde forte Angerona conſecrata.

APODOSIS.

Angerona preſſo ore omnibus ſilentij religionem commendat Curt. lib. 2. vbi agit de moribus Perſarum. *Lingua grauius caſtigatur quam vllum probrũ, nec magnam rem ſuſtineri poſſe credunt ab eo cui tacere graue ſit.*

Curtius de moribus Perſarum in caſtiganda lingua.

XIII. MIDAE ARA

Inconſtantia morum & animorum.

ARA Midæ ad Cælenas, ex ipſo loco in quo abſorptus eſt alter Curtius, modo lapidea eſt, modo aurea. Plutar. Parall. 5. In eodem genere eſt lapis pumici ſimilis, quater quotidie colorem mutans. Plutarchus Iunior in Pactolo: γιννᾶται δ᾽ ἐν αὐτῷ λίθος Κηστήρει παρόμοις, καὶ σπάνιος εὑρίσκεται. τετράκις γὰρ ἡμέρας ἀλλάσσει τὴν χρόαν.

APODOSIS.

Repentinæ ſunt animorum mutationes, & nunc aurei, nunc lapidei videntur. *Quod enim fretum, quem Euripum, tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes, & quantos æſtus habet ratio, non dicam comitiorum, cum Tullio, ſed animorum.*

Lapis quater in die colorẽ mutans.

XIV. BACCHI TEMPLVM.

Ardua virtutem profert via.

DIONYSIVS ille non temulentus, & helluo, qui à Poëtis deſcribitur, ſed ſobrius, & bellator, cum Indiam magnis, & continuis prælijs acciſam ſubiugaſſet: pro illuſtriſſimo gloriæ ſuæ monumento templum habuit, cuius magnificentiſſima ſubſtructio, vt ex eo conijci poteſt, quod trecentos, &

ſexaginta quinque gradus ex Sapphiro lapide purpureo contineret. Quibus apertè ſignificabat ſe per totidem virtutum, egregieque factorum non incruentum decus, ad illius gloriæ apicem conſcendiſſe, S. Epiphan. lib. de Gemmis c. 12. τὸ τέμενος παρὰ Ινδοῖς φασὶν εἶναι τοῦ διονύσου τξε. ἀναβαθμοὺς ἔχον ἐκ σαπφείρου λίθου, quod tamen multis & meritò incredibile videri aſſerit.

APODOSIS.

Tot gradus purpurei quibus altiſſimum honoris culmen virtus conſcendit, generoſarum mentium labores, ſudorem, & ſanguinem indicant, quibus immortalitatem meruere.

Hac proceres abire pij.

XV. BACCHI RECTI ARA.

Vinum moderatum.

PHilochorus ſcribit Amphyctionem regem Athenienſium, cum à Baccho didiciſſet vini temperandi rationem, primum diluiſſe, & idcirco qui ſic mixtum biberunt, homines rectos ambulaſſe, cum *Athen. li. 2. pag. 38. c.* antea curui ob meri potum incederent: ob tantum beneficium aram ὀρθοῦ διονύσου, recti Bacchi, dedicaſſe in Horarum delubro, & proximè Nymphis alteram extruxiſſe.

APODOSIS.

Vinum tempeſtiuè ſumptum, lymphis dilutum, hominum generi ſalutare, idcirco inter Horas & Nymphas rectus Bacchus ab Amphyctione collocatur. Contra verò immoderatum μαινόλης eſt, vt appellatur à D. Gregorio in odis: vel vt Ariſtophan. *Ariſtophanes de vino.* Ἀφροδίτης γάλα.

XVI. ARICINAE DIANAE ARA.

Mala conſcientia metus continuus.

ARicinæ Dianæ nemus eſt iuxta Ariciam vrbem Italiæ, in quo olim Taurica ſacra ſunt vſurpata,

pata, perfuga ſacerdos conſtituebatur αὐτόχειρ τοῦ ἱερωμένου, qui priorem ſacerdotem ſua trucidauerat manu, ſtrictoque ſemper gladio paratus erat ad inſultus propulſandos.

Strabo li. 5. pag. 166. n. 40.

APODOSIS.

Qui conſcientiæ terroribus exagitantur, nunquam mente conſiſtere poſſunt, ferientis gladium ſemper expectant, ipſi vmbram capitis ſui timent.

Quos diri conſcia facti
Mens habet attonitos, & ſurdo verbere cadit
Occultum quatiente animo tortore flagellum.

Iuuenalis de improbis Satyr. 13.

XXVII. CVPIDO AEGYRENSIS.

Amor fortunæ mancipium.

AEgyræ ſimulacrum fuit fortunæ, cui iunctus erat volucer Cupido.

Pauſan. in Achaicis.

APODOSIS.

In amore fortuna dominatur, imò dementia, & ſummum corruptæ naturæ vitium, quod Antiſthenes, vt eſt apud Theodoretum oratione 3. κακίαν ἐκάλει τῆς φύσεως, ἧς ἥττους ὄντες οἱ κακοδαίμονες θεὸν τὴν νόσον καλοῦσι, morbum dementiæ intelligit Bias quoque apud Laërtium νόσον ψυχῆς ait eſſe τὸ τῶν ἀδυνάτων ἐρᾶν. Quod verò in eo affectu omnia incerta ſint & inſtar vitreæ fortunæ lubrica, quid mirum?

Amor vitium & morbus naturæ.

Hic habitat nullo conſtricta licentia nodo,
Et flecti faciles iræ, vinoq; madentes
Excubiæ.
Iocundiq; metus, & non ſecura voluptas,
Et laſciua volant leuibus periuria pennis.

Claud. de nupt. Honor.

XVIII. CVPIDO κεραυνοφόρος.

Omnia vincit amor.

ALcibiades cum exercitui præeſſet, etiam id curauit vt pulcher eſſet. Itaque ſcutum ex auro &

ebore confectum ille habuit, & in eo pro inſigni Cupidinem qui vlnis fulmen amplecteretur.

Athen. lib. 12.

APODOSIS.

Potentior cupido ictu fulmineo, eius potentiam ſic deſcribit Oppian. κυν β.

Eximia deſcriptio ex Oppiano.

Ομβριμ' ἔρως πόσος ἐσσὶ, πόση σέθεν ἄπλετος ἀλκή,
πόσσα νοεῖς! πόσα κοιρανέεις! πόσα δαῖμον ἀθύρεις!
γαῖα πέλει σταθερὴ, βελέεσσι δὲ σοῖσι δονεῖται.
Ἄστατος ἔπλετο πόντος, ἀτὰρ σύγε καὶ τὸν ἔπηξας.
Ἤλυθες εἰς αἰθέρ', οἶδεν δέ σε μακρὸς Ὄλυμπος.
δειμαίνει δέ σε πάντα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε,
γαίης ὁππόν' ἔνερθε, καὶ ἔθνεα λυγρὰ καμόντων,
Οἳ λήθης μὲν ἄφυσσαν ὑπὸ στόμα νηπαθὲς ὕδωρ.
Καὶ φύγον ἔγχεα πάντα, σὲ δ' εἰσέτι πεφρίκασι.
σῷ δὲ μένει καὶ τῆλε περᾷς ὅσον οὐποτε λεύσσει
Ἠέλιος φαέθων, σῷ δ' ἂν πυρὶ καὶ φάος εἴκει
δειμαῖνον, καὶ Ζηνὸς ὁμῶς εἴκοισι κεραυνοί,
Τοίξους ἄγριε δαῖμον ἔχεις πυρόεντας ὀϊστοὺς,
πευκεδανοὺς, μαλεροὺς, φθισίφρονας, οἰστρήεντας,
Τηκεδόνα πνείοντας, ἀναλθέας, οἷσι καὶ ἀντὸς
Θῆρας ἀνεπτοίησας ἐπ' ἀζεύκτοισι πόθοισι.

Id eſt.

Dure amor quantus es! quãta tua infinita potẽtia?
Quanta cogitas! quantum dominaris! quantum
Diue ludis!
Terra firma eſt, tuis tamen telis commouetur,
Inquies eſt mare, ſed tu illud ſtabiliſti,
Veniſti in cœlum, vidit te magnus Olympus,
Omnia te metuunt, & cœlum latum ſupernè,
Et quæcunq; infra terram ſunt, triſteſque cœtus
mortuorum,
Qui Lethes hauſerunt ore obliuioſam aquam,
Et dolores fugerunt omnes, te etiam perhorreſcunt.
Tuo autẽ robore longè penetras, quantum nunquã
Sol lucidus aſpicit, tuis ignibus & lumen cedit
Pertimeſcens, & ſimul Iouis cedunt fulmina.
Tales habes crudelis Diue ignitas ſagittas,

Acerbas

Acerbas, ardentes, prudētiæ corruptrices, furibūdas,
Tabem ſpirantes, immedicabiles, quibus & ipſas
Perculiſti feras in non copulandis amoribus.

Congruunt cum Oppiano verſus illi antiqui, quos legere eſt inter Europæ antiquitates, vbi Cupido in Emblemate pro Ioue Tonante ornatus fulmen eiaculatur in mare, Neptuno interim poſito tridente, & nixo de genibus Amoris numen reuerente. Hic enim canit, *Aliud ſymbolum ingenioſum.*

Sol calet igne meo, Neptunus flagrat in vndis,
Quamuis liber erat, fecit ſeruire Tonantem
Quamuis liber erat Martem ſine Marte ſubegi.

XIX. CVPIDO PORI ET PAVPERTATIS FILIVS.

Amor Dei neceſſarius.

PAVPERTAS cum ſobolem deſideraret, Poro copiæ Deo dormienti accubuit, atque ex eo grauida facta amorem peperit παντοδαπὸν.

APODOSIS.

Quo fit vt amor dicatur πατρὸς μὲν ἀγαθοῦ, καὶ σοφοῦ, καὶ πᾶσιν αὐταρκους, μητρὸς δὲ ἀμηχαόνου καὶ ἀπόρου, patre bono & ſapiente & omnibus ſufficiente genitus, matre verò egente & inopi, an verò ex noſtra inopia, & bonorum omnium affluentia, quæ in Deo eſt, ad ipſum redamandum, vel nolentes impellimur? An, ſi lubeat ad terrenos amores referre, ideò abundãtiæ, & egeſtatis filius Cupido dicitur, quod amantes tanquam perſonæ de mimo, modo egeant, modo diuites fiant: modo cum ſuis fruuntur delicijs, ſe Reges & Cæſares putent: modo orbati, vel ipſa ſatietate languidi, ſibi inanes videantur, qui prius erant opulentiſſimi?

XX. DIANA CYNDIAS.

Virgo intacta.

CYndiadis Dianę ſimulachrum ſub dio nunquam omnino niue, aut pluuia tangitur. Polyb. 16. pag. 752 quanquam iſtas narrationes δυσαναχετῶν, vt ait, διαπτλεῖ.

APODOSIS.

Multa huiuſmodi argumenta celebrantur in honorem ſanctiſſimæ Virginis, cui nihil eſt ex communi hominum macula contagionis inſtillatum.

Qualiter è ſpinis mollis roſa ſurgit acutis,
Nil quo lædat habens, matremq́ obſcurat honore.

In eodem argumento eſt apud Pauſaniam in Laconicis, *Ithomatæ Iouis* ſignum in flagrante Sylua illæſum: Quæ Dæmonum ope ad firmandam deprauatæ gentis ſuperſtitionem contingere potuerunt.

XXI. DYNDIMENES SIMVLACHRVM.

Diuites contumaces.

Pauſan. in Arcadicis. DYndimenes ſimulachrum auream faciem habuit (cum ebur deeſſet) ex fluuialis equi dentibus conflatam.

APODOSIS.

Diuites huius ſæculi quaſi aurea ſimulachra, toti diuitiarum fulgore collucent: faciem tamen plerumque habent ex dentibus hippopotami, hoc eſt duram, ferream, inclementem in pauperes, quos omni contumacia diuexant. Quod ſi omnes facultates plerumque ademerint, beneficij loco numerant quod miſerrimam vitam relinquant, & obtrudunt lupi dictum ad gruem: de quo Phædrus lib. 1. Fabula 8.

Phædrus de lupo & grue.

Os deuoratum fauce cum hæreret lupi,
Magno dolore victus cœpit ſingulos

In

Inlicere pretio, vt illud extraherent malum.
Tandem perſuaſa eſt iureiurando gruis,
Gulaq; credens colli longitudinem,
Periculoſam fecit medicinam lupo.
Pro quo cum facto flagitare, præmium:
Ingrata eſt (inquit) *ore qua noſtro caput*
Incolume abſtuleris, & mercedem poſtulas.

XXII. EPIDOTES LEONEM CALCANS.

Somnus omnium domitor.

Ἐπιδότης, Somnus Epidotes cognomento apud Corinthios viſebatur Leonem ſopiens. Pauſanias in Corinth. pag 53. ὕπνος κατακοιμίζων λέοντα.

APODOSIS.

Icon omnia ſomno domari indicat. Vbi enim incubit.

Tacet omne pecus, volucreſq; feraq; — *Statius.*
Et ſimulant feſſos curuata cacumina ſomnos:
Nec trucibus fluuijs idem ſonus accidit, horror
Aequoris, & terris maria acclinata quieſcunt.

XXIII. EROS, ET ANTEROS.

Amor cœleſtis & terrenus.

IN Maltho Gymnaſio, ſimulachra erant Erotis, & Anterotis, quorum ille palmam tenebat in manu, hic infringere, & ſurripere nitebatur. *Pauſan. Eliac. lib. poſteriore, p. 202.*

APODOSIS.

Amor terrenus cœleſtium rerum amorem opprimit, nec is Deo libero animo ſeruire poteſt, qui rerum creatarũ vinculis tenetur irretitus. Benè vtriuſque diſcrimen explicat D. Chryſoſt. Homil. in illud Pauli, *vtinam toleraſſetis.* Ille animi morbus eſt, (inquit)

(inquit)& opprobrium: Hic animæ lætitia & exultatio. Ille bellum in amantium inuehit cogitationem: hic bello pacem ſubſtituit. Ex illo vulgari non modo nihil emolumenti, ſed ingens quoque rei familiaris ſumptus inanis, vitæ pernicies, ædium deniq; à fundamentis ſubuerſio. Ex honeſto hoc, qui ſpectat animorum decorum, multæ opes bonorum operum, magna virtutum ſuppellex. Bonam corporis formam adamantes, & ad faciei ſplendorem inhiantes; ſi turpes ſunt, & inelegantis formæ, nihil ad mutandam deformitatem ex concupiſcentia lucrantur: in hoc contra fit amore. Quiſque amat animam ſanctam, continuò talis erit qualis eſt quem amat, verè ſcilicet pulcher, ac formoſus.

XXIV. EVPHEME MVSARVM NVTRIX.

Literarum honos.

Pauſanias in Bœoticis pag. 303.

EVPHEME Muſarum nutrix fuiſſe fertur. Εὐφήμη Μουσῶν τιθήνη.

APODOSIS,

Eupheme gloriam ſignificat, quo Ciceronis illud confirmatur: *honos alit artes, omneſq; incenduntur ad ſtudia, gloriâ.* Vnde ille literarum amore incenſus Poëta:

Magnum iter aſcendo, ſed dat mihi gloria vires,
Non venit è facili lecta corona iugo.

Verum iſtud gloriæ choragium vaniſſimum eſt, niſi & vtilitas ex literis percipiatur.

Phædrus de gloria cupiditate.

Olim quas vellent eſſe in tutela ſua
Diui legerunt arbores. Quercus Ioui,
Et myrtus Veneri placuit; Phœbo laurea:
Pinus Cybelæ: populus celſa Herculi.
Minerua admirans quare ſteriles ſumerent,
Interrogauit. Cauſſam dixit Iuppiter:
Honore fructum ne videamur vendere:

At me-

At mehercule narrabit quod quis voluerit,
Oliua nobis propter fructus eſt gratior.
Tunc ſi Deorum genitor, atq; hominum ſator: Phædrus lib. 3. 56.
O nata meritò ſapiens dicêre omnibus.
Niſi vtile quod facimus ſtulta eſt gloria.

XXV. FABVLINVS.

Grammatici & Poëtæ.

FABVLINVS Deus à Romanis colebatur, cum pueri fari inciperent, quod os pueri tenerum figurare & linguam expedire crederetur. Varro de liberis educandis.

APODOSIS.

Fabulini Dij ſunt magiſtri Grammaticæ, qui primis rudimentis pueros imbuunt, *& offenſantis linguæ fragmine balbutientes fingunt.*

Os tenerum pueri, balbumq; Poëta figurat. Horat.

FAVOR.

Vitæ aulicæ conditio.

Fauor ab antiquis in Deorum numerum relatus eſt, & à Fortuna diſcriminatus, cuius venuſtiſſimam imaginem Apelles pinxit, quam Lilius Giraldus in ſuos commentarios retulit his verſibus, Lilius Giraldus de pictura fauoris.

Pictor Apellæa qui pingis ab arte Fauorem,
Vnde illi generis ſemina, nota parum?
Hic genitum Forma, Fortunæ *hic dicit alumnum:*
Caſu ille; ille animi dotibus eſſe ſatum.
Qui comes aſſiduus lateri? Aſſentatio, & ecquæ
Pone ſubit lentis paſſibus? Inuidia
Ecqui circumſtant: Opulentia, Faſtus, Honores,
Leges, *& ſcelerum ſæpe* Libido *parens.*
Cur facis aligerum? fortunæ elatus ab aura
Aduolat alta, imo neſcius eſſe gradu,
Quare oculis captum pingis? non nouit amicos
Improbus ex humili cum petit alta loco.
Quid rotulæ inſiſtit fortunam imitatur, & infert

Se

Se ſocium inſtabiles qua tulit illa pedes.
Cur timet atq; extra ſeſe ambitioſius effert?
Occœcare animos fata ſecunda ſolent.

XXVI. FORTVNA PLVTVM GESTAT.

Diuitiæ Fortunæ ſubiacent.

Pauſan in Bœoticis p. 294.

XEnophon Athenienſis, & Calliſtonicus Thebanus Fortunæ ſimulachrum finxerunt, Plutum infantem gremio geſtantis: Et ille quidem manus & os, hic reliquas ſigni partes effert.

APODOSIS.

Præclara de lubrico fortunæ, ex Seneca.

Fragile bonum opulentia quæ Fortunæ imperio ſubiacet, & in perpetuo penè fluxu eſt. Senec. lib. 6. de beneficijs. *Omnia iſta quæ vos tumidos & ſupra humana elatos obliuiſci cogunt noſtræ fragilitatis, quæ ferreis clauſtris armati: quæ ex alieno ſanguine rapta veſtra defenditis: propter quæ claſſes cruentaturas maria deducetis: propter quæ quaſſatis vrbes, ignari quãtum telorum in aduerſos Fortuna comparet: propter quæ ruptis toties affinitatis, amicitiæ, collegij fœderibus, inter contendentes duos terrarum orbis eliſus eſt, Non ſunt veſtra, in depoſiti cauſa ſunt, iam iamq; ad alium dominum ſpectantia, aut hoſtis illum, aut hoſtilis animi ſucceſſor inuadet.*

XXVII. FORTVNA PRINCIPVM AVREA, SED MVTATORIA.

Fortuna nuſquam perpetua.

FOrtunæ aureæ effigies in cubiculo Principum poni ſolebat, quæ iiſdem morientibus in ſucceſſorum manus transferebatur, ſemper vaga, & raro diutius in eodem reſidens loco. Hoc ex Iulio Capitolino colligo, qui ſic de Antonio Pio moriente ſcripſit, *Tertia die cũ ſe grauari videret, M. Antonino tem-*

rempub. & filiam præſentibus præfectis commendauit, fortunamq́; auream quæ in Principum cubiculo poni ſolebat, transferri ad eum iuſſit.

Capitolinus de Antonino moriẽte.

APODOSIS.

Fortuna principum aurea, ſed tralatitia. Tacitus ann. 3. *Nihil rerum mortaliũ tam inſtabile & fluxũ eſt quam potentia non ſua vi nixa.* Itaq; *Fortunam citius reperias quam retineas.* Non tantum aurea eſt, ſed *vitrea: cum ſplendet frangitur.* Idem: Quamobrem Seianus *Fortunam* Seruij Tullij quam domi ſuperſtitiosè habitam libationibus & ſacrificijs colebat, repentè vidit ſeſe auertentem. ἄγαλμα Τύχης ὃ ἐγεγόνει Τούλλου, εἶδεν ἀποστρεφόμενον. Dio. l. 58

Præclara ex Tacito de fortuna lubrico.

Seianus Seruij Tullij fortunam coluit.

XXVIII. FORTVNA VISCATA.

Felicitas conſtans.

Fortuna apud populum Romanum nomine Viſcatæ culta, quod nos eminus captet, vt nonnulli interpretantur, ſed perperam. Sic enim nominata fuit quaſi firma, conſtans, & viſco, glutinoue illigata. Similis Athenienſium ἄπτερος νίκη, & Mars Laconicus in vinculis, cuius meminit Pauſanias in Laconicis.

APODOSIS.

Icon eſt conſtantis, & perpetuæ felicitatis: quam tamen non eſt in humanis imperijs reperire:

Τύχη καπηλεύουσα πάντα τὸν βίον
Ἀσυγκέραστον τὴν φύσιν κεκτημένη.
Fortuna cauponatur totam vitam
Intemperans ſortita ingenium.

Ανθ. βιβ. α.

Fortuna cauponatur vita.

XXXI. TYKH SEVERI.

Fortuna commutabilis.

Fortuna aurea ſeruabatur in Imperatorum cu-

biculis,

biculis, quaſi regni fatum. Hanc Seuerus moriens in duos filios ita diuidi iuſſit, vt alternis eſſet apud vtrumque. Meminit Spartianus in Seuero: Fortunā deinde regiam quæ comitari principes, & in cubiculis poni ſolebat, geminare ſtatuerat, vt ſacratiſſimum ſimulachrum vtrique relinqueret filiorum: ſed cum videret ſe perurgeri, ſub horam mortis dixiſſe fertur, vt alternis apud filios Imperatores in cubiculis poneretur.

APODOSIS.

Philo de inconſtantia fortunæ.

Hæc igitur Fortuna erat Diaria, qualis verè eſt, in dies vel potius in horas mutabilis: ὅδὲν οὖν ὅσι τῶν ἀνθρωπίνων σπουδασμάτων ἔργον, καὶ πρᾶγμα ὅδὲν ἀλλὰ σκιά τις ἢ αὖρα: πρὶν ὑποςῆναι παρατρέχουσα, ἔρχεται δὲ καὶ πάλιν ἄπεισιν: ὥσπερ ἐν ταῖς παλιῤῥοίαις. Philo Iud. quod Deus ſit immurab. pag. 248. *Nihil eſt quod mortales tanto affectu deſiderãt, re ipſa nihil: Sed vmbra aut aura, antequam ſubſiſtat prætercurrens. Accedit, & recedit, Euripis, & æſtibus maris ſimilis.*

XXX. FORTVNAE OBSEQVENTIS PVLLVS SERVIVS TVLLIVS.

Fortunatus.

Plutarch. in Fortuna Rom.

HIc prædicabat ſibi conſuetudinem intercedere cum Fortuna, quam per feneſtram quandam in ſuum cubiculum ad ſe delabi dictitabat. Idem in Capitolio Fortunam *Primigeniam & obſequentem* dedicauit.

APODOSIS.

Rectè prouerbiali figurâ iactari poterit in vehementer Fortunatos, quibus adeò omnia ſuccedunt ad votum, vt fortunæ in delicijs eſſe videantur. Sed

Fortuna nimium quem fouet ſtultum facit.

Fortunæ obſequium periculoſũ.

& vt ait Epictetus, εὐτυχίας ὥσπερ μέθης ἄφρων ἐπὶ πλεῖον ἀπολαύσας ἀνοητότερος γίνεται, felicitate nō ſecus ac ebrietate quadam plus ſatis plenus imprudens, imprudentior efficitur.

XXXI.

XXXI. HERCVLES MVSAGETES.

Literarum Tutor.

FVIT apud veteres Hercules Μȣσαγέτης ductor Muſarum, in cuius templo Marcus Fuluius nobilior triennio poſtquam de Aetolis triumphauit, Muſarum ſigna, quæ capta Ambracia Romam tranſtulerat, poſuit. Liuius lib. 38. & Eumenes Rhetor.

APODOSIS.

Latent Muſæ in tutela bellicæ virtutis, & ſub principum Virorum auſpicijs florent iucundius.

Pierij tutela chori.

Pieridem Heroes, doctos & amate Poëtas,
Aurea nec ſuperent munera Pieridas.
Carmine purpurea eſt niſi coma, carmina ni ſint,
Ex humeris Pelopis non nituiſſet ebur.
Quem referent Muſæ, viuet : dum robora Tellus,
Dum cœlum ſtellas, dum vehet amnis aquas.

XXXII. HERCVLIS ARA DIDYMAEA.

ὁ ἐν διδύμοις βωμός.

Crudelitas.

DIdymis ciuitas eſt Mileſiorum, vbi Ara ab Herculе Thebano ex luto ſanguinis affuſi copia ſubacto erecta dicitur. Pauſ. in Eliacis p. clxj. l. 1. ἀπὸ τῶν ἱερῶν τοῦ αἵματος.

APODOSIS.

Rectè dicetur hæc parabola in hominem impurum ex flagitiorum ac cædium importunitate concretum. Theodorus Gadareus huic interpretationi calculum dedit, qui Tiberij mores improbos Icone cupiens exprimere, eum πηλὸν αἵματι πεφυραμένον, appellabat. *Theodorus Gadareus de crudeli.*

XXXIII. HERCVLIS CLAVA CANES FVGANS.

Virtus victrix calumniæ.

SAcellum Herculis in foro Boario eſt, in quo argumenta conuiuij, Potitiorum, & maieſtatis ipſius remanet, Nam diuinitus illo, neque canibus, neque muſcis ingreſſus eſt, Etenim cum viſcerationem ſacrificij litaret, Myagrum Deum dicitur imprecatus, clauam verò in aditu reliquiſſe, cuius olfactu refugerent canes.

Solinus initio Polyhiſtoris.

APODOSIS.

Virtus vel ſolo ſui odore terret, & fugat calumniatores. *Audaci timor eſſe potes.*

XXXIV. HERCVLIS POMVM.

Dona leuia Magnos oblectant.

BOEOTIIS erat ſtatum, & ſolenne Herculi ſacrum, victima aries comparabatur, ſed eos, qui ducebant, Aſopus fluuius, qui cœleſti aqua mirum in modum creuerat, intercluſit: inter ſacrum ſaxumque vt aiunt, Bœotij ſtabant, cum tali commento hoſtiam ſimularunt. Pomo, ſpecie, & magnitudine excellenti, feſtucas ſupponunt, & hi pedes arietis, duas item ad latus feſtucas infixêre, vt cornua effingerent. Tùm ſolitis ſacrorum verbis, Hercules, inquiunt, Promache mactus hoc Pomo Ariete eſto.

Iulius Pollux.

APODOSIS.

Parua munera, & ludicra, Magnos etiam aliquando viros delectant:

Vaga cingitur aſtris
Luna & in Oceanum riui fluxere minores.

XXXV.

XXXV. ISIS MAMMOSA.

Dei beneficentia.

INter Iſidis effigies, ea non eſt ignobilis, quæ apud Macrobium opinor tota ex vberibus conferta pingitur, quo antiqui terræ omnium parentis, & nutricis fœcunditatem adumbrare ſolebant.

APODOSIS.

Totus vber Deus eſt, adeò ſe miſerorũ caſibus impendit, & rebus omnibus alimenta neceſſaria largitur. Apul. Met. l. 11. *Dulcem matris affectionem miſerorũ caſibus tribuit, nec dies, nec quies vlla ac ne momentum quidem tenue eius tranſcurrit beneficijs otioſum.* *Apul de Dei beneficentia.*

XXXVI. IOVES SPARTANI ADORATI.

Potentiorum cultus.

APud Lacedæmonios rex erat ſacerdos Iouis cœleſtis, & Iouis Lacedæmonij.

APODOSIS.

Plures nunc ſeruiunt Ioui Lacedæmonio, quam cœleſti. Si Deus enim læſus fuerit, pro nihilo habent & illud Tiberij vſurpant, *Dei iniurias Deo curæ.* At verò ſi Potentiorum aliquis cuius ſe imperio mancipant, offendatur, non ferunt, minantur, feriunt, exterminant, ab ijs ſciſcitandum, *Tiberij dictum callidum.*

De Ioue quid ſentis? eſt ne vt præponere cures
Hunc cuiquam? vis Staio? *Perſius ſat. 2.*

XXXVII. IVNO MONETA.

Iuſtitia.

BELLVM aduerſus Pyrrhum gerebat Populus Romanus magna æris inopia. Iunonem conſulunt quid opus ſit facto, iubet eos armis iuſtitiæ pugnare; hoc pacto pecuniam nunquam defuturam, parent iuſſi, iuſtitia, & fide certant cum hoſtibus,

Suidas de Moneta Romanorum.

& his armis ſuperant. Ex quo inſtitutum vt Iuno Moneta apellaretur, & in eius templo numi cuderentur. Suidas in voce, Μονήτα. τὸ νόμισμα ἐν ἱερῷ αὐτῆς ὁρίσαντες χαράττεσθαι.

APODOSIS.

Armis iuſtitiæ nihil omnino potentius.

δίκης λόγχησι μάχου, καὶ πάντα δαμάσεις

Plato de Iuſtitia.

Nec ſine cauſa Plato Iuſtitiā appellat ἕρμα πόλεων.

XXXVIII. IVNONIS ARA CINERICIA.

Impietas,

Pauſanias de Iunonis ara.

IVnonis Olympiæ ara erat Cinericia, βωμὸς πεποιημένος τέφρας. Pauſan. in Eliacis l. 1. p. 152. initio.

APODOSIS.

Abſurdum cœleſti Iunoni ſacrificare in cinere? abſurdius Deo viuo, corde immundo, & humanarum rerum puluere, & ſordibus oppleto facere. Quid ſunt enim aliud rerum humanarum curæ?

πάντα γέλως, καὶ πάντα κόνις, καὶ πάντα τὸ μηδέν.

XXXIX. IVPITER ARIETINVS.

Impietas.

Herod. li. 2.

THebani cum alias arietibus abſtinerent, vnum tamen quotannis mactabant, cuius pellem ſimulachro Iouis induebant.

APODOSIS.

Cæca hominum amentia deos fingit artatque vt lubet. Immundi caprum faciunt: homicidæ leonem voluptuarij ſuem. Hinc ampla vitiorum ſeges, cum vitia ipſa pro numinibus habentur, Xenophanes Colophonius. Εἰ χεῖρας εἶχον βόες ἢ λέοντες, ἢ γράψαι χείρεσσι καὶ ἔργα τελεῖν ἅπερ ἄνδρες, ἵπποι μὲν θ. ἵπποισι βόες δέ τε βουσὶν ὁμοίους καὶ θεῶν ἰδέας ἴγραψαν. Si ma

Xenophanes apud Theodoretum.

nu

nus haberent boues, aut leones, aut pingere fingereue ſicut & ipſi homines ſcirent; Equi quidem equis, Boues bobus ſimiles Deorum effigies facerent.

XL. BACCHI MODERATOR PLVVIVS IVPITER.

Vinum aqua diluendum.

PHilonides Medicus lib. de coronis, & vnguentis auctor eſt, translata è mari rubro vitæ in Græciam à Baccho, multiſque intemperanti voluptate delinitis, & merum bibentibus, cum alij furijs acti inſanirent, alij crapula obruti iacerent quibuſdam ad littus maris potantibus, ingruente pluuia conuiuium diſſolutum, ac poculum, in quo parum vini relictum fuerat, aqua repletum eſſe. Deinde cum factum rurſus eſſet ſudum, ac ſerenum cœlum, conuiuas in eundem locum reuerſos, vinum dilutum guſtantes mitem atque minimè moleſtam voluptatem ſenſiſſe. Ex eo Græci allato inter cœnandum Temeto exclamant, *Bonum Deum*, Bacchum ſcilicet inuocantes. Poſt cœnam verò cum temperatum poculum miniſtraretur, *Iouem Seruatorem* exclamant pluuiæ largitorem, & moderatorem potus. *Athen. l. 15. p. 11075. A.*

APODOSIS.

Vinum aqua diluendum cœleſtis aqua docuit, ad id facit venuſtum epigr. Melagri anth. 1. εἰς οἶνον.

Αἱ νύμφαι τὸν Βάκχον ὅτ' ἐκ πυρὸς ἥλατο κοῦρος
  Νίψαν, ὑπὲρ τέφρης ἄρτι κυλιόμενον.
Τοὔνεκα σὺν νύμφαις Βρόμιος φίλος, ἢν δέ νιν εἴργῃς
  Μίσγεσθαι, δέξῃ πῦρ ἔτι καιόμενον.

Meleager de vino aqua diluto.

Nymphæ Bacchum quando ex igni exiluit puer,
  Abluerunt in cinere recens volutatum.
Quare cum Nymphis dilectus Bacchus, quod ſi recuſes
  Miſcere, capies ignem ardentem.

XLI. ΖΕΥΣ ΒΟΥΛΑΙΟΣ.

Iuſtitia Dei Conſilio regitur.

Pauſan. in Attici p. 3.

ATthenienſis in curia quingentorum, qui ſummæ rei præerant, ſtatua erat Conſiliarij Iouis, βουλαίου Διός.

APODOSIS.

Hora. odar. li. 3. 1.

Vt intelligant Iudices à Deo capienda omnia conſilia, & inſpectorem eſſe iudiciorum Deum.

Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipſos imperium eſt Iouis,
Clari gigantæo triumpho
Cuncta ſupercilio mouentis.

XLII. IVPITER CENTVMPEDA, ET TIGILLVS.

Dei prouidentia.

INter cæteras iconas, quibus antiqui Dei prouidentia mundum ſuſtentari docuerunt, hæc eſt nō poſtrema, quod Iouem Centumpedam, & Tigillum exhibuerunt: Primum quod uelut centum nixus pedibus firmaret infima, alterum quod Tigilli inſtar ſupera fulciret.

APODOSIS.

Dei prouidentia vbique diffuſa, ita cœleſtia regit, & firmat, vt infima quæque non contemnat. οὐδὲν γὰρ ἀπρονόητον, οὐδ' ἠμελημένον παρὰ τῷ θεῷ, πάντα σκοπεύει ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός. Nihil improuiſum, nihil neglectum apud Deum. Omnia perſpicit ipſius oculus non dormiens. Exſtat in Traiani nummo fœmina, ſtatura erecta, ſtola amicta, ſceptrū vna manu tenens, ad alteram globum, ad eius pedes deuolutum oſtendens, qua prouidentiæ regimē ſignificatur. Simile eſt quod Eduardus ſextus rex Angliæ pinxit in ſymbolo. Erat globus cœleſtis catena vinctus, qui pendet ex manu cœleſti cū ſymbolo, *Nihil ſine Deo.*

Traiani nummus.
Eduardi VI Symbolum.
Octau. de Strada.

XLIII.

XLIII. IVPITER CRETENSIS, ὁ ἐν Κρήτῃ Ζεύς.

Iudex ſurdus.

IN Creta Iouis erat ſimulacrum ſine auribus.

APODOSIS.

Hoc videlicet ſignificabant, rerum omnium potentem nullius dicto audire: τῷ γὰρ ἄρχοντι καὶ κυρίῳ πάντων οὐδενὸς ἀκούειν προσήκει. Recte cadet in principem ſurdum, aut iudicem querelas non audientem? quod magnum per ſe crimen eſt. Nam, vt ait vir pius æque ac doctus Petrus Bleſenſis, *Qui dat diuitias terræ, ab eis aurum non poſtulat, vel argentum, ſed vt audiant cauſam populi, & arguant pro manſuetis terræ.* *Plutarch. in Iſid. & Oſirid.* *Petrus Bleſenſis.*

XLIV. IVPITER MVSCARVM ABACTOR Ζεὺς ἀπόμυιος.

Improborum vindex.

FErunt Herculem Ioui porricientem ἀπομυίῳ Ζηνὶ victimam immolaſſe, & cum perlitatum eſſet, muſcas omnes trans Alphenum euolaſſe. *Pauſan. in Elia. p. 161.*

APODOSIS.

Muſcæ, improbi, abactor muſcarum, vir grauis, qui ſua auctoritate compeſcat improbos, calumniarum vellicationibus probis inſultantes, ἡ διαβολὴ ξίφους τομωτέρα, πυρὸς ἀκαυστικωτέρα, καὶ τῶν Σειρήνων ἐστὶν εὐπειθεστέρα, vt ait Achilles l. 6. de amoribus Clitophontis quamobrem eget forti propugnatore, in cuius vmbra Hercules ipſi conquieſcere poſſint. *Achilles VI. de amoribus Clitophontis calumniam vt depingit.*

XLV. IVPITER PINGENS CENTAVROS IN NVBIBVS.

Princeps in nugis occupatus.

IMAGO eſt ampliſſimorum hominum qui ſe nugis occupari patiuntur: & cum ad maxima quæque nati ſint, reculis humanis, & inanibus ludis

capiuntur, quid aliud ſunt iſta quam vt ait D. Chryſ. *παίδων ἀθύρματα.* Verba autem Apollonij Damidem interrogantis, ita ſe habent, *ζωγράφος οὖν ὁ θεὸς, ὦ Δάμι, καὶ καταλιπὼν τὸ πτηνὸν ἅρμα, ἐφ' οὗ πορεύεται, διακοσμῶν τὰ θεῖά τε, καὶ ἀνθρώπινα, κάθηται τότε, ὡς ὁ ἀθύρων τε καὶ γράφων ταῦτα, ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ψάμμῳ.* Ph. in vita Apoll. l. 2. c. 10. Hoc præſtitiſſe videtur Domitianus cum abiectis Imperij curis certas ſibi quotidie horas deſtinauit, ad capiendas muſcas, quas ſtylo ferreo nauiter configebat.

XLVI. IVPITER PHIDIAE, ET IVPITER HOMERICVS.

Vrbes magis viris illuſtrantur, quam viri Vrbibus

APollonius apud Philoſtr. lib. 4. c. 11. vrbes pulchras cum Iouis ſimulacro à Phidia elaborato comparat, homines cum Homerico Ioue.

APODOSIS.

Significat viros illuſtres præcipua vrbium ornamenta, non autem manufacta quibus finem allatura eſt ætas. Explicat idem Apollonius, vbi de Ioue Phidiæ ait: *κάθηται γὰρ αὐτὸ οὕτως ὡς τῷ δημιουργῷ ἔδοξε, τοὺς δὲ ἄνδρας ἐπὶ πάντα ἥκοντας, μηδὲν ἀπεοικέναι τοῦ Ὁμηρείου Διός, ὃς ἐν πολλαῖς ἰδέαις Ὁμήρῳ πεποίηται, θαυμασιώτερον ξυγκείμενος τοῦ ἐλεφαντίνου, τὸν μὲν γὰρ ἐν γῇ φαίνεσθαι, τὸν δὲ ἐς πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπονοεῖσθαι.* Siquidem Phidiæ Iouem ſedere eo pacto quo artifici placuit; Homines autem omnia luſtrantes haudquaquam diſſimiles eſſe Homerici Iouis, qui ab Homero varijs formis expreſſus eſt, longè admirabilius quàm ſi ex ebore conſtaret: Hic enim in terra duntaxat videtur, alius in cœlo intelligitur.

XLVII. ΖΕΥΣ ΦΑΛΑΞ

Auxilium diuinum.

IOVI cuſtodi Domitianus templum ingens, ſeque in ſinu Dei ſacrauit, quod ipſum in ſeditione Vitelliana à furore hoſtium conſeruaſſet. *Sueton. in Domitiano.*

APODOSIS.

Omnes quotquot ſunt mortales, ſed maximè reges, in ſinu Dei parentis iacent, cuius prouidentia ſeruantur. Ecphantes de regno, ἐν δὲ τᾷ γᾷ καὶ παρᾳμεῖναι ἀριστοφυέστατον, ἄνθρωπος, θειότερος δὲ ὁ βασιλεὺ, ἐν τᾷ κοινᾷ φύσει πλεονεκτῶν τῶν κρείσσονι, ὃ μὲν σκᾶνος τοῖς λοιποῖς ὅμοιος, οἷα γεγονὼς ἐκ τᾶς αὐτᾶς ὕλας, ὑπὸ τεχνίτᾳ δὲ εἰργασμένος λῴστῳ, ὃς ἐτεχνίτευσεν αὐτὸν ἀρχετύπῳ χρώμενος ἑαυτῷ. In terra optimum ſanè ingenium præ cæteris animantibus homini datum eſt. Diuinior autem inter homines rex eſt, vt qui multum ſupra communem naturam emineat. Corpore reliquis non diſſimilis, vtpotè natus ex eadem materia: ſed ab optimo artifice factus, qui *fabricauit ipſum Archetypo ex ſeſe ſumpto.* Idcirco peculiari cura reges quaſi patres populi protegit. *Ecphantis dictum præclarum de Rege.*

XLVIII. IVSTITIAE NVMMVS.

IN antiquo nummo cernitur Iuſtitiæ effigies, amictu quidem toto in exporrectam retro dextrã appenſo, claua ſupra leonis caput poſtremis pedibus reſidentis iniecta, ex antiquo num.

APODOSIS.

Feroces domat Iuſtitia.

Αἰεὶ θραύεις γὰρ ἅπαντας
ὅσσοι μὴ τὸ σὸν ἦλθον ὑπὸ ζυγόν.

Semper frangis enim omnes
Quicumq; tuum non ſubierunt iugum.

Orpheus in hymno Iuſtitiæ.

XLIX. LAMIAE OCVLI.

Peccata aliena curioſè obſeruare, ſua negligere.

LAmia, quod aiunt, cum foras iret fictitios oculos habebat, quibus omnia curioſiſſimè luſtraret, eoſdem domum rediens appendebat ad fores, vel in vaſculo reponebat. Plutarch. de curioſitate. τὴν Λαμίαν λέγουσιν οἴκοι μὲν ἄδειν τυφλὴν, ἐν ἀγγείῳ τινὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν ἀποκειμένους, ἔξω δὲ προϊοῦσαν ἐπιτίθεσθαι καὶ βλέπειν.

APODOSIS.

Eſt illud hominum ingenium, vt alienos errores quanta poſſint curioſitate odorentur, domi nullos oculos habeant, & in proprijs peccatis omnino cæcutiant.

Aſpice quid portet mantica poſterior.

Lucianus verarum hiſtor. libr. 1. vbi ait de orbe lunari, & hominibus eum incolentibus. τοὺς ὀφθαλμοὺς, inquit, περιαιρετοὺς ἔχουσι, καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελὼν τοὺς αὐτοῦ φυλάσσει. Oculos habent præter communem modum portatiles, & quiſquis vult ablatos ſeruat.

L. LATONA DELIACA.

Spes fruſtrata.

PArmenicus Metapontinus (vt ſcribit Senius lib. 5. Deliadis) primarius tum genere, tum opibus, cũ in antrum Trophonij deſcendiſſet, reuerſus poſtea nunquam ridere potuit. Ea de re ſciſcitanti oraculum, ſic Pythia reſpondit,

Εἴρῃ μ' ἀμφὶ γέλωτος ἀμείλιχε μειλιχίοιο,
Δώσει σοι μήτηρ οἴκω, τὴν ἔξοχα τίε.

Sperans igitur poſt reditum ſe riſurum, cum id non contigiſſet, deceptum ſe ab oraculo putans, fortè Delon appulit, vbi quicquid viſebatur in inſula, cum admi-

admiraretur, Latonæ ſanum ingreſſus, & matris Apollinis inſignem ſtatuam ſpectaturum ſe confidens, ligneam & deformem conſpicatus, præter opinionem, in riſum effuſus eſt. Athen. libr. 14. pag. 1114. A. B.

APODOSIS.

Spes fruſtrata, vbi expectabatur aliquid ingens, at exiguum, contemptumque præter opinionem accidit, vt cum mus, aut felis pro leone oſtenditur.

Mons parturibat gemitus immanes ciens, *Phædrus.*
Eratque in terris maxima expectatio,
Quod ille pareret: At ille murem peperit.

LI. LYCI DAEMONIS CLIENTES.

Calumniatores.

ATHENIS in foro vbi agebantur cauſſæ Lycus quidam Genius ſculptus ſtabat lupina ſpecie. Apud hanc ſtatuam Sycophantæ pecunia corrupti verſari conſueuerant, velut apud Deum quempiam ſui quæſtus præſidem, eique indies ſingulos triobolus ſecabatur. Zenobius cent. 5. Prouerb. 2. λύχος ὁ ἥρως πρὸς τοῖς ἐν Ἀθηναίοις δικαστηρίοις ὕδρυτο τοῦ θηρίου τὴν μορφὴν ἔχων, ἔνθα οἱ δωροδοκοῦντες: καὶ συκοφάνται κατὰ δέκα γενόμενοι συνεστρέφοντο.

APODOSIS,

Merito in Lyci Dæmonis clientela ſunt calumniatores, fœdiſſimum genus hominum, lupi infeſta rabie integerrimorum virorum famam ſemper armatum. *Hoc Præſide gaudent.*

LII.

LII. MERCVRIVS VIALIS.

Mutuum auxilium.

COnſuetum fuit antiquis Mercurio, quem viarum præſidem credebant, lapides ſacros in aceruum conijcere: tum vt Deo ἐνοδίῳ honorem haberent, tum vt ijs qui idem terrerent iter, commonſtrarent viam. Hoc prouerb. 26 indicatur his verbis: *Sicut qui mittit lapidem in aceruum Mercurij: Ita qui tribuit inſipienti honorem.* Hebræi commentarij hũc aceruum lapidum vocant *Marcolis*, vbi Elias Theſbites ait, *Marcolis nomen eſt idoli cui talis erat cultus. Alij dicunt nomen eſſe Dei cuiuſdam, quem Romæ colebant, qui alio nomine Mercurius vocatur. qua de re cum ſciſcitatus fuerim, reſponderunt nequaquam talem Mercurij cultum fuiſſe.* Exiſtimabat quippe vir candidi ingenij, Mercurij ſtatuam lapidibus ab eis cultoribus impeti: ſed hoc de aggeſto lapidum cumulo in Mercurij Vialis honorem intelligendum, quod declarat Heſychius his verbis in voce Ἑρμαῖος λόφος τοὺς σωροὺς τῶν λίθων Ἑρμαῖς τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς, γινομένους, εἰς τιμὴν τοῦ Θεοῦ, ἐνοδίου κτλ. Vnde recte Petauius noſter vir politiſſimi iudicij, ad Themiſtij oration. 23. pro ἐρωδιὸν Ἑρμῆν, legit τὸν ἐνόδιον. Ex ijs lapidibus aggeſtis tumuli in altum plerumque culmen erigebantur, vnde Liuius li. 26. *Mercurius Teutates tumulus in Hiſpania.* Hunc Teutatem Galli ſub nomine Mercurij coluerunt:

Marcolis quid apud Hebræos.

Lucanus.

Et quibus immittis placatur ſanguine diro
Teutates.

APODOSIS.

Lapides ab vnoquoque prætereunte in aceruum Mercurij coniecti ad viam demonſtrandam, ſignificant in ſocietatis humanæ mutuum adiumentum ſuum quemque ſymbolum afferre oportere: eamque artium inuentarum noua ſubinde acceſſione locupletari.

LII.

LII. METHE PAVSIAE.

Ebrietas comes impudicitiæ.

PAuſias pictor celeberrimus in tholo Aeſculapij Cupidinem pinxit Citharœdum,& Methen, ſeu ebrietatem, quæ ex vitrea phiala bibebat, ita vt per eius perſpicuitatem muliebre os oſtenderet. Pauſan. in Corinth. p. 69. *Μέθη ἐξ ὑαλίνης φιάλης πίνουσα.*

APODOSIS.

Ebrietas ſæpè impuri amoris comes, οἶνος καὶ *Ἀφροδίτης γάλα*, vinū enim lac Veneris dicitur, cuius, vt ait Clemens Alexand. Pædag. lib. II. ca. I. *ἀναθυμίασις θολωδεστέρα οὖσα ἐπικοτεῖ τῇ ψυχῇ* : *Vapor turbulentus mentem obnubilat, & plerumq; cæcitate confundit*, Prouerb. 20. *Luxurioſa res vinum, & tumultuoſa ebrietas: omnis qui cum his miſcetur non erit ſapiens.* Hieron. in c. 5. ad Galatas. *Semper ebrietati iuncta luxuria eſt.*

LIII. MINERVA ANEMOTIS.

Auxilium ab alto.

FVIT apud Meſſenios Anemotidis Mineruæ ſignum, quod Diomedes ob ſedatam ventorum rabiem qui intempeſtiuis flatibus regionem vaſtabant, conſecrauit. *Pauſan. in Meſſen.*

APODOSIS.

Rectè *παροιμιακῷ* ſchemate dicetur in egregiam fœminam quæ tempeſtates aliquas malorum ſedarit, & turbulentis calamitatibus auram lucis ſalutarem attulerit. Talis beata Virgo extitit, quæ cum antea fædi miſeriarum turbines totam pænè terram laceraſſent, prima ſerenitatem mundo attulit, & aduerſis ventorum flatibus diſſipatis, Zephyrorum lenitatem Chriſti auſpicijs emiſit in terras : vnde re- *Beata Virgo.*

ċte

ſtè appellari poteſt. *Miſeris ſidus implorabile nautis.*

LV. MINERVA PHIDIAE.

Homo ad Dei imaginem creatus.

PHidias ille præſtanti vir ingenio, ſimulachrum Mineruæ, velut omnium operum capút in ipſa Athenienſium arce ſingulari induſtria à ſe expolitũ collocaret, in Deæ clypeo ſuam impreſſit imaginem tanto artificio, vt nemo delere poſſet; aut diuellere, qui totam ſtatuam non imminueret. Ariſt. in veteri codice περὶ τῶν θαυμασίων.

APODOSIS.

Deus rerum omnium creator, & opifex non cœlo, aut terris, non equis, aut vlli animantium, ſed homini, vt omnium operum capiti, & ornamento, ſuam impreſſit imaginem: ita penitus inhærentem, vt nemo poſſit delere qui ſibi vim non afferat, & funditus perniciem moliatur Theodotus in Epitome, ὁ πιςὸς ἐπιγραφὴν μὲν ἔχει διὰ Χριςοῦ τὸ ὄνομα, τοῦ θεοῦ δὲ τὸ πνεῦμα ὡς εἰκόνα.

LVI. MINERVA SAITANA.

Ἡ ἐν σάει Ἀθηνᾶ.

Sapientia Cœleſtis.

SAI Mineruæ, ſiue Iſidis fanum erat, in quo hæc inſcriptio: ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΠΑΝ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ, ΚΑΙ ΟΝ, ΚΑΙ ΕΣΟΜΕΝΟΝ, ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΜΟΝ ΠΕΠΛΟΝ ΟΥΔΕΙΣ ΤΩΝ ΘΝΗΤΩΝ ΑΠΕΚΑΛΥΨΕΝ. Plutar. in Iſid. & Oſirid. *Ego ſum omne quod fuit, eſt, & erit & meũ peplum adhuc nullus mortalium euoluit*: addit ſupra

Plu-

Plutarchum Proclus: Ον ἔτικον καρπὸν Ηλιος ἐγένετο. Quem peperi fructum. Sol eſt.

APODOSIS.

Cadunt omnia in Deum, quem σοφίαν κοσμοτεχνῖτιδα Syneſ. nominat : pars tamen vltima de qualibet obſcura ſcientia dici poteſt : vt de Theologia, cuius nullus adhuc velum plenè retexerit : tanta eſt in rerum diuinarum cognitione difficultas. Saitanæ porrò Mineruæ meminit Plato de Republica. σάϊς μεγίστη πόλις ἐν τῷ Αἰγύπτῳ οἱ τῆς πόλεως θεὸς ἀρχηγός ἐστιν, Αἰγυπτιστὶ μὲν τοὔνομα Νηΐθ. ἑλληνιστὶ δὲ, ὡς ἐκείνων λόγος, Αθηνᾶ.

LVII. MOMVS.

Cretici cenſores.

PRoducta eſt Venus in Deorum concilium omnibus Veneribus affluens, etiam comptis, & tortis concinnis, madentibuſque comarum fimbrijs, & omni mundo muliebri ornata. Placuit cœleſtibus diuina ſpecies, & omnium oculos inflexit admiratione ſuſpenſos. Aderat tum Momus Deus amentiſſimæ dicacitatis : rogatus quid de Venere ſentiret, Sandalium, inquit, habet nimis ſtridulum, & argutum. *Vide Budæi Philologum.*

APODOSIS.

Critici ſæpè, & correctores opera cedro digna, quæ omnes admirantur, ſoli reprehendunt, & cum eloquentiæ decora exilis pectoris anguſtijs capere non poſſint, minutias quaſdam, vt calceoli ſtrepitum exagitant, voces nonnullas vellicantes. Itaque rectè ab Antiphane vocantur, εὐφώνων λαθροδάκνας κόρεις, Eloquentium clandeſtinè mordentes cimices.

LVIII. MOMI TAVRVS.

Potentia moderata.

MOmus vt reprehenſionis aculeos in omnes deos mordacius exerebat, Tauri artificem Deum *Lucianus in Nigrino.* carpebat, quod cornua non ſuffixiſſet oculis: quo illorum vis immoderata his veluti ducibus regeretur.

APODOSIS.

Ex eo oculus vigil Tauri cornu inſidens, ſymbolum erit ferocis potentiæ rationis beneficio reſtrictæ, ne quocumq; tempeſtas rapuerit, erumpat. Alioqui ſumma potentia lumine prudentiæ, & moderationis deſtituta, in quas pernicies non eſt eruptura?

Papinius. *---Nec qua iubet alta poteſtas*
Ire, ſed armatas multum ſibi demere vires.

LIX. MORPHO, Η ΜΟΡΦΩ.

Coniugalis amoris firmitas.

Pauſ. in Lacon. COgnomen eſt Veneris apud Lacedæm. cuius effigies vincta erat compedibus.

APODOSIS.

Idem interpretatur de firmitate, & conſtantia amoris coniugalis. Alij cenſent hoc vinculo notatas fuiſſe Laconum vxores περιδρόμους, vagas, & ſequutuleias, quibus opus eſſet compedibus. Plutarchus refert apud ſuos Bœotios concremari pro foribus axem vehiculi quo ſponſa in domum viri deuecta eſt: quo ſymbolo oſtendunt, liminis cuſtodiam religiosè commendari mulieribus. Καὶ γὰρ παρ᾽ ἡμῖν ἐν Βοιωτίᾳ καίουσι πρὸ τῆς θύρας τὸν ἄξονα τῆς ἁμάξης, ἐμφαίνοντες, δεῖν τὴν νύμφην ἐμβαίνειν ὡς ἀνῃρημένου τοῦ ἀπάξοντος.

Bœoticorũ ritus.

Roman. qu. 29.

LX.

LX. LEX, MORS.

MVLIER dentes habens nihilo feris placidiores, & aduncos manuum vngues: ὀδόντας ἔχουσα οὐδὲν ἠρεμωτέροις θηρίου, καὶ οἱ κατὰ τῶν χειρῶν εἰσὶν ἐπικαμπεῖς οἱ ὄνυχες. *Pauſan. in Eliac. lib. priore.*

APODOSIS.

Mortis rapacitas ea ſignificabatur Icone, quæ in vniuerſum genus hominum vngues exerit, nec ſe quiſquam ab eius legibus vindicare poteſt: *Seneca in Theb.*

Eripere vitam nemo non homini poteſt,
At nemo mortem.

LXI. MVLIER FORMOSA ALTERAM FOEDAM TRAHENS.

Iuſtitia.

FORMOSA mulier (apud Pauſan. in Eliacis lib. 1.) alteram fœda facie, obtorto collo, trahens ſiniſtra, dextera fuſte cædens, Iuſtitiam ſignificat, quæ iniuriam malè multat.

APODOSIS.

Videtur pictor reſpexiſſe illud Orphei in hymno Iuſtitiæ.

Κλῦθι θεὰ κακίην θνητῶν θραύουσα δικαίως. *Orpheus de Iuſtitia.*
Audi Dea malitiam mortalium franges iuſtè.

LXII. MISERICORDIAE ARA INTER GLADIATORVM SPECTACVLA.

Simulatio virtutis.

ATHENIENSES, vt vrbanis moribus compoſiti, & ad omnem lenitatem propenſi, Miſericordiæ aram in ſua ciuitate collocarunt: Mox vitijs cęterarum gentium deprauati, gladiatorios ludos, hoc eſt, fœdiſſimam mortalium lanienam, quæ tot millibus capitum ſingulis annis Europæ ſtetit, in ſuam

vrbem introduxerunt. At verò, antequam huius crudelitatis vſum admitterent, fertur Demonax dixiſſe, Quæſo Athenienſes, ſi gladiatores Athenas inducere decreuiſtis, ſaltem aram miſericordiæ diruite.

Plutarch.

APODOSIS.

Eo ſunt ingenio prædíti mortales, vt inter fœdiſſimas libidines, Lucretiarum imagines, inter inſanos conuiuiorum furores, exempla ſobriorum ſine vllo vſu vaniſſimè oſtentent. πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι.

Plato.

LXIII. MVSARVM ARA ET SOMNI.

Somnus vtilis ſtudioſis

TROEZENI (oppidum eſt Peloponneſi) cella fuit Muſarum, quas Ardalus Vulcani filius fecerat. Nec longe ara, in quas Muſis ſimul, & ſomno ſacra faciebant, Muſis deorum omnium amicum Somnum arbitrati.

Pauſ. in Corinth.

APODOSIS.

Modico ſomno ſtudioſis opus eſt, vt defeſſum continua agitatione animum nouis viribus recreent.

Λυσιμέριμνε κόπων ἡδεῖαν ἔχων ἀνάπαυσιν,
Καὶ πάσης λύπης ἱερὸν παραμύθιον ἔρδων.

Orpheus de ſomno.

Tuq; ô domitor ſomne malorum,
Requies animi, pars humanæ
Melior vitæ

Seneca in Hercule furente.

Atque inde mos fluxit, vt cubitum diſcedentes Mercurio libarent, victimarumque linguas immolarent. Vide *Apollon. Schol.* in hunc locum.

—Τέως ἐπὶ τε γλώσσῃσι χέοντο
Αἰθομένοις, ὕπνου δὲ διὰ κνέφας ἱμναίοντο.

Aliud Symbolum.

LXIV.

LXIV. NEMESIS MARATHONIA.

Ἡ ἐν Μαραθῶνι Νέμεσις.

Superbia punita.

NON longè à Marathone, vbi Perſæ ab Athenienſibus inſigni clade deleti ſunt, templum erat,& ſignum Rhamnuſiæ deæ, quod Phidias ex ipſis marmoribus fecerat, quæ Perſæ Athenienſium copias faſtidientes aduexerant, vt ſibi trophæa ſtatuerent, ἐς τροπαίου ποίησιν. *Pauſan. in Atticis p. 32. initio.* Nemeſis porrò ſimulachrum coronam habebat, ceruis & victoriolis inſignitam: læua κλάδον μελίας, fraxini ramum: dextra phialam tenens. *Vide Amm. Marcell. lib 14. ſub finem.*

APODOSIS.

Perſæ Thraſones ſunt, & ſuperbi, qui præter metum & expectationem celeri turbine feruntur: Nemeſis ſignum, vltionis diuinæ monumentum: Athenienſes victores populos ſignificant: Corona, Nemeſis potentiam: Cerui, velocitatem in vlciſcendo: victoriolæ, fortitudinem: fraxinus, celſitatem: phiala, effuſionem ſanguinis. De hac autem Nemeſi extat Auſonij epigram. quod è Græco Anthologiæ tranſtulit:

Me lapidem quondam Perſæ aduexere, trophæum
Vt fierem bello, nunc ego ſum Nemeſis.
At ſicut Græcis Victoribus aſto trophæum,
Punio ſic Perſas vaniloquos Nemeſis. *Auſonius de Nemeſi.*
Ἀμφοτέροις δ' ἕστηκα, καὶ Ἕλλησι τρόπαιον
Νίκης, καὶ Πέρσαις τοῦ πολέμου Νέμεσις.
Memoremque time Rhamnuſidis iram.

LXV. NICE ATHENIENSIVM INVOLVCRIS.

Ἡ ἄπτερος Νίκη.

Victoria immobilis.

ATHENIS ſimulachrum fuit Victoriæ ſine alis,

vt ea immobilem apud eos ſui domicilij ſedem conſtituiſſe crederetur. Similiter apud Lacedæmonios ſignum fuit Martis Ενυαλίȣ, in compedibus.

APODOSIS.

In conſtantem igitur victoriam conueniet, Νίκη ἄπτερος. In id argumentum diſertè luſit Pompeius Poëta, cum Romæ alæ in ſtatua Victoriæ tactæ de cælo conflagraſſent *Anthol.4* εἰς νίκης ἄγαλμα κτ.λ.

Ρώμη παμβασίλεια τεὸν κλέος οὔποτ᾽ ὀλεῖται.
Νίκη γὰρ σε φυγεῖν ἄπτερος ȣ̓ δύναται.

LXVI. OROMAZAE OVVM.

Bonum ſyncerum.

MAGORVM fabula eſt de ouo Oromazæ, in quo 24 Deos, eoſque bonos & propitios incluſerat quod cum totidem dij ab Arimanio peſſimo genio conditi perforaſſent, bona ſunt malis admixta. *Plutarch. Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Ouum Oromazæ ſynceram partem aurei generis demonſtrat, quæ ſua ſponte æquo bonoque addicta nullum habuit cum prauitate commercium: At poſtquam flagitiorem lues irrepſit in terras, ita penitus adhæſit omnibus, vt vix vllum bonum omni ex parte ſyncerum liceat inuenire, in quo non ſit φθονερὰ μοῖρα, de qua *Syneſ.* in Hymnis:

Syncera bonorum pars nulli conceſſa viro.
Satin' parua res eſt voluptatum in vita
Atque in ætate agunda.
Præ quam quod moleſta eſt, ita quoque comparatum
Eſt in ætate hominum
Ita Dis placitum, voluptati vt mœror comes conſequatur:
Quin incommodi plus maliq; illico adſit, boni ſi obtigit quid.

Plautus in Amphitruone.

Sunt bona, ſunt quædā mediocria, ſunt mala plura
Quæ legis: hic aliter non fit Auite liber. *Martial. lib. I.*

LXVII. OSIRIDIS CVLTORES.

Beneficentia, & Charitas.

OSIRIDIS cultores maximè cauent, ne arborem hortenſem perdant, aut fontem obturent. *Plutarch. in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Dei Optimi Max. cultui addictos cauere vehementer oportet, non modo ne teneris plantis noceant: ſed ne iiſdem benignitatis riuulos claudant, Veſpaſiani illud dictum aureum ſequuti: Ἀρύετε ὡς ἐκ Νείλου, haurite, inquit Aegyptij, haurite ex me tanquam ex veſtro Nilo.

LXVIII. OSIRIS EFFIGIES.

Regum vigilantia, & potentia.

ÆGYPTII Oſirim Regem, & dominum ſuum, oculi ſceptri ve effigie exprimunt. *Plutarch. in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Regum vigilantia, & moderatio ſignificatur: oculo vident, ſceptro regunt, quæ præuiderunt: & cum veluti θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, quod ait Plato, popularibus rectà proſpicere debent, vt omnium ſomnos ſua vigilantia tueantur. Rex vigila.

Tu ciuem patremq́ȝ geras, tu conſule cunctis,
Nec tibi: nec tua te moueant, ſed publica vota.

Theodoſius ad Honoriũ apud Claudianum.

LXIX. OSIRIDIS IMAGO.

Vir bonus.

OSIRIDIS boni Dei Imago apud Aegyptios erat accipiter. Nam & acie oculorum, & volatus pollet celeritate, idemque alimentum citò digerit, & mortuorum oculis inhumatis terram ingerit superuolans: & cum ad Nilum bibiturus venit, pennam rectam figit, quam deinde inclinat, ſignificans ſe Crocodilum euitaſſe: quod ſi abripiat, manet tamen recta penna, ſicut eam ſtatuerat. *Plutar. in Iſid. & Oſir.*

APODOSIS.

Acies oculorum, perſpicacitas eſt bonorum: celeritas alarum, prompta mens: iniectio terræ mortuis, Miſericordia: penna recta, monumentum ſui quod poſteris ad fœlicem & æternam memoriam relinquit, Τὸν βίον τ᾽ ἀρετῆς μνημείῳ σφραγίζων.

LXX. PAVPERTATIS ET INDVSTRIAE ARA COMMVNIS.

Paupertatis comes induſtria.

Philoſtratus lib. 5. cap. 1. APVD Gaditanos πενίας καὶ τέχνης βωμοὶ fuerunt.

APODOSIS.

Paupertas artes omnes excitat, & vt ait Luc. Apu-
Apuleius de paupertate. leius, *Priſca apud ſecula omnium ciuitatũ conditrix, omnium artium temperatrix* Senec. ep. 15. *Noua artificia fames docuit.*
Seneca. Quod diſertè quoque perſequutus eſt Marcus Manilius Aſtronomicon l. 1. Cum enim (inquit) abundarent homines,
M. Manlius.

Tum quiſque ſatis ſe noſſe putabat.
Sed cùm longa dies acuit mortalia corda,
Et labor ingenium miſeris dedit: & ſua quemq;
Labor dat ingenium. *Aduigilare ſibi iuſſit fortuna premendo,*
Seducta in varias certarunt pectora curas,
Et quæcumque ſagax tentando repperit vſus
In commune bonum commentum læta dedere.

LXXI. PLVTVS IN IRENES GREMIO.

Pax omnium bonorum mater.

CEPHISODOTVS in Pacis gremio Plutum puerum effinxit
Pauſan. in Bœot pag. 294.

APODOSIS.

Ex pace efflorèſcit opulentia.
Bacchylid. Τίκτει δέ θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάλα
Πλοῦτον, καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα:

Δαιδα-

Δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσι αἴθεται βοῶν
Ξανθᾷ φλογὶ μηρία, τῶν εὐτρίχων μήλων,
Γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλει.
Ἐν δὲ σιδαροδέτοισιν πόρπαξιν αἰθᾶν ἀραχνᾶν
Ἱστοὶ πέλονται, ἔγχεά τε λογχωτά,
ξίφεά τ' ἀμφακέα εὐρὼς δάμναται. Χαλκέων
Οὐκέτι σαλπίγγων κτύπος, οὐδὲ συλᾶται μελίφρων
ὕπνος,
Ἀπὸ βλεφάρων ἄμος ὃς θάλπει κέαρ.
Συμποσίων δ' ἐρατῶν βρίθοντ' ἀγυιαί,
Παιδικοί θ' ὕμνοι φλέγονται.

Parit mortalibus autem pax magna
Diuitias, & melleorum carminum flores.
Affabrefactiſq; ſuper aris dijs vruntur boum
Fulua flamma femora, villoſarumq; ouium.
Iuuenibus gymnaſia, tibiæ, & comeſſationes curæ ſunt,
At in ferro reuinctis clypeis nigrarum aranearum
Telæ fiunt, haſtaſq; cuſpidibus munitas,
Et gladios ancipites ærugo conficit, ænearum
Non amplius tubarum clangor, neq; ſurripitur melleus ſomnus
A palpebris, noſtrum qui fouet cor,
Conuiuijs autem amabilibus pleni ſunt vici,
Et puellares hymni calent.

LXXII. PRAXIDICAE.

Vltio.

EST apud Haliartios ſub dio dearum ædes, quas vocant πραξιδίκας (vindices) ad quarum aram iuſiurandum concipiunt indigenæ. Praxidicen verò Deam quandam appellabant gentes (vt Heſychius tradit) quæ non modo ijs quæ dicantur, ſed & quæ agantur finem imponat. δαίμονα τινὰ φασὶν τὴν ὥσπερ τέλος ἐπιτιθεῖσαν αὐτοῖς τε λεγομένοις καὶ πραττομένοις.]

Pauſanias in Bœoticis pag 307.

APODOSIS.

Vindici oculo Dei patent omnia.

ὄμμα Διὸς καθορᾶ πάντα τὰ γινόμενα. Suidas Praxidicæ Deæ ſolum caput conſtitui ſolitum memorat, quod voluit Heſychius, cum dixit, διὸ καὶ τὰ ἀγάλματα κεφαλὰς γίνεσθαι· καὶ τὰ θαύματα, quaſi tota caput eſſet, & oculus, ad deprehendenda mortalium flagitia.

LXXIII. ANTIOCHI NVMMVS.

Sapientia fortiſſima rerum.

Ex antiquo num.

IN Antiochi nummo ſculptus erat humi procumbens Leo, eumque ſuperuolans noctua.

APODOSIS.

Vires cedunt Sapientiæ, & rectè ſapiens à Seneca cum exercitu fortiſſimo comparatur. *Etenim ad omnem incurſum munitus & intentus, non ſi paupertas, non ſi luctus, non ſi ignominia, non ſi dolor impetum faciat, pedem refert interritus: & contra illa ibit, & inter illa.*

Epiſt. 59.

LXXIV. SATVRNI SACRIFICIVM.

Bacchanalia, & Chorea.

CARTHAGINENSES Saturno filios immolabant, & qui nullos habebant, à pauperibus miſerabiles victimas emere cogebantur. Aſtabat autẽ in ipſo ſacrificio mater rigida, & ab͂ q; gemitu: ſi enim ingemuiſſet iacturam faciebat, & honoris, & filij. Interim ante ſtatuam *omnia tibiarum cantu, & tympanorũ pulſu perſonabant*, ne quis clamor exaudiretur.

Plut. de ſuperſtitione.

APODOSIS.

Dæmon animas inter cantandum, & ſaltandum deuorat. In præclaris illis Bacchanalibus, quæ Chriſtiani magno noſtræ religionis rubore è paganis eruunt ceremonijs, iuuat de ijſdem Apollonium Ethnicum hominem, & magnum audire, qui ſic Athenienſium Bacchanalia perſtringit: ὑμᾶς δὲ ἁβρότεροι τῶν ξίφει γυναικῶν ἐπ' αὐτοὺς στέλλεσθε, οἱ γέροντες,

Apollonius Bacchanalia exagitat

τες, οἱ νέοι τὸ ἐφηβικόν. οἱ παλαιοὶ μὲν ὤμνυσαν ἀγραύλου φοιτῶντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖσθαι, καὶ ὅπλα στήσεσθαι. νῦν δὲ ἴσως ὀμοῦνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος βακχεύσειν, καὶ θύρσον λήψεσθαι. Vos autem molliores eſtis quàm Xerxis fœminæ, eoſdem geritis ornatus ſenes, pariter ac iuuenes, quos Perſarum impuberes geſtare ſolent. Quondam tamen in agro pugnaturi iuraſtis pro patria potius eſſe morituros, & arma laturos, nunc autem vt puto iuratis pro patria vos bacchaturos, & thyrſum ſumpturos.

LXXV. SERAPIS TRICEPS.

Rex bonus.

SERAPIDIS idolum, vt ex antiquis numiſmatis conſtat, triceps erat, in medio Leonis caput vaſtũ admodum, dextera parte canis applaudibundi, blandientiſque, læua lupi, supernè calathus inſidet, quæ ſpecies vniuerſa anguis habitu complexa eſt. *Macrob. Satur. lib. 1. cap. 20.*

APODOSIS.

Ad ſolem referunt mythologi: ſed exiliter Leonis capite monſtratur præſens tempus, inquit Macrobius, quia conditio eius inter præteritum, futurumque actu præſenti valida, feruenſque eſt: ſed & præteritum tempus lupi capite ſignatur; quod memoria rerum tranſactarum rapitur, & aufertur. Item canis blandientis effigies futuri temporis deſignat euentum: de quo nobis ſpes licet incerta blanditur. Vertex inſignitus calatho & altitudinem ſideris monſtrat, & potentiam capacitatis oſtentat. An potius tria illa capita conditiones oſtentant Principis? Leo regiam dominationem, Lupus, qui Marti dicatus eſt, vnde ὁπλίτης λύκος, Mars nominatur à Lycophrone, bellandi peritiam. Canis fidelem populariũ cuſtodiam. *Lycophron. de Marte.*

LXXVI. SIRENES SPOLIATAE

Literæ humaniores ſacris deſeruiunt.

Pauſan. in Bœot. pag. 308.

MVSAE victis Sirenibus, ex earundem pennis alarum euulſis coronas ſibi texuerunt.

APODOSIS.

Literæ ſacræ ex humanioribus ſpolia capiunt, & iiſdem pleramque venuſtantur. Nam, vt ait D. Baſilius *in oratione de vtilitate ex Græcorum ſcriptis percipienda*, Τοῖς ἔξω δὴ τούτοις προτελεσθέντες τὸ ἄνθος ἐπάγουσιν. Adoleſcentes his manſuetioribus literis initiati, reliquis ſtudijs vegetum quendam florem induunt, & pulchritudinem, quam Syneſius in Dione *fibulam animæ*, πόρπην τῆς ψυχῆς nominat. Verum quo temperamento ſit iſtud præſtandum, oſtendo fuſius in libris de triplici eloquentia.

Pulchritudo animæ fibula.

LXXVII. SVADA ET VIOLENTIA THEMISTOCLIS.

Seueritas mixta ſuauitati.

Plut. Themiſt.

THEMISTOCLEM ferunt, cum legatus ad Andros veniſſet, pro concione dixiſſe, ſe duobus potentiſſimis Numinibus comitatum, ad vrbem acceſſiſſe, Suada & Violentia.

APODOSIS.

Seueritatem cum manſuetudine ita temperare oportet, vt qui naturæ benignitatem contempſerint, ſentiant aculeos authoritatis. Fronto ſenator deſiderabat hanc mixturam in Nerua Imperatore cum diceret, Κακὸν μὲν εἶναι αὐτοκράτορα ἔχειν, ἐφ' οὗ μηδενὶ μηδὲν ἔξεστι ποιεῖν, χεῖρον δ' ἐφ' οὗ πᾶσι πάντα. Malum eſſe imperatorem habere ſub quo nihil cuiquam liceat: Deterius vero, cum habere ſub quo omnia omnibus liceant.

Frontonis dictum de Nerua.

LXXVIII.

LXXVIII. TROPHONII ORACVLVM.

Literarum ſtudia.

TROPHONII oraculum aditurus, primum manebat in ædicula bono genio & bonæ fortunæ ſacra, in qua expiabatur, & calidis aquis abſtinens, Hercyna fluuio lotus, victimarum, quas immolabat, carnibus victitabat. Ad ſummum admitti à Deo putabatur ad conſulendum, cùm ariete litatum eſſet: deducebatur tunc à ſacrificulis conſultò noctu, ad Hercynam fluuium: ibi oleo perungebatur, & à pueris tredecim annorum abſtergebatur, quos Hermas nuncupabat. Bibendum deinde erat ex fontibus obliuionis & memoriæ, vt præterita obliuiſceretur, attentus maximè ad præſentia. Mox linea toga amictus, per ſcalas pedibus anterioribus in antrum deſcendebat, melleas placentas geſtans: Ibique modo viſu, modo auditu tantum futurorum cognitionem accipiebat. Reuerſum eodem modo, quo deſcenderat, & adhuc attonitum ſacrifici in memoriæ ſolio collocabant, vt viſa vel audita exponeret. Hæc *Pauſanias in Bœoticis pag.* 331. qui ſe adiuiſſe antrum & conſuluiſſe teſtatur.

APODOSIS.

Antrum Trophonij, Philoſophia: Expiatio, purgatio mentis: lotio, purificatio: ſacrificia, preces: fons obliuionis, prauæ conſuetudines dediſcendæ: memoriæ, bonæ retinendæ: linea toga, innocentia: melleæ placentæ, lenitas morum: ingreſſus pedibus anterioribus, difficultas: auditus, opinio: viſus, ſcientia.

LXXIX.

LXXIX. TYPHONIS IMAGO.

Improbitas.

TYPHONIS imago apud Aegyptios per fluuialem equum, cui accipiter inſiſtebat, depingebatur.

APODOSIS.

Plutar. in Iſid. & Oſirid.

Typhon improbos ſignificat, immanitatem hippopotamus, accipiter rapacitatem, ex ijs totus conflatus eſt improbus ἐνίκησε δὲ οὔτε ζῶον γενεῖ τὴν φύσιν, οὐδ' ὅλως ἀνθρώπων τινι; ἀλλὰ παντοδαπόν τι κακὸν, νωθὴς, καὶ ἐπώμιον ἄχθος ἀρούρης. Τοσαῦτα ἀφ' ὕπνου γενόμενος ὅσα γαστρίζεται, καὶ ἄλλα ἐν ἀποτίθεται τοῦ καθεύδειν ἐφόδια. Hæc Syneſius de Typh *lib. de prouidentia.*

LXXX. VENVS AVERVNCA.

Ἀφροδίτη ἡ Ἀποστροφαία.

Adulteri deteſtatio.

Pauſan. in Bœot.

HARMONIA Thebis cum Venere Vrania, & Pandemo Apoſtrophiam dedicauit, ad auertendos illegitimos concubitus, quibus omnis creatur pernicies.

APODOSIS.

Antiſthenes contra Venerem.

Apoſtrophiam Venerem colunt, qui exleges copulas deteſtantur. Bene exclamat Antiſthenes apud Theodoretum oratione tertia, Ἀφροδίτην κατατοξεύσαιμι εἰ λάβοιμι, ὅτι πολλὰς, ἡμῶν καλὰς, καὶ ἀγαθὰς γυναῖκας διέφθειρεν. *Venerem ego ſagittis confoderem ſi deprehenderem, quando ex noſtris permultas honeſtas, & morum bonitate inſignes fœminas corrupit.* Idem Amorem appellabat κακίαν τῆς φύσεως, cui cum ſubditi ſunt miſeri mortales, *fœdum morbum in Deos tranſcribunt.*

LXXXI. VENVS CALVA.

Salus charior forma.

VENVS Calua à Populo Romano culta eſt tali euentu: vrbs eſt à Gallis occupata obſeſſi in Capitolio Romani, cum ex mulierum capillis tormenta feciſſent, ædem Veneris Caluæ conſecrarunt.

APODOSIS.

Icon Veneris Caluæ monebat ſalutem pulchritudini anteponendam. Cæterum alij non impenſos Reip. ſaluti capillos, ſed ob pruriginem abraſos volunt. Qua in ſententia eſt Georgius Codinus Conſtantinopol. hiſtoriæ auctor Græcus, vbi agit de ſimulachro Veneris pectinem ferente. Τῆς Ἀφροδίτης, inquit, τὸ ἄγαλμα, κτένα φέρει, ἐπειδὴ συνέβη ποτὲ ταῖς τῶν Ῥωμαίων γυναιξὶ κνήφην λοιμώδη γενέσθαι, καὶ ξυρουμένων πασῶν γεγόνασιν αὐταῖς οἱ κτένες ἄχρειοι. *Lact. lib. 1. c. 20. Vnget. lib. 4.* *Venus cum pectine.*

LXXXII. Η ΕΝ ΚΝΙΔΩ. ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

Vana gloria.

SIMVLACHRVM celebratur Cnidiæ Veneris, cuius amore captus ſtultiſſimus adoleſcens, iſtud pro germana Venere habuit, vmbram pro corpore conſectatus. *Philoſt. in vita Apollonij.*

APODOSIS.

Simulachrum gloriæ multi amplectuntur ſolidam gloriam rati, πᾶσιν ἀνθρώποις ἔρως τοῦ μέλλοντος ἐνίδρυται: inquit Philo. *Multi totum iter ignorant veræ gloriæ, faſcibus enim & purpuris gloriari vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura mente ſordeſcere.* *Minutius Felix in Octauio.*

LXXXIII. VENVS CORINTHIORVM.

Luxuria.

APVD Corinthios Venus erat ex auro & ebore ſcitiſſimè elaborata, altera manu papauer, altera malum geſtans: cui femora animalium in ſacrificijs adurebant iuniperi quidem lignis, quibus & pæderotis folia addebantur.

APODOSIS.

Venus aurea libido eſt blanda ſpecie: malum, illecebra luxuriæ: papauer, ſopor & veternus mentis: femora animalium, impura corpora: flammæ, incendia libidinum: pæderos, obſcœni amoris faſcinationes. felix qui eius illecebris abſtinet, nec cogitur cum Circes porcis exclamare:

Ouidius Met. 15.

——— Accipimus ſacra data pocula dextra
Quæ ſimul arenti ſitientes hauſimus ore,
Et tetigit virga ſummos Dea dira capillos,
Et pudet, & referam, ſetis horreſcere cœpi,
Nec iam poſſe queri, pro verbis edere raucum
Murmur, & in terram toto procumbere vultu.

LXXXIV. VENVS NIGELLA,

Αφροδίτη ἡ Μελανὶς.

Amor pudore & verecundia plenus.

Pauſan. in Arcad.

MANTINEAE ſimulachrum fuit Veneris Nigellæ.

APODOSIS.

Significat Venerei amoris conſuetudinem, vt rem pudoris plenam, nocte & tenebris lubenter circumuallari:

Euripides. Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς ἀληθείας τὸ φῶς.

LXXXV.

LXXXV. VENVS PHIDIAE.

Mulier caſta.

VENVS Phidiæ Vrania apud Eleos ex auro & ebore conflata, altero pede teſtudinem premebat. τῷ δὲ ὑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ χελώνης βέβηκε. *Pauſan. in Eliacis lib. poſt. p. 203.*

APODOSIS.

Mulier egregia ſpecie, & honeſtate parietibus priuatis contineri, domi curam gerere, nec temerè foris vagari debet. hoc enim per teſtudinem domiportam ſignificatur. τῷ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν δράκοντα παρέθηκε: τῷ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἐν Ἤλιδι τὴν χελώνην, ὡς τὰς μὲν παρθένους φυλακῆς δεομένας, ταῖς δὲ γαμεταῖς οἰκουρίαν σιωπὴν πρέπουσαν: *Plutar. in Iſid. & Oſirid.*

LXXXVI. VENVS SCOPAE.

Mulier impudica.

FVIT apud Eleos non longè à Venere Phidiæ. Veneris πανδήμου, ſeu vulgiuagæ effigies, capro fœdiſſimo animali inſidens. *Pauſan. in Eliacis l. II. cap. 4 Oſeæ.*

APODOSIS.

Mulier vaga & περίδρομος hac Icone ſignificabatur, quæ capri fœtorem & turpitudinem refert. D. Hieronymus: *Fornicatio & voluptas peruertit ſenſum, & de rationabili homine brutum efficit animal.*

LXXXVII. ZABVLVS.

Gloria de peccatis.

ZABVLVS qui primus aleam fertur inueniſſe, non modo ſe inſigni ſtatua conſecrauit, cuius in gremio tabula luſoria cernebatur: ſed ſibi quoque ſacrificari ab aleatoribus voluit antequam ludum aggrederentur. Et ne quis hoc dictum ſine teſtimonio putet, legat D. Cyprianum libello ſingulari de aleatoribus, qui ſic ait: *Sic ergo ſe in imagine ſpecioſa* *Aleatores: vide quæ a libi dicta de Palamede.* *D. Cypr. de aleatoribus.*

demon-

demonſtrans, alto quodam loco condidit, & in ſinus ſuos hanc aleæ tabulam geſtans, vt quaſi ipſe luſor, & adinuentor huius malitiæ appareret. (addit) *aliud crimen adinuenit, quo ſe ab imitatoribus ſuis colendum, & ſibi ſacrificandum inſtituit, ita vt qui vellet ſtudio eius adhærere, non ante manum in tabulam eius porrigeret, niſi authori huius prius ſacrificaſſet.*

APODOSIS.

Improbi non modo vitiorum fomites nefaria quærunt ſolertia, ſed in ijs inuentis exultant, & triumphant, vel certè rectè torquebitur in aleatores, *Zabulo ſacrificant.*

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM

Liber Tertius.

HOMINIS BONA.

HOc, & altero libro, varias ab hiſtoria perſonarum ductas parabolas complectemur. Atque vt ab ipſa hominis natura ordiar: certè maximum omnium atque illuſtriſſimum ſymbolũ eſt, cùm ſit μέτρον ἁπάντων; & vt loquitur D Gregorius Nazianzenus, πολυτροπώτατος καὶ ποικιλώτατος. Nam ſi ſecundum naturam illam cœleſtem ſpectetur, quid eſt aliud, quam vt ait idem Auctor, *Deus terrenus?* οὐρανίδης χθόνιος, ſi ex aduerſa parte cõſideretur, quid eſt aliud quam quod ait Ariſtoteles, Τύχης παίγνιον, μεταπτώσεως εἰκὼν, καιροῦ λάφυρον, φθόνου καὶ συμφορᾶς πλάστιγξ, τὸ δὲ λοιπὸν φλέγμα καὶ χολή; Vnde & latus exiſtit de hoc argumento dicendi campus. Ordiemur à duabus iconibus quibus Hominis miſeriæ ſuis coloribus exprimuntur. In vna infans matris vterum repetit: in altera alius in ipſo matris vtero clauſus, gemitus orditur. Non ſunt in malis numerandæ miſeriæ, quæ bonorum patrimonia nominantur, & vt ait Epictetus, homines, θεοῦ Ὀλυμπιονίκας conſtituunt,

I. INFANS MATRIS VTERVM REPETENS.

Vitæ miſeriæ ſalutares.

Plinius. EST inter exempla, in vterum protinus reuerſus infans Sagunti, quo anno ab Hānibale deleta eſt.

APOD. In vterum credo reuerterentur omnes infantes, ſi miſerias vitæ præuiderent, ὁ βίος ἀληθῶς οὐ βίος ἀλλὰ ξυμφορά. Aurea ſunt illa *Plinij l.7.c.50. Incertum, ac fragile nimirum eſt hoc munus naturæ, quidquid datur nobis: malignum vero, & breue in ijs etiam quibus largiſſimè contigit, vniuerſum vtiq; æui tempus intuentibus. Quid, quod æſtimatione nocturnæ quietis dimidio quiſq; ſpatio vitæ ſuæ viuit? Pars æqua morti ſimilis exigitur, aut pœna, niſi contingit quies. Nec reputantur infantiæ anni, qui ſenſu carent: nec ſenectæ in pœnam viuacis, tot periculorū genera, tot morbi, tot metus, tot curæ, toties inuocata morte, vt nullum frequentius ſit votum. Natura verò nihil hominibus breuitate vitæ præſtitit melius, hebeſcunt ſenſus, membra torquentur, præmoritur viſus, auditus, inceſſus, dentes etiam, ac ciborum inſtrumenta: & tamen vitæ hoc tempus annumeratur.* Ex ijs miſerijs ſalutare moderationis conſilium exiſtit, vt diſcant homines non alta ſapere, ſed erecto animo omnia perferre incommoda, è quorum tolerantia ſuam gloriã decerpant, γενναιότερον ἐν τῷ παθεῖν τὸ φιλόσοφον, ὥσπερ τῷ χρῷ σίδηρος τοῖς κινδύνοις στομούμενον. Hominis Philoſophia ex miſeriarum tolerantia fit generoſior, & vt ferrum infuſa frigida, ſic periculis acuitur.

Hominis miſeria.

Nazianz. orat.23.

II. INFANS RASCATINVS IN VTERO PLORANS.

Vitæ miſeria.

Dies Canicul. coll. 4. INfans natus in Raſcato duobus cornibus monſtroſus, cuius ploratus 14. diebus auditus antequam naſceretur.

APO

APO. Cadit in humanæ vitæ miſerias, & acerbitates ſignificandas, quæ tantæ ſunt, vt non immeritò homo animal φιλόδακρυ, καὶ φύσει ἐλεεινὸν dicatur: Hoc voluit Palladas cùm dixit:

Δακρυχέων γενόμην, καὶ δακρύσας ἀποθνήσκω,
Δάκρυσι δ' ἐν πολλοῖς τὸν βίον εὗρον ὅλον.
ὦ γένος ἀνθρώπων πολυδάκρυον, ἀσθενὲς, οἰκτρόν.

Sum natus lacrymans, lacrymans moriorq́ue, peregi
In lacrymis vitæ tempora longa meæ.
O genus humanum miſerum & lacrymabile!

Quapropter edulcare conuenit vitam, Curaſue acerbis ſenſibus gubernare. Sed optimum miſeriarũ condimentum eſt Patientia. *Cneus Mattius in Mimiambis.*

III. HOMINIS COR.

Sapientia.

Cordis effigies hieroglyphicum ſapientiæ, & fortitudinis eſt, vt Varro tradit, hominis anniculi cor duarum drachmarum, quinquagenarij conſtare drachmis 100. ab eo tempore annis ſingulis totidem imminuitur drachmis, quot excreuerat: creditumque inde ex defectu humani cordis non vltra centeſimum annum poſſe homines viuere.

APODOSIS.

Cor Sapientiæ ſedes, & typus. Vaſculum quidem paruum, vt ait Macarius *Homil* 43. ſed in quo recipiantur omnia. Ibi Deus, ibi Angeli, ibi vita, & regnum: ibi cœleſtes vrbes, ibi theſauri Gratiæ. At ſi prauum fuerit, ibi Dracones, ibi Leones, ibi beſtiæ venenoſæ, ibi aſperæ & ſalebroſæ viæ, ibi præcipitia, ibi theſauri vitiorum. *Hæc ille.* *Cor vaſculum paruũ omnium capax.*

IV. COR.

Symbolum vitæ.

AEGYPTII regionem ſuam per cor figurabant.

Αἰγυπτίον δὲ γράφοντες θυμιατήριον καιόμενον ζωγραφοῦσι καὶ ἐπάνω καρδίαν. *Orus li* 1. *Hierogly. li*. 1. 22. & 21. cum corde comparat.

A P. Vtrique principatus, vitæ, & ſalutis fons, copia, & vbertas bonorum aſcribebatur. Nonnulli per vitæ arborem in paradiſo cor ſignificari putant. Philo in allegorijs legis, οἱ δὲ λέγουσι τὴν καρδίαν ξύλον εἰρῆσθαι ζωῆς, ἐπειδὴ αἰτία τοῦ ζῆν ἐστι, καὶ τὴν μέσην τοῦ σώματος χώραν εἴληχεν. Inueniuntur aliqui, dæmone ita inſtigante, cor exectum combuſtum, in cinereſque redactum, vino temperatum ſibi ipſis inuicem propinaſſe, quod de Iudæis narrat Michaël Neander *in Erotematicis linguæ ſanctæ.*

V. COR IN ANCHORALI FVNE.

Cupiditatum moderatio.

EXhibeatur cor æſtuans anchorali fune reuinctum, quod ſignificat his verbis Syneſius in encomio Caluitij, ὃν ἀνάσχου τοῦ λόγου καὶ τήρησον ἐν πείσῃ, φάσι, τὴν καρδίαν ὥσπερ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὴν ἀναγωγίαν τῶν γυναικῶν ἀνεκπλήκτως ἔμενε. Patere igitur orationem, & retine, quod aiunt, cor anchorali fune, quemadmodum Vlyſſes ad pellacium mulierum improbitatem imperturbatus remanſit. *Verſicul Homericus.* Ὀδύσσ. υ.

Τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα.

Vbi Scholi. explicat πείσην, & πεῖσμα, ἀγκυραῖα σχοίνια, vt annotat Leopardus emendat. *lib.* 1. *cap* 18. & Iunij lapſum exagitat, ac cæteros qui ad Piſam Olympiorum referunt.

De Pelicano quod remittebatur ad hunc locum vide libro de auibus.

A P. Cor ſapientiæ ſedes, non fune, ſed diuinæ legis vinculis coërcendum: ne, ſi in intemperantes motus efferueſcat, tota hominis interioris œconomia diſturbetur.

Medium tenuere beati.

VI. HOMINIS MANVS DEO DICATA.

Operum efficacitas.

LVſitani veteres abſciſſam captiuorum manum dextram dijs immolabant. *Strab. lib. 3. pag. 106. num. 50.*

Ap. Manus rerum gerendarum artifex, Deo maximè, vel grata vel inuiſa eſſe poteſt. Grata, ſi honeſta: inuiſa, ſi patrare turpia nitatur.

Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει.

Quid enim prodeſt ignaua opera, philoſopha ſententia? Tantum ſcis, quantum operaris: quod rectè dixit vir ſanctus: Manum igitur Deo redde.

Non credo auguribus qui aures verbis diuitant. *Accius in Aſtyanactè.*

VII. SALIVA HOMINIS IEIVNI SALVTIFERA.

Ieiunium.

SErpens ieiuni hominis ſaliua necatur, vt eſt apud Plinium *lib 38. cap. 4.*

Ap. Venereæ voluptates, ardorque libidinis, cibi & potus abſtinentia reſtinguitur *Ieiunijs vitiorum ſentina ſiccatur, petulantia marcet, concupiſcentia lãguent, fugitiuæ abeunt voluptates, extinguitur ardentis Aetnæ incendium, & flammiuomi fornax Vulcani extincta intrinſecus, montes conterminos non adurit.* *D. Cypr. de Ieiunio, & tentationibus Chriſti.* Ieiunium ſi diſcretione regatur, omnem carnis rebellionem edomat, & tyrannidem gulæ ſpoliat, & exarmat. Ieiunium extraordinarios motus in cippo claudit, arctat, & appetitus vagos diſtringit & ligat.

VIII. AETNAEI FRATRES.

Pietas in parentes.

ANapias, & Amphinomus ex AEtnæi ignis irruptione cæteris aurum & argentum aſportan-

tibus, parentes ſenes extulerunt. Tantæ pietati ceſſit clementior natura, & voraces flammæ in omniũ excidium armatæ, ſe, vt viam pijs fratribus darent, in duas partes diuiſerunt. Quin & locus omnis eorũ paſſibus peragratus circumquaq; inſtar amœnæ inſulæ effloruit, cum omnia, aut flammis obſeſſa, aut fuligine deturpata tenerentur. In tantæ rei memoriam agrum Hierum Siculi conſecrarunt.

Photius, Pauſan. in Photicis, Strab. li. 6.

AP. Pietatis in parentes typus erit, cum hoc lemmate,

Pietati cedite flammæ.

Ad idem ſymboli genus pertinet *Lapis pietatis* in Mæandro: quem vbi Pij filij inuenere, in templo matris Deorum recondunt, vt in parentes æternam ſeruent pietatem, ἐν τῷ τεμένει τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τιθέασιν, καὶ οὐδέποτε χάριν ἀσεβείας ἁμαρτάνουσιν.

Plutarch. iunior in Mæandro.

IX. AGASICLIS TRIPVS.

Gloria Deo tribuenda.

Herodo. l. 1.

AGaſicles ab Halicarnaſſeis extorris factus eſt: quod tripodem, quem ipſe ludis obtinuerat, non dedicaſſet Deo, ſed domum retuliſſet.

AP. Rectè factorum omnis gloria à Deo eſt, & ſoli Deo tribuenda.

Horat. Od. 6. lib. 3.

Dijs te minorem quod geris, imperas.
Huc omne principium, huc refer exitum.

S. Proſper. epigr. 28.

Omnibus in rebus geminum eſt opus omnipotentis,
Totum iuſtitia eſt quod gerit, aut Pietas:
Quæ ſimul in terris deſcendunt lucis ab arce,
Ne cuiquam parti deſit vtrumq; bonum.

X. ALEXANDER LYSIPPI.

Laus apta.

LYſippus Apellem arguit, quod Alexandrum pinxiſſet fulminantem, quod nec fecerat, nec

vn-

vnquam facturus eſſet. Ipſe verò haſtam tenentem finxerat, veram, & Alexandri propriam, cuius gloria nunquam eſſet intermoritura. *Plutarch. in Iſid & Oſirid.*

AP. Meliùs laudant, qui proprijs laudibus clariſſimos viros afficiunt, quā qui fingunt alienas: hæ enim vanæ ſunt, & breui tempore pereunt: illæ ſolidæ & immortales.

Τὰ σῦκα, σῦκα, τὴν σκάφην, σκάφην λέγειν.

XI. ALEXANDRI THVS.

Pietas erga Deum liberalis.

ALexandro Magno in pueritia ſine parſimonia thura ingerenti aris, pædagogus Leonides dixerat, vt illo modo cum deuiciſſet thuriferas gentes ſupplicaret. At ille Arabia potius thure onuſtam nauim miſit, exhortatus, vt largè Deos adoraret. *Plinius lib. 12. cap. 14.*

APODOSIS.

Nunquam tenacem erga ſummum numen eſſe oportet.

Hæc mihi non vani, nec erat cur fallere vellent,
Narrauere ſenes. Equidem pendentia vidi
Serta ſuper ramos, ponenſq; recentia dixi.
Cura Deûm. Dij ſunt, & qui coluere, coluntur.

XII. ANACHORETAE PRVDENS FACTVM.

Ambitio optimorum ſacerdotiorum periculoſa.

SEnex quidam, inquit D. Hieronym. eremi cultor, & Spiritu ſancto plenus, nepotem ſuum quærentem, vtrum Epiſc. electus accipere deberet, ſuper diſco ſatis à terra erecto fecit volutari, cumque ille ſe poſtremo caſum timere dixiſſet, iuſſit vt deſcenderet, atque ibidem ſuper latam mollioris ſoli planitiē ſeſe agitaret: ex multa volutatione ſudāti ac defeſſo

ſurge, inquit, & iam facere perge, quod tibi tutius putas, Itaq; edoctus de præeminentiæ periculo iuuenis, electioni renunciauit, iuuenem vita defunctum ſeni apparuiſſe ferunt, & poſtquam gratias egiſſet, dixiſſe: Scio quia nunc eſſem de numero damnatorum, ſi fuiſſem de numero Epiſcoporum.

Marul. li. 1. cap. 5.

AP. Periculoſa res eſt ampliorum dignitatum cupiditas. *Fortunam velut tunicam magis concinnam proba, quam longam.*

Apuleius.

XIII. ANTIOCHI ΥΓΕΙΑ.

Salus in Cruce.

ANtiochum ferunt cognomento Soterem antiquum illum, à quo reliqui Syriæ reges Antiochi mox dicti, cum aduerſus Galatas acie decertaturus eſſet, per nocturnam imaginem videre viſum adſtitiſſe ſibi Alexandrum, qui mandaret, vt militibus teſſerã daret, ὑγίεια, ſeu ὑγιαίνειν, cuius dicto hieroglyphicum olim iam adinuentum erat: triplex triangulus inter ſe complicitus, ex quinq; paribus lineis ſeſe inuicem in puncto contingentibus. Quo nõ cunctanter à ſe facto, pentagrammoque huiuſmodi, tùm in vexillis, tum in reliquis militaribus indumẽtis appoſito, admirabilem contra hoſtes victoriam eſt conſequutus.

Vide Cæliũ li. 7. ca. 24.

AP. Quam magnificentius crucis ſignum, & quinque Crucifixi vulnera, atq; illud Conſtantini ἐν τούτῳ νίκα. D. Ambroſ. *ſermone 43* *Nonne cum adhuc gentilis eſſes, ſolebas ſigna perquirere? Quæ ſigna quibus rebus eſſent proſpera, magna inquiſitione colligere? Iam nunc nolo erres in numero: ſcito, quia in vno ſigno Chriſti omnium rerum eſt tuta proſperitas.*

XIV. APELLIS VENVSTAS.

Gratia & lepôris efficacia.

PRæcipua in arte Apellis venuſtas fuit, cum ea-

dem

dem ætate maximi pictores eſſent, quorum opera cũ admiraretur, collaudatis omnibus, deeſſe iis vnam illam Venerem dicebat, quam Græci Charita vocant, cætera omnia contigiſſe: ſed hac ſibi neminem parem. *Pl.nat.hiſt, li.35.ca.10.*

AP. Dici non poteſt quantum addat venuſtas magnis operibus: quaſi fuerint deſtituta, placere nõ poſſunt, quanquam moroſa diligentia expolita. Pulchritudo ipſa ſine lepôre, vt ait Euſtatius, δέλεαρ ἐστὶν ἄνευ ἀγκίστρου νηχόμενον, *Eſt eſca ſine hamo fluctuans, quæ neminem capiet.*

Caput artis (quod aiebat Roſcius) *eſt decere.*

XV. ARRACHION.

Gloria poſt fatum.

ARrachionis cadaueri victoriam & coronam iudicum ſententia conceſſit, cum ille in victoria efflaſſet animam.

ςεφανῦϑαι δὲ ἀυτὸν Ἀῤῥαχίων ἐπαποθανῶν τῇ νίκῃ καὶ ςεφανοῖ ἀυτὸν ὁ τοσὶ Ἑλλανοδίκης. *Pauſan. in Arcad. Philoſtrat. in Arrachione.*

AP. Arrachion viri ſtrenui imago *ſuo ſepulti triumpho.*

At mihi quod viuo detraxerat inuida turba,
Poſt obitum duplici fœnore reddet Honos. *Prop. li.3.*

XVI. ASCLEPIADES.

Doctores ἀμύμονες.

ASclepiades Pruſienſis Medicus præſtitit cæteris, relato in funere homine, & ſeruato. Sed maximè ſponſione facta cum fortuna, ne medicus crederetur, ſi vnquam inualidus vllo modo fuiſſet ipſe, & victor in ſuprema ſenecta lapſu ſcalarum exanimatus eſt. *Plin. li.7. cap.37.*

AP. Carere oportet vitio, qui alienam vitam reprehendit, vt ſecundum illud Iuuen. *Loripedem re-* *Iuuenal.*

ctus derideat, Aethiopē albus. Celebratur illud Leonis Byzantini, qui cum maledicus arreptis de triuio dicterijs vitium oculorum exprobraſſet, ipſe gibbo deformatus: *humanum,* inquit, *conuicium in me iecisti, cum ipſe Nemeſim in dorſo portes,*

XVII. ASOPODORI CENSVRA.

Vulgus argumentum peſſimi.

ASopodorus Philiaſius tibicine magno plauſu laudato in hypoſcemo adhuc moratus: Quidnam hoc eſt? inquit, magnum oportet aliquod malum accidiſſe, alioqui tam multis, non probaretur. Athen. lib. 14. Arbuſcula, verò pſaltria, *Sibilet cantu,* aiebat, *dum mihi plaudat eques.*

APODOSIS.

Argumentum peſſimi turba eſt, quæramus quod optimè factum ſit non quod vſitatiſſimum, & quod nos in poſſeſſionem felicitatis æternæ conſtituat, non quod vulgo veritatis peſſimo interpreti probatum ſit. Vulgus autem tam chlamydatos, quam coronatos voca. *Seneca de vita beata ad Gallionem.*

XVIII. ATHLETA.

Iuſtorum merita. ex Clem. Alexand.

CHriſtianum militem iuſtum ex meritis ius habere ad gloriam declarat hæc parabola. Athleta quidam non ignobilis, nec puſilli animi apud veteres, cum longo tempore corpuſculum exercuiſſet ad fortitudinem, petens Olympia cum Piſæi Iouis aſpexiſſet ſtatuam: Εἰ πάντα ἐστιν ὦ Ζεῦ δεόντως μοι τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα παρεσκευάσθαι, ἀπόδος φέρων δικαίως τὴν νίκην ἐμοί. Si omnia (inquit) ô Iupiter mihi rectè parata ſunt ad certamen, meritò mihi redde victoriam.

AP. Sic, cum Chriſtianus citra reprehenſionem,

& cum

& cum bonâ conſcientiâ, quod ad ſe attinet, omnia impleuerit, & ad doctrinam, & ad bonorum operum exercitationem, perfectam conſequitur ſalutem.

——fit laurea iuſtis *Arat. Diacon. lib. 2. in Acta.*
Ex pretio quod terror agit, manſuraq; virtus
Creſcit in aduerſis, qua teſtibus vſa periclis,
Ad meritum diſcrimen habet.

XIX. AVGVSTVS LVDENS CVM AQVILIS.

Puer generoſus.

AVguſto Cæſari Aquilæ tam familiariter aſſueuerant, vt panem manu abreptum quam altiſſimè deferrent, rurſuſque ex improuiſo delapſæ leniter redderent. *Suet. in Auguſt. 194.*

APODOSIS.

Ludunt cum aquilis pueri, qui à tenera ætate blanditias, & nugas faſtidiunt, toti in generoſis cogitationibus:

Ante annos curamque gerunt, animumq; virilem.

XX. AVGVSTVS PVER RANIS SILENTIVM IMPONENS.

Calumniatores repreſſi.

OCtauius infans, vt eſt apud Suetonium, obſtrepentes inſanis clamoribus ranas compeſcuit; *Cum primum* (inquit) *fari cepiſſet in auito ſuburbano obſtrepentes fortè ranas ſilere iuſſit: atq; ex eo negantur ranæ ibi coaxare.* *Sueton. in Auguſto cap. 94.*

AP. Rectè cadit in Regum & Principum filios, qui à prima adoleſcentia ſunt improbis terrori. Hoc in morte Henrici magni Gallia experta eſt, cũ noſter Auguſtus Borbonides, quaſi clementiſſimum ſidus aſtulſit, aureæ tranquillitatis ſerenitatem paterna ſapien-

ſapientia inuectam ſtabiliuit, & importunas calumniatorum linguas ſua authoritate repreſſit. Memini me hoc argumento olim aliquid luſiſſe in Porticus Lodoicceæ Iconibus.

Elidit geminos annis ſurgentibus angues
Alcides maior viribus ipſe ſuis.
Increpat Auguſtus ranas, impuraq; ſtagna,
Rana pauet iuſſus, ſtagna repente ſilent.
Tu quoq; tu ſæuæ vibrantia fulumina linguæ,
Tu turpes ranas comprimis ore puer.
Quod fuerat Diuis olim commune duobus,
Hoc totum Princeps incipit eſſe tuum.

XXI. BOCCHYRIS.

Iudicandum ex æquo.

IN hac tabula Bocchyris ſedet iudex ſeueriſſimus: cuius capiti circumuoluta aſpis ſuperne hominē inumbrat. Erat is rex Aegyptiorum adeo notæ & incorruptæ in dijudicandis litibus æquitatis, vt, ſi quē omnibus iuſtitiæ partibus abſolutū ſignificare vellent, Bocchyrim quaſi Minoem & Rhadamantum dicerent: Ad hæc cum eſſet natura grauis & auſterus, Iſis illi aſpidem immittere ſolebat, quæ capiti inſidens hominem conſtantis in iure dicendo ſeueritatis admoneret.

Plutar. in comment. de vitioſa taciturnitate.

AP. Aſpis capiti circumfuſa vindictam clamat in iudices nummarios, qui fidem lucello mancipant & non arguunt pro manſuetis terræ: quod ait Petrus Bleſenſis *Odit Deus lucroſam, & ſanguinolentam iniuſtitiam*

XXII CALANVS.

Mortis contemptus.

Similis exitus.

CALANVS Indus, cum longum vale dixiſſet Alexandro, Macedonibus, & vitæ, quando ſe ipſum

ſum à corporis vinculis liberare volebat, extructa, & apparata pyra in pulcherrimo Babylonis ſuburbio ex lignis fragrantibus, Cedro puta, Thyo, Cupreſſo, Myrtho, & Lauro: ille ſolitam curſus exercitationem cum obiuiſſet, in media ſtrue conſtitit coronatus folijs arundinum, affulgente ſibi Sole quem ipſe adorabat; Atque hoc dederat ſignum Macedonibus, vt pyram incenderent: Quod cum feciſſent, ille circumdatus flammis immotus conſtitit, neque ante collapſus eſt, quam expiraſſet. *Ninacheti in India vide Maffeium lib. 5. pag. 150. edit. Antuerp.* *Aelian. lib. 5. cap. 6.*

A P. Calanus homo vaniſſimus in mortis cauſſa felix, vt putabatur, in morte valere cætera iubētur; ſi ex ipſa mortis ſpecie typum pij viri exprimamus, qui magno mortis contemptu in eximiarum virtutum fragrantia æternum iuſtitiæ Solem intuens feliciter ex hac vita diſcedit.

Nam ſponte crematur
Vt redeat, gaudetq; mori feſtinus in ortum.

XXIII. CALANI CORIVM.

Imperij optima gubernatio, medium ne deſerat orbem.

CAlanum Gymnoſophiſtam ferunt exemplū Imperij Alexandro Magno ob oculos poſuiſſe: corium in medium coniecit ſiccū & retorridum, cuius oram calcauit: id vno loco preſſum cæteris partibus extulit: ſe idem luſtrans vndique & pedibus ſtringens in quaq; parte oſtendit euenire; quoad mediū occupauit, tunc omnes partes quieuere.

A P. Ea imagine ſignificauit media regni maximè premenda, neque procul ab ijs vagandum. Rectè quoque idipſum cordis, quod eſt veluti in homine medium, cuſtodiæ accōmodaretur: quod memini me ab eximiæ ſapientiæ viro audiuiſſe. Nam & cum mundo cor ſæpè comparatur, tum propter iugem motum, tum propter conſilij ſedem, quæ mentis *Plutarch. in Alexandro.*

mentis illius diuinę, qua vniuerſum regitur eſt ſymbolum, alluſit Auſonius cum dixit: *Edyll.12.*

Palpitat irrequies, vegetum, teres, acre, calens cor,
Vnde vigent ſenſus, dominatrix quo vegetat mens.

XXIV. CHARETIS STRATAGEMA:

Diuites ad fortia meticuloſi.

CHares in Thracia, cum vehementiſſima tempeſtas ingruiſſet, conſpicatus milites veſtimentis parcere, & ſegniter imperata facere, mandauit vt veſtes inuicem commutarent: hoc facto, cum ſinguli alienatum veſtium nullam rationem haberent, promptius id quod imperatum fuerat, exequebantur. *Polyænus lib. 2.*

APODOSIS.

Opulenti ad pericula, labores, & ſtudia ipſa literarum minus expediri. *Sed rure paterno*

Perſius Satyr. 3.

Eſt tibi far modicum, purum & ſine labe ſalinum,
Quid metuas? cultrixq; fori ſecura patella:
Hoc ſatis? an liceat pulmonem rumpere ventis?

XXV. CIPPI CORNVA.

Charitas in patriam.

CIppus (vt aiunt) Taurorum pugnam auidè ſpectarat, & in hac cogitatione acerrimè defixus decubuerat. Ex quo ſpecies hominem vexauit, recurſans in ſomnijs, tantamque vim habuit, vt is mane ſurgeret enatis cornibus, & portentoſo capite neſcio an magis horribilis, an ridiculus. Aliter narrat Val. Max. Genucio Cyppo (inquit) prætori paludato portam egredienti noui & inauditi generis prodigium incidit: Namque in capite eius ſubito veluti cornua emerſerunt, reſponſumque eſt, eum regem fore, ſi in vrbem reuertiſſet. Quod ne accideret, voluntarium ſibimet ac perpetuum indixit exilium. *lib. 5. cap. 6.*

AP-

AP. Magna vis φαντασίας: ex quo monemur ad honeſta animum applicare, ne turpitudo cogitationis irrepens (mentem) conſenſu maculet, & eam prius forma, atque innocentia ſpectabilem, peccati fœditate deformet. Quod ſi lubet ad Valerij ſenſum accommodare, Cippus erit (opinor) typus eximiæ in patriam charitatis, in quam idem auctor exclamat: *Dignam pietatem, quæ, quod ad ſolidam gloriam attinet, ſeptem regibus præferatur.* Cuius rei teſtandæ gratia, capitis effigies ærea, qua exceſſerat, portæ incluſa eſt, dictaque Rauduſculana, quod olim æra raudera dicebantur. Cornua autem ſymbola eſſe imperij teſtatur, & Seleuci ſtatua cornigera apud Georgium Codinum: quæ affertur ratio, leuis eſt, quod Taurum cornibus apprehenſum de fuga retraxiſſet. Accedit, quod oleum regiæ vnctionis in cornu ſeruabatur. Rupertus de operib. Trinitatis lib. 1. Cornu ex quo vnctus eſt Dauid, exiſtimat fuiſſe vas ſolidum æterni ſymbolum principatus: Quin ex auro, vel argento fuiſſe hæc cornua conijcit Nicolaus de Lyra.

XXVI. COMATES.

Muſarum gratia.

COmates in Sicilia heri diuitis pecora paſcens, conſueuerat nonnũquam Muſis aliquid de gregibus domini offerre: id cum reſciuiſſet Herus duriter ſeruulum increpat: orat Comates ne ſuccenſeat, fore enim, vt Muſarum beneficio omnia cumulatè reddantur. At Dominus, age (inquit) experiamur, an Muſæ ſint te nutricaturæ: & ſeruum in arborem excauatam incluſit, atque ab eo receſſit, relicto vt fame moreretur. Exacto anno cum ad eum locum redijſſet, Comatem viuum, atque incolumem inuenit, & multum fauorum in arbore vnde victitauerat; Apes enim in eam arborem per rimas penetrantes ſuauiter ipſum aluerant.

Ex Theocr. ſchol. Bibl. Cagn. lib. 1. narrat.

AP.

Ap. Non perit quod Muſis, & Viris literatis impenditur. *Conterminа morti*
Nec virtus ſuprema fefellit.

XXVII. CYRI AGER.

Labor ante otium.

Cyrus vt ad bellum contra Aſtyagem Perſas incitaret, conuocat omnes, iubetque primo die agrum viginti ſtadiorum expurgare, altero generaliter epulari: tum demum quærit vtram mallent viuendi rationem, qui cum ſe poſteriorem amplecti omnes dixiſſent, hanc quidem promiſit, ſed iuſto bello quærendam.

Ap. Otij & voluptatis omnes penè ſtudioſi ſunt, labores tamen quibus ea paratur, refugiunt, vt meminerint, *Non cineris cauſſa vnquam euaſit vapor,* (inquit Accius.)

Auianus. Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι.

Is dedit exoſæ poſthac monumenta quieti,
Non ſine ſupremo magna labore peti.

XXVIII. CYRI TIBICEN.

Seueritas vtilis.

Cyrus Ionibus, qui pacis conditiones prius repudiatas repoſcebant, dixit apologum Tibicinis: *Herod. li. 1.* qui ad alliciendos piſces tibia cecinerat, ſed cum nihil proficeret, ſagenam immiſit in mare, multoſque pertraxit, quos cum palpitantes intueretur: Temperate, inquit, iam à ſaltationibus, quia me canente noluiſtis ſalutare.

Apodosis.

Humanitati qui ſe non accommodat,
Plerumque pœnas oppetit ſuperbiæ. *Phædrus.*

Nam

Nam manſuetudo hominis repudiata meritò ſeueritatem irritat: multi autem ita affecti ſunt, vt miti brachio ſecum agi nolint, & ſerius lenitatem requirant poſtquam armarunt ipſi iuſtitiam. Adhibere oportet in regendo duo Themiſtoclis numina, πειθὼ, καὶ βίαν, vt qui illius ſuauitatem contempſerint, huius ſtimulos ſentiant. Eſt in hoc argumento lepidiſſima Phædri fabula de cicada & noctua *lib. 3. 55.*

Cicada acerbum noctua conuicium
Faciebat, ſolita victum in tenebris quærere,
Cauoq; ramo ſomnum capere interdiu.
Rogata eſt vt taceret, multo validius
Clamare cœpit; rurſus admota prece.
Accenſa magis eſt. Noctua vt vidit ſibi
Nullum eſſe auxilium, & verba contemni ſua,
Hac eſt aggreſſa garrulam fallacia:
Dormire quia me non ſinunt cantus tui,
Sonare cithara quos putes Apollinis,
Potare eſt animus nectar quod Pallas mihi
Nuper donauit ſi non faſtidis; veni,
Vnà bibamus. Illa quæ ardebat ſiti,
Simul cognouit vocem laudari ſuam,
Cupidè aduolauit. Noctua egreſſa è cauo
Trepidantem conſectata eſt, & letho dedit.
Sic viua quod negarat, tribuit mortua.

XXIX. DEMADIS ATHENAE.

Beatitudinis vmbra in rebus creatis.

DEMADES Orator cùm fortè ad Philippum regem legatus ab Athenienſibus miſſus eſſet, rogatus ab eodem; an Macedone præſtantiores eſſent Athenæ: vrbem continuo deſcripſit in menſa; cuius opinor, cupiditate tantoperè Philippus eſt inflammatus. *Hermogenes. 1. de Inuent.*

AP. Athenarum vmbra quædam & futilis imago Philippum mouit, quòd pulchritudinem ex eâ,

vrbis conijceret: ſic & in his terris quæ in rebus creatis videmus, ſparſa dignitatis, aut voluptatis vmbracula, animum cœleſtis vitę amore debent incendere.

Iuuat ire pericli ad decus.

XXX. DIRADIS SACERDOS.

Caſtitatis illuſtratio.

Pauſan. in Corinth.

IN Dirade Apollinis templum, cuius ſacerdos fœmina viri conſuetudine abſtinens, agno ſingulis menſibus per noctem immolato, diuino furore afflari credebatur.

APODOSIS.

Ad lumen mentis mirum in modum confert caſtitas corporis: vt enim Sol in puriſſimum cryſtallum radios eiaculans vberiore luce ſuffundit: ſic in caſtam mentem Deus influens pleniùs illuſtrat, ſcientia enim Dei ſingulare donum eſt.

Manil. Aſtron. lib. 1.

Quem primum infernis licuit cognoſcere terris
Munera cœleſtum? quis enim condentibus illis
Clepſiſſet furto mundum, quo cuncta reguntur?
Quis foret humano conatus pectore tantum
Inuitis vt Dijs cuperet Deus ipſe videri?

XXXI. COENA FVNEBRIS DOMITIANI.

Viue memor lethi.

DOMITIANVS primoribus Senatorum, & equeſtris ordinis conuiuium in hunc modum feci[t]. Apparauit ædes omni ex parte nigerrimas: Erat enim atra laquearia, parietes, ac pauimentum, in eoque ſedes nudæ eo modo collocatæ erant. Quibus parat[is] rebus, eos de nocte introduci iubet, abſque com[i]tibus, ac primum omnium iuxta vnumquemq[ue] columnam collocat, factam inſtar ſepulchri, in qu[a] nomen eius ſcriptum erat, pendebatque de ea lyc[h]nuch[us]

nuchus paruus vt aſſolet in monumentis: Tum nudi pueri atramentoque obliti, tanquam ſpectra quædam ingrediuntur, eoſq; horribili ſaltatione circumeunt, eoque facto ante ipſorum pedes conſiſtunt: ad extremum omnia quæ in exſequijs mortuorum adhiberi ſolent in vaſis eodem modo eis appoſita fuerunt; Cœna interim peragebatur magno omnium ſilentio, vt qui timore pæne exanimati eſſent, Domitiano inſuper ſermonem, de ijs, quæ ad mortes, & funera pertinerent, ſuper menſam ingerente. *Xiphilinus in Domitiano.*

APODOSIS.

In hac cæna expreſſa fuit delicatis hominibus mortis imago, & memoria, longè accuratius, quàm per ſceleton Aegyptiorum argenteum, qui in conuiuijs præferri ſolebat, pueris interim hos verſus accinentibus,

Eheu nos miſeros quàm totus homuncio nil eſt!
Sic erimus cuncti poſtquam nos auferet orcus.

Salutare ſibi, & ſenatoribus documentum parauerat Domitianus; niſi riſum potius quàm ſapientiam captaſſet.

XXXII. ENALLI EMERSIO.

Author ego inuentorq; ſalutis.

ENALLVM ducem ferunt, vt ſubmerſam virginem ſeruaret, in mare deſiluiſſe: ſed ambos fluctibus obrutos diu latuiſſe: verum poſt aliquod tempus cùm Methinus denuo habitaretur, Enallus illuc peruenit, narrauitque quo pacto emerſiſſet vrinando, cum ſymbolo vndecim aureis litteris per ambitum ſignato, Διὸς σωτῆρος; *Iouis ſeruatoris*, quod virginem ſeruaſſet, auro prætereà tam excellenti, & admirando, vt commune hominum cum eo compara-tum videretur nihil ab ære differre. *Athenæus lib. 11.*

AP. Fiet in eum,qui cum perditus videretur,liberalitate, & beneficentia alicuius principis, rediјt cum inſignib. notis collati in ſe beneficij : vel certè Chriſtus dominus,vt naturam humanam malorum vorticibus immerſam liberaret, ſe in cruoris ſui rubrum mare totum demerſit,& per triduum latuit ex hominum conſpectu abreptus: Mox ex tot vndarum fluctibus, & ipſius mortis faucibus emergens corpore integro, & florido, & ſuper mortalitatem noſtram fulgenti, præfert in eo titulum non διὸς σωτῆρος, ſed Χριστοῦ σωτῆρος quod naturam à morte ad vitam, à ſeruitute ad libertatem traduxerit :

Legibus inferni oppreſſis ſuper aſtra meantem
Laudant ritè Deum lux, polus arua, fretum.

XXXIII. EVMENIS VENVSTVS APOLOGVS.

Non temerè ſe præſidijs exarmandum.

ANTIGONVS bellum gerens contra Eumenem Cardianum, miſit legatos ad Satrapas,& ad Macedones, poſtulans, vt Eumenem dedererent, cum magnificis promiſſis: At cum Macedones legatis minarentur,Eumenes ſuperueniens laudauit ipſos,& fabulam retulit antiquam: leonem amantem virginis, contuliſſe cum patre puellæ de nuptijs: Patrem dicere quemadmodum paratus ſit quidem eam ipſi concedere, formidare autem vngues,& dentes, ne quando contractis nuptijs, propter aliquam cauſam exacerbatus,ſeſe gereret belluinè cum virgine. Cum leo abieciſſet vngues, & dentes, pater conſpicatus arma eum abieciſſe, per quæ erat formidabilis, baculo feriens, facilè interfecit. Non abſimile facere Antigonum : eò vſque promiſſiones extendere, donec exercitu potiatur, atque ita de ducibus pœnas ſumat.

Diodor. l. 19

APODOSIS.

Non facilè hoſtibus credendum.

Quicquid id eſt timeo Danaos & dona ferentes.

XXXIV.

XXXIV. EVPOMPI DICTVM.

Imitatio recta.

EVPOMPVS pictor interrogatus, quem ſequeretur antecedentium, dixit, naturam ipſam imitandam, non artificem. *Plin. lib. 34. cap 8.*

APODOSIS.

Nullius addictus iurare in verba magiſtri. Horat.

XXXV. GLAVCVS VICTOR AB ARATRO.

Victoria inſperata vel honor ab humili loco.

GLAVCVS puer Bœotius cum agriculturæ operam daret cum patre, & dilapſum vomerem manu pro malleo vſus reſtituiſſet, coniecit parens ex eo fortem fore, & duxit in Olympia in quibus certauit: cumque ab aduerſario, vt certaminis imperitus, grauiter vrgeretur, exclamauit è multitudine pater: ὦ παῖ τὴν ἀπὸ ἀράτρου, *O puer iſtum ab aratro*, ſcilicet ictum infllige: hac voce inflammatus adoleſcens, ingenti plaga aduerſarium percuſſit, & vicit.

APODOSIS.

Cadit opportunè in eos, qui antea contempti inſperatas palmas obtinent, & cæteris qui ſibi vel omnium maximè laurearum decora polliceri videbantur, præripiunt. Sic apud Auianum mus paruus, & contemptus vulnus infligit boui: *Pauſan. in Eliacis lib. poſteriore.*

Ingentem fertur mus quondam paruus oberrans,
Auſus ab exiguo lædere dente bouem.

XXXVI. HEPHAESTIONIS OS SIGILLATVM.

Arcanum Regum ſilentio conſtringendum.

ALEXANDER, cùm Hephæſtion ore ſenſim admoto Olympiadis lectitaret arcanas cum Rege literas: non prohibuit quidem hominem, ſed an-

Plutarch. in Fortun. Alex. nulum ſigillarem ori apprimeus, Regum arcana ſilentio obſignanda docuit.

APODOSIS.

Orpheus. Θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

Claudite fores profani.

XXXVII. HIPPOMACHI VIRGA.

Vulgo non placere.

HIPPOMACHVS pugilum doctor, cum Athleta quidam ex eius diſciplina ſpeciem exhiberet artis, & circumſtans multitudo vniuerſa plauderet, percuſſit eum virga Hippomachus, inquiens: Tu verò perperam feciſti. *Ælian. c. 6. lib. 2.* οὐ γὰρ ὤν ἐπῄνεσαν οὗτοι' τεχνικόν τι δράσαν.

AP. Argumentum peſſimi turba eſt. Seneca in hoc argumento. nota ſuis Parmenonis quam deſcribit Phædrus. Hic ſcurra fictitium oris grunnitum edebat, Ruſticus verum. *Phædrus Fabell 86.*

ſcurra digrunnit prior,
Mouetq; plauſus, & clamores ſuſcitat.
Tunc ſimulat ſeſe veſtimentis Ruſticus
Porcellum obtegere, quod faciebat ſcilicet.

* * * *

Peruellit aurem verò quem celauerat,
Et cum dolore vocem natura exprimit.
Acclamat populus ſcurram multo ſimilius
Imitatum, & cogit Ruſticum trudi foras.
At ille profert ipſum porcellum è ſinu,
Turpemq; aperto pignore errorem probans,
Et hic declarat quales ſitis iudices

LXXXVIII. INDVS PARENTVM CINERES IN PROPRIO CAPITE SEPELIENS.

Parentum amans.

BRACHMANES fabulam de Vpupa, quam Indorum

rum Reges habent in delicijs belliſſimam narrant. Regi Indorum, inquiunt, olim filius fuit minimus natu, quem fratres improbi propter ætatem contempſerunt. Cum verò parentes ſenectute graues, contumelioſè ab eis tractarentur, vt improbitatem eorum declinarent, aſſumpto filio minimo diſcedunt, ac fugiunt: & laboribus in itinere conſumpti moriuntur, defunctorum cineres filius in ſui capitis vulnere, quod enſe ſibi inflixerat, ſepelit. Inſignem hanc eius pietatem conſpicatus, admiratuſque Sol, puerum in auem formoſam admodum, & viuacem conuertit, criſta ſuprà caput eius erecta, vt glorioſi facinoris monumento. *Ælian. lib. 16. cap. 5.*

Parentes in capite ſepeliunt, qui mortuorum memoriam ſanctè retinent, & officijs pietatis frequentant, vnde ſibi magnum decus, & ornamentum apud poſteros comparant. Naſamomes, vt habet Tertullianus *cap. 57. de Anima*, propria oracula apud parentum ſepulchra manſitando captabant. Celtæ eadem de cauſa apud virorum fortium ſepulchra abnoctabant.

XXXIX. IVSTINIANI STRAGVLA FERALIS; IN QVA LVDIT INTER TRIVMPHOS.

Mortis Imperium.

IVSTINIANO Imperatori mortuo inſtrata veſtis ſtragula, in qua Phrygio opere textæ victarum vrbium, & Barbarorum Regum, quos ipſe ſuis auſpicijs debellarat, effigies: de qua Corippus,

Et tulit intextam precioſo murice veſtem,
Iuſtinianorum ſeries, vbi tota laborum
Nexo auro inſignita fuit, gemmiſq; coruſca.
Illic barbaricas flexa ceruice phalanges,
Occiſos Reges, ſubiectaſq; ordine gentes,
Pictor acu tenui multa formauerat arte,
Fecerat, & fuluum diſtare coloribus aurum,

Baron. ad annum Iuſtin. 39.

Omnis vt aſpiciens ceu corpora vera putaret.
Effigies auro, ſanguis depingitur oſtro.
Ipſum autem in media victorem pinxerat aula
Effera VVandalici calcantem colla Tyranni,
Addidit antiquam tendentem brachia Romam
Exerto, & nudo geſtantem pectore mammam
Altricem imperij, libertatiſq; parentem.

APODOSIS.

Ecce tibi inter pugnas, triumphos, victorias, mortis effigies. Ludit certè mors in imperijs, *& æquo pulſat pede pauperum tabernas regumq; turres.* Paulò aliter hoc expreſſit Martinus V. antea Otto Columna dictus, qui Tiaram Pontificiam, Galerum Cardinalium, infulas Epiſcoporũ, diadema Imperatorum, coronas Regum, Ducum nudum enſem, omnia habet in emblemate pyræ ardenti iniecta cum lemmate, *Sic omnis mundi gloria.*

Martini V. ſymbolum.

XL. LACHARIS FVGA.

Perde vt ſerues.

Suidas.

LACHARES captis Athenis à Demetrio veſtem ſeruilem, & ruſticam indutus, atramento faciem tingens, calathum ſterquilinio tectum portans, furtim egreſſus per exiguam portulam, conſcenſo equo, Daricos aureos in manibus tenens, fugit. Equites Tarentini ſummo ſtudio perſequentes deluſit, ſigillatim Daricos in viam ſpargens: quos cum illi colligerent, peruenit in Bœotiam.

APODOSIS.

Iuuen. Satyr. 12.

Accidit & noſtro ſimilis fortuna Catullo:
Cum plenus fluctu medius foret alueus, & iam
Alternum puppis latus euertentibus vndis
Arboris incertæ, nullam prudentia cani
Rectoris conferret opem, decidere iactu
Cœpit cum ventis, imitatus Caſtora, qui ſe
Eunuchum ipſe facit cupiens euadere damno.

Sed

Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
Argento præferre caput, rebuſq; ſalutem?

LXI. LVERIVS.

Liberalitas.

POSSIDONIVS tradit Luerium Gallum principem per agros curru vehi ſolitum: aurumque, & argentum in turbas Celtarum innumeras eum proſequentes ſpargere: Quin, & ſeptum eundem quadratum ſtadiorum duodecim aliquando cinxiſſe, in quo potione ſumptuoſa & exquiſita pleni lacus eſſent, parataque cibariorum copia, vt compluſculis diebus liceret ijs quibus placeret ingredi, fruique illo apparatu cum aſſiduis miniſtrorum officijs: Idem Bardo Encomiaſtæ ſacculum auri proiecit, quo ſublato fertur Poëta dixiſſe: Currus, quem ducebat impreſſa terræ veſtigia, aurum, & beneficia procreare mortalibus. *Athen. li. 4.*

APODOSIS.

Hic erit munificentiſſimi principis character, qui velut Triptolemus aliquis pernici gloriæ curru ſubuectus, non fruges ſparget, ſed beneficia. Num verò magnificentior Chriſtus dominus: qui intra Eccleſiæ ſepta ſuas oues cœleſti alimonia iucundiſſimis Angelorum poculis reficit, & recreat. Hoc Euchariſtiæ munus D. Baſilius commodè appellat κοινωνίαν τοῦ ἀγαθοῦ, quod in eadem cumulatiſſimè bonorum omnium genera contineantur. *in epiſtola ad Amphilochium.*

LXII. METHODII PICTVRA.

Iudicij diuini terror.

BOGORIS Bulgarorum Princeps, ſupra modum venationibus delectabatur, quibus cupiens non tantùm cum venatum iret perfrui, ſed etiam in otio, nouam domum ædificauit, & Monachum Methodium Roma oriundum, ac pingendi artificem,

hiſtorijs eam totam exornare iuſſit. Diuinoque inſtinctu factum eſt, vt non diceret nominatim animalia, quæ depingi vellet, ſed pingere ſuo arbitrio, modo terribilis eſſet pictura, iuberet. Monachus ſecundum Chriſti aduentum pinxit, quod nihil eo terribilius ſciret: princeps ab hac parte videns, iuſtorum cœtum expreſſum, ab illa impiorum ſupplicia perpetientium, edoctus à pictore, quid ſibi iſta vellent, illico ſuam eiurauit ſuperſtitionem, & intempeſta nocte baptizatus eſt. Contra eum proceres Bulgarorum inſurrexerunt, eos ille parua ſuorũ manu, crucis ſigno prælato, fudit: reique inopinatæ euentu territos ad fidem Chriſti perduxit. *Cedrenus.*

APODOSIS.

Si tantum vmbra valuit, quid corpus efficiet? & ſi hic terror picturæ, qualis veritatis futurus eſt?

Quæque latent maiora puta.

XLIII. MILO.

Fortitudo.

Philoſtr. lib. 4. c. 9. in vita Apoll. ERAT eius ſtatua vittata, ſimul compoſitis pedibus ſtans, ſiniſtra malum punicum tenens, dextrę manus digiti recti, & inſertis ſimiles, οἷον διϊέροντες.

APODOSIS.

Fortitudinis typus eſt Milo: pedes compoſiti immobilitas: Malum punicum, firmitas propter compreſſionem granorum in granato. Vittæ, temperantiæ ſymbolum. τὴν ταινίαν δ' ἣ ἀναδεῖται, σωφροσύνης ἡγεῖται ξύμβολον. hæc affertur enarratio à Philoſtrato.

XLIV. MILO LYCEI COLVMNAM SVSTINENS.

Literarum protectio, vel Imperij ſuſtentatio.

Strab. lib. 6. MILONEM ferunt columna in contubernio Philoſophorum ruinam minitante, in eius ſubijſſe

locum

locum: itaque,& reliquos ſeruaſſe omnes,& ſeipſum ſubduxiſſe.

APODOSIS.

Imago erit principis,aut moderatoris, qui rem literariam, aut publicam iam labentem ſuo, vel periculo,vel robore,authoritate, vel felicitate,vel liberalitate ſuſtentat. Principes ipſi columnæ mundi appellantur. Vnde Oppian. *ad Antoninum Imperatorem lib.1.de venatione initio.*

Σοὶ μάκαρ ἀτίδω γαίης ἑρικυδὲς ἔρεισμα.

XLV. MORIONIS PRVDENS DICTVM.

Exitium Diſcordia rerum.

NICOLAVS Morio Saxonum Ducis, quem ob miros ſales octoginta talerorum millibus in familia herciſcunda æſtimaſſe dicuntur, cum inter fratres de diuidenda regione ageretur, veſte principali indutus in conſeſſum procerum venit, & ecquid placeret Fridericum Ducē interrogauit. Laudante eum Duce, in cubiculum exiuit, & forfice veſtem diſſecuit: Mox alteram partem indutus principi ſe obtulit, & nunquid placeret rogauit. Principes verò factum eius virgis coërcendum minitantur: vt libet, exclamauit, modo & te viciſſim virgis cædam, qui diuiſione cum fide inita pulchriorem ac veſtem dilacerare conaris.

APODOSIS.

Concordia paruæ res creſcunt: Diſcordiæ maximæ dilabuntur.

Sic alternos reficit curſus
Alternus amor, ſic aſtrigeris
Bellum diſcors exulat oris.
Hæc concordia temperat æquis
Elementa modis, vt pugnantia.
Vicibus cedant humida ſiccis,
Iunganta; fidem frigora flammis.

Boet. lib.4. Metr.6.

XLVI.

XLVI. MOSIS ABBATIS PRVDENS FACTVM.

Ignoſce.

MOSES Abbas in deſerto Scythi, cum accerſeretur, vt ſententiam diceret in fratrem qui peccauerat: venit ſaccum arena plenum in tergo baiulans, & rogatus quid illud eſſet? peccata ſua eſſe dixit, quæ vix ferre poſſet, nedum aliena iudicare; Quod Præpoſiti monaſterij audientes, fratri pœnitenti veniam indulgere, quam pœnam infligere maluerunt, dum conſiderant ne ſe quidem ſine peccato eſſe.

Marul. li. 5. cap. 1.

APODOSIS.

Non temere de alijs iudicandum, ne vt ſæpè fit,
Det veniam Coruis, vexet cenſura Columbas.

XLVIII. MOGORIS REGIS MAGISTRATVS.

Humilitas & memoria ſuæ conditionis.

MOGORIS Regem ferunt plebeios quidem, & tenues homines ad ampliſſimos honores nonnunquam euehere, atque, vt ſuæ priſtinæ conditionis, & regalis beneficij memoriam nuſquam amittant, iubere eoſdem artis, quam antea exercuerunt, ferre inſignia.

APODOSIS.

Inter proſpera meminiſſe oportet ſuæ conditionis. Simile quod Aeneas Syluius memorat de Primiſlao: qui ex Ruſtico ad regni gubernaculum euectus, Sagum ruſticum, dũ inaugaretur, iuſſit expromi, ideq́; ſeruauit vſq; ad obitum, quo ſibi memoriam priſtinæ vitæ identidem refricaret. At verò animus ſuperbus,

ἐπιλήθεται οὔνεκα γαῖαν
Ποσὶν ἐπιστείβει θνητοὶ δ᾽ οἵ εἰσι τοκῆες.

Rianus.

Ad idem argumentum pertinet, quod habet Sabellicus lib. 3. Enn. 10. de Archiduce Carinthiorum: qui

qui in ſua inauguratione, procedit agreſti habitu, pileo tectus, calceos, & paſtoralem baculum gerens, Paſtorem agens magis, quàm principem, aquam quoque pileolo delatam potat, in futuræ ſobrietatis argumentum.

XLVIII. ONESILI APES.

Mortuorum honores.

ONESILI Regis Cyprij caput in ludibrium Amathuſij ſupra portam vrbis ſuſpenderant: in id examen apum mella congeſſit, fauiſq; referunt: hinc loci incolæ oraculo moniti caput honorificè ſepelierunt, Oneſiloque quotannis, vt Heroi, ſacra inſtituerunt. *Vide Pier. lib. 26. c. 3.*

APODOSIS.

Mortuorum honoribus parentantes Poëtæ ſignificantur, eorum etiam ipſorum quos liuor extinxiſſe putabatur.

Maius ab exequijs nomen in ora venit.

XLIX. ORPHEI SVDOR.

Gloria fortium.

ALEXANDRO in Perſas expeditionem parante, Orphei ſtatua in Pieria continuò ſudauit: varia fuit vatum de hoc prodigio ſententia. Ariſtander verò Telmiſſeus vates eximius, Alexandrum bono animo eſſe iubet, ſignificari enim cuiuſuis generis Poetas magnopere laboraturos in Alexandro, eiuſque rebus geſtis deſcribendis ac decantandis. *Arrian. de expeditione Alexand.*

APODOSIS.

Parabola congruet in viros gloria & prædicatione ſupra cæteros illuſtres: Quorum laudes in cœlum ſcriptis carminibus ſit elatura poſteritas. Cæterum qualis fuerit hæc Orphei ſtatua, vide in Hypotypoſibus, vbi Philoſtratus iunior, & Calliſtratus ſummo artificio depingunt.

L. PAV-

L. PAVSIAE ET GLYCERAE CERTAMEN.

Eloquentiæ varietas.

Plin. lib. 21. cap. 1.

FLORVM inuicem odores, coloreſque accendêrẽ Sicyonij ex ingenio Pauſiæ pictoris, atque Glyceræ coronariæ dilectæ admodum illi, cum opera eius pictura imitaretur, & illa prouocans variaret, eſſetque certamen artis; ac naturæ; quales nunc etiam extant artificis illius tabulæ, atque imprimis appellata Stephanoplocos, qua pinxit ipſam.

APODOSIS.

Certamen illud cum vniuerſitate rerũ, & eloquentia videtur conſtitutũ: Nihil eſt enim in natura, tam varium; tam reconditum, quod vis orationis complecti, imitatione referre, & exprimere non poſſit.

ſeu ſidereas exercet altius artes,
Seu voluit monitus quos dat Bargeticus auctor;
Seu doctam quatit illa chelyn, ſeu diſſona nectit
Carmina, ſiue minax vltorem ſtringit iambon.

LI. PHALEREI VOMICA.

Vtilitas ab inimicis.

Plin. lib. 7. cap. 50.

PHALEREVS deploratus ab inimicis vomicæ morbo, cum mortem in acie quæreret, vulnerato pectore medicinam inuenit ex hoſte.

Caſſiod. l. 4. Var. 47.

AP. Ab inimicis ſæpè; quàm non ſperamus vtilitatem capimus, τὸν νοῦν ἔχοντος δεῖ καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὠφελεῖσθαι. Plut. ex Xenophonte l. πῶς ἄν τις ὑπ' ἐχθρ. *Mundanis ſiquidem rebus frequenter naſcitur de aduerſitate proſperitas; & homines cùm lædere cupiunt, beneficia frequenter impertiunt.*

LII. PHILIPPI CALIX.

Aut vino aut ſanguine rores.

PHILIPPVS Auguſtus Francorum Rex, anno ſalutis 1214. contra Othonem Imperat. pugnaturus

ſurus in patera aurea buccellas panis vino prægnantes principibus ſuis propinans: bibite ex hoc omnes exclamauit: Commune hoc, aut victoriæ, aut glorioſæ mortis poculum erit, qua voce animati Franci, hoſtes mira alacritate ſuperarunt.

AP. Rectè conueniet in fideliſſimam vitæ, mortis, gloriæ, & periculorum omnium ſocietatem. *Ægidius Corrozetus de dictis & factis memorabilib.*

Commune periclum

Omnibus, vna ſalus. Longè nobiliori ratione Chriſtus Dominus cum ad cœleſte contubernium generoſos milites euocaret; communi laborum, & crucis ærumnas, communem cuique pro meritis palmam gloriæ propoſuit, & ſimul ſuo ſanguine prælibauit: vnde poſtea tantum Martyrum ſeminarium emerſit.

Cruor ille pares ſanctis ſpondebat honores *S. Proſper epigr. 9.*
Orturis toto corpore Martyribus.
Nam cum ſacra ſeges terrarum impleuerit orbem,
Omnis ab hoc vno ſemine meſſis erit.

LIII. PHILIPPI PLACENTA.

Præſentibus vtendum.

PHILIPPVM Regem Macedonum quiſpiam inuitarat ad cænam, cumque veniſſet magno ſanè comitatu, nonnihil conturbatus eſt hoſpes, vt qui nõ grandem cœnam inſtruxiſſet. Id ſentiens Philippus, ſubmiſit qui ſingulos amicos admoueret, vt placentæ locum relinquerent. At hi dum verè credunt placentam apponendam, atque expectant, abſtinent ab ijs quæ appoſita: atque ita factum eſt, vt conuiuium omnibus ſufficeret. *Plutar. de tuend. val.*

APODOSIS.

Permulti præſentia negligunt, ob ſpem inanem futurorum.

Præſentem mulge, quid fugientem inſequeris?

Extat in hoc argumento lepidiſſima Auiani fabula:

Piſca-

Fabul.20. *Piſcator ſolitus prædam ſuſpendere ſeta,*
Exigui piſcis vile trahebat onus
Sed poſtquam ſuperas captum perduxit ad auras,
Atque auido fixum vulnus ab ore tulit:
Parce precor, lachrymis ſupplex ita dixit obortis:
Nam quanta ex noſtro corpore damna feres?
Nunc me ſaxoſis genitrix fœcunda ſub antris
Fudit, & in proprijs ludere iuſſit aquis,
Tolle minas teneru mq; tuis ſine creſcere menſis:
Hæc tibi me rurſum littoris ora dabit.
Protinus immenſi depaſtus cerula Ponti,
Pinguior ad calamum ſponte recurro tuum.
Ille nefas captum referens abſoluere piſcem:
Difficiles queritur caſibus eſſe vices.
Nam miſerum eſt(inquit)*præſentẽ amittere prædã,*
Stultius & rurſum vota diurna ſequi.
Incerta pro ſpe, ne munera certa relinque,
Ne rurſus quæras fortè nec inuenias.

LIV. PHOCENSIVM IVSIV-RANDVM.

Fœdus firmum & ſtabile.

Herod.li.b1. PHOCENSES de excedendo,& relinquenda vrbe capto iam conſilio, maſſam ferri candentem proijciunt in mare, iurántque ſe prius non redituros, quàm ipſa ſponte emergeret.

AP. Fœdus æternæ veritatis, quale illud Virg.
12. Æneid. *Nulla dies pacem hanc Italis nec fœdera rumpat;*
Quo res cumq; cadent, nec me vis vlla mouentem
Auertet, non ſi tellurem effundat in vndas
Diluuio miſcens, cœlumq; & tartara ſoluat.

LV. PHRYNES ACVMEN.

Opinio hominum multum facit ad æſtimationem rerum.

PHRYNE meretrix, quæ incredibili pulchritu-
dinis

dinis elegantia floruerat, cùm iam defloruiſſet, à multis procis frequentata, dicebat ſe fecem pluris, quam vinum vendere, propter inueteratam ſuæ formæ opinionem.

Τὴν τρύγα πλεῖον πωλεῖν διὰ τὴν δόξαν.

AP. Idem ſæpè contingit doctis viris, qui cum ingenti eruditionis opinione apud omnes floreant, etiam quæ langueſcente iam ætatis vigore faciunt, propter diuulgatam apud omnes ſapientiæ famam, magno gloriæ pretio diſtrahunt, atque diuendunt.

Eſt ſeris ſua gratia pomis.

LVI. POLYPERCONTIS STRATAGEMA.

Noſce vt vincas.

POlypercon Peloponeſijs aditum obſidentibus, ſuos milites ad periculum adeundum confirmauit, pileum impoſuit, & tunicam duplicem indutus, acceptoque baculo dixit ad eos: qui nos in periculũ vocant, ô commilitones, eiuſmodi ſunt homines. poſt his depoſitis, & armatura recepta: qui verò manum cum ijs conferent, inquit, eiuſmodi vſque in hoc tempus multorum, magnorumque bellorum victores: quo audito milites obſecrabant ne amplius moram aliquam interponeret, ſed recta ad incundam pugnam duceret. *Polyænus lib. 4.*

APO. Multum iuuat ad victoriam hoſtes noſſe; fit enim plerumque, vt metus & opinio,

Longum inualidi collum ceruicibus æquet
Herculis Antæum procul à tellure tenentis. *Iuuenal. Sat. 3.*

LVII. ITEM.

Brennus.

BRennus enim rex Gallorum volens ſuis perſuadere, vt expeditionem in Græciam ſuſciperent, *Polyænus lib. 7.*

conuocatis in concionẽ viris, & mulieribus, produxit captiuos Græcos viliſſimis corporibus, & infirmiſſimis præditos capitibus, raſos, & ſordidis pallijs amictos: iuxtaque eos maximos Gallorum collocauit & ſpecioſiſſimos, Gallicam armaturam indutos: hoc facto: nos, inquit, tanti ac tales contra homines tam imbelles & paruos bellum geremus: hoc modo Galli contemptis Græcis adducti ſunt, vt proficiſci cum exercitu in Græciam non dubitarent.

LVIII. ROBERTI DVCIS NORMANNIAE STRATAGEMA.

Virtus pudore laceſſita fit acrior.

Aemilius lib. 4.

IN expeditione Hieroſolymitana, Duce Petro Eremita, poſt occupatam à noſtris Nicæã, cùm Solymannus nouo exercitu Chriſtianis occurriſſet, & multitudine infeſtus eſſet: Robertus Dux Normanniæ aureum vexillũ in frequentiſſimos hoſtes iecit, quod dum repetunt Normanni, antequam in poteſtatem hoſtium veniret, impetus furentium factus hoſtes diſſipauit. At duo millia noſtrorum deſiderata, quadraginta hoſtium millia circiter cecidêre.

APODOSIS.

Sidon. in Panegyr. Soceri.

Commentum fuit præſtantiſſimi Ducis, qui nouerat Germanam virtutem iactura aliqua, & pudore laceſſitam acrioribus ſtimulis, & facibus incaleſcere. *Aſſiſtunt ſociæ, virtuſq;, dolorq;,*
Et pudor armatas pilo petit impiger alas.

LIX. ROMVLI MANIPVLI.

Vita Humana.

ROmulus primus populum Romanum in centurias diſtribuit, quarum vnamquamque vir vnus ducebat, qui manipulum fœni, aut herbarum in con-

ſto affixum geſtabat : Vnde militum manipularium nomen, ἑκάστης δ' ἀνὴρ ἀφηγεῖτο, χόρτου καὶ ὕλης ἀγκαλίδα κοντῷ περιηρτημένην, ἀνέχων, μανίπλα ταύτας Λατῖνοι καλοῦσιν. *Plut. in Romul. edit. Græc. p. 39.*

APODOSIS.

Hominum fragilitas per fœnum adumbrata. Omnis caro fœnum. Comparatur quoque vita humana cum hortis Adonidis, in quibus flores omnes Adonidem illum referebant, in primo ætatis flore præreptum : nihilque in illis ſerebatur, quod fructũ proferret, ſed illa tantum, quæ oblectationi & delicijs eſſe poſſent.

LX. SCILVRI FASCICVLI.

Concordia.

SCilurus Scytharum rex, cum iam moriturus octoginta filios ſuperſtites relinqueret, afferri ſingulis faſciculum iuſſit, vt ſi poſſent frangerēt: Quod cum ipſi facere ſe poſſe negarent, diſtractis pedetentim ſingulis fuſtibus, totam facilè contriuit molem: ſignificans ſcilicet concordes germanos inuictos fore: contra verò diſcordes facilè, vel à quouis debellari poſſe.

APODOSIS.

Ὁμόνοια μέγιστον ἀγαθόν. *Xenoph lib. 4 de factis, & dictis Socr.* In hoc genere quoque ſymboli ſunt lapides Philadelphi, quorum meminit Mendeſius *tertio de lapidibus,* & Plutarchus *in ſtrymone.* Γεννῶνται δ' ἐν αὐτοῖς λίθοι φιλάδελφοι λεγόμενοι, Κόρακος τὴν χρόαν ἀνθρωπόμιμοι, ſibi mutuò adhærent vt fratres. *Plutarch. in regum & Imp. Apophtegmatib.*

LXI. SCORI ACVMEN.

Fratrum diſcordia concors.

SCORVS Dacarum Dux, cum diſſidentibus inter ſe Romanis Dacas à bello illis inferendo dehor-

tari vellet, in conſilium duos feroces canes adduci iuſſit, qui, vt ſoliti fuerant, ſtatim tanquam inter ſe commiſſi mordicus certare cœperunt. Non multo poſt lupum quoque adduci curauit: quo conſpecto nihil morati canes, omiſſo prælio concordes, ambo lupum petierunt ab ea contentione Scorus ſermonem orſus, oſtendit, nihil eſſe, quod facilius Romanorum dirimere contentiones poſſet, quam, ſi ſe Dacarum bello peti ſenſiſſent.

Fulgoſius li. 8. c. 10.

LXII. SELEVCI ANCHORA.

Inexpugnabile rebus præſidium.

SEleucus anchora ſignatum femur habuit ab ipſa origine, filijque & nepotes eius eodem inſigniti modo. Is cum Babylonem iret vrbem occupaturus, inter gradiēdum pedem lapide offendit, & ex eo cogitur dolore ſubſiſtere. Amicis interim principem demulcentibus annulus apparuit, anchorâ ſignatus, atq; impreſſus, quem ibi ipſe antea amiſerat. Ex quo magnam imperij ſpem concepit, nec excedit Appianus Alexandrinus in Syriaca: apud quem & Ptolemæus Lagi filius hoc ſignum feliciter interpretatur, ἀσφαλείας εἶναι ἄγκυραν. ȣ̓ κατοχῆς σύμβολον.

APODOSIS.

Tum demum in ſpem cœleſtis Imperij nos venire oportet, cùm crucem ἱερὰν ἄγκυραν, ſacram anchoram amplexi fuerimus.

Fortunat.

Crux nobis dedit arma ſalutis.

LXIII. SERAPION.

Liberalitas conſecrata.

SErapionem pugilem ſtatua conſecrarunt Elæi, quod in magna annonæ penuria veniens ad ludos, frumentum ſecum vectandum curauerit ad releuandam famem.

Pauſan. in Eliacis li. 11. pag. 211.

APODO-

APODOSIS.

Nullum magno Principe, immortalitatemque merituro dignius impendij genus, quam quod erogatur in poſteris. *Plin. in Paneg. Traia.*

Extra fortunam eſt quicquid donatur amicis,
Quas dederis ſolas ſemper habebis opes.

LXIV. THELESILLÆ PHARMACVM.

Literæ vtiles.

TElesilla honeſto loco nata mulier, ſed ægro corpore, ad oraculum miſit de valetudine ſciſcitata, cui reſponſum eſt, Μούσας θεραπεύειν. Ex quo humanioribus Muſis addicta, non modò Poëtria euaſit, ſed & ægritudini corporis fecit medicinam. *Plutarch. in mul. virtut. in Argiu.*

APODOSIS.

Literarum vtilitas tanta eſt, vt non modò morbis animi, ſed & corporis medeantur. Certè Theocriti Cyclops eaſdem contra prauos animi effectus, & impuros amores magnam vim habere oſtendit.

Οὐδὲν ποτ' τὸν ἔρωτα πεφύκει φάρμακον ἄλλο.
Νικία, οὔτ' ἔγχριστον ἐμοὶ δοκεῖ οὔτ' ἐπίπαστον, *Idyll. 11.*
Ἢ ταὶ Πιερίδες.
Nullum contra amorem natum eſt remedium aliud,
O Nicia, neque quod inungi, vel aſpergi poſſit, vt opinor,
Quam Muſa.

LXV. THEAGENES.

Honor clariſſimorum virorum & inuidiæ pœna.

THeagenes nobiliſſimus athleta quadringentis corohis illuſtris ſtatuam habuit, quam liuidus poſt fortis viri fatum ſingulis noctibus flagellis cædere gaudebat, quod cum ſæpius iteraret, oppreſſus eſt tandem à ſtatua. Mortem parentes vlciſcuntur, & ſecundum Draconis leges damnatur ſtatua, &

Pauſan. in Eliac. lib. poſteriore, proijcitur in mare. Ex eo graſſata lues Thaſios malè mulctauit, nec prius ſedata eſt, quàm ſtatuæ ex mari extractæ florentiſſimos honores redderent.

APODOSIS.

Hoc aduerſus florentiſſimorum hominum famam poteſt inuidia, quod aduerſus Solem nebula: Breuiſſimo tempore nocet, & eadem diſſipata mitiores radios virtus exerit. *Iris nubila contra.* *Val. Flaccus Argon. lib. 4.*

LXVI. THEMISTOCLIS APOLOGVS.

Non eſt ante feſtum poſterus dies. Antiquorum honor.

DICTVM perurbanum Themiſtoclis in iuniores imperatores, qui ſe proſperè rebus geſtis ipſi anteferebant. Poſterus dies olim cum feſto contendit, obſtrepentem illum, ſollicitumque eſſe dictitans; ſe verò pridie apparata fruenda per otium præbere. Verum, inquit feſtus dies, ſed ſi non fuiſſem, vbi nam terrarum eſſes? *Plut. in fort. Rom.*

AP. Noui antiquis honorem debent, quorum ipſi perfruuntur laboribus: magnum fuit inuenire, facilius inuenta promouere ad ſummum.

Moribus antiquis res ſtat Romana, viriſq́;.

Et quod ait Græcum adagium:

Αἴτιον γῆρας κορύδου νεότητος ἄμεινον.

Aquilæ ſenectus corydi iuuenta melior.

LXVII. THEMISTOCLIS HYDROPHORA.

Scientia non occultanda.

THemiſtocles Hydrophoræ Nymphæ imaginem dedicauit ex multis eorum, qui aquam diſtinebant, ne in publicam vtilitatem emanaret. *Plutarch. in Themiſt.*

AP. Digni ſunt multa, qui ſcientias, & conceſſa ſibi à Deo bona occultant, & retinent, quibus ſocietatem

tatem hominum iuuare, & aliqua ornamentorum acceſſione locupletare poſſent. *Deus eſt mortali iuuare mortalem, & hæc ad æternam gloriam via. Magno animo nos non vnius orbis mœnibus cluſimus, ſed in totius orbis commercium.* *Plin. l. 11. c. 7 hiſtor. Natural. Senec. lib. de trãquil.*

LXVIII. THEMISTOCLIS IVDICIVM.

Scientia benè vtendum.

THemiſtocles interpretem Græcum, qui Perſis miniſtrarat, interfici iuſſit: rem iniquam ratus Græcam linguam in vſum Barbarorum conuertere. *Plut. in Themiſt.*

AP. Quid illis fiet apud ſummum Imperatorem, qui ſcientiam donum Dei ad impuriſſimarum voluptatum contubernia, aut ſcurrilium verborum nugas, aut, quod maius eſt, ad caſtra impietatis traduxerunt? *Penſemus quod lucrum Dei fecimus, nos qui accepto talento ab eo ad negotium miſſi ſumus.* *Greg. Hom. 17. in Euãg.*

LXIX. TIMOTHEI RETAE.

Fœlicitas Imperatoris.

TImotheum fortiſſimum Imperatorem, & fœliciſſimum, inimici dormientẽ pinxerant, & rete geſtantem, in quod ſua ſponte vrbes influerent.

APO. Significat eos, qui ſunt maximè felices, & quibus diuinâ (quod aiunt) virgulâ ſuppeditari videntur omnia. *Plutarch. in Apoph.*

Θεοῦ δὲ δῶρόν ἐστι εὐτυχεῖν βροτούς.

LXX. VISINVS.

Diſputator egregius.

VIſinus eximiæ opinionis gladiator omnem telorum aciem ad hebetudinem ſolo aſpectu redigere ſolebat. *Olaus magnus lib. 3. cap 16.*

APODOSIS.

Cadit in acerrimum diſputatorem, qui leui negotio omnium argumentorum vim imminuat. Ἐγχὸς ἔχων ϛόμα θοῦρον, ἔπος ξίφος, ἀσπίδα φωνὴν. Pro haſta habens os promptum, pro ſermone gladium, pro clypeo vocem, vt loquitur Nonnus Dionyſ. lib. 13.

LXXI. DE IGNORANTIA ET EXCVSATIONE VITIORVM.

Apologus.

Gilbert. Cogn. lib. 1. narrat.

CONduxerat quidam portorium ad amnem, qua pons tranſitum præbebat, hac conditione, vt ſinguli pro ſingulis vitijs perſoluerent nummum. Aduenit quidam ſcabioſus, & ab illo petitur portorium nummi vnius, vt erat conſtitutum, qui cum recuſaret pendere, occurrit portitor, & pignoris loco detrahit viatori pileum: atque ibi apparet in caluitio alterum vitium Alopeciæ. Ergo duos (inquit) iam nummos ſolues, minimè, (inquit viator) & luctari incipit, dumque à valentiore datur ad terram, conſpicitur hernia, Tres (inquit) portitor iam nummos petō, quos ille, qui vnum initio noluerat, tum numerare coactus eſt.

APODOSIS.

Hic tot vitijs oppletus, nec fateri poteſt vitium, nec videt. Cur? an quod ait Phædrus:

Peras impoſuit Iupiter nobis duas.
Proprijs repletam vitijs poſt tergum dedit;
Alienis ante pectus ſuſpendit grauem.
Hac re videre noſtra mala non poſſumus;
Alij ſimul delinquunt cenſores ſumus.

Sed quid lucrantur qui ſibi folia ficus conſuunt, & peccata penè omnibus nota vehementi ſtudio tegunt? *vt improbi pateant magis.*

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM
LIBER QVARTVS.

HOMINIS MALA.

I. ABYDENVS STVLTVS.
Opinionis vis, vel felicitas improborum.

FERVNT in Abydo quendam mente deſtitutum in theatrum progreſſum vacuum, multoſque dies illic diligēter, tanquam in eo eſſent hiſtriones, applauſiſſe, acclamaſſeque admirabundè. Cæterū mente recepta, dixit ſuauius ſe nunquam atque eo tempore vixiſſe. *Ariſt. de mirabili auſcult.*

AP. Quàm multi imperitis Oratoribus, & propè nullis, plaudunt opinione decepti, quàm multi inſania ebrij, videntur ſibi pulchri, beati, cum nihil eorum, quæ ſibi animo fingunt, poſſideant, ſed vt Menippeæ Empuſæ bona cuncta euolent, & dilabantur. Num meritò hæc à græco Comico appellantur ἰικελόνειρα, vmbris ſomnijſque ſimilia; nec malè illud Plautinum hic vſurpari poteſt, *Bona ἰικελόνειρα.*

Miris modis Dij ludos faciunt Hominibus,
Miriſq; exemplis ſomnia in ſomnis danunt.

II. ACESSAEVS.
Procraſtinator.

COmperendinatoris Hieroglyphicum eſt Aceſſæus decuſſatis brachijs cœlum intuens, & ex-

 piſcans

piſcans an luna fluxu luminis orbem ſui ſyderis impleat:hic nauta,vt ſatis ex adagio notũ eſt,ignauiæ velum prætendens, commodi temporis opportunitatem, perfectionem vſq; differebat; Lunas minimè fauentes cauſſatus,quæ tamen,cũ& auctu,& labore, & ſenio cœlum vſquequaq; luſtrarent,& deſidioſus hic Callipides nunquam ſoluebat de portu.

Diogenianus Centuria 1. Adag. 57.

Ην δὲ κυβερνήτης ὃς ῥᾳθυμος ὢν ἔλεγε διὰ παντὸς ἀναμένειν σελήνην, ἵνα ἐν φωτὶ ὁ πλοῦς αὐτῷ γένηται.

APODOSIS.

Tales ſunt partim ignaui, partim etiam callidi,& malitioſi comperendinatores, qui cum minimè rem promoueant, in cœlum & ſydera ſuæ negligentiæ cauſſam refundunt.

Luna quater latuit,toto quater orbe recreuit.

III. ALEXAMDER EBRIVS MORIENS CVM BACCHO EXPOSTVLAT.

Nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia.

EPhippus,lib.de Alexandri & Ephæſtionis ſepultura, Proteas(inquit) Macedo bibaciſſimus fuit, robuſtoque corpore vitam traduxit, cum ſe plurimum in bibendo exercuiſſet. Alexander igitur poculum, quod duos congios capiebat, cùm popoſciſſet,Proteæ id præbibit : Ille verò ſumptũ multis laudibus regem proſequutus exhauſit cum plauſu omnium, ac paulo poſt poculum idem poſtulauit, rurſumque Alexandro propinans, id hauſit. Rex autem generosè quidem ebibit,ſed perferre non potuit in puluinar reclinatus, & poculo è manibus dimiſſo,ac iam inde morbo correptus,interijt:Baccho vt fama eſt,irato,quòd Thebas patriam ſuam obſediſſet.

APO. Stultum eſt ſuorum malorum cauſſam in Deum, aut fatum, non in ſuas libidines & flagitia, reij-

reijcere. *Multos inueni æquos aduerſus homines, aduerſus Deos neminem: obiurgamus quotidie fatum.* *Sen. ep. 93.*

IV. ANAXANDER.

Adulatorum impudentia.

SAtyrus in vitis, ſcribit Anaxandrum Eudæmonicum Philoſophum, vnum ex aſſentatoribus Alexandri, cum rege iter facientem vt ſtupendo fragore inopinatoque tonuit, omnibus pauore conſternatis: Hoccine feciſti, ô Alexander Iouis fili? *Athen. l. 6.*

APO. Meretur is inter tot adulatorum greges, qui non vltimas teneat, & inuerecundæ aſſentationis typus fiat: *alius quidem,* vt ait Seneca natural. quæſt. lib. 4. *adulatione clam vtebatur parcè, alius ex aperto palam, ruſticitate ſimulata quaſi ſimplicitas illa non ars ſit.* Plancus artifex ante Velleium maximus, aiebat, non eſſe occultè, nec ex diſſimulato blandiēdum: *Perit,* inquit, *procari, ſi latet.* Hoc Anaxander nouerat, qui tam impudenter aſſentabatur.

V. ANAXENOR IN IOVIS PVRPVRA.

Honor indignis conceſſus.

ANaxenorem cytharœdum extulerunt quidem theatra, ſed multò magis Antonius, qui eum etiam militibus ſtipatum, tributi exactorem è quatuor vrbibus conſtituit. Patria quoque ipſum haud mediocriter ornauit, ea ipſa purpura induens, quæ Ioui Soſipolidi, hoc eſt, vrbis Seruatori, erat conſecrata. *Strabo lib. 14.*

APODOSIS.

Hoc ſchemate exprimitur vilis, & tenuis homuncio, ſummis honorib. affectus? qualis Aeſchines fingitur à Demoſthene, qui in nobili oratione περὶ ςεφάνȣ, ἀρχȣραῖ@ οἰνόμα@, τραγικὸς πίθηκ@, nominatur.

Sic dentata ſibi videtur Aegle,
Emptis cornibus, Indicoq́ cornu. Martial. lib. 1.
Sic quæ nigrior eſt cadente moro,
Ceruſſata ſibi placet Lycoris.

VI. AENETVS QVINQVERTIO.

Honoris humani fragilitas.

IN Olympijs victor declaratus, ſimul atque coronam accepit, exceſſit è vita.

Ap. Quis iam illud non inclamabit? εἴδωλα εἰδώλων ἀνθρώπινα πράγματα. Mors certè in coronis & triumphis ludos facit, cum mortales in ipſo honorũ limine, quos infinitis laboribus quæſierũt importuna rapiat. Num rectè Æneto illud Poëtæ congruit, *Pauſan. in Laconic. pag. 100.*

Prehenſa vouet expirare corona.

VII. ANTHEAS AD MVSICAM.

Imperitus & indoctus auditor.

HIc Scytharum Rex Iſmeniam tibicinem bello captum canere iuſſit inter pocula. Omnibus autem admirantibus, & præ voluptate plaudentibus, iureiurando affirmauit, ſuauius ſe interdum equum hinnientem audiſſe. *Plutarch. de Fortun. Alexand.*

Ap. D. Hieronymus ad Marcellam: *Aſino quippe lyra ſuperfluè canit.* ὄνος λύρας ἤκουε, καὶ σάλπιγγος ὗς.

VIII. ANTONII ANTRVM BACCHICVM.

Gula triumphus.

SOcrates Rhodius Antonium ſcribit Athenis cõmoratum, conſpicuum vndiq; ſuper theatro cœnaculum temporarium ædificaſſe, virenti fronte opacatum, antri Bacchici ſpecie, vbi tympanis adaptatis, hinnulorumque pellibus, & reliquis Dionyſiacorum ludorum ornamentis; cum amicis ſtatim à diluculo recubans ad ebrietatem vſque potaret.

APO

PPO. Vitia ipſa plerumque authoribus diſplicent, & temperantiam laudant non ſobrij: at vbi ſe libido non contenta domeſticis parietibus effert in publicum, & ſpeciem dignitatis rebus turpibus affingit, apparet in ſummam deſperationem res veniſſe, habes de hac Antonij intemperantia in Cicerone & Plutarcho dignum planè triumuiro tabernaculum.

IX. APICIVS.

Helluonum typus.

APicius infamis gurges, Tiberij vixit temporibus, & Minturnis, quæ ciuitas eſt Campaniæ, vt plurimum degẽs locuſtis veſcebatur magno emptis, quæ illic naſcentes, & maximas Smyrnæas, & Aſtacos Alexandrinos amplitudine vincebant: Cùm in Africa vaſtæ, inuſitatæq; magnitudinis audiſſet reperiri, continuò illo naui profectus, multaq; incommoda nauigationis perpeſſus: ſed cùm minores inueniſſent, quam fama diuulgaſſet, illicò ne commoratus quidem in portu Minturnas regreſſus eſt. *Athen. li. 1.*

APODOSIS.

Hic dementiſſimæ gulæ Catillo typus eſſe poterit omnium, qui ab Eunapio *ἀσωτίας πέρας* dictus eſt. Deſcribitur à Seneca de vita beata libro ſingulari. *Aſpice Nomentanum & Apicium terrarum ac maris, vt iſti vocant, bona conquirentes, & ſuper menſam recognoſcentes omnium gentium animalia, vide hos eoſdem è lectis ſuis ſpectantes popinam ſuam aures vocum ſono, ſpectaculis oculos, ſaporibus palatum ſuũ delectãtes, mollibus lenibuſq; fomentis totum laceſſitur eorum corpus, & ne nares interim ceſſent, odoribus varijs inficitur locus ipſe, in quo luxuria parentatur.* *Seneca lib. de beata vita.*

X. ARTE-

X. ARTEMON.

Improbi meticuloſi.

ARtemon, qui περιφόρητος dictus fuit, improbæ fuit nequitiæ, vt qui aſſiduo lectica vectaretur, vel potius in lecto portaretur. Is adeò erat meticuloſus, vt etiam domi tranquillè deſidenti, duo famuli ſcutum æreum ſupra caput ſuſtinere cogerentur, ne quid ex alto decideret, aut improuiſo telo feriretur.

Vide Stromat. 5. 1317.

A P. Diffidens malum improbitas, *Omnia tuta timet*, nec ei domus commune omnium perfugium ad quietem data.

Ὁ συνιστορῶν, αὑτῷ τι κἂν ᾖ θραςύτατος,
Ἡ σύνεσις αὐτὸν δειλότατον εἶναι ποιεῖ.

Menander.

Qui aliquid ſibi conſcius, etiã ſi fuerit audaciſſimus,
Conſcientia tamen facit ipſum timidiſſimum.

XI. ASTOMI.

Cenodoxi.

ASTomorum gens ſine ore, corpore toto hirta veſtita frondium lanugine, halitu tantum viuens & odore, quem ex naribus trahit.

Plin. lib. 7. cap. 11.

A P. Cenodoxi os nullum habent, ad Dei, aut Deo gratiſſimorum hominum laudẽ prædicandam: toti ſunt veri honoris ornamentis deſtituti, & nihil habent præter pilos, & folia, hoc eſt, humanarum laudum quiſquilias, res omnino leues, & nugatorias, halitu tantùm viuunt, ſcilicet vanæ gloriolæ auris quas naribus excipiunt, cùm os non habeant, & ad ſolidæ laudis pabulum excipiendum non egeant:

Quicunq; ſolam mente præcipiti petit,
Summamq; credit gloriam,
Latè patentesætheris cernat plagas,
Arctumq; terrarum ſitum,
Breuem replere non valentis ambitum:
Pudebit aucti nominis.

Gloria terrarũ vilis.

Boet. Metro. 7. l. 2.

XII.

XII. ATERGATIDIS PISCES.

Vltio diuina.

ATergatis regina piſcium ad inſaniam vſque auida, à Mopſo Lydo capta, cum Icthye filio in lacu Aſcaloni vicino demerſa, & ſuffocata eſt atque ob ſuam inſolentiam, & iniurias, à piſcibus deuorata. *Xanthus Lydius & Athen. l. 8.*

AP. Eadem ſæpè ſunt voluptuarijs libidinis, & ſuppliciorum inſtrumenta. *Per quæ quis peccat, per eadem punitur.*

Et modo quæ fuerat gloria, pœna fuit.

XIII. ATHANATOS.

Diues ſtultus.

ATHanatos vir robuſtus, prodigioſæ oſtentationis quingenario thorace plumbeo indutus cothurniſque quingentorum pondo calceatus per ſcenam ingreſſus eſt. *Plin lib. 7. cap. 20.*

AP. Cadit in ſtultos diuites, qui ſe ad cœlum iter affectare dicunt, tot ponderibus præpediti, quibus ſe potius ſcenicè oſtentent quam ſalutis viam expediant. Minut. Fœlix in Octauio. *Igitur vt qui viam terit eo felicior quo leuior incedit, ita beatior in hoc itinere viuendi qui paupertate ſe ſubleuat, non ſub diuitiarum pondere ſuſpirat.* Rectè igitur apud Phædrum,

Cum victi mures muſtelarum exercitu
(Hiſtoria quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & artos circumtrepidarent cauos,
Aegrè recepti tamen euaſerunt necem.
Duces eorum, qui capitibus cornua
Suis ligarant, vt conſpicuum in prælio
Haberent ſignum quod ſequerentur milites,
Hæſere in portis, ſuntq; capti ab hoſtibus:
Quos immolatos victor auidis dentibus
Capacis alui merſit tartareo ſpecu.

Fabula lepida de muribus cornigeris.

XIV.

XIV. CALIGVLAE ACERVI AVREI.

Auaritia.

Tranquill. in Caligul. cap. 43.

IDem nouiſſimè contrectandæ pecuniæ cupidine incenſus, ſæpè ſuper immenſos aureorum aceruos patentiſſimo diffuſos loco, & nudis pedibus ſpatiatus, & toto corpore aliquandiu volutatus eſt.

APODOSIS.

Auari aurum intuentes ſibi applaudunt, & in eo animo merguntur, nullum inde fructum, præter vanam oſtentationem, colligentes.

Horat. Satyr. 1, li. 1.

At qui tantulo eget quantò eſt opus, is neq; limo
Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in vndis.

Sabellio. lib. 7. Ennead.

Non omittendus eſt hic Caliphas, qui inter auri & gemmarum aceruos volutatus fame interijt. Occupata ſiquidem Babylone ab Halaone Tartarorum Regis fratre, omnique populo deleto, Caliphas ſacrorum Mahometanorum ſummus magiſter, qui magnum theſaurum congeſſerat, comprehenſus medijs auri gemmarumque aceruis impoſitus eſt, in quibus plures dies aſſeruatus, inediâ, vel ſanè pretioſa fame conſumptus eſt.

XV. CALIGVLA PRO BACCHO ORNATVS IVRA REDDIT.

Iudex diſſolutus.

Athen. l. 4. pag. 148.

CAligula pro Bacco ornatus prodibat in publicum, & cum eadem iura dicebat, de hoc cultu habes in Tranquillo c. 25. *Veſtitu calceatus, & cætero habitu, neq; patrio, neq; ciuili, ac deniq; humano ſemper vſus eſt.*

AP. Turpe, & fœdum Principem iura reddentem pro Baccho ornatum ſedere: turpius & fœdius Iudicem in vinum ſe iniurgitare, & ebrium magni

etiam

etiam momenti cauſas tractare. Sapiebat illa mulier, quæ Philippum Regem, ſed ſobrium appellabat. Quæ poteſt eſſe in vino digna iudice commentatio, vbi mens, ἐν οἴνου κύμασιν ναυαγεῖ? ea de cauſa Græci, cum facerent ſacra Soli, qui, πάντ' ἐφορᾷ, καὶ πάντ' ἐπακούει, πάντος βραβεύει, mel libabant; Quòd exiſtimarent Solem rerum omnium moderatorem, à vino & ebrietate âlienisſimum. *Soli mel libatum.* *Philochorus lib. 2.*

XVI. CALIGVLAE CAPVT IN IOVIS CORPORE.

Dux ignauus in florenti Rep.

DIVINAM Maieſtatem Caligula affectauit, datoq; negotio, vt ſimulachra Numinum religione, & arte præclara, inter quæ Olympici Iouis, apportarentur è Græcia, quibus capite dempto ſuum imponeret. Idem Olympius Iupiter, quem Romam transferri curauerat, tantum cachinnum repentè edidit, vt machinis labefactis, hoſpites diffugerent. *Sueton. in Calig. 22.* *Suet. 57.*

APODOSIS.

Corpus erat Iouis Olympici, caput Caligulæ malè ſanum. Sic florentiſſimo plerumque Reip. corpori ignaui duces imponuntur.

Sed leue pondus erat.

XVII. CALIGVLAE PALMA.

Victoria turpis.

MIRMILIONEM è ludo rudibus ſecum batuentem, & ſponte proſtratum confodit ferrea ſica, ac more victorum cum palma diſcurrit. *Sueton. cap. 32.*

APODOSIS.

Laurea hæc eſt in muſtaceo; quid fœdius quam Imperatorem gentium de vnius viliſſimi gladiatoris anima triumphare? Similiter faciunt potentes aulici; qui ſe pulchros, ac beatos putant, ſi infeliciſſi-

mum homulum, à quo læſi fuerint, aut ſe læſos putent, ſuæ mactarint iracundiæ,

Fœda eſt de vili ſanguine palma.

Num longè generoſior Taurus in fabula apud Gabriam?

Tauri ſedebat vilis in cornu culex:
Volare num ſe vellet. ipſum interrogat.
Reſpondet ille: nec ſedentem noueram,
Nec euolantem te profectò ſentiam.

Noluit quippe de ſanguine culicis triumphare, ſed ipſum generosè ſpernere.

XVIII. CALIGVLAE TEMPLVM.

Gulæ improbitas.

CALIGVLA cum ſe pro Ioue Latiali adorandum exhibuiſſet, templum etiam numini ſuo proprium, & ſacerdotes, & excogitatiſſimas hoſtias inſtituit. In templo ſimulachrum ſtabat aureum Iconicum: amiciebaturque quotidie veſte, quali ipſe vteretur. Magiſteria ſacerdotis ditiſſimus quiſque, & ambitione, & licitatione maxima vicibus comparabat. Hoſtiæ erant Phœnicopteri, Pauones, Tetraones, Numidicæ Meleagrides, Phaſianæ, quæ generatim per ſingulos dies immolarentur.

Tranquill. in Calig. 22.

APODOSIS.

Humani Ioues potentes helluones: templum, culina: Sacerdotes, coqui: Hoſtiæ, cupediæ omnis generis. Rectè exclamat Scribani noſtri viri doctiſſimi Philoſophus Chriſtianus: O vbi mens noſtra vix palmari ſtomacho ingentia fumant fumibula feruent tripedales aheni, Babyloniç calent fornaces, immanes æſtuant ignes, ſuperſtant fercula ferculis, laſſatis menſis, Seruorum, ancillarum, coquorum ſuda exercitus, natant penuaria vino, fatiſcunt horrea frumento. Et ego credam vnum ventrem in quo plurimarum non rarò gentium conduntur vina?

XIX.

XIX. CAMBLES.

Maritus improbus.

XANTHVS in Lydiacis narrat, Cambletem Lydorum olim regem edacem & gaſtrimargũ fuiſſe, noctuque vxorem ſuam in fruſtra diſſectam voraſſe. Deinde craſtino mane reperta coniugis manu, quę ad eius os hæſerat, re cognita & in vulgus ſparſa ſe ipſum iugulaſſe. *Athen. l. 10.*

AP. Voratores coniugum ſunt impij mariti, qui coniugalis concordiæ vinculum rumpunt, & miſerarum vxorum dotes in luſtris ac ganeis decoquunt.

XX. CANTIBARIS.

Gula laſſatur non ſatiatur.

CLEARCHVS, libro quinto vitarum ſcribit, Cantibaridi Perſæ cùm mandendo eſſent defatigatæ maxillæ, hianti domeſticos cibum inijcere ſolitos, tanquam in vas quoddam inanime. *Athen. l. 10.*

APODOSIS.

Helluones adeò tetræ ſunt, & profundæ gulæ, vt ſabburrati cibis adhuc concupiſcant, doleantque, vt ait Seneca, quòd magna pars eorum fœlicitatis excluſa corporis anguſtijs eſſet, quorum gula

Laſſata cibis, nondum ſatiata receſſit.

XXI. CITHAROEDVS IASSIORVM.

Concionum & orationum neglectus.

CVM Citharœdus quippiam Iaſſij artem ſuam publicè oſtentaret, tantiſper ab omnibus audius eſt, dum tintinnabulum ſignum venditionis piſcium daret, eo audito vniuerſi ad negotiationem piſciũ diſceſſerunt, vno excepto, qui erat ſurdaſter maiorem in modum. Ad hunc acceſſiſſe dicitur Citha-

rœdus, maximaſque egiſſe gratias, qui tanto ipſum honore affeciſſet, tantoque ſtudio muſicæ ferueret cum reliqui, ſimul atque tintinnabulum ſignum de diſſet, diſceſſiſſent. Quid ergo ſignum datum eſt? in quit ſurdaſter; tu igitur valeto, & ſtatim è conſpectu ſe proripuit.

Strab. l. 14.

AP. Miſera plerumq; concionatorum conditio quos omnes priuatarum rerum ſtudijs illecti relinquunt, & ſi quæ occupatio, aut voluptas fuerit oblata, malunt audire diſcum, quàm philoſophum, vel certè aliqui audiunt, qui minimè intelligunt. Notatur & vanitas oratorum, qui plerumque ſe multum placuiſſe exiſtimant, cùm ab auditoribus oſcitantibus auditi vix fuerunt.

Vbi vanus animus aura captus friuola,
Abripuit inſolentem ſibi fiduciam,
Facilè ad deriſum ſtulta leuitas ducitur.

XXII. CLEARCHVS ΚΕΡΑΥΝΟΦΟΡΟΣ.

Maieſtatis vanus ſimulator.

Plutar. in Fort. Alex. lib. II.

CLEARCHVS Heralciæ tyrannus guſtauit fumen, & filium Tonitrum appellauit.

Similis in eo Salmoneo fuit.

Demens qui nimbos & non imitabile fulmen,
Ære, & Cornipedum curſu ſimularat equorum,
At pater omnipotens denſa inter nubila telum
Contorſit (non ille faces, nec fumea tedis
Lumina) præcipitemq; immani turbine adegit.

APODOSIS.

Melius amore, quàm terrore regitur humanum genus. parùm cordati ſunt principes, qui grauitate vocis, toruitate vultus, ac morum truculentia, fuga consuetudinis humanæ, maieſtatem & authoritatem Imperij ſibi videntur imitari. βαρύτητι φωνῆς, ϗ βλέμματος τραχύτητι, ϗ δυσκολίᾳ τρόπων, ϗ ἀμιξίᾳ διαίτη[illegible] ὄγκον ἡγεμονίας ϗ σεμνότητος μιμεῖσθαι δοκοῦσιν.

Plutarch.

XXIII

XXIII. CYLICRANES.

Vinoſi.

POPVLI ita dicti, quòd poculi effigiem impreſſam humeris ſemper geſtarent. *Athen.l.11.*

Κυλικράνες δὲ λέγονται, ὅτι τοὺς ὤμους κεχαραγμένοι κύλικας ἦσαν. Tanti illi poculum fecerunt: & certè Nomadum quorumdam omnis opulentia eſt poculum, gladius, aquale. *Ibid.*

AP. Rectè cum Cylicranibus comparari poterunt vinoſi, qui non modò amphoræ ſpeciem, ſed ipſam amphoram vbique circumferunt, & Horatianum illud ad amphoram nequiſſimè exclamant,

O nata mecum. *Od.21.lib.3.*

XXIV. EX DEMETRIO MATVLA.

Honoris humani lubrica Viciſſitudo.

CASSANDER Athenis in ditionem acceptis vſus eſt humaniter, vrbiq; ciuem præfecit Demetrium Phalereum, Theophraſti diſcipulum, qui inſtaurauit popularis Reip. ſtatum, quantum ferebant empora. Verùm inuidia, & paucorum inimicitiæ antum valuerunt, vt Caſſandro mortuo, fugere in Aegyptum ſit coactus, ſtatuaſque eius amplius motu acto aduerſarij deiecerunt, conflaueruntq;. addunt uidam conflationem in matulas factam: κατεχώνευσαν ἔνιοι δὲ προστιθέασιν ὅτι καὶ εἰς ἀμίδας. *Strab.lib.9.*

AP. Nihil honoribus rebuſq; humanis incertius. Quid miraris virum trecentis ſtatuis inſignem, & omni honore florentiſſimum conflari in matulam? os quotidie res humanæ ludos experiuntur:

Οὐδέ τι μαι χρειὼ πνοιῆς ὤκιστα ῥεούσης,
Ανδρομένης τιμῆς, καὶ κύδεος ὀλομένοιο.
Neque mihi opus aura celerrimè fluente,
Humano honore, & decore perituro. D. Cyprian. iſt.2. *Malorum blandientium virus occultum eſt, &*

 arri-

arridentis nequitiæ facies quidem læta, ſed calamitatis abſtruſæ illecebroſa fallacia.

XXV. DEMOCHARIS.

Verborum obſcœnitas fugienda.

Timæus Hiſtoricus.

DEMOCHARIS, vt erat ore impuro, apud Athenienſes vetitus eſt ignem Veſtæ ſacrum ſufflare, ne fœdi ſpiritus contagione puriſſimam flammam contaminaret.

Iſidorus epiſt 232.

Libri obſcœni in guſtu habent venenum.

AP. Indigni ſunt qui Dei verbum, aut leges diuinitus inſtitutas vſurpent, qui prætextatis, atque impuris verbis os, & linguam addixerunt ſuam, τῶν πραγμάτων γὰρ σκιαὶ οἱ λόγοι. Habent iſta, vt ait S. Paulinus, in ſpecie lenocinium, in guſtu venenum, quorũ vſus in crimine, pretium in morte numeratur.

Paul. in ep. ad Iouium fratrem.

XXVI. DEXICREONTIS AQVA.

Vilia caro vendita.

Plutar. in quæſt Græc. 55.

DEXICREON nauta, ſuadente Venere, nauim non ſine elegantiorum mercatorum riſu, aqua onerauit, quam deinde cæteris dulci aqua egentibus, tam caro vendidit, vt cæterarum mercium ſuperaret pretium.

APODOSIS.

Quædam primo aſpectu videntur vilia, quorum ſummum precium neceſſitas facit.

vel maximè deſpecta nunquam deſpice.

XXVII. DIOGENES EPICVREVS SACERDOS VIRTVTIS.

Simulatio, vel hypocriſis

DIOGENES Epicureus ab Alexandro rege Syriæ petijt, quod minimè Philoſophum decebat ſibi vt liceret purpuream tunicam induere, & auream coronam geſtare cum virtutis imagine in eius medi

poſi

poſita, cuius ſacerdotē appellari ſe cupiebat. Vtrumque rex conceſſit, coronamque, & tuniculam inſuper largitus eſt. Ea Diogenes Lyſiodo fœminæ, quàm deperibat, dono dedit, quæ poſtridiè ipſo Diogene cum rege & grauiſſimo comitatu ſedente inter tibicinas introducta, cum eadem corona, & imagine virtutis magno omnium riſu viſa eſt. *Athen. l. 5.*

APODOSIS.

Multi ſpeciem virtutis habent in veſte, quam nunquam habuerunt in pectore. Quid refert an Diogenes Philoſophus, an Lyſiodos tibicina ſigillum habeat virtutis? ſimile eſt illud prouerbio Græcorum iactatum: *πολλοὶ ναρθηκοφόροι, παῦροι δὲ βάκχοι. Multi Thyrſigeri pauci verò Bacchi.* non omnes qui habent citharam ſunt citharœdi, inquit Varro 2. de re ruſtica: *Malunt ſibi omnes perſonam quam faciem.* Talis fuit ille Gryllus, de quo Curopalates Michaëlis tertij impietatem narrans. Cynædos ille in honore habens & colens, diuinis verò illudens & inſultans, ſacras veſtes auro contextas induit & chlamydes; turpiterque & impurè cogebat res diuinas peragere, caſtiſſimaque myſteria: iſtorum principem Gryllum nomine Patriarcham vocans, & reliquos vndecim Metropolitas, ſe quoque vnum ex ſacerdotibus fieri voluit, qui præſul coloniæ appellabatur: cumque oporteret eos canere, myſteriaq; perficere, cithara cantiunculas abſoluebant, nunc ſenſim quodam modo & leni voce reſonantes, nunc incitata & clara, perinde atque in ſacris ceremonijs ſacerdotes ſacrorum hymnorum voces edere conſueuerunt: habebantque vaſa inaurata & pretioſis lapidibus ornata, quæ aceto & ſinapi implentes, ijs qui ſumerent porrigebant: & ad hunc modum ſacrorum & impolluta myſteria irridentes. *Gryllus.* *Io. Curop. in Michaele. Baron ad Mich. 13. 9.*

XXVIII. DIONYSII COLVMBAE.

Liberalitas ficta.

Strab.lib.6. pag.149.

DIONYSIVS ſenior cùm tyrannum ageret, Locris formoſas Virgines conducere ad conuiuia ſolebat, & columbas integris alis ὁλοπτέρους dimittere, virginibuſque imperare, vt eas nudæ captarent: quibuſdam etiam ſandalia inductis inæqualia, alterum ſublime, alterum humile dedecoris cauſa iuſſit, vt ſic columbas captarent.

AP. Beneficia dare oportet, non nepotari, & per laſciuiam intrudere: præclarè in illum Dionyſium & ſimiles eius cadunt hæc verba Senecæ: *O ſuperbia magnæ fortunæ! ô ſtultiſſimum malum! vt à te nihil accipere iuuat! vt omne beneficium in iniuriam conuertis! vt te omnia nimia delectant! vt te omnia dedecent! quoque altius te ſubleuaſti, hoc depreſſior es, oſtendiſque te non agnoſcere iſta bona quibus tantum inflaris.*

Senec.lib.2. de beneficijs cap. 13.

XXIX. DIOYNSII FILIAE.

Improbitas affectatrix virtutis.

Plutar. in Fort Alexand.lib.2.

DIONYSII pater matricida bipedum quadripedumque nequiſſimus, filiarum vnam virtutem, alterā temperantiam, tertiam iuſtitiam nominauit.

AP. Nemo adeò improbus eſt qui virtutis nomen non affectet: tam clara, tam illuſtris eſt eius ſpecies, vt improbos obiecta cruciet, & cum minimè ſequantur, fingant tamen ſe diligere.

Perſ. Sat.3. v.35.

Magne Pater Diuûm, ſæuos punire Tyrannos
Haud alia ratione velis, cum dira libido
Mouerit ingenium feruenti tincta veneno:
Virtutem videant intabeſcantque relicta.

XXX. DORIONIS VOTVM.

Votum obliquum.

ARISTODEMVS lib. 2. facetiarum memorabilium ſcripſit, cùm Dorion Crumatopæus, & loripes,

pes, in conuiuio claudicantis pedis ſoleam amiſiſſet: furi, inquit, nil grauius imprecabor quam vt eius pedi calceus conueniat, οὐδὲν ἔφη πλεῖον καταράσομαι τῷ κλέψαντι, ἢ ἁρμόσαι αὐτῷ τὸ σανδάλιον. *Athen. l. 8. pag. 308.*

Ap. Obliqua mali imprecatio ſub boni ſpecie emiſſa. Dononi ſimiles ſunt, qui cùm videantur amicis bona exoptare, ambiguis verbis mala imprecantur: vel in eos etiam cadit qui ea ſibi ardenter cupiunt, vel aliis eripiunt quibus vti non poſſunt.

Metiri ſe ſuo pede.

XXXI. EICADASTES PVGNANS IN PLACENTAS.

Gula lethifera.

Eicadastes Epicureus allata placenta, quæ nondum feruere deſierat, omnibuſq; abſtinentibus ipſe heroicum illud inclamans ex Homero, quaſi in Chimæram pugnaturus.

Τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι, καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε.

Aduerſus illam gradior etſi manus igni ſimiles habeat. *Athen. l. 7. pag. 298.*
Impetum fecit, & peruſtis faucibus elatus eſt è conuiuio.

Ap. Dignus hic Eicadaſtæ tumulus, qui omnibus helluonibus in typũ miſeræ voracitatis proponatur.

Non poterat letho nobiliore mori.

XXXII. CLITI AMORGOS.

Superba ſeu vana gloria.

Clitvs, ad Amorgum, depreſſis tribus, aut ad ſummum, quatuor nauibus, tam impotenti lætitia exultauit, vt tridentem geſtare, Neptunumque dici, & induere non erubeſceret. Plutarch. *de Fort. Alex. lib.* II. Idem fermè habet de Sexto Pompeio Appianus *l.* 5. *de bellis ciuilib.* Ille enim ſe Neptuni, & Salatiæ filium, in decus naualis victoriæ lubenter appellari audiuit.

APODOSIS.

Vani homines propter leues gloriolas ingentes habent ſpiritus, & agunt tragicas ſimias non tam ridiculè, quàm turpiter, *Deforme eſt enim ea de ſeipſo prædicare, falſa præſertim, & cum irriſione audientium imitari Militem glorioſum.*

Cic. 1. offic.

XXXIII. EVTHYDEMVS.

Malum neceſſarium.

Strab. li. 14. pag. 454. num. 10.

MYLASA vrbs eſt Cariæ, in qua floruit nobilis orator Euthydemus, nimiæ quidem potentiæ, ſed tamen vtiliſſimæ ciuitati, in quem perorans Hybreas dixit, Euthydemus *malum es ciuitati neceſſarium:* nam neque tecum viuere poſſumus, neque ſine te.

APODOSIS.

4. contra Proem.

In eos qui nocent quidem, ſed mala bonis compenſant. talis erat Aterius, de quo Seneca: *Redimebat Aterius virtutibus, & plus habebat quod laudares, quàm quod ignoſceres.*

XXXIV. ERICI VENTVOSVS PILEVS.

Potentes & gratioſi.

Olaus magnus lib. 3. cap. 13.

ERICVS Rex Suetiæ in arte magica nulli ſuo tempore ſecundus habebatur, tamq́ue familiaris erat malis dæmonijs, quorum cultui ſummopere vacabat, vt quocumque verteret pileum ſuum, confeſtim inde optatus ventus aſpiraret.

APODOSIS.

Potentes & gratioſi homines ea ſunt authoritate præditi, vt quamcumque in partem vel leuiter inclinarint, in eam incredibilis mentium animorumq́ue conſpiret fauor.

Omnes hoc ſidere currunt.

XXXV.

XXXV. EVENIVS.

Paſtorum vigilantia.

SVNT in Apollonia oues Soli ſacræ, quas noctu viri fortuna ſplendidi cuſtodiebant. Euenius aliquis ſuas pro more vices agens in pecoris cuſtodia, lupum ingredi in ouile, & ſexaginta oues ſua incuria deuorari patitur; ex quo, iudicio ciuitatis, damnatus, oculis orbatur. *Herod. l. 9.*

AP, Commendat hæc tabula Paſtoribus Eccleſiæ vigilantiam, qui non Solis oues, ſed ſempiterni Dei cuſtodiunt. Non modò lupos arcere, & oues alere debent, ſed etiam ſenis Paſtoris apud Aurelium Nemeſianum præceptum audire. *Paſtorũ vigilantia.*

Te quoque non pudeat cum ſerus ouilia viſes,
Si qua iacebit ouis partu reſoluta recenti,
Hanc humeris portare tuis, natoſq; tepenti
Ferre ſinu tremulos & nondum ſtare probatos. *Eccloga 5.*

XXXVI. FLVVIVS ARGENTARIVS.

Lætitia intempeſtiua.

FLVVIVS Argentarius bello Punico ſecundo, cũ corona roſacea interdiu è pergula ſua in forum proſpexiſſe dictus, ex authoritate Senatus in carcerem adductus, non ante finem belli emiſſus eſt. *Plin. lib. 21. cap. 3.*

APODOSIS.

Hæc parabola eos perſtringit, qui inter ſacroſanctę paſſionis tempora, & ſpinas Domini, deliciarum roſas vſurpant. quam indigna res in coronæ Chriſti contumeliam, floribus, auro & gemmis coronari! Clem. Alex pæd. II cap 8. ἀλόγιστον ἀκηκοότας ἡμᾶς τὸν κύριον ἀκάνθαις ἐστεμμένον, αὐτοὺς ἐντρυφῶντας τῷ σεμνῷ κυρίου, ἀναδεῖσθαι τοῖς ἄνθεσιν. Inſanum eſt nos qui Chriſtum ſpinis coronatum audiuimus, quaſi venerandis Domini cruciatibus illuderemus, redimiri floribus. *Clemens de coronis Chriſti.*

XXXVII.

XXXVII. FABRICIANI VENVS.

Vitia nocent authoribus.

FABIVS Fabricianus Maximus, diripiens Tuxium, principem Samnitium vrbem, Venerem, quæ apud illos colebatur Romam miſit, idemque ab vxore adultera paulò poſt interfectus eſt.

Doſitheus tertio Italic.

APOD. Qui recipiunt vitia in publicum, cum debeant, & poſſint emendare, ſentiunt ſe illicò domeſticis malis opprimi.

Heſiodus.

Η δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη.

Malitia ipſa maximam partem veneni ſui bibit.

Attalus apud Senec. epiſt. 82.

XXXVIII. HARPASTE SENECAE.

Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere.

HARPASTE Senecæ cùm cæca eſſet, non de amiſſione oculorum, ſed de domicilij obſcuritate querebatur. Sic ille *ep.* 50. *ad Lucilium.* Harpaſtem vxoris meæ fatuam ſcis hæreditarium onus in domo mea remanſiſſe. Ipſe enim auerſiſſimus ab iſtis prodigijs ſum. Si quando fatuo delectari volo, non eſt mihi longè quærendus, me rideo. Hæc fatua ſubitò deſijt videre. Incredibilem tibi narro rem, neſcit ſe eſſe cæcam. Subinde pædagogum ſuum rogat vt migret, ait domum tenebroſam eſſe.

AP. Apodoſim ſic reddit Seneca. hoc quod in illa ridemus, omnibus nobis accidere, liqueat tibi. Nemo ſe auarum eſſe intelligit, nemo cupidum.

XXXIX. HELIOGABALI CONVIVVM.

Felicitas vmbratilis.

PARASITVS in ſecunda menſa ſæpè ceream cœnam, ſæpè igneam, ſæpè eburneam, aliquando fictilem, nonnunquam vel marmoream etiam, vel lapideam exhibuit: Ita vt omnia illis exhiberentur viden-

videnda de diuerſa materia, quæ ipſe cœnabat, cùm tantum biberent, per ſingula fercula, & manus, quaſi comediſſent, lauarent, nonnunquam pictas ciborum tabulas idem exhibebat, inter quas conuiuæ fame macerarentur. *Aelius Lãpridius in Heliogabalo.*

APODOSIS.

Tales ſunt res opeſque humanæ, vmbræ bonorum & ſimulacra potius, quam vera bona, imò, vt ait Theophylactus, εἰδώλων εἴδολα.

XL. IVPITER MENECRATES.

Simulatio diuinitatis inepta.

MEnecrates medicus eos, quos à morbo ſacro curaſſet, cauere, & ſcripto polliceri cogebat, futuros ſibi obtemperantes ſeruos ac comites vbi conualuiſſent. Ex illis vnus Nicoſtratus Argiuus comitiali morbo liberatus Herculis veſtitu incedebat: alius Apollinis, Mercurij alius; denique Aeſculapij. *Athen. l. 7. pag. 289.*

APO. Deum non facit veſtis, aut comitatus, ſed conſcientia, & virtutis integritas Deo ſimiles reddit mortales: multi Iouis ſceptrum, & fulmina ſibi arrogarunt, ſanctitatem diuinam pauci expreſſerunt. *Enodot.*

Πολλοὶ θρυοβόλοι, παῦροι δέ τε μάντιες ἄνδρες.

XLI. IXIONII AMICI HELIOGRABALI.

Aulica vita lubrica conditio.

PArafitos ad rotam aquariam ligabat, & cum vertigine ſub aquas mittebat, rurſuſq; in ſummum reuoluebat, eoſque Ixionios amicos vocauit. *Aelius Lãpridius in Heliogab.*

APODOSIS.

Præclarus in hac rota typus inconſtantiæ fauoris aulici. Palladas καὶ τοὺς μὲν κατάγουσα πάλιν σφαιρηδὸν ἀείρει τοὺς δὲ ἀπὸ τῶν νεφελῶν εἰς ἀΐδην κατάγει.

Fortuna aulica alios in orbem euehit, alios ex nubibus

bibus ad inferos deprimit. Idcircò Orontes rectè aulicos cum digitis Arithmeticorum comparabat, qui nunc decem millia, nunc vnum ſignificant. καθάπερ τῶν ἀριθμητικῶν δάκτυλοι, νῦν μὲν μυριάδας, νῦν δὲ μονάδα τιθέναι δύνανται.

XLII. LYSIMACHVS HASTA COELVM FERIENS.

Superbia.

Plutar. in Fort. Alexand. lib. 2.

LYSIMACHVS, cum loca ad Thraciam vergentia obtinuiſſet, eò vſque dementiæ euaſit, vt diceret: Nunc demùm Byzantij ad me veniunt, poſtquam lancea cœlum attigi. Ibi Paſides Byzantius, qui tum fortè aderat, Recedamus, inquit, ne ille lanceæ mucrone cœlum perforet.

Ap. Typus hic erit Thraſonis, ſiue hominis dementis iactantiæ, qui iam non feriat, quod ait ille, ſublimi ſydera vertice, ſed cœlum ipſum haſta configere nitatur. Reſtat vt & illud immurmuret:

Δυσμηνέων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.

XLIII. MARCELLI STATVA.

Solem Orientem adorare.

ACCVSATVS eſt Marcellus apud Tiberium, quòd cùm antea Auguſti Cæſaris ſtatuam conſecraſſet, mox Tiberio poſt mortem Auguſti ad Imperij gubernacula euectò in eadem ſtatua, amputato Auguſti Cæſaris capite, Tiberij faciem indididiſſet. Actam rem in Senatu refert Tranquillus, & quia ambigebatur, per tormenta quæſitam, damnato tandem reo, hoc genus calumniæ eò poceſſit, vt hæc quoque capitalia eſſent, &c. Vide Cornel. Tacit. *lib.* 1. Tranquil. *in Tiberio* 58.

Ap Eo fermè ingenio ſunt omnes aulici adulatores, vt Principum, dùm viuunt, nomen, & titulos colant, mortuorum non modò memoriam obliterari

ſibi

ſibi patiantur, ſed penitùs eradant; pectori aliarum ſibi amicitiam ſpeciem deturbatis prioribus vltrò ingerentes.

XLIV. MARCVS ANTONIVS SALOMON DICTVS.

Eſto quod audis.

NVLLA vnquam, opinor, vanæ oſtentationis vel præpoſteræ adulationis erga principes clarior imago viſa eſt, quàm in M. Antonij monumento: qui cùm eſſet ad omnem propè flagitioſi animi dementiam peſſundatus, ſe nomine ſapientiſſimi Regis inſigniri, & quaſi religioſum æditituum ſanctiſſimi templi cuſtodiæ affigi per impudentiam aliquorum (vt credibile eſt) adulatorum paſſus eſt. Refert enim Villalpandus noſter ſe nummum vidiſſe peruetuſtum in cuius facie alterâ eſſet M. Antonij imago cum hac inſcriptione, *Rex Salomon*. Altera facies templum exprimebat Hebraicis characteribus inſignita, quibus illud eſſe Salomonis templum indicaretur.

Villalpan. tomo 2. in epiſt. nuncupat ad Phil. tertiũ Regem Catholicum.

APODOSIS.

Quàm multi in ſpecioſis titulis ſuas oſtentant ineptias, & ea geſtant inſignia, quæ non magis illis conueniunt, quàm *Calonibus Sambuca*, quibus illud Laberij dictum ſanè argutum rectè congruit:

Sepulchris ſimilis, nil niſi nomen retineo.

XLV. MENIPPI AMASIA.

Voluptas hominum deceptrix.

HAEC Menippum ſpe coniugij demulcebat, omnibuſque obſequijs deuincere ſtudebat, vt ſe tandem eius carnibus ſaturaret. diſertè narratur à Philoſtr. *cap. 8. libro quarto in vita Apollonij*, & à Budæo *in philologo*. Menippo, inquit, ſoli aliquando in via iter, facienti, quæ Cenchreas ferebat, phantaſma occur-

occurrit ſpecie muliebri: apprehenſaque manu eius mulier iamdiu amore eius captam ſe eſſe dixit. Phœniſſam autem ſeſe origine eſſe aiebat, ſed in ſuburbio Corinthi habitare, quoddam ſuburbiorum nuncupans. Quo', Menippe, inquit illa, ſi venire conſtitueris cantilenam me cantitante mirè oblectabere: vinumque illic bibes quale ante hunc diem nunquam; Nec verò ibidem tibi ab æmulo metus erit: tecum enim vno victura ſum formoſa cum formoſo. Quibus verbis iuuenis pellectus, ad mulierem ſe contulit ſub veſperam, deinde cum ea modo conſueuit, vt ſolent qui amant. Apollonius autem cum eo veniſſet, in morem ſtatuarij intuens in Menippum, hominem velut pictor oculis perluſtrabat, deinde vbi percognitum hominem iam habuit. Heus tu, ô formoſe, inquit, quem fœminæ decoræ captant, ſcito te ſerpentem ſinu fouere, viciſſimque foueri à ſerpente. Hæc & alia cum in illo nuptiarum eleganti conuiuio diſſeruiſſet Apollonius, apertè rem prodens. Iſthæc bona ſponſa Empuſarum, inquit, eſt vna, quas quidam lamias eſſe, quidam latuas arbitrantur. Amant autem Empuſæ ac rebus venereis gaudent, tùm carnibus præcipuè humanis delectantur, & quos homines comeſſe ſtatuerunt, eos ante ſollicitant motibus venereis. Tùm Apollonij dicta noua ſponſa refellente, & comiter, vt fit, in Philoſophos cauillante aurea pocula, argenteaque ſuppellex, vt quidem videbantur, inania & euanida interim abierunt. Serui etiam vinum miſcentes, & concinnatores obſoniorum, atque omne illud famulitium, repentè non comparuerunt, cum præſtigias confutaſſet Apollonius.

APODOSIS.

O quantum eſt in rebus inane!

XLVI. MINYAS.

Diues θησαυρίζων.

MINIAS primus ærarium ad pecuniam aſſeruan-

[ip]ſandam feciſſe dicitur.

AP. Dicitur ergo prouerbiali charactere in diuites διασκυρίζοντας, qui Plutum illum miſerum in arcis flagellant, vel potius ſtrangulant, nec vſque liberè ſpirare patiuntur. *Pauſan. in Bœoticis. pag. 310.*

Nullus argento color eſt auaris
Abdito terris, inimice lamnæ
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat vſu. — *Horat. Od. 2. li. 2.*

Abiturus illuc quo priores abierunt,
Quid mente cæca miſerum torques ſpiritum? — *Phædrus Fabul. 77.*

XLVI. MITHRIDATES INTER BELLVARVM SATELLITIVM DORMIENS.

Improborum diffidentia & miſeria.

Mithridates Ponticus cum ſomnum caperet, ſui corporis cuſtodiam non modò armis & ſatellibus excubitoribus committebat: ſed magis etiam tauro, & equo, & ceruo, quos manſuefactos habebat. Ij enim ad cuſtodiam eius dormientis aduigilantes, ſi quis accederet, illius ſenſum ex ipſa reſpiratione quē mox percipiebant, atque ille mugitu, alter hinnitu, alius ſua propria voce, cum à ſomno excitabant. *Ael. lib. 7. cap. 56.*

APODOSIS.

Ex eo apparet quàm miſera tyrannorum conditio, qui cùm neminem habeant in tot aulicis fidelem, corporis ſui cuſtodiam belluis committere coguntur. Quantò melior noſtrorum Regum conditio, qui amore & clementia animos ſibi omnium deuinctos tenent. *Iſtud eſt ſanè vinculum per quod reſpublica cohæret, ille ſpiritus vitalis, quem hæc tot millia trahunt, nihil ipſa per ſe futura, niſi onus & præda, ſi mens illa imperij ſubtrahatur.* *Seneca de Clementia.*

XLVIII. MYCERINI NOCTES.

Voluptuaria vita.

Herod.l.2. MYcerinus rex, cùm accepiſſet ſe intra annum ſeptimum periturum, lucernarum magnam copiã ſibi fieri curauit, vbique epulis, & ludo noctes coniungens cum diebus, vt ita annos quatuordecim ex ſeptenis efficeret.

APODOSIS.

Hac illuſtri Herodoti parabola ſignificantur homines voluptuarij nocturnis bacchationibus & intempeſtiuis conuiuijs aſſidui, qui vt Mycerinus noctem vertunt in diem, & illud Martialis lib.10. impudenter occinunt.

Ep.19. *Seras tutior ibis ad lucernas,*
Hac hora eſt tua, cum furit Lyaus,
Cum regnat roſa, cum madent capilli.

XLIX. NERONIS CALIX.

Multa cadunt inter calicem, ſupremaq; labra.

ACcubanti in conuiuio Neroni decidens fulgur calicem quẽ in manibus tenebat excuſſit. *Philoſt.* li.4.c.14. σιτουμένου γὰρ τοῦ Νέρωνος ἐμπεσὼν τῇ τραπέζῃ σκηπτὸς διήλασε τῆς κύλικος ἐν χεροῖν οὔσης, καὶ οὐ πολὺ ἀπεχούσης τοῦ σόματος.

Hor.Car.2. Od.13. APO. Repentini ſunt mortalium caſus, *& quod quiſq; vitet nunquam homini ſatis cautum eſt in horas.*

L. NERONIS COPAE.

Voluptates.

QVoties Nero Tiberij Oſtiam deflueret, aut Baianum ſinum prӕternauigaret, diſpoſitӕ per littora & ripas diuerſoriӕ tabernӕ parabantur, inſignes

Ganea

Ganeæ & matronarum inſtitorio Copas imitantium, atque hortantium hinc inde vt appelleret. Suet. *in Neron.* 27. Tacitus lupanaria vocat, lib. 15. Crepidinibus ſtagni lupanaria aſtabant illuſtribus fœminis completa.

APODOSIS.

Baianus ſinus vita eſt: Copæ, voluptates: Nerones, miſeri voluptuarij. Stat igitur in littore voluptas mellita ſirenula, & his verſibus amaſium compellat.

Tu ſi me comitare puer, non limite duro *Silius Ital.*
Iam tibi decurret conceſſi temporis ætas,
Haud vnquam trepidos abrumpet buccina ſomnos,
Non glaciem Arctoam, non experiere furentis
Ardorem Cancri.
Sed current albiq; dies, horaq; ſerenæ,
Et molli dabitur victu ſperare ſenectam.
Quantas ipſe Deus latos generauit in vſus
Res homini plenaq; dedit bona gaudia dextrâ
Verum, *latet anguis in Herba.*

LI. NERONIS ICARVS.

Ambitio.

NOn eſt iam fabula Icarus Poëtarum, ſub Nerone inuentus eſt qui volandi aleam ſuſciperet: audi Tranquillum. Exhibuit & Naumachiam marina aqua innantibus belluis; Item Pyrrhichas quaſdam è numero Ephœborum, quibus poſt editam operam diplomata ciuitatis Romanæ ſingulis obtulit. Inter Pyrricharum argumenta Taurus Paſiphaen ligneo iuuencæ ſimulachro abditam iniuit; vt multi crediderunt: Icarus primo ſtatim conatu iuxta cubiculum eius decidit, ipſumque cruore reſperſit. *Tiraq. in Nerone 12.*

APO. Typus ambitioſi. Hoc idem fermè ipſum contigiſſe narrat Nicetas ſub Manuele Commeno. Agarenus quippe præſtigiator ſpectaculis Circenſibus eo tempore quo Manuel Sultanum hoſpitio *Icarus Agarenus.*

exceperat, ſua ſponte hippodromi turri conſcenſa, ampla & promiſſa veſte, multiſque ſinubus vndante, poſtquam populum varijs geſticulationibus eluiſſet, aëri ſe commiſit, mox decidens, magno omnium riſu mortuus eſt.

Quæ fuerat fabula pœna fuit.

Non diſſimili facto Teſtudo apud Auianum dum cupit ab Aquila deferri in ſublime,

Et malè mercatis dum quærit ſidera pennis,
Occidit infœlix alitis vngue fera.
Tum quoq; ſublimes cum iam moreretur in auras,
Ingemuit votis hæc licuiſſe ſuis.
Nam dedit exoſæ poſt hæc documenta quieti,
Non ſine ſupremo magna labore peti.

LII. NERONIS PISCATIO.

Commodum maiori damno comparatum: vel, *Ingenio bene vtendum.*

Suet. in Neron. c. 30. PIſcatus eſt reti aureo purpura coccoque funibus nexis.

Abſalonis Abbatis dictum. Serm. 5. de Chriſti aduentu. Ap. Piſcantur reti aureo qui exigua commoda magnis impenſis conſectantur. Et, vt ait Abſalon Abbas, *qui ingenium ſuum ad Poëtas & Philoſophos conuertit, quaſi aureum hamum mittit in lutoſam aquã; quia pro re vili in profundo detinetur: nec poteſt iactura lucro piſcis comparari.*

LIII. NICESIAS ALEXANDRI.

Adulatorum ineptiæ.

HEgeſander refert Niceſiam Alexandri aſſentatorem, cùm Alexander à muſca ſe punctum quereretur, ideoque muſcas gnauiter abigeret, dixiſſe, Alijs profectò muſcis, inquit, hæ quæ tuum ſanguinem deguſtarunt, multò futuræ ſunt præſtantiores. Athē lib. 6. de adulatoribus.

Ap. Adulator nullum in laudando tenere poteſt

modum

nodum, ſed frigida etiam & inepta perſæpè commiiſcitur, quæ quiſque ſani pectoris abhorreat. Verum principes hoc veneno infecti cupiunt omnes titillari c non vident, *Peſſimum inimicorum genus eſſe laudantes.* *Cornel. Tacitus.*

LIV. PACVVII FVNERATIO.

Moriendum quotidie.

PAcuuius, qui Syriam vſu ſuam fecit, cùm vino, & illis funereis epulis ſe ſepeliſſet quaſi ſibi parentaet, ſic in cubiculum ferebatur à cœna, vt inter plauus exoletorum hoc ad ſymphoniam caneretur: βεβίωκε, βεβίωκε.

Nullo non ſe die extulit.

APODOSIS.

Hoc quod ille ex malâ conſcientiâ faciebat, nos ex onâ faciamus, & in ſomnum ituri læti, hilareſque licamus,

Vixi, & quem dederat curſum fortuna peregi. *Senec. ep. 12*

taq; ſic ordinandus dies eſt omnis, tanquam cogat agnen & conſummet, atq; expleat vitam.

LV. PHILIPPI ASTER.

Vltio diuina inſperata.

PHilippus, cùm noctu ſagittis ſtellas inceſſere puer ſoleret, à ſtella ſeu aſtere milite altero oculo orbaus eſt. *Ex Ptolomaeo Hepheſtione lib. 3.*

APODOSIS.

Non ſunt temerè potentes irritandi: quod qui faciunt videntur in Solem ſpuere, & ſtellas ſagittis inceſſere, inde cum minimè putant, Nemeſis flagello, veluti cœleſti plaga percutiuntur:

Μὴ δ' ἄντ' ἠελίοιο τετραμμένος ὀρθὸς ὀμιχεῖν.

aduerſus ſolem ne meito.

LVI. PHILIPPI VENATIO.

Generoſitas.

Ptol. Heph. Phot. bib.

PHilippus puer de nocte ſolebat deſilientes ſtellas ſagittis inceſſere, quo agnito, Diognetus vates Dominatorem multorum fore adoleſcentem prædixit.

Ap. Venantur ſtellas magnanimi & ad egregiarum rerum ſpem erecti: qui non terrę regionibus ſpes definiunt ſuas, ſed Beatarum mentium Domicilium noctes dieſque cogitant, atq; in id omnes cogitationis impetus defigunt.

Pauci quos æquus amauit
Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera virtus.

LVII. PHILOXENVS.

Helluo diſſolutus.

PHiloxenus hic depingitur gracileſcente in gruis ſpeciem collo, typus edacitatis inuerecundæ. Is accuſans naturam, vt diutius frueretur cibi ac potus voluptate, collum ſibi gruis optabat: ηὔξατο ποτε ἂν γεράνου αὐχένα ἔχειν. De hoc dici poteſt quod Seneca: *Mœret quod magna pars ſuæ felicitatis excluſa corporis anguſtiis ceſſat.* Idem nullum in Dioniſij Tyranni cœna ſibi appoſitum auri admouit, veluti ſciſcitās aliquid eorum, quæ apud Nereum fiunt, de Galatea ſcripturus: ſed piſcem iuniorem eſſe, & nimis paruum dixit, ideo nihil ſcire: inhiabat enim Dionyſij mullo qui maior erat.

Epiſt. 114.

Ath. L. 1. p. 6.

Ap. Clara eſt ex Icone, torquetur enim in Helluones, qui omnia voluptate metiuntur.

Et quibus in ſolo viuendi cauſa palato eſt. hos Ariſtophanes νέκυας μεσαύχενας, *cadauera collotenus* appellat, quibus efferto præ ingluuie corporis pigris, & iuxta Poëtam, vino ſepultis, neque pes, neque mens officium facit. Plotinus eoſdem dicit ἀποδενδρωθῆναι quod

Iuuenal. Satyr. 11.

quod inſtar plantarum alimoniam tantum attrahant, cætera ſine ſenſu eſſe videantur.

LVIII. PHRYNE DELPHICA.

Voluptas conſecrata.

CRates auream Phrynes ſtatuam Delphis poſitam cum vidiſſet, exclamauit, Græcorum id petulantiæ trophæum eſſe erectum. *Plut. in fort. Alex. li. 2.*

APO. Improbi non modo amant vitia, ſed monumentis etiam conſecrant; ad quodlibet audendum & audiendum proiecti. *Malorum vltimum eſt mala ſua amare, vbi turpia non ſolũ delectant, ſed etiam placent.* *Senec. ep. 39*

LIX. POLYDAMAS SAXI RVINAM EXCIPIENS.

Temeritas.

POlydamas clariſſimus athleta, qui Herculis gloria ſtimulatus leonem oppreſſit, apprehenſum poſteriorum pedum altero taurum conſtrictum diu tenuit, vt vix dilapſis vngulis euaderet. Tandem nimia viriũ fiducia labenti ſaxo ſe obiecit, & debitas temeritati pœnas dedit. *Pauſ. in Eliac. lib. poſter.*

AP. Temeritatis typus, ὁ μηδὲν ἰσχύ. Non male exprimit hæc tabula dementẽ ambitioſum, qui vel ipſo vitæ periculo marceſſentem humanæ glorioſæ laurεam nundinetur, & dicat.

Ruina cadere generoſa iuuat. *Stob. ſer. 3. cap. 53.*

LX. PROCRVSTES.

Hæreticus deprauator.

PROCRVSTES qui memoratur à Plutarcho in Theſeo, latro fuit omni diritate teterrimus, qui viatores ſuo lectulo applicare ſolebat, & ſiquidem proceriores eſſent, amputatione pedum decurtare,

Plut. in Theſeo.

ſi contra breuiores, neruorum extenſione lacerare.

APO. Tales omnino ſunt hæretici, qui vt ad modulum prauæ mentis ſacras literas fingant, nunc demunt, nunc addunt de ſuo, & hanc carnificinam ſe Spiritu ſancto authore facere dictitant.

Parce ſepultis.

LXI. PROTOGENIS MOROSA OPERA.

Diligentia nimia vel prolixitas

Plin. lib. 35. cap. 10.

APelles, cùm Protogenis opus immenſi laboris ac curæ ſupra modum anxiè miraretur, dixit omnia ſibi cũ illo paria eſſe, aut illi meliora. Sed vno ſe præſtare, quod manum ille de tabula neſciret tollere.

Alphæus.

APO. Nocet ſæpè nimia diligentia:

Τὸ μηδὲν γὰρ ἄγαν μοι τέρπει.

Lucerna Callimachi

In eodem argumento eſt Callimachus, qui auream Mineruæ lucernam fecit toto anno ardentem, quamuis nihil olei affunderetur. Is enim ob moroſam in expoliendis operib. induſtriam Κακιζότεχνος dictus eſt Pauſ. *in Atticis*. Apollodorus quoque fictor, iniquiſſimus ſui iudex crebro perfecta ſigna frangebat, dùm artis cupiditatem ſatiare non poſſet.

Plin. li. 34. cap. 9.

LXII. PSAPHON, SIVE ANNON.

Vana Gloria.

ANNON Carthaginenſis ſupra mortalitatem noſtram faſtu elatus, præſtantiorem de ſe famam euulgare ſtatuit, quam natura pateretur. Itaque plurimas aues humani ſermonis dociles coëmit, & in tenebris domeſticorum parietum aluit, vnam cantilenam edocens, Θεὸς ἐστιν Αννων. Quæ cum ſatis eruditæ viderentur, in diuerſas plagas dimiſit, arbitratus hoc auium carmen de ſe vulgatum iri. At ille ſemel

alis

alis ſolutæ, libertatemque adeptæ, & ad conſuetum ſibi victum reuerſæ, naturalem cantum ediderunt, & auium modulationes recoluerunt, longo valeAnnoni doctrinæque, qua in ſeruitute fuerant imbutæ, dicto. Eundem Apſephan nominat Dionis Scholiaſtes, ὁποῖον ἱστορεῖται περὶ τοῦ λιβύων βασιλέως Ἀψιφᾶ, διὰ τῶν ψιττάκων μεμηχανῆσθαι, ἐπταμένων, καὶ κελαδόντων Ἀψιφᾶς θεός ἐστι. *Aelian. li. 14. cap. 30.* *In orat. 1: de Regno.*

APODOSIS.

Ne te quæſiueris extra.

LXIII. PTOLEMAEI CAMELVS NIGER.

Nouitas ingrata.

PTolemæus Lagi filius, cum aliquando duas res nouas in Ægyptum adduxiſſet, Camelum videlicet Bactrianam totam nigram, & hominem bicolorem, cuius altera pars planè nigra, altera autem eximiè candida erat, per totum corpus æqualiter diſtincta atque diuiſa: congregatis in theatrum Aegyptijs exhibuit illis cum alia multa ſpectacula, tùm inter poſtrema hæc quoq; Camelum videlicet, & ſemialbum hominem, putauitque ſe magnam admirationem iſto ſpectaculo concitaturum eſſe. Illi ad Cameli quidem conſpectum, perterriti ſunt: & parũ abfuit quin exilientes profugerent: quanquam ea toto auro culta atque purpura inſtrata erat: frænum autem etiam gemmis comparatum habebat, ex Darij alicuius aut Cambyſis, aut etiam ipſius Cyri theſauris depromptum. Ad hominis autem intuitum plerique ridebant. Alij autem etiam vt monſtrum aliquod ipſum auerſabantur. Lucian. *contra eum qui dixerat*, Prometheus in verbis.

APODOSIS.

Ex ipſo Luciano

Ex eo Ptolemæus intellexit ſe illis non adeò laudem conciliaſſe ſibi, neque nouitatem apud Aegyptios in admiratione eſſe, ſed præ ipſo, εὔρυθμον καὶ εὔμορφον quod concinnum iuſtaque forma compoſitum eſſet, probari.

LXIV. SAGARIS MARIADYNVS.

Mollitia.

Athen. Dipn. li. 12. CLearchus libro quinto vitarum narrat, Sagarim Maryadynum præ mollitie ad ſenectutem vſque nutricis ore fuiſſe cibatum, ne mandendo fatigaretur.

APODOSIS.

Satyr. 3. verſ. 16 Hoc inſtar adagij in delicatum puppium iactari poterit, quod Perſianum illud expreſſiſſe videtur:

At cur non potius teneroq; columbo,
Et ſimilis regum pueris pappare minutum
Poſcis, & iratus mammæ lallare recuſas?

LXV. SELENE SIMONIS MAGI.

Religio vna, reliqua ſpectra.

D. Clem. li. 2. recognit. & lib. 2. conſtit. Apoſt. SElene mulier erat formoſa, quæ cùm ſe ſpectandam ex alta turri populo Romano præbuiſſet, effecit ſuis præſtigijs Simon Magus vt quot in turri feneſtræ erant, tot Selenes facies apparerent.

AP. Vna erat Selene vera, cæteræ imponebant oculis: Sic vna ſolida gloria, vna ſapientia, vna religio, multæ tamen ſpecie fallunt miſeros mortales. Vide, *Quid diſtent æra lupinis.*

LXVI. SMINDYRIDES.

Improbitas lucifuga.

CHamæleon Ponticus, lib. de voluptate, refert Smindyridem iactare ſolitum ſe viginti annis,

nec

nec Orientem Solem vidiſſe, nec occidentem, idque magni ad felicitatem momenti exiſtimaſſe.

Ap. Improbi nec primos Orientis Solis iuſtitiæ afflatas quærunt, nec Occidentem ſibi vident, ſed pectus obſtruunt, quo minus cogantur admittere, atque inter tenebras ſua flagitia & libidines exercent: Κλεπτῶν χαρὰ ἡ νὺξ, τῆς δὲ ἀληθείας τὸ φῶς. Euripides Cadit etiam in voluptuarios ſomno & delicijs marcidos, qui paupertatem inde ſibi, & magnas vitæ moleſtias accerſunt, *Dormienti enim non conficiunt Dij.* nec immeritò illis eſurientibus poſtea dicitur; *Athen. li. 7.*

Χειμῶνος ὀρχοῦ μὴ τροφῆς ἔρα.

LXVII. SOTADES. ΣΩΤΑΔΗΣ.

Poëta obſcœni typus.

PRimus author Cinædi carminis fuit. Ἦρξε δέ Σωτάδης μὲν πρῶτος κιναιδολογεῖν. Strab. *lib. 4 p. 446. lib. 2. ep. 76.* de eodem Martial.

Quod nec carmine glorior ſupino,
Nec recto lego Sodatem Cinædum.

Ap. Sotadeo genere ſunt omnes Poëtæ obſcœni, qui, quod miſerum, Chriſtiani nominetenus, impuriſſimorum Ethnicorum Cinædias è ſquallentibus impudicitiæ ſepulchris eruere non verentur: quod capitale eſſe voluit diuinus Imperator Conſtantinus. Nam cum Thaliam effœminatos, ridiculoſque numeros ad ſimilitudinem Aegyptij Sotadæ conſcriptos in lucem edidiſſet Arius, Conſtantinus ita reſcripſit:

Victor Conſtantinus Max. Aug. Epiſcopis & populo. Cum Arius ſcriptorum & impiorum hominum conſuetudinem imitetur, eandem cum illis ignominiæ & turpitudinis notam meritò ſubire debet. Quemadmodum Porphyrius capitalis pietatis hoſtis, qui nefarios libros contra religionē Chriſtianam nuper edebat, mercedem dignam laboribus recepit, & eiuſmodi quidem, vt apud poſteriora ſæcula non ipſe ſo- *Conſtantini edictum in obſcœnos Poetas.*

ſe ſolùm maximis probris vexatus fuerit, & turpiſſima labe infamiæ aſperſus, verùm etiam impia eius ſcripta deleta, & penitus extincta: ſic etiam viſum eſt Arium, & eius ſectatores Porphyrianos nuncupare, vt quorum ſequuti ſunt mores, eorum etiam nomen habeant. Quinetiam ſi quod opus ab Ario ſcriptum reperiatur, illud cremandum eſſe (Addit) Illud etiam mandamus, vt ſi quis librum ab Ario compoſitum occultaſſe deprehenſus ſit, & cum non ſtatim in medium adductum igne combuſſerit, morte mulctetur, nam mox vt comprehenſus fuerit plectatur capite. Vide *Socrat. lib.1. cap.6.*

LXVIII. STASICRATIS ATHOS.

Adulatio Impudens.

STaſicrates aurum, æs, ebur, pigmenta, ligna & cætera reſpuens, Athon montem efformare & elabòrare ſtudebat in Alexandri ſpeciem: vt mare quidem ima baſi attingeret; ſiniſtra amplam admodum & ciuium multitudine abundantẽ ferret ciuitatem: dextra perennem fluuium erumperet ex phiala. Hic Alexãder excelſos artificis ſpiritus admiratus iuſſit quieſcere. Neque enim ſibi vnum montem ſufficere ad gloriæ monumentum exiſtimabat, cum & Caucaſum & Tanaim, & Caſpium pelagus haberet.

Plut. lib. 2. de Fortit. Alexandri.

AP. Adulatores alienas prorſus ſpecies principibus affingunt.

Quid quod adulandi gens prudentiſſima laudat
Sermonem indocti, faciem deformis amici,
Et longum inualidi collum ceruicibus æquat
Herculis, Antæum procul à tellure tenentis.

Iuuenal. Sat. 3.4.

LXIX. THEMELIS NOBILE EXEMPLVM.

Sacerdotibus arma tractare periculoſum.

CVM Ameras Tarſi Dux Sarracenorum contra Romanos cum exercitu profectus eſſet, atque in Her-

Herculis vicum milites prædatum miſiſſet, quidam presbyter, Themel nomine, ſacrificium incruentum peragens, vt agnouit Sarracenorũ irruptionẽ, relicto ſacrificandi munere, ita vt erat indutus, manibus geſtãs Eccleſiæ myſteriũ, ſic eos qui inuaſerant propulſans, & multos vulnerauit, haud paucos interfecit, reliquis in fugam verſis, & ab Epiſcopo interdicto ei ſacrificandi munere poſtquam non impetrauit veniã ad Agarenos ſe contulit, & Chriſtianam fidem eiurauit, atque cum ipſis egreſſus, non ſolum Cappadociam, & finitima loca vexabat, ſed etiam vſque ad Aſiã minorem peruenit, & quanta detrimenta intulerit, nec ſcribere quidem nobis fas eſt.

Baron. ad ann. Chriſti 957. ex Curopalate.

AP. Felicior ille ſi fuiſſet.

Doctus ſoluere vincla quæſtionum.
Et verbi gladio ſecare ſectas.

Sidonius.

LXX. THEOPHILACTVS HIPPOMANES SACERDOS IMPIVS.

Ab ara ad haram.

THeophylacto Patriarchæ Conſtantinopolitano, qui ad furorem vſque alendorum equorum cupiditate flagrauit, quorũ duo millia habuit, ſacra peragenti magna illa quinta ſacræ Cœnæ die, & preces myſteriorum legenti, miniſtrum illum, ferunt, cui fuerat equorum commiſſa cura nuntium attuliſſe, maxime inſignem illam Phorbantem equam, addito nomine peperiſſe; Et illum præ nimio gaudio quod reliquum ſacrificij vtcumque peracto, curſu ad ſtabulum contendiſſe, conſpectoque nato pullo ad magnũ templum redijſſe vt abſolueret ſanctę Dei & Saluatoris noſtri paſſionis hymnum.

Curoplates & Baron. ad annum Chriſti 959

APODOSIS.

Huic vere mens fuit, quod diſertè à Græcis dicitur ὁ νοῦς τῶν φατνίων βοτρύϊς.

LXXI. THOMYRIDIS FACTVM.

Curioſitas & vanitas ſcientiarum punita.

THomyris Nymphæ filius & Rex creatus à Scythis, propter artis peritiam cum Muſis contendit pignore propoſito, nempe ipſarum Muſarum cõiugio, ſed ab ijs ſuperatus oculis orbatur.

Phot. bibl. pag. 221. ex Conone.

AP. Thomyris, candidatus literarum. Muſæ, ſapientia: ſpes coniugij, curioſitas & timor φιλολόγων: cæcitas, ignorantia eorum, qui dum ſe egregiè doctos putant, in maximam deueniunt infamiam. Βέλτιον ἀγνοεῖν καλῶς, ἢ εἰδέναι κακῶς.

D. Chryſ. de Fato, homil. 65.

LXXII. THRASYLLVS.

Diues. Auarus.

THraſyllus Aexoneus inaudito quodam dementiæ genere laborauit, nam vrbe relicta migrabat in Piræum, quùmque ibi habitaret, omnes naues, quæcumque in eo ſubducerentur, ſuas eſſe putabat, & in album referebat, ſicque dimittebat eas. Quod ſi quæ ſaluæ, & integræ in portum ingrederentur, ſupra modum gaudebat. Multos autem annos hoc morbo tenebatur. Demum frater eius profecto è Sicilia, tradit eum Medico vt ſanaretur, atque ſic eum reliquit vecordia. Sæpiſſimè igitur ſuæ in amentia oblectationis mentionem faciebat, & ſe nunquam cumulatius gaudium percepiſſe dictitabat, quàm cùm vidiſſet naues ſeruari, quæ tamen ad ſe nihil pertinerent.

Aelian l. 4. Var. hiſt. cap. 25.

AP. Icon eſt diuitum auarorum, quos dulci cupiditate ebrios tenet auaritia. Vident illi aurum, & argentum factum, infectum, ſtragulam, veſtem delicatam, currus auratos, villas, horrea, apotechas, & ſua eſſe opinantur, longè opinione decepti: nam vix oculos huiuſmodi ſpectaculis paſcunt, cùm à ſe ad alie-

alienos hæredes tranſuolant. At demum intelligunt ſe opinione beatos fuiſſe.

Et vigil elapſus quærit auarus opes.

LXXIII. TIMOTHEI TEMPESTAS.

Orator parùm vehemens.

TEmpeſtatem in Nauta deſcriptam à Timotheo Dorion tibicen cùm irrideret, in feruente cacabo ſe vidiſſe dixit vehementiorem. *Athen lib.* 8.

AP. Cadit igitur παροιμία in oratorem parùm vehementem, qui res grãdes culpa ingenij & languore ſtyli deterat modeſtè.

Nec ſæuam Pelopis domum
Conamur tenues grandia: dum pudor
Imbelliſq; lyræ Muſa potens vetat
Laudes egregij Cæſaris, & tuas
Culpa deterere ingenij.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Dignè ſcripſerit (aut puluere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydidem ſuperis parem.

Horat. li. 1. Carm. Od. 6.

LXXIV. TRIREMIS AGRIGENTINA.

Ebrietatis typus.

TIMAEVS Tauromenites domum quandam Agrigenti triremem ea de cauſa vocatam fuiſſe narrat. Iuuenes quidam in ea temulenti vſque adeò dementati ſunt, vino æſtuantes, vt in triremi nauigare ſe crederent, horrenda tempeſtate in mari iactata, tantumque mentis poteſtate moti ſunt, vt domus vaſa omnia&ſtragula foras eijcerent, velut in mare, nauis, quam tempeſtas affligebat, vt illis videbatur, exonerandæ cauſa. Poſtridie verò profectis

fectis ad illas ædes prætoribus, inclinati iuuenes adhuc nauſcabundi, ijs qui interrogabant magiſtratibus reſponderunt, tempeſtate ſe vexatos nauis alleuandæ cauſa ſarcinas deieciſſe in mare. Mirantibuſque prætoribus tantum ſtuporem, vnus qui ex ijs natu maior videbatur: Ego, inquit, viri Tritones ſub infimo nauis tabulato, quam maximè licuit abditus, iacui. Poſtremò, ſeruati, ſtatuas inter deos marinos promiſerunt iudicibus.

Athen. l. 11.

APO. Ebrietas mentem ſtupore confundit, & nouos mundos fingit, nouas rerum ſpecies, noua monſtra.

Lucret. li. 3.

Cùm vini vis penetrauit
Acris, & in venas diſceſſit diditus ardor:
Conſequitur grauitas membrorum, præpediuntur
Crura vacillanti: tardeſcit lingua, madet mens:
Nant oculi: clamor, ſingultus, iurgia gliſcunt.

LXXV. TRIVMPHVS CALIGVLÆ.

Vana gloria, ſeu res humanæ.

CAligula, deficiente belli materia, paucos de cuſtodia Germanos traijci, oculique trans Rhenum iuſſit: ac ſibi poſt prandium quam tumultuoſiſſimè adeſſe hoſtem nunciari. Quo facto proripuit ſe amicis, & parte equitum Prætorianorum, in proximam ſyluam, truncatiſque arboribus, & in modum trophæorum adornatis, ad lumina reuerſus, eorum quidem, qui ſequuti non eſſent, timiditatem & ignauiam corripuit; comites autem, & participes victoriæ nouo genere, ac nomine coronarum donauit; quas diſtinctas Solis, ac Lunæ, ſyderumque ſpecie exploratorias appellauit; & cętera Plane Caligula digna. Poſtremo quaſi perpetraturus bellum, directa acie in littore Oceani ac baliſtis, machiniſque diſpoſitis nemine gnaro ac opinante quidnam cœpturus eſſet, repentè vt conchas legerent, galeaſque, & ſinus replerent, impe-

imperauit, ſpolia Oceani vocans Capitolio Palatioque debita. Et in indicium victoriæ, altiſſimam turrim excitauit, ex qua, vt ex Pharo, noctibus, ad regendos nauium curſus, ignes emicarent. Pronuntiatoque militi donatiuo centenis viritim denarijs, quaſi omne exemplum liberalitatis ſupergreſſus: Abite, inquit, læti, abite locupletes, conuerſus hinc ad curam triumphi, præter captiuos, & transfugas Barbaros, Gallorum quoque proceriſſimum quemque, & vt ipſe dicebat, ἀξιοθριάμβευτον, ac nonnullos ex principibus legit ac ſepoſuit ad pompam, coegitque non tantùm rutilare, & ſubmittere comam, ſed & ſermonem Germanicum addiſcere, & nomina Barbarica ferre. *Tranquill. c. 45. 46. 47*

AP. Quis riſum teneat de triumphatore illo hypobolimæo audiens? Nùm verò ſimiles ſunt res humanæ, in quibus & ſpecies, & tituli, & tumultus multus, cum ipſæ ſint planè nihil?

Heu primus quis fuit ille, *Boet. Metr. 5. lib. 2.*
Auri qui pondera tecti
Gemmaſq; latere volentes
Pretioſa pericula fodit?

LXXVI. TROPHAEVM THEBANORVM AEREVM REPREHENDITVR.

Inimicitias æternas eſſe non debere.

CVM Thebani Lacedæmonios bello ſuperauiſſent, & ferè mos eſſet Graijs, cùm inter ſe bellum geſſiſſent, vt ij qui viciſſent trophæum aliquod ſtatuerent, victoriæ modo in præſentia declarandæ cauſſa, nō vt in perpetuum belli memoria maneret, æneum ſuſtulerunt trophæum. Accuſantur apud Amphictyonas, id eſt apud commune Græciæ concilium, quòd æternum inimicitiarum monumentum, Graios de Graijs ſtatuere non oporteret. *Cic. 2. de Inuentione.*

APODOSIS.

Caſſiod 4. Var. 7. Pudeat Chriſtianos qui æternæ inimicitiæ ſceleratata figunt trophæa.

Crudelitatis genus eſt vultra naufragium velle deſæuire.

LXXVII. VALERIA DENTATA.

Calumnia.

VALERIA cum dentibus nata exitio ciuitati fuit; in quam deportata eſt. Pl. l. 7. c. 16.

APODOSIS.

Exitiales ſunt hominum genera, qui vix nati iam mordere famam bonorum & lacerare incipiunt. Quamobrem periculum eſt, ne in quamcunque deuenerint ciuitatem aut hominum cætum, maledictorum virus effundant, & in perniciem bonorum graſſentur, ὡς ἄρα ἐστὶν τι διαβόλου γλώττης χείριστον ἐν ἀνθρώποις ἕτερον κακόν.

LXXVIII. ZOROASTRES AB ASTRIS INCENSVS.

Scrutator maieſtatis oppreſſis.

ZOROASTRES, qui ita appellari voluerat, cùm prius Zarades diceretur, ſe ζῶον ἄστρων iactitans, dùm curioſius vim cœli & aſtrorum ſcrutari conatur, ab ijſdem incenſus eſt.

APODOSIS.

Procul à Ioue, & fulmine. Cadit in hoc argumentum quod habet Nicetas de Theologis Græcis, qui cùm curioſius de incarnatione apud Comnenum Imperatorem diſputarent, repentè alieno anni tempore ingens tonitru exauditum eſt tanto fragore, vt nonnulli in terram collaberentur, tum Elias aperto libro de terræ motibus & tonitruis, ſcriptum inuenit, πτῶσις σοφῶν. Caſus ſapientum.

LXXIX.

LXXIX. PES LIGNEVS IN AVREA CREPIDA.

Vanitas miſera & inepta.

FVIT in Aſia vir opulentus, cui calamitoſo caſu, cùm per niuem iter faceret, putrefactus frigore, vſturis vterque pes deperierat. Ille tam miſerabilem fortunam expertus infelicitatem ſolari cupiens, ligneos pedes truncis accommodabat, ac calceis indutus vndique ſeruis innixus incedere gaudebat. Vbi hoc inſuper ridiculum comminiſcebatur: Crepidas pulcherrimas ſemper & nouas, cura erat ſumma mercari, vt ita calceis ſpecioſis ligna ſua, nempe pedes, conſpicuos faceret. *Lucian. ad. uerſ. indoct.*

APODOSIS.

His aſſimilia facere dicit, qui cum ſint clauda mente, & ficulneis ſenſibus, χωλὴν καὶ συκίνην γνώμην ἔχοντες, veſtibus, libris, ædibus ſpecioſis, & reliquo rerum humanarum choragio ſtudent enitere.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER QVINTVS.

RITVS GENTIVM.

I. AEGINETARVM SEPVLCHRVM.

Hypocriſis, vel Arrogantia.

AEGINETAE, cùm erubeſcerent ſe abfuiſſe à prælio Platæenſi, ſuis mortuis, qui nulli erant, ſumptuoſi operis ſepulchrum excitarunt, vt apud poſteritatem fortitudinis laudem captarent. Vide *Herod. lib. 9.*

APODOSIS.

In eos, qui ſpecioſis titulis ornant parietes, cum ipſi fumus ſint, & nihil: quos diſertè ait Plato,

Περαιτέρω κόνεως κεκτημένους τὸ φύσημα.

Infra cinerem etiam ſuperbire.

II. AEGYPTIORVM FVNERATIO.

Gulæ deteſtatio.

ÆGYPTII, quoties medicatum aliquod funus apparabant, ex prima nobilitate mortuum cōdientes, ſeorſum eximebant ventriculum, eumque in arcula ſeponebant, deinde cùm pollinctor elato funere cadauer ad Solem conuertiſſet, defuncti nomine Solem cœleſteſq; omnes inſigni elogio conteſtabatur:

batur: Sol rerum domine, voſq; cœlites, qui mortalibus lucis vſuram largimini, me accipite, & cœleſtibus contubernalem addite. equidem piè, ac religiosè numina à maioribus mihi commonſtrata ſemper dũ vixi excolui, geniture meæ authores ſemper honoraui, hominem occidi neminem, aut depoſito fraudaui, nec aliud quicquam infandum patraui. quod ſi quid à me patratum eſt edendo, bibendove, quod non oportuerit, id omne non mea, ſed huius cauſa commiſſum eſt, ſimulque cum dicto arcam in qua ventriculus erat conditus, in profluentem pròijciebat, corpus reliquum vt purum & labis immune condiens. Plutarch. τὸν νεκρὸν ἀνατέμνοντες ἔδειξαν τῷ ἡλίῳ, εἶτα αὐτὰ μὲν εἰς τὸν ποταμὸν κατέβαλον. *in conuiuio ſeptem ſapientum.*

APODOSIS.

Hac parabola gulæ pernicies, & deteſtatio pulchrè ſignificatur.

Obſequium ventris mihi pernicioſius eſt. *Horat. Sat. 7. lib. 2.*

III. AEGYPTIORVM SCELETVS.

Mortis memoria.

CIRCVMFEREBATVR apud Aegyptios inter pocula ſceletùs, hoc eſt, corporis oſſea duntaxat compage extantis effigies, in memoriam Manerotis Iſidis (vt aiunt) alumni quem annis innocentibus immatura morte fata præripuerunt. *Herod. lib.* 2. Petronius in Satyrico huiuſce moris quoque meminit, & verſus affert non illepidos, qui in hoc ſpectaculo cantarentur.

Eheu nos miſeros, quàm totus homuncio nil eſt!
Sic erimus cuncti poſtquam nos auferet orcus,
Ergo viuamus dùm licet eſſe benè.

Nec vacat etiam illud antiquæ Philoſophiæ myſterijs, quod Romani ex Numæ inſtitutis eandem deam nuptiarum ſimul & funerum præſidem fecerint Venerem, quæ alio nomine dicitur Libitina, vt innue-

rent φθαρτὸν εἶναι τὸ γεννητὸν, & ianuam mortis ipſam fermè vitam eſſe. Delphis quoq; ſimulachrum Veneris ſepulchralis, Ἀφροδίτης ἐπὶ τυμβίας, cernebatur.

Venus ſepulchralis. *Plutarch. in ῥωμαϊκ.*

IV. AETHIOPVM CHRISTIANORVM MOS.

Πάντα κόνις.

Sab. l. 4. c. 4.

Æthiopvm Chriſtianorum maioris ordinis Antiſtitibus, non crux modo, ſed vas etiam aureum terra refertum præferri ſolet, vt hoc inſpectum homines ſuæ admoneat mortalitatis.

APODOSIS.

Hoc ſymbolo ſignificatur conditionis humanæ fragilitas, & noſtra mortalitas. Rectè in veteri quodam Epitaphio quod citatur à Delrio in adagialibus ſacris homo appellatur

Vas Cinerum.

Dic homo vas Cinerum quid confert flos facierum?
Copia quid rerum? mors vltima meta dierum.

V. AETNAEVS VENATOR.

Opera irrita.

Vide Cœl. Rhodigin.

Ætnaei venatores, quaſi inuita Diana venentur, captant ſemper, capiunt nihil. Nam vt Sicilia vndique vernat floribus, eorumdem fragantia canis alioqui ſagacis, nares ita hebetantur, vt odoratu carere videatur.

APODOSIS.

Egregiè cadit in concionatores, qui apud delicatos & voluptuarios homines agunt. Ex quo fit, vt vernantium illic deliciarum laſciuia non modo homines oblectati à rebus ſerijs abducantur: ſed ipſorum doctorum langueſcat induſtria. malè cum auſteritate virtutis, & compunctione cordis congruunt deliciæ Ἀδύνατον ἀναμίξαι ὕδατι πῦρ, οὕτως, οἶμαι, τρυφὴν, καὶ κατάνυξιν.

S. Chryſ. l. 1. de comp. cor.

VI. AEGYPTIORVM SAIREI.

Natalis Chriſti typus.

FESTVM erat apud Aegyptios, quod Sairei ſiue feſtum lętitiæ nominabatur, in honorem Serapidis, quem Solem interpretatur, inſtitutum. Hoc, opinor lucem ſolenni gratulatione ſalutabant. meminit Plutarch. ὅτι τὴν ἑορτὴν αἰγύπτιοι τὰ χαρμόσυνα. σάιρεῖ καλοῦσιν. *In Iſide & Oſiride.*

AP. Verè Χαρμοσύνης, lætitiæ feſtum eſt Natalis Domini, quo diſſipatis errorũ tenebris, nobis prima Chriſtianæ lucis crepuſcula illuxerunt. Idcircò à D. Chryſoſtomo dicitur ἡ πασῶν ἑορτῶν σεμνοτάτη, καὶ φρικωδεστάτη, ἣν οὐκ ἄντις ἁμάρτοι μητρόπολιν πασῶν τῶν ἑορτῶν προειπών, *omnium ſolennitatum auguſtiſſima & maximè ſtupenda, quam haud errarit qui metropolim feſtorum omnium dixerit.* *Hom. 31. de beato Phil.*

VII. AEGYPTIORVM VICTIMA.

Puritas.

SACERDOTES Aegyptiorum, ſi vnum dumtaxat pilum in boue nigrum viderint, immundum cenſent. *Herod. l. 2.*

A P. Hæc parabola è ſacris Aegyptiorum deducta, ſignificat ſinceram cordis munditiem, in quo nihil ſit fucatum. Oportet ad numen accedentes cithari piſcis cor habere, τὴν καρδίαν λευκὴν καὶ πλατεῖαν. Athen. lib. 7. Dipnoſoph. *Cor candidum & amplum.*

VIII. AETHIOPES SOLEM ORIENTEM DETESTANTVR.

Improbi oſores virtutis.

ÆTHIOPES nonnulli Orientem Solem deteſtantur, & eo emergente in paludes ſe cōdunt. *Strab. l. 17. num. 565.*

AP. Improbi lucem virtutis, & bonum operum non ferunt.

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς. Furum nox eſt, lux veritatis. *Euripides.* Sic in fabula Ranæ Solis nuptias execrantur:

Clamorem Ranæ ſuſtulere ad ſidera.
Conuitio permotus quærit Iupiter
Cauſſam querelæ. quædam tum ſtagni incola,
Nunc (inquit) *omnes vnus exurit lacus,*
Cogitq; miſeras arida ſede emori;
Quidnam futurum eſt ſi crearit liberos?

IX. AETHIOPVM CADAVERA.

Hypocriſis.

Herod. l. 3. ÆTHIOPES exſiccata cadauera gypſo inducunt, pingunt, & cippo vitreo operiunt, quid ornatius? imò quid turpius?

AP. Magnificis tectorijs hypocritæ celant vitia, quos ideò Chriſtus Dominus ſepulchra dealbata nobili icone denominat. Sed viperæ in auro quoque & electro ſepultæ hanc vanitatem redarguunt.

Mart. epig. lib. 4.

Flentibus Heliadum guttis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas Cleopatra ſepulchro,
Vipera ſi tumulo nobiliore iacet.

X. AGRIOPHAGORVM, ET SAMBRORVM REX.

Vigilantia, & ratio libidini ſubiecta.

Sol. Polyhiſt. pag. 93. edict pict. OCCIDENTEM verſus Agriophagi tenent, qui ſolas Pantherarum & Leonum carnes edunt, rege præditi, cuius in fronte oculus vnus eſt. Sambris verò proximi ſummã regiæ poteſtatis Cani tradunt, de cuius motibus quidnam imperitet augurantur.

AP.

AP. Illi regem Imperij oculum demonſtrant, quem ἀκοίμητον, & perſpicacem eſſe oportet. Hi omninò barbari, qui ſe à cane regi patiuntur, deprauatos homines oſtendunt, qui abiecto rationis gubernaculo libidini obtemperant.

Nil tibi conceſſit ratio?

XI. ALBANORVM MORTVI.

Hæreticorum exequiæ.

APVD Albanos piaculum eſt, curam ſuſcipere, aut mentionem facere mortuorum.

AP. Barbaris Albanis ſunt ſimiles, qui neque pro defunctis orari, neque vlla pietatis officia curare volunt. *Sancta & ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis ſoluantur*, Machab. Auguſt. lib. 1. de Ciuitate Dei, cap. 13. *Non ideo tamen contemnenda & abijcienda ſunt corpora defunctorum, maximeq́ue iuſtorum, atque fidelium, quibus tanquam organis & vaſis ad omnia bona opera ſanctus vſus eſt ſpiritus.* Ad hæc Caſſiod. lib. 6. Var. 8. *defunctorum quinetiam ſacram quietem, æquabilia iura tuæ conſcientiæ commiſerunt, ne quis veſtita marmoribus ſepulchra nudaret, ne quis columnarum decorem irreligioſa temeritate præſumeret, ne quis cineres alienos, aut longinquitate temporis aut voraci flamma conſumptos ſcelerata perſcrutatione detegeret, ne corpus, quod ſemel reliquerat moleſtias mundanas, humanas iterum pateretur inſidias.*

Strab lib. 2. c. 347. n. 10.

XII. ALBANORVM VICTIMA.

Improborum felicitas.

ALBANORVM multi diuino, vt arbitrabantur, ſed verè dæmoniaco inſtinctu correpti vaticinantur. Qui verò eorum furore vehementiore agitatus ſolus per ſyluas vagatur, hunc comprehenſum

dos, ſacra vincit catena, & opiparè per illum alit annum. Productus deinde ad rem ſacram vnà cum alijs victimis mactatur vnguentis delibutus.

Strab. lib. 2. pag. 346. num. 50.

APODOSIS.

Impij quaſi victimæ Albanorum potant, olent, æternis ſupplicijs deſtinati.

Minutius Felix in Octauio.

Miſeri quibus vltimus inſtat
Ille dies, feſta velantur fronde per vrbem.

XIII. ÆNEANES, ΑΙΝΕΙΑΝΕΣ.

Auari.

Plutarch. in quæſt. Græc. 14.

ILLI ſibi ex oraculo perſuadebant fore, vt patriam terram amitterent, ſi particulam aliquam largirentur.

AP. In auaros qui pecuniam recondunt, & nemini largiuntur, non ſecus ac ſi in vncia donanda ex aſſe bona eſſent amiſſuri. Et ita quidem clauſos omnibus volunt benignitatis fontes, vt quod eſt in ſordidi charactere apud Theophraſtum, μήτε ἅλας χρωννύειν, μήτε ἐλλύχνιον: neque ſalem alijs commodent, neque ellychnium.

Phædrus lib. 4. 77.

Tibi dico auare gaudium heredis tui:
Qui triſtis audis Muſicum citharæ ſonum,
Quem tibiarum macerat iucunditas,
Obſoniorum pretia cui gemitum exprimunt;
Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
Cœlum fatigas ſordido periurio,
Qui circumcidis omnem impenſam funeris
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

XIV. AENEANI PATRIA EST NOVERCA.

Soli natalis odium.

VIRGINES ijs, qui Caſſiopæam bouem ducebant, ſolebant acclamare:

Μήποτε νοστήσαιτε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.

Nun-

Nunquam redeatis dilectam in patriam terram. *Plutarch.*
Et id ſibi lubenter acclamari audiebant, propter terræ duritiem, & ſterilitatem.

APODOSIS.

In eos qui patriam lubenter relinquunt alibi melius victuri.

Omne ſolum forti patria eſt, vt piſcibus æquor.

XV. ANGYLAE.

Impietas.

ANGYLAE ſolos colunt inferos. Fœminas ſuas primis noctibus nuptiarum adulterijs cogunt patere, mox ad perpetuam pudicitiam legibus ſtringunt ſeueriſſimis. *Soli. Poly. pag. 97.*

APODOSIS.

Typus impietatis expreſſus, ſi addas Valerij Flacci lemma.

Alijs Rex Iuppiter oris.

XVI. AQVITANORVM REGVM IMPERIVM.

Inconſtantia rerum humanarum.

ASTRAEVS oculorum ſuorum incremento atque decremento, lunæ deſignabat alternationes, inde Aquitanis Regibus chariſſimus fuit, quòd contentionem inter eos dirimeret, qui iuxta lunæ viciſſitudines ſuccedebant imperio. *Antonius Diogen.*

APODOSIS.

Res humanas luna mutabiliores perpetua vertigine alternat inconſtantis fortunæ rota. Cuius lubrica ſi ſcire quiſquam velit quam varia ſint & aſſidua, arenarum numerum idem iam deſpiciens, & montium pondera ſcrutari poterit. Amm. Marcell. *lib. 14.* οὐδὲν τῶν ἐν γενέσει βέβαιον, τροπὰς καὶ μεταβολὰς ἀναγκαίας τὰ θνητὰ δέχεται. Nihil in rerum natura firmum eſt: mutationes, & viciſſitudines neceſſarias res humanæ habent. *Phil. lib. de mundi opificio.*

XVII.

XVII. ARABIAE SACRI.

Caſtitas Sacerdotum.

FERVNT non ampliùs eſſe 300. familias in Arabia, quæ commercium thuris exercent, & id iuris per ſucceſſiones ſibi vendicent. ſacros ob id vocari thurilegos, nec congreſſu fæminarum funerumque cùm incidant eas arbores aut metant, pollui. *Pl. nat. hiſt l.* 12. *c.* 14. Pene ſimile habet de cinnamomo Aethiopum Solinus.

APODOSIS.

Caſtos eſſe oportet qui orationes thymiama Dei offerunt.

Caſta placent ſuperis.

Ambroſius Petro Subdiacono Siciliæ: Nullus debet ad altaris myſterium accedere, niſi cuius caſtitas ante ſuſceptum myſterium, fuerit approbata.

XVIII. ARGIVORVM ΥΒΡΙΣΤΙΚΑ.

Viri muliebres.

ARGIVAE mulieres, cum Teleſilla duce contra Cleomenem Lacedæmoniorum regem in ſuæ *Plutar. in Arg. ibid.* vrbis obſidione fortiter pugnaſſent, bellicis monumentis honeſtatæ, id inſuper habuerunt, vt quotannis ὑβρισικὰ celebrarent, in quibus chlamydatæ mulieres incedebant, viri pallijs muliebriter induti cernebantur.

APOD. Parabola ſugillat viros muliebri animo, ἀχαιΐδας οὐκ ἔτ᾽ ἀχαιούς.

Vos etenim Iuuenes animum geritis muliebrem,
Illaque virgo viri.

Immane templum (vt ait Accius) obuallatum oſſibus, ſed ſine animo, ſine quo anima eſt nihil.

XIX. ARIANVS SPONSVS.

Labor ante fructum bonorum.

APVD Arianos (populi ſunt Perſarum finitimi) nemo vxorem ducit, niſi prius hoſtis amputatum caput detulerit ad regem, Rex caluaria in regio theſauro poſita, linguam minutatim ſecans, cum farina miſcens prius deguſtatam, ei qui attulit, & familiaribus edendam præbet. *Strab. l. 15. pag. D. n. 10.*

APODOSIS.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν Ἀθάνατοι. *Heſiod.*

D j, inquit, ſudorem poſuerunt ante virtutem, & laborem ante fructum voluptatis.

XX. ATHENIENSIVM IVDICVM CRVENTA SVBSELLIA.

Iudiciorum circumſpectio.

ATHENIENSES vt innumeros in re iudiciaria ritus, tùm illum non poſtremum habuerunt, quo ante iudicum conſeſſum porcellum mactari iubebant, tanquam expiatoriam victimam; mox rore ſanguineo ſedilia leniter reſpergi veteri conſuetudinè receptum erat. *Vide Sigon.*

APODOSIS.

An idcircò ſanguini inſidebat, vt memores eſſent ſe de vita & ſanguine hominis cernere? quem ſi iniuſtè profunderet, ſcirent ſe ita reſperſum iri hoc cruore vt ſubſellia in quibus ſedebant porcelli ſanguine.

Ὄμμα δίκης καθορᾷ πάντα τὰ γινόμενα.

XXI. BOEOTICORVM ORACVLVM.

Conſilium malum conſultori peſſimum.

Strab.lib.8.

BOEOTIS Oraculum ſciſcitantibus, antiſtita reſpondit; ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν. rebus vſuros ſecundis ſi impiè agerent. quo accepto mulierem in rogum conijciunt; rati ſi oraculum mala fide edidiſſet, hanc pœnam demereri: ſi bona, ſe ex oraculo facturos; cremantes ſacerdotem, quod maximè impium videbatur.

APODOSIS.

Exuritur quæ conſilium dedit impietatis: ſic
Sæpe in magiſtrum ſcelera redierunt ſua.

XXII. BALEARICORVM VICTVS.

Labor ante fructum bonorum.

Strab.lib.3.

BALEARICI funditores ſunt ſupra cæteros inſignes, vt qui tres fundas circa caput geſtant, ad omnimodam iaculorum emiſſionem, neque puerulis panem alia conditione dare ſolent, quàm ſi funda ſcopum tetigerint.

APODOSIS.

Saluſt. Phil.

Vigilando, agendo, benè conſulendo, proſperè omnia cadunt: mala mille hominem affligunt, cùi ſegne & inutile corpus: neque vnquam ignauia immortalis factus eſt. ἀρχὴν γὰρ, εἰ δεῖ τ' ἀληθὲς εἰπεῖν, παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἀρετῆς πάσης ὁ Θεὸς ἀνέδειξεν ἀνθρώποις, πόνον. Omnis felicitatis, omniſq; virtutis principum, ſi verum dicendum eſt, laborem Deus oſtendit mortalibus; addit, ſicut ſine luce videre non poſſumus, quia nec colores nec oculi ad videndum ſufficiunt: hanc enim ceu vinculum natura præparauit, quo coaptaretur colori oculus: nam in tenebris venter ſuam vim exerit. Eodem modo. τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα τῶν κατ' ἀρετὴν πράξεων ὁτιοῦν ἀντιλαμβάνεσθαι ἀδυνατεῖ,

νατῶ, μὴ προσχρησάμενον ὥσπερ φωτὶ συνέργῳ τῷ πόνῳ. Animæ oculus nullam virtutis actionem poteſt attrectare, niſi à labore, ſeu luce adiutus. *Philo lib. de ſacrif. Abel, & Caini, ed Col. Allob. pag.* 140. Et hic plura habet de labore.

XXIII. BARBARORVM NOVI ORBIS MOS.

Illiberalitas erga Deum.

BARBARI in nouo orbe inueniuntur, qui patria veteramenta, hoc eſt, detritos calceos, montibus & vijs dedicant, vt proſperum iter obtineant. *Ex hiſt. de nouo Mundo.*

APODOSIS.

Sordidi ſunt & illiberales, qui ætatis primitias mundo & voluptatibus mancipant: Reliquias demum vitæ, quaſi veteramenta Deo conſecrant. Quid eſt hoc aliud quàm quod aiebat Phryne, τρύγα τοῦ κάλλους πωλεῖν. Fecem pulchritudinis vendere.

Vdum & molle lutum es, nunc nunc properandus, & acri
Fingendus ſine ſine rota.

XXIV. BRACHMANVM AVDITORIVM.

Modeſtia diſcentium.

AVDITORI Brachmanum non licet nec loqui, nec ſcreare, aut exſpuere, alioqui per diem illum cœtu excludi vt in continentem ferunt. *Strab. li.15.*

APODOSIS.

Ex eo reuerentiam diſcant adoleſcentes maximè in ſacris, & ſcholis, quibus calor ætatis non ſinit ſeruare modum.

Γλῶσσαν μὲν ἀργὴν, χεῖρα δ' ἐργάτιν φέρειν.

XXV. CAVNIORVM THEOMACHIA.

Impietas.

Herodot. l. 1. CAVNII ſumptis haſtis aërem ferientes ad Calyndices vſque montes ſe peregrinos Deos expellere dictitabant. quorum iam ſacra erant pertaſi, cum antea recep ſſent.

APODOSIS.

Quid eſt aliud pugnare cum Deo, quàm diuinæ voluntati reſiſtere? Talis ille Amycus apud Valerium Flaccum.

Argon. l. 4.

fuga ſub terras, fuga nulla per oras,
Nec lachryma, nec fortè preces, ſuperiue vocati
Pectora noſtra mouent: alijs Rex Iuppiter oris.

XXVI. CERCETVM NAVICVLARII.

Magiſtratuum ignauia caſtigata.

CERCETES, vt rem nauiculariam magnifaciunt, ita in pigros nautas ſeuerè animaduertunt. Nam ſi quis ſcapham regens aberrarit, & vectores in diſcrimen adduxerit, nunc ſinguli accedentes conſpuunt, & omni contumelia afficiunt.

APODOSIS.

Nicol. Damaſ de mor. Gentium. Paſtores & magiſtratus ſignificantur, qui ſi Reip. vel Chriſtianæ vel ciuilis clauum cui ſunt affixi, benè feliciterque rexerint, magnam laudem conſequentur: Sin autem negligentia ſalutem animorum vel popularium ſuæ fidei commiſſam produnt, æternas ignominiæ notas ſubeunt. Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ, παρὰ τῆς ἄνωθεν διδόμενα φιλανθρωπίας, ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία, inquit Iuſtinian. in authent. idque ad tutelam & ſalutem mortalium, non ad ſocordiam.

XXVII. CHALCIDICÆ COENÆ PROOEMIA.

Exordia vel initia ſplendida.

HEGESANDER refert, Dromeum paraſitum, cuidam interroganti, an cœnæ lautiores eſſent in vrbe,an in Chalcide: reſpondiſſe, prooemium cœnarum in Chalcide elegantius, ac iucundius eſſe,quã totum vrbis apparatum: τὸ προοίμιον τῶν ἐν Χαλκίδι δείπνων χαριέστερον εἶναι τῆς ἐν ἄστει παρασκευῆς.

APODOSIS.

Exordia ſæpè plus habent elegantiæ, quàm reliquum corpus orationis, initia plerumque ſplendida, aut actionem,aut rem,aut opus totum ſuperant: imò multi poſtquam feliciter incœperunt, veluti hebeſcente induſtria media & finem corrumpunt.

In fine ne corrumpas.

XXVIII. CIMMERII ΚΙΜΜΕΡΙΟΙ.

Vitiorum propriorum ignoratio.

CIMMERII non modò tenebris oppleti ſunt,ſed & ſolem in mundo eſſe, & alijs lucere negant.

AP. *Nemo ſe auarum intelligit, nemo cupidum: Cæci tamen ducem quærunt: non ſine duce erramus & dicimus. Non ego ambitioſus ſum, ſed nemo aliter Romæ poteſt viuere.*

Plut de ſuperſtit. 295. Quod remittebatur ad hunc locum de Crocodilo, & Scorpio, vide ſuo ordine in animalibus. Senec ad Lucil ep. 50

XXIX. CLIMACIDES. ΚΛΙΜΑΚΙΔΕΣ.

Adulatio turpis & ſeruilis.

SYRIAE mulieres viliſſimæ conditionis,quæ Cypriorum Regum vxoribus in rhedam aſcenſuris dorſum ſternebant: ταῖς γυναιξὶ τῶν βασιλέων ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς ἁμάξας, δι᾽ αὐτῶν ὑποκαταλινομένων παρέχον. *Vide Athen. l. 6.*

Pl. de diſcer. am. ab adulatorib.

Apodosis.

In turpiſſimos adulatores, qui indecorum nihil, aut facere ſe putant, aut pati, modò dominorum libidini placeant, quo ventris impudentiæ faciant ſatis. Benè Leo cani lauticias herilis menſæ iactanti:

Apud Auianum. *Vade ait & meritis nodum ceruicibus infer,*
Compenſentq́; tuam vincula dura famem.
At mea cum vacuis libertas redditur antris,
Quamuis ieiunus qualibet arua peto.
Has illis epulas potius laudare memento,
Qui libertatem præpoſuere gulæ.

XXX. CNIDIORVM ORACVLVM.

Nouitatis odium, ſeu leges antiquæ ſeruandæ.

Cnidii cum Iſtmum ad inſulam efficiendam perfodere tentarent, reſponſum acceperunt ab oraculo Delphico:

Ισθμὸν δὲ μὴ πυργοῦτε, μηδ᾽ ὀρύσσετε,
Herod. li. 1. Ζεὺς γὰρ ἢ ἔθηκε νῆσον εἴκ᾽ ἐβούλετο.

Iſtmum ne molibus erigite, ne fodite, Iupiter enim inſulam feciſſet ſi vtiq́; voluiſſet.

Ap. Standum Dei ordini, & veteribus inſtitutis: nihilque temerè nouandum eſt.

Moribus antiquis res ſtat Romana viriſq́;,
Plautus in Trinummo *Nam hi mores maiorum laudant,*
Eoſdem lutilant quos collaudant: hiſce ego te artibus gratiam
Facio, neu colas, neu imbuas ingenium, meo modo, & moribus
Viuito antiquis quæ ego tibi præcipio, ea facito, nihil ego iſtos
Moror facetos mores, & turbidos, quibus boni dedecorant ſe.

XXXI. CARINTHIORVM RITVS IN CREANDO DVCE.

Ianua gloriæ Humilitas.

MEMORATV digna cæremonia eſt, qua Carinthij ſibi Archiducem creant, eſt patens vallis ad Vittum oppidum, nec procul hinc eſt marmoreus lapis in patentibus pratis erectus: hunc cum Dux creandus eſt, ruſticus hæreditario iure occupat, ad dextram bouem habens fœtam nigri coloris, ad læuam equa illi ſiſtitur ſtrigoſa, macieque inſigni, frequens circa populus, agreſtiumque turba ingens, Dux inde futurus ex aduerſo mouet purpuratorum multitudine ſeptus, præcedunt principatus ſigna, omneſq; in toto comitatu egregiè culti præter futurum Ducem, Is agreſti habitu, pileo tectus, calceos & paſtoralem baculum gerens, paſtorem agit magis quàm principem hunc venientem intuitus qui lapidem obtinet, Illyrica voce (quæ illis vernacula eſt) *Quis hic eſt*, exclamat, *qui tam ſuperbè incedit?* Reſpondet multitudo *principem regionis aduentare:* tum ille, *iuſtuſne iudex ſalutem patriæ quærens? liberæ conditionis? digňuſne honoris eſt? Chriſtianæ fidei cultor & auctor*: reclamatur, *eſt, eſt quidem, & erit* Ruſus idē: *quæro quo me iure hac à ſede dimouebit?* ait Comes Goritiæ Ducalis aulæ magiſter, *ſexaginta denarijs hic abs te locus emitur: iumenta hæc tua erunt (ad bouem & equam manum intendens) veſtimenta quæ dux exuet habebis, eris tu cum tota domo liber*: quibus dictis ruſticus malam percutit alapa leniter incuſſa, iubetque ſimul æquum iudicem eſſe. Præmioque inde abducto, loco cedit, tùm lapidem Dux occupat, nudum gladium vibrans, populum affatur, polliceturque ſe æquum iudicem futurum, ferunt & aquam agreſti pileo delatam potare in futuræ ſobrietatis argumentum: inde operari ſacris in ſacello *Diuæ Mariæ* vicino? quibus peractis,

humili veſte depoſita, paludamentum induit, conuiuatur cum proceribus, poſtremo in apertum egreſſus pro tribunali ſedens ius dicit populo. Anno ſalutis 790. dux gentis Ingo nomine ingens conuiuium prouincialibus præparauit, & agreſtibus ad conſpectum ſuum intromiſſis in vaſis aureis atq; argenteis, nobilibus verò, ac magiſtratibus procul ab oculis collocatis, fictilibus miniſtrari iuſſit: interrogatus cur ita faceret, reſpondit: *non tam mundos eſſe qui vr-* Sab l.5.En. 10. *bes & alta palatia, quam qui agros humileſq; caſas colerent. Ruſticis, qui Chriſti Euangelium accepiſſent candidas eſſe animas, nobilibus qui ſpurcitias idolorum ſequerentur, ſordidas ac nigerrimas: ſe ergo pro animarum qualitate inſtruxiſſe conuiuium.* Breui tempore caſtigati ea re nobiles, Chriſti fidem acceperunt hinc honos inueſtiendi Principis ruſticis datus.

AP. Præclarè hoc ſymbolo demonſtratur *ianuam gloriæ eſſe humilitatem*, & pauperum curam, hiſque fundamentis nixam virtutem, ad ſummam honoris apicem euolare.

XXXII. CRETENSIVM LEGES MVSICAE.

Legibus nulla melior harmonia.

CRETENSES pueri literas diſcebant, & τὰς ἐκ τῶν νόμων ᾠδὰς, leges numeris muſicis conditas: *Hæ* Strab.l.10. de his leg. Iuſtin l.1. *primum rudibus hominum animis ſimplices erant, maximeq; fama celebrauit Cretenſium quas Minos, Spartanorum quas Lycurgus, ac mox Athenienſibus quæſitores, iam & plures Solon præſcripſit.*

AP. Leges Muſicas habuerunt Cretenſes, an vt earum ſeueritatem numerorum ſuauitate lenirent? an vt bonarum legum optimam eſſe harmoniam oſtenderent? Henricus Magnus dicebat, nihil vetare, quominus regum liberi muſicorum audirent acroamata: muſicam autem diſcere, aut fidibus canere nolebat:

cum

cum præſertim hæc ars nihil ijs præterquam ad amatorias illecebras ſit profutura. Peſſimum documentum, & quod peruerſa naturæ contagione, celerius irrepit animo quàm magiſtri præceptis egeat. Regum quidem propria in pace inſtrumenta, ſceptrum eſſe, & manum iuſtitiæ, in bello gladium: hæc ijſdem regiè tractanda, hæc vtroque tempore vſurpanda prædicabat. Prudentiæ, Iuſtitiæ, Fortitudinis, cæterarumque virtutum temperiem, regiam planè cantilenam eſſe muſicis legum numeris illigatam, quam quiſque quadripartito ſolus canere poſſet.

XXXIII. DIALIS RELIGIONES.

Sacerdotum puritas.

CAPRAM, & carnem incoctam, & hederam, & fabam, neque tangere Diali mos eſt, neq; nominare, capra enim obſcœna eſt, caro incocta imperfecta, hedera Bacchi inſigne, faba feralis eſt.

APODOSIS.

Sacerdotes non modò à Veneris, Bacchique contubernio puri ſunto, ſed imperfecta quæque, & feralia abhorreant. *Aratus Diaconus l. 2. in Act.*

Eccleſiæ nunc alma fides ſine fide pudicos
Pontifex iubet eſſe ſuos & quærit in omni
Cauta tribu, quos ritè probet, nec ſanguinis iſte,
Sed meriti ſucceſſus erit.

XXXIV. EPHESIORVM EDICTVM.

Improbitatis Regnum.

EPHESII Hermodorum eiecerunt, quod de frugalitate philoſopharetur, de quo ſic Heraclytus. Digni ſunt Epheſij qui ad puerum vſque ſtrangulentur, quod Hermodorum virum inter ipſos frugi eie-

cerint, addito: Ημέων μηδεὶς ὀνήϊστος ἔστω εἰ δὲ μὴ, ἄλλῃ τι καὶ μετ' ἄλλων. *Nemo noſtrum frugi eſtó, ſin autem is alibi ſit, & inter alios.*

APODOSIS.

Improbi ſocietatem bonorum non ferunt. Quod poteſt enim eſſe cum tenebris luci commercium? ſimile omnino eſt Laconicum edictum, cuius meminit Plutarchus, μὴ ἐξεῖναι χρηστοὺς ποιεῖν, *nemini liceat bonos facere,*

In quaſt. Gracis.

per me ſint omnia protinus alba,
Nil moror, euge omnes, omnes, mire bene eritis res.

Perſ. Sat. I.

XXXV. EQVITES A BALNEO.

Puritas ſtudioſorum.

EQVITES à balneo in Anglia ſunt inſtituti non contemnenda ceremonia. Pridie enim quàm initiarentur poſt diuinum officium ſub noctem ſecedebant in cubiculum, vbi lectus erat ſtratus, & labrum balneatorium velis opertum. In hoc abluebantur, vt hoc ſymbolo diſceret munditiam animi & corporis ſtudioſiſſimè conſectari. Mane votis nuncupatis quibus ſe Deo & Regi obſtringebant ad defenſionem religionis & imperij, lato inſigniq́ue pallio holoſerico coloris hyacinthini induebantur, gladioſque Deo conſecrantes aræ imponebant. *Ex libello de ordinibus militaribus.*

APODOSIS.

Simile eſt quod alibi diximus de pallio Philoſophico, ex eo ſtudioſi qui ſerio incipiunt Deo in ſtudijs militare, intelligant, quanta mentis & corporis caſtimonia facere debeant.

Caſta placent ſuperis, pura cum veſte venite,

XXXVI. FINNI VENTORVM VENDITORES.

Fauor & aura popularis, ſeu vanitas.

SOLEBANT aliquando Finni inter cæteros gentilitatis errores, negotiatoribus, in eorum littoribus contraria ventorum tempeſtate impeditis, ventum venalem exhibere, mercedeq; oblata, tres nodos magicos, non Caſſioticos, loro conſtrictos eiſdem reddere, eo ſeruato moderamine, vt vbi primum diſſoluerent, ventos haberent placidos: vbi alterum, vehementiores: At vbi tertium laxarent, ſæuas tempeſtates paterentur. *Olaus Magnus l. 3. cap. 15.*

AP. Ventos illi vendunt, qui lubricam ſpeciem auræ & fauoris humani, magna mercede & præſenti pecunia flagitantibus addicunt.

Tanta emitur mercede nihil.

XXXVII. FONTINALIA.

Gratiarum actio.

FONTINALIA feſtus erat dies Romæ, quo in fontes coronas proijciebant, puteoſque coronabant, vt à quibus pellucidos liquores ad reſtinguendam ſitim acciperent, iiſdem gratiam referre hoc ritu viderentur, Vide *Varr. l. 5. de ling. Latina.*

AP. Æquum eſt eos, à quibus haurimus beneficia, laude & gratulatione perſequi. *Si aquam hauris; puteum corona.* Et,

Λύχνȣ χρεῖαν ἔχων ἐπιχεῖν μέμνησ' ἐλαίȣ.

XXXVIII. GALLORVM SOLDVRII.

Amicitia fidelis.

NICOLAVS Damaſcenus lib. centeſ. decimo ſexto narrat, Adiatomum regem Sotianorum (eſt autem Galliæ natio) ſexcentos habuiſſe proximos, ſibi delectos homines; Galli propria lingua Silodunos

Ath. l. 6 p. σιλοδούρους vocant, Græci ἰυχωλιμαίοις, Latinè *Deuo-*
249. Caſ. l. *tos* diceres, qui cum rege & vitam agunt & moriun-
3. comment. tur, nec eſt qui dicere poſſit, ex illis, amiſſo rege, quempiam mortem vel expauiſſe vel recuſaſſe tergiuerſantem.

APODOSIS.

Amicitiæ fidelis & perpetuæ typus eſt in Soldurijs: quorum vnuſquiſque ſuo regi non tam verbis, quàm re prædicare poterat;

Ouid 4, de Ponto.

Et prius hanc animam vacuas reddemus in auras
Quamq; fiat meriti gratia vana tui.
Da mihi, ſi quid ea eſt, hebetantem pectora lethen,
Oblitus potero non tamen eſſe tui.

XXXIX. GOTHORVM MOS.

Principum dona & fauores ancipites.

Olaus l. 8. cap. 7.

FIDEI integritatem in externis regijs aulis Gothi & Sueciæ, nunquam meriti ſunt, niſi ſtrictum gladium, vel pugionem, per cuſpidem principis manu, & munere fidelitatis iuramento præſtito, ſuſcepiſſent, ne capulo ſumpto ipſum gladium retorquerent in viſcera porrigentis.

AP. Duos admittit ſenſus: vel enim fidem erga principes commendat: vel ipſa principum dona lubrica eſſe, & periculoſa oſtendit, vt quæ aduerſum mucronem intentent accipienti.

Pro munere pœnam.

XL. GOTHORVM REGALIS MENSA.

Præmium ex labore.

GOTHORVM regibus erat in more poſitũ, vt liberos ſua menſa non communicarent, antequam illi bellico facinore nobilitati ab aliquo exterorum principum adoptarentur. *Caſſiod. in epiſt.* Iidem adoptabantur per arma, per arma (inquit) fieri poſſe filium

lium grande inter gentes conſtat eſſe præconium, *in epiſtola lib.*4. Olaus Magnus affert *ex Paulo Diacono l.* 8.*c.* 3 *citat Paulum lib.*1.*c.*23.

A P. Ex labore gloria efflorescit, indignus eſt Chriſtianus menſa Domini qui nullum vſquam virtutis in aduerſis rebus periculum fecit.

Nec quiſquam fruitur veris odoribus.
Hyblæis apibus aut ſpoliat fauos,
Si fronti caueat, ſi timeat rubos — *Claud. in ep. Honorij,*
Armat ſpina roſas, mella tegunt apes.
Creſcunt difficili gaudia iurgio.

XLI. GRÆCORVM RITVS IN ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Non ignara mali.

HIPPOCRATES cùm fuiſſet mos liberatos morbis ſcribere in templo Dei Æſculapij quid auxiliatum eſſet, vt poſtea ſimilitudo proficeret, exſcripſiſſe ea traditur, atque vt Varro apud nos credit, iam templo cremato inſtituiſſe medicinam hanc quæ Clinice vocatur. *Plin.*69.*c.*1.

APODOSIS.

Par eſt eos aliorum incommodis mederi qui ijſdem doloribus affecti fuerunt, ſecundum illud:

Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco.

XLII. GYMNOSOPHISTÆ AD SOLEM.

Contemplatio.

PHILOSOPHOS eorum quos Gymnoſophiſtas vocant, ab exortu ad occaſum perſtare narrant, contuentes Solem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die pedibus alternis inſiſtentes. *Plin.l.*7. *pag.*2.

A P. Piorum & ſapientum imago. *Purior illos Solis feruor alit, pretioſaq; pabula libant.* Ambroſ. *Oratio quæ caſtitatis & iuſtitiæ, eleemoſynarum operibus iuuatur, excedit mundum, penetrat paradiſum, euolat vſq;* *ad* — *Serm.*64.*in nat. Sanct. Mart Naz. & Celſi,*

ad ſummæ maieſtatis conſpectum, & in eo ſuauiſſimè conquieſcit.

XLIII. HIPPONEÆ COROLLAE.

Labores alieni non vſurpandi.

Strab. l. 6. HIPPONII magna pratorum fertilitas eademque amœnitas, ex quo Proſerpinā ex Sicilia in eundem locum veniſſe ferunt florum legendorum gratia: indeque morem eſſe matronis receptum, vt flores ipſæ legant, coronaſque nectant, turpeque ijs habeatur ad feſtos dies ſerta geſtare emptitia.

APODOSIS.

Non eſt honeſtum alienis laboribus frui in otio atque deſidia, & fucorum more laborioſarum apum mella diripere, quod Procopius l. 2 in Beliſarij perſona affert: οὐδίκαιον τοῖς κηφῆνας μὲν ὑφ᾽ ἑτέρων πόνων μεγάλων ἀπολαύεσθαι, ἄλλους δὲ τοῦ μέλιτος οὐδεμίας ταλαιπωρίας ὀνίνασθαι.

XLIV. IBERI NYCTOBLEPÆ.

Ignorantia, & cæcitas improborum.

Phot. in bib. APVD Antonium Diogenem in incredibilium libris de inſula Thule, mentio fit ciuitatis, cuius incolæ noctu quidem vident, interdiu cæcutiunt.

APODOSIS.

Nyctoblepæ, improbi: dies, res cœleſtes: nox, res humanæ. Ita enim ſunt affecti qui ſe mundo manciparunt, vt in negotijs tractandis, in re familiari augenda toti ſint lyncei: in ijs, quæ ad ſalutem & futuram vitam attinent, liberide, quod aiunt, cæciores hebeſcant.

Proh quantum pectora cæca
Noctis habent.

XLV. IBERICARVM ZONA.

Regulæ & leges omnium communes.

IBERORVM mulieres habent zonam certæ menſuræ, intra quam ſi alicuius venter comprehendi nequeat, pro dedecore putant. Nicolaus Damaſc. *Ἰβήρων αἱ γυναῖκες ἔχουσι μέτρον τι τῆς ζώνης, ἣ τὴν γαστέρα περιλαβεῖν ἂν μὴ δυνηθῶσιν, αἰσχρὸν ἡγοῦνται.* *In Polyt.*

AR. Ibericarum mulierum zonæ leges ſunt & regulæ ſine vlla diſtinctione perſonarum.

Suo quiſque pede.

XLVI. IMPERATORIA IMAGO NON VIOLANDA.

Caſtitas.

SVB Tiberio capitale erat ad Auguſti ſimulachrum ſeruum cæcidiſſe, veſtimenta mutaſſe: nummo, vel annulo effigiem impreſſam latrinæ, vel lupanari intuliſſe. Cœnabat Paulus Prætorius in conuiuio quodam, imaginem Tiberij Cæſaris habens ectypam, & eminente gemma, rem ineptiſſimam fecero, ſi nunc verba quæſiero, quemadmodum dicam illum Metellum ſumpſiſſe. Quod factum ſimul & Maro ex notis illius temporis veſtigatoribus notauit. At ſeruus eius cui nectebantur inſidiæ, ei ebrio annulum extraxit. Et cùm Maro conuiuas teſtaretur, admotam eſſe imaginem obſcœnis, & iam ſubſcriptionem componeret, oſtendit in manu ſua ſeruus annulum. *De Imag. Imperatorũ vide D. Greg. Nazianz.* *Suet. in Tib. ca. 58. Seneca lib. 3. de benefic.*

AR. Agnoſce, homo, cuius imaginem ectypam feras, cuius impreſſos vultus habeas. Nonne *ſignatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine.* Vt quid igitur Dei ſpeciem ipſiſmet Angelis tremendam, inquinare corporis contubernio, & fœdis voluptatum commercijs dedecorare nitimur? D. Ignatius Martyr. ad Polycarpum.

Σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει ὡς Θεοῦ οἰκητήριον.

XLVII. INDI AVRITI.

Delatores Otacouſtæ.

Cteſ. Ind. Phot. bibl. p. 93.

INDI ſunt (ſi modo Cteſię fabularum concinnatori credendum) quorum aures adeò latæ ſunt, vt operiant humeros, τὸν νῶτον ἅπαντα συγκαλύπτειν.

APODOSIS.

Prouerbiali figura dicetur vel in Otacouſtas omnia auribus aucupantes, vel in ſtupidos, quando aures longiores, & laxiores ſtuporis plerumque ſunt indicium, οἱ τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντες πιθηκώδεις, οἱ δὲ μεγάλα, ὀνώδεις. *Quicumque aures paruas habent, ſimiales ſunt: qui magnas, Aſinini.*

XLVIII. INDORVM ANCHORA AVREA.

Eloquentiæ ſanctitudo.

INDI anchoram ferunt auream, qua caducei vice vtuntur. Philoſt. in vita Apollonij lib. 3. c. 3. τὸν δὲ Ἰνδὸν χρυσῆν μὲν φέρειν φασὶν ἄγκυραν, ἣν νομίζουσιν Ἰνδοὶ κηρύκειον, διὰ τὸ πάντα ἴσχειν. Indum porro auream ferre anchoram dicunt, quam inſtar caducei habent, quod omnia coerceat.

AP. Indus orator: anchora aureâ, eloquentia, qua ipſemet orator, vt Mercurius virga,

—— *Animas euocat orco*
Virgil. 4 Æneid.
Pallentes, alias ſub triſtia tartara mittit,
Dat ſomnos, adimitque & lumina nocte reſignat.
Illa fretus agit ventos, & nubila tranat.

XLIX. INDORVM DOLIA.

Eloquentia.

Phil. & Ph. p. 14.

INDI habere dicuntur in dolijs ventos, & pluuias, quibus regionem vel compluant, vel exſiccent.

APO

APODOSIS.

Tales ſunt viri eloquentes qui flexanima illa facundia, ita dominantur, vt modò animos liquefaciāt modò inflamment, & pro ſuo arbitrio mutationem afferant. Itaque in eloquentis viri ſatellitio dicuntur eſſe venti, tonitrua, & fulgura, ſicut illi,

Cui militat æther,
Et coniurati veniunt ad claſſica venti.

Hoc diſertè Lucanus proſequitur in poëmatio ad Calphurnium Piſonem:

Nam tu ſiue libet pariter cum grandine nimbos
Dēnſaq́; vibrata iaculari fulmina lingua, &c.

L. IVDICVM IMAGINES, ΑΧΕΙΡΕΣ.

Iuſtitia.

THEBIS imagines fuere iudicum ſine manibus, item Præſidijs, τοῦ Ἀρχιδικαστοῦ effigies conniuens oculis. κατανεύουσα τοῖς ὄμμασιν. *Plut. in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Ἄδωρος ἅμα ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀνέντευκτος οὖσα.

Iuſtitia vera donis & congreſſu hominum non corrumpitur: ſed-

Aurea nunc verè ſunt ſæcula plurimus auro *Propl. l. 3.*
Venit honos; auro conciliatur amor,
Auro pulſa fides, auro venalia iura,
Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor.

LI. LYCHNOPOPOEIA.

Increatæ ſapientiæ honor & gloria.

ÆGYPTII Mineruam Saitem, tum alijs in rebus ſumma colunt veneratione, tum in eius honorem anniuerſarias ferias celebrantes feſtum conſecrarunt, quod ſuo nomine Lychnopopœiam appellant. Cum verò ſolennitatis eius quotannis ſtatum redit tempus, ſolent alij quidem lychnos nauigijs impo-

imponere, & Nilo ad vrbem vſque Saim peruehi, quo vbi peruenerunt, ad templum in quo ſimulachrū Deæ collocatum eſt, inter cætera quæ lex religionis dictat hoc diligenter curant, vt Lychnos accendant ſub dio circa ſcenas & porticus extremas, vnde fit vt Sais per totam illam noctem ſacro igne quaſi in meridie Sole, illuſtretur.

Themiſt. orat. 2. ad Imp. Conſt.

AP. Increato lucis fonti ob cœleſtis ſapientiæ donum gratiæ à viris mortalibus debentur immortales. Quod ſi Ægyptij Lychnopopœiam celebrant in honorem lunæ (hæc enim Sairis Minerua) huic (opinor) ob lucis quam impertitur mortalibus vſurum gratulantes. Cur non Mariæ noſtræ, quæ pulcra eſt vt luna, facibus accenſis gratulabimur? Quod φοτὸς παγαὶς πορθμευτὰν (vt ait Syneſius) ſacratiſſimis viſceribus enixa eſt. Nec verendum eſt, ne faculas iſtas laudam; Deus, in quo immenſa eſt claritas, reſpuat.

Vaga cingitur aſtris
Luna, & in Oceanum riui cecidere minores.

LII. MEGARENSIVM COMITIA AD PLVRES.

Religio maiorum ſeruanda.

Pauſ. in At.

AESYMNO Megarenſi dum ſuper Republica feliciter adminiſtranda conſultat, reſpondiſſe oraculum narrat Pauſanias, referret ad multos, ſi quid gerere proſperè deſideraret. Ea de cauſa Megarenſes plures mortuos arbitrati, comitia ad heroum ſepulchra celebrant. Μεγαρέας εὖ δὲ πράξειν ἣν μετὰ πλειόνων βουλεύσωνται.

APODOSIS.

Hoc vtique conſilium dare oportet hæreticis. Referant ad plures, & audiant quid mortuorum oſſa, quid cineres, quid muti ſepulchrorum lapides, quid antiquiſſimarum baſilicarum clament marmora: θεὸν σέβειν κατὰ τὰ πάτρια.

LIII.

LIII. MELLIS ET LACTIS PRÆGVSTATIO.

Concordia & Charitas.

MORIS erat infantes à lauacro ſuſceptos, lactis & mellis guſtu primum imbuere, quod ad concordiæ ſignificationem factum putat Tertullianus. *Inde ſuſcepti lactis & mellis concordiam prægustamus,*

APODOSIS.

Chriſtiana charitas & animorum conſociatio incredibilis ab ipſis religionis cunabulis ſuſcipienda eſt, ijs præſertim qui ſeriò Chriſtum volunt conſectari, ἀγάπη πρώτη τῶν ἐντολῶν καὶ μεγίστη, ὡς κεφάλαιον τοῦ νόμου. *Greg. Naz. orat. 16.*

LIV. MEXICANÆ VICTIMÆ.

Felicitas improborum.

MEXICANI nonnunquam captiuos ornant pro deis, quibus ipſos ſunt immolaturi, & vnum fermè menſem ante deſtinatum ſacrificium omnibus delicijs proluunt, & honoribus extollunt infinitis, vt prætereuntes etiam cum veneratione adorent, dies ornatos oſtentat, nox in caueam clathratam conijcit, ad ſummum poſtquam triginta dies regali apparatu exegerunt, & iam ſatis pingues ad ſacrificium videntur, à barbaris mactantur, & ſolennibus epulis comeduntur. *Ex hiſtor. de nouo mundo de ſtat. Imp. pag. 303.*

APODOSIS.

Simile eſt omnino quod de Sacris ex Dione Chryſoſtomo dictum eſt, præclarum humanæ felicitatis in improbis documentum,

De tuo luditur corio.

LV. NEVRORVM VITA.

Crudelitas.

Solyn. Polyhiſt. pag. 58. edit. Pict.

NEVRI, vt accepimus (inquit Solinus) æſtatis temporibus in lupos transfigurantur. Deinde exacto ſpatio, quod huic ſorti attributum, in priſtinam faciem reuertuntur. Populus iſtis Deus Mars eſt, pro ſimulacris enſes colunt, homines victimas habent, oſſibus adolent ignes focorum.

APODOSIS.

Digni ſunt, qui omnibus proponantur in exemplum crudelitatis & impietatis, cum lemmate,

Κύκλωπες δὲ θεῶν ουκ ἀλέγουσιν.

LVI. ONOBATIS, ONOBATIΣ.

Plut in qu. Græcis.

CVMAEI mulierem in adulterio deprehenſam in eminenti lapide collocabant: deinde aſino impoſitam per vrbem circumducebant: donec iterum in priſtino lapide conſtituta ὀνόβατις & tota vita infamis pronunciaretur.

APODOSIS.

Is character ad adulterorum infamiam exprimendam eſt inſignis, qui idcirco cum aſinis componuntur in libidine, quibus vt nihil turpius, ſic nihil ſtupidius: luxuria enim omnem vim mentis & ingenij, veluti Circæis poculis extinguit, & cœlo natos homines mutat in belluas, an & ridendo dicere verum voluit Lucius Apuleius, qui ſe a ſua Photide in aſinũ transformatum, & ſexcentis laboribus conflictatum narrat per totam illam metamorphoſin, cuius partem ex Luciano deſcripſit? Non omittendum quoque hic exiſtimo Cretenſium ritum qui adulteros ignominiæ cauſſa lana coronant. Et hæc quidem corona redarguit adulterorum mollitiem, timiditatem, mulieroſitatem.

Adulteri lana coronati.
Ael. lib. 12. Var. hiſt.

LVII. OSCOPHORIA THESEI.

Vita humana lætitia & dolore mixta.

OSCOPHORIA feſtum Athenienſium, in quo præferebantur palmites racemis onuſti in memoriam Bacchi & Ariadnes. Hoc ipſum cum poſt Aegæi patris fatum celebraret Theſeus, ἐλελεῦ, Ἰοῦ, Ἰοῦ, in doloris gaudijq; ſignum cani iuſſit, vt eodem temporis veſtigio Athenienſes & patris morti ingemiſcerent & ſuæ gratularentur inaugurationi. Plutar. *in Theſeo.* ὅθεν καὶ νῦν ἐν τοῖς ὠσχοφορίοις στεφανοῦσθαι μὲν οὐ τὸν κήρυκα λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ κηρύκειον· ἐπιφωνεῖν δὲ ταῖς σπονδαῖς, Ἐλελεῦ, Ἰοῦ, Ἰοῦ, τοὺς παρόντας· ὧν τὸ μὲν σπεύδοντες ἀναφωνεῖν, καὶ παιωνίζοντες εἰώθασι, δὲ ἐκπλήξεως καὶ ταραχῆς ἐστί.

APODOSIS.

Læta triſtibus, triſtia lætis in humanis rebus commiſcentur.

Sincera bonorum
Pars nulli conceſſa viro.

LVIII. PANOEBORVM REGES.

Regum veneratio.

PANOEBI Regis defuncti corpus terra condunt, caput abſcindunt, inaurant, in ſacris collocant. *Nicol. Damaſ. in Panœbis.* τὴν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀνατιθέασιν ἐν ἱερῷ.

APODOSIS.

Magno omnibus honori reges eſſe oportet, qui ſunt θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, vt ait Plato.

Εἰκὼν δὲ βασιλεὺς ἐστὶν ἔμψυχος θεοῦ.

Addit Xenophon honoris & gratiæ radios à Deo Regibus eſſe impreſſos.

Ἐμοίγε δοκεῖ καὶ ἐνθεῶσθαι τιμήτις, καὶ χάρις συμπρέπειν ἀνδρὶ ἄρχοντι.

LIX. PARTHORVM REGIS MENSA.

Cœnipetarum ſeruitus.

POSSIDONIVS, libro quinto, Regem tanta ſuperbia elatum refert, vt ſi amicos fortè ad cœnam vocet, tractet indigniſſimè. non enim menſæ particeps eſt conuiua, verum humi ſedens Rege in ſublimi lecto recumbente, quod ab ipſo proijcitur, canis inſtar comedit, ac ſæpe ob leuem cauſam virgis cæditur, & cruore oblitus tanquam beneficio accepto gratias agit, & Regem pronus veneratur.

AP. Imago contumelioſæ ſuperbiæ, & indigniſſimæ ſeruitutis cœnipetarum, quam plenius expreſſam à Luciano in libello de mercede conductis licet intueri.

Iuuen. ſat. 5

Omnia ferre
Si potes, & debes, pulſandum vertice raſo
Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
Flagra pati, his epulis & tali dignus amico.

LX. PERSARVM MOS DE SVBVLCIS.

Luxuria odium.

SVBVLCI apud Perſas à ſacris eliminabantur. *Herodot. lib.* 2. nec mirum, quia dum Aegyptij volunt ἄνθρωπον ἰζώλη σημῆναι, χοῖρον ζωγραφοῦσι, vt habet Orus *lib.* 2. 35. vnde violæ albæ ſymbolum.

APODOSIS.

Immundarum cogitationum alumni, & Veneris ſacrificuli ſubulci ſunt omnium impuriſſimi, & ſacrorum myſteriorum communione indigni. Tertull. lib. de Pudicit. *Oportet cum peruenitur ad ſummum ſacerdotem Patris Chriſtum, de domo hominis noſtri in tempore hebdomadis auferri omnia impedimenta prius, vt müda ſit quæ remanet domus, caro & anima,*

& vbi

& vbi introierit eum ſermo Dei, & inuenerit maculas ruboris & viroris, extrahi ſtatim & abÿci ſenſus mortiferos & cruentos. nam & Apocalypſis viridi equo mortem, ruſſeo autem Præliatorem impoſuit.

LXI. PERSARVM OXYGALA.

Per acida itur ad dulcia.

REx ille Perſarum magnificentiſſimus, cùm inauguraretur, antequam Cidarim ornamentum capitis regibus ſingulare, à Maximo Surena impoſitam acciperet, acidi lactis potionem ebibebat; *Plut. in Artaxerxe.*

APODOSIS.

Ordo fuit creuiſſe malis, ſic calicem doloris amariſſimum Chriſtus exhauſit antequam in gloriæ ſe reciperet domicilium. *Iuuencus lib 3. de Euang. hiſtoria.*

Hunc quoniam calicem non eſt tranſire facultas.

LXII. PERSARVM SACRIFICIVM.

Pietas vera litat animo.

PERSAE, cum ſacrificarent, carnes hoſtiæ in ſuam rem conuertebant, ſolam animam Deo relinquebant. *Strab. libro* 15. τῆς γὰρ ψυχῆς φασι τοῦ ἱεροῦ δεῖσθαι.

APODOSIS.

Non qui ſumptuoſas diuitias ſine mentis erogat ſynceritate, Deum colit: ſed qui litat animo. Arnob. *Non eum qui ſollicitè relegit & hoſtias immaculatus cadit, qui aceruos dat thuris cremandos, hic numina conſentiendus eſt colere, aut officia ſolus religionis implere: cultus verò in pectore eſt, atque opinio de dÿs digna, nec quicquam prodeſt illatio ſanguinis aut cruoris.* *lib. 4. aduerſus gentes.*

LXIII. PHENEATARVM PETROMA.

Litterarum ſacrarum honor.

ESt apud Pheneatas in Arcadia Cereris fanum, in quo magna vt apud Athenienſes celebrantur myſteria. prope fanum lapides eminent duo prægrandes apta ſimul commiſſione compacti: hoc πέτρωμα appellant, & in eodē ſacras litteras quibus ritus myſteriorum continentur, aſſeruant. imminente Theſmophoriorum die lapides diſiungunt, & commentarium eductum legunt, lectum in priſtina ſede noctu reponunt. Tanto autem honore petroma venerantur, vt ad id iuſiurandum religiosè concipiant.

Pauſ. in Arca. l. p. 249.

APODOSIS.

Multò profectò rectius honor ſacrarum literarum maximus eſſe & religioſiſſimus apud Chriſtianos debet. Iſid. Peluſ. epiſt. 339. ad Cynum αἱ δὲ ἱεραὶ πυκταὶ τῶν μαρτυρουμένων γραφῶν τῆς πρὸς θεὸν ἀναβάσεως κλίμακες. πάντα εἰσὶν τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Θεοῦ προφερόμενα, ὡς δόκιμον δῆχου χρυσίον, πεπυρωμένα τῷ Θεῷ τῆς ἀληθείας πνεύματι, vides ſacras literas vocari, *ſcalas ad cœlum; Aurum Dei ſpiritu probatum.*

LXIV. PISIDAE.

Parentum honor.

PISIDAE, primitias in ſuis conuiuijs parentibus libant vt Dijs, quod à Nicolao Damaſceno literis conſignatum eſt, ad commendandam ſingularem erga parentes obſeruantiam. Sed neque minus habet reuerentiæ quod ait Tertull. lib. de anima cap. 57. Naſamones propria captare oracula apud parentum ſepulchra.

APODOSIS.

Secundum DEVM honorandi à quibus huius lucis vſuram accepimus, quid quod Scythæ Iſſionides

nides caput purgatum patris inaurant adorantque pro ſimulacro ſolennibus & annuis ſacrificijs venerantur? *Herod.l* 10. *pag.* 111.

LXV. PITHOEGIA.

Scientiæ vſus.

PITHOEGIA, διὰ τὸ οἰγνύναι τοῖς πίθοις, feſta fuerunt Athenienſium, quibus poſtquam muſtum deferbuiſſet, ſolemni die, puta Nouembris vndecimo aperiebant dolia, libabant Ioui, amicis & ſeruis impertiebantur, precati antea, vt vſus vini, & prima illa libatio foret omnibus ſalutaris, ἀβλαβῆ καὶ σωτήριον εἶναι τὴν φαρμάκου χρῆσιν. *Plut.tom.*2. *opuſcul.*

APODOSIS.

Scientia donum eſt Dei, ſed tamen vt vinum prodeſt vel nocet pro vſus ratione. ſi qui vana gloria ſtimulati cum nondum deferbuerint æſtus cupiditatum, ad docendum illotis manibus accedant: periculum eſt ne ſe, & alios in diſcrimen adducant. contra bene, ſapienterque faciunt, qui cum iuuenilis veluti ardoris crapulam exhalarint, Deo anteà ſacris animorum piaculis conciliati, ad docendos alios accedunt, & acceptam à Deo ſcientiam in auditorum mentes diuidunt.

Sed fas haud vlli eſt exire in luminis auras
Non vocitante Deo. *Claudius Marius Victor.*

LXVI. PSYLLI INTER SERPENTES.

Viri Sancti in mundo mundi.

AGATHARCIDES dicit, in Africa Pſyllorum gentem eſſe, & nihil quidē quoad viuendi rationem à reliquis hominibus differre, verumtamen cum alijs nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere: non enim venenatas beſtias, quæ vel ictu vel morſu venenum relinquunt

eis quippiam nocere poſſe, neque aut ſerpentis morſu aut Phalangiorum mortiferis vulneribus vt cæteros homines affici, neque ſcorpionum aculeis lædi ſolere: cum enim venenatum quiddam ad eos acceſſerit, vel eorum corpus attigerit, vel aliquem dolorem exhauſerit, veluti ſoporiferam bibiſſet potionem, ſtupore affectum ac ſenſu priuatum ſopitur, & tamdiu debilitatur, quo ab illo Pſyllus receſſerit. Porrò natos ſibi infantes quomodo germani ac ſpurij ſint experiuntur ſerpentibus admotis, vt auri puritatem igne explorant aurifabri. *Æl. l. 16. cap. 27.*

AP. Tales ſunt qui cum in medijs vitæ periculis verſentur, diuinis tamen inſtructi præſidijs non modo nihil vitij contrahunt, ſed & cæteris morbo impeditis medentur, ἀκτὶς ἡλίου κἂν ὁμιλήσῃ βορβόρῳ μένει καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος. *Syneſ. in ep.*

LXVII. PYTHAGORAEORVM CENOTAPHIA.

Apoſtaſia mors animæ.

PITHAGORAEI cenotaphia extruebant ijs, qui defeciſſent à Philoſophia, Orig. l. 1. in Celsũ. Meminit quoque Clemẽns Alexandrinus Strom. l. 5. Πυθαγόρειον ἐξελαθῆναι τῆς διατριβῆς, καὶ στήλην ἐπ' αὐτῷ γενέσθαι οἷα νεκρῷ, διὰ ἐν τῇ βαρβάρῳ φιλοσοφίᾳ νεκροῖς καλοῦσι τοῖς ἐκπεσοῦντας τῶν δογμάτων.

APODOSIS.

Pro mortuo habendus qui ſpreta recta viuendi ratione, voluptatibus quas ipſe repudiarat iterum ſe fœdè mancipat:

O voluptas mundi, σκιὰ τῶν σκιῶν.

Heu quoties fidem
Mutatoſque Deos flebit, & aſpera
Nigris æquora ventis
Demirabitur inſolens.
Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui ſemper vacuam, ſemper amabilem

Spe-

Sperat, neſcius auræ
Fallacis miſeri quibus
Intentata nites. me tabula ſacer
Votiua paries indicat inuida
Suſpendiſſe potenti.
Veſtimenta maris Deo. *Hor. Od. l. 1. Carmin.*

LXVIII. RVGIANI AB EQVO CONSILIVM CAPIVNT.

Appetitus Dominatus.

RVGIANI Baltici maris accolæ *Suantoniti* idolum colebant magna Religione. Alebatur huic ſacer equus albus, per quem auſpicia huiuſmodi ſumebantur, cum bellum aduerſum aliquam prouinciam ſuſcipi placuiſſet, ante fanum triplex haſtarum ordo miniſtrorum opera, diſponi ſolebat; in quorum quolibet binæ è tranſuerſo iunctæ conuerſis in terram cuſpidibus figebantur, æquali ſpaciorum magnitudine ordines diſparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore, ſolemni precatione præmiſſa à ſacerdote è veſtibulo productus, ſi propoſitos ordines ante dextro quàm læuo pede tranſcenderet, fauſtum gerendi belli omen accipiebatur. Sin læuum vel ſemel dextro prætuliſſet, petendæ prouinciæ propoſitum mutabatur. Nec prius certa nauigatio præfigebatur, quam tria continuè potioris inceſſus veſtigia cernerentur. *Sax. 14. hiſt. Danorum.*

APODOSIS.

Quid eſt aliud ab equo conſilium capere, quàm calcato rectæ rationis fœdere, & oppreſſa mentis face belluinis permotionibus ſe regendum tradere?

Vix te patiuntur vbi acres
Incaluere animi, ceruixq́ repugnat habenis.

LXIX. SACCARVM FELICITAS,

ΤΩΝ ΣΑΚΚΩΝ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

Improborum proſpera.

SACCARVM feſtum celebratur apud Perſas, quo vnum ex captiuis ſumebant, morti iam addictum, cui in ſella regia ſedere, ſcortari, ſaliarem in modum epulari, omnia denique pro libidine agere licebat: finito deinde ludo beatus ille verberibus cæſus affigebatur cruci. Dion. Pruſæus καθίζουσιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βασιλέως, καὶ τὴν ἐσθῆτα δίδωσιν αὐτῷ τὴν αὐτὴν, καὶ τρυφᾷν καὶ παλλακαῖς χρῆσθαι.

Orat. 4. de regno.

APODOSIS.

In Octauio.

Minutius Felix: miſeri in hoc altius tolluntur vt altius decidant: hi enim vt victimæ ad ſupplicium ſaginantur, vt hoſtiæ ad pœnam coronantur. In hoc adeò quidem Imperijs ac dominationibus eriguntur, vt ingenium eorum perditæ mentis licentia liberi nundinentur. Abſque enim Dei notitia quæ poteſt eſſe ſolida voluptas? Cùm ſit ſomno ſimilis, antequam tenetur, elabitur.

LXX. A SACRIS AVSPICANDVM.

In Africa nemo deſtinat aliquid niſi præfatus Africum. Plin. 38. cap. 2.

OMNES qui ſub tutela ſunt virginis, eamque vt dominam ſtudioſius venerantur, nihil omnino niſi prius inuocato eius nomine moliuntur, quo plenior ad Chriſtum pateat aditus. Bernardus. *Virgo regia ipſa eſt via, per quam Saluator aduenit procedens de ipſius vtero tanquam ſponſus de thalamo ſuo: per te acceſſum habeamus ad filium, ô benedicta inuentrix gratiæ mater ſalutis, vt per te ſuſcipiat nos, qui per te datus eſt nobis.* Notatione digna ſunt, quæ habet Surius in vita S. Gerardi, ad 24. Septemb. de cultu ipſius erga beatam Virginem: neque enim contentus perpe-

Serm. 2. de Aduentu Domini.

petuum ei Thymiama adolere, ita ad eius nomen & inuocationem affectus erat, vt ſi quis reus, clam à familiaribus ſancti viri edoctus, veniam ab ipſo peteret, per nomen matris Chriſti: mox audito nomine matris miſericordiæ, Pater ſanctus lachrymis perfunderetur, & perinde ac ipſe reus eſſet à reo veniam peteret. Ipſo auctore, ab Hungarica gente non pronunciatur nomen ipſum matris Dei, ſed *Dominam* eam vocant: ſi ſit autem pronunciatum nomen illius, ſtatim flexis genibus, & demiſſis in terram capitibus ſeſe inclinant. Atque adeò Pannonia à ſancto Rege ſuo Stephano, Sanctæ Mariæ familia appellata eſt.

LXXI. SARDIORVM MVRI.

Regum infantium auſpicia.

MELES primus Sardiorum Rex quacunque parte murorum Leonem filium recens natum circumtulerat, ea erat inexpugnabilis: neque verò cū vrbs à Perſis capta eſt, aliunde erupuerunt, quàm ex eo loco qui non eſſet infantis præſentia luſtratus. *Herodot. l. 1.*

APODOSIS.

Maieſtas in regibus etiam infantibus elucet, quæ & ciues tuetur & hoſtibus terrorem inijcit. Quod Regi Ludouico inſigni miraculo contigit: hic enim poſtquam Henricus Magnus conſceleratiſſimo omnium parricidio de rerum humanarum culmine ſublatus eſt; cum timore arderet Gallia, expectans quo ſcelus iſtud eſſet erupturum, vnus infans, Deo auſpice, omnes malorum nebulas diſcuſſit, & ſe in hoc rerum fluctu quaſi ſereniſſimum ſidus ſuis popularibus ſpectandum præbuit.

LXXII. SAVROMATARVM ABSTINENTIA.

Sobrietas coacta.

Nic Dama. de moribus gentium. Savromatae tanta voracitate ſe in cibos ingurgitant, vt ad triduum ſaturentur, ὥςε τριῶν ἡμερῶν σιτεῖσθαι εἰς πληρώσιν.

APODOSIS.

Sauromatis ſimiles ſunt qui propter ſtomachi marcorem ſobrij eſſe coguntur & ieiunant quoties ſunt ſaturi. hanc crapulam præclarè Prudentius exagitat in hymno ieiunantium. Corpus enim (inquit)

Putrem reſudans crapulam,
Obſtrangulatæ mentis ingenium premit.
Hinc, *Vini atque ſomni degener diſcordia.*
Libido ſordens, inuerecundus lepos,
Variæq́ pestes languidorum ſenſuum.
Hinc, *Frequenti marcida oblectamine,*
Scintilla mentis intorpeſcit nobilis,
Animuſq́ pigris ſtertit in præcordijs.

LXXIII. SAVROMATARVM VIRGINES.

Labor ante voluptatem.

Savromatae non prius Virgini nuptias concedunt, quam hoſtem aliquem interfecerit, illuſtri
Nic. Dam. ſplendore nobilitata: παρθένον δὲ οὐ πρότερον συνοικίζουσι πρὸς γάμον, πρὶν ἂν πολέμιον ἄνδρα κτείνῃ.

APODOSIS.

Labor ante virtutem, & pugna ante victoriam, ne ſint *Salmacida ſpolia ſine ſudore & ſanguine.* ὅταν ἐμ-
Epict. Arri. lib. 1. c. 24. πέσῃ περίστασις, μέμνησο ὅτι σε θεὸς ὡς ἀλείπτης τραχεῖ νεανίσκῳ βέβληκεν, ἵνα ὀλυμπιονίκης γένῃ. *Cum tibi obtigerit diſcrimen aliquod, memento te à Deo quaſi Alipꝭes cum robuſto athleta commiſſum, vt in olympiis coroneris.*

LXXIV. SCAPERDA.

Aulicorum vita.

COLLOCATVR in circo trabs humanam ſtaturam altitudine exæquans, eademque perforata: traijcitur per foramen funis, è cuius extremitate religantur vtrinque adoleſcentes duo auerſi, qui valido niſu adurgentes, alter alterum in ſublime attrahere ſatagunt: quo certaminis genere victoriam reportat qui ſupremo ſtipite alterum admouerit. Ex quo non dubium eſt quin præcipiti lapſu deijciatur. Iulius Pollux refertur à Iunio in adagijs. *l.9. cap.8.*

AP. Euſtathius τῶν δυσχερῶν πάντα ad laborioſa molimina refert: mihi vero videtur in eo aulicorum ambitioſorum vita viuis coloribus exprimi, qui in tota vita ſcaperdam agunt, hoc vnum ſummis viribus conati vt ſe trudant, retrudant, extollant, deprimant, ad ſummum, opus omnium duriſſimum, ludum putent: ita inſana eſt aulicæ vitæ dulcedo.

Stet quicumque volet potens *Sen. in Thy.*
Aulæ culmine lubrico.
Me dulcis ſaturet quies,
Obſcuro poſitus loco,
Leni perfruar otio.

LXXV. SEPTEMTRIONALIVM ETHNICORVM MOS.

Inconſtantia ſuperſtitionis.

EST nonnullis gentibus ſeptemtrionis mos, quicquid primo diei diluculo in cœlo, terra, vel aquis viuum apparuerit, hoc ipſum ad crepuſculum huius diei pro numine fideliter adorare, vtpote aues, animalia, piſces, ac ipſos ſerpentes, & vermes, & præcipuè ceruum volantem, quem ob cornua, quibus capita iuuenum adornantur, inter nobiliora reptilia honorant. *Olaus Magnus c.2. l.3.*

AP. Bellè deſignat tabula hæreticorum in dementi ſuperſtitione inconſtantiam, qui ad omnem opinionis ſcopulum adhæreſcunt, & ſibi nouos quotidie deos, nouos ritus faciunt.

Nil mouiſſe ſalus.

LXXVI. SEPTEMTRIONALIVM RITVS.

Superſtitionis inconſtantia.

SEPTEMTRIONALIVM quidam quicquid primo diluculo in cœlo, terra vel aquis viuum apparuerit, toto eo die, vſque ad crepuſculum pro numine colunt: huic oblationes ex oſſibus ſylueſtrium animalium & piſcium venatione quæſitas faciunt, quæ æſtate non incendunt, ſed hyeme in publicis congreſſibus comburunt.

Olaus Mag. lib. 3. cap. 2.

AP. Rectè cadit in dementem hæreticorum ſuperſtitionem, quæ excuſſa ſemel veræ fidei anchora, ad omnem opinionis ſcopulum adhæreſcit: vel in eos, qui Euripo mutabiliores ad omnium aut amicitiam, aut venerationem, animos repentè adiungunt, repentè quoque eos deſerunt, & nouos ſibi quotidie deos parturiunt, quib. certè conueniret iſtud lemma:

Hodie tu Iuppiter eſto.
Cras mihi truncus eris ficulnus, inutile lignum.

LXXVII. SINITARVM SACRVM.

Eleemoſynarum parſimonia.

SINITAE in ſacris, vbi aliquid in diſco, puta porcini capitis imas auriculas, reliquarum altilium vngues, vini guttas aliquot in ara ſimulachro appoſuerunt, qui vetus eſt libandi mos, cæteras ipſi dapes magno cum tripudio, & effuſa lætitia comedunt.

Maff. hiſt. Indic. lib. 6.

AP. Impietas Deo, & pauca, & contempta delibat, ſibi & plura, & meliora reſeruat, & quaſi ſola in poſſeſſionem rerum omnium venerit, nihil cum pau-

peri-

peribus communicat. quod D. Ambroſius egregiè carpit: quouſque extenditis diues inſanas cupiditates? nunquid ſoli habitabitis ſuper terram? cur eijcitis conſortem naturæ, & vindicatis poſſeſſionem naturæ? In commune omnibus diuitibus, atque pauperibus terra fundata eſt, cur vobis ius proprium ſoli diuites arrogatis? neſcit natura diuites, quæ pauperes omnes generauit: nudos fudit in lucem, egentes cibo, amictu, poculo: nudos recipit terra quos edidit: neſcit fines poſſeſſionum ſepulchro includere. *lib. de Nabuth, cap 1.*

LXXVIII. SPARTANORVM LANCEA.

Virtute decet non ſanguine niti.

DIo Chryſoſtomus orat. 4. refert apud Thebanos familiam quandam Spartanorum fuiſſe, qui hereditario quodam iure lanceæ ſpeciem corpori à natura inuſtam gererent, qua qui carerent pro ſpurijs & illegitimis habebantur.

Apodosis.

Ea demùm vera nobilitas eſt, quæ non tantùm maiorum ſanguine, ſed propria virtute, quæ per λόγχην iſtam σημεῖον γένους ſignificatur, nixa eſt.

Non facit nobilem atrium plenum imaginibus. Virtus eſt quæ facit nobilem.

LXXIX. SPARTANORVM SENATORVM MOS.

A Deo initia agendi capienda.

Senator apud Lacedæmonios cùm primùm creatus eſſet, veteri & laudabili more, omnia deorum templa frequentabat coronatus. *Plutarch. in Lycur.*

Ap. Benè ſapienterq; faciunt, qui à Deo omnium actionum ſumunt primordia: maximè verò ij penes quos eſt Reſpub. debent numen, conſiliorum fontem

tem, venerari, ſine cuius auxilio omnis humana prudentia fumus eſt. Val. Max. *Nam ſi priſci Oratores ab Ioue optimo, max. benè orſi ſunt: ſi excellentiſſimi vates à numine aliquo principia traxerunt: mea paruitas eò iuſtius ad fauorem tuum decurrerit, quod cætera diuinitas opinione colligitur, tua præſenti fide paterno auitoq; ſideri par videtur.* Errat tantum in numine, nimius Imperatorum aſſentator.

in prologo.

LXXX. SVSIDES.

Cupiditas rationis domina.

SVSIDES Mulieres ſolitæ dominari viris, vnde in omnem turpitudinem prolapſæ: nam vnguentis ornamentiſque optimis comptæ, maiore ambitione quam viri, pudicitiam deteſtabantur.

Clemens Recog. lib. cap. 9.

APODOSIS.

Peſſimum eſt Imperium, cum Gynæcea cupiditatum ſe in dominam rationem effundunt atque affigunt humi, quod Horatius ait, *diuinæ particulam auræ.*

LXXXI. SYBARITAE GALLOS ET MALLEOS NON FERVNT.

Concionatores improbis moleſti.

PRIMI Sybaritæ, quæ cum ſtrepitu exercentur artes, vt fabrorum, ærariorum, & materiatorum in ſuam ciuitatem recipi noluerunt, & ne alicunde ſomnus interrumperetur, gallos perpetuo exilio multarunt.

Athen. l. 12.

APODOSIS.

Voluptuarij homines, dum palpum vbique quæritant, reprehenſionem veritatis, quaſi mallei ſtrepitum fugitant, & diuini verbi præcones longum valere iubent, Aeneanum illud imprecantes, quod eſt apud Plutarch.

in quæſtionib. Græcis.

Mu-

Μήποτε νοσθήσαιτε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Nunquam redeatis dilectam in patriam terram.

LXXXII. TAVRORVM REGVM MOS.

Amici aures regum.

APVD Tauros rex cùm mortuum luget amicum, auriculæ ſuæ partem, nonnunquam totam abſcindit Nicol. Damaſcenus in Tauris: ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποθανόντος φίλου ἢ μέρος ἢ τὸ ὅλον ἀποτέμνει ὤτων.

APODOSIS.

Oculi & aures regum fidi, & prudentes amici, quos cū amittunt, toties partem ſui amittunt. Dion. orat. de regno: ὁπόσους γὰρ ἄν τις ᾖ κεκτημένος ἑταίρους, τοσούτοις μὲν ὀφθαλμοῖς ἃ δεῖ ἀκούει. *quot quiſque ſibi compararit amicos, tot oculis quæ vult ipſe videt, tot auribus audit ea quæ oportet.*

LXXXIII. THVRIFERAE REGIONIS IVDICIA.

Prouocatio ad alium iudicem non debet eſſe temeraria.

IN regione thurifera, ſi quis iudices male iudicaſſe putet, feneſtram in ſuprema palatij parte catena reuinctam, apprehenſa catena trahit, & reſerat. tum rex hoc vbi reſciuerit, eo, qui conqueſtus eſt, acceſſito ius dicit: malè à iudicibus ſi eſt pronuntiatum, occiduntur: ſin rectè, qui feneſtram mouit, interficitur. Λιβανοφόρος. *dicitur Abathenaos.*

APODOSIS.

Hæc parabola reos monet, vt conſultè ad aliud forum appellent: iudicibus autem vulgatum decantat,

Diſcite iuſtitiam moniti, & non temnere diuos.

LXXXIV. THVSCA TIBIA IN SVPPLICIIS.

Muſica importuna.

Athen. l. 12. ALCINIVS Thuſcos ad voluptatem eſſe adeò propenſos refert, vt tibiæ cantum adhibeant, cùm ſontes flagris cædunt.

AP. Rectè prouerbiali figura dicetur in muſicam importunam: vel in eos qui cum dolorem inferant, volunt tamen iucundum videri, & ſuauibus fictorum verborum lenimentis irrogatos corporis cruciatus permulcent.

Satis eſt ſemel perire.

LXXXV. TIRYNTHIORVM SACRVM.

Conſuetudinis vis.

THEOPHRASTVS lib. de Comœdia, ſcribit Tirynthios ridiculos, & ad res ſerias inutiles, ad oraculū Delphicum ſe contuliſſe, eius monitu ab eo vitio liberari exoptantes, vaticinatumq; Deum fuiſſe, immolatum Neptuno taurum ſi continentes riſum in mare abijcerent, ceſſaturam eam ridendi conſue-*Athen. li. 6. pag. 161. Deipnoſoph.* tudinem. Illos autem metuentes, ne quid peccarent aduerſus Dei reſponſum, ſacro pueri ne intereſſent, vetuiſſe: vnum tamen cum id reſciuiſſet, turbæ permixtum alijs cum clamore eum aſpellentibus dixiſſe: quorſum hæc? an Sphagium veſtrum, hoc eſt, peluim ad excipiendum hoſtiæ ſanguinem, ſubuertam, timetis? illi continuò riſerunt: neque enim vas vllum oportebat, quo cruor exiliens exciperetur victimæ, præſertim quæ in profluentem abijceretur.

D. Auguſtinus. AP. Ex ea parabola diſcimus vim conſuetudinis eſſe tenaciſſimam: *Lex enim peccati eſt violentia conſuetudinis, qua trahitur & tenetur etiam animus inuitus, eo merito quò in eam volens illabitur.*

LXXXVI.

LXXXVI. VICTIMA IVNONIS CONIVGALIS.

Amor coniugum.

ANTIQVI Iunoni γαμηλίῳ nuptiales victimas felle destitutas offerri volebant.

APODOSIS.

In connubijs amorem & concordiam regnare, fel omnino abeſſe oportet.

Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Diuulſus querimonijs
Suprema citius ſoluet amor die. *Horat. Od. 13. lib. 1. carm.*

Diſertè autem Plutarchus hanc ſimilitudinem proſequitur in coniugalibus præceptis: οἱ τῇ γαμηλίῳ θύοντες Ἥρᾳ, τὴν χολὴν οὐ συγκαθαγίζουσι τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς, ἀλλ᾽ ἐξελόντες ἔῤῥιψαν παρὰ τὸν βωμόν. Αἰνιττομένου τοῦ νομοθέτου τὸ μηδέποτε δεῖν χολὴν μηδὲ ὀργὴν γάμῳ παρεῖναι.

LXXXVII. VITIORVM INTERITVS.

Confeſſio.

PRAECIPVVM feſtum Perſarum vitiorum interitus, quo ſerpentes & venenata omnia Perſæ cōficiebant, & magis offerebant pro inſigni pietatis argumento: hac via gratam ſe rem bonis dijs, moleſtam verò læuis numinibus facere arbitrati. *Agathias lib. 2.*

APO. Serpentes, peccata: interitus peccatorum, confeſſio. Auguſtin *Confeſſio eſt ſalus animarum, diſſipatrix vitiorum, expugnatrix dæmonum: quid plura? obſtruit os inferni, & paradiſi portas aperit.* *De pœnitentia.*

PARABOLARVM HISTORICARVM

Liber Sextvs.

AVES.

I. ACCIPITER AB ARDEA SVPERATVS.

Mens antea generoſa à voluptate oppreſſa.

NON caret admiratione pugna Falconis cum Ardea. Nam ſi hæc ſupra Accipitrem volatu contendere poteſt, & ſibi illum ſubijcere, ſuis excrementis reſpergit, quo gnaui alioqui alitis pennæ ita hebeſcunt vt ad pugnam ſit inutilis, nec difficili admodum labore ab hoſte ſuperetur. Quare Falco hoſtis inſidias quanto poteſt ſtudio euitans, tamdiu ex obliquo cum illo in aere congreditur, donec tandem occaſione oblata ſuperior factus, ardeam magno impetu deturbet.

Vide pict. apud Camer. in ſymbol.

Ap. Hoc artificio vtuntur dæmones: qui ſi generoſam mentem videant, ad præclara quæque ſua ipſius indole incitatam, conantur in primis voluptate quaſi cœno illinere, ex quo emortuæ pietatis vires facilè contabeſcunt: *nihil enim eſt* (vt ait Seneca) *tam mortiferum ingenijs quam voluptas*, ὁι γὰρ ἀπολαυστικῶς ζῶντες ἐυχερῶς ἀφρόνες γίνονται. Poſtquam verò his voluptatum ſordibus inquinati ſunt animi,

Ariſt. in Polyt.

Nemo

Nemo animum ſummi memorem genitoris in altum *Prudent. in Hamartig.*
Excitat, ad cœlum mittit ſuſpiria nemo:
Nec recolens apicem ſolij natalis ad ipſum
Reſpicit auctorem, nec ſpem ſupra aëra librat:
Sed mentem grauidis contentus ſternere curis,
Indigno ſubdit domino, perituraq; pronus
Diligit, & curuo quærit terreſtria ſenſu.

II. ACANTHIS IN SPINIS.

Studia in paupertate.

ACANTHIS auis viuit in ſpinis, quæ tamen ſumma cantus amœnitate floret. Ariſt & Æliã. φθέγγεται τ' εὐμελὲς καὶ εὔμουσον, ex Ariſt. non ἄμουσον, vt habent nonnulli codices. *l.10.c.32.*

AP. Studioſi multi ſuauiter canunt, licet in labore & paupertate durè & parcè victitent, contra qui diuitijs affluunt ſæpè ſunt elingues. Archeſilaus dicit: τὴν πενίαν λυπηρὰν μὲν εἶναι ὥσπερ τὴν Ιθάκην ἀγαθὴν δὲ κουροτρόφον ἐθίζουσαν συνεῖναι λιτότητι, καὶ καρτερίᾳ, καὶ καθόλου γυμνάσιον ἀρετῆς ἔμπρακτον. Strob. Paupertatem duram quidem eſſe non ſecus ac Ithacam, præclaram verò adoleſcentum nutricem, quæ aſſuefaciat homines victus tenuitati, laborumque tolerantiæ, ad ſummũ, *Gymnaſium eſſe virtutis efficax.* Quod autem Acanthis appoſitum ſit ſymbolum literatorũ, declarant etiam perpetuæ cum aſino inimicitiæ cuius rei meminit Ariſt. Ὄνος καὶ ἀκανθίδες πολέμιοι, αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν βιοτεύουσιν, ὁ δέ, ἁπαλὰς οὔσας ἐσθίει τὰς ἀκάνθας. *Serm.93.* *l.9.hiſt. Animal.c.1.*

III. ÆGOCEPHALVS.

Agelaſtus.

AVIS eſt quæ liene caret, eſt autem lien riſus ſedes ſicut fel iracundiæ, iecur amoris, αἰγοκέφαλος ὅλως σπλῆνα οὐκ ἔχει. *Ariſt. hiſt. Anim. l.2. cap.15.*

AP. Παροιμιακὸν σχῆμα dicitur in eum qui nulla iucundiore conſuetudine corrugatam frontem ſerenare, & ad riſum pellici poteſt. Talis fertur fuiſſe Heraclitus ille, de quo Iuuenalis:

Quod de ſapientibus alter
Satyr. 10. *Ridebat quoties à limine mouerat vnum*
Protuleratq; pedem: flebat contrarius alter.
Sed facilis cuiuis rigidi cenſura cachinni:
Mirandum eſt, vnde ille oculis ſuffecerit humor.

IV. HALCYONES.

Virginis partus.

HALCYON auis eſt paulò amplior paſſere, colore cyaneo ex parte maiore, tantum purpureis & candidis admixtis pennis: canit in arundinetis: nidum, vt putant, ex ſpinis aculeatis concinnat, fœtificat brumâ, qui dies halcyonides vocantur, placido mari per eos, & nauigabili: Ita fœturæ gratiſſimæ animantis ponunt venti, & mare ſternitur. Vide Plin *l.* 10. *c.* 32. & Ar. *de animal. l* 9, *c.* 14.

APODOSIS.

Inſtar Halcyonis Deipara Virgo, tenuis quidem vt putabatur apud homines; ſed apud Deum virtute permagna. Color auis Cyaneus ſiue cœruleus originem cœleſtem ſignificat, candidus puritatem, purpureus regalem proſapiam, cantus inter arundineta lœtitiam cœleſtem in vitæ paupertate: nidulus ex ſpinis, ſpeluncæ Bethlemiticæ rigidam aſperitatem fortificatio hyemalis, natalem Chriſti in hyeme maris tranquillitas in partu halcyonum, pacem quæ naſcente Chriſto, vniuerſo terrarum orbi felix illuxit:

Ver magnus agebat
Orbis, & immitis parcebat flatibus Euri.

V. AL

V. ALCYON.

Coniugalis amoris ſymbolum.

PLVTARCHVS Alcyonem ſapientiſſimum diuiniſſimumque marinorum animal appellat, non modò ob induſtriam qua cæteris antecellit; ſed etiam quod mariti eſt amans adeò, vt non vno quodam ſed quolibet anni tempore cohæreat congreſſuſque huius admittat, non per libidinem, vt quæ alteri nulli prorſus miſcetur, ſed beneuolentiæ coniugalis, & amicitiæ ſtudio. Eundem grauem iam annis & ægrè ſequentem γηροφορεῖ καὶ γηροτροφεῖ, ſuſcepta cura, fert fouetq; ſenem, nuſquam deſtituens, nunquam poſt ſe relinquens, nam & dorſo impoſitum geſtat.

APODOSIS.

Felices ter, & amplius.
Quos irrupta tenet copula, nec malis **Horat.**
Diuulſos querimonijs
Suprema citius ſoluet amor die.

In eo charitatis coniugalis argumento ſpectabilis eſt pietas vxoris Eduardi Angelorum Regis filij: qui cum itinere ad ſanctum Sepulchrum ſuſcepto, inſanabilem plagam venenato Mauri gladio inflictam accepiſſet; pia coniux Hiſpaniarum Regis filia, manantem quotidie ex vlcere mariti purulentum humorem lingebat, ſolius amoris melle conditum: vnde illi ſanitatem, ſibi immortalem ex amore coniugali gloriam peperit. **Rode. Sanc. p. 101. Hiſt. Hiſp cap. 4.**

VI. ASTERIAS, ΑΣΤΕΡΙΑΣ.

Pigritiæ fuga.

AVIS nomine Aſterias manſueſcit in Ægypto, & eatenus humanam vocem intelligit, vt ſi quis

huic conuicium faciens vel appellauerit ſeruam, ex ea contumelia iraſcatur : vel eandem ipſam vocauerit pigram, ea ſic dolenter, tanquam ignobilitatis & ſegnitiæ arguta, indignetur.

AP. Aſterias ſymbolum eſt diligentiæ & generoſitatis. Turpis & homine indigna eſt pigritia: natus eſt homo ad laborem vt auis ad volatum : ὃ μὴ γενέσθαι, οὐδέν, τὸ δὲ γενέσθαι, πόνος.

Apollonius. Dionyſ.

VII. ALES VENATOR.

Impoſtor.

MERVLIS affine genus quoddam eſt venaticum & captioſum, colore atrum, ſplendidè canorū: rectè ex eo venaticum appellatum, quod ex auibus multas ſui cantus permulſione ad ſe allicit, & capit: cuius ingenitæ hæc auis præſtantiæ non ignara, eo munere naturæ ad voluptate & cibo ſe explendam vti videtur. Nam ex ſui cantus auditione & belliſſimas oblectationes habet, & aucupio & venatione proximè ad ſe accedentium auicularum exſaturatur. Quod ſi quando quiſque hanc captam concluſerit in caueam, non modò canere omittit, verum etiam pro ſeruitute ſua à venatore pœnas ſilentio ſumens, muta permanet atque elinguis.

Æli. lib 8. de animal. cap. 14.

AP. Typus eſt impoſtoris, qui propinare ſolet.

Immixto liuentia mella veneno.

VIII. ANSER LAVRO INIMICVS.

Indoctus.

ANSER laurum Phœbi arborem ſibi exitialem aderſatur, & declinat. AElianus.

l. 5. c. 29. Εἰ γὰρ καὶ ἐξαυαίνοιτο ὑπὸ λιμοῦ, δάφνης φύλλον οὐκ ἂν φάγοι, οὐκ ἂν πάσαιτο ῥοδοδάφνης. Etiamſi fame contabeſceret, lauri folium non comederet, ne Rhododaphnen quidem guſtaret.

AP

AP. Ingenium à Poëticis diſciplinis auerſum hoc χήματι ſignificatur. Talis ille fuit ſenator Cumanus qui cæteris de alendo in vrbe Homero conſilium agitantibus diſſuaſit, fore enim aiebat ſi is reciperetur in vrbe turbam ὁμήρων multam & inutilē: homo Midæ auriculis ſi quiſquam alius digniſſimus. *Herodot. in vita. Homeri.*

IX. ANSERES TAVRI MONTIS.

Lingua coercenda.

ANSERES Taurum montem peragrantes magno aquilarum metu ſinguli mordicus lapidem tenent, ne clangore prodantur, tanquam enim ſilentij frænos ſibi inijcientes; montem tranſuolant, ὥσπερ οὖν ἐμβαλόντες σφίσι στόμιον διαπέτονται. Ælian. *l. 5. de an. c. 20. 19.*

AP. Anſeres, ſilentij prudentes obſeruatores: lapis ratio ſilentij frænum: aquila, dæmon dictorum factorumque auceps. *Iſidorus Peluſiota* Cyro monacho. χαλίνωσον τὸ γλώττης τὸ ὀξὺ τὸ μεῖζον, καὶ ἁπάντων τῶν γηΐνων μελῶν ἡ γλῶσσα ὡς δυσκάθεκτός ἐστι. Linguæ celeritatem fræno coërceri, maximum enim terrenorum omnium membrorum lingua eſt, vt quæ ægrè retineri poſſit. *ep. 325. l. 1.*

Infrænis oris vectigal calamitas.

X. EQVVS AB ANTHO SVPERATVS.

Ferocia ab imbecillo cohibita.

FLORVS auis eſt paluſtris, coloris pulchri, oculorum acie debili, quæ cum equo ſemper pabuli gratia dimicat, dorſo eius inſilit, colla & armos vellicat, & his armis freta cum plerumque abigit à pabulo, Ἄνθος δὲ ἵππῳ πολέμιος, διελαύνει καὶ τὸν ἵππον ἐκ τῆς νομῆς. *Ariſt.*

AP. Robuſta quæque ſæpè vel ab infimis debellantur. Ita infirma elegit Deus ad impotentem robuſtorum ferociam compeſcendam.

Parua necat morſu ſpatioſum vipera taurum,
Ouid. *A cane non magno ſæpè tenetur Aper.*

XI. AQVILA AD CORNICES.

Inimicos virtute vlciſci.

CORNICIBVS ſtudium eſt Aquilas irritare: hæ verò illas præclarè contemnunt, & deorſum ferri ſinunt. Ipſæ ſurſum ſubuolantes æthereum locum (Al lib. 5. cap. 22.) celeri alarum remigio ſecant; quod quidem ipſum non Cornicum timore agunt. Quiſnam hoc dicat, qui planè ſciat Aquilarum vim? ſed potius præclara quadam animi magnitudine earum infra ſe volantium lapſus lubenter intuentur.

APODOSIS.

Præclarum eſt ſymbolum inuidorum, qui generoſi hominis adhuc prima face ſurgentis virtuti obſtrepunt. At ille quo magis inuident eo nititur altius & infra ſe volantes corniculas irridet.

Sola virtute ſequantur.

XII. AQVILÆ FEL, ΑΕΤΟΥ ΧΟΛΗ.

Seueritas moderata.

AQVILAE fel Attico melle temperatum hebeſcentibus illitum oculis viſum efficit quam acutiſſimum: Εἰ οὖν μέλιτί τις Ἀττικῷ τὴν χολὴν αὐτοῦ διαλαβὼν ὑπαλείφοιτο, ἀμβλυνομένοις ὄψεσι. (Aelian. lib. 1 de Animal. cap. 62.)

APODOSIS.

Seuera grauis hominis reprehenſio amore & humanitate condita, mentis tenebras diſſipat, & eos (Auſon. ad Theodoſ.) qui prius erant ſolutioris vitæ ad meliorem frugem reuocat:

Blando vis latet imperio.

XIII. AQVILÆ OVA IN PELLE VVLPINA.

Robur additum calliditati.

ALBERTVS grandem Aquilam eſſe ait in Septẽtrione, quæ duo oua ſemper parit, eaque Vulpis pelle inuoluta in cacuminibus ramorum ſuſpendit, vt Solis calore foueantur.

APODOSIS.

Rectè hoc ſymbolo ſignificatur robur calliditatis inuolucris tectum ad tempus, iuxta Lyſandri dictum, qui Leoninam cum Vulpina coniungere ſe dictitabat.

XIV. AQVILÆ IVVENTVS, EX SADAIA.

Renouatio vitæ.

SADAIAS Aquilæ iuuentutem ita renouari putat, tradit eam adeò ſublime volando aſcendere, vt æthereo calore plumæ accendantur, atq; ita nudatam delabi in præfrigidum fontem ac puteum, cuius frigore calor medullarũ adaugetur, ac per antiperiſtaſim aliquandiu ipſa quieſcente donec plumæ ſuccreſcant, & in nouam prorſus auem exeat. *Albert. Animal. lib. 23.*

APODOSIS.

Sic demum noui homines ſumus, cum cœleſti amore plumea vanitas incenditur, & fonte ſacramentorum abluti nouo germine pubeſcimus. Attigit quoque hanc ſimilitudinem Aratus Diaconus a.

Nam debilis æuo
Et declinatis ſenio iam viſibus ales *In Acta Apoſtol.*
Flammiuomo ſub ſole iacet, pennaſq; grauatas
Eius in igne fouet, nocturnaq; lumina pandit,
Atque oculos radiis ardentibus ingerit ægros
Ad veterem reditura diem.

XV.

XV. AQVILA INTER PSITTACOS.

Vltio opportuna.

Alb. Magn. Animal. li. 8. c. 2.

AQVILA ſi incidat in multitudinem cornicum aut pſittacorum adhuc imbecillior, ab ijs ſe deplumari patitur quidem, vel inuita: at meminit iniuriæ, dataque poſtea occaſione obuias perimit.

APODOSIS.

Vir generoſus plerumque ab infimis indigna patitur iram concoquens, donec data occaſione animaduertat. Vitandæ potentum offenſæ, qui vel leuiter læſi, *plumbeas iras* gerunt.

Χαλεπαὶ δ' ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί. Οδυσ. ρ.

XVI. AQVILÆ PVLLVS VNVS.

Monarchia.

Pl. l. 10. c. 3.

EXCLVDVNT pullos binos, alterum expellunt tædio nutriendi.

APODOSIS.

Effigies eſt hæc Monarchiæ, *vnum Imperij corpus vnius animo regendum.* Tacit. in Annal. εἰ ἐθέλουσι δύο ἥλιοι εἶναι, κίνδυνος πάντα συμφλεχθέντα διαφθαρῆναι: *Si duo vellent eſſe ſoles, periculum eſſet ne omnia conflagrarent.* Et hoc opinor timent Ranæ in lepidiſſima Phædri Fabella:

Vxorem quondam Solem velle ducere,
Clamorem Ranæ ſuſtulere ad ſydera.
Conuicio permotus quærit Iupiter
Cauſam querelæ. Quædam tum ſtagni incola,
Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
Cogitq; miſeras arida ſede emori:
Quidnam futurum eſt ſi crearit liberos?

XVII. AQVILA A POLYPO DOMITA.

Deluſit hiantem.

QVVM in ſaxum non admodum è mari eminens Polypus aliquando correpens aſcendiſſet, ibique cirris explicatis ſumma cum voluptate à tepore Solis caleſceret: Aquila acris & acuta quanto potuit maximo alarum impetu in polypum inſiluit: ſed piſcis, & hic circumplicantibus aquilam, & pertinaciter adhæreſcentibus cirris, in profundum detraxit hoſtem capitaliſſimum, ſimul & interfecit, *Æl & Antipat. Theſ. epig. anth. l.1. tit. piſces.*

Πόλυπος εἰναλίη ποτ' ἐπὶ προβλῆτι τανυσθεὶς,
Ηελίῳ ψύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα.
Οὔπω δ' ἦν πέτρῃ ἴκελος χρόα. οὕνεκα καί μιν
Αἰετὸς ἐκ νεφέων ὀξὺς ἔμαρψεν, ἰδών.
Πλοχμοῖς δὲ εἱλιχθεὶς πέσεν εἰς ἅλα δύσμορος. ἦ ῥα
Ἄμφω καὶ θήρης ἤμβροτε καὶ βιότου.

XVIII. AQVILA PVLLVM EIICIENS.

Ἀφιλοστοργία.

INIQVISSIMA circa pullorum educationem Aquila eſt: Alterum enim ex duobus quos excluſerit in terram eiectum pulſu alarum allidit, & alterum tantum educat fœtu proprio, dum laborem fugit educationis, abdicato.

APODOSIS.

Huiuſmodi ſcilicet parentes illi ſunt, qui paupertatis prætextu infantes exponunt, quique in diſtribuenda hæreditate erga liberos nimium inæquales ſe exhibent, ἐν τῇ διανομῇ τοῦ κλήρου, ἀνισότατοι περὶ τὰ τέκνα. *Aut. Græc. apud Paulũ Mel. antiq. loc.comm. ſyllogiſtam.*

XIX. AQVILÆ PENNÆ.

Societas imparium.

NON modo præſentem & viuentem Reginam auium Aquilam cæteræ omnes volucres extimeſcunt, atque eius conſpectum exhorrent: ſed & pennę eiuſdem ſi quis cum aliarum pennis commiſcuerit, incorruptæ atque integræ manent; aliæ cum alijs communitatem non ferentes, putreſcunt.

Ælian. l. 9. c. 11. de ani.

AP. Tenues homuli magnorũ conſuetudine atteruntur, nec eorũ aut faſtus ferre, aut profuſionẽ pecuniæ adæquare poſſunt. Itaque in vitæ conſuetudine τὴν κατ᾽ σαυτὸν ἔλε, ſecundum vetus dictum. *Amicitia aut pares accipit, aut facit.* Significat præterea Aquilæ penna virum magnæ auctoritatis, alicuius mali & calamitatis depulſorem. Nam auctor *Geoponicon l. 1.* ait ad auertendum grandinis periculum multum valere lapidem Chalazitem ferro appulſum, vel aquilæ alam dextram in medio agro defixam.

Αἰετοῦ πτερὸν τὸ δεξιὸν λαβὼν, μέσον τοῦ χωρίου χῶσον.

XX. AQVILA IMPERATORIA AVREAE PYRAE INSIDENS.

Excelſa mentis generoſitas ſupra omnem rerum humanarum ſpeciem erecta.

IN Imperatorum exequijs ſtatuebatur in campo Martio pyra phari inſtar, multis tabernaculis contignata, quorum ſuperius inferiori ſemper contractius & paulatim gracileſcens aſſurgebat, donec ad ſummum ventum erat, in quo regina auium Aquila conſidebat, & inferiores quidem domunculæ exterius auro, purpuraque veſtitæ, intus lignorum aridorum copia fartæ, vi ignis immiſſa validè deflagrabant: ex ſummo apice victrix aquila flammas inferiores deſpectabat, & ardoribus intacta euolabat, vt ani-

animam Imperatoris in cœlum deferre videretur.

AP. Mundus inſtar eſt pyræ deflagraturæ, ſpecie quidem nobilis & opulentus, ſed intus ligna purida, ſordes & ramenta habet: recondita varia tabernacula, diuerſarum vitarum gradus & ordines ſignificant, qui quantumcunque ſpecioſi ſint & eximij, tamen pereunt: ſola in apice aquila deridet flammas & ſe librat in cœlum. Sic Mariæ contemptrix mundi anima, ſupra vitæ humanæ æſtus, ardores, incendia, delicias, fucos, peccata, miſerias, eminet, & ad Deum euolat. *Vide Xiphil. in Hug. & Herodia. in Seuero.*

Ardens euexit ad æthera virtus.

In eodem argumento Maximilianus ſecundus pinxit in ſymbolo aquilam in nubibus volantem, humi verò coronam, gladium, haſtam, mundum cum lemmate:

Nil humana moror, dum ſuper aſtra feror.

XXI. AQVILA IOVIS.

Abſtinentia Sanctorum.

AQVILA violentum & auarum animal captu viuit, & carnes appetit: Nam ad ſe explendam lepores, hinnulos, anſeres, & alia pleraque capit. Vna tantum ex Aquilarum genere, quæ Iouis appellantur, carnes non attingit, ſed & ad victum ei herba ſatis eſt & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullum tamen animantem edit Ælian. l. 9. c. 10. Simile de Miluis narrat Pauſanias, qui Ioui olympio conſecrata minimè attingunt. *l. 5. ſeu in Eliac priore p. 10. 107.*

AP. Sanctorum & religioſorum hominum abſtinentia ſignificatur, qui plenius Deo ſe manciparunt & cœleſti maximarum rerum contemplatione, vt Aquilæ Solis radijs recreantur. Eſt autem puriorum mentium & egregiarum virtutum propria abſtinentia: ἀποχὴ τῶν βρωμάτων πρὸς τὴν γυμνασίαν τῶν μειζόνων κατορθωμάτων ἐστιν. *Iſid. Pel. epi. 32. ad Lam. Monach.*

XXII.

XXII. AQVILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat meſſor, vt aquam è proximo hauriret, videt implicatam à ſerpente aquilam teneri, nec vllum ei patere effugium; falce ſerpentem diſſecat, & vinculis auem expedit non ingratam. Cum enim iam reuerſus è fonte cum cæteris bibiturus eſſet, qui ſe largioribus poculis exceperant, illa ſuperuolans excutit calicem, non ſine querela hominis qui aquilam ſeruatori malam reddere gratiam dictitabat, verum venenatum erat poculum quo compotatores ſocij extincti ſunt, ipſe verò mirabili caſu ſeruatus.

Ӕl. li. 17. de animal. cap. 37.

APODOSIS.

Gratia opportunè reddita præter ſpem.

Sic finem pietas contigit illa ſuum.

XXIII. AQVILA ALBA PYTHAGORAE.

Regis Galliæ fauor in muſas.

PYTHAGORAS inter ſuæ felicitatis indicia & cœleſtium fauorem, commemorabat ſe Aquilam albam aduolantem ſinu excepiſſe, ex quo ſe diuinum hominem factum, & multa ſupra mortalium captum ſciuiſſe dictitabat, καὶ τὸν ἀετὸν δὲ τὸν λευκὸν κατέψησιν.

Ӕlian l. 4. cap. 17.

APODOSIS.

Aquila eſt alba animo ſimul & candore LVDOVICVS REX, qui ſe literatis clementi fauore impertiens, ſapientiæ ſtudia excitat, & Muſas alit omni felicitate circumfluentes.

Totique ſalutifer orbi
Creſce.

XXIV. AQVILA SESTI.

Gratus animus.

EST percelebris apud Seſton vrbem Aquilæ gloria, educatam à virgine retuliſſe gratiã: aues primo, mox deinde venatus aggerentem. Defuncta poſtremo in rogum accenſum eius inieciſſe ſe, & ſimul conflagraſſe: quam ob cauſam incolæ, quod vocant Heroum, in eo loco fecere appellatum Iouis, & virginis. *Ælian. lib. 10. cap. 5.*

AP. Gratia referenda nullum officium magis neceſſarium: hoc vbiq; animantes, hoc muta mundi cõpages docet, at ingratus eſt brutis deterior:

Πίθος ὅδε τετρημένους, εἰς ὃν ἁπάσας *Lucian.*

Ἀντλῶν τὰς χάριτας, εἰς κενὸν ἐξέχεας. *Dolium pertuſum eſt, in quod omnia ingerens beneficia, fruſtra infudiſti.* *Ant. lib. 1.*

XXV. AQVILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Dæmon peccatores capiens.

AQVILARVM genus quod alij Chruſaëton, alij ſtellarẽ appellant, non ſæpè apparet, eius generis aquilã Ariſtoteles venari ait hinnulos, lepores, grues, anſeres ex cohorte. Aquilarũ maxima hæc exiſtimatur. In Creta vi taurum ab ea inuadi in hunc modum narrant. Interea taurus ſe cum capite prono demittit ad paſtum, ex inſidijs aquila in ceruicẽ inuolans crebras illi ac acerrimas plagas roſtro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & qua poteſt ſe in fugam confert. Et quamdiu in plano ac ſtabili loco fertur, ab aquilæ moleſtia requieſcit. Ea nimirũ quoad in planitiem excurrit, nihil ei negotij exhibet, ſed quieta inſiſtens, illum acerrimè obſeruat quocumque ingreditur. Cum autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuem acceſſiſſe videt, explicatis in orbem alis,

alis, illius oculos tegit: & ea quæ ante pedes ſunt, nihil illum prouidentem, magna vi præcipitem agit: tum laniatu ventrem appetens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negotio præda potitur, ab aliena præda humi ſtrata ſe continet, ſed ex ſuis laboribus gaudet, atque à communicando cum alijs ſe abſtinet. Poſteaquam expleta atque exſaturata eſt, ſua aſpiratione graui & terra reliquias imbutas relinquit, alijs iam ad vſum ineptas. Aliæ ab alijs longiſſimè nidificant, ne ob loci propinquitatem, pro præda illis ſit contendendum, & mutuæ ſuſtinendæ moleſtiæ.

Ælian. l.2. c.39. de animal.

AP. Hoc eſt ingenium dæmonis, vt primum fidei lumen eripiat, quo nos præcipites in omnium malorum voraginem celerius agat. Euſeb. Emiſſen. homil. 2. de ſymbolo. *Fides religionis Catholicæ lumen eſt animæ, oſtium vitæ, fundamentum ſalutis æternæ.*

XXVI. AQVILA TILGAMI, ΤΙΛΓΑΜΟΙ ΑΕΤΟΣ.

Auxilium inſperatum.

EST & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam Aquila olim infantem ſeruauit. Sed operæ precium eſt hiſtoriam integram explicare. amplum ſententiæ noſtræ teſtimonium futuram. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotem, regnum Aui adepturum Chaldæi prædixerunt. Hoc ille metuens durior in filiam eſſe, & vt omnis ſuſpicio abeſſet, arctiſſimè incluſam cuſtodiri voluit. Sed fruſtra ſuo conſilio rem fatalem impedire conatus eſt. Nam filia ex obſcuro quodam homine grauida peperit. Natum autem ex ea infantem cuſtodes regis metu ex arce (qua filia includebatur) præcipitarunt, forte autem præteruolans aquila, viſo infantis caſu, perſpicaciſſima nimirum auis, illico priuſquam terræ allideretur, volando ſubiens eum dorſo ex

ſo excepit, & in hortum quendam deportatum leniter depoſuit. Cum loci dominus inuentum, forma eius delectatus, amauit, educauitque: & Tilgamum appellauit. is poſtea in Babylonios regnum eſt adeptus. Hoc ſi cui fabula videtur, me quoque non approbare illi fatebor. Audio tamen Achæmenem Perſam quoque, à quo nobilis Perſarum proſapia deſcendit, Aquilæ alumnum fuiſſe. Simile refert Pauſa. de Ariſtomene, cum in Ceadem Laconum barathrum dimiſſus eſſet, ſubiiſſe Aquilam labentem. *Æl. lib. 12. Animal. cap. 21. in Meſſen.*

APODOSIS.

Repentinum & inſperatum auxilium in rebus deſperatis hac Icone ſignificatur, & quod aiunt Θεὸς ἐκ μηχανῆς.

Qua via nulla fuit; iam tum mihi currere viſus
Plus homine eſt.

XXVII. AQVILAE VALERIAE LVPERCAE.

Auxilium præter ſpem, ſeu, *Deus è machina.*

VALERIA Luperca, ad auerruncandam peſtem, ex oraculo erat immolanda Iunoni, cum deuolans Aquila victimarium cultrum rapuit, eundemq; buculæ iuxta templum paſcenti infixit. *Ariſtid. l. 9. italic.*

APODOSIS.

Repentinum à Deo, & inſperatum auxilium, turbidis ſæpe rebus influit, vt hanc non niſi diuino auxilio factam miremur ſerenitatem.

Maior agit Deus, atque opera ad maiora reſeruat.

XXVIII. ASTVRES.

Senectus honorabilis, vel, *Pietas in parentes.*

NARRAT Albertus, aucupes aliquot dum Aſtures venarentur in denſam arboribus ſyluam penetraſſe: illic eminus proſpiciunt Aſturem auem in *Hoc verbo Aſturis vſus Firmicus.*

Matheſ. v. melius opinor aſterias nominatur.

ſtipite defixam, & propè immobilem. Tum demirati cur non ex cæterarum volucrum ingenio ad hominum præſentiam euolaret, omperiunt debilem & cæcam grauiq; ſenio hebetatam. Interim dum frondibus inumbrati iuxta arborem ſedent in inſidijs, duo alij Aſtures iuniores onuſti præda & carnibus veniunt, quas minutatim conciſas in os cæcæ illius volucris ingerunt. Credibile eſt ſobolem fuiſſe, quæ inſigni pietatis exemplo θρεπτήρια parenti redderet.

APODOSIS.

Diſcant ex adumbratis animantium virtutibus pueri in ſe viuam erga parentes pietatis effigiem expreſſam gerere, & cum illo pietatis exemplari filio, dicere:

Ipſe ſubibo humeris nec me labor iſte grauabit,
Quo res cumq; cadent, vnum & commune periclũ,
Vna ſalus ambobus erit.

XXIX. ATTAGEN.

Gloria vana.

Ælian. l 4. c. 42. huius meminit Petr. in Sat.

ATTAGEN qua poteſt voce nomen ſuum loquitur, & decantat: ὃ ἴδιον τοὔνομα ᾗ σθένει φωνῇ φθέγγεσθαι, καὶ ἀναμέλπει αὐτό.

Ales Phaſiacis petita Colchis,
Et pictis Attagen decora pennis.

APODOSIS.

Attagen ſui ipſius laudator, hominem vanum & ſuperbum ſignificat ſuarum laudum buccinatorem

moral. 23. cap. 7.

D. Greg. *In hac itaque arrogantiæ quarta ſpecie, cre bro animus humanus labitur, vt id quod habet, habe re ſe ſingulariter glorietur. In qua tamen ſimilitudin diabolicæ vicinius appropinquat, quia quiſquis bonu ſe habere ſingulariter gaudet, quiſquis videri ſubl mior cæteris quærit, illum videlicet imitatur, qui d ſpecto bono ſocietatis Angelorum, ſedem ſuam ad Aqu lonem ponens, & altiſſimi ſimilitudinem ſuperbè ap*

ten

tens per iniquum deſiderium, quaſi ad quoddam culmen conatus eſt ſingularitatis erumpere. Superbiam nunquam in tuo ſenſu, aut in tuo verbo dominari permittas, in ipſa enim initium ſumpſit omnis perditio.

XXX. ATTAGENES AEGYPTIORVM.

Concionatorum minæ.

ATTAGENES aues ferunt ex Lydia in Aegyptum deportatas, & in ſyluam dimiſſas, primo Coturnicis vocem miſiſſe: poſt cum fluminis alluuione cœlum peſtilens factum eſſet, quo multi paſſim mortales perierunt, eiuſmodi aues non intermiſiſſe maiori oris expreſſione, quàm quemuis explanatiſſimæ linguæ puerum loqui, & dicere, τρὶς ὅις κακοῖς τὰ κακά. Ter mala malis. *Aelian. l. 25 de anim. cap 27.*

APODOSIS.

Bonorum eſt concionatorum cum in exteram regionem venerint, nō blanditijs, non minis ab officio deflectere, ſed improbis explicatiſſimè cœleſtes minas denunciare, niſi reſipiſcant.

Clama, ne ceſſes

XXXI. AVES CASIAE.

Amicitia opportuna.

SELEVCIDAE aues nunquam conſpiciuntur à Caſij montis incolis, niſi cum illarum præſidio eſt opus aduerſus locuſtas vaſtantes fruges, nec vnde veniant quove abeant cognitum.

APODOSIS.

Amici opportuni, & ad propulſandos caſus commodi:

Amicos res opima parant, aduerſa probant. *Pub. Syrus.*

XLVII. INDI AVRITI.

Delatores Otacouſtæ.

Cteſ. Ind. Phot. bibl. p. 93.

INDI ſunt (ſi modo Cteſię fabularum concinnatori credendum) quorum aures adeò latæ ſunt, vt operiant humeros, τὸν νῶτον ἅπαντα συγκαλύπτειν.

Apodosis.

Prouerbiali figura dicetur vel in Otacouſtas omnia auribus aucupantes, vel in ſtupidos, quando aures longiores, & laxiores ſtuporis plerumque ſunt indicium, οἱ τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντες πιθηκώδεις, οἱ δὲ μεγάλα, ὀνώδεις. *Quicumq; aures paruas habent, ſimiales ſunt: qui magnas, Aſinini.*

XLVIII. INDORVM ANCHORA AVREA.

Eloquentiæ ſanctitudo.

INDI anchoram ferunt auream, qua caducei vice vtuntur. Philoſt. in vita Apollonij lib. 3. c. 3. τὸν δὲ Ἰνδὸν χρυσῆν μὲν φέρειν φασὶν ἄγκυραν, ἣν νομίζουσιν Ἰνδοὶ κηρύκειον, διὰ τὸ πάντα ἴσχειν. Indum porro auream ferre anchoram dicunt, quam inſtar caducei habent, quod omnia coerceat.

Ap. Indus orator: anchora aurea, eloquentia, qua ipſemet orator, vt Mercurius virga,

Virgil. 4 Æneid.

—— *Animas euocat orco*
Pallentes, alias ſub triſtia tartara mittit,
Dat ſomnos, adimitq; & lumina nocte reſignat.
Illa fretus agit ventos, & nubila tranat.

XLIX. INDORVM DOLIA.

Eloquentia.

Phil. & Ph. p. 14.

INDI habere dicuntur in dolijs ventos, & pluuias, quibus regionem vel compluant, vel exſiccent.

Apo

APODOSIS.

Tales ſunt viri eloquentes qui flexanima illa facundia, ita dominantur, vt modò animos liquefaciãt modò inflamment, & pro ſuo arbitrio mutationem afferant. Itaque in eloquentis viri ſatellitio dicuntur eſſe venti, tonitrua, & fulgura, ſicut illi,

Cui militat æther,
Et coniurati veniunt ad claſſica venti.

Hoc diſertè Lucanus proſequitur in poëmatio ad Calphurnium Piſonem:

Nam tu ſiue libet pariter cum grandine nimbos
Denſaq; vibrata iaculari fulmina lingua, &c.

L. IVDICVM IMAGINES, ΑΧΕΙΡΕΣ.

Iuſtitia.

THEBIS imagines fuere iudicum ſine manibus, item Præſidijs, τοῦ Αρχιδικαστοῦ effigies conniuens oculis. καταμύουσα τοῖς ὄμμασιν. *Plut. in Iſid. & Oſirid.*

APODOSIS.

Αδωρος ἅμα δικαιοσύνη καὶ ἀνέντευκτος οὖσα.

Iuſtitia vera donis & congreſſu hominum non corrumpitur: ſed-

Aurea nunc verè ſunt ſæcula plurimus auro *Propl. l. 3.*
Venit honos; auro conciliatur amor,
Auro pulſa fides, auro venalia iura,
Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor.

LI. LYCHNOPOPOEIA.

Increatæ ſapientiæ honor & gloria.

ÆGYPTII Mineruam Saitem, tum alijs in rebus ſumma colunt veneratione, tum in eius honorem anniuerſarias ferias celebrantes feſtum conſecrarunt, quod ſuo nomine Lychnopopœiam appellant. Cum verò ſolennitatis eius quotannis ſtatum redit tempus, ſolent alij quidem lychnos nauigijs impo-

imponere, & Nilo ad vrbem vſque Saim peruehi, quo vbi peruenerunt, ad templum in quo ſimulachrũ Deæ collocatum eſt, inter cætera quæ lex religionis dictat hoc diligenter curant, vt Lychnos accendant ſub dio circa ſcenas & porticus extremas, vnde fit vt Sais per totam illam noctem ſacro igne quaſi in meridie Sole, illuſtretur.

Themiſt. orat. 2. ad Imp. Conſt.

AP. Increato lucis fonti ob cœleſtis ſapientiæ donum gratiæ à viris mortalibus debentur immortales. Quod ſi Ægyptij Lychnopopœiam celebrant in honorem lunæ (hæc enim Sairis Minerua) huic (opinor) ob lucis quam impertitur mortalibus vſurum gratulantes, Cur non Mariæ noſtræ, quæ pulcra eſt vt luna, facibus accenſis gratulabimur? Quod φωτὸς παγαὶς πορθμευτὰν (vt ait Syneſius) ſacratiſſimis viſceribus enixa eſt. Nec verendum eſt, ne faculas iſtas laudam; Deus, in quo immenſa eſt claritas, reſpuat.

Vaga cingitur aſtris
Luna, & in Oceanum riui cecidere minores.

LII. MEGARENSIVM COMITIA AD PLVRES.

Religio maiorum ſeruanda.

Pauſ. in At.

AESYMNO Megarenſi dum ſuper Republica feliciter adminiſtranda conſultat, reſpondiſſe oraculum narrat Pauſanias, referret ad multos, ſi quid gerere proſperè deſideraret. Ea de cauſa Megarenſes plures mortuos arbitrati, comitia ad heroum ſepulchra celebrant. Μεγαρέας εὖ δὲ πράξειν ἢν μετὰ πλειόνων βουλεύσωνται.

APODOSIS.

Hoc vtique conſilium dare oportet hæreticis. Referant ad plures, & audiant quid mortuorum oſſa, quid cineres, quid muti ſepulchrorum lapides, quid antiquiſſimarum baſilicarum clament marmora: θεὸν σέβειν κατὰ τὰ πάτρια.

LIII.

LIII. MELLIS ET LACTIS PRÆGVSTATIO.

Concordia & Charitas.

MORIS erat infantes à lauacro ſuſceptos, lactis & mellis guſtu primum imbuere, quod ad concordiæ ſignificationem factum putat Tertullianus. *Inde ſuſcepti lactis & mellis concordiam prægustamus.*

APODOSIS.

Chriſtiana charitas & animorum conſociatio incredibilis ab ipſis religionis cunabulis ſuſcipienda eſt, ijs præſertim qui ſeriò Chriſtum volunt conſectari, ἀγάπη πρώτη τῶν ἐντολῶν καὶ μεγίστη, ὡς κεφάλαιον τοῦ νόμου. *Greg. Naz. orat.* 16.

LIV. MEXICANÆ VICTIMÆ.

Felicitas improborum.

MEXICANI nonnunquam captiuos ornant pro deis, quibus ipſos ſunt immolaturi, & vnum fermè menſem ante deſtinatum ſacrificium omnibus delicijs proluunt, & honoribus extollunt infinitis, vt prætereuntes etiam cum veneratione adorent, dies ornatos oſtentat, nox in caueam clathratam conijcit, ad ſummum poſtquam triginta dies regali apparatu exegerunt, & iam ſatis pingues ad ſacrificium videntur, à barbaris mactantur, & ſolennibus epulis comeduntur. *Ex hiſtor. de nouo mundo de ſtat. Imp. pag.* 303.

APODOSIS.

Simile eſt omnino quod de Sacris ex Dione Chryſoſtomo dictum eſt, præclarum humanæ felicitatis in improbis documentum,

De tuo luditur corio.

LV. NEVRORVM VITA.

Crudelitas.

Solyn. Polyhiſt. pag. 58. edit. Pict.

NEVRI, vt accepimus (inquit Solinus) æſtatis temporibus in lupos transfigurantur. Deinde exacto ſpatio, quod huic ſorti attributum, in priſtinam faciem reuertuntur. Populus iſtis Deus Mars eſt, pro ſimulacris enſes colunt, homines victimas habent, oſſibus adolent ignes focorum.

APODOSIS.

Digni ſunt, qui omnibus proponantur in exemplum crudelitatis & impietatis, cum lemmate,

Κύκλωπες δὲ θεῶν οὐκ ἀλέγουσιν.

LVI. ONOBATIS, ΟΝΟΒΑΤΙΣ.

Plut in qu. Græcis.

CVMAEI mulierem in adulterio deprehenſam in eminenti lapide collocabant: deinde aſino impoſitam per vrbem circumducebant: donec iterum in priſtino lapide conſtituta ὀνόβατις & tota vita infamis pronunciaretur.

APODOSIS.

Is character ad adulterorum infamiam exprimendam eſt inſignis, qui idcirco cum aſinis componuntur in libidine, quibus vt nihil turpius, ſic nihil ſtupidius: luxuria enim omnem vim mentis & ingenij, veluti Circæis poculis extinguit, & cœlo natos homines mutat in belluas, an & ridendo dicere verum voluit Lucius Apuleius, qui ſe a ſua Photide in aſinũ transformatum, & ſexcentis laboribus conflictatum narrat per totam illam metamorphoſin, cuius partem ex Luciano deſcripſit? Non omittendum quoque hic exiſtimo Cretenſium ritum qui adulteros ignominiæ cauſſa lana coronant. Et hæc quidem corona redarguit adulterorum mollitiem, timiditatem, mulieroſitatem.

Adulteri lana coronati.

Ael. lib. 12. Var. hiſt.

LVII. OSCOPHORIA THESEI.

Vita humana lætitia & dolore mixta.

OSCOPHORIA feſtum Athenienſium, in quo præferebantur palmites racemis onuſti in memoriam Bacchi & Ariadnes. Hoc ipſum cum poſt Aegæi patris fatum celebraret Theſeus, ἐλελεῦ, Ἰοὺ, Ἰοὺ, in doloris gaudijq; ſignum cani iuſſit, vt eodem temporis veſtigio Athenienſes & patris morti ingemiſcerent & ſuæ gratularentur inaugurationi. Plutar. *in Theſeo.* ὅθεν καὶ νῦν ἐν τοῖς ὠσχοφορίοις στεφανοῦσθαι μὲν οὐ τὸν κήρυκα λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ κηρύκειον· ἐπιφωνεῖν δὲ ταῖς σπονδαῖς, Ἐλελεῦ, Ἰοὺ, Ἰοὺ, τοῖς παρόντας· ὧν τὸ μὲν σπεύδοντες ἀναφωνεῖν, καὶ παιωνίζοντες εἰώθασι, δὲ ἐκπλήξεως καὶ ταραχῆς ἐστι.

APODOSIS.

Læta triſtibus, triſtia lætis in humanis rebus commiſcentur.

Sincera bonorum
Pars nulli conceſſa viro.

LVIII. PANOEBORVM REGES.

Regum veneratio.

PANOEBI Regis defuncti corpus terra condunt, caput abſcindunt, inaurant, in ſacris collocant. τὴν δὲ κεφαλὴν ἀπονόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀνατιθέασιν ἐν ἱερῷ. *Nicol. Damaſ. in Panœbis.*

APODOSIS.

Magno omnibus honori reges eſſe oportet, qui ſunt θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, vt ait Plato.

Εἰκὼν δὲ βασιλεὺς ἐστὶν ἔμψυχος θεοῦ.

Addit Xenophon honoris & gratiæ radios à Deo Regibus eſſe impreſſos.

Ἐμοίγε δοκεῖ καὶ ἐνθεῶσθαι τιμῆτις, καὶ χάρις συμπρέπεσθαι ἀνδρὶ ἄρχοντι.

LIX. PARTHORVM REGIS MENSA.

Cœnipetarum ſeruitus.

POſſidonivs, libro quinto, Regem tanta ſuperbia elatum refert, vt ſi amicos fortè ad cœnam vocet, tractet indigniſſimè. non enim menſæ particeps eſt conuiua, verum humi ſedens Rege in ſublimi lecto recumbente, quod ab ipſo proijcitur, canis inſtar comedit, ac ſæpe ob leuem cauſam virgis cæditur, & cruore oblitus tanquam beneficio accepto gratias agit, & Regem pronus veneratur.

Ap. Imago contumelioſæ ſuperbiæ, & indigniſſimæ ſeruitutis cœnipetarum, quam plenius expreſſam à Luciano in libello de mercede conductis licet intueri.

Iuuen.ſat.5

Omnia ferre
Si potes, & debes, pulſandum vertice raſo
Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
Flagra pati, his epulis & tali dignus amico.

LX. PERSARVM MOS DE SVBVLCIS.

Luxuria odium.

SVbvlci apud Perſas à ſacris eliminabantur. *Herodot.lib.*2.nec mirum, quia dum Aegyptij volunt ἄνθρωπον ἐζώλη σημῆναι, χοῖρον ζωγαφοῦσι, vt habet Orus *lib.*2.35.vnde violæ albæ ſymbolum.

APODOSIS.

Immundarum cogitationum alumni, & Veneris ſacrificuli ſubulci ſunt omnium impuriſſimi, & ſacrorum myſteriorum communione indigni. Tertull. lib.de Pudicit. *Oportet cum peruenitur ad ſummum ſacerdotem Patris Chriſtum, de domo hominis noſtri in tempore hebdomadis auferri omnia impedimenta prius, vt mūda ſit qua remanet domus, caro & anima, & vbi*

& vbi introierit eum ſermo Dei, & inuenerit maculas ruboris & virorıs, extrahi ſtatim & abijci ſenſus mortiferos & cruentos. nam & Apocalypſis viridi equo mortem, ruſſeo autem Prœliatorem impoſuit.

LXI. PERSARVM OXYGALA.

Per acida itur ad dulcia.

REx ille Perſarum magnificentiſſimus, cùm inaugurarettur, antequam Cidarim ornamentum capitis regibus ſingulare, à Maximo Surena impoſitam acciperet, acidi lactis potionem ebibebat; *Plut. in Artaxerxe.*

APODOSIS.

Ordo fuit creuiſſe malis, ſic calicem doloris amariſſimum Chriſtus exhauſit antequam in gloriæ ſe reciperet domicilium. *Iuuencus lib. 3. de Euang. hiſtoria.*

Hunc quoniam calicem non eſt tranſire facultas.

LXII. PERSARVM SACRIFICIVM.

Pietas vera litat animo.

PERSAE, cum ſacrificarent, carnes hoſtiæ in ſuam rem conuertebant, ſolam animam Deo relinquebant. *Strab. libro 15.* τῆς γὰρ ψυχῆς φασι τοῦ ἱεροῦ δεῖσθαι.

APODOSIS.

Non qui ſumptuoſas diuitias ſine mentis erogat ſynceritate, Deum colit: ſed qui litat animo. Arnob. *Non eum qui ſollicitè relegit & hoſtias immaculatus cadit, qui aceruos dat thuris cremandos, hic numina conſentiendus eſt colere, aut officia ſolus religionis implere: cultus verò in pectore eſt, atque opinio de dijs digna, nec quicquam prodeſt illatio ſanguinis aut cruoris.* *lib. 4. aduerſus gentes.*

LXIII. PHENEATARVM PETROMA.

Litterarum ſacrarum honor.

EST apud Pheneatas in Arcadia Cereris fanum, in quo magna vt apud Athenienſes celebrantur myſteria. prope fanum lapides eminent duo prægrandes apta ſimul commiſſione compacti: hoc πέτρωμα appellant, & in eodē ſacras litteras quibus ritus myſteriorum continentur, aſſeruant. imminente Theſmophoriorum die lapides diſiungunt, & commentarium eductum legunt, lectum in priſtina ſede noctu reponunt. Tanto autem honore petroma venerantur, vt ad id iuſiurandum religioſè concipiant.

Pauſ. in Arcad. l. p. 249.

APODOSIS.

Multò profectò rectius honor ſacrarum literarum maximus eſſe & religioſiſſimus apud Chriſtianos debet. Iſid. Peluſ. epiſt. 339. ad Cynum αἱ δὲ ἱεραὶ πυκταὶ τῶν μαρτυρουμένων γραφῶν τῆς πρὸς θεὸν ἀναβάσεως κλίμακες. πάντα εἰσὶν τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Θεοῦ περιφερόμενα, ὡς δόκιμον δέχου χρυσίον, πεπυρωμένα τῷ Θεῷ τῆς ἀληθείας πνεύματι, vides ſacras literas vocari, *ſcalas ad cœlum; Aurum Dei ſpiritu probatum.*

LXIV. PISIDAE.

Parentum honor.

PISIDAE, primitias in ſuis conuiuijs parentibus libant vt Dijs, quod à Nicolao Damaſceno literis conſignatum eſt, ad commendandam ſingularem erga parentes obſeruantiam. Sed neque minus habet reuerentiæ quod ait Tertull. lib. de anima cap. 57. Naſamones propria captare oracula apud parentum ſepulchra.

APODOSIS.

Secundum DEVM honorandi à quibus huius lucis vſuram accepimus, quid quod Scythæ Iſſionides

nides caput purgatum patris inaurant adorantque pro ſimulacro ſolennibus & annuis ſacrificijs venerantur? *Herod.l 10. pag. 111.*

LXV. PITHOEGIA.

Scientiæ vſus.

PITHOEGIA, διὰ τὸ οἰγνύναι τοῖς πίθοις, feſta fuerunt Athenienſium, quibus poſtquam muſtum deferbuiſſet, ſolemni die, puta Nouembris vndecimo aperiebant dolia, libabant Ioui, amicis & ſeruis impertiebantur, precati antea, vt vſus vini, & prima illa libatio foret omnibus ſalutaris, ἀβλαβῆ καὶ σωτήριον εἶναι τῶ φαρμάκου χρῆσιν. *Plut.tom.2. opuſcul.*

APODOSIS.

Scientia donum eſt Dei, ſed tamen vt vinum prodeſt vel nocet pro vſus ratione. ſi qui vana gloria ſtimulati cum nondum deferbuerint æſtus cupiditatum, ad docendum illotis manibus accedant: periculum eſt ne ſe, & alios in diſcrimen adducant. contra bene, ſapienterque faciunt, qui cum iuuenilis veluti ardoris crapulam exhalarint, Deo anteà ſacris animorum piaculis conciliati, ad docendos alios accedunt, & acceptam à Deo ſcientiam in auditorum mentes diuidunt.

Sed fas haud vlli eſt exire in luminis auras
Non vocitante Deo. *Claudius Marius Victor.*

LXVI. PSYLLI INTER SERPENTES.

Viri Sancti in mundo mundi.

AGATHARCIDES dicit, in Africa Pſyllorum gentem eſſe, & nihil quidē quoad viuendi rationem à reliquis hominibus differre, verumtamen cum alijs nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere: non enim venenatas beſtias, quæ vel ictu vel morſu venenum relinquunt

eis quippiam nocere poſſe, neque aut ſerpentis morſu aut Phalangiorum mortiferis vulneribus vt cæteros homines affici, neque ſcorpionum aculeis lædi ſolere: cum enim venenatum quiddam ad eos acceſſerit, vel eorum corpus attigerit, vel aliquem dolorem exhauſerit, veluti ſoporiferam bibiſſet potionem, ſtupore affectum ac ſenſu priuatum ſopitur, & tamdiu debilitatur, quo ab illo Pſyllus receſſerit. Porrò natos ſibi infantes quomodo germani ac ſpurij ſint experiuntur ſerpentibus admotis, vt auri puritatem igne explorant aurifabri.

Æl. l. 16. cap. 27.

AP. Tales ſunt qui cum in medijs vitæ periculis verſentur, diuinis tamen inſtructi præſidijs non modo nihil vitij contrahunt, ſed & cæteris morbo impeditis medentur, ἀκτὶς ἡλίου κἂν ὁμιλήσῃ βορβόρῳ μένει καθαρὰ καὶ ἀμόλυντος.

Syneſ. in ep.

LXVII. PYTHAGORAEORVM CENOTAPHIA.

Apoſtaſia mors animæ.

PITHAGORAEI cenotaphia extruebant ijs, qui defeciſſent à Philoſophia, Orig. l. 1. in Celsũ. Meminit quoque Clemens Alexandrinus Strom. l 5. Πυθαγόρειον ἐξελαθῆναι τῆς διατριβῆς, καὶ στήλην ἐπ' αὐτῷ δὲ γενέσθαι οἷα νεκρῷ, διὰ ἐν τῇ βαρβάρῳ φιλοσοφίᾳ νεκροῖς καλοῦσι τοῖς ἐκπεσόντας τῶν δογμάτων.

APODOSIS.

Pro mortuo habendus qui ſpreta recta viuendi ratione, voluptatibus quas ipſe repudiarat iterum ſe fœdè mancipat:

O voluptas mundi, σκιὰ τῶν σκιῶν.

Heu quoties fidem
Mutatoſque Deos flebit, & aſpera
Nigris æquora ventis
Demirabitur inſolens.
Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui ſemper vacuam, ſemper amabilem

Sperat, neſcius auræ
Fallacis miſeri quibus
Intentata nites. me tabula ſacer
Votiua paries indicat inuida
Suſpendiſſe potenti
Veſtimenta maris Deo.

Hor. Od. l. 1. Carmin.

LXVIII. RVGIANI AB EQVO CONSILIVM CAPIVNT.

Appetitus Dominatus.

RVGIANI Baltici maris accolæ *Suantoniti* idolum colebant magna Religione. Alebatur huic ſacer equus albus, per quem auſpicia huiuſmodi ſumebantur, cum bellum aduerſum aliquam prouinciam ſuſcipi placuiſſet, ante fanum triplex haſtarum ordo miniſtrorum opera, diſponi ſolebat; in quorum quolibet binæ è tranſuerſo iunctæ conuerſis in terram cuſpidibus figebantur, æquali ſpaciorum magnitudine ordines diſparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore, ſolemni precatione præmiſſa à ſacerdote è veſtibulo productus, ſi propoſitos ordines ante dextro quàm læuo pede tranſcenderet, fauſtum gerendi belli omen accipiebatur. Sin læuum vel ſemel dextro prætuliſſet, petendæ prouinciæ propoſitum mutabatur. Nec prius certa nauigatio præfigebatur, quam tria continuè potioris inceſſus veſtigia cernerentur. *Sax. 14. hiſt. Danorum.*

APODOSIS.

Quid eſt aliud ab equo conſilium capere, quàm calcato rectæ rationis fœdere, & oppreſſa mentis face belluinis permotionibus ſe regendum tradere?

Vix te patiuntur vbi acres
Incaluere animi, ceruixq́ repugnat habenis.

LXIX. SACCARVM FELICITAS, ΤΩΝ ΣΑΚΚΩΝ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

Improborum proſpera.

SACCARVM feſtum celebratur apud Perſas, quo vnum ex captiuis ſumebant, morti iam addictum, cui in ſella regia ſedere, ſcortari, ſaliarem in modum epulari, omnia denique pro libidine agere licebat: finito deinde ludo beatus ille verberibus cæſus affigebatur cruci. Dion. Pruſæus καθίζουσιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βασιλέως, καὶ τὴν ἐσθῆτα δίδωσιν αὐτῷ τὴν αὐτὴν, καὶ τρυφᾷν καὶ παλλακαῖς χρῆσθαι.

Orat. 4. de regno.

APODOSIS.

In Octauio. Minutius Felix: miſeri in hoc altius tolluntur vt altius decidant: hi enim vt victimæ ad ſupplicium ſaginantur, vt hoſtiæ ad pœnam coronantur. In hoc adeò quidem Imperijs ac dominationibus eriguntur, vt ingenium eorum perditæ mentis licentia liberi nundinentur. Abſque enim Dei notitia quæ poteſt eſſe ſolida voluptas? Cùm ſit ſomno ſimilis, antequam tenetur, elabitur.

LXX. A SACRIS AVSPICANDVM.

In Africa nemo deſtinat aliquid niſi præfatus Africum. Plin. 38. cap. 2.

OMNES qui ſub tutela ſunt virginis, eamque vt dominam ſtudioſius venerantur, nihil omnino niſi prius inuocato eius nomine moliuntur, quo plenior ad Chriſtum pateat aditus. Bernardus. *Virgo regia ipſa eſt via, per quam Saluator aduenit procedens de ipſius vtero tanquam ſponſus de thalamo ſuo: per te acceſſum habeamus ad filium, ô benedicta inuentrix gratiæ mater ſalutis, vt per te ſuſcipiat nos, qui per te datus eſt nobis.* Notatione digna ſunt, quæ habet Surius in vita S. Gerardi, ad 24. Septemb. de cultu ipſius erga beatam Virginem: neque enim contentus perpe-

Serm. 2. de Aduentu Domini.

petuum ei Thymiama adolere, ita ad eius nomen & inuocationem affectus erat, vt ſi quis reus, clam à familiaribus ſancti viri edoctus, veniam ab ipſo peteret, per nomen matris Chriſti: mox audito nomine matris miſericordiæ, Pater ſanctus lachrymis perfunderetur, & perinde ac ipſe reus eſſet à reo veniam peteret. Ipſo auctore, ab Hungarica gente non pronunciatur nomen ipſum matris Dei, ſed *Dominam* eam vocant: ſi ſit autem pronunciatum nomen illius, ſtatim flexis genibus, & demiſſis in terram capitibus ſeſe inclinant. Atque adeò Pannonia à ſancto Rege ſuo Stephano, Sanctæ Mariæ familia appellata eſt.

LXXI. SARDIORVM MVRI.

Regum infantium auſpicia.

MELES primus Sardiorum Rex quacunque parte murorum Leonem filium recens natum circumtulerat, ea erat inexpugnabilis: neque verò cū vrbs à Perſis capta eſt, aliunde erupuerunt, quàm ex eo loco qui non eſſet infantis præſentia luſtratus. *Herodot. l. 1.*

APODOSIS.

Maieſtas in regibus etiam infantibus elucet, quæ & ciues tuetur & hoſtibus terrorem inijcit. Quod Regi Ludouico inſigni miraculo contigit: hic enim poſtquam Henricus Magnus conſceleratiſſimo omnium parricidio de rerum humanarum culmine ſublatus eſt; cum timore arderet Gallia, expectans quo ſcelus iſtud eſſet erupturum, vnus infans, Deo auſpice, omnes malorum nebulas diſcuſſit, & ſe in hoc rerum fluctu quaſi ſereniſſimum ſidus ſuis popularibus ſpectandum præbuit.

LXXII. SAVROMATARVM ABSTINENTIA.

Sobrietas coacta.

Nic Dama. de moribus gentium. SAVROMATAE tanta voracitate ſe in cibos ingurgitant, vt ad triduum ſaturentur, διὰ τριῶν ἡμερῶν σιτεῖσθαι εἰς πλήρωσιν.

APODOSIS.

Sauromatis ſimiles ſunt qui propter ſtomachi marcorem ſobrij eſſe coguntur & ieiunant quoties ſunt ſaturi. hanc crapulam præclarè Prudentius exagitat in hymno ieiunantium. Corpus enim (inquit)

Putrem reſudans crapulam,
Obſtrangulatæ mentis ingenium premit.
Hinc, *Vini atque ſomni degener diſcordia.*
Libido ſordens, inuerecundus lepos,
Variæq́; peſtes languidorum ſenſuum.
Hinc, *Frequenti marcida oblectamine,*
Scintilla mentis intorpeſcit nobilis,
Animuſq́; pigris ſtertit in præcordijs.

LXXIII. SAVROMATARVM VIRGINES.

Labor ante voluptatem.

SAVROMATAE non prius Virgini nuptias concedunt, quam hoſtem aliquem interfecerit, illuſtri *Nic. Dam.* ſplendore nobilitata: παρθένον δὲ οὐ πρότερον συνοικίζουσι πρὸς γάμον, πρὶν ἂν πολέμιον ἄνδρα κτείνῃ.

APODOSIS.

Labor ante virtutem, & pugna ante victoriam, ne ſint *Salmacida ſpolia ſine ſudore & ſanguine.* ὅταν ἐμ- *Epict. Arri. lib. 1. c. 24.* πέσῃ περίστασις, μέμνησο ὅτι σε Θεὸς ὡς ἀλείπτης τραχεῖ νεανίσκῳ συμβέβληκεν, ἵνα ὀλυμπιονίκης γένῃ. *Cum tibi obtigerit diſcrimen aliquod, memento te à Deo quaſi Aliptes cum robuſto athleta commiſſum, vt in olympicis coroneris.*

LXXIV. SCAPERDA.

Aulicorum vita.

COLLOCATVR in circo trabs humanam ſtaturam altitudine exæquans, eademque perforata: traijcitur per foramen funis, è cuius extremitate religantur vtrinque adoleſcentes duo auerſi, qui valido niſu adurgentes, alter alterum in ſublime attrahere ſatagunt: quo certaminis genere victoriam reportat qui ſupremo ſtipite alterum admouerit. Ex quo non dubium eſt quin præcipiti lapſu deijciatur. Iulius Pollux refertur à Iunio in adagijs. *l.9. cap.8.*

A P. Euſtathius τὸ δυχερῆ πάντα ad laborioſa molimina refert: mihi vero videtur in eo aulicorum ambitioſorum vita viuis coloribus exprimi, qui in tota vita ſcaperdam agunt, hoc vnum ſummis viribus conati vt ſe trudant, retrudant, extollant, deprimant, ad ſummum, opus omnium duriſſimum, ludum putent: ita inſana eſt aulicæ vitæ dulcedo.

Stet quicumque volet potens
Aulæ culmine lubrico. *Sen. in Thy.*
Me dulcis ſaturet quies,
Obſcuro poſitus loco,
Leni perfruar otio.

LXXV. SEPTEMTRIONALIVM ETHNICORVM MOS.

Inconſtantia ſuperſtitionis.

EST nonnullis gentibus ſeptemtrionis mos, quicquid primo diei diluculo in cœlo, terra, vel aquis viuum apparuerit, hoc ipſum ad crepuſculum huius diei pro numine fideliter adorare, vtpote aues, animalia, piſces, ac ipſos ſerpentes, & vermes, & præcipuè ceruum volantem, quem ob cornua, quibus capita iuuenum adornantur, inter nobiliora reptilia honorant. *Olaus Magnus c.2. l.3.*

AP. Bellè deſignat tabula hæreticorum in dementi ſuperſtitione inconſtantiam, qui ad omnem opinionis ſcopulum adhæreſcunt, & ſibi nouos quotidie deos, nouos ritus faciunt.

Nil mouiſſe ſalus.

LXXVI. SEPTEMTRIONALIVM RITVS.

Superſtitionis inconſtantia.

SEPTEMTRIONALIVM quidam quicquid primo diluculo in cœlo, terra vel aquis viuum apparuerit, toto eo die, vſque ad crepuſculum pro numine colunt: huic oblationes ex oſſibus ſylueſtrium animalium & piſcium venatione quæſitas faciunt, quæ æſtate non incendunt, ſed hyeme in publicis congreſſibus comburunt. *Olaus Mag. lib. 3. cap. 2.*

AP. Rectè cadit in dementem hæreticorum ſuperſtitionem, quæ excuſſa ſemel veræ fidei anchora, ad omnem opinionis ſcopulum adhæreſcit: vel in eos, qui Euripo mutabiliores ad omnium aut amicitiam, aut venerationem, animos repentè adiungunt, repentè quoque eos deſerunt, & nouos ſibi quotidie deos parturiunt, quib. certè conueniret iſtud lemma:

Hodie tu Iuppiter eſto.
Cras mihi truncus eris ficulnus, inutile lignum.

LXXVII. SINITARVM SACRVM.

Eleemoſynarum parſimonia.

SINITAE in ſacris, vbi aliquid in diſco, puta porcini capitis imas auriculas, reliquarum altilium vngues, vini guttas aliquot in ara ſimulachro appoſuerunt, qui vetus eſt libandi mos, cæteras ipſi dapes magno cum tripudio, & effuſa lætitia comedunt. *Maff. hiſt. Indic. lib. 6.*

AP. Impietas Deo, & pauca, & contempta delibat, ſibi & plura, & meliora reſeruat, & quaſi ſola in poſſeſſionem rerum omnium venerit, nihil cum pau-

peri-

peribus communicat. quod D. Ambroſius egregiè carpit: quouſque extenditis diues inſanas cupiditates? nunquid ſoli habitabitis ſuper terram? cur eijcitis conſortem naturæ, & vindicatis poſſeſſionem naturæ? In commune omnibus diuitibus, atque pauperibus terra fundata eſt, cur vobis ius proprium ſoli diuites arrogatis? neſcit natura diuites, quæ pauperes omnes generauit: nudos fudit in lucem, egentes cibo, amictu, poculo: nudos recipit terra quos edidit: neſcit fines poſſeſſionum ſepulchro includere. *lib. de Nabuth, cap* 1.

LXXVIII. SPARTANORVM LANCEA.

Virtute decet non ſanguine niti.

DIO Chryſoſtomus orat. 4. refert apud Thebanos familiam quandam Spartanorum fuiſſe, qui hereditario quodam iure lanceæ ſpeciem corpori à natura inuſtam gererent, qua qui carerent pro ſpurijs & illegitimis habebantur.

APODOSIS.

Ea demùm vera nobilitas eſt, quæ non tantùm maiorum ſanguine, ſed propria virtute, quæ per λόγχην iſtam σημεῖον γένους ſignificatur, nixa eſt.

Non facit nobilem atrium plenum imaginibus. Virtus eſt quæ facit nobilem.

LXXIX. SPARTANORVM SENATORVM MOS.

A Deo initia agendi capienda.

SENATOR apud Lacedæmonios cùm primùm creatus eſſet, veteri & laudabili more, omnia deorum templa frequentabat coronatus. *Plutarch. in Lycur.*

AP. Benè ſapienterq; faciunt, qui à Deo omnium actionum ſumunt primordia: maximè verò ij penes quos eſt Reſpub. debent numen, conſiliorum fontem

tem, venerari, ſine cujus auxilio omnis humana prudentia fumus eſt. Val. Max. *Nam ſi priſci Oratores ab Ioue optimo, max. benè orſi ſunt: ſi excellentiſſimi vates à numine aliquo principia traxerunt: mea paruitas eò iuſtius ad fauorem tuum decurrerit, quod cætera diuinitas opinione colligitur, tua præſenti fide paterno auitoq; ſideri par videtur.* Errat tantum in numine, nimius Imperatorum aſſentator. *in prologo.*

LXXX. SVSIDES.

Cupiditas rationis domina.

SVSIDES Mulieres ſolitæ dominari viris, vnde in omnem turpitudinem prolapſæ: nam vnguentis ornamentisque optimis comptæ, maiore ambitione quam viri, pudicitiam deteſtabantur. *Clemens Recog. lib. cap. 9.*

APODOSIS.

Peſſimum eſt Imperium, cum Gynæcea cupiditatum ſe in dominam rationem effundunt atque affigunt humi, quod Horatius ait, *diuinæ particulam auræ.*

LXXXI. SYBARITAE GALLOS ET MALLEOS NON FERVNT.

Concionatores improbis moleſti.

PRIMI Sybaritæ, quæ cùm ſtrepitu exercentur artes, vt fabrorum, ærariorum, & materiatorum in ſuam ciuitatem recipi noluerunt, & ne alicunde ſomnus interrumperetur, gallos perpetuo exilio multarunt. *Athen. l. 12.*

APODOSIS.

Voluptuarij homines, dum palpum vbique quæritant, reprehenſionem veritatis, quaſi mallei ſtrepitum fugitant, & diuini verbi præcones longùm valere iubent, Aeneanum illud imprecantes, quod eſt apud Plutarch. *in quæſtionib. Græcis.*

Mu-

Μήποτε νοστήσαιτε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
Nunquam redeatis dilectam in patriam terram.

LXXXII. TAVRORVM REGVM MOS.

Amici aures regum.

APVD Tauros rex cùm mortuum luget amicum, auriculæ ſuæ partem, nonnunquam totam abſcindit Nicol. Damaſcenus in Tauris: ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποθανόντος φίλου ἢ μέρος ἢ τὸν ὅλον ἀποτέμνει ὤτων.

APODOSIS.

Oculi & aures regum fidi, & prudentes amici, quos cũ amittunt, toties partem ſui amittunt. Dion. orat. de regno: ὁπόσους γὰρ ἄν τις ἦ κεκτημένος ἑταίρους, τοσούτοις μὲν ὀφθαλμοῖς ἃ δεῖ ἀκούει. *quot qui'que ſibi compararit amicos, tot oculis quæ vult ipſe videt, tot auribus audit ea quæ oportet.*

LXXXIII. THVRIFERAE REGIONIS IVDICIA.

Prouocatio ad alium iudicem non debet eſſe temeraria.

IN regione thurifera, ſi quis iudices male iudicaſſe putet, feneſtram in ſuprema palatij parte catena reuinctam, apprehenſa catena trahit, & reſerat. tum rex hoc vbi reſciuerit, eo, qui conqueſtus eſt, acceſſito ius dicit: malè à iudicibus ſi eſt pronuntiatum, occiduntur: ſin rectè, qui feneſtram mouit, interficitur. Λιβανοφόρος. *dicitur Abathenaos.*

APODOSIS.

Hæc parabola reos monet, vt conſultè ad aliud forum appellent: iudicibus autem vulgatum decantat,

Diſcite iuſtitiam moniti, & non temnere diuos.

LXXXIV. THVSCA TIBIA IN SVPPLICIIS.

Muſica importuna.

Athen. l. 12. ALCINIVS Thuſcos ad voluptatem eſſe adeò propenſos refert, vt tibiæ cantum adhibeant, cùm ſontes flagris cædunt.

Ap. Rectè prouerbiali figura dicetur in muſicam importunam: vel in eos qui cum dolorem inferant, volunt tamen iucundum videri, & ſuauibus fictorum verborum lenimentis irrogatos corporis cruciatus permulcent.

Satius eſt ſemel perire.

LXXXV. TIRYNTHIORVM SACRVM.

Conſuetudinis vis.

THEOPHRASTVS lib. de Comœdia, ſcribit Tirynthios ridiculos, & ad res ſerias inutiles, ad oraculū Delphicum ſe contuliſſe, eius monitu ab eo vitio liberari exoptantes, vaticinatumq; Deum fuiſſe, immolatum Neptuno taurum ſi continentes riſum in mare abijcerent, ceſſaturam eam ridendi conſue- Athen. li. 6. pag. 261. Deipnoſoph. tudinem. Illos autem metuentes, ne quid peccarent aduerſus Dei reſponſum, ſacro pueri ne intereſſent, vetuiſſe: vnum tamen cum id reſciuiſſet, turbæ permixtum alijs cum clamore eum aſpellentibus dixiſſe: quorſum hæc? an Sphagium veſtrum, hoc eſt, peluim ad excipiendum hoſtiæ ſanguinem, ſubuerſam, timetis? illi continuò riſerunt: neque enim vas vllum oportebat, quo cruor exiliens exciperetur victimæ, præſertim quæ in profluentem abijceretur.

D. Auguſtinus. Ap. Ex ea parabola diſcimus vim conſuetudinis eſſe tenaciſſimam: *Lex enim peccati eſt violentia conſuetudinis, qua trahitur & tenetur etiam animus inuitus, eo merito quò in eam volens illabitur.*

LXXXVI.

LXXXVI. VICTIMA IVNONIS CONIVGALIS.

Amor coniugum.

ANTIQVI Iunoni γαμηλίῳ nuptiales victimas felle deſtitutas offerri volebant.

APODOSIS.

In connubijs amorem & concordiam regnare, fel omnino abeſſe oportet.

Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Diuulſus querimonijs
Suprema citius ſoluet amor die. Horat. Od. 13. lib. 1. carm.

Diſertè autem Plutarchus hanc ſimilitudinem proſequitur in coniugalibus præceptis: οἱ τῇ γαμηλίῳ θύοντες Ἥρᾳ, τὴν χολὴν οὐ συγκαθαγίζουσι τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς, ἀλλ' ἐξελόντες ἔῤῥιψαν παρὰ τὸν βωμόν. Αἰνιττομένου τοῦ νομοθέτου τὸ μηδέποτε δεῖν χολὴν μηδὲ ὀργὴν γάμῳ παρεῖναι.

LXXXVII. VITIORVM INTERITVS.

Confeſſio.

PRAECIPVVM feſtum Perſarum vitiorum interitus, quo ſerpentes & venenata omnia Perſæ cōficiebant, & magis offerebant pro inſigni pietatis argumento: hac via gratam ſe rem bonis dijs, moleſtam verò læuis numinibus facere arbitrati. Agathias lib. 2.

APO. Serpentes, peccata: interitus peccatorum, confeſſio. Auguſtin *Confeſſio eſt ſalus animarum, diſſipatrix vitiorum, expugnatrix dæmonum: quid plura? obſtruit os inferni, & paradiſi portas aperit.* De pœnitentia.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER SEXTVS.

AVES.

I. ACCIPITER AB ARDEA SVPERATVS.

Mens antea generoſa à voluptate oppreſſa.

NON caret admiratione pugna Falconis cum Ardea. Nam ſi hæc ſupra Accipitrem volatu contendere poteſt, & ſibi illum ſubijcere, ſuis excrementis reſpergit, quo gnaui alioqui alitis pennæ ita hebeſcunt vt ad pugnam ſit inutilis, nec difficili admodum labore ab hoſte ſuperetur. Quare Falco
Vide pict. apud Camer. in ſymbol. hoſtis inſidias quanto poteſt ſtudio euitans, tamdiu ex obliquo cum illo in aere congreditur, donec tandem occaſione oblata ſuperior factus, ardeam magno impetu deturbet.

Ap. Hoc artificio vtuntur dæmones: qui ſi generoſam mentem videant, ad præclara quæque ſua ipſius indole incitatam, conantur in primis voluptate quaſi cœno illinere, ex quo emortuæ pietatis vires facilè contabeſcunt: *nihil enim eſt* (vt ait Seneca) *tam mortiferum ingenijs quam voluptas*,
Ariſt. in Polyt. οἱ γὰρ ἀπολαυστικῶς ζῶντες ἐυκαταφρόνητοι γίνονται. Poſtquam verò his voluptatum ſordibus inquinati ſunt animi,

Nemo

Nemo animum ſummi memorem genitoris in altum *Prudent. in*
Excitat, ad cœlum mittit ſuſpiria nemo: *Hamartig.*
Nec recolens apicem ſolij natalis ad ipſum
Reſpicit auctorem, nec ſpem ſupra aëra librat:
Sed mentem grauidis contentus ſternere curis,
Indigno ſubdit domino, perituraq; pronus
Diligit, & curuo quærit terreſtria ſenſu.

II. ACANTHIS IN SPINIS.

Studia in paupertate.

ACANTHIS auis viuit in ſpinis, quæ tamen ſumma cantus amœnitate floret. Ariſt. & Æliã. φθέγγεται τ' εὐμελὲς καὶ εὔμουσον, ex Ariſt. non ἄμουσον, vt habent nonnulli codices. *l.10.c.32.*

AP. Studioſi multi ſuauiter canunt, licet in labore & paupertate durè & parcè victitent, contra qui diuitijs affluunt ſæpè ſunt elingues. Archeſilaus dicit: τὴν πενίαν λυπηρὰν μὲν εἶναι ὥσπερ τὴν Ἰθάκην ἀγαθὴν δὲ κουροτρόφον ἐθίζουσαν συνεῖναι λιτότητι, καὶ καρτερίᾳ, καὶ καθόλου γυμνάσιον ἀρετῆς ἔμπρακτον. Strob. Paupertatem duram quidem eſſe non ſecus ac Ithacam, præclaram verò adoleſcentum nutricem, quæ aſſuefaciat homines victus tenuitati, laborumque tolerantiæ, ad ſummũ, *Gymnaſium eſſe virtutis efficax.* Quod autem Acanthis appoſitum ſit ſymbolum literatorũ, declarant etiam perpetuæ cum aſino inimicitiæ cuius rei meminit Ariſt Ὄνος καὶ ἀκανθίδες πολέμιοι, αἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν βιοτεύουσιν, ὁ δέ, ἁπαλὰς οὔσας ἐσθίει τὰς ἀκάνθας. *Serm.93.* *l.9.hiſt. Animal.c.1.*

III. ÆGOCEPHALVS.

Agelaſtus.

AVIS eſt quæ liene caret, eſt autem lien riſus ſedes ſicut fel iracundiæ, iecur amoris, αἰγοκέφαλος ὅλως σπλῆνα οὐκ ἔχει. *Ariſt. hiſt. Anim. l.2. cap.15.*

AP. Παροιμιακὸν χῆμα dicitur in eum qui nulla iucundiore conſuetudine corrugatam frontem ſerenare, & ad riſum pellici poteſt. Talis fertur fuiſſe Heraclitus ille, de quo Iuuenalis:

Quod de ſapientibus alter
Satyr. 10. *Ridebat quoties à limine mouerat vnum*
Protuleratq; pedem: flebat contrarius alter.
Sed facilis cuiuis rigidi cenſura cachinni:
Mirandum eſt, vnde ille oculis ſuffecerit humor.

IV. HALCYONES.

Virginis partus.

HALCYON auis eſt paulò amplior paſſere, colore cyaneo ex parte maiore, tantum purpureis & candidis admixtis pennis: canit in arundinetis: nidum, vt putant, ex ſpinis aculeatis concinnat, fœtificat brumâ, qui dies halcyonides vocantur, placido mari per eos, & nauigabili: Ita fœturæ gratiſſimæ animantis ponunt venti, & mare ſternitur. Vide Plin. *l.* 10.*c.*32. & Ar. *de animal. l.* 9.*c.*14.

APODOSIS.

Inſtar Halcyonis Deipara Virgo, tenuis quidem, vt putabatur apud homines; ſed apud Deum virtute permagna. Color auis Cyaneus ſiue cœruleus originem cœleſtem ſignificat, candidus puritatem, purpureus regalem proſapiam, cantus inter arundineta, lœtitiam cœleſtem in vitæ paupertate: nidulus ex ſpinis, ſpeluncæ Bethlemiticæ rigidam aſperitatem: fortificatio hyemalis, natalem Chriſti in hyeme: maris tranquillitas in partu halcyonum, pacem quæ naſcente Chriſto, vniuerſo terrarum orbi felix illuxit:

Ver magnus agebat
Orbis, & immitis parcebat flatibus Euri.

V. AL

V. ALCYON.

Coniugalis amoris ſymbolum.

PLVTARCHVS Alcyonem ſapientiſſimum diuiniſſimumque marinorum animal appellat, non modò ob induſtriam qua cæteris antecellit; ſed etiam quod mariti eſt amans adeò, vt non vno quodam ſed quolibet anni tempore cohæreat congreſſuſque huius admittat, non per libidinem, vt quæ alteri nulli prorſus miſcetur, ſed beneuolentiæ coniugalis, & amicitiæ ſtudio. Eundem grauem iam annis & ægrè ſequentem γηροφορεῖ ϗ γηροτροφεῖ, ſuſcepta cura, fert fouetq; ſenem, nuſquam deſtituens, nunquam poſt ſe relinquens, nam & dorſo impoſitum geſtat.

APODOSIS.

Felices ter, & amplius.
Quos irrupta tenet copula, nec malis *Horat.*
Diuulſos querimonijs
Suprema citius ſoluet amor die.

In eo charitatis coniugalis argumento ſpectabilis eſt pietas vxoris Eduardi Angelorum Regis filij: qui cum itinere ad ſanctum Sepulchrum ſuſcepto, inſanabilem plagam venenato Mauri gladio inflictam acceperat; pia coniux Hiſpaniarum Regis filia, manantem quotidie ex vlcere mariti purulentum humorem lingebat, ſolius amoris melle conditum: vnde illi ſanitatem, & ſibi immortalem ex amore coniugali gloriam peperit. *Rode. Sanc. p. 101. Hiſt. Hiſp cap. 4.*

VI. ASTERIAS, ΑΣΤΕΡΙΑΣ.

Pigritiæ fuga.

AVIS nomine Aſterias manſueſcit in Ægypto, & eatenus humanam vocem intelligit, vt ſi quis

huic conuicium faciens vel appellauerit ſeruam, ex ea contumelia iraſcatur : vel eandem ipſam vocauerit pigram, ea ſic dolenter, tanquam ignobilitatis & ſegnitiæ arguta, indignetur.

AP. Aſterias ſymbolum eſt diligentiæ & generoſitatis. Turpis & homine indigna eſt pigritia: natus eſt homo ad laborem vt auis ad volatum : ὃ μὴ γένηται, οὐδέν, τὸ δὲ γένηται, πόνος.

Apollonius. Dionyſ.

VII. ALES VENATOR.

Impoſtor.

MERVLIS affine genus quoddam eſt venaticum & captioſum, colore atrum, ſplendidè canorũ: rectè ex eo venaticum appellatum, quod ex auibus multas ſui cantus permulſione ad ſe allicit, & capit: cuius ingenitæ hæc auis præſtantiæ non ignara, eo munere naturæ ad voluptate & cibo ſe explendam vti videtur. Nam ex ſui cantus auditione & belliſſimas oblectationes habet, & aucupio & venatione proximè ad ſe accedentium auicularum exſaturatur. Quod ſi quando quiſque hanc captam concluſerit in caueam, non modò canere omittit, verum etiam pro ſeruitute ſua à venatore pœnas ſilentio ſumens, muta permanet atque elinguis.

Æli. lib 8. de animal. cap. 14.

AP. Typus eſt impoſtoris, qui propinare ſolet.

Immixto liuentia mella veneno.

VIII. ANSER LAVRO INIMICVS.

Indoctus.

ANSER laurum Phœbi arborem ſibi exitialem aſerſatur, & declinat. AElianus.

l. 5. c. 29. Εἰ γὰρ καὶ ἐξαυαίνοιτο ὑπὸ λιμοῦ, δάφνης φύλλον οὐκ ἂν φάγοι, οὐκ ἂν πάσαιτο ῥοδοδάφνης. Etiamſi fame contabeſceret, lauri folium non comederet, ne Rhododaphnen quidem guſtaret.

AP

Ap. Ingenium à Poëticis diſciplinis auerſum hoc χήματι ſignificatur. Talis ille fuit ſenator Cumanus qui cæteris de alendo in vrbe Homero conſilium agitantibus diſſuaſit, fore enim aiebat ſi is reciperetur in vrbe turbam ὁμήρων multam & inutilẽ: homo Midæ auriculis ſi quiſquam alius digniſſimus. *Herodot. in vita. Homeri.*

IX. ANSERES TAVRI MONTIS.

Lingua coercenda.

Anseres Taurum montem peragrantes magno aquilarum metu ſinguli mordicus lapidem tenent, ne clangore prodantur, tanquam enim ſilentij frænos ſibi inijcientes; montem tranſuolant, ὥσπερ οὖν ἐμβαλόντες σφίσι στόμιον δακτύλῳ ... Ælian. *l. 5. de an. c. 20. 19.*

Ap. Anſeres, ſilentij prudentes obſeruatores: lapis ratio ſilentij frænum: aquila, dæmon dictorum factorumque auceps. *Iſidorus Peluſiota* Cyro monacho. χαλίνωσον τὸ γλώττης τὸ ταχὺ τὸ μεῖζον, καὶ ἁπάντων τῶν γηίνων μελῶν ἡ γλῶσσα ὡς δυσκάθεκτός ἐστι. Linguæ celeritatem fræno coërceri, maximum enim terrenorum omnium membrorum lingua eſt, vt quæ ægrè retineri poſſit. *ep. 325. l. 1.*

Infrænis oris vectigal calamitas.

X. EQVVS AB ANTHO SVPERATVS.

Ferocia ab imbecillo cohibita.

Florvs auis eſt paluſtris, coloris pulchri, oculorum acie debili, quæ cum equo ſemper pabuli gratia dimicat, dorſo eius inſilit, colla & armos vellicat, & his armis freta eum plerumque abigit à pabulo, Ἄνθος δὲ ἵππῳ πολέμιος, διελαύνει καὶ τὸν ἵππον ἐκ τῆς νομῆς. *Ariſt.*

Ap. Robuſta quæque ſæpè vel ab infimis debellantur. Ita infirma elegit Deus ad impotentem robuſtorum ferociam compeſcendam.

Parua necat morſu ſpatioſum vipera taurum,
A cane non magno ſæpè tenetur Aper. *Ouid.*

XI. AQVILA AD CORNICES.

Inimicos virtute vlciſci.

Al lib. 5. cap. 22.

CORNICIBVS ſtudium eſt Aquilas irritare: hæ verò illas præclarè contemnunt, & deorſum ferri ſinunt. Ipſæ ſurſum ſubuolantes æthereum locum celeri alarum remigio ſecant; quod quidem ipſum non Cornicum timore agunt. Quiſnam hoc dicat, qui planè ſciat Aquilarum vim? ſed potius præclara quadam animi magnitudine earum infra ſe volantium lapſus lubenter intuentur.

APODOSIS.

Præclarum eſt ſymbolum inuidorum, qui generoſi hominis adhuc prima face ſurgentis virtuti obſtrepunt. At ille quo magis inuident eo nititur altius & infra ſe volantes corniculas irridet.

Sola virtute ſequantur.

XII. AQVILÆ FEL, ΑΕΤΟΥ ΧΟΛΗ.

Seueritas moderata.

Aelian. lib. 1 de

AQVILAE fel Attico melle temperatum hebeſcentibus illitum oculis viſum efficit quam acutiſſimum: Εἰ οὖν μέλιτί τις Ἀττικῷ τὴν χολὴν αὐτοῦ διαλαβὼν ὑπαλείφοιτο, ἀμβλυνομένος ὄψεται.
Animal. cap. 62.

APODOSIS.

Auſon. ad Theodoſ.

Seuera grauis hominis reprehenſio amore & humanitate condita, mentis tenebras diſſipat, & eos qui prius erant ſolutioris vitæ ad meliorem frugem reuocat:

Blando vis latet imperio.

XIII. AQVILÆ OVA IN PELLE VVLPINA.

Robur additum calliditati.

ALBERTVS grandem Aquilam eſſe ait in Septẽtrione, quæ duo oua ſemper parit, eaque Vulpis pelle inuoluta in cacuminibus ramorum ſuſpendit, vt Solis calore foueantur.

APODOSIS.

Rectè hoc ſymbolo ſignificatur robur calliditatis inuolucris tectum ad tempus, iuxta Lyſandri dictum, qui Leoninam cum Vulpina coniungere ſe dictitabat.

XIV. AQVILÆ IVVENTVS, EX SADAIA.

Renouatio vitæ.

SADAIAS Aquilæ iuuentutem ita renouari putat, tradit eam adeò ſublime volando aſcendere, vt æthereo calore plumæ accendantur, atq; ita nudatam delabi in præfrigidum fontem ac puteum, cuius frigore calor medullarũ adaugetur, ac per antiperiſtaſim aliquandiu ipſa quieſcente donec plumæ ſuccreſcant, & in nouam prorſus auem exeat. *Albert. Animal. lib. 23.*

APODOSIS.

Sic demum noui homines ſumus, cum cœleſti amore plumea vanitas incenditur, & fonte ſacramentorum abluti nouo germine pubeſcimus. Attigit quoque hanc ſimilitudinem Aratus Diaconus a.

Nam debilis æuo
Et declinatis ſenio iam viſibus ales
Flammiuomo ſub ſole iacet, pennaſq; grauatas
Eius in igne fouet, nocturnaq; lumina pandit,
Atque oculos radiis argentibus ingerit ægros
Ad veterem reditura diem.

a In Acta Apoſtol.

XV.

XV. AQVILA INTER PSITTACOS.

Vltio opportuna.

Alb. Magn. Animal. li. 8.c.2.

AQVILA ſi incidat in multitudinem cornicum aut pſittacorum adhuc imbecillior, ab ijs ſe deplumari patitur quidem, vel inuita: at meminit iniuriæ, dataque poſtea occaſione obuias perimit.

APODOSIS.

Vir generoſus plerumque ab infimis indigna patitur iram concoquens, donec data occaſione animaduertat. Vitandæ potentum offenſæ, qui vel leuiter læſi, *plumbeas iras* gerunt.

Χαλεπαὶ δὲ ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλαί. Οδυσ. ρ.

XVI. AQVILÆ PVLLVS VNVS.

Monarchia.

Pl.l. 10.c.3.

EXCLVDVNT pullos binos, alterum expellunt tædio nutriendi.

APODOSIS.

Effigies eſt hæc Monarchiæ, *vnum Imperij corpus vnius animo regendum.* Tacit. in Annal. εἰ ἤθελον δύο ἥλιοι εἶναι, κίνδυνος πάντα συμφλεχθῆναι καὶ διαφθαρῆναι: *Si duo vellent eſſe ſoles, periculum eſſet ne omnia conflagrarent.* Et hoc opinor timent Ranæ in lepidiſſima Phædri Fabella:

Vxorem quondam Solem velle ducere,
Clamorem Ranæ ſuſtulere ad ſydera.
Conuicio permotus quærit Iupiter
Cauſam querelæ. Quædam tum ſtagni incola,
Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
Cogitq́ miſeras arida ſede emori:
Quidnam futurum eſt ſi crearit liberos?

XVII. AQVILA A POLYPO DOMITA.

Deluſit hiantem.

QVVM in ſaxum non admodum è mari eminens Polypus aliquando correpens aſcendiſſet, ibique cirris explicatis ſumma cum voluptate à tepore Solis caleſceret: Aquila acris & acuta quanto potuit maximo alarum impetu in polypum inſiluit: ſed piſcis, & hic circumplicantibus aquilam, & pertinaciter adhæreſcentibus cirris, in profundum detraxit hoſtem capitaliſſimum, ſimul & interfecit,

Æl & Antipat. Theſ. epig. anthol. l.1. tit. piſces.

Πόλυπος εἰναλίη ποτ' ἐπὶ προβλῆτι τανυσθεὶς,
  Ηελίῳ ψύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα.
Οὔπω δ' ἦν πέτρῃ ἴκελος χρόα. σύνεκα καί μιν
  Αἰετὸς ἐκ νεφέων ὀξὺς ἔμαρψεν, ἰδών.
Πλοχμοῖς δὲ εἱλιχθεὶς πέσεν εἰς ἅλα δύσμορος. ἦ ῥα
  Ἀμφω καὶ θήρης ἤμβροτε καὶ βιότου.

XVIII. AQVILA PVLLVM EIICIENS.

Ἀφιλοστοργία.

INIQVISSIMA circa pullorum educationem Aquila eſt: Alterum enim ex duobus quos excluſerit in terram eiectum pulſu alarum allidit, & alterum tantum educat fœtu proprio, dum laborem fugit educationis, abdicato.

APODOSIS.

Huiuſmodi ſcilicet parentes illi ſunt, qui paupertatis prætextu infantes exponunt, quique in diſtribuenda hæreditate erga liberos nimium inæquales ſe exhibent, ἐν τῇ διανομῇ τοῦ κλήρου, ἀνισοῦσι περὶ τὰ τέκνα.

Aut. Græc. apud Paulũ Mel. antiq. loc.comm. ſyllogiſtam.

XIX.

XIX. AQVILÆ PENNÆ.

Societas imparium.

NOn modo præſentem & viuentem Reginam auium Aquilam cæteræ omnes volucres extimeſcunt, atque eius conſpectum exhorrent: ſed & pennæ eiuſdem ſi quis cum aliarum pennis commiſcuerit, incorruptæ atque integræ manent: aliæ cum alijs communitatem non ferentes, putreſcunt.

Ælian. l.9. c.11. de ani.

Ap. Tenues homuli magnorũ conſuetudine atteruntur, nec eorũ aut faſtus ferre, aut profuſionẽ pecuniæ adæquare poſſunt. Itaque in vitæ conſuetudine τὴν κατ' σαυτὸν ἕλε, ſecundum vetus dictum. *Amicitia aut pares accipit, aut facit.* Significat præterea Aquilæ penna virum magnæ auctoritatis, alicuius mali & calamitatis depulſorem. Nam auctor *Geoponicon l. 1.* ait ad auertendum grandinis periculum multum valere lapidem Chalazitem ferro appulſum, vel aquilæ alam dextram in medio agro defixam.

Αἰετοῦ πτερὸν τὸ δεξιὸν λαβὼν, μέσον τοῦ χωρίου χῶσον.

XX. AQVILA IMPERATORIA AVREAE PYRAE INSIDENS.

Excelſa mentis generoſitas ſupra omnem rerum humanarum ſpeciem erecta.

IN Imperatorum exequijs ſtatuebatur in campo Martio pyra phari inſtar, multis tabernaculis contignata, quorum ſuperius inferiori ſemper contractius & paulatim gracileſcens aſſurgebat, donec ad ſummum ventum erat, in quo regina auium Aquila conſidebat, & inferiores quidem domunculæ exterius auro, purpuraque veſtitæ, intus lignorum aridorum copia fartæ, vi ignis immiſſa validè deflagrabant: ex ſummo apice victrix aquila flammas inferiores deſpectabat, & ardoribus intacta euolabat, vt ani-

animam Imperatoris in cœlum deferre videretur.

Ap. Mundus inſtar eſt pyræ deflagraturæ, ſpecie quidem nobilis & opulentus, ſed intus ligna putida, ſordes & ramenta habet: recondita varia tabernacula, diuerſarum vitarum gradus & ordines ſignificant, qui quantumcunque ſpecioſi ſint & eximij, tamen pereunt: ſola in apice aquila deridet flammas & ſe librat in cœlum. Sic Mariæ contemptrix mundi anima, ſupra vitæ humanæ æſtus, ardores, incendia, delicias, fucos, peccata, miſerias, eminet, & ad Deum euolat. *Vide Xiphil. in Hug. & Herodia. in Seuero.*

Ardens euexit ad æthera virtus.

In eodem argumento Maximilianus ſecundus pinxit in ſymbolo aquilam in nubibus volantem, humi verò coronam, gladium, haſtam, mundum cum lemmate:

Nil humana moror, dum ſuper aſtra feror.

XXI. AQVILA IOVIS.

Abſtinentia Sanctorum.

Aqvila violentum & auarum animal captu viuit, & carnes appetit: Nam ad ſe explendam lepores, hinnulos, anſeres, & alia pleraque capit. Vna tantum ex Aquilarum genere, quæ Iouis appellantur, carnes non attingit, ſed & ad victum ei herba ſatis eſt & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullum tamen animantem edit Ælian. l.9.c. 10. Simile de Miluis narrat Pauſanias, qui Ioui olympio conſecrata minimè attingunt: *l.5. ſeu in Eliac priore p.10.107.*

Ap. Sanctorum & religioſorum hominum abſtinentia ſignificatur, qui plenius Deo ſe manciparunt & cœleſti maximarum rerum contemplatione, vt Aquilæ Solis radijs recreantur. Eſt autem puriorum mentium & egregiarum virtutum propria abſtinentia: ἀποχὴ τῶν βρωμάτων πρὸς τὴν γυμνασίαν τῶν μειζόνων κατορθωμάτων ἐστίν. *Iſid. Pel. epiſ. 32. ad Lam. Monach.*

XXII.

XXII. AQVILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat meſſor, vt aquam è proximo hauriret, videt implicatam à ſerpente aquilam teneri, nec vllum ei patere effugium; falce ſerpentem diſſecat, & vinculis auem expedit non ingratam. Cum enim iam reuerſus è fonte cum cæteris bibiturus eſſet, qui ſe largioribus poculis exceperant, illa ſuperuolans excutit calicem, non ſine querela hominis qui aquilam ſeruatori malam reddere gratiam dictitabat, verum venenatum erat poculum quo compotatores ſocij extincti ſunt, ipſe verò mirabili caſu ſeruatus.

Æl. li. 27. de animal. cap. 37.

APODOSIS.

Gratia opportunè reddita præter ſpem.

Sic finem pietas contigit illa ſuum.

XXIII. AQVILA ALBA PYTHAGORAE.

Regis Galliæ fauor in muſas.

PYTHAGORAS inter ſuæ felicitatis indicia & cœleſtium fauorem, commemorabat ſe Aquilam albam aduolantem ſinu excepiſſe, ex quo ſe diuinum hominem factum, & multa ſupra mortalium captum ſciuiſſe dictitabat, καὶ τὸν ἀετὸν δὲ τὸν λευκὸν κατέψησεν.

Ælian l. 4. cap. 17.

APODOSIS.

Aquila eſt alba animo ſimul & candore LVDOVICVS REX, qui ſe literatis clementi fauore impertiens, ſapientię ſtudia excitat, & Muſas alit omni felicitate circumfluentes.

Totique ſalutifer orbi
Creſce.

XXIV. AQVILA SESTI.

Gratus animus.

EST percelebris apud Seſton vrbem Aquilæ gloria, educatam à virgine retuliſſe gratiā: aues primo, mox deinde venatus aggerentem. Defuncta poſtremo in rogum accenſum eius inieciſſe ſe, & ſimul conflagraſſe: quam ob cauſam incolæ, quod vocant Heroum, in eo loco fecere appellatum Iouis, & virginis. Ælian. lib. 10. cap. 5.

AP. Gratia referenda nullum officium magis neceſſarium: hoc vbiq; animantes, hoc muta mundi cōpages docet, at ingratus eſt brutis deterior:

Πίθος ὅστι τετρημένους, εἰς ὃν ἀπάσας. Lucian.

Ἀντλῶν τὰς χάριτας, εἰς κενὸν δέξας. *Dolium pertuſum eſt, in quod omnia ingerens beneficia, fruſtra infudiſti.* Ant. lib. 1.

XXV. AQVILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Dæmon peccatores capiens.

AQVILARVM genus quod alij Chruſaeton, alij ſtellarē appellant, non ſæpè apparet, eius generis aquilā Ariſtoteles venari ait hinnulos, lepores, grues, anſeres ex cohorte. Aquilarū maxima hæc exiſtimatur. In Creta vi taurum ab ea inuadi in hunc modum narrant. Interea taurus ſe cum capite prono demittit ad paſtum, ex inſidijs aquila in ceruicē inuolans crebras illi ac acerrimas plagas roſtro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & qua poteſt ſe in fugam confert. Et quamdiu in plano ac ſtabili loco fertur, ab aquilæ moleſtia requieſcit. Ea nimirū quoad in planitiem excurrit, nihil ei negotij exhibet, ſed quieta inſiſtens, illum acerrimè obſeruat quocumque ingreditur. Cum autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuem acceſſiſſe videt, explicatis in orbem alis,

XXII. AQVILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat meſſor, vt aquam è proximo hauriret, videt implicatam à ſerpente aquilam teneri, nec vllum ei patere effugium; falce ſerpentem diſſecat, & vinculis auem expedit non ingratam. Cum enim iam reuerſus è fonte cum cæteris bibiturus eſſet, qui ſe largioribus poculis exceperant, illa ſuperuolans excutit calicem, non ſine querela hominis qui aquilam ſeruatori malam reddere gratiam dictitabat, verum venenatum erat poculum quo compotatores ſocij extincti ſunt, ipſe verò mirabili caſu ſeruatus.

Æl. li. 17. de animal. cap. 37.

APODOSIS.

Gratia opportunè reddita præter ſpem.

Sic finem pietas contigit illa ſuum.

XXIII. AQVILA ALBA PYTHAGORAE.

Regis Galliæ fauor in muſas.

PYTHAGORAS inter ſuæ felicitatis indicia & cœleſtium fauorem, commemorabat ſe Aquilam albam aduolantem ſinu excepiſſe, ex quo ſe diuinum hominem factum, & multa ſupra mortalium captum ſciuiſſe dictitabat, καὶ τὸν ἀετὸν δὲ τὸν λευκὸν κατέψησιν.

Ælian l. 4. cap. 17.

APODOSIS.

Aquila eſt alba animo ſimul & candore LVDOVICVS REX, qui ſe literatis clementi fauore impertiens, ſapientię ſtudia excitat, & Muſas alit omni felicitate circumfluentes.

Totique ſalutifer orbi
Creſce.

XXIV. AQVILA SESTI.

Gratus animus.

EST percelebris apud Seſton vrbem Aquilæ gloria, educatam à virgine retuliſſe gratiã: aues primo, mox deinde venatus aggerentem. Defuncta poſtremo in rogum accenſum eius inieciſſe ſe, & ſimul conflagraſſe: quam ob cauſam incolæ, quod vocant Heroum, in eo loco fecere appellatum Iouis, & virginis. *Ælian. lib. 10. cap. 5.*

AP. Gratia referenda nullum officium magis neceſſarium: hoc vbiq; animantes, hoc muta mundi cõpages docet, at ingratus eſt brutis deterior:

Πίθος ὅϛὶ τετρημένους, εἰς ὃν ἀπάσας *Lucian.*

Ἀντλῶν τὰς χάριτας, εἰς κενὸν διέξας. *Dolium pertuſum eſt, in quod omnia ingerens beneficia, fruſtra infudiſti.* *Ant. lib. 1.*

XXV. AQVILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Dæmon peccatores capiens.

AQVILARVM genus quod alij Chruſaëton, alij ſtellarẽ appellant, non ſæpè apparet, eius generis aquilã Ariſtoteles venari ait hinnulos, lepores, grues, anſeres ex cohorte. Aquilarũ maxima hæc exiſtimatur. In Creta vi taurum ab ea inuadi in hunc modum narrant. Interea taurus ſe cum capite prono demittit ad paſtum, ex inſidijs aquila in ceruicẽ inuolans crebras illi ac acerrimas plagas roſtro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & qua poteſt ſe in fugam confert. Et quamdiu in plano ac ſtabili loco fertur, ab aquilæ moleſtia requieſcit. Ea nimirũ quoad in planitiem excurrit, nihil ei negotij exhibet, ſed quieta inſiſtens, illum acerrimè obſeruat quocumque ingreditur. Cum autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuem acceſſiſſe videt, explicatis in orbem

alis,

alis, illius oculos tegit: & ea quæ ante pedes ſunt, nihil illum prouidentem, magna vi præcipitem agit: tum laniatu ventrem appetens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negotio præda potitur, ab aliena præda humi ſtrata ſe continet, ſed ex ſuis laboribus gaudet, atque à communicando cum alijs ſe abſtinet. Poſteaquam expleta atque exſaturata eſt, ſua aſpiratione graui & terra reliquias imbutas relinquit, alijs iam ad vſum ineptas. Aliæ ab alijs longiſſimè nidificant, ne ob loci propinquitatem, pro præda illis ſit contendendum, & mutuæ ſuſtinendæ moleſtiæ.

Ælian. l.2. c.39. de animal.

AP. Hoc eſt ingenium dæmonis, vt primum fidei lumen eripiat, quo nos præcipites in omnium malorum voraginem celerius agat. Euſeb. Emiſſen. homil. 2. de ſymbolo. *Fides religionis Catholicæ lumen eſt animæ, oſtium vitæ, fundamentum ſalutis æternæ.*

XXVI. AQVILA TILGAMI, ΤΙΛΓΑΜΟΙ ΑΕΤΟΣ.

Auxilium inſperatum.

EST & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam Aquila olim infantem ſeruauit. Sed operæ precium eſt hiſtoriam integram explicare. amplum ſententiæ noſtræ teſtimonium futuram. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotem, regnum Aui adepturum Chaldæi prædixerunt. Hoc ille metuens durior in filiam eſſe, & vt omnis ſuſpicio abeſſet, arctiſſimè incluſam cuſtodiri voluit. Sed fruſtra ſuo conſilio rem fatalem impedire conatus eſt. Nam filia ex obſcuro quodam homine grauida peperit. Natum autem ex ea infantem cuſtodes regis metu ex arce (qua filia includebatur) præcipitarunt, forte autem præteruolans aquila, viſo infantis caſu, perſpicaciſſima nimirum auis, illico priuſquam terræ allideretur, volando ſubiens eum dorſo ex

ſo excepit, & in hortum quendam deportatum leniter depoſuit. Cum loci dominus inuentum, forma eius delectatus, amauit, educauitque: & Tilgamum appellauit. is poſtea in Babylonios regnum eſt adeptus. Hoc ſi cui fabula videtur, me quoque non approbare illi fatebor. Audio tamen Achæmenem Perſam quoque, à quo nobilis Perſarum proſapia deſcendit, Aquilæ alumnum fuiſſe. Simile refert Pauſa. de Ariſtomene, cum in Ceadem Laconum barathrum dimiſſus eſſet, ſubiſſe Aquilam labentem. *Æl. lib. 12. Animal. cap. 21. in Meſſen.*

APODOSIS.

Repentinum & inſperatum auxilium in rebus deſperatis hac Icone ſignificatur, & quod aiunt Θεὸς ἐκ μηχανῆς.

Qua via nulla fuit; iam tum mihi currere viſus
Plus homine eſt.

XXVII. AQVILAE VALERIAE LVPERCAE.

Auxilium præter ſpem, ſeu, Deus è machina.

VALERIA Luperca, ad auerruncandam peſtem, ex oraculo erat immolanda Iunoni, cum deuolans Aquila victimarium cultrum rapuit, eundemq; buculæ iuxta templum paſcenti infixit. *Ariſtid. l. 9. italic.*

APODOSIS.

Repentinum à Deo, & inſperatum auxilium, turbidis ſæpe rebus influit, vt hanc non niſi diuino auxilio factam miremur ſerenitatem.

Maior agit Deus, atque opera ad maiora reſeruat.

XXVIII. ASTVRES.

Senectus honorabilis, vel, *Pietas in parentes.*

NARRAT Albertus, aucupes aliquot dum Aſtures venarentur in denſam arboribus ſyluam penetraſſe: illic eminus proſpiciunt Aſturem auem in ſtipite *Hoc verbo Aſturis vſus Firmicus.*

XXXII. AVIS CASPIA.

Formoſus, abſonus & indoctus.

Æl. l. 17. c. 39.

IN maris Caſpij inſulis cum alias aues peculiares naſci ferunt, tum maximè vnam, ea vi & natura affectam, vt magnitudine quidē vel egregium anſerem ſuperet, pedes autem habet grui ſimiles, dorſo ſit vehementer rubro, ventre viridi, collo albo, & diſſeminatis maculis croceis diſtincto, nō minus quàm duos cubitos longo, capite item tenui & gracili, roſtro nigro, ad ſummum, vocem ſimilem ranis emittit.

APODOSIS.

Symbolum eſt, formoſorum adoleſcentum, nec non ſplendidè veſtitorum, qui doctrinæ omnis expertes, voce abſoni ſunt, & ſemibarbari, vt quantam ſpecie ſui admirationem conciliarint, tantam oratione ignominiam contrahant. Nihil enim prodeſt pulchritudo, niſi ſit *Par animus formæ.* Contra deformis Sappho apud Ouidium iactat,

Si mihi difficilis formam natura negauit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.

XXXIII. AVIS ΔΙΚΑΙΟΣ.

Innocentia.

Ph. bib. Æl. l. 4. de animal.

AVis δίκαιος aut δίκαιρος, ſua defodit excrementa ne inueniri poſſit, quia mortales enecant. τοῦτο τὸν ἀπόπατον κατορύσει, ἵνα μὴ εὑρετῇ, ἐνειλούμενον δ' ὧν ποθῇ αὐτοῦ ὅσον σισάμου ἕωθεν ὕπνος ἐπιλαμβάνει καὶ καθεύδει μηδὲν αἰσθανόμενος, καὶ δύοντος τοῦ ἡλίου τελευτᾷ.

APODOSIS.

Scandalum vitandum, nocendum nemini. D. Chryſoſtomus tom. 5. in oratione contra concubinarios, tantum ineſſe mali in ſcandalo aſſerit, vt etiamſi quis grauiter peccet, & clam hoc faciat, minori pœnæ obnoxium dicat, quam qui leuiter præuarica-

tur

tur, ſed impudenter, atque id cum ſcandalo multorum.

XXXIV. AVES DIOMEDEAE.

Pietas.

INSIGNES omnino ſunt, & memorabiles Diomedeæ aues: forma illis penè quæ fulicis, color candidus, ignei oculi, congreges volitant, nec ſine ratione: pergendi duces duæ ſunt, quæ regant agmen, altera agmen anteit, altera inſequitur. Aedem ſacram omni die celebrant ſtudio huiuſmodi. Aquis imbuunt plumas, aliſque impendio madefactis confluunt rorulentæ, ita ædem excuſſo humore purificant, tunc pennulis ſuperplaudunt: inde diſcedunt quaſi peracta religione. *Solin. Polyh. pag. 30. & 31. edit. Pict.*

APODOSIS,

Symbola ſunt, & icones pietatis. Color candidus, puritatem, Ignei oculi, lumen & ardorem. Congregatio, ſocietatem bonorum ſignificat: frequentatio templi quotidiana, irrigatio religioſarum ædium, cultum, qui in pijs elucet hominibus, non obſcure deſignat. Nec vero tantum manufactis templis Pietas contenta eſt,

Aſt vbi peccatum regnauerat aurea templi
Atria conſtituens texit ſpectamine morum
Ornamenta animæ, quibus oblectata decore,
Æternum ſolio diues ſapientia regnet.

Prudent. in Pſychomac.

XXXV. AVES HERCYNIAE.

Doctores & conionatores.

SALTVS Hercynius aues gignit, quarum pennæ per obſcurum emicant & interlucent, quamuis obtenta nox denſet tenebras: vnde homines loci illius plerumque nocturnos excurſus ſic deſtinant, vt illius vtantur ad præſidium itineris dirigendi, præiactiſque

Sol. Polyb. pag. 68. ed. Pict. ctiſque per opaca vallium rationem viæ moderentur indicio plumarum refulgentium.

APODOSIS.

Hæc icon cõcionatores, & pios ſcriptores deſignat, qui inter huius vitæ tenebras pennis emicant, & viam ſalutis præmonſtrant.

Mundo ſua ſidera præſunt.

XXXVI. AVES RVTA CONTRA FELIS INSIDIAS MVNITAE.

Durum eſt ſed ſalutare.

FELES pro ſui ingenij rapacitate ſolent auibus inſidiari, eaſque infelices in pabulum ſuæ crudelitatis vertere: at verò ſi aues rutæ ſylueſtris folia ſub alis habuerint appenſa, raptoris (vt aiunt) inſidias declinant, & ab eo lædi non poſſunt. Hoc teſtatur Sotion, qui citatur Geoponicon lib. 13. Αἴλουρος ὄρνιθος οὐκ ἅπτεται ἐὰν κρεμασθῇ ὑπὸ τὴν πτέρυγα αὐτῆς ἄγριον πήγανον.

APODOSIS.

Animæ, quæ rerum cœleſtium contemplationi ſunt addictæ, dæmonis fugiunt inſidias, ſi ſe νεκρώσει, quaſi ruta acerba quidem illa, ſed ſalutari munierint:

Quo natura negat cum facit ire viam.

XXXVII. BERNECAE, SEV BARLIATHES.

Reſurrectionis typus.

BARLIATHES ſunt aues ex ligno creſcentes, quas vulgus Bernecas appellat: fertur enim quod lignum de abiete marinis aquis inſidens, quando ſucceſſu temporis putreſcere cœperit, humorem ex ſe craſſium emittit, ex quo denſato formantur paruæ ſpecies auium, ad magnitudinem alaudarum primũ ſunt nudæ, deinde maturantes plumeſcunt, ac roſtris ad lignum pendentes per mare fluitant vſque ad maturi-

turitatem, donec ſe commouentes abrumpant, ſicque creſcant ac roborentur, vſque ad debitam formam. Vincent. Nat. hiſt. *l.* 16. *c.* 90. Geſnerus quoque meminit, & eaſdem aues *Brantas & Berniclas* nominari vulgo tradit.

APODOSIS.

Typus reſurrectionis in hac tabula proponitur. ex putrido ligno pulchræ emergunt aues, ex putri corpore excitabuntur noua beatorum corpora incredibili ſpecie & amœna luce.

Quæ nunc herba fuit, lignum iacet, herba futura.
Aëria nudantur aues, cum penna vetuſta
Et noua ſubueſtit reparatas pluma volucres. *Drac. de opere Dei.*

XXXVIII. CAPRIMVLGVS.

Rapina ſeu pauperum oppreſſio.

CAPRIMVLGI appellantur grandiores merulæ aſpectu, fures nocturni, interdiu enim viſu carent: intrant paſtorum ſtabula, caprarumque vberibus aduolant, ſuctum propter lactis, qua iniuria vber emoritur, capriſque cæcitas. quas ita mulſere, oboritur. *Pl. nat. hiſt. l.* 10. *c.* 40.

APODOSIS.

Tales ſunt violenti pauperum oppreſſores, qui miſeros exſugunt tanta & tam inexhauſta auiditatis crudelitate, vt ſpirantia adhuc cadauera non relinquant, antequam omnem humorem & ſpiritum ebiberint. Pecunia enim mortalium animus eſt miſerorum.

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

XXXIX. CHARADRIVS.

Gula.

CHARADRIVS ales eſt non modo profundæ, ſed & fœdæ voracitatis, qui dum auidè pabulatur ſtatim digerit, tanta eſt in eo vis caloris, & inter

comedendum crebro ventrem exonerans egerit, vt nouo pabulo quaſi recens, & ieiunus ſufficiat. Plato *in Gorgia.* χαραδρίου βίον: vbi comment. χαράδριος ὄρνις ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει. inter vorandum aluũ proluuiem excernit.

Ap. Simile eſt quod de Gulone animali diximus alibi: loquentur in Vitellios helluones, qui ſtomachum cibis ſaburrant, tantamque ſaginam ingerunt, vt mox deplere cogantur. De his Theodoretus, *lib. de virtute actiua.* ὑπερμαζῶσι, καὶ τρυφῶσι, καὶ πᾶν εἶδος ἐπιτηδεύουσι χλιδῆς, ὃν συνεδὲκ βίον ἀσπαζόμενοι.

Non eſt neceſſe omne perſcrutari profundũ, nec ſtrage animalium ventrem onerare, nec conchylia vltimi maris ex ignoto littore eruere. Dij iſtos Deaq; perdant quorum luxuria iam inuidioſi Imperij fines tranſcendit: vltra Phaſin capi volunt quod ambitioſam popinam inſtruat, nec piget à Parthis à quibus nondum pœnas repetijmus, aues petere. vndique conuehunt omnia vota faſtidienti gulæ. *Seneca ad Heluiam.*

XL. CICONIA TARENTINA.

Ο ΕΝ ΤΑΡΑΝΤΙ ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

Gratia relata.

TARENTINA mulier, nomine Heracleis, & cæteris rebus ex maximè raro fœminarum genere fuit, & verò ab omni ſtupro integram caſtamque ſe marito conſeruauit, quippe quæ vt viuentem eum ſtudioſè ac diligenter coluiſſet, ſic poſteaquam è vita exceſſiſſet, ſe fidiſſimam, & ab omni libidine continentem humato coniugi præſtans, vrbanas commemorationes, & domũ in qua mortuum vidiſſet maritum, adeo malè odit, vt præ mœrore ad ſepulchri monimentum, vbi ſepultura affectus ille eſſet, miſerrimè commoraretur. Hæc igitur fœmina, cum æſtiuo anni tempore Ciconijs pullorum ſuorum volatum experientibus, vnus & infirmiſſima ætate & alarum debi

debilitate delapſus, alterum crus fregiſſet, eiuſmodi caſum intuita, ſe cognito morbo, miſericordem pullo præbuit. nam & vulnus blandè cautèque obligauit, medicamentis & cibo potioneque adhibitis, cicatricem obduxit, & ad incolumitatem perduxit: atque iam ad volatum confirmatum, è manibus dimiſit. hic admirabili quadam naturæ intelligentia, non ignorans, ſe conſeruatæ vitæ præmium mulieri debere: anno poſt, cum ad vernum Solem forte apricantem eam quæ ſibi benignè fecerat, perſpexiſſet, demiſſo atque humili volatu proximè ad ipſam profecta, in eius ſinum lapidem euomuit: deinde in tecto ſubſedit. Cuius facti admiratione commota Heracleis dubitabat quid iſthuc eſſet. Cum igitur lapidem intus alicubi depoſuiſſet, tum fulgere, & radiatam domum ex eo ſplendere perſpexit. vbi vero Ciconiam comprehendiſſet, & vulneris cicatricem percepiſſet, hanc agnouit eam eſſe quam miſeratione commota curauiſſet. *Ælian. lib. cap.22.*

APODOSIS.

Grati alumni memoriam beneficij diutiſſimè retinent, & qua poſſunt animi teſtificationem beneficiorum auctores perſequuntur.

Χάριτος ὑπομνησθῆναι τὰ ζῶα καὶ κατ' τοῦτο ἀγαθὰ, ibidem notat Aelianus. Sed & hoc muti agri inculcant qui longè plus afferunt quam acceperunt. Ex Byzacio Africæ campo Auguſti procurator ex vno grano, vix credibile dictu, quadringēta paucis minus germina Romam miſit. Itaque *Plin, lib. 18.*

Dicit amicus ager domino, ſere plurima reddam:
Si bene mi facias, nemini tibi ſoluere grates.
Septimius apud Terentianum.

XLI. CICONIAE.

Sancti.

CICONIAE vigiliarum cuſtodumque vrbium ſigna perhibentur, propterea quod ædium fa-

ſtigia & acroteria plurimum inhabitant, hinc augurium Attilæ dederunt, fore vt Aquileiam vrbem quam per triennium obſederat expugnaret, viſæ ſiquidem Ciconiæ vno impetu ex vrbe migrare, fœtuſque ſuos roſtris ſublatos foras aſportare, erectus augurio Imperator, inſtat acrius & voti compos euadit. Vide *Pier. l 17 c 9.*

ἈΠΌΔΟΣΙΣ.

Tum demum vrbi calamitas impendet cum ſancti & Religioſi homines, qui ſtant in vigilia eandem deſerunt hos πολιέχοις. Theodoretus appellat in oratione τῶν μαρτύρων.

XLII. COLVMBA GEMMIS PICTVRATA, AD IDOLVM VENERIS.

Curationis medicæ ſymbolum.

COLVMBAS aues eſſe venereas, & à Gentilibus Veneri conſecratas nemo neſcit. hoc & Aelianus in varia hiſtoria memorabili exemplo confirmauit. Aſpaſia (inquit) Hermotimi filia Phocenſis viri pauperrimi, cum mentum ei maximo formæ detrimento intumuiſſet, nec haberet vnde ſumptum in medicos faceret, in ſomnis columbam vidit: quæ in mulierem mutata, bono animo eam eſſe iuſſit, & roſea ſerta Veneris iam arida contrita tuberi imponere. quod cum feciſſet tumor euanuit, ipſaque rurſus inter formoſiſſimas puellas numerata eſt. tandem cum in intimam ſe Cyri Darij filij amicitiam inſinuaſſet, ingens Veneris ſimulachrum fieri curauit, iuxta quod gemmis picturatam columbam collocauit.

AP. Illuſtrat hæc hiſtoria Hori Hieroglyphicum, vbi ait, Hominem qui ſe ipſe ex oraculo priſtinæ ſanitati reſtituerit, volentes innuere, palumbum pingunt, lauri folium tenentem. Indicat præterea grati animi præclariſſimum monumentum.

XLIII. COLVMBAE VNGVENTATAE.

Boni exempli vis.

COLVMBAE vnguentorum ſuauiſſimis odoribus delectantur impenſius. Quamobrem vt in ſuis columbarijs retinerentur, ſolebant antiqui parietes & feneſtras, opobalſami oleo circumlinere. Quin vt alias quoque columbas ineſcarent, vnam aut alteram emittebant odorum flagrantia delibutam, quam cæteræ omnes affectabantur. Hoc præter Diuum Baſilium in epiſtolis teſtatur etiam Didy. Geop. l. 4. Ἐὰν μύρῳ χρίσῃς τὰς περιστερὰς, καὶ ἔξωθεν ἄλλας ἄξουσιν.

APODOSIS.

Eſt pellax virtutis odor.

XLIV. CORNIX MARRETIS.

Emiſſarius.

MARRES Rex Aegyptiorum cornicem cicurem habuit, qua tanquam ſedula & fideli tabellaria in perferendis epiſtolis vſus eſt, mortuam magnificè ſepeliuit, & cippi etiam honore decorauit: ἀνθ' ὧν ἀποθανοῦσαν ὁ Μάῤῥης ἐτίμησεν αὐτὴν καὶ στήλῃ καὶ τάφῳ. *Æli. de animal. l. 6. c. 7.*

APODOSIS.

Rectè cadit παροιμία in emiſſarios & otacouſtas qui magna celeritate domini ſui nuncios perferentes vltro citroque permeant, omnia audiunt, & percontantur, garriunt deinde quicquid in buccam, Simile eſt quod de columba ſua narrat Anacreon in Odario, ἐρασμίη πέλεια.

XLV. CORNIX PROCVL A PARTHENONE.

Indocti cathedris indigni.

Æl.l. 5. de Anim. c. 8. CORNIX in arce Athenienſium nunquam ſedet: κορώνη δὲ εἰς τὴν ἀκρόπολιν Ἀθηναίων οὐκ ἐπιβαίνει.

AP. Cornix indoctum locutuleium ſignificat, qui cum ſit ſapientiæ præſidijs deſtitutus, garrit quicquid in buccam, & ineptè conuiciatur. Talis omnino à cathedris ſcholarum, & concionum excludendus, ne docendi munus, quod per ſe graue eſt, imperitorum hominum verboſitate puerili deteratur hoc ſecus tamen fieri videmus, cum adoleſcentes non tam ætate quam moribus, ventilante gloriola, formidanda viris grauibus munia, & appetunt & plerumque non ſuo aliorumque detrimento inuadunt. Multarum virtutum comitatu ſeptum eſſe oportet, qui ad alios docendos aggreditur:

Petron. At. *His animum ſuccinge bonis, ſic flumine largo*
Plenus Pierio diffundes pectore verba.

XLVI. CORNICVLA SOCRATIS.

Diſcipulus magiſtrorum depeculator.

SOCRATES narrabat ſibi dormienti per inſomnium Platonem mutatum in cornicem, quæ ſuo capiti aſſultans glabram caluam roſtro κατασκαριφᾶν ſcarificaret, & peruicacius circumcirca tunderet.

Ath. l. 11. p. 1000, B. AP. Tales ſunt callidi diſcipuli, qui magiſtrorum gloriam depeculantur: ſi modo is erga Socratem fuit Plato, quem ſemper obſeruantiſſimè coluit, & in dialogis vbique honoris cauſſa appellauit. callidius longè Hermodorus, qui conſcriptos à Platone libros quæſtuoſa ſcientia vendebat in Sicilia. Cicero: *Pla-*
13. ad Att. *cetne tibi librum edere iniuſſu meo? hoc ne Hermodorus quidem faciebat, is qui Platonis libros ſolitus eſt diuulgare*, ex quo λόγοισιν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται.

XLVII.

XLVII. CORVVS MARINVS.

Ingratus animus.

EST quoddam genus coruorum aquaticum, ij nigerrimi ſunt præter pectus, & vētrem, quibus cinereum colorem natura præſcripſit. Incomparabilem habent vorandi auiditatem, venantur piſces, tardi ſunt volatus, diuque ſub aquis manent quando ſe immergunt. habent roſtra dentata vt falces meſſorū, quibus retinent lubricos piſces. Ingratiſſimæ ſunt aues natura, quia ſtercoribus egeſtis cortices ac arborum ramos, vbi habitant, inficiunt, vt ſubito areſcant. *Olaus mag. l. 19. c. 8.*

APODOSIS.

Ingratus inexplebiliter captat beneficia, authores interim beneficij ſuis ſordibus inquinat. Ioan Bodinus ſcribit Iulianum Apoſtatam habuiſſe in inſignibus Aquilam quæ ſagittis de ſuiſmet pennis concinnatis configeretur, vt ſignificaret commune eſſe omnibus imperijs vt ab ijs euerterentur, quos ad nimios honores euexiſſent. *Aliud ſymbolum Iuliani.*

Ἀντ' εὐεργεσίης Ἀγαμέμνονα τίσαν Ἀχαιοί.

XLVIII. CORVVS SINARVM VENATOR.

Auarus diues

PRAEGRANDES ac domeſticos Sinarum Mandarini habent coruos, piſcationi aſſuetos. Horum colla nodo ita laxato conſtringunt, vt nequaquam interclusa reſpiratione, cibos tamen tranſmittere, ac deglutire non valeant. Ita è caueis dimiſſi ſeſe admirabili ſolertia in aquas immergunt: piſciculos minutos ore conceptos, maiores autem roſtro apprehenſos domum inde cum abiere identidem referunt. *Maff. l. 6.*

AP. Typus eſt auari diuitis, & rapacis, qui dæmonis inſtin-

inſtinctu totus in prædis & rapinis exercetur; quibus ipſe minimè fruitur: ita cacodæmonis ſolertia prępeditus ſine vllo bonorũ vſu iacturam futuræ beatitudinis acerbiſſimam facit. Iſidor. Peluſiota. ζῇ μὲν ἀθλίως μαστιζόμενος, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ εἰδὼς, οὐδ' ὕπνον. vide ep. 233. in qua nobiliſſima auaritiæ diſcriptio.

XLIX. CORVI.

Filij parentum negligentiæ vltores.

Corvi vt meminerunt ſe, cum pulli eſſent à parentibus fuiſſe deſertos, famique expoſitos, ita parentes ſuos ſenio confectos deuorant paulò aliter Aelianus lib. 3. ὁ κόραξ ὁ ἤδη γέρων ὅταν μὴ γύνηται τρέφειν τοὺς νεοττοὺς, ἑαυτὸν αὐτοῖς παρατείνει τροφήν.

Ap. Cadit igitur parabola vel in prauos filios qui à parentibus malè tractati impiè vlciſcuntur. hinc prouerbium, κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν: vel in parentum indulgentiam qui ſe fortunis & vita exuunt, vt filios & alant & ad honores euehant:

O fides alma alta pennis, & iuſiurandum Iouis.

L. CORVI ALBI ISLANDIAE.

Adulatores.

Lege conſtitutum eſt in Islandia, id eſt, in terra glaciali, vt quicumque noxiam beſtiam occiderit, à fiſco vel regio præfecto, iuxta crudelitatem occiſi cadaueris conſtitutum ſuſcipiat emolumentum. Cum itaq; Corui etiam albi ibidem agnellos & porcellos impetuoſo volatu, ac vngularum raptu occidendo ſunt ſæuiores, iuuenes hanc depopulationem ſagittis vlciſcuntur, & occiſorum duntaxat coruorum roſtra mercedem petituri præſidibus offerunt. *Olaus Mag. lib. 5. c. 15.*

Apodosis.

Corui albi ſunt adulatores, qui cum candorem beneuo-

neuolentiæ ſimulent, ſimplices viros vt mites agnos depaſcuntur. felix qui

Coruum deluſit hiantem.

LI. CORVI DELPHICAE MINERVAE.

Inuidi Doctis inimici.

Athenienses, cum Mineruæ ſignum inauratum, cum palma aurea miſiſſent Delphos, impetu facto corui roſtris aurum morſicantes abraſerunt, eo tempore quo Athenienſes expeditionem Siculam pararent. *Pauſan. in Phocicis.*

Ap. Inuidi blaterones ſignificantur, qui monumenta doctorum dehoneſtare, & aurei paſtoris fœtus morſicando corrodere ſtudent: ſed tandem egregiæ virtutis incrementis obruuntur.

Magnanima inuidia virtus caret, alta ſepulchri.
Protinus extruitur, cœloq; educitur ara.

LII. CORVI ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Euchariſtia.

Corvus iam ætate affecta, cum pullus alere nõ poteſt, ſeipſum eis cibum præſtat: hi autem comedunt patrem, vnde prouerbium eſſe natum ferunt, Mali corui malum ouum. *Æl. l. 3. & 43.*

Apodosis.

Coruus ſe pullis ſenio confectum præbet in pabulum: at Phœnix noſter Chriſtus Dominus non ſenio contabeſcens, ſed æternæ virtutis vigore decorus, ſe nobis in cœleſtem alimoniam præbuit:

Δαινυμένοις γλυκὺν ἄρτον ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος. *Sybilla.*

LIII. COTVRNIX AD SPECVLVM.

Luxuria ad periculum cæca.

Coturnices cum efferueſcunt in venerem, ſi è regione ſpeculum ipſis obijciatur, & ante id laqueus,

queus, quod ſpeculum repræſentat, accurrentes tendicula ſe implicant. *Athen. l. 9.*

APODOSIS.

Tales ſunt omnes libidinoſi, & voluptuarij, qui vt boni ſpeciem, quam per ſomnium tantum viderunt, aſſequantur, in omnia capitis diſcrimina præcipiti, & effrœnato curſu ruunt. *Hor. Sat. 2. l. 1.*

Sic illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque hæc rara cadit dura inter ſæpè pericla.

LIV. CVCVLVS IVNONIS.

ΠΡΑΣΚΟΚΚΥΞ.

Mulierum imbecillitas.

Pauſ. in Cor. p. 39. IN Iunonis ſceptro apicem tenebat cuculus, ales quidem ex genere accipitrum, ſed degener & timidus.

APODOSIS.

ep. 236. Cuculus mulierum reginæ tributus ſignificat in mulieribus conſilij infirmitatem. Iſid. Peluſiota: γυναικεῖα φύσις ῥαδίως καὶ πάσῃ ἁλισκομένη. Cornel. Tacitus; *Non imbecillus tantum & impar laboribus hic ſexus: ſed ſi licentia ſit ſæuus & ambitioſus.* *l. 3. Annal.*

LV. CYANVS AVIS.

Solitarius.

Ælianus. AVIS, cui Cyanus nomen eſt, natura ſua ab hominum conſuetudine abhorret, vrbanas commorationes & domos odio perſequitur, locorum etiam agreſtium vbi homines verſari ſoleant, inſolens eſt: eis verò locis in quibus eſt ab hominibus ſolitudo, & montium iugis & præcipitijs delectatur, non continentem, non inſulas hominum frequentia habitabiles, in amore habet: Scyro & ſi qua eſt eiuſmodi alia ſterilis & ab hominibus inops delectatur.

AP. Solitarij imago qui inſanas hominum ſubſtru-

ſtructiones; aureas baſilicas & omnes humanæ gloriæ quiſquilias fugiens, in ſolitudine ſuum fixit domicilium:

Ἔα με πέτραις ἐμμένειν ἀοικήτοις.
Οἶκος δέ μοι πᾶς, καὶ μίξις ἀνθρώπων,
Μνήμην παλαιῶν συμφορῶν ἀναφλέξει.
Permitte petris me manere deſertis:
Domus mihi omnis, viſus omnis humanus — *Ignatius diaconus.*
Malum reducit omne priſtinum menti
Seu te flammatæ Syrtes & inhoſpita teſqua,
Seu cœno viridante palus, ſeu nigra receſſu
Incultum mage ſaxa tenent, vbi Sole remoto
Concaua longæuas aſſeruant antra tenebras.
Seu te præruptis porrecta in rupibus albis, — *Sidonius Euchariſti.*
Succinctos gelido libantem ceſpite ſomnos.
——quæ quamquam frigora portet — *& ad Fauſt.*
Conceptum Chriſti numquam domat illa calorem.

LVI. CYGNVS.

Solitarius gloriam fugiens.

CYGNVS quoque in eodem fermè eſt argumento. Significat enim ſolitarium vanæ gloriæ contemptorem, quod Gregorius Nazianzenus præclara fabella indicat. Hirundines (inquit) olim cygnis obijciebant, quod hominum conſuetudinem recuſarent; neque Muſicam publicè canerent: ſed prata, & fluuios, & ſolitudinem amarent, & parum admodum cantillarent, idque inter ſe tantum, quaſi eos Muſicæ puderet. Noſtræ verò, aiebant, ciuitates ſunt & thalami: Nos hominibus, & fortunas noſtras eis narramus: nempe vetera illa, & Attica, Pandionē, Athenas, Tereum, Thraciam, peregrinationem, nuptias, luctum, ſtuprum, linguæ exſectionem, literas, & poſtremo Ityn, & quod ex hominibus in aues transformatæ ſimus. At Cygni loquacitate earum offenſi vix reſponſo dignati ſunt; Reſponderunt ta- *In epiſt. ad Celeuſi. praſi.*

men: Atqui noſtri gratia in ſolitudinem exire qui velint non deſunt, vt muſicam noſtram audiant. Vos verò etiam in contubernio hominum moleſtæ eſtis, ita vt meritò illi vos auerſentur quæ ne linguis quidem exſectis ſilere poſſitis. Ad hanc fabulam referri poteſt quod habet Phædrus de contentione formicæ, & Muſcæ. Hæc enim iactat:

Fabula 80. *Exta prægusto Deûm,*
Moror inter aras, templa perluſtro omnia,
In capite Regis ſedeo cum viſum eſt mihi,
Et Matronarum caſta delibo oſcula, &c.

Deinde. *Eſt glorioſus ſanè conuictus Deûm,*
Sed illi qui inuitatur, non qui inuiſus eſt.

LVII. GALLVS LEONIS ET BASILISCI TIMOR.

Gallorum Rex.

Leo à Gallinaceo magno timore afficitur. Eodem timore eſt Baſiliſcus: cum enim eum videt, tremit animo: cumque eundem audit canentem, timore concuſſus emoritur. Quam rem non ignorantes qui per Africam, in qua ſerpentes iſti proueniunt iter faciunt, Gallum itineris comitem ſibi adiungunt, qui eos à tam peſtilenti malo Baſiliſci prohibeat. Ælian. *lib* 3. *cap.* 31. Gallus autem ſacer erat Marti & in templis dedicabatur, vt auctor eſt Euſtathius, quod ſit animal πρόχειρον εἰς τὰς μάχας, vt loquitur Pauſanias.

Apodosis.

Gallorum Rex, Dei fretus auxilio, & fortibus terrori, & improbis exitio eſt, aſcriptum columnis Romanis, *Gallos cantando Neronem excitaſſe*: cum impuri hominis iugum excuſſiſſent. Vide *Sueton. Neron.*

LVIII. GALLVS METHONENSIS VITES SVO CRVORE EXPIANS.

Salus ex victima piaculari.

METHONIS ad arcendos à vineis Africi vrentis flatus, viri duo Gallum gallinaceum, pinnis alarum albis in contraria diſcerptum laniant, ac deinde ſuam quiſque partem tenens, currendo luſtrant vitem, donec in eundem locum, ex quo antea diſceſſerant ſe receperint, & illico gallum defodiunt, hoc præſentiſſimum remedium arbitrati. *Pauſan. in Corinth.*

AP Gallus ſymbolum eſt diuinitatis vt qui ſolis ſupra cæteras aues ſit ſtudioſiſſimus, & cantu diem prænuncians errores ambageſque omnes ſolutum iri, ægris ſolatium, meticuloſis fiduciam, mœſtis lætitiam cum redeuntis lucis beneficio promittat. Quæ omnia Chriſto ſeruatori mirificè congruunt, vt qui ferream illam quinque milium annorum noctem diſcuſſit, & nobis deſideratam lucem poſt malorum iliadem, & tot inferorum terrores attulit: ὠ θνηϛοῖς τορθμευτὰς ἦλθεν φωτὸς παγαῖς; inquit Syneſius. Quid autem deſignat albi galli ad propagandas vites laceratio, niſi Chriſti paſſionem? qui in crucis arbore dilaceratus, & Eccleſiæ vitem ſuo cruore irrigans, omnem deinde fructuum abundantiam in noſtrum transfudit ſinum.

Placuit grex totus ab vno.

LIX. GLOTTIS.

Pigritia vel ſocietas infida.

GLOTTIS, vt hirundo cœlum mutat, hanc initio blandita peregrinatione auidè profectam, pœnitentia in volatu cum labore ſcilicet ſubit, reuerti incomitatam piget, & ſequi: nec vnquam plus uno die pergit, & proximo hoſpitio deſerit. *Plin. lib. 10. cap. 23.*

AP. Tales ſunt ſegnes, & infidi ſocij, qui feruent in principijs, & ad omnia videntur paratiſſimi, ſed ad minimam rerum offenſiunculam, totus illico peregrinationis ſimul & amicitiæ ardor intepeſcit, & amicos, quos ſtudioſè antea complectebantur, turpiter & nefariè deſerunt. Seneca ad Lucilium. *Turpe eſt cedere oneri, & luctari cum officio, quod ſemel recepiſti. Non eſt vir fortis ac ſtrenuus qui laborem fugit, ne creſcat illi animus ipſa rerum difficultate, nihil eſt quod nõ expugnet pertinax opera, & intenta, ac diligens cura.*

LX. GRACCVLVS.

Alieno damno ſapere.

SOLENT Gracculi agros infeſtare, quorum inſultus ruſtici hac ratione reprimunt, vnum ex inſidijs captum in oculatiſſima totius agri parte ſuſpendunt, quo ſpectaculo cæteri quamprimum deterrentur, Geoponicon lib. 14. Κολοιὸς ἀπολάβοις ἐὰν ἕνα θηράσας κρεμάσῃς, οἱ γὰρ λοιποὶ ὁρῶντες αὐτὸν, φεύξονται, νομίζοντες πάγας εἶναι ἐν χώρᾳ.

APODOSIS.

Gregor. Naz. ſeu Apol. in Chriſto patiente.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.
Αὐτὴ μὲν οὔπω ναὸς εἰσέβην σκάφος,
Γραφῇ δὲ ἰδοῦσα, καὶ κλύουσ', ἐπίσταμαι.
Nunquam carinam ſum nauis ingreſſa, tamen
Picta ex tabella edocta, ex audituq; id ſcio.

LXI. GRVS CVM LAPILLO.

Prudentia.

Ælian. li. 3. cap. 13.

GRVES vt ſatis eſt compertum, lapillum geſtant, ſiue ad explorandum mariane ſuperuolẽt an terras, ſiue ad firmandum corporis pondus, ne ingruenti cedat tempeſtati.

AP. Hoc Hieroglyphicum prudentiæ omnia ſagaciſſimè explorantis, & inſtabilitatem vitæ gra-

uitate conſiliorum firmantis. *Nam ſi incertè errat animus, præter vitã viuitur*, vt eſt Ennij ſententia. Polybius Romanorum tam perſpicacem fuiſſe in rebus gerendis prudentiam aſſerit, vt eorum meditationes acies ſine ſanguine, acies autem & conflictus meditationes cum ſanguine poſſint appellari. Μελέται Ρωμαίων χωρὶς αἵματος παρατάξεις, αἱ δὲ παρατάξεις μετ' αἵματος μελέται.

LXII. GRVES.

Vigilantia.

EXCVBIAS habent nocturnis temporibus lapillũ pede ſuſtinentes, qui laxatus ſomno, & decidens indiligentiam coarguat. Cæteræ dormiunt capite ſubter alam poſito, alternis pedibus inſiſtentes: dux erecto prouidet collo ac prædicit. Vide Solinum Polyhiſtorem in deſcriptionibus. *Pl l.10.c.23*

APODOSIS.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα. *Iliad. β.*
Apollonius cum Veſpaſianum nondum Imperatorẽ diluculo ad tractanda negotia ſurgere comperiſſet, dixiſſe fertur, ἀνὴρ ἄρξει. *Phil. in Ap.*

LXIII. GRVVM PENNA.

Conſtantia.

CÆTERARVM fermè auium plumæ cum tempore colores mutant, Gruum eodem ſemper colore perſeuerant. Vide Geſner. *in Grue.*

APODOSIS.

Conſtans hac icone in omni ætate hominis ſignificatur ingenium. *Benè compoſitæ mentis eſſe exiſtimo, ſecum conſiſtere, ſecum morari.* *Seneca.*

LXIV. HELIODROMVS.

Tantus amor lucis.

HELIODROMVS auis Indica, quæ mox nata e-

ad Orientem verſus Solem : ſtatim cum ſol vertit ſe ad Occidentem, rurſus eundem ſequitur : annum vitæ non excedit. Kiranides : qui & ſuo more multa vana de eadem aue ſubiungit.

APODOSIS.

Lux iſta quæ oculis cernitur eſt μεγάλȣ φωτὸς ἀντίτυπ@, vt loquitur D. Greg. Nazianz. oratione ſecunda in ſanctum Paſcha. Heliodromus autem auis imago eſt ſanctorum qui ad illud æternæ lucis ſacrarium, & βυθὸν διολαμπῆ mentis aciem noctes dieſque dirigunt.

LXV. HIRVNDINES VOLATERRANI CECINAE.

Victoria nuncij.

CECINA Volaterranus equeſtris ordinis, quadrigarum dominus, comprehenſas in vrbem ſecum auferens, victoriæ nuncias amicis hirundines mittebat, in eundem nidum remeantes, *illito Victoriæ colore.*

Plin. l. 10. cap. 24.

APODOSIS.

Non temerè felicitatis & victoriæ ſymbolum eſt hirundo, nam vt ait Ariſtander, σύντροφ@ καὶ εὔνȣς ἀνθρώποις: ὄρνις ἐστί. Idcirco Alexandro ſub meridiem quieſcente ferunt hirundinem dormientis caput circumuolitaſſe, magnos garritus edentem, & modo in hoc, modo in illud lectuli latus inſediſſe, turbulentius quam illius auis conſuetudo fert canentem : nec prius deſtitiſſe quam Regem in profundum ſoporem demerſum excitaret. Quod prodigium Alexander cum ad Ariſtandrum detuliſſet, interpretatus eſt fore illi aduerſus arcana inimicorum conſilia & inſidias Victoriam.

Apud. Arrian de exp. Alex. lib. 1.

Nulla Deum ſuperare poteſtas.

LXVI.

LXVI. HIRVNDINVM MVRVS, SIVE CHELIDONIVS.

Infirma mundi domant fortia.

IN genere ſymbolorum ſpectabilis eſt murus Chelidonius: in Nilo ſiquidem pariuntur lapides Collotes dicti, quos hirundines aduerſus Nili alluuionem colligunt, vt ex eis murum, quem Chelidonium nominant, ædificent, ad coërcendos aquarum impetus, & vt regio diluuio non deuaſtetur. Thraſillus *in Ægyptiacis*, & Plutarch. iunior *in Nilo?* λίθοι κώλλωτες καλούμενοι, τούτοις κατ' τὴν ἀσέβειαν τοῦ Νείλου συλλέγουσαι χελιδόνες, κατασκευάζουσιν τὸ προσαγορευόμενον χελιδόνων τεῖχος ὅπερ ἐπέχει τοῦ ὕδατος τὸν ῥοῖζον. Meminit quoque Plinius cap. 23. l. 10.

AP. Mirum eſt quo pacto præpotens ille Deus voluerit à tam puſillis animantibus tam vaſto flumini frænum inijci: an vt nos doceat quod paruum quoq; animal apud Auianum Leoni inculcat:

Diſce tamen, breuibus quæ ſit fiducia monſtris,
Et facias quicquid paruula turba cupit.

LXVII. IBIS.

Cor Deo gratum.

IBIDEM Ægyptijs honori multas ob cauſas eſſe fama eſt; ſed hæc inter cæteras ἰδιότητας non minima quod cordis figuram exprimit, cum collum & caput ſub plumis abdiderit. Ælian. *l.* 10, *c.* 39. *de Animal.* aliam affert rationem de ſuo, vt ſolet Pierius *l.* 17. *c.* 19. Iidem Perſeæ arboris fructum Iſidi gratiſſimum putant, quod cordis ſpeciem referat. Pl. *in Iſid & Oſirid.* Meminit quoque Ibidis Orus *lib.* 34. Καρδίαν βουλόμενοι γράφειν ἶβιν ζωγραφοῦσι. Ioſephus Moyſen refert in expeditione contra AEthiopas Ibides ſecum detuliſſe, quod non religione auis fecit, *Iudaicarũ antiq. l. 2. cap. 10.*

ſed vt exercitum aduerſus ſerpentes muniret, quibus ibis eſt infeſtiſſima. Verba auctoris ſunt pag. 58. πρὸς ἀσφάλειαν καὶ ἀβλαβῆ πορείαν τοῦ στρατεύματος, πλέγματα ἐμφερῆ κιβωτοῖς ἐκ βίβλου κατασκευάσας, καὶ πληρώσας ἴβεων, ἐκόμισε, πολεμιώτατον δὲ ἐστὶν ὄφεσι τοῦτο τὸ ζῶον.

APODOSIS.

Ex eo apparet particulam Deo dilectam cor humanum eſſe, quod ſibi tam ſæpè in diuinis literis depoſcit Deus. Significat præterea Ibis vt ex Ioſephi narratione patet, felicem viæ & conſiliorum auſpicem, qui infeſta inimicorum conſilia amoliatur, & per ardua ſecuri itineris copiam præbeat.

Ne dubites auctore bono.

LXVIII. IBIDIS NIDVS IN PALMIS.

Generoſarum mentium celſitudo & quies in virtute.

Ælian, lib. de animalibus cap. 29. IBIS in palmis ad euitandas feles nidificat.

AP. Generoſi verè ſunt, qui in virtute, in excelſis & diuinis cogitationibus, in egregijs operibus, vitijs & caſibus humanis ſuperiores cõquieſcunt. *Quis generoſus? ad virtutem benè à natura compoſitus. Hoc vnum intuendum eſt, alioqui ſi ad vera reuocas, nemo non inde eſt, ante quod nihil eſt. A primo mũdi ortu vſq; ad hoc tempus perduxit ex ſplendidis ſordidiſq; alternata ſeries. Non facit nobilem atrium plenum fumoſis imaginibus. Nemo in noſtram gloriã vixit, nec quod ante nos fuit, noſtrum eſt. Animus facit nobilem, cui ex quacunq; conditione ſupra fortunam licet ſurgere.* *Senec. epiſt. 54.*

Opportunè verò apud Silium Italicum, virtus de ſe prædicat:

Caſta mihi domus, & celſo ſtant colle penates,
Ardua ſaxoſo perducit ſemita cliuo,
Aſpera principio. Deinde,
Mox celſus ab alto
Infra te cernes hominum genus.

LXIX.

LXIX. LARVS.

Vanitas oſtentatorum.

LARVS ales vorax clamore arguto dum parturit vociferatur, partuſque edit plumoſos vtique, ac apprimè pennatos, ſed exili carne, vt eſt in parœmijs de Ceppho & Laro.

APODOSIS.

Hominem ſignificat de quo magna aliqua fuerit expectatio, quam tamen ignauè, & humiliter fefellerit. Tales ſunt omnes oſtentatores, qui verbis montes aureos, & gemmarum riuos promittunt, reipſa paleas obtrudunt. *Larus, rapacitas.*

Βομβύλιοι ἄνθρωποι.

Larus quoque notiſſimum voracitatis indicium, vnde Ariſtophanes Cleonem rapacem Magiſtratum Athenienſium appellat λάρον δώρων καὶ κλοπῆς. In eodem genere eſt Morfex auis de genere Mergorum, quæ ſe cibis ingeſtis ita ſaburrat, vt è nido egredi iterue ſuſcipere nō poſſit, antequam vomitorio hanc corporis ſarcinam expulerit. *Cleon Larus donorum. Morfex auis, Gulæ & rapacit. ſymbolum.*

LXX. LVSCINIA EPVLONEM SVVM DISCRVTIAT.

Conſcientiæ ſtimulus ex innocentium oppreſſione.

LVSCINIA auium argutiſſima & tranquillo præ cæteris animo, ſuauiſſima & imprimis canora voce ſolitarijs in locis cantillat. Eius etiam carnes vigiliam fouere aiunt. Mihi verò qui cibo veſcantur huiuſmodi homines nec boni nec ſapientes videntur. Sed illius etiam deorum atq; hominum regis, vt Homero placet, nempe ſomni priuatio, infelix infelicis cibi munus mihi videtur. *Ælian. l. 1. de animal. c. 43.*

APO. Luſcinia ſymbolum eſt innocentiæ, quam qui vi & iniuria opprimit, facilè quidē facit: At vero

ſi modo vllum ſenſum habet humanitatis, cruciabili poſtea conſcientiæ flagello torquetur, nam oppreſſi innocentis ſpecies obiecta ſomno excutit, atque in furorem agit. Plut. τὸ συνειδὸς οἷον ἕλκος ἐν σαρκὶ τῆς ψυχῆς τὴν μεταμέλειαν αἱμάσσουσαν ἀεὶ καὶ νύσσουσαν ἐναπολείπει. *de animi tranq.*

LXXI. LVSCINIA STESICHORI.

Eloquentia.

LVSCINIA in ore Steſichori infantis cecinit. *Plin. l.10, cap.29.*

AP. Eloquentiæ ſymbolum eſt Luſcinia, aut Siren in ore.

——οὐ δέ μοι καὶ τὸ λάλημα φέρεις
Κεῖνο τὸ σειρήνων γλυκερώτερον. *Agath. ſchol. lib.7. Anth.*
Et tu mihi iſtam orationem offers
Sirenibus ſuauiorem. Item,

Meneclides de Bacch de, οἷον ἐφθέγγετο, οἷον ἔβλεπεν, ὅσαι ταῖς ὁμιλίαις αὐτῆς σειρῆνες ἐνίδρυντο; *Qualis erat oratio: qualis aſpectus? quot in eius colloquijs inerant Sirenes?* Vanus Kiranides addit, Cor Luſciniæ ſi quis ea adhuc palpitante cum melle glutierit, & aliud cor eiuſdem auis cum lingua portauerit, ſuauis ad loquendum erit, & ſonoræ vocis, & libenter audietur. Extat Philipp. *epigramm. lib.*1. Anth.40. de Luſcinia, quæ Boream fugiens cum per mare volaret, Delphini dorſo ſuſcepta, vectaque ſit, & illum nantem carminibus ſuis delectarit.

Μεμφομένη Βορέην ἐπεπωτώμην ὑπὲρ ἅλμης,
Πνεῖ γὰρ ἐμοὶ Θρήκης ἤπιος οὐδ' ἄνεμος.
Ἀλλά με τὴν μελίγηρυν ἀηδόνα δέξατο νώτοις
Δελφὶν, καὶ τὴν κυνὴν πόντιος ἡνιόχει.
Πιστοτάτῳ δ' ἐρέτῃ πορθμευομένη, τὸν ἄκωπον
Ναύτην τῇ στόματος θέλγον ἐσὼ κιθάρῃ.

LXXII. LVSCINIÆ ORPHEI.

Imitatio illuſtrium authorum.

FERVNT Thraces luſcinias quæ iuxta Orphei ſepul-

ſepulcrum nidificant, ſuauius & mollius canere.

Ap. Monumenta doctiſſimorum virorum, quæ ab imitantibus frequentantur, genium eloquentiæ inſpirant. Dionyſ. Longinus. περὶ ὕψους. Ἀπὸ τῆς τῶν ἀρχαίων μεγαλοφυΐας εἰς τὰς τῶν ζηλούντων ἐκείνους ψυχὰς, ὡς ἀπὸ ἱερῶν στομίων, ἀπόῤῥοιαί τινες φέρονται, ὑφ' ὧν ἐπιπνεόμενοι, καὶ οἱ μὴ λίαν φοιβαστικοὶ, τῷ ἑτέρων συνενθουσιῶσι μεγέθει. *Pauſan. in Bœotic. 305.* *lib. 25.*

LXXIII. MELEAGRIS.

Liberorum neglectus.

Clytvs Mileſius libro primo de Mileto, & Meleagridibus, hæc ſcribit. Circa delubrum virginis ſunt aues, quas Meleagridas appellant. Locus paluſtris eſt in quo nutriuntur. Animal illud non ita prolem amat, & iuniores pullos adeo negligit, vt ſacerdotibus illos curare neceſſum ſit. *Athen. lib. 14. p. 655.*

Ap. Tales ſunt parentes, qui prolem negligunt, ac ſimul voluptatis ardor deferbuit, omnem in ſe charitatis ſenſum intepeſcere atque extingui patiuntur: longè remoti ab illo Plautino Charmide, qui exclamat in Trinummo:

Quibus ærumnis deluctaui filio dum diuitias quæro.

LXXIV. MEROPS.

Abſurda ſeu ordo præpoſterus.

Merops auis contra vt fertur volat atque cæteræ, aliæ enim omnes quaſi ſurſum ad oculos verſus, illa verò retro ad caudam verſus volat, & profectò naturam volatus admiratione & inſolentia pleni quem facit hoc animal, ſummoperè miror. *Ælian. de animal. l. 1. cap. 49.*

Ap. Talis eſt Homo præpoſterus, qui rerum ordinem peruertit: κυκλὸν τὸ τακτικόν. Xenoph. in eodem argumento ſunt Mæander, qui ſolus fluuiorum eſt retrogradus, εἰς ἑαυτὸν παλινδρομῶν (inquit Plutarchus iunior) Araxa planta quæ ſola Virgines odit, vnde μισοπάρθενος nominatur. Oryx qui ſolus eſt aduerſo pilo. Paliurus arbor quæ ſola cuculo aue lætatur. *l. 1. exp. Cyri.* *Idem in fluminibus.*

LXXV.

LXXV. MILVI NVNCII VERIS ADORATI.

Nuncij bonorum.

MOs erat apud populos nonnullos miluos adorare quod illi poſt rigentis hyemis inclementiam vernæ tempeſtatis fideles nuncij apparerent. Vide adagium προκυλινδεῖται ἰκτίνῳ, prouoluitur ad miluum.

Ap. Cadit in boni alicuius nuntios, quos obuijs vlnis amplectimur, eximiè conueniet D. Ioanni Baptiſtæ, qui lucem, & cœleſtis veris clementiam prænunciauit, vnde vox eius mirifica lætitiæ iucunditate aures perfudit.

Iuuenc. l. 1. *Vox latè reſonat deſertis vallibus, amplas*
Sternite iam ſtratas, omnis ſit recta viarum
Semita, qua Domine dignè veſtigia geſtet.

LXXVI. MILVVS IOVI SACRA NON TANGIT.

Sacrilegio abſtinendum.

MILVI ad rapinas incitatiſſimi, vt nec macelli carnibus parcant, Ioui ſacra non tangunt: τῶν δὲ ἐκ τοῦ Διὸς ἱερουργίας οὐκ ἂν προσάψαιντο.

Æli. de an. l. 2. ca. 47.

APODOSIS.

Fures quanquam audaces ſacrorum religione mouentur,
Nec facilè in furtis timefactæ relligiones
Effugiunt animo pauidæ mortiſq; timores.

LXXVII. MARSVPIVM A MILVO RAPTVM.

Auaritia punita.

LVGDVNENSIS incola vini mercator, vt lucra augeret, aquã miſcebat, atque non parum hac arte lo-

te locupletatus eſt, cum aquam pro vino venderet, nauigio igitur ad emporia traiiciens Ararim fluuiũ, marſupium penes ſe pecunia oppletum habebat, atq; id è pelle confectum. Miluus animal ob pilos ratus, aduolat & exportat. Mox cum ſibi prædam nihil ſentiret prodeſſe, præcipitat in fluuium, ex quo nunquam emerſit.

Greg. Turo. in gloria conf. c. 109.

APODOSIS.

Auaros & improbos ferit tandem diuina Nemeſis, & vno temporis momento amittunt opes, per multos annos ex omnium fraudum & ſcelerum genere concretas. Inde fides veteri dicto: *Malè parta, malè dilabuntur.*

LXXVII. MONOCORDIATA SIVE AVIS PARADISIACA ET ΑΠΟΥΣ.

Contemplatio.

MONOCORDIATA in aëre abſq; nido, abſq; arbore, abſque ſaxo, aut altero fulcimento nidificat, & oua parit in dorſo maris ſui compatis, ibique fouet, & excludit: numquam vllo loco conſidet, ſemper in aëre ſubſiſtens, quod penè excedit omnem fidem. Maximilianus auctor eſt, qui addit numquam viſam fuiſſe niſi mortuam, quod tunc deficiente vitali ſpiritu labatur in terram. Vide Geſnerum, apud quem prolixa eſt Melchioris de eadem deſcriptio. Nonnulli putant apud veteres eiſſe Rhyntacem, cuius Plutarchus meminit in Artoxerxe. γίνεται δὲ μικρὸν ἐν πέρσαις ὀρνίθιον, ᾧ περίττωμα οὐδὲν ἐστιν, ἀλλ᾽ ὅλον διάπλεων πιμελῆς τὰ ἐντὸς, ἣ καὶ νομίζουσιν ἀνέμῳ καὶ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῷον. Naſcitur apud Perſas exigua auis, quæ omni caret excremento, habetque omnia inteſtina adipe differta: vnde vento arbitrantur & rore hoc animal viuere. De hoc verè dici poteſt.

Sæua nec humani patitur contagia mundi
Par volucer ſuperis.

AP. Hac Icone pij ac religioſi homines ſignificantur, qui contemplationis alis ſubnixi terras relinquunt, & in Deo ſuauiſſimè conquieſcunt, de quibus Theodoret. καὶ τοὺς ὀφθαλμῷ τοὺς κάλλει τῶν ὁρωμένων ἐπιτέρπεσθαι διακωλύοντες, χολὴν τοὺς νῷ παρέχουσιν ἐπεντρυφᾶν τῇ θεωρίᾳ τῶν νοητῶν.

dde Angelis orat. 3.

Iuuat immenſo ſpatiantem viuere cælo.

Subijciam hic pereruditi viri in eodem argumento poëma præſtantis ingenij fœtum: nihil arbitror me in hoc genere vidiſſe & ſubtilitate limatius, & carminis ſuauitate elegantius:

AVIS PARADISEA SIVE APVS,
Ex Geſneri tabula.

VOs ô queis cœlum domus eſt, quos fortior aura
Numinis ardenti ſuſpendit in æthere niſu,
Heroes, pretioſæ animæ, mortale ſonantem
Si licet in veſtras muſam deducere laudes,
Huc ſpectate a *Apodem: vobis natura laborat,*
Atq; opere in pulchro partem facit, hoc quoq; nomen
Indus alit, Phœbi indus amor, cui prima Deorum
Munera, & Eoæ cuſtodia credita gazæ.
Nec vero tantum vnigena ſe Nilus, alumno
Iactarit, licet ille ſibi poſt fata ſuperſtes
Inter odoratas Arabum de meſſe fauillas
Hauriat è buſto natali funere vitam.
Ac licet aut b *roſtro chelidon, aut mole* c *coturnix*
Par fuerit, tamen & pennatum ſyrmate longo
Creſcit in immodicum quantus Iouis armiger ales
Titanum furias, ſæuumq; Capanea letho
Fulminat, aut Phrygios Domino tranſuectus amores.
Principio e *enodes ceruix lentatur ad alas*
Luteolas, & fuluo rutilat criſpata metallo,
Sic color in precio eſt, inferne virentia currit
Cyaneum f *per menta decus, Thaumatida ceu cum*
Roſcidus

a Naſcitur in Moluccis inſulis. b Roſtrum magnitudine & forma ſimile hirundini. c Corporis magnitudine & penè forma coturnici ſimilis. d Pennæ extenſæ æquãt fermè aquilam. e Pennæ à prima ceruicis vertebra ad roſtri initium coloris lutei ſplendentis auri puriſſimi modo. f Quæ mentum tegunt mirè virides.

Roſcidus aduerſo percuſſit Delius aſtro.
Excurrunt g *alæ in caudam, tenuiq; receptum*
Tranſmittunt ſub nube diem, nam h *fuſcus inerrat*
Splendor, clementiq; faces demitigat vmbra.
Diſcolor i *interea primo ſub tegmine pluma*
Vellus agit, magnoq; minor ſe lumine veſtit
Aſtriferum miſſura iubar, blattamq;, crocumq;,
Camporumq; oculos, voſq; alba liguſtra, tuaſq;
Obſcurat Narciſſe comas, iam vilior aura
Ceſton habet, vinciq; dolet Cadmeia torquis.
Plus etiam k *ordo placet natiuum circinat orbem*
Neſcia curuari, tergoq; immobilis hæret.
Iliaca talem clypeum de cæde reportat
Æacides, l *& adhuc iaculis pendentibus horret.*
Qualis cæruleos m *caudæ ſtellantis honores,*
Explicat aprico volucris Iunonia Soli
Iamq; ſuperſtitio n *ſcythicis adiuncta tyrannis,*
Circum mille fremant acies, & ferreus imber
Pila rotet, ſperant humanis inuia telis
Pectora, & hoſtili certos de ſtrage triumphos;
Si criſtis aſſurgit apus, galeamq; coronat.
Nec minor eſt virtus: celeres peruertitur Euros
Aera per liquidum o *prono ratis æquore currat,*
Læta laborantes impellant carbaſa venti,
Scilicet anteuolat puppes, & remige penna
Hoſpita venturo præſignat littora nautæ.
Tellurem p *preſſiſſe pudet, frondoſa ſub auris*
Eligitur Dryas, hic tectum paruiq; penates:
Incumbit ramis, & cauda prenſat obunca q
Obſequio fugiente pedum, cæloq; propinquus,
Matutina bibit roranti ex æthere mella, r
Relliquias diuûm: menſis cum Aurora remotis
Faſtidita legit, miſtamq; vapore caduco
Ambroſiam, latè mortalibus impluit agris.
Hinc illa aerij mellis cæleſtia dona,
Et non imparili diſtenta nectare canna
Fortunatorum nemorum, qua primus in orbem
Circu-

g Pēnæ alarum pellucidæ.
h Fuſcæ ſed fulgentes.
i Subnaſcūtur maiori, minores aliæ multi colores.
k Alę naturaliter vno & eodem modo conſiſtunt in orbem digeſtæ.
l Tanquam cuti infixa ſpicula.
m Pauonū fœminarū pennis ex toto perſimiles.
n Reguli Mahomet. pro criſtis vtūtur, iiſq; ſe tutos in bello exiſtimant.
o Nauim quantūuis celerē circumvolat.
p Terrā viua nunquā tangit. *q* Hoc vel ignoratum vel neglectū Geſnero. *r* Rore veſcitur.

Circulus it, mediæ dirimens confinia lucis.
Si quando dulces ad vitæ lumina pullos
Eniti fragiliq; dedit committere cruſto
Caſta venus non furtiuo de ceſpite nidus,
Aut lutea aſſurgunt libantibus æquora pennis
Mœnia: compoſiti ſed mas ſinuamina ſ *dorſi*
Subdit amans, viuaq; thorum de tergore pluma
Et pater, & natale ſolum, facit: hic pia coniunx
Spemq; metumq; locat, curui tum fornice ventris
Incubat, & ſimili reddit ſe prole parentem.
Dicite terrarum domini, quos matre cadentes
Excipiunt Indo Bithyna cubilia dente,
Quis Cæſar cunis vnquam tam mollibus infans
Vagijt, aut Graia quis Porphyrogennitus aula
Sarrano meruit nomen ſuſceptus in oſtro?
Ne tamen incurrat violento flamine Corus,
Dilectaſq; euertat opes, t *mas licia caudam*
Ingemina extendit, multoq; volumine circum
Implicat impoſitæ ſocialia membra maritæ.
Æole, ſi quis ineſt ventis fauor, Æole ſi qua
Ius habet in ſuperos pietas, ô parce quietos
Sollicitare thoros! notus hac vt pignora perdat
Crudelis? thalamo iungat ferale ſepulchrum,
Atq; animam teſtâ triplicem peſſundet in vnâ
Crudelis? prolem per amica ſilentia fingit
Alcyone, & mediâ vitam de morte reportat,
Et meruere Apodes, Apodes meruere necari?
Sed ventis loquor, vnde ſciant miſereſcere venti?
Ite feri, effractis ruite, exundate cauernis
Vnà omnes, quatite horriſonis ſtridoribus alas,
Vos mea ridet Apus, veſtri ſecura furoris
Vincula nectit Amor, nodoq; arcanus honeſto
Copulat alituum par nobile, nobilis ales.

ſ Dorſum maſculo, venter fœminæ cauus, ſic pullos fouent & excludunt.

t E maris dorſo filia gemina prodeunt, quibus incubantem fœminam ſibi alligat firmius.

LXXIX. NOCTVA.

Hæreſis.

MVLIERIBVS veneficia & cantiones exercentibus ſimilis eſt noctua, captioſum animal: hæc enim capta, ſuos inprimis aucupes, ſic captionibus ſuis in ſe elicit, vt eam velut ludicrum quoddam, aut amuletum in humeris circumgeſtent. Noctu quidem vigilat, & voce quaſi quibuſdam præſtigijs & illecebris aues allicit, eaſque ſibi aſſidere facit. Interdiu verò alia aucupij inductione vtitur, & auibus illudit, ridiculè nimirum in aliam atque aliam ſpeciem vultum conuertens, quibus aues peradoleſcentes in admirationem raptæ, manere apud eam perſeuerant, maximo eorum in quæ ſe format timore percuſſæ. *Aelian. li. 1. de animal. cap. 29.*

APODOSIS.

Noctua hæreſis, vox præſtigiatoris, oratio hæreticorum faſcinans: variæ facies, hæreticorum inconſtantia, qui cothurno vreſatiliores, in ſola hæreſi ſunt conſtantes, ſi modo conſtantia eſt dementiſſimi pectoris pertinacia.

Latet anguis in herba.

LXXX. NOCTVA OVIS CICONIAE INCVBANS.

Vana Sapientia pietatem lædit.

SI noua Ciconiæ oua contigerit Noctua, faſcinat & incubationem omnem, ac ſi oua eſſent ὑπονήμια, ſeu ſubuentanea, irritam reddit: ſed platano arbore ab infeſti animalis iniuria pietatis cultrix ales ſe diligentiſſimè tuetur. *Ælian. li. 2. cap. 35.*

AP. Ciconia, pietas: oua, pietatis fœtus: noctua, vana ſapientia, quæ plurimum obeſt pietati: Platanus, crucis arbor qua omnis vanitas & humanæ ſcientiæ pompa excutitur. ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου ἐώρακε τὴν φθαρτὴν καὶ χαμαίζηλον. Deſcribitur

tur à Prudentio in Hamartigenia huius vanæ ſapientiæ ſupellex:

Ira, ſuperſtitio, mœror, diſcordia, luxus,
Sanguinis atra ſitis, vini ſitis, & ſitis auri,
Liuor, adulterium, dolus obtrectatio, furtum,
Ambitio vitioſa tumet doctrina ſuperbit,
Perſonat eloquium nodos fraus abdita nectit.
Inde canina foro latrat facundia toto,
Hinc gerit Herculeam vilis ſapientia clauam
Oſtentatq; ſuos vicatim gymnoſophiſtas.

LXXXI. NOCTVAE OVVM.

Sapientia

OVVM Noctuæ ſi forte puer coctum comederit antequam vini vſum habeat, futurus eſt tota vita abſtemius. Philoſtr. in Apollonio Aiunt autem noctuam Baccho inimicam à vitibus abigi, quod vinum mortalibus criminata ſit.

Ap. Noctua ſymbolum eſt ſapientiæ, cuius qui fœtus aureos à teneris vnguiculis delibant, reliquum vitæ curriculum in ſumma moderatione, in ſobrietate, ſæpiſſimè traducunt.

Εφόδιον ἀπὸ νεότητος ἀναλάμβανε τὴν σοφίαν.

LXXXII. OSSIFRAGA.

Charitas.

Baſil. in Hexam. homil. 8.

EIECTVM à parente pullum Aquilæ Oſſifraga excipit & alit.

Ap. Charitas eorum qui alienos liberos à parentibus neglectos fouent.

Proſp. Epigramm. 2.

Naturæ quiſquis propria non ſpernis honorem,
In quocumque hominum quæ tua noſcis ama.
Namque quod artificis ſummi fecit manus, vnũ eſt
Quæq; auctore bono condita ſunt, bona ſunt.
Diuinum in nullo figmentum deſpiciatur,
Sola malis ſtudiis addita non placeant.

LXXXIII.

LXXXIII. OTIS AD CANES.

Concionator terror improborum.

OTIS auis eſt tarda & quæ corporis pondere depreſſa ægrè ſeſe attollit è terra. hæc canem præter cæterarum auium naturam vehementer perhorreſcit: μόνη δὲ ὠτὶς πέφρικε κύνας.

APODOSIS.

Inertes animæ quæ terrena ſapiunt, concionatores diuini verbi præcones ferre non poſſunt: ſed eorum verba quaſi fulgura perhorreſcunt.

Hac fulmen ab arce venit.

LXXXIV. PASSERCVLVS AREOPAGITAE.

Innocentum oppreſſio vindicata.

CVM ſub dio iudicia exerceret Areopagus, paſſer fortè, quem accipiter vrgebat, in Areopagitæ iudicis deuolat ſinum: ille, vir vt cætera auſterus, necat ſupplicem Ex quo Senatus grauiſſimo iudicio damnatus eſt, & ordine motus, non ob paſſerculi mortem, quæ leuis fortaſſe videbatur, ſed διὰ ἰταμότητος τῶν τρόπων. *Hellad Beſantinous in Chreſtom.*

AP. Innocentes, & ſupplices à iudicibus benignè tractandi, in quo ſi officio defuerint, vindicare iniuſtitiam, & iniquitati hominum intercedere ſuperioris eſt poteſtatis.

Parce ſupplici.

LXXXV. PAVONIS LINVM.

Pœnitentia.

PAVO Lini radice vt nobili alexipharmaco vtitur. *Ælian. lib. 11. cap. 18.*

APODOSIS.

Lini vſus omnium penè gentium ritu in ſacris frequentiſſimè & Lino olim amicti pœnitentes. Qui

opulentia & faſtu elati peccauerunt, Pauones imitati ad linum, pœnitentiæ veſtem confugiunt. *Deinde lugubris tibi accipienda eſt veſtis, & mens ac membra ſingula digna caſtigatione punienda.*

S. Ambr. ad virg. lapſ. cap. 8.

LXXXVI. PELECANVS.

Amor Sobolis.

PELECANVS non modo femur vellicat, vt excuſſo ſanguine ſuos paſcat, ſed ſe quoque per furentis ignis vortices cruciabili tormento ad liberandam ſobolem ingerit.

AP. Amor parentum in liberos, φίλτατον τέκνον 4. Euripides. vide *Ælianum lib. 3. cap 23.* Idem φιλοστοργίας. Symbolum eſſe poterit Aquila, quæ vt ait Rabbi Salomon, & qui eum ſequutus eſt Caietanus, refert aliquando pullos ſuos non vnguibus, vt cæteræ ſolent aues, ſed locatos in humeris protegit expanſione alarum, vt licet ab imo quis eos iaculis petat, ipſam potius, quàm pullos vulneret. idcirco Exod. *cap. 19. v. 4.* dicitur Deus ſuos portare *ſuper alas aquilarum.*

Aquilæ φιλοστοργία.

LXXXVII. PELECANVS.

Creſcit de vulnere ſalus.

DE Pelecano notum vt pullis ſuo ſanguine vitam reddere dicitur.

D. Aug. in Pſal. 101.

APODOSIS.

Typus eſt Chriſti, qui nos peccatis mortuos ſuo ſanguine abluit, & ad melioris vitæ immortalitatem excitauit. quid? quod in eo ipſo loco crucifixus eſt Dominus in quo ſepultus eſt Adamus? vt eius velut i cruore irrigati cineres reuiuiſcerent, noſq; omnes qui in Adamo tanquam in mortuo ſtipite rami inutiles extabueramus, nouo germine inciperemus pubeſcere. Hæc præter authores quos affert Baronius teſtatur Nonnus Panopolitanus.

In metaph. Euang. D. Ioannis.

Εἶδον

Εἰσόκε χῶρον ἵκανε φατιζομένοιο κρανίου,
Ἀδὰμ πρωτογόνοιο φερώνυμον ἄντυγι κόρσης.

LXXXVIII. PELECANVS INTER CONCHAS.

Labor & ſtudium.

PELECANI fluuiatilibus Conchis ſe complent, eaſque cum ſtomachi calore concoxerint, euomunt: atque teſtis iam alui calore diductis, eligunt ex his quæ ſunt eſculenta. Lari aues, vt Eudemus ſcribit, ſublimes cochleas ſurripiunt, atque ex alto deijcientes magna vi ad ſaxa alliduńt, itaque eſculenta teſtis ſeiunctis eligunt. Aelian. *de animal. cap.* 20 *lib.* 3. Simile *de ardeis cap.* 35. *l.* 5.

APODOSIS.

Si quid difficultatis & laboris deuoraueris, fructus erit voluptatibus iucundior: *qui nucleum eſſe vult, frangat nucem.*

LXXXIX. PELECANVS AD IGNEM.

Conatus irritus.

PELECANVS vbi paſtorum inſidijs circumſeptus eſt ignibus, flammam alarum quaſſatione extinguere nititur, qui ignis acrior inardeſcit, alitis pennas inuadens, quibus exutus inſidiatoribus cedit in prædam. *Orus l.* 1. 51.

APODOSIS.

Torquetur in eos qui contra vim ingentis mali, leuiora quęrunt remedia, quibus foueatur potius quam opprimatur malum. ardet quippe ignis, ventilat Pelecanus, at aquæ ſitula opus, non ventulo. Similiter omninò faciunt. qui flagrantes permotionum æſtus, leuiſſima oratione putant compeſcere, & blandiendo malum permulcent potiùs, quàm curant.

XC. PERDIX.

Dæmonis calliditas.

PERDIX Diabolus pro nequitiâ vel multarum rerum comparatione perhibetur: hæc auis quocumque caſu, vel feræ alicuius incurſu priuata fuerit ouis proprijs, inſidiatur alienis, & nidi habitatore pulſo partus inuadit extraneos: quos cum vſque ad ſpem fœtum genitali tepore confouerit, parentem eam præda efficit, non natura. Interea verus vocanti ac lamentanti pater ſimilis, ſyluas queſtibus replet: tunc adulta iam ſoboles voce proprij genitoris auditâ curam queruli clamoris intelligit: atque ita ad originariam ſedem læta peruolat, nutrimenta generis ſui conſcia, & adulteri nutritoris oblita. Quid ad hæc dicis ô homo, pretioſum vas ſapientiæ, imago diuinitatis & poſſeſſor generoſæ rationis? Quid te creatori tuo ſubtrahis? ecce etiam bruta cognoſcunt quid proprio debeatur authori: & quæ non habent intellectum, habere probantur affectum. Callidum perſuaſorem captiua generatio dereliquit, remanet præda, deceptus & raptor, orbatus. Igitur & diabolus humanum genus quod non creauerat, occupauerat: Quod non genuerat mentito patris nomine poſſidebat, ſed vbi vocem per prophetas vel per ſemetipſum pius auctor emiſit: vbi perditis ſalutifera charitas inclamauit, dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis;* (aduerte quod ſub nomine oneris pondus indicat ſeruitutis) ad paternos ſinus confeſtim auidum cucurrit examen. Tunc princeps mundi huius ſub aduentu Domini Saluatoris, in dimidio dierum ſuorum perdidit, quos ipſe in finem vſque ſeculi poſſeſſurum eſſe credebat, & in gremium redemptionis captiuitatem perditię inuita transfudit.

Euſe. Emiſ. hom. 3. de Epiphan.

XCI. PERDIX AD CASSES.

Superbia ſeu fiducia vana.

EX perdicibus qui vocis contentione & cantu valent, & linguæ facultati confidunt: quique pugnaces & ad certamen habiles ſunt, ſe minimè dignos credunt, qui ad extruendas menſas capiantur: vnde fit quod parum de ſua libertate contra venatores depugnent, quo minus comprehendantur, ſibi præfidentes, quod à cæde ſtudioſè ad cantus & certamina ſeruabuntur. Reliqui autem perdices & potiſſimum qui nuncupantur Cyrrhæi, ſibi conſcij, quod nec ad certamina valent, neque pulchrè cantare ſciunt, & ſi capiantur, futuros ſe prandium his qui ceperint: naturali quadam machinationis commentatione ſeipſos macie conficiunt nimirum cum ab omni alia eſca, quæ ad pinguedinem eos perducere queat, ſe ſua ſponte abſtinent, tum vt ne idonei ſint ad hominum menſas, cupidè allijs veſcuntur: cuius rei experientes, his præteritis aliò venationem conuertunt. Qui verò hoc ignorant, eos ſi facultas ſit capiunt, quicumque autem ipſos captos decoxerit, eorumque carnes inſuaues expertus fuerit, ſe iam & tempus & operam cognoſcit in his venandis perdidiſſe. *Ælian. de Animal. l. 4. cap. 13.*

APODOSIS.

Venator diabolus egregios ſæpe animos fiducia inflatos capit, contra qui vela ſubmittunt, & ab illa excitatæ fortunæ inſtabili fiducia, ad moderationem vitę deflectunt, & ſi quam habent ingenij aut aliarum rerum opulentiam prudenter occultant, longe ſunt tutiores. Extat apud Rufum Feſtum Auianum lepidiſſima fabella, vbi canna humilis quercui delapſæ, & cauſſam ſciſcitanti cur tam placidè ſe in ſuo ſtatu contineret?

Stridula mox blando reſpondit canna ſuſurro,
Seque magis tutam debilitate docet.

Fortè excipis:

Tu rapidos(inquit) *ventos ſæuaſq́; procellas*
** Deſpicis, & totis viribus acta ruis:*
Aſt ego ſurgentes paulatim demoror auſtros,
Et quamuis leuibus prouida cedo notis.
In tua præruptus offendit robora nimbus,
Motibus aura meis ludificata perit.

XCII. PERDICES PAPHLAGONVM.

Amor Dei non purus.

PAPHLAGONIAE Perdicum cor geminum reperiri docent Theophraſtus & Aelian. *lib.* 10 *c.* 35. παφλαγόνων δὲ ἄρα περδίκων διπλῆν ὁρᾶσθαι καὶ καρδίαν.

A P O D O S I S.

Cor geminum habent qui animum diuidunt Deo & rebus creatis. At vero ſoli Creatori debetur hæc pars corporis.

Vnde vigent ſenſus dominatrix quo vegetat mens.

XCIII. PERDICVM PVLLI.

Ingenium præcox, vel *Vana gloria.*

Æl. lib. 4. c. 12. de an.

PERDICVM fœtus etiam nunc circumplicatione teſtarum comprehenſi, à parentibus ſui excluſionem ex ouis minimè expectant: ſed per ſe ipſi tanquam fores pulſantes, oua elidunt, & iam foras eminentes ſeipſos impulſu ſuo impellunt: ouiq; etiamnum tegumento circumveſtiti, currunt: atque à dimidia teſtæ parte, ſi adhuc circa caudam adhæreſcat, ſemet excutientes liberant, & velociſſimè ad cibi inquiſitionem proſiliunt.

A P O D O S I S.

Multi nimis præcones tempus actionibus aptum non expectant, ſed præproperè feſtinant non ſine detrimento σφῶ[illegible]ν χρόνος. *nimis maturè magnum ingenium non eſt vitale.*

XCIV.

XCIV. PICA.

Imitatio Authorum.

PICA alioqui loquaciſſima auditis Romæ buccinatoribus ſiluit è veſtigio, tantoque ita ſilentio dies aliquot meditata; repente quaſi expergefacta, omnē eum buccinarum ſonum, harmoniam, & numeros ſummâ admiratione reddidit. Vide Pier. *Hier. lib. 23. cap. 17.*

APODOSIS.

Summorum auctorum imitatores primum quidem ſilent, cogitatè ſecum omnia meditantes, mox facundiæ & eruditionis depromunt opulentiam.

Semper ego auditor tantum, nunquamne reponam?

XCV. PICAE VOX.

Mendax inconſtantia.

PICA voces identidem alias atq; alias commutat, ſingulis enim ferme diebus diuerſam emittit vocem: ἡ δὲ κίττα φωνὰς μὲν μεταβάλλει πλείστας. καθ' ἑκάστην γὰρ, ὡς εἰπεῖν, ἡμέραν ἄλλην ἀφίησι. *Ariſt. 9. de Anim. c. 13.*

AP. Tales omnino ſunt, vani, inconſtantes, mendaces, qui non modo quotidie, ſed per ſingulas horas & momenta, aliud atque aliud dicunt, in ſola inconſtantia conſtantes.

mille adde catenas,
Effugiet tamen hæc ſceleratus vincula Proteus.
Quum rapies in ius malis ridentem alienis,
Fiet aper, modo auis, modo ſaxum, & cum volet arbor.

Horat. Satyr. 3. l. 2.

XCVI. PLATALEA.

Laborum alienorum raptor.

LEGI etiam ſcriptum, eſſe auem quandam quæ Platalea nominetur: eam ſibi cibum quærere aduolantem ad eas aues quæ ſe in mari mergerent: Quæ cum emerſiſſent, piſcemque cepiſſent, vſque eo pre- *Cic. 2. de nat. Deor.*

eo premere earum capita mordicus, dum illæ amitterent id quod ipſa inuaderet. *Cic. 2. de nat. Deor.*

APODOSIS.

Platalea typus eſt potentiorum hominum, qui alieno ſudore partos labores diripiunt. Merguntur quidem illæ miſeræ aues, ſed non paſcuntur. Sic inopes grauiſſimis plerumque conflictantur laboribus, vt pigram violentorum rapacitatem expleant.

Premit inſontes
Debita ſceleri noxia pœna,
At peruerſi reſident celſo
Mores ſolio, ſanctaque calcant
Iniuſta vice colla nocentes.

Boet. metr. 5. lib. 1.

XCVII. PICVS MARTIVS.

Amor clauſa recludit.

Æl. l. 1. de an. cap. 45.

PICVS Martius qui à Græcis δρυοκολάπτης appellatur, gibbo, & eminente roſtro arbores percutit: & excauato in eis loco pullos ſuos tanquam in nidum imponit: ad nidi inſtructionem non ferulis inter ſe connexis eget, neque domunculis & ſubſtructionibus. Si quis lapide immiſſo, ei foramen obſtruxerit, ille ex his coniectura aſſequutus inſidias ſibi appoſitas eſſe, herbam lapidi contrariam affert, eamque contra lapidem ponit: lapis velut offenſus, & non facile ferens vim herbæ, exilit, atque rurſus foramen Pico aperitur.

APODOSIS.

Verus amor ictu fulmineo potentior, omnes difficultates perrumpit, omnes nodos expedit, nihil clauſum, nihil inuium putat. Talis dilectio Mariarum in ſacris, quarum deſiderio velificata virtus cœleſtis, lapidem qui ad ſacroſancti ſepulchri vallum oppoſitus fuerat, diſpulit.

Quid non audet amor?

XCVIII.

XCVIII. PLATALEA.

Meditatio, vel delectus rerum & doctrina.

PLATALEA auis ſcribitur conchis ſe ſolere complere, eaſq; cum ſtomachi calore concoxerit euomere, atque ita eligere ex ijs quæ ſunt eſculenta. *Cic. 2. de nat. Deor. n. 124.*

APODOSIS.

Doctrinam prius meditando concoquere oportet atq; dirigerere, antequam nobis & alijs in optimum eſculentum cedat.

Omnis mora odioſa eſt, ſed facit ſapientiam. *Publ Syrus.*

XCIX. PSITTACVS BASILII.

Oratio infantium efficax.

BASILIVS Macedo Imperator cum filium Leonem in carcerem conieciſſet, oculos eidem ob intentatam parenti mortem eruturus: Pſittacus, qui ſeruum quendam deplorantem Leonis vicem audiſſet, & identidem vociferantem. O Leo! ô Leo! ipſe quoque vocem imitatus. Imperatore cum Senatoribus cœnante cœpit dicere, ô Leo! ô Leo! tum Senatus data occaſione pro ſalute rei deprecatur, acceſſit, & exorauit. *Zon. in Baſ. Macedone.*

Oratio infantium, non os diſertum ſæpè apud Deum efficax. *Non ſunt voces ad aures Dei niſi animi affectio.*

C. PSITTACVS SENEX.

Ὀψιμάθεια.

PSITTACVS auis Indica plumarum amictu ſuperbiens docetur loqui & voces humanas ediſcere, quas fideliter reddat, & iuuenis quidem vrgente ferula diligenter addiſcit. At ſi conſenuerit, quaſi intepeſcente vi ingenij, nec blanditijs, nec minis, nec verberibus adduci poteſt, vt aliquid addiſcat, vnde adagium, *Senex Pſittacus negligit ferulam.* *Aug de Catech. rud.*

AP.

APODOSIS.

Diſcendum eſt à puero, ſi modo diſcere auemus quæ præcipiuntur, tunc addiſcuntur facilius, redduntur fidelius, hærent firmius. at contrà ſenes vt iam langueſcente ingenio, ægrè, & cum tenui fructu addiſcunt, ſi modo quid addiſcunt.

Georg. 3.

Tu quos ad ſtudium, atque vſum formabis agreſtem
iam vitulos hortare, viamq; inſiſte domandi.
Dum faciles animi, iuuenum dum mobilis ætas.

CI. PSITTACORVM CAVTIO.

Cautio prouidentia paſtorum.

PSITTACORVM mira eſt ſolertia & prouidentia, communiſque boni tuendi circumſpectio. Quando etenim gregatim paſcuntur, obſeruatum eſt in Braſilia ſemper in ſummo arboris duos aut ad minus vnum conſidere ſpectatorem, reliquis in agro depaſcentibus, is ex ſummo arboris cacumine quaſi ſpeculator euigilans proſpectat, ſi quid periculi ſuperueniat ſignum edit, quo reliqui poſſint euolando ſaluti conſulere: ſi nullum cognoſcatur periculum imminere, ſaturatis cæteris, ipſi quoquè ſpectatores deſcendunt ex arbore vt ſuas partes agant, *hiſt. Indic.*

APODOSIS.

Paſtores & Reipub. moderatores dum cæteri epulantur aut dormiunt communi ſaluti proſpicere debent.

Dum Pſittacorum viridis exultat phalanx,
Vnus ſub alta nixus arbore excubat,
Solerſq; vigili proſpicit cura ſuis,
Ne quod rapaces aucupis ludant manus.
Sic vnus amplo conſulens paſtor Gregi,
Somnos tuetùr omnium ſolus vigil.

CII. SCOPES, ΣΚΩΠΕΣ.

Chorea fugienda.

SCOPES aues quorum Homerus in Odyſſea mentionē facit, cum earum multas circa Calypſus antrum verſari ſcribit, viri ſaltandi benè periti tradunt, cum ſaltatione comprehendi, tum genus quoddam ſaltationis eſſe, quæ, ſi adhibenda ijs fides ſit, Scops appellatur: Nam quod ijs auibus iucundiſſimum ſit quoſdam ridicule imitari, ex eo profectum verbum eſt σκώπτειν, id eſt, effingere, & non aberrare ab eis imitandis, quos ludicra aſſimilatione imitantur. Minor eſt hæc auis quàm noctua: plumbei coloris ſaturati ſimilitudinem eius pennæ gerunt, & albicantibus maculis diſtinguuntur: à ſupercilijs ſecundùm vtraque tempora duæ plumæ exiſtunt. Callimachus duo genera ponit, Scôpas & Aiſcôpas, id eſt, Semperaſiones: quorum alterum vocale ſit, alterum mutum. *Ælian. lib. 15. cap. 28. Animal.*

APODOSIS.

Rectè cadit in ſaltatores, qui ſaltando ſæpe capiuntur à dæmone. audiant quicumque fuerint Ludij Chriſtiano nomine indigni Ethnicum hominem, qui ſaltationem poſtremum omnium vitiorum appellat. Cic. pro Muræna. Et D. Ambroſius. *Illa* (inquit de mulieribus.) *in plateis inuerecundos viris ſub conſpectu adoleſcentulorum intemperantium choros ducunt, iactantes comam, trahentes tunicas, ſciſſa amictus, nuda lacertos, plaudentes manibus, ſaltantes pedibus, perſonantes vocibus, irritantes in ſe libidines iuuenum, motu hiſtrionico, petulanti oculo, dedecoro ludibrio. ſpectat corona adoleſcentium, & fit miſerabile theatrum, inter ſaltantium lapſus, oculo impuro & contaminato aſpectu, terra turpi ſaltatione polluitur, quæ obſcœnis cantibus verberatur.* *Ambroſ. de Helia & ieiunio, c. 18.*

CIII.

CIII. SEMENDA.

Reſurrectio vel mors bonorum.

NICOLAVS de Comitibus ſcribit in vlteriore India auem eſſe cui nomen Semenda, trifido roſtro, ſentireque ſe morituram, mortis igitur hora eam deferre ligna in nidum ſuum, cantillareque ſuauiter, atque alarum percuſſione incendere ligna, ipſam illo igne conſumi, indeq; vermiculum gigni qui poſtea in auem creſcit.

Combuſtusq; ſenex tumulo procedit adultus.
Conſumens dat membra rogus. Dracontius.

APODOSIS.

Simile omnino eſt quod narratur de Phœnice, in quo certè excellens reſurrectionis typus, qua corpora noſtra tot ſæculis abſumpta Dei verbo reparantur, & ad melioris vitæ redeuntem poſtliminio iucundiſſimam faciem excitantur:

Οὐ καλὸν ἁρμονίην ἀναλυέμεν ἀνθρώποιο,
Καὶ τάχα δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομεν ἐς φάος ἐλθεῖν.
Λείψαν' ἀποιχομένου ὄπισθεν δὲ θεοὶ τελέθονται.
Non eſt decorum harmoniam diſſoluere corporis,
Etenim ſtatim emerſuras in lucem ſperamus
Relliquias mortuorum, qui & poſtea dij futuri ſunt.
Phocyllides.

CIV. STRVTHIONIS OVA.

Ingeniorum diſcretio.

STRVTHIO etſi permulta oua parit, non tamen omnibus incubat, ſed fœcunda ab infœcundis ſecernens, hæc negligit, illa fouet.

APODOSIS.

Diſcernenda hominum ingenia, nec fruſtrà in infrugiferis ſudandum: ne
Expectata ſeges vanis eludat auenis.

CV. STRVTHIONVM ASPECTVS.

Oculi benigni.

STRVTHIONES & teſtudines, vt memorat Plinius, ſpectando fouent oua. *Plin. lib. 9. cap 10.*

AP. Animos ſæpe vel ſoli fouent aſpectus, oculi enim, vt ait Damaſcenus, ἀγάλματα τῆς ψυχῆς ἀνεῖται, per quæ ipſa anima influit, ἵππον πιαίνει δεσπότου παρουσία. τῶν ἑρμηνείας. *In vita Iſid. Demet. Ph.*

CVI. STRVTHIOCAMELI OVA.

Liberorum neglectus.

STRVTHIOCAMELVS oua quidem parit, ſed ea nullo incubatu fouet, aut pullos nutrit. vnde Sacer Hieremias in Threnis, *Filia populi mei crudelis ſicut Struthio in deſerto.*

AP. Tales plerique parentes qui ſobolem deſertam eſſe patiuntur. Cæterum ita intelligendum non quod nulla prorſus foueat, alioqui genus interiret: ſed quod multa pariens non omnia ad frugem educat, & fœcunda ab infœcundis ſecernens, tantum frugiferis incubet, ὠὰ μὲν ἀποτίκτει πολλὰ, οὐ πάντα δὲ ἀποκύει. *Ælian. l. 4. cap. 37.*

CVII. TOCCA.

Deformis facundus.

IN nouo orbe inuenitur Tocca auis, Cornici ſimilis, præterquam quod eſt albo pectore & aureo roſtro, cuius longitudo totum corpus adæquat. *Ex hiſt. de nouo mundo.*

AP. Belle παροιμιακῶς dicitur in facundũ & candidum moribus, ſed nigrum & deformem oratorem. Roſtrum enim aureum eloquentiæ aureo flumine verborum effluentis typus eſt, albedo pectoris candorem animi ſignificat: Cætera quæ Cornicis colorem referunt ad deformitatem corporis ſpectant.

Sæpe ſub ſordido pallio latet ſapientia.

Mores ſibi fingere quiſque poteſt, faciem nemo.

CVIII.

CVIII. TROCHILVS IN FAVCIBVS CROCODILI ILLAESVS.

Ferocia beneficijs manſueta.

Æl.l.3.c.11. CVM his quæ ſibi adiumentũ importare queunt, & acerrimè fera Animalia pacem gerunt, & fœdere deuinciuntur, & ab ingenita ſibi malitia remittunt. Cuiuſmodi Crocodilibus cenſendus eſt, quem inter natandum hiantem hirudines in illius os innatantes referciunt & moleſtiam illi exhibent. id ille ſentiens, Trochilo ad medicinam dolori ſuo faciendam eget. Itaque hirudinibus vbi refertus eſt, ad littus progreſſus, & ſolis radios intuens aduerſos, maximè hiat: tumque Trochilus in illius fauces roſtrum inſerens, hirudines extrahit: quod facillimè patitur Crocodilus ſentiens auxilium: ita fit is hirudinibus vt prandeat, ille adiuuetur: proque præmio Trochilo computat, quod nihil eum lædat.

APODOSIS.

Nulla tam immitis fera quæ beneficijs non manſueſcat. cadit etiam in Chriſtum qui in mortis faucibus teneri à morte non potuit, ſed diſtrictos in vniuerſum genus humanum mortis dentes ferreos declinauit, prædamque extraxit ſua virtute rediuiuus.

Syneſ. hy. 9. Φρίξεν σε γέρων τότε Ἀΐδας ὁ παλαιγενὴς,
Καὶ λαοβόρος κύων, Ἀνεχάσατο βηλοῦ.

CIX. VVLTVR AD ODORES.

Luxuria virtutis inimica.

Æl. de ani. 7. l. 3. VVLTVRES cadaueribus paſcuntur, ijſdem mortem affert vnguentorum odor.

APODOSIS.

Obſcœnitate gaudent impuri, odore caſtimoniæ offenduntur, & omnis honeſtatis amiſſo ſenſu degenerant in belluas. Hieron. *Fornicatio & voluptas peruertit ſenſum animamq; debilitat: de rationabili homi-* In c. 4. Oſe.

homine brutum efficit animal, vt balneas, & lupanaria, & libidinum caſtra ſectetur.

CX. VVLTVRES VENTO FOETI.

S. Spiritus inſpiratio.

VVLTVRES omnes ſunt fœminæ, neque coitu gignuntur, ſed vento inſufflante. *Baſil. in Hexa hom. 8.*

APODOSIS.

Sic natura incredulos docere voluit VERBI incarnationem, quæ ſacroſancti pneumatis opere in viſceribus B. Virginis inſigni miraculo facta eſt. D. Ambroſ. *qua autem* (inquit) *eſt illa porta ſanctorum, illa exterior ad Orientem quæ manet clauſa, & nemo pertranſibit per eam niſi ſolus Deus Iſrael? nonne eſt hæc porta Maria per quam in hunc mundum intrauit redemptor, hæc porta Iuſtitiæ ſicut ipſa dixit, ſine nos implere omnem iuſtitiam: hæc porta eſt B. Maria, de qua ſcriptum, quia Dominus tranſibit per eam.* *ep. 38 ad Syri. Papam.* *D. Cyp. in Symb. Apo.*

Hoc ergo incredibile videtur diuina virtute ad totius mundi redintegrationem factum, cuius exempla etiam in animalium natiuitate cernuntur.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SEPTIMVS.

QVADRVPEDES.

I. AGNVS TANAGRÆVS,

Chriſto Soteri.

Pauſ. in Bœot.p.298.

TANAGRAEI eum qui cæteris puberibus forma præſtare videtur, feſto die Mercurij eligunt, vt agnum humeris portans, muros vrbis luſtret, hoc enim exiſtimant ad firmitatem ciuitatis attinere, & ſimili ratione à Mercurio vſurpatum.

AP. A quo melius hunc librum ordiamur quam ab Agno Domini innocentiſſimo, qui per atrocia ſupplicia circumductus, humanum genus ſuo cruore expiauit, & ciuitatem ſanctam ſempiternis præſidijs muniuit:

Inexpugnabile mundi præſidium.

II. ALBAN ANIMAL.

Aſper ad monita.

ALBAN animal, vt teſtatur Albertus, & poſt Albertum Holcotius *lect.75. ſupra librum Sapientiæ,* contra cæterarum animantium ingenium fel habet in aure.

APOD.

APODOSIS.

Præclarus eſt typus eorum,qui delicati ſunt, &, vt ita dicam, iracundis auribus, quas quælibet oratio; quæ modo ad eorum mentem non fuerit,exulcerat.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas?

III ALCES VNGVLA.

Humilitas vtilis.

ALces animal in vngula infima& abiectiſſima parte corporis vim habet ſalutiferam:qua morbo Epilepſiæ & hyſtericis malis medetur, quamobrem & amuleti vice geſtari ſolet. Vide Geſnerum in Alce.

AP. In minimis rebus ſæpè res magnæ deprehenduntur.

Et infima proſunt.

Materiæ ne quære modum ſed perſpice vires. *Aſtr. l. 4.*

Monet Manilius:

IV. APER TEVTHRANTIS.

Parce ſupplici.

TEVTHRAS Myſorum Rex cùm venationis gratiá, in montem Thraſyllum aſcendiſſet, & immanem aprum excitaſſet,cum ſtipatoribus eum acriter eſſet inſecutus: ſed Venatores anteuertens aper ſupplex in Dianæ Orthoſiæ templum confugit, quo cum iſti irrumpere conarentur, Aper humana voce exclamaſſe fertur: φεῖσαι, ὦ βασιλεῦ, τῶ θρέμματος τῆς θεᾶς. *Parce ô Rex Alumno Deæ.* Teuthras verò elatus & extra ſe raptus, animal interfecit. Ex quo Diana cædis auctori impetiginem & furorem immiſit adeò acerbum, vt ab humano cœtu disiunctus degeret in ſolitudinibus: Nec prius ſanæ menti reſtitutus eſt, quàm eius mater Lyſippe, Dianæ altari extructo Aprum aureum humana facie dedicaret. Μετεωροθεῖς, *Pl Iun in Caïco.*

Ap. Parcere ſubiectis & debellare ſuperbos.

V. ASELLA OCNI.

Mulier prodiga vel labor irritus.

Pauſan in Phocicis, pag. 45.

NOTA Ocni Aſella, quæ funem à domino ſumma cura textum arrodebat: παρέστηκε ἡ θήλεια ὄνος ἐπεσθίουσα τὸ πεπλεγμένον ἀεὶ τοῦ σχοίνου.

Ap. Pauſanias refert ad nauum & induſtrium hominem, qui prodigam & ſumptuoſam fœminam habuerit: τοῦτον εἶναι τὸν ὄκνον φίλεργόν φασιν ἄνθρωπον, γυναῖκα δὲ ἔχειν δαπανηράν: & de viro, inquit, qui laborat ſine fructu, dicunt; ὡς ὁ ἀνὴρ οὗτος συνάγει τοῦ ὄκνου τὴν θώμιγγα.

VI. ASINVS AMBRACIOTARVM.

Monumentum infame.

Pauſan. in Phocicis, pag. 334.

AMBRACIOTAE, victis nocturna pugna Moloſſis, aſinum in Apollinis Delphici templo ad victoriæ memoriam dedicarunt.

Ap. Multi ea monumenta affectant; quæ potius dedecori ſunt, quàm honori: ita cœca hominum cupiditas, quid vnaquaque in re ſit optimum, non videt.

Egregiam verò laudem & ſpolia ampla refertis.

VII. ASINVS AMMONII.

Studium indefeſſum.

Damaſc. in vita Iſid. apud Phot.

ASINVS Ammonii ſæpè pabulum licet eſuriens, Poëticas audiendo diſciplinas negligebat, ita hoc ſtudio capiebatur, φασὶν ἀκροώμενον τῶν ποιητικῶν μαθημάτων πολλάκις τροφῆς ἀμελεῖν.

Ap. Studium pertinax, vel manſuefacta ſtoliditas. Aſinus infeliciſſimum animal in typum vbique ſtoliditatis & dedecoris venit. Hinc illa vexatio aſini apud Ægyptios: hinc Ochi cognomen: hinc Cumæorum *Onobatides*, de quibus Plutarch. nunc autem laboris

in Quæſt. Græcis.

laboris & indefeſſi ſtudij erit inſigne monumentum.

VIII. ASINVS BALNEATORIS.

Doctor & concionator ſibi infructuoſus.

ASINVS balneatoris ligna, & carbones dorſo portare ſolet ad alios dealbandos, cum ipſe ſudore, & puluere oppletus, carbonumque nigredine deformatus nunquam lauetur. *Plutarch.* περὶ τῆς φιλοπλουτίας πάχων ὥσπερ ὄνος βαλανέως ξύλα καὶ φρύγανα κατακομίζων, ἀεὶ καπνοῦ καὶ τέφρας ἀναπιμπλάμενος, λουτροῦ δὲ μὴ μετέχων.

APODOSIS.

Tabula hæc oſtendit vulgare paſtorum malum, qui, vt contingit in multis, alijs ſudant, alijs laborant, alios à peccatorum ſordibus emerſos innocentiæ candore veſtiunt, ſibi inutiles, & infructuoſi. *Æthiops in balneum niger intrat, niger egreditur, balneator nummos accipit: ita concionator ſi nihil ſibi profecerit.* *Vide Gregor. Papa. ep.101.*

IX. ASINVS MAVRVSIVS.

Feruor in principijs.

HVIC initio curſus velociſſimus, volare eum non currere diceres, ſed hic feruor illico intepeſcit, & in maximam tarditatem degenerat celeritas. *Ælian. l.14 de animalibus cap.10.*

APODOSIS.

Principia ſæpè feruent, tepent media, vltima frigent, quo fit, vt qui ita ſe gerunt, nunquam ad ſolidam virtutem perueniant, cui perſeuerantia opus eſt vel maximè.

Nam leuiter quamuis, quod crebro tunditur ictu,
Vincitur, in longo ſpatio tamen atque labaſcit.
Nonne vides etiam guttas in ſaxa cadentis
Humoris, longo in ſpatio pertundere ſaxa?

Lucretius de rerum natur. l.4.

X. ASINVS NAVPLIENSIVM.

Gratia inuentoribus relata.

Pauſ. in Corinth. NAVPLIENSES in Peloponeſo habitantes de aſino memorant, quod arroſo vitis palmite vuarũ in poſterum vberiorem prouentum exhibuerit, ea de cauſa, apud eos etiam tum videtur aſini figura, vtpotè qui putandarum vitium morem docuerit.

Ael. in Varia hiſtor. AP. Inuentores & authores rerum ſua gratia non ſunt fraudandi, & licet inferioris plerumque ſint notæ illi à quibus aliquid diſcimus, ingenuè tamen beneficium ab ijſdem acceptum profiteri ſinceræ humilitatis eſt.

Nec preſſa eſt gloria facti.

Sic Aſpaſia columbam cuius ope ſanata fuerat ex auro & gemmis conflatam, iuxta Veneris ſimulachrum dedicauit.

XI. ASINVS PICTORIENSIS.

Iudex indoctus.

IN oppido Pictorienſi propè horam diei tertiam ſpectantibus multis, aſinus tribunali aſcenſo audiebatur deſtinatius rugiens. *Amm. Mar. l. 27. cap. 2.*

APODOSIS.

Indoctus ad honoris apicem euectus.

Quoties voluit fortuna iocari!

ASINVS SARACORORVM.

ΟΝΟΣ ΣΑΡΑΚΟΡΩΝ.

Ab externa corporis ſpecie non iudicandum.

Aelian. de Animal 12. ASINI Saracororum bellatores ſunt, non ἀχθοφόροι.

APODOSIS.

Hoc prouerbio ſignificantur ij qui cum ſpecie duntaxat aut imperiti videantur aut ignau

rer

rem tamen peritè gerunt ac fortiter. Idcirco Ἀχαιὸς ἐκ πύργου μὴ κρίνε Epictetus conditione ſeruus, membris mutilus, paupertate irus, quantas habuit virtutis diuitias?

Δοῦλος ἐπίκτητος γενόμην, καὶ σώματι πηρὸς,
Καὶ πενίην, Ἶρος, καὶ φίλος ἀθανάτοις.

XIII. ASINVS TIBERII RADIOS EMITTENS.

Sanctitas humilis.

HIc ſcintillas emittens è corpore domino ſignificauit futurum imperium τὴν βασιλείαν διὰ ἑαυτοῦ παθήματος προμήνυσιν, hoc eſt, σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ σώματος πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀφιείς. *Damaſ. in vita Iſid.*

APODOSIS.

Contemptus antea Aſinus luce circumfundi viſus eſt: ſic multi habentur pro ſtolidis & contemptis, qui intus clariſſimarum virtutùm fulgore collucent, quas licet magnopere abſcondant, in opem mortalium tamen ſuaui luce diffunduntur, hoc eſt,

In tergo theſaurum gerere.

XIV. ASINI ALBI CAPITE PVRPVREO.

Diuites indocti.

ASINI albi capite purpureo viſuntur in India, ὄνοι ἄγριοι ἴσοι ἵπποις καὶ μείζους, λευκοὶ δέ εἰσι τὸ σῶμα, τὴν κεφαλὴν πορφυροῖ καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχουσι κυανέους. *Cteſ. apud Photium, Æl. l. 4. c. 52 de Animal.*

APODOSIS.

Tales quidem ſunt diuites fortunis abundantes, & cultu ſplendidi, & omni fortunæ choragio inſtructi, ad ſummum omnis liberalis diſciplinæ & virtutis expertes, quos vulgò *aureas pecudes* nominant.

XV. ASINI EPEI TRIBVTVM

Diſcipulorum infrequentia caſtigata, vel *Diues ex ſubditorum bonis.*

SIMONIDES cùm in Carthæa degeret Cei inſulæ oppido; agendi canendique choros rationem docuit ſchola procul à mari ſita in vrbis ſuperiore parte, iuxta templum Apollinis; aquam verò tunc petebat ex inferiore vrbis regione, aduehente aſino quem Epeum appellabat, quod Epeus heros ſimiliter diceretur Atridis aquam miniſtraſſe. Cum igitur ita hæc ſe haberent, Simonides ſanxit vt ſi quis diſcipulorum ad condictam horam abeſſet, Aſino hordei ſemimodium daret: vnde illud epigramma,

Φημὶ τὸν οὐκ ἐθέλοντα φέρειν τέττιγος ἄεθλον,
Τῷ πανοπηϊάδῃ δώσειν μέγα δεῖπνον Ἐπειῷ.

Aio qui nolit Cicadæ obire certamen,
Luculentum cœnam de Epeio Panopeiadæ,

APODOSIS.

Significat ad aſinos eos eſſe ablegandos qui Muſarum ſuauitate frui recuſant. Rectè etiam cadet in eos qui aliorum nomine exigunt, id quod in ſuam rem conuertunt: nam Epeio aſino exigebatur cœna, cuius lucrum & fructum Simonides capiebat.

Sic vos non vobis fertis aratra boues.

XVI. ASTVRCO NERONIS.

Initia ſpecioſa, finis contemptus.

Suet. in Neron. c. 43. NERO Aſturconem quo maximè delectabatur poſteriore corporis parte in ſpeciem ſimiæ abijſſe per quietem videre viſus, ac tantum capite integro hinnitus edere canoros, oſtento fuit quod illa equi ferocitas in ſimiæ ludibrium eſſet abitura.

AP. Aſturco capite, poſteriori parte ſimia, ſignificat initia plerumq; ſpecioſa, ridiculum ſortiri finem.

Sic

Sic pro Elephantis Calices, pro Leonibus Mures o-ſtendi dicuntur. Sineſius, ἐκκραγὼν γὰρ αὐτοῖς δίς που καὶ τρίς, καὶ τοῖς δὲ ἁμάξης λοιδορησάμενος, καὶ πάντας ἐπανατεινάμενος, ἄπερ ὧν εἴρηται, καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ παντὸς ὧν ἐπιμησάμην, ἀπέδειξε τὸ κάθαρμα μῦν ἀντὶ λέοντος. *epiſt. 79. ad Anaſt.*

XVII. BOS SVSIS ΒΟΥΣ ΣΟΥΣΙΣ.

Labor certa menſura definitus.

SVSIDAS boues numerandi ſcientiam tenere Cteſias ſcribit. Nam Suſis regi ſingulæ quotidie centum cados in hortos ſicciores & minus riguos, hauriunt. Quem quidem laborem, ſiue quod ſit eis certus & conſtitutus, ſiue etiam quia diu multumq; in eo ſe exercuerint, promptiſſimè obeunt: nullam enim earum ad opus remolleſcere videres. Ad alterum verò ſupra quam diximus cadum hauriendum, nec verberibus, nec blanditijs inducere poſſes. *Ælian. de anim. l. 7. cap. 1.*

APODOSIS.

Diſertè eo loco parœmia indicat eos, qui ſupra ordinarios labores nihil omnino volunt aſſumere, quotidiana tamen penſa accuratè ſatis obeunt.

Compoſito ſecurus aceruo.

XVIII. BOVES NEVRICI.

Calumniatores obliqui.

BOVES Neurici cornua habent in humeris, vt Ariſtoteles ait, τοὺς δὲ ἐν Νεύροις βοῦς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχειν τὰ κέρατα. *Ælian. l. 5. de animal. cap. 27.*

APODOSIS.

Cornua habent in humeris, qui non recta fronte inuadũt, ſed obliquè feriunt, obſcuris dicterijs & ambagibus, alienam carpentes famam.

Obliquus ferit ille, caueto.

XIX. CAMELVS.

Pueri leniter tractandi.

Mar. Colloq. 7.

CAMELVS, muſica ac modulatione plurimum capitur: itaque ſi feſſus longo itinere ſubſiſtat, ductor non flagris, aut verberibus ad progrediendum eum ſtimulat, ſed ſonitu cantuque demulcet: alioqui ageret fruſtra.

Apodosis.

Pueri bonæ indolis non verberibus cogendi, ſed honeſtatis amore, quod potentiſſimum eſt illecebræ genus, capiendi. Cauendum tamen ne nimia parentum indulgentia deteriores fiant, & mollius educati quam par eſt, magnarum rerum grauitati, & ſeriæ vitæ ponderibus ſint impares:

Indulget nemori nimium dum ſtultus Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaq; ſoli.
Cedentes oneri ramos, ſyluamq; fluentem
Vidit, concuſſas ipſe ſequutus opes.

XX. CANIS ÆSCVLAPII.

Paſtor fidus & diligens honore digniſſimus.

SACRILEGVS primum obſeruato tempore intempeſto, quo dormientes arctiſſimus ſomnus complecteretur, de multa nocte intra Æſculapij templum ingreſſus eſt: deinde vt multa donaria ex æde ſurripuiſſet, cum rem iam putaret confectam, ſeque latere, diſceſſum parabat, at excubitor. Canis ad templi cuſtodiam intus inuigilans, æditimis qui noctu ad ſacras ædes vigilias agebant, multo vigilantior, expilatorem direptoremque inſequebatur, quàm maximè poterat commiſſum ſacrilegium horribili fremitu ſuo prædicans. Fur primum è ſocij huius ſceleris ſaxis lapidatione facta, canem appetebant, deinde vbi is latrare non deſiſteret, illum demulcere conabatur, panes & offas, canum illecebras obijciens. Nam hæc quoque prouidè,

V

vt ipſe putabat ſecum attulerat. Verum cuſtos incorruptus canis, vel fur cum euaſiſſet in domum vbi habitabat, vel cum inde exiret, ſe illi implacabilem, inexpiabilemque præbens, furem latrare non deſinebat. Tandem intellectum eſt vnde canis eſſet, ac ſimul animaduerſum quæ ornamenta deeſſent. Itaque ex hac canis vociferatione is eſſe, qui tale furtum feciſſet, in Athenienſium ſuſpicionem adductus eſt: atque vt tormentis in eum quæſiuiſſent totam rem cognouerunt. Denique ex lege hic capite damnatus, extremum dedit ſupplicium. Cani verò cibus publicè præbitus, & publicæ curæ, vt fidus cuſtos habitus eſt: nempe qui æditimorum nulli inferior vigilantia fuiſſet. *Ælian. l. 7. c. 13. de Animal.*

Ap. Paſtores fidi & acerrimi concionatores mercede & honore digni ſunt, qui Eccleſiam tuentur, & fures qui in veſtimentis ouium veniunt, intus autem ſunt lupi rapaces, à Chriſti grege arcent, quam ſtudioſiſſimè.

Vigileſq; ſuo pro Cæſare cura.

XXI. CANIS AD NILVM.

Cautio vitæ humanæ.

Alii quidem canes, feras tum inueſtigare, tùm etiam capere probè norunt: at verò Ægyptij fugaciſſimi ſunt. Nam cum illa quæ in Nilo degunt, timeant, ab his admodum fugitiui ſunt, neq; quamuis illuc ſitis ad bibendum eos attrahat, ferarum Nili metus quietè ipſos potione ſe complere ſinit. Ideo ne quid eorum, quæ infra aquam degunt, emineat foras, ipſoſque obtorta gula de ripa in altitudinem abripiat, non inclinatione corporis abiecta incumbunt ad bibendum: ſed vt primum ad ripam acceſſerunt, feſtinanter, & in curſu lingua lambentes, rapiunt, ac certè vt ita dicam, potionem furantur. *Aelian. l. 6. cap. 53. de Animal.*

Ap. Symbolum rectè cadit in eos, qui ſibi pru-

dentes

denter in vitæ periculis proſpiciunt, & neceſſarijs etiam voluptatibus ſe non immergunt, ſed leuiter intingunt. Tales ſunt, inquit Theodoretus, Religioſi, qui τοῖς ὀφθαλμοῖς τῷ κάλλει τῶν ὁρωμένων ἐπιτέρπεσθαι διακωλύοντες, χολὴν τῷ νῷ παρέχουσιν ἐντρυφᾶν τῇ θεωρίᾳ τῶν νοητῶν. Itaque licet voluptas clamet quod Crocodilus cani apud Phædrum:

Quamlibet lambe ocyus,
Accede, pota leniter, & noli dolos
(inquit) vereri: At ille facerem me hercule
Niſi eſſe ſcirem carnis te cupidum meæ.

XXII. CANIS VOMENS.

Venienti occrrrere morbo.

Canis ὑπὸ πλήθους ὀχλούμενος laborans ob redundantiam, herbam in macerijs arripit & deuorat, cuius beneficio ventrem exonerat, & priſtinæ ſanitati reſtituitur.

Ælian. lib. 8. c. 9 Vide multa huius generis l. 1. c. 35.

Apodosis.

Tertull. in lib. de pœnitentia: Cur ceſſas aggredi quod ſcias mederi tibi? mutæ quidem animæ & irrationales, medicinas ſibi diuinitus attributas in tempore agnoſcunt, ceruus ſagitta transfixus, vt ferrum & irreuocabiles moras eius de vulnere expellat, ſcit ſibi dictamno medendum. Hirundo ſi excœcauerit pullos, nouit illos rurſus oculare de ſua chelidonia. Peccator reſtituendo ſibi inſtitutam à domino exmologeſim ſciens, præteribit illam quæ Babylonium regem in regna reſtituit.

XXIII. CAPRA GLADIVM.

Malum ſibi creare.

Zeno. Cent. I. adag. 27.

Iunoni Acreæ Corinthij ſacra facturi erant, victimarium cultrum popæ nullum habebāt, cùm ecce tibi capra, (hæc enim erat Iunoni deſtinata victima) pedibus exſcalpens, in ſuam perniciem eruit.

Apo.

APODOSIS.

Fit ſæpè, vt improbi cum minimè cogitant diuina Nemeſi vlciſcente ſuæ mortis cauſſas procurent, παροιμία ἐστὶ τῶν κακῶς τι κατ' ἑαυτῶν ποιούντων, inquit Zenobius. Nota autem Iunonem illam fuiſſe Acræam cognominatam, non Aſcræam, vt rectè animaduertit ad hunc locum Andreas Schottus è noſtra ſocietate vir doctiſſimus. Nam præter Liuium, Pauſaniam & Strabonem, meminit quoque Tertullianus Iunonis Acræe, à Promontorio ſic appellatæ. *Tertul. l. ad vxorem.*

XXIV. CAPRA INDICA AD CINAMOMVM.

Voluptuarius.

CINAMOMI appetentiſſimæ ſunt capræ Indicæ: ad manum enim porrigentis admurmurant, & ſi abigantur, ingemiſcunt. Philoſt. θρηνοῦσι καθάπερ τοῦ λωτοῦ ἀπεσπασμέναι. *l. 3. cap. 1.*

APODOSIS.

Voluptuarij ad corporis delicias toti adhinniunt; ægrè ab iiſdem auocantur, D. Cyprianus epiſt. 2. *Quando parſimoniam diſcit qui epularibus cœnis & largis dapibus aſſueuit, & qui pretioſa veſte conſpicuus in auro atque in purpura fulſit ad plebeium ſe ac ſimplicem cultum quando deponit; tenacibus ſemper illecebris aſſuetum, neceſſe vt ſolebat violentia inuitet,* &c.

XXV. CAPRA OLIVAM.

Caſtitas violata.

M. Varro Romanorum omnium doctiſſimus ſcribit, quod ſi Capra oliuam primum germinantem tetigerit, ſterileſcit.

APODOSIS.

Quod præclara ingenia luxuriæ veneno afflata, dum eſfloreſcere incipiunt, emoriuntur. Meminerint adole-

Adoleſcentes dicti illius quod affertur ab Ammiano lib.25.c.5. *Vt egregius Pictor vultum ſpetioſum effingit, ita pudicitia celſius conſurgentem vitam exornat*; ſine eadem omnes marceſcunt Virtutes.

XXVI. CATVS A PICA DEVORATA STRANGVLATVS.

Vltus poſt fata.

NON illepidum eſt emblema præſentis vltionis in Cato qui viuus à pica mortuo quam ipſe deuorauerat ſuffocatur, quod belliſſimis verſibus dixit Petronius.

Mordaces morſu ſolitus conſumere mures,
Inuiſum & domibus perdere dente genus;
Catus in obſcuro cepit pro Sorice picam,
Multiloquumq; vorax ſorbuit ore caput.
Pœna tamen præſens prædonem plectit edacem:
Nam claudunt rabidam cornea labra gulam:
Faucibus obſeſſis vitalis ſemita ceſſit,
Et ſatur eſcali vulnere captor obit.
Non habet exemplum volucris vindicta perenne.
Hoſtem pica ſuum mortua diſcruciat.

XXVII. CERIGONVM CATVLI.

Pueri molliter nutriti, vel *Matrum indulgentia.*

ILLVD verò mirum in Cerigonibus, id animanti nomen buxeo colore, vulpeculæ magnitudine, ex eius aluo duæ dependent veluti manticæ: in ijs catulos circumfert, & quidem adeò pertinaciter ſuo quemq; vberi affixos, vt à perpetuo ſuctu non auellantur, antequam ad paſtum ipſi per ſe progredi valeant. *Maff. hiſt. Indic. lib. 2. pag. 46.*

APODOSIS.

Cum Cerigone comparentur matres, quæ tanta ſunt φιλοςοργίας, vt filios, iam grandiores, molliter nutriant, nec patiantur à ſuis complexibus diuelli.

Tene-

Teneroq; columbo,
Et ſimilis Regum pueris pappare minutum
Poſcis? & iratus mammæ lallare recuſas?

XXVIII. CYNOCEPHALVS.

Calumniator.

CYNOCEPHALVS hominis corpus, caninam habet faciem, ſtridorem muris, animal omnino ferum, quod nunquam cicuratur. *Agathar-cides.*

AP. Calumniatoris typus, canina facies, rabiem dicacitatis, ſtridor muris, obmurmurationem, feritas intractabilis, maledici ingenium ſignificat alia pictura eſt calumniæ apud Lucianum ex Apelle expreſſa, vbi pingitur eximiè compta, vultu tamen ipſo, & geſtu corporis efferam rabiem præ ſe ferens, ſiniſtra facem tenet flammiuomam, dextra Adoleſcẽtem, capillis prehenſum, manus in cœlum intendentem, ſecum rapit: anteit vir pallidus in ſpeciem impurus, acie oculorum minime hebete: cæterum planè ijs ſimilis qui ſontico morbo contabuerunt: hinc facilè conijcias liuorem eſſe, ad dextram conſidet quiſpiam auribus prolongis inſignis, quales Midæ eſſe ferunt, qui duabus mulierculis ignorantia, & ſuſpicione comitatus, manum porrigit venienti calumniæ, ornatrices quoque ſuas habet calumnia, inſidias, ac fallaciam, à tergo verò pœnitentiam, quæ amictu lacero, capite demiſſo, cum lachrymis, & pudore procul venientem veritatem excipit. *Calumniæ pictura.*

XXIX. ELEPHANTVS.

Caſtitas.

QVEMADMODVM moderatè Elephanti libidines contineant, explicare conuenit: ij igitur ab omni immoderata libidine caſtiſſimi ſunt, nun-

nunquam enim, neque vi aut proteruius, neque nimis laſciuè ſocietatem veneris cum fœmina faciunt: ſed tanquam generis ſucceſſione carentes, liberis procreandis dant operam: ſic hi, ſua ſtirps vt ne deficiat; complexu venereo iunguntur; neque id ſanè pluſquam ſemel in vita, & eo duntaxat tempore, cùm ſe iniri fœminæ patiuntur, vt autem eorum quiſque vxorem impleuerit, non eam amplius attingit: apertè porrò ac palam in aliorum oculis non coëunt: ſed ſecedentes, aut ſeſe in arbores denſas & frequentes occultant, aut in concauum locum, aut profundum ad occultandos eos idoneum, ſe abdunt.

Ælian. l. 7. cap. 18 de Animal.

APODOSIS.

Typus caſtitatis coniugalis; O quantum eſt pudicitiæ decus quod brutas ipſas allicit animantes. *Pudicitia flos morum, honor corporum, decor ſexuum, integritas ſanguinis, fundamentum ſanctitatis, præiudicium omnis bonæ mentis.*

Tertul. l. de pudicitia.

XXX. ELEPHAS AD ASPECTVM VIRGINIS MITESCIT.

Incarnatio.

ELEPHAS mole corporis & furore terribilis, ad formoſæ mulieris occurſum concitatos animi motus frangere dicitur, γυναικὸς ὡραίας τόδε τὸ ζῶον ἡττᾶσθαι, καὶ παραλύεται δὲ τοῦ θυμοῦ, ἐκκωφωθεὶς εἰς τὸ κάλλος: Ælian. Simile eſt quod de Monocerote narrat Albertus.

l. 1. de anim. cap. 38.

AP. Typus eſt Incarnationis; in qua Deus vltionum in ſinu virginis deferbuit:

Proſtrata manſueſcere profuit ira
Imperiumq; pati, & Domino parere minori.

XXXI. ELEPHANTIS ADEPS.

Fortitudo inuicta.

CONTRA omnium ferarum venena, præſidium eſt

eſt adeps Elephanti, θηρίων δ' ἀλεξιφάρμακον ἦν ἄρα πάντων πιμελὴ ἐλέφαντος; quo qui fuerunt inuncti, etiamſi nudi contra atrociſſimas belluas confligant, illæſi diſcedunt. *Æl. l. 1. de anim. c. 37.*

APODOSIS.

Non adeps Elephanti, ſed virtutis bonus odor optimum eſt aduerſus mala præſidium. Rectè etiam ſignificabitur Seruator noſter Chriſtus, eſt ille Elephas ἀλεξίκακος, qui nos ſanguine, quaſi adipe, aduerſus cacodæmones tuetur. Nam vt ait D. Chryſoſtomus, Hic myſticus ſanguis dæmones procul pellit, Angelos, & Angelorum dominum ad nos allicit: hic ſanguis effuſus abluit vniuerſum orbem terrarum, ſed quod maius eſt, efficit vt imago regia in nobis floreat, pulchritudinem atque nobilitatem animæ, quam ſemper irrigat, & nutrit, languere non ſinit. *Hom. 45. in Ioan.*

XXXII. ELEPHANTVS AIAX.

Honor fortium ſenum.

NARRAT Philoſt. Aiacem Elephantum nomine ab Alexandri temporibus ad Tiberij, annis trecentis ſupra quinquaginta vixiſſe, & in pugna illa fuiſſe quæ grauiſſime à Poro rege contra Alexandrū pugnata eſt, eundem victor Alexander Soli dedicauit. Ἀλέξανδρος ὁ Διὸς, τὸν Αἴαντα τῷ Ἡλίῳ, ex quo indigenæ magno in pretio habebant, & nō modo vittis corollisque redimitum, ſed & vnguentis oblitum & monili aureo conſpicuum, aſſeruabant. *l. 2. c. 6.*

APODOSIS.

Sic fortes ſenes obſeruantia & indulgentia digni ſunt, qui (cum ferret ætatis vigor) laborioſiſſimè pro ſua quiſque virili decertarunt.

Scire æui meritum non numerare decet. *Auſonius.*

XXXIII. ELEPHANTVS AIAX HONORIS SPOLIATVS MORITVR.

Aemulationis vis.

Pl. l. 8. c. 5.

ANTIOCHO regi Badum experienti fluminis renuit Aiax Elephantus alioquin agminis ſemper. Tum pronunciatum eius fore principatum qui tranſijſſet, auſumq; Patroclum ob id phaleris argenteis, quo maximè gaudent & cætero apparatu donauit: ille qui notabatur inedia mortem ignominiæ prætulit. Mirus namque pudor eſt, victuſq; errorem fugit victoris, terram ac verbenas porrigit.

APODOSIS.

Qui velit ingenio cedere rarus erit. Ouid.

XXXIV. ELEPHANTVS CADVCO TRVNCO INNIXVS.

Diuitiarum & rerum humanarum inconſtantia.

HISTORIAM ſatis notam de captura Elephantorum per arborem in qua decumbere ſolent ſerra iam pœnè ſectam & ſemirutam, pertexit Agathareides Polyhiſtor. è Strabo l.16. τρίτον δὲ ἐστὶ γένος ἐλεφαντοφάγων, ὃ ἐπειδὰν οἱ ἐλέφαντες τῆς νομῆς ἐμφορηθέντες πρὸς ὕπνον τραπέωσι ζητῶσιν οὐκ ἐπὶ γοῖς δὲ ἀναπεσόντες ὑπνοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς παχυτάτοις καὶ μεγίστοις δένδρεσι προσανακλίνοντες ἑαυτοὺς. οἱ οὖν ἀπὸ τῆς τούτων θήρας τὸν βίον ποιούμενοι, ἐκ τῶν ὄπισθεν τοῦ δένδρου τόπων πρίουσιν, ὥστε μένειν ἐπὶ βραχείας ῥοπῆς· τὸ δὲ ζῶν ἀπὸ τῆς νομῆς ἐπὶ τὸν συνήθη κοίτης τόπον ἀνακλινόμενον αἰφνίδιον τε πίπτει, τοῦ ξύλου κλασθέντος. Hæc ille.

APODOSIS.

Tales ſunt qui fragili bonorum choragio confiſi, repentina calamitate obruuntur.

Quis ſapiens bono
Confidit fragili? Senec. Hippolyt.

Δρα-

ἀρπακτικὴ ὅπλοτος ἐστὶ καὶ οἰκέτης. Chryſoſt. in Eutropium. Caduca nimirum & fragilia, puerilibuſque conſentanea crepundijs, quæ vires atque opes humanæ vocantur; affluunt ſubitò, repentè dilabuntur, nullò in loco, nulla in perſona ſtabilibus nixa radicibus conſiſtunt. *Val.lib.6.*

XXXV. ELEPHANTVS DRACONEM MORTVVS OCCIDIT.

Vltio præſens.

ELEPHANTIS ferunt frigidiſſimum eſſe ſanguinem, ob id æſtu torrente præcipuè à draconibus expeti: quamobrem in amnes merſos inſidiari bibentibus: arctatiſque illigata manu in aurem morſum defigere, quoniam is tantum locus defendi non poſſit manu. dracones eſſe tantos vt totum ſanguinem capiant: itaque elephantos ab ijs ebibi, ſiccatoſque concidere: & dracones inebriatos opprimi, commorique. *Pl.l.8. c.12.*

AP. Saturati odio & ſanguine inimici ſæpe in eorum funere quos oderunt, cœleſti caſu repente fulminati concidunt, adeò vt ex ipſius cineribus vltores, reſurgere videantur. Diogenianus: Ἡ Νέμεσις παρὰ πόδας βαίνει, *Nemeſis ad pedes adeſt.*

XXXVI. ELEPHANTVS GEMINO CORDE.

Vir magnanimus, vel duplex.

DVPLICI tum corde, tum ſenſu animi Elephantus eſſe dicitur, & altero quidem ira incendi, altero mitigari, & leniri Maurorum peruagatum eſſe ſermonibus. *Ælian. l.14 c.6. de an.*

APODOSIS.

Vel magnanimos viros ſignificat, quos oportet eſſe veluti duplicis ſupra alios cordis generoſitate præditos, & vt ait Homer. ἠνορέας καὶ θυμολέοντας.

Vel ſimulatorem minimè ſimplicem, & vanum, & inconſtantem, qui modo hunc, modo illum affectum induit.

Cor mundi inſtar habens.

XXXVII. ELEPHANTI GEMITVS.

Pœnitentia.

Phil.c.5.l.2. FERTVR Elephantus noctu miſerabiliter immurmurans, deplorare ſeruitutem ad quem ſi homo acceſſerit, ſiſtit querelas quaſi verecundus.

APODOSIS.

Gemitus Elephanti ſuſpiria peccatoris ſignificant, cui incuſſus erratorum dolor miſerabiles gemitus & lacrymas exprimit: ſed lacrymas quas Deus miſeratus ſuauiſſimè detergit, mentem cœleſtibus lenimentis recreans, ſunt omnino illi fletus, vt ait D. Bernardus, vinum Angelorum. egregiæ erga Deum charitatis indices. Olim quidem in pignus veræ amicitiæ ſanguinem de venis extractum ab amicis & aſſeruatum legimus. hoc imitantur qui amoris vi lachrymas eliciunt, quod Dauidem & Ionathan in illa mutua animorum complexione feciſſe refert Philo, additque lacrymas ipſas in tantæ amicitiæ pignus vaſculis exceptas eſſe, & ſimul reconditas. Qui igitur Deum eximia charitate diligit, & in peccatorum odium vbertim lacrymas fundit, rem gratiſſimam libat numini, vnde ipſe quoque ex fletu permagnas haurit ſuauitates.

XXXVIII. ELEPHANTI HORDEVM.

Talio.

SI Elephanti ſapienter factum, idque auditu dignum præterirem, me quis ignorantem fortaſſe præterijſſe putet? quamobrem dicetur: cùm is qui hordeum huic admetiendi procurationem habebat, hordei

hordei partem ſubſtraxiſſet, illiuſq; in locum lapidi- *Ælian. li. 6.*
bus ſuppoſitis, ipſi debitam tamen menſuram cumu- *de Anim,*
late ſeruaſſet, vt dominum vtriuſque, ſi quando vidiſ- *cap. 52.*
ſet falleret: Elephantus videns hunc, qui ipſum debito fraudabat, polentam coquere: primum promuſcide ſabulum collegit, deinde in ollam infudit, ſicque ſolerter iniurijs, iniurias ſibi illatas vltus eſt.

Ap. *Sic ars deluditur arte.*

XXXIX. ELEPHANTI LINGVA.

Linguæ moderatio.

ELEPHANTVS fera omnium mole maxima eademque prudentiſſima, linguam habet perexiguam, vt penè oculos fugiat: γλῶτταν δὲ ἔχει μικρὰν σφόδρα, καὶ ἐντός. ὥστε ἔργον εἶναι ἰδεῖν. *Ariſt, c. 6. l. 2 de anim.*

Ap. Generoſiſſimi quique & prudentiſſimi vt factis efficaces ita verbis parci, Gallici prouerbij legem ſequuti:

Le dire fait rire. *Accius in*
Le faire fait taire. *Aſtyanacte.*
Non credo auguribus qui aures verbis diuitant.

XL. ELEPHANTI LITTERAE.

Honoris cupiditas.

MVTIANVS author eſt Elephantum literarum ductus Græcorum didiciſſe, ſolitumque perſcribere eius linguæ verbis: *Ipſe ego hæc ſcripſi & ſpolia celtica dedicaui.* *Pl. lib. 8. c. 3.*

Ap. Laudis guſtus omnes & brutas ipſas animantes capit. πᾶσιν ἔρως τοῦ μέλλοντος ἐνίδρυται. Phil. Neque vero male dicetur de aliquo aſtydamaſte, qui laudes ſuas prædicet & ſcriptis mandet.

Bella eſt nouimus, & puella, verum eſt, *Martial. l. 1*
Et Diues: quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium Fabulla laudas,
Nec diues, neque bella, nec puella es.

XLI. ELEPHANTVS AD MVSICAM.

Literæ cicurant feritatem.

QVAE Indus & Afer de ſuæ vterque regionis animalibus referunt hæc ſunt. Si Indicus Elephantus robore ætatis confirmatus, capiatur, ex feritate ægrè traducitur ad manſuetudinem, & quod deſiderio libertatis teneatur, ideo cædes molitur: ac ſi vinculis deuinciatur & conſtringatur, magis incitatur animo, neque vllam ſeruitutem perpetitur. At enim Indi varijs & multiplicibus cibariorum illecebris, illum delinire ſtudent, ille tamen nihil de ſua acerbitate remittens, nihilque ab ijs blanditijs miteſcens, ijs prçclarè contemptis, pergit ijſdem infeſtus eſſe. Quid igitur ij comminiſcuntur & machinantur? inſtrumento quodam muſico, (ſcindapſum vocant) vernaculam cantiunculā ei canunt, is animum attendit, auremque ad audiendum erigit, & ſuauitate illius demulcetur, animi incitatio comprimitur. Tum paulatim in obiectum cibum reſpicit, & tametſi omnibus vinculis exſoluitur, tamen cantu deuinctus, non amplius ad priſtinos mores à manſuetudine deficit, & cibo libenter veluti conuiua fruitur.

Ælian. l. 12. cap. 44. de Anim.

APODOSIS.

Literatura ſuauitate ferociores mitigantur.

Nemo adeo ferus eſt qui non miteſcere poſſit,
Si modo culturæ patientem commodet aurem.

Horat. ep. 1. lib. 1.

XLII. ELEPHANTORVM OLEA.

ELEPHANTI ſi quando ſaucij fuerint, oleæ flore infixa corpori tela excutiunt.

Ælian. lib. 2. cap. 18.

AP. Venenata vitiorum tela pacis & conciliationis nuncia pœnitentia expellit. Pacianus epiſtol primâ ad Symphorianum. Pigeat ſanè peccare, ſed pœnitere non pigeat, pudeat periclitari, ſed non pu-

dea

deat liberari, quis naufrago tabulam ne euadat, eripiet? quis ſanandis vulneribus inuidebit?

Item, Paſtores contra reptilia ſelenes herbæ ſucco pedes iungunt, βοτάνη σελήνη καλουμένη ἐν καταφερόμενον ἀπ' αὐτῆς ἀφρόν, περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους οἱ ποιμένες αἴροντες ἀλείφουσι τοὺς πόδας, καὶ οὐδὲν ὑπὸ τῶν ἑρπετῶν ἀδικοῦνται. *Plutarch. in Inacho.*

XLIII. ELEPHANTI PARTVS.

Opus tardum ſed magnum.

ELEPHANTI per octodecim menſes vterum ferre dicuntur, at pariunt Elephantos: βύουσι δὲ τοὺς μὲν πλείστους ὀκτὼ καὶ δέκα μῆνας, ἐλαχίστους δ' ἑκκαίδεκα. Ariſtoteles biennio parere putat. Non audiendus Plautus in Sticho, qui decennium illis tribuit. *Audiui ſæpe hoc dicier, ſolere Elephantum grauidam perpetuo decem annos eſſe.*

AP. In opus tardum quidem, ſed magnitudine tarditatem compenſans. Ad opera ſimiliter alluſit Plinius partus Elephantorum ſecundum Plauti mentem definiens *Nam de grammaticis* (inquit) *ſemper expectaui, paturiri aduerſus libellos meos, quos de grāmatica edidi · & ſubinde arbortus fecere in decem annos quam celerius etiam Elephanti pariant.* De his operibus dici ſolet quod habet Hom.

Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον ὅου κλέος οὔποτ' ὀλεῖται. *Iliad. β. ſ. 325.*
Serum lenti, exitus, cuius gloria nunquam peribit.

XLIV. ELEPHANTI POTVS.

Voluptuarij ſordes.

POTVS aquæ pellucidæ Elephantis, inimiciſſimus eſt, turbulentam & ſordidam ſuauiſſimè bibunt. *Ælian l. 17. cap. 7. de Animal.*

APODOSIS.

Voluptuarijs honeſta quæque ſordent, obſcœna placent & ad eorum ſtomachum faciunt, viuunt enim

Cœno, non cœlo.

Prudent in Cathem.

Frænentur ergo corporum cupidines,
Deterſa vt intus emicet prudentia:
Si excitato perſpicax acumine
Liberq́ flatu laxiore ſpiritus
Rerum parentem rectius precabitur.

XLV. ELEPHANTI PTOLOMAEI.

Sera pœnitentia.

EX ORIENTEM Solem Elephanti venerantur, promuſcidem, tanquam manum aduerſus Solis radios alleuantes. Itaque hos ei charos eſſe, & egregiè diligi Philopator Ptolomæus teſtis eſt nobis locuples. Is ſanè poſt partam victoriam eius belli quod cum Antiocho geſſiſſet, cum quàm gratiſſimus aduerſus Solem, quem Deum exiſtimabat, eſſe vellet, proque victoria ei gratias perſolueret, tum alia magnifica ſacrificia fecit, tum verò quatuor Elephantos bene magnitudine grandes, exiſtimans ſe ſic Deum religiosè colere, primum immolauit: deinde cum in ſomnijs minis Dei percuſſus fuiſſet, ob inuiſam numini talem hoſtiam, religionis metu permotus, pro immolatis ex ære quatuor Elephantes in honorem Solis excitauit: hoc vt ſupplici facto hunc ſibi placatum efficeret. Ergone Deum Elephanti venerantur; homines autem rationis participes, ſitne Deus necne ſit dubitant: tum ſi ſit, humanáſne res curatione & adminiſtratione dignetur.

Ælian. li. 7. cap. 44.

APODOSIS.

Parabola deſignat eos qui mortuis, quos ipſi interfecerunt inania ſtatuunt monimenta, cum vitam rem omnium dulciſſimam eripuerint, quàm nulla induſtria, nullis opibus reſtituere poſſunt.

Euripides. Αἶδε μέλαινα νύκτερός τε ἀνάγκης.

XLVI.

XLVI. ELEPHANTORVM PVRIFICATIO.

Caſta placent ſuperis.

AVTHORES ſunt in Mauritaniæ ſaltibus ad quendam amnem cui nomen eſt Amilo, nitente Luna, greges Elephantorum accedere, ibi ij ſe purificantes ſolenniter aqua conſpergi atque ita ſalutato ſydere in ſiluas reuerti. magni ſunt puritatis amatores Elephanti, qui non modo lotionibus indulgent, ſed etiam floribus à ſe collectis extruunt præſepia. *Plin. lib. 8. cap. 1. Æl. lib. 13. cap. 8.*

APODOSIS.

Puritas & cultus DEI hac icone pulchrè ſignificatur.

Caſta placent ſuperis: pura cum veſte venite,
Et manibus puris ſumite fontis aquam. *Tibull.*

Τὸ μὲν μηδὲν ἁμαρτεῖν ἴδιον Θεοῦ. τὸ δὲ μετανοεῖν, σοφοῦ. *Philo de profugis.*

XLVII. ECHINVS.

Prouidentia.

NOVIT terreſtris Echinus cubilia ſua Aquilonis & Auſtri ortu commutare; duas enim cubilibus feneſtras facit, alteram Notum verſus, Boream verſus alteram quaque parte ventum futurum præcognoſcit, feneſtram obturat, alteram recludit. Habet & illud quo ſe ab inſidijs canum tueatur, vt ſe globum ſentibus vndique munitum colligat: *Putarch. in libro, Vtra. Ariſtot. de Animal. & Ion. Poeta.*

Στρόβιλος ἀμφ᾽ ἀκάνθαις εἱλίξας δέμας
Κεῖται δακεῖν τε καὶ θιγεῖν ἀμήχανος.

APODOSIS.

Talis eſt opportunitatis captator, qui ſe ad rerum fluentium curſus fingit & componit, & vt ait politiſſimus Heliodorus

Τῆς ὥρας ἐνδόσιμον ἐπιτηρεῖ. *Æthiop. l. 4.*

XLVIII. ECHINI PARTVS.

In mora periculum.

Diog. Cent. 4. adag. 91. ἔχινος τὸν τόκον ἀναβάλλει.

ECHINVS animal eſt, vt omnes norunt, aculeorum ſegete circumuallatum, illud cum catulos concepit, partum diu remoratur, aſperitatem videlicet ſtimulorum, & Lucinæ angores pertimeſcens. Sed tamen quo ſegnius differt, eo grauioribus angitur pœnis. ita temporis incrementis fœtus aſperior maternam aluum lancinat.

APODOSIS.

Nulla imago commodior ad eorum mores exprimendos, qui ſuſcepto ſemel exomologeſeos conſilio, inertia interim obrigeſcente differunt, & rem cæteroqui leuem ſibi indies faciunt grauiorem.

Μελλησμῷ βίος οἴχεται.

XLIX. EQVA PHIDOLAE.

Honor per Vicarium.

EQVA Phidolæ Corinthij athletæ domino ab ipſis carceribus excuſſo, curſum priſtinum æque ac ſi ſeſſorem habuiſſet, retinuit, conuertit ſe ad metam, excitauit ad tubam, ſtetit ante ludorum præfectos victoriæ compos. Elei autem Phidola victore renunciato conceſſerunt, vt & equæ ſimulachrum dedicaret. Simile habet Plin. de equis albatis in Claudij Imperatoris Circenſibus.

APODOSIS.

Prouerbiali charactere dicetur in Imperatores, qui per fortes & fidos adminiſtros magnas laureas conſequuntur.

non vltima laus eſt.
Pro Domino pugnaſſe ſuo.

L. E-

L. EQVVS INCITATVS CALIGVLAE.

Diues indoctus.

INCITATO equo, cuius cauſſa pridiè Circenſes, ne inquietaretur viciniæ ſilentium, per milites indicere ſolebat, præter equile marmoreum, & præſepe eburneum, præterque purpurea tegumenta, ac monile è gemmis, domum etiam, & familiam & ſupellectilem dedit quo lautius nomine eius inuitati acciperentur; Conſulatumque traditur deſtinaſſe. *Suet. in Caligul. c. 55.*

APODOSIS.

AP. Quid eſt aliud equum auro, argento, familia, ſupellectili, conſulatu donare, quàm in hominem fatuum, & belluinis permotionibus incitatum diuitias congerere? Num poſtquam exciderit illi, merito acclamandum eſt, quod vulturius cani apud elegantem Phædrum.

ô Canis, merito iaces
Qui concupiſti ſubito Regales opes,
Triuio conceptus, & educatus ſtercore.

LI. EQVVS LENAEI.

ΙΠΠΟΣ ΛΗΝΑΙΟΥ.

Gratia relata.

HOc quoque animalibus contigit, inquit Aelianus, quod dijs ſint curæ, neque vel contemnantur ab eis, vel negligantur. Nam vt ratione careant, ſuo tamen intellectu & conueniente eis ſapientia nõ deſtituuntur. Quomodo autem amentur, dicam: ſi non multa è multis, tantum tamen, quantũ ſatis fore videbitur. Vir quidam Lenæus nomine, equum poſſidebat, & forma ſpecioſum & curſu celerrimum, & animo intrepidum: quique in ſpectaculis curſum ad quem inſtitutus erat egregiè decurrebat, & in bello forti,

fortitudinem,tolerantiamque ſuam cum aliàs declarabat,tum perſequendo,ſi opus eſſet,tum retrocedendo tempeſtiuè. Propter igitur hæc omnia commendabilis equus, dominum ſuum inter cæteros equites quam celeberrimum reddebat. Hic equus adeò eximius,ictu quodam, dextro oculo læſus, eoque captus eſt. Et cum Lenæus ſpem ſuam omnem, propter hunc equi caſum vacillare videret, (nam læuo eius oculo,ſoli integro, ſcutum equeſtre & alia arma tenebras offundebant,)Serapidis templum adit, adducto ſecum ceu victima quadam equo, & pro eodem Deum precatur, ceu fratre aut filio, & vt ſupplicem inſontem miſereretur orat. Huius enim calamitatis cauſam,ab hominum quorundam,ſiue facto nefario, ſiue mali ominis dicto eſſe profectam. Equus verò quonam pacto(dicebat) vel ſacrilegium, vel cædem, vel blaſphemiam committeret? Per ſuam quoque innocentiam, vt qui nemini iniurius fuiſſet Deum obteſtabatur,& propterea,vt commilitonis ac amici ſui oculum reſtitueret, rogabat. Tum Deus, vtcumque magnus non neglexit,neque contempſit brutum mutumque animal, & pariter ipſius & ſupplicantis miſertus,remedium dictat, iubetque oculum equi, non quidem perfundi liquido vllo remedio, ſed fomentis per meridiem in ambitu templi calefieri. His peractis,Equi oculus redintegratus eſt,& Lenæus Deo,vt ſe gratum declararet,ſacrificauit. Equus iam integer ſaltabat & hinniebat circa templum : iamque grandior & formoſior videbatur, ſeque veluti oſtentans ad aram vſque non ſine ambitione accurrebat. Denique circa gradus ſe volutans, Deo Seruatori quo poſſet modo gratias ſe agere præ ſe ferebat. Aelian. *lib.*11. *cap.*31. *de Animal.*in quo Serapidis dæmonis in θεραπείαις præſtigias licet agnoſcere.

APODOSIS.

Gratia publicè & cum magna amoris teſtificatione referenda, non occultanda. Seneca *lib.* 2. *de benefic.*

benefic. Quidam furtiuè agunt gratias & in angulo & ad aurem. Non eſt iſta verecundia, ſed inficiandi genus. Ingratus eſt qui remotis arbitris agit gratias.

LII. EQVI CELTIBERORVM.

Inconſtantia, vel, *Ingenium locis accommodandum.*

CELTIBERORVM equi cum ſint cinerei coloris, vbi in exteriorem Hiſpaniam venerunt, colorem mutant: ὑποφάρους ὄντας μεταβάλλειν τὴν χρόαν, ἐπειδὰν παρθῶσι, dixit Strabo lib. 3.

APODOSIS.

In verſatili ingenio homines, qui pro varietate locorum variant mores, Clearchus affert in perſona Neſtoris aptiſſimum ad hoc argumentum diſtichon. *in prou.*

Πουλύποδος μοι τέκνον ἔχων νόον, Ἀμφίλοχ᾽ ἥρως,
Τοῖσιν ἐφαρμόζων ὧν κε πρὸς δῆμον ἵκηαι.
Polypi ingenium mi fili Antiloche heros,
His te accommoda quorum in patriam veneris.

Talis fuit Alcibiades: quippe Athenis elegans: Spartæ auſterus: in Thracia potator: apud Tiſſaphernem mollis erat & delicatus.

LIII. EQVI VOLSILVPI.

Fortitudo ex aduerſis.

FERVNT equos, qui certamen cum lupis ſemel inierunt, quos Græci λυκοσπάδας nominant, animoſiores reddi & perniciores. *Plu. in ſym. l. 2. quaſt. 8.*

APODOSIS.

Ex aduerſorum conflictu naſcitur virtus, & ſuſtentatur. Secundæ res acrioribus ſtimulis animum explorant: quia miſeriæ tolerantur, felicitate corrumpimur. Tacitus. *Fortis miles de confragoſo venit.* *hiſtor. lib. 1.*

LIV.

LIV. FELIS AFRA.
ΓΑΛΗ ΛΙΒΥΚΗ.
Auarus cumulat bona, quibus non fruitur.

Strabo lib. 3. pag. 91. num. 50.

GYMNESIAS populos in Hiſpania Cuniculorum infeſtâ multitudine vexatos, de ſedibus relinquendis cogitaſſe ferunt, & habitandam terram miſſis legatis petijſſe: Tandem armata in feras induſtria Afras feles maximè feras conquiſierunt, quarum miniſterio ad venandos cuniculos vtuntur: ſed non niſi ore obligato in foramina eas immittunt, quo fit vt prædam excutiant, aut vnguibus lacerent, minimè verò deuorent.

APODOSIS.

Epiſt. 2.

Hoc ſtratagemate dæmon vtitur in auaros, quos ille ad bona comparanda propè furioſo ſemper inſtigat affectu, nec partis libero animo frui ſinit. D. Cyprian. *Nec intelligit miſer auarus ſpecioſa eſſe ſibi ſupplicia, auro ſe alligatum teneri, poſſideri magis quàm poſſidere diuitias atq; opes. O deteſtabilis cæcitas mentium, & cupiditatis inſana profunda caligo! cùm exonerare ſe poſſit, & leuare ponderibus, pergit magis fortunis augentibus incubare, pergit cumulis pertinaciter adhærere.*

LV. FELIS IN CROCOTO.
Diues fatuus.

ICON diuitis indocti felis eſt in crocoto. Eſt autem Crocotus delicatiſſima veſtis ad vſum elegantiorum hominum: qua felem amicire quid magis ineptum, aut ridiculum?

APODOSIS.

Feles igitur ſunt in Crocotis indocti, & improbi homunciones, qui triumphant in honoribus & opulentia, quibus ornamentis indigniſſimi ſunt, nati dumtaxat

Et Veneri, & cœnis, & plumis Sardanapali

LVI. GVLO.

Gula.

GVLO animal canis magnitudine, illi aures & facies velut catti, pedes & vngulæ aſperrimæ, corpus villoſum. Voraciſſimum eſt, quippe reperto cadauere tantum vorat, vt violento cibo corpus inſtar tympani extendatur: Mox inuentis anguſtijs inter arbores ſe ſtringens egerit, vt ſtatim redeat ad cadauer. *Olaus lib. 18 cap. 5.*

APODOSIS.

Creditur à natura creatum ad ruborem hominum, qui vorando, bibendoque vomunt, redeuntq; ſtatim ad menſam. Quod Vitellium factitaſſe memorat Tranquillus

Heu cæli terraq; pudor.

LVII. HERINACEVS.

Charitas in ſuos.

HERINACEVS in vites obrepens vuas pabulatur, quas aculeis ſuis excipit, redit deinde acinis onuſtus (racemum ambulantem diceres) & catulis ſuis omnia quæcunque colligit tradit decerpenda. *Vide Plin.*

APODOSIS.

Patris in liberos, aut præceptoris in diſcipulos charitas, quibus omnia ſuo labore parta illi impertiunt. Is amor, vt ait Oppianus, *ϛάζει ἐνὶ κραδίῃ γλυκερὸν γάνος*, inſtillat in cor parentum melleum quemdam lætitiæ ſenſum, & vt ait tritus ſenarius, *Ἅπασι δὲ ζώοις ἄρ' ἦν ψυχὴ τέκνα.* Quo in argumento quoque ſpectabiles ſunt Phocæ, nam adeo prolem diligunt, vt vna Aegis capta à piſcatoribus fœtum quem in hac ſeruitute pepererat tantopere luxerit, vt triduo abſtinuerit cibis animal alioqui voraciſſimum. *Oppian. ὡλιευ. β.* *Anth. lib. 5.*

LVIII.

LVIII. HERINACEI VRINAM TABIFICAM REDDVNT IN EXTREMO DISCRIMINE.

Diſputatores qui maledictis eludunt argumenta.

HERINACEI, in deſperatione, vrinam ex ſe reddunt tabificam tergori ſuo ſpiniſq; noxiam, propter hoc ſe capi gnari. Plinius *lib.*8. *c.*37. Simile quod habet de ſepia *lib* 9. *c.*29.

APODOSIS.

Multi diſputatores cum premuntur rationibus eructant maledicta, quod hæreticorum ingenio apprimè conuenit, nam vbi amentatis veritatis haſtis obruuntur, continuò ſe in dicteria aduerſus ſummum Pontificem & inclytos ſacerdotum religioſorumque cœtus effundunt. Rectè S. Irenæus in hanc ſententiam. *Sed enim ſepiæ iſti, (quorum figura illud, quoque piſculentum de cibis lex recuſauit) vt traductionem ſui ſentiunt tenebras, huic blaſphemiæ interuoluunt.*

*Lib.*3. *c.*19.

LIX. HYAENA.

Hæretica prauitas.

HYAENA, vt Ariſtoteles tradit, læua in manu vim ſopiendi habet, & ſolo tactu ſomnum conciliandi, ſæpeque numero in ſtabula ingreſſa cùm dormientem aliquem deprehenderit, & pedetentim ad illum ingreſſa fuerit, ſoporiferam, vt ita dicam, manum eius naribus admouet, ſicque eas opprimit, hic vt ſine ſenſu eſſe videatur: ac tantum terræ ſuffodit, quantum ſit ad ipſum obruendum ſatis: guttur verò & ſupinum & nudum relinquit, in quod incumbens ſomno oppreſſum ſuffocat, poſteaq; in latibulum abſtrahit. Iam cum Lunæ orbis plenus eſt, retro poſito Lunæ fulgore ſuam canibus vmbram inijcit, quos ſtatim mutos reddit, & tanquam veneficio

quo

quodam eorum ſenſus perſtringit: deinde & elingues abducit, & optatis fruitur.

Ap. Præclara imago hæreticæ prauitatis, quæ in fideles cautis primum artibus ſerpit, deinde incautos ſumma crudelitate extinguit; & plerumque canibus ipſis gregis cuſtodibus eripit vocem, vt in oues omni feritate deſæuiat;

Dij talem terris auertite peſtem.

LX. HYÆNA. ΥΑΙΝΑ.

Inconſtantia improba.

HYAENA quotannis ſexum mutat; mariſque & fœminæ vices vna & eadem alternat: κοινωνοῦσι τε τῆς ἀφροδίτης ἑκατέρας, καὶ γαμοῦσι τε καὶ γ.. μοῦνται, ἀνὰ ἔτος καὶ πᾶν ἀμείβουσαι δὲ γύνος. Ælian. Ariſtoteles tamen negat. *l. 1. de An. c. 15.*

Ap. Symbolum inconſtantis hominis, qui nunc perſonam aſſumit grauitatis, nunc mollitie degenerat in fœminam. D. Ambroſ. *Aſſueſce vnus eſſe, vt vita tua picturam aliquam exprimat.* Hanc tamen de Hyæna hiſtoricorum ſententiam confutat Clem. Alexan. οὔκουν οὐδὲ τὴν ὕαιναν μεταβάλλειν τὴν φύσιν πιστευτέον ποτέ. οὐδὲ γὰρ αἰδοῖα ἔχει τὸ αὐτὸ ζῶον ἅμα ἄμφω ἄῤῥενος καὶ θήλεος, καθ' ὥς ὑπειλήφασί τινες, ἑρμαφροδίτους τερατολογοῦντες. *Pædag. l. 2.*

LXI. HYSTRIX LVDOVICI.

Victoria.

LVDOVICVS XII. poſt bella Italica inter inſignia ſua Hyſtricem eſſe voluit, qui ora vrgentium canum figit, & miſſilibus aculeis inuadit, cum hac inſcriptione, *Vltus auos Troiæ.*

Ap. Hac icone victoria de infeſtis & importunis hoſtibus reportata, à ſapientiſſimo rege ſignificata eſt. Echinus haud diſſimili admodum ſymbolo, ſignificat virum ſua innocentia fretum, qui maleuolo-

rum obtrectationes facile contemnat: eſt enim hoc inditum à Natura ad ſui defenſionem animali ingenium, vt ſi quando impetentium canum vim ſentiat acriorem, totum ſe in globum colligat, ſolam aculeorum ſegetem ſuis hoſtibus oſtendens, qua ſe quaſi muro æneo circumuallatum tuetur, vt eſt apud Athen. lib.3.

Στρόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἰλίξας δέμας
Κεῖται, δακεῖν τε καὶ θιγεῖν ἀμήχανος.

Scipio Amiratus tribuit Echini inſigne fortiſſimo Duci Veſpaſiano Gonzagæ, quo vtebatur ad militarem vim conſtantiamque ſignificandam cum hoc lemmate,

Decus & tutamen in armis.

LXII. LEO.

Perſpicacitas.

Aelian. l.5. cap.39.

LEo ſolus inter animalia apertis oculis naſcitur, ἐκπεπταμένοις τίκτεσθαι τοῖς ὀφθαλμοῖς. Animal eſt lucis amicum, cuius magna vis in oculis ſita eſt.

AP. Potentum liberos ſignificat, qui ab ipſis penè incunabulis ſunt perſpicaces, vel typus eſt pij animi Deum tanquam æternum iuſtitiæ Solem intuentis.

Sic inter pullos Aquilæ,
Exploratores oculis qui pertulit ignes
Suſtinuitq; acie nobiliore diem:
Nutritur, volucrumq; potens, & fulminis hæres,
Geſturus ſummo tela triſulca Ioui.

LXIII. LEO.

Vigilantia Principum.

LEONVM olim rictus templorum valuis Baſilicarumque veſtibulis affixi vt vigilantiæ admonerent, cuius ipſi ſunt Symbola.

APO.

AP. Vigilandum eſt maximè principibus, qui in Reip. ſunt cuſtodia: Rex Perſarum matutinum excitatorem fertur habuiſſe, qui eum hac voce quotidie excitaret: ἀνάςα ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε τῶν πραγμάτων. Plutarch. *ad præſidem indoctum.* Notum illud Homeri:

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

LXIV. LEO CAPTIVVS A LEPORE.

Iudex nummarius.

LEPVS cæteroqui timidiſſimum animal aureo vinculo reuinctum Leonem trahit, vt eſt in adagio, ἕλκει λαγὼς λέοντα χρυσέῳ βρόχῳ. Lagophalmus erat quiſpiam, qui principem muneribus corruperat.

APO. Iudices qui ſe terribiles improbis præbere debent, tum demum à reis leporibus alioqui timidiſſimis triumphantur, cum acceptis nummulis ius faſq; delent. Iudices mali non attendunt merita cauſſarum; ſed pecuniarum merita: non iura, ſed munera: non iuſtitiam, ſed pecuniam: non quod ratio dictat, ſed quod voluntas affectat: non quod lex ſentit, ſed quod mens cupit: non inclinat ad iuſtitiam animum, ſed iuſtitiam declinant ab animo: non vt quod licet hoc libeat, ſed vt liceat quod libet. *Innocentius.*

LXV. LEONVM CATVLI.

Indoles generoſa.

QVID verò de Leonum catulis? qui matrum vteros ſtimulant, & exarant vnguibus ad lucem feſtinantes: γράφουσι τοῖς ὄνυξι τὰς μήτρας τῶν μητέρων πρὸς φῶς ἐπαγόμενοι. *Ælian. de Animal.*

AP. Dicitur de ingeniis generoſis, & volucri quodam igne ad optima quæque accenſis. Memini me hanc præclaram Æliani ſimilitudinem verſibus expreſſiſſe in Ode ad Regem Chriſtianiſſ.

Qualis peroſus vincla puerperi
Lentam Dianæ ſollicitat manum,
Geſtitq́ in auras exilire
Magnanimi catulus Leonis.
Mox arte patris impete præferox,
Primiq́ matris lætus adorea,
Prægeſtit agris, & ſequaci
Dente premit capreas fugaces.
Talis paterni ſanguinis æmulus,
Per lucem auorum Borbonides celer
Torrente iactat impotenti
Ingenij, Genijq́ pondus.
Nec vis nec ætas ſuſtinet impetum,
Sed præuolanti numinis alite
Curas parentis laureatas
De viridi meditur æuo.

LXVI. LEO AD CRVCEM STRATVS.

Paſſio Chriſti terror dæmonis.

BACCHABATVR in agrorum vaſtationibus Leo furiali rabie,nec hominum ſiſti vllis remedijs poterat, cum ecce tibi D. Chryſoſt. iubet crucem humanæ ſalutis vexillum in eodem campo erigi, quem ſæpius furor terrorque indomiti animalis afflabat, mane ad trophæũ Leo crucis inuentus eſt mortuus, non machinis humanis, ſed ſalutari ligni vi, atque præſtantia extinctus,refertur *in vit. D.Chryſoſt.*

APO. Nihil æquè Cacodæmonis furorem & improbiſſimos conatus frangit ac iugis cruciatuum Domini memoria,

Agnus enim vice mirifica
Ecce Leonibus imperitat,
Exagitanſq́ truces aquilas
Per vaga nubila perq́ notos
Sydere lapſa columba fugat.

Pru-

Prudentius in libro καθημερινῶν. Et Auguſt ſerm.7. de tempore in illud Eſaiæ, factus eſt principatus ſuper humerum eius. *Meritò Crux Chriſti dicitur principatus: quia per eam diabolus vincitur & totus mundus ad Dei gloriam reuocatur.*

LXVII. LEONIS EDVCATIO.

Inſtitutio generoſorum Adoleſcentum.

LEONEM cicurans, nec cæde nec minis blandire. *In vita A-*
Philoſt. μήτε παίειν, μήτε θεραπεύειν, altero enim *pollonij, ca.*
μνησικάκοις, altero ἀγερώχοις, leones fieri. *13.lib.7.*

APODOSIS.

Generoſi animi ſeueritate obdureſcunt, blanditijs efferuntur, Plutarchus, περὶ παιδ. ἄγογ καὶ τοῦτο φημὶ, δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγειν παραινέσεσι καὶ λόγοις, μὴ μὰ δία πληγαῖς μηδ᾽ αἰκισμοῖς. δοκεῖ γὰρ που ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν. edit. Hen-Step.pag.14. tom 1. Addo oportere pueros ad præclara ſtudiorum decora indu- *Plinius.*
cere adhortationibus & orationibus, non per Iouem plagis & verberibus, videntur enim hæc ſeruos potius quam liberos decere, ferula ſolis, aſinis gratiſſimum eſt pabulum, cæteris animantibus præſentaneum venenum.

LXVIII. LEO SE FLAGELLANS.

Cruciatus corporis voluntarius.

LEO, ne quid ignauè faciat, flagellans ſemetipſum
cauda excitat, ὁ λέων τῇ ἀλκαίᾳ ἑαυτὸν ἐπεγείρει *ἀλκαία*
μαστίζων. Elephanti pariter ſe vt ad certamen incen- *Leonis cau-*
dant proboſcidè verberant. *da.*

AP. Cruciatus corporis voluntariè ſuſcepti para- *Ælian.l.6.*
tiores nos ad pugnam cum dæmonibus ineundam *de Animal.*
faciunt. *cap. 1.*

Cos Virtutis pati.

LXIX. LEO HERMIÆ,

Rex vigilans.

Plin. li. 37.

FERVNT in Cypria inſula in tumulo regali Hermiæ, iuxta cetarias marmoreo Leoni fuiſſe inditos oculos ex ſmaragdis, ita radeantibus etiam in gurgitem, vt thynni, cæterique piſces terrore afflarentur.

AP. Leo typus eſt Regiæ maieſtatis, cuius ſmaragdini oculi longè lateque radiantes in gurgitem, diffuſam vbique partium regum in populares prouidentiam cum horrore quodam maieſtatis ſignificāt. ἐγρηγορότα δὲ γράφοντες, ἢ καὶ φύλακα, λέοντος γράφουσι κεφαλήν. inquit Orus. Hierog. 6. lib. 1.

LXX. LEONES MEGARENSIVM.

Malum retortum in caput auctoris.

Lib. 1. c. 8.

MEGARENSES, cum caperentur à Caleno, cąueis effractis Leones in hoſtes immiſere : rati ſe obicem laſciuienti iam in ciuium capita mucroni obiecturos, ſed miſeri ab iiſdem triſti, & vel ipſis hoſtibus miſerabili ſpectaculo ſunt deuorati. Vide Pier.

Attalus Stoicus.

AP. Inſidiæ ſæpè reuoluuntur in caput authoris. *Malitia maximam partem ſui bibit.*

LXXI. LEO SIMIAM VORANS.

Vltio potentiorum.

LEo ad remedium morbi vorat ſimiam. Philoſt. lib. 3. cap. 1. ἐπιτίθεται δὲ πιθήκῳ λέων νοσῶν μὲν ὑπὲρ φαρμάκου, τὴν γὰρ νόσον αὐτοῦ τὰ κρέα ἴσχει ταῦτα. Inſidiatur autem ſimiæ Leo ægrotus quidem medicinæ gratia : Aiunt namque eiuſmodi ſimiarum carnes leonum morbis mederi.

APOD.

Ap. Leo vir potens, ira morbus, ſimia tenuis homo, in tenuiorum enim iugulis potentiorum ludit mucro, quibus idem eſt hominem occidere, ac πτισικὸν βάλλειν βόλον, quod de Ptolemæo ferunt.

LXXII. LEONIS OCVLVS.

Illuſtrium virorum nomen.

LEO non modo viuus obtinet, quod ait Phile in Iambicis, τὴν φύσεως μοναρχίαν: ſed etiam cũ mortuo viuit terror: Atque id non modo in tota mole corporis: verum in eius particula, in oculo, cuius eam vim eſſe aiunt vt ſub axilla geſtatus cæteris animantibus non leue ſit terriculamentum.

Apodosis.

Fortium virorum nomen & memoria ſola improbis eſt terrori, & vt ait parœmia δαφνίνη βακτηρία. De hoc autem Leonis etiam mortui terrore, præclare Statius. *Manſere animi virtuſq; cadenti* *Syluar. 2. in Leone manſueto.*

A media iam morte redit: nec protinus omnes
Terga dedere minæ, ſicut ſibi conſcius alti
Vulneris aduerſum moriens it miles in hoſtem,
Attollitq; manum, & ferro labente minatur:
Sic piger ille gradu ſolitoq; exutus honore
Firmat hians oculos, animamq;, hoſtemq; requirit.

LXXIII. LEPVS DONO DATVS.

Symbolum ignauiæ.

SVB Boleſlao III. Polonorum rege Palatinus quidam Polonus qui bello extremo contra Ruſſos ad Haliciam, ſua fuga exercitui reliquo fugæ cauſa extiterat, cum domum rediјſſet, rex ei leporis pellem, colum & fuſum dono miſit, qua ille ignominia ad voluntarium ſuſpendium adactus eſt. *Cromerus lib. 6.*

Apo. Notantur hoc ſtigmate, ἐν πολέμοισι λαγωοί.

LXXIV. LVPVS AD SQVILLAM

Vltio præſens.

SQVILLAE cum ſe interceptas ſentiunt, faſtigium quod eminet à capite quodque ſimile eſt acutiſſimo triremis roſtro, atque in ſumma parte ſecturas habet modo ſerrulæ vncinatæ: hoc, inquam, animoſæ illæ beſtiolæ cum incuruauerint, ſumma leuitate ſaliunt & tanquam ſaltatorium verſant orbem. Lupus ore hianti ſquillam ex laſſitudine viribus deſertam comprehendit atque prandium fore arbitratur. Squilla primum in gutturis laxitate ſaltat, poſt, aculeos in miſerum venatorem defigit, huic interiora exulcerantur, tumeſcentiaque ſanguinis plurimum mittunt. Denique ſuffocatione lupum interficiens, interficitur.

AP. Simile quod habes alio in loco de Catto & Pica ex Petronio.

Hoſtem mortua diſcruciat.

LXXV. LVPVS VENETVS.

Gratia relata præter ſpem.

FERVNT hominem, eo nomine, quod libenter ſponderet, celebrem, & ideo dicterijs hominum obnoxium, incidiſſe in Venatores, qui in caſſibus habebant lupum: qui cum per iocum dicerent, ſe lupum miſſum facturos ſi ipſe fide-iuberet ſe ea damna penſaturum: hominem id in ſe recipiſſe, lupum ita dimiſſum armentum equarum nulla nota inuſtarum, ſatis magnum abegiſſe, atque ad ſponſoris iſtius ſtabulum abduxiſſe, ſponſorem recepta beneficij mercede equas inuſto lupi ſigno notaſſe, & lupiferas appellaſſe.

Strab. l. 5.

ἀκαυςηριάτων.

APO. Gratia nonnunquam abundè refertur, à quibus minimè ſperabatur. Eſt elegans Epigramma de

de piſcatore, qui cum caluariam ſepeliret, theſaurum inuenit.

Ἰχθύας ἀγκίστρῳ τὶς ἀπ' ἠόνος εὐτρίχι βάλλων,
Εἵλκυσε ναυηγοῦ κρᾶτα λιποτριχέα.
Οἰκτείρας δὲ νέκυν τὸν ἀσώματον, δὲ ἀσιδήρου
Χειρὸς ὑποσκάπτων, λιτὸν ἔχωσε τάφον.
Εὗρε δὲ κευθόμενον χρυσοῦ κτέαρ. ἦ ῥα δικαίοις
Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Vrſinus Velius vertit.

Capturo piſces hamata in littore ſeta,
Naufraga fortè hominis calua prehenſa fuit.
Qui caput auulſum membris miſeratus, inermi
Quæ ſuper hinc fuerant condidit oſſa manu.
Pondus vbi infoſſi terra graue repperit auri.
Gratia ſic iuſtis nulla, boniſq; perit.

LXXVI. LVPI MÆOTIDIS PALVDIS.

Pax empta.

SECVNDVM Mæotidis paludis locum Cœnopium nuncupatum, Lupi, quos non à domeſticis canibus differre credas, cum piſcatoribus ſtudioſi verſantur: quod ſi maritimæ prædæ partem fuerint aſſequuti, cum his viris rem maritimam tractantibus, & pacem habent, & tanquam fœdere deuinciuntur; ſin nihil conſequuntur, eorum retia lacerant, & diſtrahunt, & pro eo quod nihil dederunt, damnum retribuunt. Sic muſcæ, Leucade, ſanguine Tauri, qui iiſdem feriri ſolet, ſaturatæ recedunt. Sic Teneti monedulas placentis mitigant, ne ſeminibus noceant. Idem.

Æl. de Animal. l. 6. c. 65 lib. 11. ca. 8. de Animal. li. 17. c. 16.

APODOSIS.

Interdum improbis condonatur aliquid ad mitigandam importunitatem, & verſuti pectoris inſidias amoliendas.

Cuius vulturis hoc erit cadauer?

LXXVII. LVPI AD PYRAM CAPTI.

Cupiditas mortifera.

βλέμμοι ἰχθύες μικροὶ θαλάσσιοι ἅνιοι προσαγορεύουσι λύκους.

DIOPHANES ſcribit nonnullas gentes Lupos ea quam dicam ratione venari, piſciculos marinos quos βλέμμυς & Lupos appellant, viuos capiunt, mox eorum plures in mortario contundunt,& quam poſſunt minutatim concidunt agmina identidem permixta: Deinde pyra excitata eo tempore quo ventus ſolet eſſe vehementior, hanc ſucco obtritorum animalium perungunt. Ex quo ingens afflatur odor, atque indigenæ lupi certatim aduolant, ſed mox vehementi odore quo delectantur impenſius capti,& in profundum ſoporem lapſi,ad pyram facilè ab hominibus obruuntur.

AP. Vectigal cupiditatis calamitas.

LXXVIII. MARTICHORA.

Improbitas.

Phot. in bibl. pag. 67. ex Cteſia Ind. l. mem. itē, Æl. l. 4. c. 21 Pl. l. 8. c. 21.

HORRIBILE planè monſtrum Martichora, humano vultu, leonis magnitudine, colore cinnabaris in modum rubente, triplici dentium ordine, auribus humanis, oculis glaucis, cauda cubitali aculeata,& aſperis vndiq; ſpinis rigente, quam anteriori etiam parte protendens tanquam arcu ſagittas, ſic aculeos ad iugeri ſpatium emittit, euulſos quoq; vngues infeſta rabie iaculans, obuios quoſque necat præter vnum Elephantum. Addit *Sol. Pol. pag.* 131. *edit. Pict.* Cauda veluti ſcorpionis aculeo ſpiculata, voce tam ſibila, vt imitetur fiſtularum modulos, turbarumque concentum, humanas carnes auidiſſimè affectat, pedibus ſic viget, ſaltu ſic poteſt, vt morari eam nec extentiſſima ſpatia poſſint, nec obſtacula latiſſima.

APODOSIS.

Hæc dira Martichoræ ſpecies peccatum ſignificat huma-

humanus vultus, blandam imprimis peccati ſpeciem: leonis forma, robur & audaciam: color rubeus cruentas ſtrages: triplex ordo dentium, voracitatem peccati omnia abſumentis: Cauda cubitalis aculeata eiuſdem plagas, & funera. At verò tanta & tam ferox bellua vnum Elephantum caſtitatis typum non lædit: neque te Virgo Deipera peccati labes, in mortale genus effuſa vſquam tangere potuit.

Diuina tanta eſt reuerentia Matris.

LXXIX. MARTICHONA.

Fortitudo expedita.

FORTITVDINIS ad omnia expeditæ, & verſuti ingenij Symbolum erit Martichora, quæ cauda cubitali denſiſſimis ſpinis rigente tanquam arcu ſagittas, ſic aculeos ad iugeri plerumque ſpatium emittit, vngues quoque ipſos in aduerſarios magna vi eiaculatur. *Cteſias in Indicis.*

APODOSIS.

Se pharetra, ſeſe iaculo, ſeſe vtitur arcu.

LXXX. MATREÆ BELLVA.

Inuidia.

MATREAS planus belluam habere dicebatur, quæ ſe ipſam comederet. *Ath. l. 1.*

APODOSIS.

Symbolum inuidiæ, quæ ſeipſum curis exedit.

Nec fruitur ſomno vigilantibus excita curis. *Ou. 2. Met.*
Sed videt ingratos intabeſcitq; videndo,
Succeſſuſq; hominum carpitq;, & carpitur vna,
Suppliciumq; ſuum eſt.

LXXXI.

LXXXI. MONOCEROS IN SINV VIRGINIS.

Deo infanti.

Hac ſola Numen domabile flamma.

de ani. l. 27. MONOCEROS violentum animal amat virginē, & ea velut eſca, atque illecebra capitur. *Albert.* deſcriptionem vide in hypotypoſibus. Cæſar comment. l. 6. Monocerotis meminit: Bos, inquit, Cerui figura, cuius à media fronte inter aures vnum cornu exiſtit excelſius, magiſque directum ijs quæ nobis nota ſunt cornibus. Ab eius ſomno, ſicut palmæ rami latè diffundūtur. *Plin. l. 8. c. 21. Æl. l. 16. c. 20.* vnus tamen Albertus mentionem Virginis facit.

APODOSIS.

Deus anteà vltionum, tonans, fulminans, permiſcens mundum, in Virginis ſinu, imò vtero conquieuit, & amore captus eſt. Rectè autem cum Monocerote verbum Dei comparatur. Dilectus quemadmodum filius vnicornium. Baſilius per vnicornem in-*l. de bened.* telligit filium Dei. Vnicornis generatio, vt docet *Patriar. c. 2* Ambroſius à nemine cognoſcitur, & filij Dei generationem quis enarrabit? Vnicornis robur habet in capite, & filius in Patre. Caput Chriſti Deus: cuius fortitudo ſimilis eſt Rhinoceroti, *Exodi* 15. Vnicornis non admittit in antro cohabitatorem: filius Dei ædificauit ſicut vnicornis ſanctificium ſuum in terra, *Pſal. 77.* quam fundauit in ſæcula, hoc eſt in vtero B. V. Vide Didacum *in ſerm. de natiuitate Chriſti.*

LXXXII. MONOCEROTIS CORNV.

in Chriſto Baptiſmum.

POMERIVS ex Vincentio narrat quod experientia quoque conſtat, Monocerotis cornu præſentiſſimum

tiſſimum eſſe aduerſus omnem vim venenorum alexipharmacum. Itaque in Africa, vbi propter infinitam ſerpentum multitudinem, ſæpè contingit pellucidos amniū liquores veneni tabe infuſcari; Monoceros admirabili quam gerit in cornu virtute aquas expurgat. Huius igitur veſtigia cætera animalia conſectari ſolent, & ad fontem quidem anhela ſiſtere, donec ille intincto cornu labem aquarum eluerit, id vbi ſenſerunt, depoſito ſtatim omni metu ſalutaribus lymphis ſitim reſtinguunt.

AP. Rectè Chriſto baptizato accommodatur, qui dilectus vt filius Vnicornium, ad abluendum noſtrorum ſordes ſcelerum, *omnium fluenta ſanctificauit aquarum*, vt ait Beda.

Ne flammam timeas, melior iam ſuppetit vnda.

LXXXIII. MVLVS ATHENIENSIS.

Senex emeritus.

ATHENIENSIS mulus iam vetulus, quamuis immunitate vecturarum donatus eſſet, non laborum tamen, qui per affectam ætatem obiri queunt, ſtudio exolutus eſſe voluit. Nam cum Mineruæ templum Athenienſes ædificarent, is nulla re onuſtus, nullius imperio, ſed ſua ſponte cum adoleſcentibus mulis tanquam ad iter faciendum ſocius, & hortator ibat. Et quemadmodum quiſpiam ſenex artifex, per exactam ætatem quidem iam opere dimiſſus, veruntamen experientia, & ſenili doctrina iuuenes ad laborem exacuans: ſic is vltro citroque commeans, ad opus iumenta incitabat: quod quidē ipſum vt Athenienſis populus intellexit, per præconem declarari iuſſit, vt ne à frumento, aut hordeo prohiberetur ſed & expleri, & ſatiari permitteretur, & precium ex ærario peteretur: tanquam in Prytanæo ſportula illi decreta, ſicut athletæ iam ætate confecto. *Ælian. de Anim. li. 6. cap. 49.*

APO.

AP. Senex emeritæ virtutis iuuenum hortator.
ἵππῳ γηράσκοντι τὰ μείονα κύκλ' ἐπίβαλλε.

LXXXIV. MVS ALBVS ARMENIVS.

Caſtitas.

MVs eſt vili pelliumque mollitie delicatiſſimus, cui ſpurcitia tantæ eſt abominationi; vt limo ante oſtium cauernæ illito capi potius à venatoribus, quam eo fœdari patiatur.

AP. Typus caſtitatis quæ quiduis potius patitur quam contaminetur: ſic generoſiſſimus puer Damocles in balnei labrum feruens maluit ſe conijcere, & cruciabili dolore extingui quā nefariæ Demetrij regis libidini pudicitiam prodere. Vide Plutarchum.

In Deme.

Summum crede nefas animam præferre pudori,
Et propter vitam viuendi perdere cauſſas.

Iuuenal. Satyr. 8.

Hoc ſymbolum vſurpauit Ferdinandus filius Alphonſi regis primi Aragoniæ & Neapolis. Cum maris Armenij icone rectè congruit Taxus, cuius abſentis vulpecula, foueam occupat, & ſuo fœtore inquinat: quo fit vt ille reuerſus fœditatem non ferens, domum inſolenti hoſpiti habitandam relinquat, & ſe voluntario multet exilio. Vide *Camerarij Symbola.*

Taxus.

LXXXV. MVRES HERACLEÆ.

Calumniatores authoritate repreſſi.

QVANTVM eſt cunque murium in Heraclea, quæ in Ponto inſula eſt, Herculem & religiosè colit, & quod Deo cunque dedicatum eſt, tanquam id ei ſacrum gratumque eſſe intelligens & credens, non attingit. itaque cum vitis (quæ ibi Deo frondeſcit, & ſoli eidem ad religionem conſecrata eſt, cuiuſque racemos Dei adminiſtri ad ſacra ſeruant) vuæ aſſequutæ fuerint maturitatem, tum de inſula mures

dece-

decedunt, vt ne ſi remanerent per imprudentiam eas contingant, quas tangi fas non ſit: poſt verò vbi id anni tempus præterierit, ad domeſticam ſedem reuertuntur. Atque hæc quidem Ponticorum murium eſt probitas.

Æl. lib. 6. c. 40. de Ani.

APODOSIS.

Calumniatores quamuis in omnibus audaces, gloria circumfluentes viros non audent mordere, ne pœnas virulentæ linguæ debitas ſibi irrogari ſentiant.

Caue Caue thoracem.

LXXXVI. MVRES MEGARENSIVM.

Periculum ab infimo.

MVRIVM multitudo abegit Megarenſes: Μυῶν πλῆθος ἀπίστησε μεγαρίας. Phaſelitas veſpæ fugarunt Scolopendræ exegerunt Rhetienſes. *Ælian. li.* 11. *c.* 28. Gymneſiæ miſſis legatis à Populo Rom. opem petierunt, quod ſua ſe terra à lepuſculis expelli dicerent.

Strab. l. 3. in Hiſp. Pl. li. 8. *cap.* 29.

APODOSIS.

Leo quoq; aliquando minimarum auium pabulum fit, & ferrum rubigo conſumit. Nihil tam firmum eſt, cui periculum non ſit etiam ab inualido.

Quint. Curt. l. 7. in Oratione Scyth. ad Alexand.

LXXXVII. MVSTELA RVTAM DEVORANS.

Auſteritas ſalutaris.

PERNICIOSA bellua muſtela eſt, pernicioſa etiam ſerpens. Quare muſtela cum ſerpente pugnatura, primum quidem rutam edit, deinde fidenti animo ad pugnandum tanquam armis tecta procedit. Cauſa eſt rutæ odor, ſerpentibus infeſtus.

Ael. li. 4. de Animal. cap. 14.

AP. *Hac mihi ſana fame?*

LXXXVIII.

LXXXVIII. ONOCENTAVRA.

Indoctus & vitioſus.

Vide Æliã. c.9.l.17.

CRATES ex Myſio Pergamo narrat Pythagoram de Onocentaura hæc narrare. Animal eſſe homini ore ſimile, & pilis prolixis faciem eius ambiri, ſimul & collum & pectus, humanam ſpeciem ſimilitudinemque gerere: Mammas quoque turgidas in pectore, humeros, brachia, cubitos, manuſque humanam figuram habere, dorſum, latera, ventrem; poſteriores pedes, aſino perſimiles eſſe; & quemadmodum aſinus, ſic cinereo colore eſt.

APODOSIS.

Symbolum eſt indoctorum & vitioſorum hominum, qui formam aſininam, humana ſpecie & facie occultant. Sic apud Auianum:

Exuuias Aſinus Getuli forte Leonis
Repperit, & ſpolijs induit ora nouis.
Aptauitq; ſuis incongrua tegmina membris,
Et miſerum tanto preſſit honore caput.
Aſt vbi terribilis animo circumſtetit horror,
Pigraq; præſumptus venit in oſſa vigor:
Mitibus ille feris communia pabula calcans,
Turbabat pauidos per ſua rura boues.
Ruſticus hunc magna poſtquam deprendit ab aure,
Correptum vinclis, verberibuſq; domat.
Et ſimul abſtracto denudans corpora tergo,
Increpat his miſerum vocibus ille pecus:
Forſitan ignotos mutato nomine fallis,
At mihi ceu quondam ſemper aſellus eris.

LXXXIX.

LXXXIX. OVES ERYCINAE VENERIS.

Obedientia.

SINGVLIS per totum annum diebus tum incolæ, tum peregrini ſacrificant. Ara maxima ſub dio eſt, quæ cum multa ſubinde ſacrificia recipiat, non die tantum toto, ſed etiam nocte ardet. Et mirum eſt illam ita ſplendere igne, quum nulla ſubſit pruna, non cinis, non vlli titiones, ſed rore ſit plena, & recentibus herbis, quæ ſubinde ſingulis noctibus in ea renaſcuntur. Porrò victimæ de pecorum gregibus ſua ſponte accedunt, & aræ aſtant. Ducit autem illas primum deæ vis, deinde voluntas ſacrificantis. Nam ſi ouem ſacrificare libuerit, en tibi ouis ad aram aſtat, & gutturnium ad ſacrificandi vſum: ſi capram, ſi hœdum, ſimiliter. *Æl. l.10. de Anim. c. 50.*

APODOSIS.

Figura obedientiæ Gregorius: *Sola virtus eſt obedientia quæ virtutes cæteras menti inſerit, inſertaſque cuſtodit. obedientia victimis præponitur; quia per victimas aliena caro, per obedientiam vero voluntas propria mactatur.* *lib. 35. Moral. in Iob. cap. 12.*

Aſpice lucentes vt eat ſacer agnus ad aras.

XC. PANTHERA.

Voluptas.

ADMIRABILEM quandam & nobis occultam odoris ſuauitatem olet Pardalis, quam bene olendi præſtantiam diuino munere donatam cùm ſibi propriam planè tenet, tum verò cætera animalia hanc eius vim præclarè ſentiunt. hæc autem hoc modo venationem capit; cum horum quæ ad victum opus ſunt, eget, ſeſe vel in loca fruticibus denſis conſita, vel folijs veſtita, ita occultat, vt inuentu difficilis *Ælian. de Animal. lib. 5. c 40.*

Ælian. de Animal. l. 5, c. 40. tantum reſpiret: tum hinnuli, dorcades, capræ ſylueſtres atque alia eiuſmodi animalia quadam ſuauis odoris illecebra attrahuntur, & proximè accedunt. illa tum quammox è latebra exiliens, ad prædam erumpit atque eam comprehendit.

AP. Panthera voluptas, odores deliciæ, crudelitas ſub ſpecie ſuauitatis par eſt vtrique. Plut. lib. contra voluptatem, apud Stob. ſer. 6. θηρίον ἐστὶ δουλαγωγὸν ἡδονῆς, ἀλλ' οὐκ ἄγριον· εἰ γὰρ ἦν φανερῶς πολεμοῦσα, ταχέως ἂν ἑάλω. νῦν δὲ καὶ ταύτῃ μισητότερον, ὅτι κλέπτει τὴν ἔχθραν, ὑποδυομένη τὸ σχῆμα τῆς εὐνοίας. *Fera eſt ſibi mancipans homines voluptas, ſed mitis: nam ſi apertè pugnaret, citò caperetur nunc autem etiam ideo inuiſa magis, quod celat inimicitiam induta habitum beneuolentiæ.*

XCI. PANTHERA ARSACOAE.

Voluptatis tenax memoria.

Phil. c. 1. l. 2. in vita Apoll. PANTHERAE odoribus maximè delectantur, iiſdemq; à venatoribus capiuntur. captam vnam Apollonij tempore refert Philoſt. quæ torquem aureum geſtabat in collo, cum inſcriptione, βασιλεὺς Ἀρσάκης θεῷ Νισαίῳ. Et ea quidem aliquo tempore cicurata poſtquam ſtimulos Veneris ſenſit, relicta regia fugit in montem.

AP. Sic homines voluptuarij, etſi manſuetioris vitæ genus videantur ingreſſi, quamprimum lenocinantis dominæ auras hauſerunt, euolant.

Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorem
Teſta diu.

XCII. PANTHERAE AMOR.

Amici improbi, vel *Amor cæcus vitiorum.*

Solinus. PANTHERA diuinam hominis effigiem deteſtatur, & oblatam lacerat, ſtercus verò amat, & auidè comedit.

AP.

AP. Amicorum eſt improborum odiſſe virtutes, vitia in amicis diligere, iiſdemque quaſi Pantheras ſtercoribus inhiare. Ait Baſilius περὶ φθόνου. τὰς μὲν τοῦ βίου λαμπρότητας καὶ τὰ μεγέθη τῶν κατορθουμένων οὐδὲ προσβλέπουσι. τοῖς δὲ σαθροῖς ἐπιτίθενται. *Vita quidem claritatem & magnitudinem rerum geſtarum nullo modo aſpiciunt, at ſordibus inſiſtunt.*

XCIII. PANTHERAE ET HYENAE ODIVM.

Odium immortale.

HYAENAE præcipue Pantheris terrori eſſe traduntur, vt ne conentur quidē reſiſtere & aliquid de corio earum habentem non appeti: mirumq; dictu ſi pelles contrariæ vtriuſque ſuſpendantur, decidere pilos Pantheræ. *Pl. l.28. c.4.*

AP. Odij immortalitas in morte. tale fuit Cadmæorum fratrum diſſidium, tale bellum quod ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον appellat Baſilius ad Athanaſium.

XCIV. PECORA INDIAE MELLEO SVCCO SAGINATA.

Inſtitutio bona.

IN India, maximè in Praſiorum regione, liquido melle pluit, quod in herbas ac paluſtrium arundinum comas decidens, mirificas paſtiones ouillo, & bubulo pecori præſtat, quod quidem ipſum à paſtoribus, eò vbi dulcis plus roris de cœlo delapſum eſt, agitur: & ſic illis paſtionibus tanquam epulis iucundè accipitur: paſtoreſque viciſſim ſuaui epulo compenſat. Nam ex pecore illi ſuauiſſimum lac exprimunt. *Aelian. lib. 15. cap. 7.*

AP. Typus eſt bonæ inſtitutionis, quæ inſtar cœleſtis mellis in animos adoleſcentum infunditur, ex qua deinde χρυσοῦν γάλα virtutis, & eruditionis aureos fructus pariunt.

Calpurn. Eclog. 4.

Aſpicis vt teneros ſubtus vigor excitet agnos,
Vtq; ſuperfuſo magis vbera lacte grauentur?
Et nuper tonſis exundent vellera fœtis?
Hoc ego iam, memini, ſemel hac in valle notaui,
Et veniſſe Palem pecoris dixiſſe Magiſtros.

XCV. PECORA PONTICA AD ABSYNTHIVM.

Conſuetudinis vis.

Vid. Plin. l. 24. c. 9.

PONTICA pecora ferunt abſynthio paſci, vt pulchriora, pinguioraque reddantur.

APODOSIS.

l. de Ioſeph. edit. Col Allob. pag. 420.

Tanta eſt vis conſuetudinis, vt noxia ipſa in bonum conuertat. Philo Iudæus. δεινὸν γὰρ ἦθος καὶ ἐξομοιῶσαι καὶ βιάσασθαι πρὸς φύσιν. Facile conſuetudo abit in naturæ ſimilitudinem. Eudemus conſuetudine venenorum adeo ſibi callum obduxerat, vt cum Elleborum biberet non purgaretur: itaq; & viginti duas aliquando potiones vno die ſumpſiſſe ſe retulit, cum in foro apud merces ſederet, nec ſurrexiſſe prius quam eſſet meridies: tunc vero domo petita balneum ingreſſum, cœnatumq; more ſolito, nec quicquam euomuiſſe.

Theophr. lib. de hiſt. plant. c. 18.

XCVI. PIGRITIA ANIMAL.

Pigritia.

VALDE etiam inuſitata, & effigie, & natura, eſt animal, quod ab re ipſa Luſitani pigritiam appellant: Cerigonum ferè magnitudine, ſed roſtro fœdiore ad aſpectum, & vnguibus ad digitorum ſimilitudinem prominentibus. huic ex occipitio exiſtens coma ceruicem velat, lentoque ipſa ventris adipe verrit humum, neque vnquam in pedes exſurgit. Denique tam tardè mouetur, vt quindecim ipſis diebus ad

lapi-

lapidis iactum continuo tractu vix prodeat. victitat arborum folijs, & in earum cacuminibus degit plerumque: quarum in aſcenſu, biduum circiter, tantumdem in deſcenſu ponit. Neque verò adhortationibus tantùm, aut minis, ſed ne plagis quidem, fuſtibuſvè, vel tantillum de inſita ignauia, ac tarditate dimoueas. *Maff. hiſt. l. 16. 11. p. 46*

Ap. Typus pigritiæ.

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ κεκμὼν εὐδαιμονεῖν. *Euripides.*

XCVII. SCORTI ANIMALIS CONSECRATIO.

Luxuriæ odium.

SCORTVM, quod Ariſtogitonis & Harmodij conſilia de tyrannicidio celarat, vſque ad mortem excruciatum, Athenienſes ſtatua conſecrarunt. ſed ei honorem habere volentes, nec tamen ſcortum celebraſſe, animal nominis eius fecere, atque vt intelligeretur cauſa honoris, in opere linguam addi ab artifice vetuerunt. *Plin natur. hiſtor. l. 34. cap. 8.*

Ap. Animal Scortum dedicare Athenienſes quam meretricem maluerunt. Ita impudica muliere nihil turpius aut contemptius. *Nulla non melior fera eſt.* *Seneca in Hercule Oetæo.*

XCVIII. SIMIA.

Calliditas alieno periculo ſibi commodum quærens.

ALEBATVR in aula Iulij II. Simia, quæ caſtaneas prunis cineribus obtectas arrepto felis quæ tum forte aderat pede extraxit, & potita eſt. *Maiol. colloq. 7.*

APODOSIS.

Parabola eſt omnium ſermone celebrata in callidos, qui dum ſuis commodis ſtudent impenſius, alienos quibuſcunque periculis obijciunt, & bona ægre per miſerorum labores parta deprædantur, nullo eorum commodo qui cum multo ſudore quæſierunt. hoc eſt quod dicunt, ἀκονιτὶ στεφανοῦσθαι.

XCIX. SIMIA CAPTA PER VINVM.

Ebrietas damnoſa.

Athen.l.10. INDI Simias venantur,& coruos; illas vino ebrias, nos,œnanthis herbæ eſu.

APODOSIS.

Scurriles,& voluptuarij homines ebrietate capiuntur,ſæpèque vita, & fortunis cum dedecore ſpoliantur: πολλάκις ἐν οἴνου κύμασιν τις ναυαγεῖ,in vini fluctibus, vt ait vetus adagium, rei familiaris, & famæ, & virtutum, & vitæ, quod grauius eſt, naufragium faciunt.

C. SIMIA NVTRIX.

Imitatio periculoſa.

Aelian l.7. c.21. de ani. CVM cæteris in rebus omnium beſtiarum Simia peruerſiſſima eſt,tum peruerſior in ijs, in quibus hominem imitari conatur, Cum enim nutricem ex eminenti loco perſpexiſſet puerum infantem in pelui lauare, & faſcias primum ſoluere, deinde è balneo ijſdem denuò inuoluere: atque quo reliquiſſet loco puerum obſeruaſſet, ſimul & circa eum ipſum à cuſtodibus magnam introſpexiſſet ſolitudinem, feneſtella,quæ tum pateret in domum,intrauit ad puerũ: quem ſimiliter vt factitari à nutrice viderat,ex lectulo ſublatum integumentis nudauit,& aquam,ſuccenſis carbonibus caleſcentem, in miſerum infantem infudit,atque interfecit.

APODOSIS.

Cadit in eos qui graua imitatione rem totam deprauant, & in vltimum diſcrimen adducunt, vel qui ſummam peſtem important ijs, quos ſe ſuis efficere putant beneficijs.

Maleficium eſt hoc beneficium.

CI. SIMIAE INDICAE DENS ADORATVS.

Veneratio ridicula, vel *Scurrarum amor.*

IN inſula Zeilam indigenæ vt numen Simiæ dentem etiam noſtro ſæculo coluerunt, qui cum ad Luſitanorum manus ex præda perueniſſet, Rex Peguenſis redemptionis nomine obtulit cẽties mille aureos. *Hiſtor. Sin.*

APODOSIS.

Quid aliud quam Simiæ dentem colunt qui ſcurrarum quiſquilias tantopere amplectuntur? Sunt enim illi veteres Simiæ; hoc eſt, dæmonis dentes qui fortium virorum famam vt alijs ſe commendent de meliore nota mordicus appetunt & peſſimè lacerant, ſed tamen quod ait Plutarch. principes viri his aliquando ſcurris vt Hercules Simijs delectantur: vnde Ἡρακλῆς κέρκωπας, *de diſcernend. adulat. ab amic.*

CII. SIMIAE PARDALIS INSVLTANTES.

Patientia fortium.

IN Mauritania pardalis, cum robore & viribus præſtet, non tamen ijs Simias aggreditur: cauſa eſt, quoniam Simiæ non ſe opponunt ei, ſed in fugam ſe conferentes, in arbores altas aſcendunt, & illius impetum declinantes illic confident. Verumtamen pardalis ad hanc rationem Simia doloſior, inſidias molitur, & dolos nectit. vbi enim Simiarum multitudo manet, eò profecta ad terram ſe ſub arbore abijcit, & iacet tanquam ventre inflata, tibijs reſolutis, oculos claudit, & ſpiritu compreſſo ſeſe ab anhelando continet, denique mortua videtur. Illæ vero hoſtem ex alto deſpicientes, mortuam ſuſpicantur, & facillimè credunt id quod vehementer exoptant, nondum tamen deſcen-

dere audent at experimenti cauſa vnam ex ipſis,quà audaciorem putant, ad examinandum Pardalis affe-
Æl. de ani. l.5.c.54. ctum præmittunt. hæc quidem non omnino ſibi præfidens deſcendit: ſed timidè & pedetentim primo decurrit, poſt metu repreſſa reuertitur. tum verò iterum deſcendit, & cum proxime ad Pardalim acceſſit, regreditur rurſus, tum tertio deſcendit, & illius oculos ſpeculatur,ſpiritum ducat necne periclitatur. illa autē immotam ſe fortiſſime præſtans, paulatim huic animos addit,& iam cum hanc conſtanter permanere circa illam ſine damno, ſublimiores ex ſuperiori loco Simiæ ſpeculantur, fiduciam & ſpiritum colligentes, ex arboribus frequentiſſime deſcendunt, & circum eam concurſantes, ſaltant: ſimul & ſupra ipſam gradientes inſultant, & in illius contumeliam ſaltationem Simijs conuenientem ſaltantes multifariam ei illudunt, & gaudium quod de hac ipſa tanquam mortua immortaliter pergaudent, teſtantur. illa autem omnia ſuſtinens ſimul ac illas inſultando & illudendo defatigatas eſſe intelligit, ex inopinato exiliens, earum partem vnguibus laceras, partem diſtrahit, atque opimum atque adipale ex hoſtibus prandium ſibi abunde comparat.

APODOSIS.

Fortes etſi diſſimulant aliquo tempore,indigna patientes,maturè tamen de improbis pœnas ſumunt. τλημόνως ἔχουσι καὶ καρτερῶς καὶ γενικῶς, ſecundum illud Vlyſſis, τέτλαθι δὴ κραδίη. Perfer anime. Νοῦν ἔχειν καὶ τολμᾶν. hæc (inquit Polybius) ad res magnas gerendas via compendiaria.

CIII. SIMIA AD SPECVLVM.

Amor ſui.

Æl. l.17. de anim.c.25. SIMIAE obiectis ſpeculis capiuntur à venatoribus,quæ ſuæ formæ aſpectu delinitæ tamdiu aſpiciunt, donec hebeſcant oculi, & cæcutientes faciliorem ſui capturam faciant.

AP.

Ap. Amor ſui pernicioſus per Simiam quæ ſe & ſuos admiratur innoteſcit. de ead. Syneſ. epiſtol. 1. τὰς πιθήκους γάρ φασιν, ἐπειδὰν τέκωσιν, ὥσπερ ἀγάλμασιν ἀνατενίζειν τοῖς βρέφεσιν ἀγαμένας τοῦ κάλλους. Simias aiunt cum pepererint, tanquam ſtatuas defixis oculis fœtus intueri, pulchritudinem admirantes. *Tua te fallit imago.*

CIV. SIMIAE AD VISCVM CAECVTIENTES.

Fidei amiſſio perículoſa.

SIMIAS in India venatores ſic capiunt, cum eas in arbore conſediſſe viderint, peluim aqua plenam in conſpectu ponunt, oculos ſibi ex ea abluentes: poſtea viſco pro aqua poſito abeunt, atque eminus inſidiantur: vbi animal ex arbore deſcenderit, & ſeſe viſco illeuerit, & conniuenti palpebræ cohæſerint, accedentes viuum capiunt. culeos item in bracçharum morem induunt venatores, & abeunt, alijs relictis, villoſis & viſco illitis, quos cum induerint Simiæ capiuntur. *Strab. l. 15.*

Ap. Hæc eſt ars dæmonis, vt quo nos in malorum voraginem præcipitet, fidei primum & rationis lumen extinguat. Theodoret. ὅπερ γάρ δὴ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, τοῦτ' ἄρα πίστις ἐν διανοίᾳ. *Ora. de fide.*

Quod eſt oculus in corpore, hoc eſt fides in mente.

CV. SIMIARVM INDICARVM PIPER.

Bona parta ſine labore.

APVD Indos piperis ſunt arbores, quas Simiæ tanquam agricolæ colunt: vbi verò colligendũ eſt piper, accedunt ad arbores Indi, & areas ſub arboribus deſignant, in quas piper, ceu rem neglectam, & ab hominibus contemptam coniiciant. Simiæ interim quaſi è ſpecula omnia proſpiciunt, & noctu gratiſſi-

tiſſimum hominibus ludum ineunt, auulſos enim ra-
Phil. l. 3. in vita Apoll. muſculos arborum in areas deſignatas congerunt, mane viri aſportant bona quæ dormiendo compararunt.

AP. Cadit in eos, quibus quæ ad victum, cultumq; pertinent, virgula, quod aiunt, diuina ſuppeditari videntur. *Cic. lib. 1. offic.* vel in eos qui ſudant multum, & nullum ex ſuis laboribus fructum capiunt.

Sic vos non vobis.

CVI. SPHINX AVGVSTI.

Arcana principum.

Sueton. in Auguſto. AVGVSTVS ille Cæſar omnium Imperatorum prudentiſſimus literas Sphingis effigie primum ſignabat, donec cauillantibus nonnullis, quod ænigmata ſcribere non epiſtolas diceretur, Alexandri imagine ſuos poſtmodum codicillos inſigniuit.

AP. Tecta eſſe oportet Principum conſilia. Nam Aegyptij, opinor, ei ex legum conſtitutis linguam præcidunt, qui Regis arcana diuulgarit. Vide Diodor. Sicul lib. 1.

Ἀκόλαστον εἶχε γλῶσσαν αἰχίστην νόσον.

CVII. SPHINGES AEGYPTIAE.

Literarum ſacrarum difficultas.

Plut. in Iſid. & Oſirid p. 431. ed. Hen. Step. Strab. l. 17. ÆGYPTII in omnium templorum liminibus ſphinges collocant.

AP. Literarum diuinarum magna & multa ſunt inuolucra. Innocentius III. *Tanta eſt enim ſcripturæ profunditas, vt non ſolum ſimplices & illiterati, ſed etiam prudentes & docti non plenè ſufficiant ad illius in-*
l. de Prou. p. 101. *telligentiam indagandam* Syneſius aliam affert rationem, cur Sphinges in templorum liminibus collocētur. διὰ τὸ ξυνετὸν καὶ ἄλκιμον, vt diſcant principes prudentiam eſſe cū robore coniungendā etenim Sphinx τὸ συνδυασμοῦ τῶν ἀγαθῶν ἱερὸν σύμβολον, τὴν μὲν ἰσχὺν, θηρίον, τὴν δὲ φρόνησιν, ἄνθρωπος. Cum-

Combinationis bonorum Sphinx ſacrum eſt ſymbolum, robore fera, homo prudentia.

CVIII. TAMENDOAE.

Sophiſtæ, vel *Hæretici.*

MIRANDVM eſt animantium genus, quas Tamendoas vocan Braſilienſes, vervecis altitudine, colore fuſco, prælongo ac tenui rictu, neque eo ad malas diducto, ſed modicè ad imum inciſo. Vnguibus inſtructa eſt quadrupes mirè longis, latiſq; nimirum ad victum facilius comparandum. Namq; formicis alitur, quarum latebras vbi crebro vnguium iniectu, ac foſſione detexerit, ilicò exertam trium fermè dodrantium linguam immittit exilem, operamq; formicis repentè contrahit, glutitque deceptas. huic vti ſciuro valdè promiſſa eſt, & ſetoſa cauda, ſub ea quippè ita ſe condit, vt nihil ex reliquo corpore prorſus appareat. *Maff. hiſtor. Indic. lib. 2. pag. 46.*

AP. Sophiſtæ, & falſi oratores perbenè hac tabellâ deſignantur, qui ſubdolæ naturæ vmbraculis tecti, rapacibus vnguibus inſtructi, lingua exili, & fallaci præditi, eandem plebeculam, quaſi formicas, venantur, capiunt, & deglutiunt.

Ab hac ſcabie tenemus vngues.

CIX. SVS SALAMINENSIVM.

Calumniatores puniti.

IN Salamine ſi ſus herbeſcentem ſegetem fuerit depaſtus, eius dentes lata Salaminenſium lege exſcinduntur: χλωρȣ͂ σίτου καὶ ληΐου κομῶντος ἐὰν σῦς πετȣ͂σα ἀποκείρῃ, νόμος ἐστὶ σαλαμινίων τοὺς ὀδόντας ἐκτρίβειν αὐτῆς. *Ælian. de Anim. lib. 5. cap. 45.*

APODOSIS.

Rectè de calumniatore florentis hominis famam arrodente, fortiterque repreſſo dicetur.

Herba genuinum fregit in illa.

CX. TARANDVS.

Inconſtantia.

TARANDVS fera eſt apud Gelonos bouis magnitudine, capite ceruino, admirandæ admodum & ſingularis naturæ, ſiquidem ad omnes locorum & fruticum apparentias ſetarum colores, quibus corpus hirtum conueſtitumq; habet, permutat. Ariſtoteles, περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων. λέγεται δὲ τοῦτο μεταβάλλειν τὰς χρόας τῶν τριχῶν καθ' οὗ καὶ τόπον ᾖ. hæc eadem Philo.

l. de temul. ed. Col. Allob. p. 206.

AP. Inconſtantis & verſatilis ingenij typus. ad omnes rerum, locorum, temporum rationes ſe mira dexteritate fingentis.

Ανὴρ πολίτης πολύπους ὢν τὸν τρόπον.

CXI. TIGRES BRASILIAE.

Gula ignauiæ genitrix.

IN Braſilia, magna vis Tigrium eſt, quæ famelicæ, horribili velocitate ſunt, viribuſque tremendis: eædem paſtæ, quod mirere, tanta ignauia dicuntur eſſe, vt à gregarijs etiam canibus confeſtim in fugam agantur.

Maff. hiſt. Indic. l. 2.

APODOSIS.

Cibi, potuſque ſatietas, etiam nauos antea homines hebetat.

——— Κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

ψυχὴ κάθυγρος ταῖς ἐκ τοῦ οἴνου ἀναθυμιάσεσι, καὶ νεφέλαις δίκην σωματοποιουμένη. Nihil poterat dici efficacius. Animam per ſaginam in corporis naturam degenerare.

Clemens Alexand. in Pædag.

CXII. TIGRIS AD TYMPANA.

Improbi ſuauitate orationis efferati.

TIGRIDEM ferunt ad tympanorum ſonum efferari & ſeipſum dilaniare.

Plut. de ſuperſt. 289.

AP.

AP. Improbi, tantum abeſt, vt ſapientis oratione quaſi muſica actione deliniti mulceantur, quin magis efferantur. tales erant Phariſæi, quos ad malitiam obfirmatos ſuauiſſima Chriſti oratio cicurare, & ad humanitatem flectere non poterat.

Intempeſta cano: citius me Tigris abactis *Stat. in Glauc.*
Fœtibus, orbative velint audire Leones.
Proh furor, vſque adeò tela exſaturauimus! artus *Idem Thebaid. lib. 9.*
Dilacerant, nonne Hyrcanis bellare putatis
Tigribus, & ſæuos Libyæ contraire Leones?

CXIII. TIGRIS NASCENS.

Pietas ab ipſo vitæ exordio.

TIGRIS cum primum naſcitur priores pedes verſus Solem Orientem attollit, quo fit opinor vt Indi Tigrium ὀσφύας epulentur, cæteras partes non attingant. *Philoſt. lib. 2. c. 12. p. 80.*

APODOSIS.

Simili prorſus ratione ſancti viri, vix dum nati aſſurgunt ad lucem Dei,

Paruos non aquilis fas eſt educere fœtus,
Ante fidem ſolis iudiciumq́ poli.

Magna pars virtutis bene naſci. Dij immortales, inquit Seneca, nullam didicere virtutem, cum omni editi, & *pars naturæ eorum eſt eſſe bonos.* Ita quidam ex hominibus egregiam ſortiti indolem, in ea quæ tradi ſolent perueniunt ſine longo magiſterio, & honeſta complectuntur cum primum audierunt. *Indoles bona. epiſt. 96.*

CXIV. TIGRIS VITREO SPECVLO DELVSA.

Fallit imago ſui.

D. Ambroſius refert, Tigres orbas à venatoribus inſigni artificio deludi: quippe vitreas ſphæras inſequentibus catulorum matribus obijciunt, quas illæ intuentes, imagine, quam ipſæ reddunt, ita deci- *Lib. 6. Hexam. cap. 4.*

piun-

piuntur. Nam catulos ſubeſſe putat, quod & ipſa ſphæra moueatur, ceu viuum animal in ſe continens, ſed cum tandem pedibus ſphæram Tigris confregit, vt catulo potiri queat, deluſa, pergit inſequi. Illi alias ſubinde ſphæras obijciunt, eluduntque feram, donec tuto ad vrbes vel naues euadant. *Extat pictura apud Camerarium.*

AP. Laborat hæc vita opinionibus quæ nos ſæpiſſime hiantes eludunt, dum ſe cum ſint re ipſa inanes vmbræ, pro rebus obijciunt. Ex quo multum menti, multum virtutum profectui nocent. Nam quod rectè à Serapione dictum refert Paulus Meliſſa, *vt oculus perturbatus, ſic anima opinionibus, quæ naturam excedunt, deluſa, veritatis lucem intueri non poteſt* Quã ſæpe egregia ſpe iuuenis ad virtutis apicem contenderet, niſi opinione & amore ſui quaſi peſtilenti quodam ſidere afflatus impediretur?

Vitrea tardatur imagine forma.

CXV. VRSAE ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Amor paternus.

VRSA hac calliditate pollet: ſi inſequentibus vrgetur, eatenus ſuos quoad poteſt catulos propellit. Cum autem eos iam intelligit laſſitudine deficere, & vt comprehendantur, vicino eſſe, tum alterum dorſo, alterum ore geſtans, in arborem aſcendit. Eorum autem alter vnguibus ad dorſum vrſæ adhæreſcit, alter dentibus eiuſdem retinetur. Vbi verò ex fame laborans taurum inuadit, non omni robore, nec rectà & aperto Marte pugnam committit: ſed obliquo impetu ceruicem appetens, deprimit ac mordet. hic quidem oppreſſus mugit, & denique ſuccumbit: illa verò deuorando expletur.

Ælian lib. 6. cap. 9.

APODOSIS.

Amor & cura parentum in ſobolem. ὁ φιλότεκνος ἀξιέπαινον πάθος ἐστί.

Themiſt. li. de moderat. affectuum.

CXVI.

CXVI. VRSVS AD ALVEARIA OBTRITVS.

Voluptas damno empta.

APES plerumque in Ruſſia ad cauas arbores mel- *Olaus lib.*
lificant, vrſis autem ad rapinam mellis aſſuetis *18. cap. 14.*
eo modo mortiferæ parantur inſidiæ, vt cum debiliſſimum caput habeant, claua lignea ferreis cuſpidibus circumdata ſuper foramen egredientium apum, ex altiori ramo ſuſpendatur, quæ impatientis vrſi caput obterat, vt vita priuatus exigui mellis iacturam reſarciat.

APODOSIS.

Nocet empta dolore voluptas.

CXVII. VRSVS LATENS.

Humilitas.

VRSVS hyberno tempore parit, cum peperit latibulis ſe tegit, nam frigoris vim reformidat, & veris aduentum manet: nec ante tres menſes catulos in lucem educit. Cum autem ſe habitu corporis opimo ſentit, hoc enim ipſum morbi loco ducit, latibulum quod Græci φωλεὸν appellant, expetit, vnde affectus quo tempore latendi tenetur φωλία Græcè nominatur, in antrum non recto motu ſui corporis, ſed ſupino ingreditur, & dorſi ſui tractu repit, venatoribus vt veſtigia ſua obliteret: εἰσέρχεσθαι δὲ βαδίζουσα ἀλλ᾽ *Ælian. lib.*
ὑπτία, καὶ ἑαυτὴν ἐπισύρει κατ᾽ τὰ νῶτα. ibi poſtquam *6. cap. 3.*
eſt ingreſſa, ſe quieti dans, habitum corporis extenuat per quadraginta dies, è quibus quidem 14. (Ariſtotele teſte) immobilis manet, reliquis alijs mouetur: cibo interea per totos quadranginta dies abſtinens, tantum ſolo lingendo dextero pede ſe ſuſtentat: eique inteſtinum eatenus adducitur, vt propemodum cohæreat.

AP. Humilis latet & veſtigia ſuæ gloriæ diligenter occultat, ne qua nauæ gloriæ bonorum prædatrici pateat. ΛΑΘΕ ΒΙΩΣΑΣ.

CXVIII. VVLPES CANIS VOCEM FINGENS.

Diſſimulatio malitiæ

Olaus lib.18 cap. 13.

VVLPES ſi quando inciderit in canes,& nullum ſibi videat effugij locum, ſimulato latratu canē effingit, vt imminens mentita voce declinet periculum.

APODOSIS.

Non diſſimiliter faciunt, qui aut religionem, aut vitam, aut vocem ad tempus mentiuntur, mox euitato periculo ad ſuum reuoluuntur ingenium. *Improbus quoad metuet,omnia eſt promiſſurus, ſimulatq́ timere deſierit, ſimilis eſt futurus ſui.*

Cic.2. Philipp. de Antonio.

CXIX. VVLPES AD ERINACEOS.

Calliditas Veteratorum.

Ælian. de Animal. lib.6.c.24.

VVLPES fraudulentū animal inſidias hoc pacto in Erinaceos terrenos molitur,vt cum eos tectos, quòd à morſu vulpinum impetum ſpinis prohibent, expugnare non queat, ipſos ſumma cautione oris leuiter & tautè primum euertens, ſupinos conſtituat: deinde,& laniet,& qui antea eſſent formidabiles,excedat, conficiatque. in ponto ſic Otidas venatur,vt & ſeſe auertens, & caput in terram abijciens, tanquam auis collum, ſic caudam extendat: eæ autem hac inſidiarum inſtructione ſeductæ, ad illam tanquam ad ſuam gregalem accedunt, illa verò ſe vertens nullo negotio capiat. Tum vero ſecundum fluuiorum ripas gradiens, paruulos piſciculos callidè exceptat, nam caudam in aquam deijcit, in quam ij innantes, denſis pilis comprehenduntur. Quod quidem ipſum vulpes ſentiens, caudam ex aqua remouet, & repentè

ſe in

ſe in aridum ſubducens, eam excutit, piſciculi exci-
dunt, atque ab ea deuorantur.

APODOSIS.

Tam frequens eſt imago veteratorum vulpes, vt nihil explicatione indigeat. Satis eſt quod ἀλωπεκί-ζειν fraudis in ſe totam officinam recipiat.

Aſtutam vapido ſeruat ſub pectore vulpem.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER OCTAVVS.

PISCES.

I. PISCIS, IMPERII MARIS.

Symbolum.

AVGVSTVS, cùm propè Siciliam contra Pompeianos infeliciter pugnaſſet, iniquo animo eam ferebat ignominiam, nec antea recepit animum quàm piſcis, vltrò è mari ſaliens ad pedes eius accidit, atque è vatibus ob eam cauſam reſponſum eſt, Siciliam in eius poteſtate fore. Xiphilinus in Auguſto. Senius quoque lib. 6. Deliadis ſcribit, Athenienſibus in Delo ſacrificantibus lauandis manibus aquam haurientem puerum vrnam demerſiſſe, ac è phiala ſimul cum aqua piſces effudiſſe: Oraculumque ipſis à Deliacis vatibus redditum, maris fore Dominos.

Vince mari, iam terra tua eſt.

II. PISCES ANDOCIDIS.

Oratio index animi.

Athen. l. 8. p. 341.

ANDOCIDES Cyricenus pictor, quia piſcium erat amantiſſimus, circa ſcyllam, quam depinxerat, multos piſces addidit.

AP. Scriptores ſui ingenij morumq́; veſtigia ſcriptis plerumque admiſcent, vt fert vetus prouerbium.

Ανδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται. Solonis dictum vetus: τὸν λόγον εἴδωλον εἶναι τῶν ἔργων, & mentis etiam imitatur celeritatem, vt ait Philo: ἡ λόγου πλημμύρα συμφέρεται τῇ ὀξυκινητοτάτῳ διανοίᾳ, ὃς καὶ τὰς πτηνὰς παραμείβεσθαι φύσεις: Sermonis exundantia celerrimam mentem & volucrum naturam currendo aſſequitur.

Lib. de ſacrificijs Abelis & Caini.

III. PISCES GLACIALES.

Peccatorum ſtupor.

Athen. l. 8. p. 331. 100.

GLACIE concretos piſces quoſdam, nec ſentire, nec moueri, ait Theophraſtus, priuſquam in patinas coniecti elixentur.

AP. Tantus eſt ſtupor improborum, tantus veternoſæ mentis rigor, vt nihil ſentiant, antequam flammas inferorum experiantur. *Peccator cum venerit in profundum malorum, contemnit.* Poterit quoque ad ſtuporem improborum declarandum afferri Caici fluuij papauer, quod præterquam indicium eſt profundi ſoporis, etiam illud habet proprium, vt loco fructuum lapides ferat. Meminit Plut. Iunior in Caico, γεννᾶται δὲ ἐν τῷ ποταμῷ μήκων ἔχων ἀντὶ καρποῦ λίθον.

Prou. 18.

Aliud, Papauer lapides ferens.

IV. PISCIS LVSIAE.

Improbi alumni in improbo cœtu.

LVSIAS fluuius cùm pellucidis manet liquoribus

bus, piſces nigertimos procreat. Ælian. ἔχει μὲν. inquit, λευκότατον ὑδάτων, καὶ ἔστι διειδέστατον, τίκτει δὲ ἰχθῦς μέλανας ἰσχυρῶς. *Lib 10. c. 38.*

APODOSIS.

Cadit in malos diſcipulos qui ex optima ſchola proceſſerunt ſua malitia deprauati.

ὡς οὐδὲν ἡ μάθησις ἢν μὴ νοῦς παρῇ.

Pythagoræ monoſtichon ex Stob. ſermone 3.

V. PISCIS LVNA.

Gratiæ diuinæ auxilium.

DEMOSTRATVS vir rei piſcatoriæ peritiſſimus, piſcem quendam eſſe affirmat ſpecie perpulchrū, & appellari Lunam: exigua magnitudine, latâ figurâ, colore cyaneo, pinnis tenibus, quas inter natandum explicat, & ad ſimilitudinem Lunæ ſemicirculum efficit: Accedet quòd plena Luna impleatur, & arbores, quibus fuerit apenſus, impleat, eadem decreſcente exſiccetur atque intereat, ac ſi ad plantas admoueris, eaſdem marceſcere faciat, & ſi hunc eundem in fontem ſcaturientem, aut in puteum conieceris, is ad rationem Lunæ, vel euaneſcet, vel implebitur. *Ælian. lib. 15. cap. 4.*

APODOSIS.

Vt quiſque donum habet diuinæ gratiæ, ita creſcit, & floret; Hac decreſcente turpis, miſerabiliſque diffluit: hac præſente non modo ſe, ſed externa quoque fœcundat: hac abſente, & ipſe mortuus eſt, & alijs perniciem effert. Hoc idem ſymbolo Aſpalathi fruticis declaratur, qui quidem pluribus reperitur locis, ſed non vbiq; eſt odoratus, quam peculiarem vim in eum transfundi ferunt, ex cœleſti arcu deſuper impendente. Hoc notauit Camerarius ex Plinio. *Lib. 1. ſymbolorum.*

VI. PISCICVLVS MARIS INDICI. ΙΧΘΥΔΙΟΝ ΙΝΔΙΚΗΣ ΘΑΛΑΤΤΗΣ.

Humilitas.

lib 8. c. 7. de animal.

IN mare Indico naſcitur piſciculus, qui toto vitæ tempore latet in maris fundo, mortuus emergit, & ſummis aquis innatat, Ælian, ζῶν ἄδηλον, inquit, ἀποθανὸν δὲ ἀνάπλει.

Apodosis.

Humiles latent in vita, poſt mortem in cœlum euolant, apud mortales immortaleſque glorioſi.

Benè qui latuit benè vixit.

Aliud ſymbolum Baaras.

In eodem Symboli genere eſſe poterit radix Baaras magnæ virtutis aduerſus dæmonū inſidias, lucet autem circa veſperam vibrante luce fulgurans, & prenſantium manus, quaſi agnitam ſe indignaretur, ſubterfugit. Ioſephus de bello Iudaic. lib. 7. cap. 23. qui permulta alia de hac radice tradit, ſed nihil ad hoc argumentum, eius verba ſunt, αὐτὴ φλογὶ μὲν χροιὰν ἔοικε, περὶ δὲ τὰς ἑσπέρας σέλας ἀπαστράπτουσα τοῖς δὲ ἐπιοῦσι καὶ βουλομένοις λαβεῖν αὐτὴν, οὐκ ἔστιν εὐχείρωτος ἀλλ᾽ ὑποφεύγει. quem locum dum hæc ſcriberem indicauit mihi vir ſocietatis noſtræ pereruditus.

Naſcitur in Baara vallee Macharuntis caſtelli Iudeæ.

VII. PISCIS NORVEGIÆ GVLO.

Helluo diues.

OLAVS Comment. lib. 21. cap. 25. in Noruegiæ pelago piſcem inueniri ait, cui nulla forma, nulliuſque membri diſtinctio internoſcatur: *caput ventri coniunctum eſt*, nihil interiacet, omnium piſcium auidiſſimus eſt vorator: ac quicquid glutierit, mox digeſtum in pinguedinem vertitur, neque vnquam ſatur videtur, nulli prorſus piſcium amicus, exoſus omnibus.

Apo

APODOSIS.

Typus Helluonis diuitis qui optima terrarum, & maris deuorans, pauperibus nuſquam fontes miſericordiæ aperit. Talis fuit ille Apicius, de quo Martialis lib 3.

Dederas, Apici, bis tricenties ventri,
Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum.
Hoc tu grauatus ni famem, & ſitim ferres,
Summa venenum potione duxiſti.
Nil eſt Apici tibi guloſius factum.

VIII. ÆTNÆVS PISCIS.

ΑΙΤΝΑΙΟΣ ΙΧΘΥΣ.

Caſtitas coniugalis.

SVNT & caſtitate præſtantes piſces. Ætnæus enim appellatus, poſteaquam cum pari ſuo, tanquam cum vxore quadam coniunctus, eam ſortitus eſt, aliam non attingit, neque ad fidem tuendam tabulis vllis ei opus eſt, nec dote: neque malæ tractationis pœnam timet, neque Solonem veretur. *Ælian. lib. 1. cap. 13.*

AP. Symbolum caſtitatis coniugalis etiam in multis piſcibus natura propoſuit, quid ad hæc reſpondebunt impuri in genialium lectulorum iniurijs & adulterijs tam ſæpè, tam flagitiosè volutati? exclamandum enim illud Æliani: ὦ νόμοι γεννᾶιοι καὶ πόλεις σεμναὶ, οἷς ἀκόλαστοι ἄνθρωποι οὐκ αἰδοῦνται μὴ πείθεσθαι, id eſt, *ô nobiles verò leges & reſpubl graues, quibus libidinoſi homines non parere nihil verentur.*

IX. ADONIS PISCIS.

Manſueti amabiles mores.

PIſcis aſpectu flauus, è genere mugilum, ſaxa incolere, & ſimul in his victitare ſolet: eius ſanè duo in vulgus nomina minimè ignota ſunt: alij enim

Adonim nominant: alij Exocœton, quòd extra mare in arido cubet. Cùm enim eſt tranquilla, & temperata tempeſtas, is tum in ſiccum vndarum impetu prouectus, ad ſaxa ſeſe exponit, ibique libenter, & quietè altum ſomnum capit. Cùm autem alijs animalibus omnibus tanquam fœdere deuinctus eſt, pacemque habet, non ſimiliter cum incolis maris auibus pace coniungitur, ſed & eas perhorret ac ſi earum quæpiam comparuerit, ſeſe verſat, & tamdiu ſaltatorio quodam facto tripadio ſaltat, dum de ſaxo in vndam deſiliens, ſalutem adeptus fuerit. Cum autem mare & terram amicam habeat, ipſum idcircò Adonin, quemadmodum mea fert opinio, ij appellarunt, qui huiuſmodi nomen ei impoſuerunt: quòd Adonidis, qui Cinyrę regis filius fuit, vitam inſpexerunt, eum ſanè duabus in amore deabus fuiſſe, alteri marinæ, alteri terreſtri fabulantur.

Ælian lib. 9. cap. 36.

APODOSIS.

Imago eſt hominis manſueti, & leniſſimis moribus præditi, quem omnes ob innocentiam, & morum ſuauitatem diligunt, niſi fortè quibuſdam improbis, litigioſis, rapacibus ſit inuiſus. Lubet hic admirabile manſuetudinis exemplum in Henrico Imperatore ſubijcere, quem meritò quis propter admirabilem morum lenitatem cum Adonide compararit. Contigit, inquit Glaber, vt Abbas cuiuſdam monaſterij, honeſtæ poſſeſſionis equum offerret Imperatori: fuerat autem ignorante Abbate militi clam ſublatus, & eidem Abbati pretio venundatus. Imperator donum comiter ſuſcipiens, ſuimet vectioni jumentum mancipauit. Cumque eidem equo inſidens, iter ageret, occurrit miles, à quo ſubreptus fuerat. Hic impudenter aggrediens Imperatorem, Tu Rex (inquit) qui cenſuræ debes tenere totius juſtitiam, equum modo fraudulenter abreptum cerneris poſſidere. Cui Rex, ſi tuus eſt equus, vt ais, accipe

accipe illum cum ſeſſore, & educ tecum quouſque tibi fiat ſatis. Hic miles hærere, putans ſe illudi. At Rex compulit eum vt manu iniecta duceret vtrumque in ſuum dominium. *Glaber apud Baron.*

O mite inuicti Principis ingenium!

X. ALPHESTAE, ΑΛΦΗΣΤΑΙ.

Societas duorum.

ALPHESTAE piſces ſunt coloris magna ex parte lutei, quibuſdam in partibus purpurei. Eos fama eſt capi binos ſemper, ſic vt ad caudam alter ſequi videatur alterum. *Athen. l. 7. pag. 281.*

AP. Εἷς ἀνήρ, οὐδεὶς ἀνήρ, *vnus vir, nullus vir.* Nam vt ait Euripides in Heraclidis, μιᾶς χειρὸς ἀσθενὴς μάχη, id eſt, *vnius manus inualida pugna eſt.* Duarũ robur & valentius & alacrius. Alias Alpheſtæ ſymbola ſunt incontinentiæ: ἀπὸ τοῦ οὖν κατ' τὴν πυγὴν θατέρῳ τὸν ἕτερον ἀκολουθεῖν, τῶν ἀρχαίων τινὲς τοὺς ἀκρατεῖς, καὶ καταφερεῖς οὕτω καλοῦσιν. *Athen. ibi.*

XI. ALPHORA.

Reſurrectionis typus.

ALPHORA primùm vermis, poſtea in piſcem tranſit, rurſum ſi tabe aliqua cõſumatur, is piſcis extra aquam ſe recipit, & collapſa omni carne ad caput vſque & oculos, ſi in aquam remittatur, corpus, quod fuerat abſumptum, carne rurſus veſtitur, velut renouatum, imò potius renatum. Mirum hoc reſtauratum corpus longè viuacius eſſe, quàm ſi incorruptum ſemper fuiſſet. Accedit illi longæuitas, cùm antea breuiſſimæ eſſet vitæ. *Albert. Mag. de Animal. l. 4. in Alphora.*

AP. quid aptius in corporis reſurrectionem dici poteſt? qua non modò corpora reſurgent, ſed pulchriora, & omni ex parte beatiora reſurgent. *Nulla erit deformitas, quã facit incongruẽtia partium: vbi &*

quæ praua ſunt, corrigentur, & quod minus eſt, quàm decet, vnde creator nouit, inde ſupplebitur: & quod plus eſt quam decet, materiæ integritate ſeruata detrahetur. Coloris verò ſuauitas quanta erit, vbi iuſti fulgebunt, ſicut ſol in regno patris ſui.

Auguſt. in Enchiridio ad Laurent.

XII. ANGVILLA PADI.

Vana gloria capti.

Ælian. c. 8 lib. 14. de animal.

IN Eridano Anguillæ maximæ, & omnium pinguiſſimæ naſcuntur, capiunturq; hoc modo. Piſcator ad ſinuoſum locum, vbi latiùs confluens dilatatur, vel in ſaxo ex aqua eminente, vel in arbore radicitus extirpata ſedens, perpinguis inteſtini ouilli recentis tres aut quatuor cubitos longi, alterum caput in aquam deijcit, quod aquæ vorticibus agitatum volutatur, idemque illius alterum extremum manibus tenet, in quod quidem ipſum arundinis fruſtum perinde ongum atque gladij capulus inſertum eſt. Neque verò diu Anguillas eſca latet, gaudent enim hoc inteſtino, & continuò earum prima quæque fame ſtimulata hiante ore atque imminenti hamatos, ac vncinatos dentes in id ipſum inteſtinum defigit, atque hoc idem crebra inſultatione detrahere conatur. At piſcator anguillam intelligens ex fluctuatione ad inteſtinum adhæreſcere, arundinem, ad quam alligatum eſt inteſtinum ori ſuo admouet, & quoad poteſt, inteſtinum inflat: quod quidem ipſum defluente hominis aſpiratione & impletur, & penitus intumeſcit, & ventus in anguillam illapſus illius fauces implet, atque anhelitum eatenus obſtruit, vt ea non queat neque reſpirare, neque infixos dentes detrahere, quare ſuffocatur, & flatu capta venit in piſcatoris manus.

AP. Vt anguillæ flatu, ſic vanæ gloriæ vento & rumuſculis ſuperbi capiuntur.

Tanti conſtat ventus.

XIII. ANGVILLARVM PISCATORES.

Tumultus amatores.

ANGVILLA hyemem in exigua aqua non tolerant, nec inturbida: ideo circa vergilias maximè capiuntur fluminibus tùm præcipuè turbidis. *Pl.l.9.c.21.*

APODOSIS.

Ariſt.in Equitib.

Mali ciues turbidis rebus delectantur, in quibus prædantur facilius.

Ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας,
Ὅταν μὲν ἡ λίμνη καθεστῆ, λαμβάνουσιν οὐδὲν,
Ἐὰν δὲ ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν,
Αἱροῦσι, καὶ σὺ λαμβάνεις ἢν τὴν πόλιν ταράττῃς.
Namq; accidit tibi quod Anguillas qui aucupantur,
Vbi quieta ſtat palus, nil piſcium capiunt:
Contra ſi ſeorſum, & deorſum lutum mouerint,
Capiunt. Ita ipſe capis vbi rempub. inquietas.

Suidas quoque dixit: Ἐγχέλεις θηρώμενοι τὸν βόρβορον ἀναταράξαντες τῆς θήρας τυγχάνουσι.

XIV. ANGVILLÆ SOBRIETAS.

Helluones nocturni, ieiunijq; ſimulatores.

AFFERMANT qui anguillas alunt, eas noctu voraces eſſe, interdiu verò in cœno pigras, & immotas iacere. *Ath.l.7.p. 298,100.*

AP. Cadit in ſimulatores ſobrietatis qui furtim tamē helluantur, vel in popinones nocturnos qui interdiu dormiunt, hos Hegeſander νυκτιλαθραιοφάγους eleganti verbo appellauit.

XV. ANTHIAS SACER PISCIS.

Chriſti præſentia

ANTHIAS piſcis quemcumque locum in mari incolit, is & belluarum eſt expers, & ab vrinato-

Æl.l.8.c.28 ribus tutus, itaque eiuſdem fiducia confirmati piſces audacter fœ ificant, & pariunt. Delphini ipſi eius præſentia exhilarati, tripudiant.

APODOSIS.

Chriſtus ſacer eſt piſcis, cuius præſentia nos ab omni dæmonum vitiorumque immanitate tutos reddit, & huius mortalis vitæ ſedatis tempeſtatibus auream ſerenitatem diffundit, vbi ille diluxit, agitatæ mentis permotiones conticeſcunt.

Nec trucibus fluuijs idem ſonus, occidit horror
Æquoris, & terris maria acclinata quieſcunt.

XVI. ANTHIAE ET SCARI SOCIETAS.

Mutuum auxilium.

VT homines fidi & commilitones veri, perinde piſces inter ſe vlciſcuntur, quos Anthias venationis maritimæ periti nominare ſolent, ſunt autem pelagij : ex his quilibet cum nouerit conuictorem ſocium captum eſſe, celerrimè adnare feſtinat, ac dorſi ſui nixu ad eum adhæreſcit, incurſu impulſuq; pro viribus prohibens captiuum abduci. Scari etiam gregales ſuos optimè vindicant, ac adeuntes funem dentibus conficere conantur, vt ex hoſtibus ſeruent captum, & ſæpe funem concidentes, eum liberauerunt, neque ob id petunt redemptionis præmia : ſæpe vero non aſſequuntur ſocij liberationem, tametſi id quod ſuum erat, promptiſſimè præſtiterunt. Iam verò in naſſam cùm inciderit Scarus, dicunt eum poſteriorem partem ſuam de naſſa eijcere, reliquos verò, qui non ſunt capti, circumnatantes eum morſu corripere, & foras ſocium proferre. Si verò in caput exierit, ipſorum quiſpiam qui foris eſt caudam ei porrigit, ille comprehenſa cauda ſequitur : hæc illi quidem faciunt, more hominum, qui tametſi libros de amicitia non didicerunt, tamen à natura hauſerunt leges amicitiæ.

Æl.l.1.c.4.

Ap Indigni hominum ſocietate, qui homines non iuuant.

Ἀνὴρ μὲν ἄνδρα, καὶ πόλις σώζει πόλιν,
Χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλος δὲ δάκτυλον.

XVII. AROTANVS.

Furto & iniura abſtinendum.

AROTANVS piſcis, quem gignit Arotan fluuius Zeilam, aſtu ſeſe capi permittit, verum capiens mox ipſe febri arripitur, nec deſinit morbus, donec piſcis dimittatur. *Nic. Cor. in fin.*

APODOSIS.

Fures vbi primam rem alienam attrectarunt & verterunt in ſuam, cruciabili peccati morbo corripiuntur, à quo liberari non poſſunt, niſi prius aliena, quæ vſurparuns, legitimis poſſeſſoribus reſtituant. D. Auguſtinus in ſermone de decem plagis: *Nemo habet iniuſtum lucrum ſine iuſto damno verbi gratia, qui furatur acquirit veſtem, ſed perdit fidē. Ibi lucrum, ibi damnum lucrum in arca, damnum in conſcientia.*

XVIII. ASELLVS MARINVS.

Gula.

ASELLVS marinus cor habet in ventriculo. Aelian. ὄνος θαλάττιος ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔλαχεν ἔχειν. *l. 20. de Ani. cap. 20.*

Ap Helluones omnes egregiè deſignat, qui aſinina ſunt ignauia, & cor habent in ventriculo, quod omnes eorum cogitatio ſit de ventre aut gula.

Eſca ventri eſt venter eſcis;
Deus autem & hunc, & hanc deſtruet.

Hæc eſt interpretatio Clementis Alexandrini vbi de Helluone ait, τὸν νοῦν ἐγκατορύξας τῇ κοιλίᾳ τῷ ἰχθύι τῷ καλουμένῳ ὄνῳ τὰ μάλιστα ἐοικὼς, ὃν δή φησιν Ἀριστοτέλης μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔχειν. *Pæd. l. 2.*

XIX. ASILVS THYNNORVM VEXATOR IN TRANquillo mari.

Felicitatis ſpinæ.

ASILVS piſcis araneæ magnitudine cæterorum piſcium v xator. maxime Thynni & Xiphiæ, Οἱ δὲ θύννοι καὶ ξιφίαι οἰστροῦσι περὶ κυνὸς ἐπιβολὴν, ἔχουσι γὰρ ἀμφότεροι τηνικαῦτα παρὰ τὰ πτερύγια οἷον σκωλήκιον τὸ καλούμενον οἶστρον, ὅμοιον μὲν σκορπίῳ, μέγεθος δὲ ἴσον ἀράχνῃ, ποιοῦσι δὲ ταῦτα πόνον τοιοῦτον. ὥστε ἐξάλλεσθαι ἐνίοτε οὐκ ἔλαττον τὸν ξιφίαν τοῦ δελφῖνος, διὸ καὶ τοῖς πλοίοις πολλάκις ἐμπίπτουσι. Id autem fit etiam poſt Caniculæ exortum flantibus Eteſijs.

Accius in Bacchis. AP. Thynnus aſilos in tranquillo, & omnis felicitas humanarum rerum ſuas experitur ſpinas.

Splendet ſæpè, at eadem nimbis interdum nigret.

XX. ASTOIZ.

Religio & ſolitudinis amor.

Albert. li.24. in Aſtoiz. ASTOIZ piſcis in mari degens, & vt reliqua animantia veſcens, cum ſenuerit, mutata forma, ſumpta terreſtri migrat in perpetuum à mari, terreſtreque factum animal incolit terram, veſcitur terreſtribus nomenque aliud accipit: nam cùm piſcis eſſet, Abides dicebatur. Iam factum terreſtre animal nuncupatur Aſtoiz.

AP. Senex qui ex negotioſæ & turbulentæ vitæ fluctu ad portum ſolitudinis appellit. Talis fuit ille ſimilis, cuius Dion meminit in Hadriano, qui, cùm à reip. honoribus dimiſſus in agrum, illic ſeptem annos quod fuit reliquum vitæ, in otio & quiete egiſſet, moriens ſepulchro inſcribi iuſſit; *Similis hic iacet, cuius ætas quidem multorum annorum fuit, ſeptem autem duntaxat annis vixit.*

XXI. ATTILVS ~ ACLVPEA.

Paruus hoſtis non contemnendus.

ATTILVS in Pado inertia pingueſcens ad mille aliquando libras, catenato captus hamo, nec niſi boum iugis exactus. Atqui hunc minimus appellatus Clupea venam quandam eius in faucibus mira cupedine appetens, morſu examinat. *Plin. li. 9. & 15.*

AP. Nullius vires contemnendæ, quippe *habet & pilus vmbram ſuam.* Pub. Syrus, & quæ parua initio putantur late manant incrementis.

Naſcitur exiguus, ſed opes acquirit eundo,
Quaq; venit multas accipit amnis aquas. *Ouidius.*
Quem Taurum metuis vitulum mulcere ſolebas,
Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.

XXII. AVRATA PISCIS.

Diues meticuloſus.

AVRATA omnium piſcium timidiſſimus eſt. ὁ χρύσοφρυς ἄρα ἰχθύων ἁπάντων δειλότατος. Nam ſub Arcturi tempus, cum maris acceſſus & receſſus maximè fiunt, & eo altius exaggerata arena ad littus relinquitur, vt naues ſæpe ex omnibus aquis nudæ in terra relinquuntur. Tum piſcatores, poſtquam populorum arborum ramos frondibus conueſtitos paxillorum modo in mucronem acutos in arenam defixere, diſcedunt: poſt autem rurſus accedens mare, ſecum imbellem Auratarum multitudinem attrahit, qui, vbi æſtus reciprocauit, & receſſit, in exigua aqua concauis locis retenta relinquuntur, & verò ramorum metu quieſcunt. Adeo nimirum ramos vento agitatos exhorrent, vt ne loco quidem ſe commouere audeant. Quamobrem primo cuiq; magnum numerum meticuloſorum piſcium capere & ferire licet: Neque modò ab vſu piſcandi inſtructi, ſed etiam totius piſcationis rudes, atque adeo pueri & fœminæ capere poſſunt. *Ælian. l. 13 cap. vlt.*

AP.

Ap. An ideo metuit, quod aurum ſecum portet? aureo colore ſubrutila?

Sic timet inſidias qui ſe ſcit ferre viator;

Quod timeat: tutum carpit inanis iter, contra paupertas ἄσυλον χρῆμα.

XXIII. BALAENA CVM MVSCVLO.

Rationis ductus.

Balaena, non modo eſt immani corporis vaſtitate, ſed obrutis etiam plerumque graui ſuperciliorum pondere oculis caligat, neſciens quò iter tendere debeat. Tum magna Dei prouidentia muſculum piſcem, qui Balænæ oculus dicitur, ſibi adhibet vitæ comitem is prænatat, iter dirigit, & infeſtantia magnitudinem vada demonſtrat. ***Plin. l. 9. cap. vlt.***

Apodosis.

Cupiditas immanis & cœca bellua, rationis & mentis oculo per huius vitæ ſalebras dirigenda.

apud. Stob. ſerm.16.l.8. Φύσει μὲν γὰρ δυσχαλίνωτον ὄρεξις. vt ait Plutarch. Ratio autem & prudentia eſt inſtar illius muſculi, quæ ideò rectè ὄμμα τῆς ψυχῆς dicitur ab Ariſtotele.

XXIV. CALLIONYMVS.

Iracundus.

Callionymo piſci, ait Ariſtoteles, in dextra iecoris fibra fel ſitum eſt, proportione corporis maximè omnium copioſum: iecur autem ad læuum latus collocatum: ex quo ſymbolum eſt iracundiæ. Menander in Meſſenia. τίθημ' ἔχειν χολὴν τε καλλιωνύμου πλείω. Et Anaxippus in Epidicazomeno, Ἐὰν με κινῇς, καὶ ποιήσεις τὴν χολὴν ἅπασαν ὥσπερ καλλιωνύμου ζέσαι.

Ap. *Difficili bile tumet iecur.*

XXV. CANCER.

Prudentia.

IN vtraque Nili ripa aſpides latibulis ſe tegunt, & tanquam ædes ſuas homines, ſic hoc flumen omni alio tempore iucundè & ſuauiter accolunt. Cum autem in agros per æſtatem Nilus redundaturus eſt, tùm triginta circiter ante diebus, aquarum copia & Eteſijs ventis impulſæ promotæque, longius à fluuio in loca eminentiora vna cum fœtibus ſuis demigrant: quod quidem munus à natura acceperunt, tanti vt fluminis, tamque operoſi quotannis acceſſionem non modo non ignorent, ſed ab eius etiam damno cauere ſciant. Teſtudines etiam, & Cancri, & Crocodili in loca Nilo inacceſſa id temporis oua tranſferunt. Vnde ij qui oua eorum offendunt, quantum & quatenus Nili rura irrigaturi incrementum ſit futurum, facilè colligunt. *Æl.l.5. c.52*

AP. Cancri & Crocodili prudentes ſignificant, qui futura multo antequam veniant animo præſagiunt, & ſe ab omni periculo remotos tuentur.

Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt. *Martial. Epigr. 62.*

XXVI. CAPITO PISCIS.

Ο ΙΘΧΥΣ ΚΕΦΑΛΟΣ.

Innocentia.

CAPITO de piſcium genere eſt, qui in paludibus degunt, continentiſſimus ac in victu temperantiſſimus eſſe creditur. Etenim nullam animantem inuadit, ſed cum omnibus pacem ſeruare ſolet. Si verò in quempiam iacentem inciderit, hunc in ſuum prandium conuertit, non prius tamen attingit, quam cauda mouerit. Si immobilis ſit, hunc prædam ſibi facit, ſi verò moueatur, eo intacto diſcedit. *Æl.l.1. de anim. c.3.*

AP. Vel capito ſymbolum eſt innocentiæ, cum ſe potius ieiunum malit, quàm alieno periculo viuere: vel timidos hoſtes, & inimicos ſignificat, qui thraſones aiunt, in mortuos ad prædam expediti; at ſi quis vim vi tantiſper repellat, illicò diffugiunt, tàm timidi in periculis, quam in victoria inſolentes, vt de ijs dici poſſit, quod habet Ælian. ἀτρεμοῦντος μὲν ἔχει τὴν ἄγραν, κινηθέντος δὲ ἀνεχώρησε.

XXVII. CEPVS, ΚΗΠΟΣ.

Elegans.

TERRENVM quoddam animal Pythagoras ſcribit in libro de mari rubro, circa idem mare procreari, & Cepum, hoc eſt, hortum, appoſitè idcirco nominari, quod tanquam hortus varijs coloribus diſtinguatur. Cùm eſt confirmata ætate, pari magnitudine eſt cum Eretrienſibus canibus. Iam porrò huius colorum varietatem, ſicut ille ſcribit, animus nobis eſt explicare. Eius caput, & dorſum, & ſpina ad caudam vſque valde igneo colore ſunt: tum aurei quidam pili diſſeminati ſpectantur. Facies alba ad genas vſque; inde ad collum aureæ vittæ pertinent. Collum & pectoris inferiores partes, & anteriores pedes omnino albi. Mammæ duæ manum implentes cœruleo colore viſuntur: venter candidus; pedes poſteriores nigri ſunt. Aelian. τὰ μὲν δὴ (inquit) περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν νῶτον, καὶ τὴν ῥάχιν εἰς τὴν οὐρὰν τελευτῶντα, ἀκράτως πυῤῥά ἐστι, θεάσαιο δ᾽ ἂν καὶ τρίχας χρυσοειδεῖς τινὰς διεσπαρμένας, λευκὸν δὲ τὸ πρόσωπον εἰ. μέχρι τῶν παρειῶν αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν γε μὴν ταινίαι χρυσοειδεῖς κατίασιν εἰς τὴν δέρην, ταύτης δὲ τὰ στέρνα μέχρι τῶν κάτω καὶ οἱ πόδες δὲ οἱ πρόσθιοι. λευκανθίζει πάντα, μαζοὶ δὲ χειροπληθεῖς δύο κυανοῖ, γαστὴρ δὲ λευκή, πόδες δὲ οἱ κατόπιν μέλανές εἰσι. lib. 17 c. 8.

AP. Cepus typus eſt elegantis vario gemmarum veſti-

veſtiumque cultu collucentis, cætera muti. ſic apud Auianum:

Diſtinctus maculis, & pulchro pectore Pardus
Inter conſimiles ibat in arua feras. Fabula 40.
Et quod nulla graues variarent terga leones,
Protinus his miſerum credidit eſſe genus.
Cætera ſordenti damnans animalia vultu,
Solus in exemplum nobilitatis erat.
Hoc arguta noua gaudentem vulpis amictu
Corripit, & vanas approbat eſſe notas.
Vade, ait, & pictæ nimium confide iuuentæ,
Dum mihi conſilium pulchrius eſſe queat.
Miremurque magis quos munera mentis adornant,
Quàm qui corpereis enituere bonis.

XXVIII. CITHAROEDVS PISCIS.

Ὁ ΚΙΘΑΡΩΔΟΣ ΙΧΘΥΣ.

IN mari rubro piſcis procreatur, cuius corpus ita figuratum eſt, vt ſimilitudinem lingulacæ eius latitudo gerere feratur. Squammæ non magnam tangenti aſperitatem habent. Cùm ſubaureo eſt colore, tùm lineis à ſummo capitis vertice ad extremam caudam nigris ſic diſtinguitur, vt eas citharæ, fidiculas contentas eſſe dicas, vnde is citharœdus appellatur. os ei perſumit & ſubſidet, idémque nigerrimum eſt, cingulóque croceo circùmligatur, vertex varietate diſtinguitur, fulgore aureò, & nigris quibuſdam lineis, pinnas aureas habet, ruſo colore multipliciter variatur, cauda eſt nigra, præter extrema: ea enim candidiſſimo colore aſperguntur. Alij item Citharœdi picti naſci dicuntur, toto corpore purpurei, certis interuallis aureolas lineas poſſidentes. Eorum verò caput cingulis violaceis illuſtratur, vno quod ſit ante oculos, ad branchias pertinente: altero ſe-

cundum oculos, vſque ad medium caput excurrente: alio autem tanquam monili ſic collum circumplicante. Ælian. Sic Faber piſcis qui Gallus marinus
lib. 11. c. 23. & Ζεὺς & Chriſtopharus nominatur, omnia instrumenta fabrilia dicitur in ſeipſo geſtare.

Faber piſcis Vide Geſnerum in Fabro

Ap. Torquetur in vanos ſimulatores, qui ſpecie duntaxat aut boni ſunt aut docti. Citharœdus enim fert citharam, nunquam canit. Vide Martial. epigr.

Emptis quod libris tibi bibliotheca referta eſt,
Doctum, & Grammaticum te Philomuſe putas?

Iniquum eſt τι τῷ μισεῖν θησαυρὸν ἄγονον καὶ ἄργον, καὶ ἀνάρτως διώκειν σοφίαν ἀπράγμονα, Maximus Tyrius in libello de vita practica.

XXIX. CONCHAE SENSVS.

Homo voluptuarius, & animalis.

Plin. lib. 9. cap. 30.

CARENT conchæ viſu, omnique ſenſu alio quàm cibi, & periculi.

AP. Tantus eſt ſtupor voluptuariorum, vt nihil niſi de fuga auſterioris vitæ, & hilarioribus epulis cogitent, ad honeſta quæque & ſurdi, & cæci. Nam vt plurimum

Παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον.

XXX. CORDYLVS. ΚΟΡΔΥΛΟΣ.

Vita actiua & contemplatiua.

Athen. l. 7.

CORDYLVS piſcis in terra pariter & aqua degit: ſolet igitur ex alto quaſi ex vmbraculis prodire in ſolem: in quo periculum eſt ne radiis ambuſtus, extabeſcat, antequam remeet in mare.

Ap. Cauere ſibi debent prudentes religioſi, ne cùm ex cœnobijs, quaſi ad ſolem prodeunt, hominum ſalutem pro virili adiuturi, ipſi periclitentur, & ſæcularis amoris labe illiti intereant: ſed diu in oti

medi

meditentur, quomodo ſe ſalutaribus remedijs aduerſus pericula muniant, ita fiet quod ait Poeta,

— *Maior poſt otia virtus.*

XXXI. CROCODILVS IBIDIS PENNA RETARDATVS.

Hæreticus egregij alicuius hominis ſcriptis coërcitus.

COMPERTVM eſt Crocodilum improbiſſimum animal, ſi penna ibidis defricetur adeò obtorpeſcere & debilitari, vt immobilis reddatur, omnemque priſtinæ rapacitatis violentiam obliuiſcatur. *Horus Niliacus. l. 77.*

AP. Cadit omnino in furioſum hæreticum aut virulentum calumniatorem, quem eruditi, & grauis hominis calamus reſtrinxerit. Talis Pelagium Auguſtinus, talis Iouinianum Hieronymus, talis peſtiferum Arium πένταθλος Athanaſius, tales Caluinum & Lutherum innumeri doctores Catholici verbo Dei fregerunt.

Sidereo clypeo, & cœleſtibus armis.

XXXII. CROCODILVS AD PALMAM RELIGATVS.

Crucis victoria.

AVGVSTVS ille Cæſar Aegypto pacata Crocodilum animal horribile ad palmam arborem catena religatum in nummis cudi voluit. Videtur & hodie nummus cum inſcriptione. *Nemo antea religauit.*

AP. Chriſtus Dominus Ægyptum, hoc eſt, mundum vicit, & exitialem generis noſtri Alaſtorem depreſſit crucis arbore conſtrictum. Auguſtinus ſermo. 137. de tempore: tunc etenim Dominus noſter Ieſus Chriſtus illum tenebrarum mortis principem colligauit, legiones illius perturbauit, portarum inferni ferreos vectes confregit, omnes iuſtos qui ori-

ginali peccato adſtricti tenebantur, abſoluit, in libertatem priſtinam reuocauit, & peccatorum tenebris occæcatos ſplendida luce perfudit. Aliud exemplum affert S. Iſidorus. Enydros, inquit, ſerpens ſiue Ichneumon in Crocodili viſcera illapſus eoque perempto ſaluus exiliens, typus eſt Reſurrectionis Chriſti.

Aliud ſymbolum.

XXXIII. CROCODILI CATVLVS.

Indoles improba.

Ælian l. 9. cap. 3.

CRocodili cum ex ſeſe pepererunt, hoc experimento legitimum à ſpurio internoſcunt, vt ſi quid catulus ſimulatque excluſus eſt, rapuerit, in reliquum tempus in Crocodilini generis numero locoque à parentibus ducatur: ſin ignauia eum ipſum retardauerit, ad comprehendendam alicunde muſcam, aut lumbricum, aliamue beſtiolam, aut lacertulam, eum parens tanquam à ſe degenerantem, nihilque ad ſe pertinentem lacerat, atque videntur, vt ad Solis radios aquilæ ſuorum ingenuitatem experiuntur, ſic ceteri alacritate prædam capiendi Crocodili: vtrique ſcilicet non temerario ſuos affectu, ſed ratione amantes.

APODOSIS.

Crocodilus ſuos agnoſcit ex rapina, haud diſſimiliter parentes improbi germanam ſobolem ex vitiorum ſuorum imagine. Oedipus apud Senecam tales eſſe filios gloriatur.

Ego ſum? meorum exempla facinorum appetunt.
Me nunc ſequuntur, laudo & agnoſco lubens,
Exhortor aliquid vt patre hoc dignum gerant.
Agite ô propago clara, generoſam indolem
Probate factis, gloriam ac laudes meas
Superate.

XXXIV.

XXXIV. CROCODILVS AD SVEM.

Voluptatis illecebra delinitus.

CROCODILVS capitur obiecto ſuis tergo, quod leuo et, & grunniente porcellio, ad cuius vocem accedit, tùm primum ingeſto oculis luto cæcatur, exin facile debellatur. *Hero. l. 2.*

APODOSIS.

Typus eſt voluptatis, de qua D. Paulinus carmine ad Cytherium

Blandis doloſa retibus
Si lege mentis iſta lex ſit fortior,
In iura peccati trahet
Maleſuada verbis, fraudis arte dulcibus,
Animum virilem effœminat.
Excæcat oculos mentis, & radit caput
Spolians, & exarmans fidem.

XXXV. CYTHARVS.

Charitas.

CYTHARVS piſcis habere dicitur καρδίαν λευκὴν, καὶ πλατεῖαν, cor latum, & album. *Athen. l. 7. p. 305.*

AP. Syncerus Dei amor nullis ſordidi animi anguſtijs reſtrictus, ſed latè in hominum vtilitates diffuſus, de quo ſi amplitudinem reſpicias merito illud Poëtæ dici poſſit.

Cor mundi inſtar habens.

XXXVI. DELPHINVS.

Princeps manſuetus.

DELPHINVS ſolus inter piſces caret felle. *Ath Dipn. l. 8. ex Ariſt.*

AP. Manſuetudo principum eſt propria. Seneca lib 1. de Clementia : Nullum clementia ex omnibus magis quam regem & Principem decet. Saluſt. præ-

clarè dixit. Qui benignitate, & clementia imperium temperauere, his candida & læta omnia fuiſſe: etiam hoſtes æquiores, quam alijs ciues.

XXXVII. DELPHINVS ANCHORA IMPLICATVS.

Feſtinandum lentè.

DELPHINVS anchoræ implicatus Auguſto, & Tito Imperatoribus pro inſigni fuit, quod ſuperiori ſæculo Aldus Manutius ſuis libris præfixit, habuit item Vlyſſes pro familiari ſigno Delphinum, vnde δελφινόσημος appellatur à Lycophrone δελφινόσημος, κλὼψ φοινίκης θεᾶς.

Accius in Chryſippo. AP. Hoc ſigno demonſtratur lenta feſtinatio, & modus in rebus, quæ res omnium ſolet eſſe ſaluberrima, δευτέραι φροντίδες σοφώτεραι.

Minus pigraſſe, quam properaſſe eſt nefas.

XXXVIII. DELPHINES COERANI.

Gratus animus morte fortior.

Æl. li 8 c 3. COERANVS quiſpiam Delphines captiuos ad Byzantium pecunia redemit, & in mare liberos dimiſit. Non excidit gratiſſimis piſcibus beneficij memoria: hominem enim poſtea cum nauis eſſet ſubmerſa, exceperunt, & placidè collocarunt in portu. Cum verò fato functus eſſet, & exequiarum pyra arderet in littore, frequentes exiluerunt è mari, nec niſi reſtincto rogo quaſi officioſiſſimi amici diſceſſerunt.

Senec. de benefiijs. AP. Beneficij memoria apud ingratos citò conſeneſcit, eandem apud gratos ne lethes quidem fluuius reſtinxerit. *Gratum hominem ſemper beneficium delectat, ingratum ſemel.*

XXXIX.

XXXIX. DELPHINVS SEMPER MOVETVR.

Diligentia ſeu Vigilantia.

DELIPHINVM perpetuo motu præditum eſſe ferunt: nec quoad viuit (ne dormiens quidem) à motione conquieſcit. Cum enim neceſſe habet dormire, ex alto ad ſummam aquam elatus, vt totus videatur, dormit: non enim ſomni expers eſt, atque ita dormiens in profundum tamdiu depellitur, quoad imam ſedem maris contingat: ad quam poſtquam funditus delapſus eſt, terræ pulſuè ſomno excitatur, deinde ex alto emergit, ac repetito ſomno ſimiliter atque prius ad maris fundum appulſus, expergiſcitur tum rurſus eminet extra aquam & hoc ipſum ſæpe facit, eamque ob cauſam inter quietem & actionem agens, nunquam omninò à motu quieſcit. *Æl.l.11.c.12.*

APODOSIS.

Præclarum vigilantiæ exemplum, maximè verò principibus, quos oportet *Stantes mori.*

Vita ipſa Vigilia eſt. Hæc mens Hannibalis.

Pœnus vt ad ſomnos, vix totam curſibus acta *Sil. Ital.l.12*
Indulſit pubi noctem, vigil ille, nec vllam
Ad requiem facilis, credenſque abſcedere vita
Quod ſopor eripiat tempus,

XL. DELPHINI,

Amor parentum in ſobolem.

DELPHINI teneros catulos ex aliqua cauſa conſternatos rurſus excipiunt, & ventre complectuntur. *Baſil. in Hexa. ho.8.*

AP. Parentum φιλοςοργία in paruulis fouendis vel Chriſti amor, qui, eſt noſter ἱερὸς ἰχθὺς, in piſciculos, quos fouet in viſceribus ſuæ charitatis. Accedit quod teneræ ſoboli veteres Delphini tanta

manſuetudine & cura adnatent vt pædagogi videantur iuuentuti propoſiti. Quod fuſius deſcribit Oppianus. Id verò Chriſtus facit, & nobis iter vitæ, matris indulgentiſſimo amore non modò complanat, ſed præit, noſtras in ſe ſarcinas recipiens.

de piſcatu. lib. 1.

ὡς δὲ ὅτε Μουσοπόλων ἔργων ἄπο παῖδες ἴωσιν,
Ανδρόοι οἱ δὲ ἄρ' ὄπισθεν ἐτρὺς ἕπονται.
ὡς ἄρα καὶ δελφῖνες ἑοῖς παίδεσσι Τοκῆες
Ἑπονται.

vide Oppian lib 1. de piſc. verſ. 680.

XLI. DRACO MARINVS.

Indocilitas.

DRACO marinus ſi manu dextra attrahatur, violenter enititur, ſiniſtram ſi inijcias, cedit & capitur.

Ælian. l. 5. cap. 37.

APODOSIS.

Mulri æqua ratione regi nolunt, ſed vijs obliquis trahi, nihil ab ijs obtineri poteſt quod non violentis rationibus extorqueatur.

Nolo iraſcaris libere ſi dixero,
Diis eſt iratis natus, qui eſt ſimilis tibi.

Phædrus.

XLII. THYNNVS.

Prudentia.

THYNNVM Ariſtoteles tradit in pontum naui gantem dextrum littus radere, exirèque læuo quod oculo dextro plus cernat, hebete ſiniſtro.

Athen. l. 7. pag. 301.

APODOSIS.

Thynnus prudens, & conſideratus homo: de: trum littus, amica ſecuritas: oculus dexter recta co gnitio, ſeu ratio. Seneca *Duce ratione per totam vi eundum eſt. minima, maximàque ex eius conſilio gere da ſunt.*

2. de benefic. 18.

XLIII. ECHINVS LACONIS.

Mala toleranda ſunt cum emendari non poſſunt.

DEMETRIVS Scepſius lib. 26. Troiani apparatus ſcribit, Laconem quendam ad epulas inuitatum. Echinis marinis illatis menſæ, vnum arripuiſſe, ignarus quiſnam vſus foret eius cibi, atque adeò non obſeruantem, quomodo cæteri conuiuæ illo veſcerentur. In os igitur coniectum ſimul cum teſta, dum frangere cùm ſtridore conaretur, eſu offenſum, nec intelligentem quis aſperitatis eſſet renixus, dixiſſe: O ſceleſtum edulium, neque te iam mollitum abijciam, neque poſtea ſumam vnquam: ὦ φάγμα μιαρόν! οὔτι μὴ νῦν σε ἀφίω μαλακισθεὶς, οὔτ' αὖθις ἔτι ἐλάβοιμι *Ath. l. 3.*

APODOSIS.

Tolerantur aliquando mala poſtquam ſemel admiſſa ſunt, quod maiori fortaſſe incommodo expellerentur.

Patiere quod datur, quando optata non damnunt. *Cæcilius.*

XLIV. ECHINVS MARINVS.

Fide & prudentia.

ECHINI marini futuræ tempeſtatis præſcij lapillis in tergum coniectis ſe operiunt, & arena ſuburrant, ne fluctibus obortis, ob leuitatem allidantur ad littora. *D. Ambr in Hexamero.*

APODOSIS.

Prudentiæ & grauitatis typus, vel certè fidei, quæ nos roborat & confirmat, ne quid in opinionum ſalo fluctuemus. Simile quod dictum alibi de ſepijs ad ſaxum adhæreſcentibus.

Traiecta ſyrtes, anchora iacta mihi eſt.

XLV. EXCOETVS.

Proſpera aduerſis turbata.

Ath.l.6.p. 352.

EXCOETVS piſcis tranquillo mari ex alto emerget aurea ridentis cœli ſerenitate illectus: cum ecce ad apricum Solem quieto & nihil tale cogitanti Parendiſtæ aues inſidiantur, & ſæpius inuadunt.

APODOSIS.

Tales ſunt res, ſpeſque humanæ nobis cum ſerenum eſſe putamus, repentini malorum turbines ingruunt. Cicer. *Qui locus quietis & tranquillitatis pleniſſimus eſſe videbatur, in eo maximè moleſtiarum & turbinum tempeſtates extiterunt:*

1. de Orat. Senec in Thyeſte.

Nemo confidat nimium ſecundis.

Fortunæ malè fiditur Minutius in Octauio. Nota eſt in hoc argumento ſolis viatorem ſpolíantis fabula, quod Boreas fruſtra tentarat.

Sol viatorem ſpoliat. Auianus Fabul. 2.

Protinus impulſus ventis circumtonat æther,
Et gelidus nimias depluit imber aquas:
Ille magis duplicem lateri circumdat amictum,
Turbida ſummotos quo trahit aura ſinus.
Sed tenues radios paullatim creſcere Phœbus
Iuſſerat, vt nimio ſurgeret igne iubar.
Donec laſſa volens requieſcere membra viator,
Depoſita feſſus veſte ſederet humi.

XLVI. FASTEN PISCIS:

Bonitas & manſuetudo.

Vincen. hiſt. l. 18 cap. 54.

FASTEN piſcis eſt, in cuius ore maritima aqua ſalſaque mox fit dulcis.

AP. Bonum & manſuetum ingenium amara quæque ſua dulcedine temperat Plautus, *Optimum eſt ærumnæ condimentum æquus animus.* Rectè id ipſum Chriſto accommodabitur, quippe piſcis eſt ille à Sibyllis prædictus, qui ſemel hauſtas vitæ noſtræ acerbitates

bitates nobis miti quadam ſuauitate decoxit, quo in poſterum nobis omnia faciliora leuioraque viderentur. Memini ita accommodatam parabolam à viro noſtræ ſocietatis pereruditto.

XLVII. GLAVCVS PISCIS, ΓΛΑΥΚΟΣ.

Amor parentum in ſobolem.

GLAVCVS piſcis pater factus, quos ſuſtulit ex coniuge, diligentiſſimè cauet, ne inſidijs petantur, neue pernicies vlla eis inferatur. Itaque donec læti ac ſine timore natant, tamdiu ille cuſtodire non intermittit: nunc à tergo cum eis natans, nunc verò non à tergo, ſed adnatat modò ad vnum eorum latus, modò ad alterum. Si quis verò ex paruulis timere cœperit, ille timore cognito, ore hiante, paruulum excipit: deinde timore præterito, quem deuorauerat, reuomit qualem acceperat, ille rurſus natat. Ælian. Similiter fœtus caniculæ marinæ metu in vterum matris ingrediuntur & regrediuntur. *lib.* 1. *de animal. ca.* 16. *Ælian. lib.* 1. *cap.* 16

APODOSIS.

Hac Icone ſignificatur amor & ſollicitudo parentum in teneram prolem; vel certè Dei in homines pluſquam materna φιλοστοργία, quos in aduerſis tegit, in proſperis glorioſos oſtentat.

Sic glaucus altam piſcis arans Thetin,
Dum nigra ventis æquora ſæuiunt:
Prolem ſub aluum vix regreſſam
Viſceribus fouet inquietis.
At cum Fauonij blandæ animæ volant,
Reponit auctæ pignora Tethyi:
Mox victor incedit ſuperbum,
In catulis numerans triumphos.

XLVIII.

XLVIII. LVCERNA PISCIS.

Apoſtoli.

Plin. lib. 9. cap. 27.

SVbit in ſumma maria piſcis, ex argumento appellatus lucerna, linguaque ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet.

AP. Lucerna mundi beati Apoſtoli, qui terrarum orbem ſua luce colluſtrarunt, & linguis igneis prædicti offuſas rebus humanis tenebras diſſiparunt inter huius vitæ turbines, & maria, placidiſſimo fulgore collucentes.

Solemq; nouum noua ſidera portant.

XLIX. MELANVRI CAVTIO.

Securitati malè creditur.

Ælian de animl. l. 14.

MELANVRI cum placidum, & quietum eſt mare, ad imam maris ſedem in petris aut algis quieſcunt, tegumentoque proteguntur, quocumque corpus occultari poteſt, contra cum aduerſa poteſtas eſt & piſces alij in altum ex fluctuum impetu deſcendunt, hi dum fiducia impleantur, ſimul & ad littus appropinquant, & ad petras adnatant, neſcio enim quomodo pernoſcunt quo die noctéue cum feritas maris, & immanitas efferueſcit, tum à piſcatoribus non adiri mare.

APODOSIS.

Horat Od. 10 lib. 2. carm.

Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem, benè præparatum
Pectus.

L. MVLLVS GREGALIS.

ΘΥΝΟΣ Ο ΟΡΜΗΤΙΚΟΣ.

Fruges conſumere natus.

MVLLVS gregalis dentibus eſt ſerratis, totus punctis maculoſus, carniuorus, poſt tertium partum ſteri-

ſterileſcit, vermiculis quibuſdam in vtero genitis, qui conceptum fœtum abſumunt. *Ath. lib. 7. p. 324.*

AP. Monachi aut optimi ſunt, qui proficiunt, at peſſimi qui degenerant. Serrati dentes, gula: puncta, maculæ vitiorum: ſterilitas, virtutis poſt aliquot actus remiſſio: vermes, peccata occulta. D. Auguſtinus: *Ex quo Deo ſeruire cœpi, quomodo difficiles ſum expertus meliores, quam qui in monaſterijs profecerunt ita non ſum expertus peiores, quam qui in monaſterijs ceciderunt ad ſummum pulchrè mon. t. Nolite propter amurcam qua oculi veſtri offenduntur, torcularia deteſtari, vnde apothecæ dominicæ fructu oiei luminoſiori implentur.* *Epiſt. 137.*

LI. MVRÆNA.

Ira laceſſita.

MVRÆNA plaga vna per ferulam accepta torpeſcens perſtat: ſin plures, ira inceditur; ἡ μύραινα δὲ πληγεῖσα νάρθηκι ἅπαξ, ἡσυχάζει εἰ δὲ πλεονάκις, εἰς θυμὸν ἐξάπτεται.

AP. *Furor fit læſa ſæpius patientia.*

LII. MVRÆNÆ ACETVM.

Seueritas nimia.

ACETI guſtu Murænas in rabiem agi ferunt. *Plin. lib. 9. cap. 23.*

APODOSIS.

Multi ſeueritatis acrimonia efferantur, qui lenioribus clementiæ remedijs ad animi æquitatem, & moderationem poſſent reuocari. Claud. *peragit tranquilla poteſtas, quod violenta nequit.* Procul hic Peſcennij Nigri truculentus rigor qui Palæſtinis rogantibus vt ipſorum cenſus leuaretur eo quod regio eſſet grauata, ſatis inclementer reſpondit: *Vos terras veſtras leuare vultis, ego etiam aërem veſtrum cenſere cuperem.* Quo reſponſo ab que dubio miſerorum mortalium animos in ſui odium efferauit.

LIII. MV-

LIII. MVRÆNA CRASSI.

Diues fatuus.

PISCES quoque cicures, & manſueti euadunt: & cum appellantur, intelligunt, & è manu largientium cibos capiunt, vt anguilla ſacra in Aretuſa Muræna etiam Craſſi Romani omnium prædicatione celebrata, ſic inauribus, & gemmis diſtincto monili, tanquam ſanè eximia formæ pulchritudine puella ornabatur, & appellantis vocem Craſſi agnoſcebat, atque ad eum adnatabat: Cumque quippiam ei porrigebat edendum, prompto, & parato animo accipiebat, hanc ille mortuam fleuit vberius, atque honore ſepulturæ affecit. Et cum aliquando Domitius in hunc dixiſſet, Stulte Craſſe. Murænam fleuiſti mortuam. Ad hæc reſpondens Craſſus: Equidem, inquit, de beſtiæ morte fleui: Tu verò nullos, ne ex trium quidem vxorum interitu, quas ad ſepulturam dediſti luctus percepiſti.

Ælian. lib. 8. cap 4.

AP. Murænæ ſunt in auro atque argento; diuites fatui indocti. *In animo enim non in patrimonio diuitiæ.*

Seneca epiſt. 109.

LIV. NERITES, ΝΗΡΙΤΗΣ.

Amor mundi.

NERITES hominum ſimul, & deorum formoſiſſimus, quo cum Venus etiam in mari ſe oblectarit, magno illum amore proſecuta. Cùm verò iam tempus fatale adueniſſet, & Venerem, dijs cœleſtibus, iuſſu patris, inſcribi oporteret; audio eam de mari exeuntem, Neritem quoque ſuas delicias ſecum abducere voluiſſe, illum verò recuſaſſe, quod inter parentes, ac ſorores viuere, quam cœlo potiri malle͏t. Et cùm alas quoque, quandocumque voluiſſet, ad volandum ſibi producere poſſet, hoc quoque munus à Venere (ni fallor) acceptum aſpernatus neglexe-

Ælian. 14. cap. 28.

glexit: Quamobrem indignata Iouis filia, illum in Cochleam eiuſdem nominis conuertit: comitem verò, & miniſtrum illius loco Cupidinem ipſum quoque iuuenem, & formoſum ſibi delegit, & alit quas Nerites habuerat eundem induit.

APODOSIS

Digni ſunt omnino qui Cochleæ fiant, quicumque terram cœlo anteferunt, & rerum humanarum deſiderio ineſcati circumfluentes omni fœlicitate cœli delicias contemnunt,

O curuæ in terras animæ, & cœleſtium inanes!

LV. ORCYNVS.

Salus damno leuiori empta.

ORCYNVS cetaceus piſcis prouidens eſt, & natura non arte quæ ſibi maximè conducant intelligit. Itaque cum hamo transfixus fuerit, in maris altitudinem ſeipſum impellens ac deprimens, ad ſolum allidit: & hamum oris pulſatione expellere cupit. quod ſi id minus fieri queat, ab hamo exceptum vulnus luculentius infert, dilatatque: atque exiliendo id quod ſibi moleſtiam exhibet, expuit abijcitque. εὐρύνει γοῦν τὸ τραῦμα καὶ ἐκπτύεται τὸ λυποῦν:

AP. Orcynus ſymbolum eſt eorum qui vitam & ſalutem redimunt leuioribus detrimentis, *pro toto bene pars deperditur.* &. *ne peream, pereo.* iuxta id quod dixit Tertullianus ad Martyres, *Aliquid amittere, vt maiora lucreris, Periculo euaſiſſe per ſe præmium eſt.* *Ignatius Diaconus.*

LVI. OSTREA AD VNGVENTVM.

Voluptas capiens homines.

INDI piſcatores alabaſtrum vnguenti effundunt. cuius ſuauitate capta Oſtrea, inebriata ferreo ſtylo configuntur. Philoſt. παραχέας ὁ Ἰνδὸς τοῦ ὀσρέῳ τὸ δέλεαρ *Lib.3.c.vlt.*

δέλεαρ αὐτῷ ὁ μῦρον ποιεῖται, ὁ δὲ ἀνοίγνυταί τι, καὶ μεθύει ὑπ' αὐτῷ, κέντρῳ τι διελαύνεται.

APODOSIS.

Quaſi piſcator eſt voluptas: vnguentum, delitiæ: Oſtreum verò voluptuarius. Quis neſcit vetus Platonis dictum, qui *Eſcam malorum voluptatem* appellat, quod ea videlicet capiantur homines, vt hamo piſce.

Cic. de ſeneƐt.

LVII. OSTREI SANIES IN MARGARITAM.

Martyrum Sanguis.

Philoſt. lib. 2 in vita Apoll cap. vlt.

OSTREA ſtylo traiecta ſaniem emittunt, quæ excerpta laterculo concreſcit in margaritam.

APODOSIS.

Mundus, veluti fretum eſt, pretioſum Oſtreum, marty ; ſtylus piſcatoris, gladius carnificis : ſanies, ſanguis : margaritæ, decora martyrum, & accepta pro Dei gloria vulnera. D. Chryſoſt. οἷαι μαργαρίται καὶ λαμπηδόνες ἐκ τῶν σωμάτων ἐξαλλόμεναι τούτων, αὐτὰς ἀποτυφλοῦσι τοῦ διαβόλου τὰς ὄψεις. *Non margaritas modo ſed fulgores & coruſcationes nominat ex ipſis emicantes corporibus quæ dæmonis oculos hebetant.*

De natiuit. 2. Machabdorum.

LVIII. PAGVRVS.

Prudentia.

PAGVRVS Cancri genus, qui tam diu ſe continet in antro, quamdiu vetere teſta eſt exutus. At poſtquam noua denuo cœpit armari, hoc veluti præſidio confirmatus egreditur: & latebras quas verno tempore tantiſper incoluerat, relinquit: & nouo indutus tergore, nouis aculeis rigeſcens, aduerſarios contemnit, quos prius ſuis viribus diffiſus declinabat.

Vide Iuniũ in adagiis.

AP. Prudentes ſuas vires metiuntur, nec ſe bellorum aleæ committunt antequam bonis armaturæ præſidijs ſint muniti. μικρὸν ἔτι καὶ νενικήκαμεν.

Gregor. Naz.

LIV. PASTINACÆ ACVLEVS.

Calumnia.

PASTINACÆ marinæ radius ab omni medicina inuictus exiſtit, etenim primum vt pupugit ſtatim interficit; quod quidem ipſius telum vel rei maritimæ peritiſſimi exhorrent. Neq; enim alius quiſquam, neque vulneratrix ipſa medicinam facere poteſt, hoc ſcilicet dono ſoli quondam à dijs haſtæ Pelei conceſſo. *AElian. li. 1. de Ani. ca. 56.*

AP. Virulentæ linguæ maledicus Paſtinacâ rectè ſignificatur:

φιλοιδόροιο γλώσσης
Ἐλελιμνα κῦφα. *Anacreō.*

LV. PASTINACÆ FATVM.

Saltatio exitialis.

PASTINACAS capiunt qui earum piſcationis ſtudioſi ſunt, & deſiderio non fruſtrantur, in hunc modum, ſaltant & canunt quam poſſunt ſuauiſſimè, illæ verò tùm auditu mulcentur, tum ſpectanda ſaltatione ſe oblectant, & adnatant propius. At piſcatores ſenſim, ac pedetentim recedunt. Ibi tùm dolus in miſeras ſtructus apparet, quæ ſaltatione & cantu allectatæ fuerant, retibus iam extenſis incluſæ capiuntur. Ælian. idem de paguris ait & Thriſſis *lib. 6. cap. 31. & 32.* *Li. 1. de anim. c. 39*

AP. Tales improbi ridendo in exitium ruunt, & quod ait Satyricus.

Non vnquam reputant quanti ſibi gaudia conſtent. *Iuuenal. Satyr. 6.*

LXI. PAVONIS FLVVIATILIS CAVDA.

Finis Bonus

APVD Indos Pauones ſunt piſces cauda aurea inſignes χρυσᾶ δὲ τὰ οὐραῖα. *Philoſt. li. 1. cap. 1.*

APODOSIS.

Bonus finis cauda aurea. Euſtathius ad Iliad. 4. χρυσῆν ἐπιτιθέναι κορώνην. auream imponere coronidem dici notat συμβολικῶς, in eos qui laudatum finem ſuis operibus imponunt.

LXII. PEDVNCVLVS.

Paraſiti.

Ælian. li. 9. cap. 7. PEDVNCVLVS piſcis ignauus omnique arte & induſtria deſtitutus, delphinum ſectatur, & eius præda tanquam locuplete menſa pingueſcit.

AP. Typus paraſitorum, qui ſolent

Aliena viuere quadra.

LXIII. PHYSÆ IECVR,

ΦΥΣΗΣ ΗΠΑΡ.

Amoris Sympathia.

Ælian li. 11. cap. 13. PHYSA Ægyptius piſcis admirabili natura præditus eſt, nam eum notionem habere ferunt quando luna augeatur & diminuatur, eiuſque iecur cum Luna pariter decreſcere pariterque recreſcere: corporis habitu modo eſſe opimo, modo gracili & tenui.

AP. Affectus hominum pro rerum quas ipſi amant, habitu, vel creſcunt, vel minuuntur, & omnino ſe ad rei dilectæ modulum componunt. Mater enim amoris eſt ſimilitudo. Plato in conuiuio. ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει. Talis eſt ille Lycidas apud Calpurnium:

Non ſic diſtricta macreſcit turdus oliua,
Ecloga 3. in exercitatione. *Non lepus, extremas legulus cum ſuſtulit vuas:*
Vt Lycidas domina ſine Phyllide tabidus erro.
Te ſine, væ miſero mihi! lilia nigra videntur,
Nec ſapiunt fontes, & aceſcunt vina bibenti.

Ait

At tu ſi venias, & candida lilia fient,
Et ſapient fontes, & dulcia vina libentur.

LXIV. PHYSALVS.

Gula.

IN mari rubro, ſinu Arabico, piſcem Leonides Byzantius gigni ait, Gobio ætatis perfectæ, non magnitudine inferiorem: nullos oculos, nullumque os habentem more piſcium: branchias tamen his innatas eſſe, capitis figuram etſi minus expreſſam coniectari poſſe: infra imum ventrem formam quandam leuiter contractam in ſinum apparere, quæ ſmaragdi colorem reddit: hanc ei oculorum loco, & oris eſſe idem ait. *Ælian. li. 3. cap. 18.*

AP. Os habent cum oculis commixtum, atque confuſum helluones. Quicquid vident ad explendam gulam concupiſcunt, imo toti pæne ventres ſunt,

Notaq; per oppida bucca.

LXV. PINNÆ ET CANCRI SOCIETAS.

Calliditas duorum.

PINNÆ animal marinum, è genere concharum eſt, pandit ſeſe hiatu teſtarum, & carunculam extra conchas eminentem ex ſeſe prætendit, tanquam eſcam circumnatantibus piſcibus. Cum cancro comparandi cibi ſocietatem facit: eamque ob rem cancer cùm piſcem quendam adnatare videt, illam leniter morſu admonet, tum Pinna magis ac magis conchas patefacit, intraque eas piſcis adnatantis caput recipit, comprimitque: & piſcem ita captum in cibo conſumit. *Ælian. l. 3. cap. 29.*

AP. Rectè & loco dicetur in geminos veteratores qui ſimplicem decipiunt.

Rem de compacto gerunt, quaſi in velabro olearij.

LXVI. PINNOTERÆ.

Nobilitas inanis.

Plinius. MInimi Cancri, quos pinnoteras vocant, quo tutiores ſint inanium Concharum teſtis ſe condunt, & cum creuerint migrant in capaciores.

Ap. Tales ſunt qui maiorum ſe titulis tuentur, cum ſuis diffidant virtutibus.

Virtute decet non ſanguine niti.

LXVII. PNEVMON.

Voluptuarius.

Plato in Phil. PNevmon piſcis eſt ζωόφυτος, naturæ ſimul animalis, & plantæ particeps, itáque vt planta alimentum ſumit, creſcit, vegetatur, & hæc eius vita; ſenſus enim vt in arborea natura exilis eſt, & penè nullus.

Ap. Præclara imago voluptuariorum; qui in ganeæ libidinumque vſu, ſummum bonum ponunt. Itaque adeò ſe potui, ciboque mancipant; vt humanum ſenſum exuere, & quaſi ἀποδενδρωθῆναι, vt loquitur Plotinus, id eſt, *arboreſcere* videantur.

LXVIII. POLYPVS.

Luxuria.

Ælian. lib. ·. cap. 28. de Anim. EX piſcibus libidinoſiſſimum polypum, eatenus flagranti Veneris cupiditate incendi ferunt, dum & omnibus corporis viribus exhauſtis debilitatus, & ad natandum & cibaria inquirenda tantoperè infirmus factus fuerit, vt poſtea alijs præda efficiatur. Cū enim parui piſciculi, tum cancelli & cancri ipſum exedunt, & conficiunt, quamobrem eum non ampliu anno viuere dicunt, fœminamque etiam propter crebros partus ocyus conſumi.

AP. Imago libidinoſi, qui Venere totus vapidus, & putris, vt ait Perſius, redditur, omniſque virtutis & bonorum omnium emortua fruge, in libidinum cœno langueſcit. *Sæuus criminum ſtimulus libido eſt, quæ nunquam maneri quietum patitur affectum. nocte feruet, die anhelat, de ſumno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert conſilium, amentes inquietat, lapſos inclinat.* *Ambroſ. lib. 1. de Cain & Abel. c. 1.*

LXIX. POLYPVS.

Inuidi.

POLYPVS cum alijs cibis paſcitur (eſt enim edaciſſimus, ad fraudemque & inſidias calidiſſimus) tùm verò ſua ipſe membra conficit. Nam ſi venatio deficiat, brachia ſua deuorat, εἶτ᾽ οὖν αὐτῷ γένηται ἀθηρία, τῶν ἑαυτοῦ πλοκάμων περιτράγει: ac ventre ſic ſaturato, inopiam venationis leuat. Deinde renaſcitur ei quod deeſt: hoc tanquam promptum prandium ad famem reſtinguendam comparante ipſi natura. *ÆElian. lib. 1. de Anim. cap. 17.*

APODOSIS.

Similiter inuidus aliorum inuidens vitæ & fortunis, ipſe tabe conficitur ſui interfector. Proſper. *Inuidi odia inter ſe abſcondunt, & in ſuos cruciatur enutriunt.* *Lib. 3. de vita Cõtemplatiꝰ cap. 5.*

LXX. POLYPODIS CAPVT.

Bona malis permixta.

POLYPODIS caput cùm eſu ſuauiſſimum ſit, difficilem ſomnum & turbulenta affert inſomnia. Simile Ægyptus Homerica, quæ habet φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά

AP. Bonum rarò ſyncerum eſt, & nullius mali contagione illitum: ſed in rebus humanis omnia malis bouiſve, triſtibus & lætis permixta. Syneſius Hymno 4. *Plutarch. de audiendis poetis.*

Ο δὲ γὰρ χθονίας	*Hæc enim terrena*
Θεσμὸς ἀνάγκας	*Lex neceſſitatis,*
Διχόθεν δυαδοῖς	*Binis ex crateribus mortalibus*
Βίον οἰνοχοεῖ.	*Vitam fundit.*
Τὸ δ' ἀκράσιον,	*Purum autem*
Αμιγὲς τ' ἀγαθὸν,	*Impermixtumq́ bonum,*
Θεὸς, ἢ τὰ θεοῦ.	*Deus, aut diuina.*

LXXI. POLYPI AD CONCHAM.

Calliditas eluſa.

Plin. li. 9. cap. 30. AVIDISSIMOS eſſe concharum Polypos ferunt, ſed illas ad tactum comprimi præcidentes brachia eorum, vltroque eſcam ex prædante capere.

Ap. Ars arte, fraus fraude, vis vi ſæpe repellitur, & qui ad prædandum venerat, aliorum fit præda.

Οἱ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων. Heſiod. ἔργ. peſſimum vitium calliditas, πανουργία ἑκούσιον ψυχῆς ἀρρώστημα· χαλεπὴν δὲ καὶ πάντως ἀνίατον ἐργάζεται τῆς ψυχῆς ἀποδοχῆν. *Calliditas voluntarius animæ morbus, ægrè, vel potius nunquam ſanatur.* citius autem perimitur.

LXXII. POMPILVS.

Luxurioſus.

Athen. lib. 7. EST autem Pompilus amator piſcis, ζῶον ἐρωτικὸν, vtpote Venere genitus, & cæli ſanguine, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς γεγονὼς ἐκ τοῦ οὐρανίου αἵματος, ἅμα τῇ Ἀφροδίτῃ.

APODOSIS.

In amatores luxurioſos, qui adeò furialibus inuerecundæ Veneris ſtimulis efferueſcunt, vt cum Venere concreti & nati eſſe videantur. Piſcium autem Venus fertur amantiſſima, vt à quibus molliter excepta fuerit cum Typhonem fugeret. Et fortè illi ex Pompilorum genere:

Venit

Venit ad Euphratem comitata Cupidine paruo: *Oui. Faſt. lib. 2.*
Inde Palæſtinæ margine ſedit aquæ.
Dum latet inſonuit vento nemus, illa timore
Pallet; & hoſtiles credit adeſſe manus.
Vtque ſinu tenuit natum: ſuccurrite Nymphæ
Et Dis auxilium ferte duobus ait.
Nec mora, proſilijt, piſces ſubiere gemelli,
Pro quo nunc dignum ſidera nomen habent.

LXXIII. PVRPVRA.

Gula capta.

PVRPVRA vehementer guloſa eſt: longam linguam habet: ea penetrat quæcumque poteſt, & attrahit quæ comedit, eadem etiam capitur. Capiendi modus eiuſmodi eſt. Paruam naſſam denſo contextu, exiguis maculis purpurarij piſcatores contexunt. intus in media naſſa Strombus piſcis illecebra appenditur, ad eam alliciendam: purpura maiorem in modum linguam diſtendere contendens, eo pertinere, & Strombum ipſum aſſequi conatur: & ne ab eſca quam ligurit, aberret, omnem eam neceſſe habet exerere. Itaque ipſa exerta ſugit eſcam, quoad plenitudine intumeſcentem retrahere non quit: vnde fit vt eam piſcator liguritione irretitam comprehendat. *Æl. l. 7. c. 34*

APODOSIS.

HELLVONES improbi liguriendo perſæpe capiuntur.

Plurimus hinc æger moritur vigilando: ſed illum
Languorem peperit cibus imperfectus & hærens
Ardenti ſtomacho.
Viue bidentis amans, & culti villicus horti:
Vnde epulum poſſis centum dare Pythagoræis.
Eſt aliquid quocunq; loco, quocunq; receſſu,
Vnius ſeſe dominum feciſſe lacertæ.

LXXIV. RANA CONTRA HYDRVM CLAMANS.

Clamor inutilis.

Ælian. li. 12. cap. 15. RANA valido clamore Hydrum terrere conatur, ſed ille clamores negligens prædam arripit.

AP. Clamoſi & minaces ſunt contemnendi; Nam aiunt, *vehementius latrant timidi canes.*

LXXV. RANA PISCATRIX.

Planus.

Ælian. de Anim. li. 9. c. 29. INSIGNE Plani ſeu impoſtoris ſymbolum eſt Rana Piſcatrix, quæ piſciculorum capiendorum magnas habet illecebras, longulos nimirum pilos, ſiue Appendices quaſdam, quorum extrema craſſis globulis præpilantur. Hos in turbidiſſimis & refertis limo locis abdita, porrigit ac prætendit, & adnatantes piſciculos veluti ad eſcam pilis ad ſe ſubductis comprehendit ac helluatur.

APODOSIS.

Ignatius Diaconus *Imago prædæ in damna ſæpe pellicit.*

LXXVI. RANA MOECENATIS.

Arcana Principum non euulganda.

Plin. l. 9. cap. 63. EAndem ob cauſam factum putant, vt Mæcenas ille Auguſto chariſſimus Rana Seriphia literas ſignaret, cuius hoc eſt ingenium, vt perpetuo ſilentio torpeſcat. Cyrenis mutæ fere Ranæ illatis è continente vocalibus durat genus earum. Mutæ ſunt etiam nunc in Seripho inſula.

Seneca. AP. Significat eximiam ſilentij fidem, qua ſibi commiſſa Principis arcana ſeruaret. *Vt quiſque contemptiſſimus, & maximè ludibrio eſt, ita ſolutiſſima lingua eſt.*

LXXVI. LAMPAS AD RANAS.

Calumniatorum repreſſio.

OBSTREPVNT vt ſolent inſanis clamoribus ranæ, & Mineruæ ipſi moleſtæ ſunt, quæ apud Homerum queritur, ſibi infeſta ranarum coaxatione caput obtuſum, & ſoporem, quem vel maximè deſiderabat, negatum. At ſi lampadam lacui, in quo tumultuantur ranæ, imminentem appendi cures, repentè, vt aiunt, luminis fulgore percuſſæ conticeſcunt.

AP. Ranæ calumniatores ſunt, qui ne Mineruæ quidem, hoc eſt, literatis hominibus parcunt, & vſquequaque tumultuantur, at ſi virtutis fulgor paulatim diſcuſſis tenebris clarior emicuerit, aut illuſtris alicuius viri præſtantia compreſſerit, obmuteſcunt.

Inuidiam placare paras virtute relicta: Horat. Satyr. lib. 2.
Contemnere miſer, vitanda eſt improba ſiren
Deſidia, aut quicquid vita meliore paraſti.

LXXVII. SARGI CAPTVRA.

Semen calamitatis cupiditas.

SARGIS piſcibus idonea domicilia ſaxa & cauernæ ſunt, quæ non ſatis luminibus illuminantur, ſed tanquam feneſtellas paruulas habent, tanto interuallo diſtantes, quo pertinere & permeare ſolis ſplendor, earumque diſtantiam lumen Solis complere poſſit. Cùm enim Sargi luce delectantur, tum verò Solis maximè radios ſitienter expetunt. In loco multi eodem habitant. Apud paludes & breuia vitam agunt, vicinam proximam & continentem ſe habere gaudent. Capras vehementiſſimè amant. Namque cum caprarum proximè & ſecundum littus paſcentium vnius aut alterius vmbra in mari apparuerit, protinus gaudio exilientes, ſummo ſtudio adna-

tant, ac ſaltu non admodum ad ſaltandum idonei capras attingere fruſtra affectant. Senſum caprini odoris percipiunt; etſi ſub fluctibus natant, itaque voluptate geſtientes, ad eas accedere ſtudent. Quoniam verò circa amorem adeo infelices ſunt, ex his idcircò capiuntur, quæ tantoperè deſiderant. Nam piſcator caprinam pellem extractam cum cornibus induens, inſidias parat, Sole à tergo relicto, atque farinam caprino iure madefactam in eam maris partem ſpergit, ac abijcit, vbi habitare ſolent Sargi: quibus tanquam philtro quodam odoris ſupradicti allectati accedunt, farina veſcuntur, pelle aſſimilatæ capræ permulcentur. Ex his autem piſcator multos hamo robuſto capit: cuius linea alba non ex arundine appenſa eſt, ſed virga de corno arbore: ſimulac enim ad hamum adhæſerit piſcis, ſubtrahere expeditiſſimè conuenit, ne alios conturbet. Manu etiam capiuntur, ſi quis ſpinas, quas ad tuitionem ſui excitant, à capite ad partem inferiorem reuocando & flectendo declinet, premendòque ex lapidibus in quos ad latendum ſe compellunt, extrahat. Sic plumatis tuniculis amicti aucupes, ceruorum tergoribus venatores. Contra purpurati Taurum, albati Elephantum fugiunt.

Ælian. l. 1 de Anima. cap. 23. Plut in Fortit. Alex p. 588.

A P O D O S I S.

Species, & vmbræ rerum decipiunt multos. Ea enim eſt ars Dæmonis, vt ſi cuius rei nos videat cupiditate illectos, eius vaniſſimam ingerat imaginem. & ſe in ea quæ amamus ipſe componat, quo nos facilius decipiat. Amore igitur, quaſi ſagena cæcos venatur;

Τόσος ἔρως καὶ τοῖσιν ἐς ἄϊδος ἡγεμονεύει
Ἐσθορέειν κευθμῶνας ἀνοστήτοιο λόχοιο.

Oppian. l. 4. ἁλιευτ.

LXXIX.

LXXIX. SCARI CAPTVRA.

Mors ex luxuria.

SCarvs cum alijs herbis marinis, tùm alga veſcitur, omnium piſcium ad Venerem eſt inflammatiſſimus. Cauſa cur capiatur eſt cupiditas inexplebilis in fœminam. Ea non ignorantes rei piſcatoriæ peritiſſimi, hoc modo ei inſidias ponunt, vt comprehenſæ fœminæ ſummnm os ad tenuem funiculum ex ſparto confectum alligent, eamque viuam per mare trahant, vbi eorum cubilia eſſe, & in quem locum congregentur, norunt. Conficiunt etiam graue plumbum figura rotundum, longitudine trium digitorum, quo ex chordis appenſo, trahitur Scarus fœmina captiua. Aliquis eorum naſſæ in piſcatorio nauigio accommodatæ os latè diducit, datque operam, vt naſſa in Scarum captum conuertatur. Ea enim ſenſim demittitur, lapide ad certam menſuram facto. Mares verò non aliter, quàm homines ad conſpectam amatam libidinis furore feruntur, circumque eam concurſantes, alius alium præuertere, eique appropinquare & contingere ſtudent, vt ſolent iuuenes vehementer amantes, aut oſculum, aut vellicationem, aut aliquod quodpiam furtum amatorium venantes: qui deducit fœminam ſenſim & pedetentium, inſidijs collocatis, rectà ad naſſam, cùm amata diceres ducere amantes. Cùm proximè ad naſſam hi acceſſerunt, plumbum in interiorem partem à piſcatore traductum) & linea decidens, fœminam in naſſam detrahit, quo ſimul influentes mares capiuntur: ac pœnam dant Scari eiuſmodi furentis libidinis.

Æl.l. 1.c. 2. Memin. & Opp.li.3. ἁλιευ

Ap. Obſcœni homines libidine in maxima capitis diſcrimina adducuntur, & tamen vt Scari tunc putant ſe,

Νίκης γλυκύδωρον ἑλὼν κράτος.

Oppian. ἁλιευτ.

LXXX.

LXXX. ΣΚΟΛΟΠΙΣ.

Diuitiæ exitioſæ.

CALLISTHENES Sybarita 13. rerum Gallicarum, Naſcitur (inquit) in Arari Piſcis ab indigenis σκόλοπις nominatus, qui ſecundum aucta Lunæ albus eſt, ſecundum damna verò, omnino niger, & cum in extremam creuit magnitudinem, à proprijs ſpinis confoditur, ὑπεραυξήσας δὲ, ἀναιρεῖται ὑπὸ τῶν ἀκάνθων.

APODOSIS.

AP. Diues auarus, & in conſtans opportunè hac parabola ſignificatur, cui ſæpè nimiæ ſpinæ, hoc eſt diuitiæ, ſunt exitio.

Hoc habuiſſe fuit quod perijſſe fuit.

LXXXI. SEPIA.

Hæreticus conuiciator.

Æl. l. 1. de Anim. cap. 3. CVM ſe à peritis piſcatoribus captari cognoſcit Sepia, ſuum atramentum, ἀπόσφαγμα, emittit, que circumfuſa, ab oculis piſcantium remouetur, eorumque peſtringit oculos: piſcatores verò, cùm ſit in eorum oculis, nihil tale vident. Sic Ænea tenebris circumſepto fefellit Achillem Neptunus, vt ait Homerus.

AP. Hæretici poſtquam firmis rationibus vrgentur, venenum calumniarum diffundunt, quo effugiant. Simile eſt quod Plin. habet de Bonaſo. *Tradunt* *lib. 8. c. 15.* *in Paonia feram quæ Bonaſus vocetur, equina iuba, cætera tauro ſimilem, cornibus ita in ſe flexis, vt non ſint vtilia pugnæ: quapropter fuga ſibi auxiliari, reddentem in ea fimum, cuius contactus ſequentes vt ignis aliquis amburat.*

LXXXII

LXXXII. SEPIÆ ATRAMENTVM.

Calumniatorum libri.

SI lucerna infuſo Sepiæ atramento accendatur, aſtantum vultus horribiles, & planè æthiopicos videri facit, quod Anaxilao tribuitur commentum. *Pl. l. 32. c. 10.*

Ap. Sepiæ atramentum eſt calumnia, quæ lucem qua quid purius eſt? inficit, & præclaros alioqui homines tetra ſpecie induit: vnde grauem malorum ſarcinam in ſuum plerumque caput euocat. Num merito calumniatori inclamandum?

Sed miſerere tui, rabido nec perditus ore *Martial. lib. 6.*
Fumantem naſum viui tentaueris vrſi:
Sit placidus licet, & lambat digitoſque, manuſque,
Si dolor, & bilis, ſi iuſta coegerit ira,
Vrſus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras quam poſſis roderr carnem.

LXXXIII. SEPIA AD SAXVM.

SEPIAM aiunt ſæuiente tempeſtate minora ſaxa prehendere, & in ijſdem vtraque promuſcide velut anchora ſtabilitam quieſcere. *Ath. l. 8. p. 323.*

APODOSIS.

Fides eſt ſaxum firmiſſimum, quo fluctuante opinionum ſalo, excipi & teneri oportet: ὑποβάθρα μέντοι καὶ κρηπὶς ἡ πίστις. *Theod. λογ. α. περὶ πίστεως.*

LXXXIV. SIRENES.

Inuidia.

SIRENES aiunt ſæuiente tempeſtate, quam ſuiuiſſimè canere, contra ſereno cœlo & tranquillo mari triſtes obmuteſcere.

APOD. Inuidos aliorum res aduerſæ vehementer oblectant, proſperæ contriſtant & deijciunt. *Preſb.* de bonorum malis gaudent, de profectibus lugent, de inimicitijs gratuitis ardent, deprehendi pectoris ſui malitiam timent, ſemper amari: nunquam certi, Amici diaboli, Inimici etiam ſui, omnibus odioſi, ad gaudenda anxij, ad plangenda læti, vtrobique diſperſi.

De vita Contemplatiua lib. 3.

LXXXV. STELLA.

Veri amoris vis inextinguibilis.

STELLA piſcis qui ab Ariſtotele ἀστὴρ quòd in Stellæ modum præclaro ludentis naturæ artificio ſit efformatus: Brachijs enim quaſi radijs quinque diffuſus expanditur: in radiorum medio os eſt ſine gula: inde alimentum in quinque partes diſtribuitur, vt in echinis internæ partes omnes indiſcretæ ſunt, vt in vrticis. Radiorum particulæ vinculis tenuibus connexæ facilè diſrumpuntur. Aſpectu pulcherrimus eſt, ob exquiſitam partium compagem. Habet autem tam igneum feruorem, vt omnia in mari contacta adurat, omnem cibum ſtatim peragat. Ariſt. li. 5. οὕτω θερμὸς ἐστι τὴν φύσιν ὥσθ' ὅ,τι οὖν λάβῃ παραχρῆμα ἐξαιρούμενον διεφθὸν εἶναι.

AP. *Æternus eſt nulliſque domabilis vndis.*

LXXXVI. THYMALLVS PISCIS CAPTVS A CVLICE.

Cenedoxus.

PISCEM Thymallum Ticinus Italiæ fluuius procreat, qui ad cubiti magnitudinem accedit. eius capti odor non indignam admirationem habet, non enim vt cæteri piſces, piſculentum quendam mittit odorem, imò verò exiſtimes te eius gentilem herbam recentem ex terra lecta manibus tenere, tanta

Ælian. lib. 14. cap. 22.

ſanè

ınè odoris ſuauitate fragrat, vt qui eum ipſum non idet, Thyrmum ſe geſtare putet. atque is cùm talis it, à culice vili beſtiola, cuius eſca imprimis delecta-ur, capi ſolet.

Ap. Tales quidem ſunt præſtanti ſingularium or-amentorum flore viri, qui cùm retia declinent ma-orum cupiditatum, vanæ gloriolæ aura & rumuſcu-is capiuntur. Num Thymallus tam vili beſtia captus ure inclamaret,

Te naturæ dedecus,
Quod ferre certe cogor, bis videor mori.

LXXXVII. TESTVDO MARINA.

Proſperitas periculoſa.

TESTVDINES tantæ magnitudinis Indicum mare emittit; vt ſingularum ſuperficies habitabi-es caſas integant. capiuntur quidem multis modis, ed maximè euectæ in ſumma pelagi, antemeridiano empore blandito, eminente toto dorſo per tranquil-la fluitantes. Quę voluptas liberè ſpirandi in tantum allit oblitas ſui, vt ſolis vapore ſiccato cortice, non queant mergi, inuitæque fluitent, opportunæ venan-tium prædæ. *Pl. 9. c. 10*

APODOSIS.

Proſperæ fortunæ flatu ſæpe deliniti homines ſui obliuiſcuntur, & in acerbiſſima mala incidunt. fortu-na quos nimium fouet, ſtultos facit. Syrus.

O funeſtus multis populi
Dirusque fauor, qui cum flatu
Vela ſecundo ratis impleuit,
Vexitque procul, languidus idem
Deſerit alto, ſæuoque mari. *Senec. in Octauia.*

LXXXVIII.

LXXXVIII. THEVDITES.

Milites ignaui.

Plut in Apoph. reg.

TOὺς Ἐρετριεῖς ἐπισκώπτων ἔλεγεν, ὥσπερ θευδίτας μάχαιραν μὲν ἔχειν, καρδίαν δὲ μὴ ἔχειν. Eretrienſes ſubſannans Themiſtocles, dicebat, Theuditum more gladium quidem habere, cor autem non habere.

AP. In ignauos, & imbelles, qui arma quidem, & præſidia habent quibus ſe aduerſus hoſtes tueantur, ſed animi imbecillitate, ijſdem vti non poſſunt.

Sine animus nil arma.

Vel vt habet Accius in Epigonis,

Sine animo eſt debilis.

LXXXIX. TROCTA ΤΡΩΚΤΗΣ.

Calliditas.

Æli. lib. 1. cap. 5.

PISCIS Trocta, cuius naturam, nomen & os declarant, dentes habet frequentes & continentes, quibus quicquid inciderit perfringere poteſt, hamo captus ſolus ex piſcibus non ſe ab hamo retrahit, ſed impellit ſeſe in ferrum, chordam conſumere cupiens. Piſcatores contra machinantur magnas anſas: ille verò quoniam quodammodo valet ſaltu, anſas ſæpè tranſilit, ac linea qua agitur conciſa, ad domicilia reuertitur.

APODOSIS.

Callidus callidum captans, ſæpè hamum perdit: ſolent enim quod ait prouerbium,

Ἀλωπεκίζειν πρὸς ἑτέραν ἀλώπεκα.

Contra vulpem vulpinari.

XC.

XC. VRANOSCOPVS.

Vigil prudentia.

VRANOSCOPVS piſcis præter omnium animantium naturam, vnum oculum in ſummo capitis vertice habet, quo intendens, ſemper inſidias vitat reliquorum piſcium. *Iſi.c.6. l.12.*

APODOSIS

Prudentis typus eſt Vranoſcopus, qui ſemper erecto in cœlum oculo Deum contemplatur, & occurſantes in hoc vitæ pelago caſus vigili circumſpectione declinat. Opus, ſi quando alias, hoc lumine.

—πλείη μὲν γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.

Heſiod. ἐργ. Porro Vranoſcopus, idem eſt, qui ab Athenæo ἁγνὸς & καλλιώνυμος appellatur, lib. 8. piſcis pedali magnitudine, ſine ſquamis, capite magno, oſſeo, aſpero, Ranæ piſcatricis capiti haud abſimili.

Dd PA-

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER NONVS.

SERPENTES ET INSECTA.

I. Serpens.

Amor ſobolis.

MVltis quidem in animalibus cernitur inſignis erga ſuos fœtus φιλοστοργία: ſed nihil admirabilius eſt ſerpente, per ferrum & flammas ad teneram ſobolem liberandam traijciente. Narrat quippe Funccius ſe Loſtorfij vidiſſe, cum non fœtus quidem, ſed ouum tantum vnius ſerpentis in fornacem proiectum eſſet, matrem ipſam cum feſtinatione acceſſiſſe ſibilantem, odore nimirum percepto, & fornacem ingreſſam eſſe, licet aſtantibus quibuſdam viris à quibus partim baculis occiſa eſt, partim igne læſa.

Ap. Ingens eſt vis φιλοστοργίας:

Sta. Theb. 9. *Sic lea quam ſæuo fœtam preſſere cubili*
Venantes Numidæ, natos erecta ſuperſtat,
Mente ſub incerta, toruum ac miſerabile frendens,
Illa quidem turbare globos, & frangere morſu
Tela queat, ſed prolis amor crudelia vincit
Pectora, & in media catulos circumſpicit ira.

II. SER-

II. SERPENTES MESOPOTAMIÆ.

Exterorum odium.

IN Meſopotamia Syriæ regione, & in Iſtronte exigui quidam ſerpentes naſcuntur, qui indigenas non mordeant, at in externos magnopere ſæuiant. *Ariſt. de admirād. c. 145.*

Ap. Veteratores plerique quod populares ſuos, vt ſatis callidos decipere non poſſint, in externos omnia tela emittunt, & ſi quando in eorum manus incidunt, crudeliter diuexant: quod maximè faciunt togati illi vulturij iuriſperitorum, & omnis prudentiæ inimici, quos Ammianus tam diſertè deſcribit. Cauenda lex eſt ξενίας; quæ violatur, cum exteri, pauperes, & ab omni patrocinio deſtituti, à callidis & nefarijs opprimuntur. Atlas propter morum erga hoſpites inconditam aſperitatem diſetrè fingitur à Poëtis verſus in montem.

Quantus erat mons factus Atlas: nam barba comæq;
In ſyluas abeunt, iuga ſunt humerique manuſq;,
Quod caput ante fuit ſummo eſt in monte cacumen,
Oſſa lapis fiunt. *Ou. 4. Met.*

III. SERPENTES VOLATILES.

Dæmones.

IN India quibuſdam in locis ſerpentes ſunt binorum cubitorum, membrancis alis, vt veſpertiliones, per noctem volant, & lotij aut ſudoris ſtillas demittunt, quæ non cauentium corpora ſoluunt in putredinem. *Strab. l. 15*

Apodosis.

Dæmones hominibus inſidiantes hac pictura non malè adumbrantur, qui miſeris inſultant, atque illudunt. Spargunt enim in terris fœdiſſimum voluptatum cœnum, quo ſi animi fuerint impliciti,

humi repunt cœleſtium bonorum obliti: At vero qui fortiter hanc malorum illecebram contemnunt, feliciſſimum vitæ curſum tenent, & ad beatorum domicilium liberiori penna contendunt. Hoc præclarè deſcribit Prudentius.

Haud ſecus ac ſi olim per ſudum lactea fortè
Lapſa columbarum nubes deſcendat in aruum
In Hamart. aduerſus Marcion. 870.
Ruris frugiferi, laqueos vbi callidus auceps
Prætendit, lentoq́; inleuit vimina viſco,
Sparſit & inſidias ſiliquis, vel farre doloſo,
Inliciunt altas fallentia grana, gulamq́;
Innectunt auidam tortæ retinacula ſetæ;
Mollis vel implicitas gluten circumligat alas.
Aſt alias quas nullus amor prolectat edendi,
Greſſibus innocuis ſterili ſpatiantur in herba,
Suſpectamq́; cauent oculos conuertere ad eſcam.
Mox vbi iam cœlo reuolandum, Pars petit æthram
Libera ſideream, plaudens ſuper aëra pennis.
Pars captiua iacet laceris & ſaucia plumis
Pugnat humi, & volucres nequicquam ſuſpicit auras.
Sic animas cœli de fontibus vnicolores
Infudit natura ſolo: ſed ſuauibus iſtis
Deuinctæ inlecebris retinentur & æthera paucæ
Conſcendunt reduces, multas viſcoſus ineſcat
Paſtus, & ad ſuperas procurrere non ſinit auras.

IV. SERPENS VETVSTATEM EXVENS IN RIMA.

Humilitas vitæ.

SICVT impoſſibile eſt vt ſerpens vetuſtatem exuat niſi anguſtam rimam ingrediatur: ita nos quoque anticipationes veteres, & vetuſtatem animæ, veteriſque hominis, niſi per anguſtam & arctam ignominiæ tranſeamus viam. Quando parſimoniam diſcit qui epularibus cœnis & largis dapibus aſſue

aſſueuit? & qui precioſa veſte conſpicuus in auro, atque purpura fulſit, ad plebeium ſe ac ſimplicem cultum quando deponit? faſcibus ille oblectatus, & honoribus, priuatus & inglorius eſſe non poteſt. Hic ſtipatus clientium cuneis, frequentiori comitatu officioſi agminis honeſtatus pœnam putat cũ ſolus eſt. Tenacibus ſemper illecebris aſſuetum neceſſe eſt vt vinolentia inuitet, inflet ſuperbia, iracundia inflammet, rapacitas inquietet, crudelitas ſtimulet, ambitio delectet, libido præcipitet. Quod igitur remedium, niſi veteres exuuiæ in anguſta rima deponantur? *Cyprian. ad Donat.*

V. ANIMALCVLA PHOEDONIS.

Conuerſationis vis.

MINVTA quædam, vt ait Phœdon, Animalia cum mordent non ſentiuntur, adeò tenuis illis & fallens in periculum vis eſt, tumor indicat morſum, & in ipſo tumore nullum vulnus apparet.

AP. *Ex ipſo Senec. ep.* 94.

Idem tibi in conuerſatione virorum ſapientium eueniet, non deprehendes quemadmodum aut quantò tibi proſit, profuiſſe deprehendes. Idem & aptius e improborum conſuetudine dici poteſt,

Quis non è timidis ægri contagia vitat
Vicinum metuens ne trahat inde malum?

VI. APES VNGVENTIS INFESTÆ.

Caſtitas à fuco & pigmentis aliena.

APES odêre fœdos odores, proculque fugiunt, ſed & infectos: itaque vnguenta redolentes inſtant, ipſæ plurimorum animalium iniurijs infeſtæ. *Plin. lib. 15. cap. 18.*

AP. Apes ſtudioſos caſtimoniæ ſignificant, qui

D. Gregor. Naz. qui non modo tetrum libidinis odorem, ſed ipſa p gmenta, & fucum, quibus aliquando parentatur V neri, odere.

Οὐδὲ μύρων μαλακή με διύδρομε ἐπῆλθεν ἀϋτμή.

Neque vnguentorum mollis & effœminatus me perf dit odor. Procul à ſolida virtute διακπνισμοὶ ἐπηλυδ ὠδεις. vt loquitur Clemens Alexandrinus, quos e iam Tertullianus tantopere inſectatur in mulieribu libro de cultu fœminarum. Ἀφυΐας σημεῖον τὸ ἐνδιατ βεῖν τοῖς περὶ τὸ σῶμα. *Degeneris ſignum eſt inſiſtere ijs q corporis ſunt.*

VII. APVM DIREPTIO PER FVMVM.

Vana gloria ſpoliat virtutes.

Plin. l. 11. cap. 15. CVM exiguntur mella, fumo abiguntur apes.

Virgil. Æne. 12.

Incluſas vt cum latebroſo in pumice paſtor
Veſtigauit apes fumoq; impleuit amaro,
Illæ intus trepidæ rerum per cerea caſtra
Diſcurrunt, magniſque acuunt clamoribus iras.
Voluitur ater odor tectis: tum murmure cæco
Intus ſaxa ſonant, vacuas it fumus ad auras.

AP. Raptores ſæpè aut fumo vitam noſtram in ciunt, aut moleſtiam pariunt, quo prædentur fa lius. Poteſt & fumus cum vana gloria rectè comp rari, qua offuſa dæmon liquentia bonorum operu mella diripit *in aſceticis.* φύγωμεν οὖν κενοδοξίαν, τὸν γλυκὸν σ λευτὴν πνευματικοῦ πλούτου. Baſilius. Odium vero quo pes fumum proſequuntur ſignificat, eos qui D mellificant, nihil æque offendere quam humanaru laudum fumus lædit. Κόμπος καὶ τῦφος καὶ δ κενὴ οὐ συνίστα τῇ ἄνω λαμπρότητι. Iſidorus Peluſ. *Ep. 167.* *Po pa & faſtus, & inanis gloria, cum cœleſti luce non b congruunt.*

V

VIII. MEL HEPTACOMETARVM.

Voluptas fallax.

HEPTACOMETÆ ſiue ſeptempagani mel legunt ex ſummis arborum ramis, quod homines adigit ad inſaniam. huius cum crateras Pompeianis militibus propinaſſent, à ſenſu alienatas tres eorumdem cohortes conciderunt. *Strab. l. 11. p. 357.*

AP. Voluptas mellis illecebra aucupatur, quos ferro deinde laniat.

Impia ſub dulci melle venena latent.

Itaque reſpondendum eſt Voluptati ad ſua lenocinia ſtimulanti, quod Aſinus apud Phædrum hero iubenti ſibi reliquias hordei dari, quas porcellus repente mactatus conficere non potuerat.

Tuum libenter prorſus appeterem cibum,
Niſi qui nutritus illo eſt iugulatus foret. *Phædrus l. 5. 85.*

Videtur planè voluptas ſimilis illi Gelopum Fonticulo, cuius meminit Ariſtoteles in admirandis. Habet aquas mirè pellucidas, & puris fontibus concolores. Verum vbi animal quoduis ex illis guſtauerit, continuo moritur. *Fonticulus Gelopum.*

IX. MEL HIRCANIÆ.

Bona humana ſeu voluptates humanæ.

IN Hircania frequens arbor faciem quercus habet, cuius folia multo melle tinguntur, ſed niſi ſolis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore ſuccus extinguitur. *Quint. Curt. l. 6.*

AP. Nos in hac vita humanarum quærimus ſolatia miſeriarum, bona fragilia, quæ primum mellea videntur, ita fictæ dulcedinis inſana tenemur cupiditate. Sed vix cœleſtis gratiæ radius illuxit, cum iſta ſorbentur, & in fumos euaneſcunt, quæ magnam in

ſe ſpeciem, magnam continere videbantur ſuauitatem.

IX. ARANEÆ.

Prudentia.

Plin. l. 11. cap. 29.

ARANEÆ incremento animum futuro telas ſuas altius tollunt.

AP. Hac tabula ſignificatur prouidentia contra aduerſa, quæ ſi inſtar fluuiorum aduerſus nos creſcant, opera noſtra ſupra rerum humanarum procellas & turbines ad cœlum erigenda, & in Deo vbi perpetuum ſerenum eſt, collocanda.

In ſolo mens tuta Deo.

XI. ARANEÆ APVLÆ REMEDIVM MVSICA.

Philoſophia vitijs medetur.

Pet. Hiſp. Alex. in die. genialibus.

ARANEÆ Apulæ morſus peſtifer ſanatur muſica, læſus enim cum iam audit Muſicæ ſonitum, ſe dat in choream, qua tamdiu exercendus eſt, vt delaſſetur, & veneni vis diſſipetur.

AP. Araneæ morſus peſtiferi ſunt affectus & per motiones mentis, in animæ perniciem incitati, qui blanda ſapientis viri oratione quaſi harmonia cœleſti deferueſcunt, & ad æquitatem reuocantur. Hoc præſtat Philoſophia, non verboſa illa quidem, ſed πρακτική. qua qui ſunt præditi, *Veri ſunt mundi ciues, cæteri autem*, quod aiebat Epictetus, *peregrini*. καθάπερ οἱ εἰς ξένην πόλιν ἐλθόντες. Eſt autem Philoſophia nobile illud Nepenthes, obliuionem malorum afferens.

Nepenthes.

Lapis πανσίλυπος.

ἄχολόν τε κακῶν ἐπίληθον ἁπάντων. Ab Helena vtique omnibus mortalibus propinandum (inquit Plinus) In eodem genere eſt lapis πανσίλυπος, qui repe-

repertus mœrorem diſcutit: ὃν ἐὰν εὕρῃ τις πενθῶν, παύεται παραχρῆμα τῆς κατισχούσης αὐτὸν συμφορᾶς. *Iaſ. Byzan. in Tragicis, & Plut. in Sermone.*

XII. ACANEÆ THEBANORVM.

Vates & ſcriptores infauſti

THEBIS araneę, quæ circa legiferæ Cereris valuas telas olim, & eas apprime candidas texuerant, adorientibus iam fines Macedonibus, nigro omnia opere compleuerunt. *Pauſan. in Bœot. p. 287.*

AP. Symbolum infelicitatis eſt nigra tela: vnde nigra vitæ & fati ſtamina dicuntur a Poëtis in re infauſta, quia τὸ μέλαν, inquit Pythagoras, τοῦ κακοῦ δαίμονος. Contra aurea vel purpurea Parcarum fila dicuntur, ad ſignificationem immenſæ felicitatis. Alluſit Martial. *l. 6. de filio Domitiani.*

Ipſa tibi niueo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Iulia nebit ouem.

XIII. ARANEARVM VENATOR.

Vanitatum ſectator.

IOCABATVR Heliogabalus ita cum ſeruis, vt eos iuberet millena pondo ſibi aranearum deferre propoſito præmio, collegiſſeque dicitur decem millia pondo aranearum, dicens & hinc intelligendum quam magna eſſet Roma. *Æl. Lāp. in Heliogab.*

AP. Quid aliud quam araneas conſectantur qui res opeſque humanas aranearum telis ſubnixas tam auidè colligunt, vt ſe ad vnum natos putent? At is quo gloriantur,

Murus aranea fiet. *Paulinus.*

Num ſtolida res eſt in nauigatione, vbi in portum eſt ventum, ſi exeas aquatum, cochleas interim aut bulbulos colligas, in quibus dum totus ſis, gubernatorem, & nauim, & curſum inſtitutum relinquas? At tales ſunt res humanæ, κοχλίδια καὶ βολβάρια, vt

ſapiens Epictetus loquitur, quæ multi dum legunt auidius, æternæ felicitatis ad quam vocati ſunt obliuiſcuntur.

XIV. ARANEVS.

Labor.

TExtrinam & lanificia deam nomine Erganem inueniſſe fama hominum celebratum eſt. Araneus verò ad textrinum opus ſua ſponte naturaque natus eſt. non enim textili artificio ſtudet, neque aliunde filum aſſumit, ſed ex ſuo ventre ſtamina deducit, & *Ælianus.* irretiendis leuiſſimis volucribus venabula contexit, atque in retis ſpeciem diffundit. Porro eodem, quem ad texendum de ventre ſuo detrahit ſucco; ventrem ſuum ſtudioſiſſime alit. Mulieres ſanè (quæ maximè ad nendi artificium digitorum argutijs valent, filumque elaboratiſſimum conficere præclare ſciunt, non cum eo ſubtilitate operis ſunt conferendæ. huius nimirum filum tenuitate pilum vincit.

APODOSIS.

Epichar. apud Stob. ſer. 2. Vis tibi rem comparare? tui ſudoris impenſis opus eſt, τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τ᾽ ἀγαθὰ θεοί. De Aranche autem texente præclarè Ouidius.

l. 5 Metam.

Siue rudem primos lanam glomerabat in orbes,
Seu digitis ſubigebat opus, repetitaque longo
Vellera mollibat nebulas æquantia tractu.

D. Auguſtinus Araneum putat eſſe Symbolum vanitatis huius vitæ, ſupra *Pſalm.* 89. Aranea huc illuc diſcurrit, & texit tota die: & labor quidem grandis eſt, ſed effectus nullus: ſic & vita hominum huc illucque diſcurrit: Poſſeſſiones quærimus, diuitias appetimus, procreamus filios, in regna ſuſtollimur, & omnia facimus, & non intelligimus quod Araneæ telam teximus.

XV. ARVNDO RANARVM ÆGYPTIARVM HYDRO SVPERIOR.

Crux.

PECVLIARI quadam ſapientia præditum eſt ranarum Ægyptiarum genus, & reliquis maximè præcellit. Si enim in Hydrum Nili alumnum incidat rana, ſubito demordet fruſtum arundinis, & id obliquum gerens mordicuſque tenens non remittit pro virili parte, ille verò ranam cum ipſa arũdine deglutire non poteſt, non enim tantam amplitudinem habet, quantum arundo extenditur. Atque ita ranæ prudentia vincunt Hydrorum robur. Ælian. *Var. Hiſt. l. 1. cap. 3.*

AP. Nili inſtar mundus eſt: Hydrus Dæmonis: ranæ Ægyptiæ, prudens Chriſtianis. Arundinis crux Chriſti, quam ſi quis fortiter apprehenderit, nunquã in inferni Alaſtoris poteſtatem deueniet. *Paulinus ad Cytherium.*

Hoc fonte ſignum Chriſtianus emicat,
Quo mors ſubacta corruit.

XVI. ASPIS ÆGYPTIA.

Hoſpitalitas non violanda.

ASPIS ab Ægyptio patria ſuperſtitione familiariter enutrita, ad ipſam hoſpitis menſam aſſiduè ventitabat: quæ cum catulos enixa eſſet, vnus hoſpitis filium enecat, regreſſa parens intellecto facinore filium ipſa ſuum morte multauit, & ſibi voluntarium exilium indixit. *Plutarch.*

AP. Hoſpitalitatis iura diligenter ſeruanda, quibus antiqui Iouem ξένιον præſidere voluerunt, Latini hoſpitalem appellant. *Iouis illius quidem hoſpitalis numen nunquam celare potuiſſet.* Et hunc fallere ingens cenſebatur contra humanæ ſocietatis iura piaculum. Quamobrem erat quoque apud Athenienſes poſita lex ὠξενίας, qua iubebatur, quoſuis hoſpites *Tullius.*

Græ-

Græcos,maximè verò Theſſalos humaniſſimè excipi,quod ipſi Theſeo & Pirithoo hoſpitibus agrum aſſignaſſent.

XVII. ASPIDES ÆGYPTIÆ.

Regum ſanctitas.

ASPIDES in diadematibus pictas Ægyptiorum reges gerũt:ex eius beſtiæ forma regni firmitatẽ adumbratè ſignificantes.inuictum enim huius ſerpentis venenum eſt,& nemo vnquam ab eius morſu euaſiſſe dicitur. Earum quædam ad quinque cubitorum longitudinem accedunt,nonnullæ rutilo, nonnullæ nigro, cinereoque colore perſpiciuntur. Amplius quatuor horas quos momorderunt,viuere non queunt:eos ſtrangulatio,conuulſio, & ſingultus conſequitur.

Ælian. lib.6.c.38

AP.Ælianus igitur ad ſtabilitatem imperij refert, Diodorus Siculus hac Icone regum inuiolabilem ſanctitatem ſignificari ait, quos qui tetigerit, illico exilientes in ſe aſpides,hoc eſt diuinam Nemeſim experietur. D. Ignatius qui Chriſti contemporaneus fuiſſe creditur; τιμᾶν χρὴ τὸν βασιλέα· οὔτε γάρ τις κρείττον ἢ θεοῦ μᾶλλον προπλησιέστερος ἐν πᾶσι τίς οὔτι. Oportet honorare regem,nullus enim præſtantior, aut Deo propior in hac rerum vniuerſitate.

Lib. 3.

In epiſt. ad Smyrnæos.

XVIII. BASILISCVS ÆGYPTIVS.

Clementia Dei & ira.

BASILISCVS apud Ægyptios ex auro dedicabatur,capite accipitrino, oculis ex artificio confectis vt claudi & aperiri poſſent : hunc ſimul atque oculis adapertis proferebant, vniuerſa Ægyptus lætitia atque hilaritate perfundebatur, iocis conuiuijſque ſoluta:quod ſi clauſis oculis efferretur, ibi tum omnia mœrore luctuque confundi, auerſos & ira-

tos

tos Deos exiſtimari, abdere ſe omnes in tenebras, miſerabilique deploratione deorum iracundiam mitigare. hæc ex Epie qui citatur ab Euſebio mutuatur Pierius, qui ſuo more locos non citat. adde quod Epies Baſiliſci non meminit, ſed in genere ſerpentis. *Lib 1. de præparatione Euangelicâ cap. 7.*

Ap. Miſericordes Dei oculi mortales interna animi lætitia exhilarant, auerſi, tenebris & luctu funeſtant.

Viget quodcumque videt.

XIX. BASILISCVS AD SPECVLVM MORIENS.

Inuidus ſeu calumniator ſuis telis oppreſſus.

BASILISCVS, vt eſt apud Solinum, & Ælianum, & qui eos compilauit, Maiolium, ad funera terrarum natus, ſerpens prorſus exitialis, ſolo aſpectu auras inficit, plantas vrit, necat animalia, ſaxa ipſa diſſoluit. Quod ſi ſe intueatur in ſpeculo, repercuſſo in ſe halitu, proprijs telis enecatur.

Ap. Symbolum eſt inuidi, & calumniatoris, qui cum maledicta in puram animam eiaculatur, ſuis ipſe ſagittis conficitur, ſic in eam materiam luſit aliquis egregiæ indolis Poëta:

Acer in aduerſo dum figit lumina vitro
Niliacæ ſerpens peſtis acerba plagæ,
Obſcurat glaciale decus lethalibus auris:
In caput authoris ſed redit omne ſcelus.
Namque repercuſſo in corpus ſpiramine, vitam
Quam dederat (mirum) ſpiritus ipſe rapit.
Sic cum peſtifera torques conuicia lingua
In puros, proprio te iugulas gladio.

XX. BESTIOLA GONTRANI REGIS.

Grates & parua rependunt.

GONTRANVS Rex Burgundiæ inter venandum defeſſus ad placidi cuiuſdam riuuli molles ſuſurros

ios conſederat : quo in ſoporem ſoluto eius qui propè aſtabat armiger animaduertit ex Regis ore emergentem beſtiolam, quæ ſenſim ad riuum progrediens traijcere ſeſe vehementer cupere oſtendebat. Armiger illi nudum enſem inſtar pontis ferrei quo traijceret ſubſternit. Mox cum ad vlteriorem ripam perueniſſet, ſe in ſpecus foramen abdidit, è quo ſtatim rediens iturum in os regis vnde digreſſa erat viſa eſt remeare. Quæ verò vigilans eques viderat, eadem regi in ſomnis contigerunt, exiſtimabat quippe ſe per pontem ferreum ad radices montis veniſſe, vbi magna vis auri eſſet recondita. Quamobrem in eo loco cum fodi iuſſiſſet, ingentem theſaurum reperit, quem in pios vſus erogauit.

Ex Annalibus Francis.

APODOSIS.

Ferrum ſibi ſtratum ingenti auro penſabat beſtiola.

χάρις βαιοῖσιν ὀπηδεῖ.

XXI. BVPRESTIS. ΒΟΥΠΡΗΣΤΙΣ.

Superbia.

BVPRESTIS beſtiola eſt, quam ſi bos ſemel deuorauerit in immodicum tumorem molis, ardens excreſcit & rumpitur, πίμπρηται καὶ ἐκ τοῦ ὄγκου ἀπόλλυται. Ælian. magnum Etymologicum, in voce Βούπρηστις, λάχανον eſſe dicit, Βούπρηστις λαχάνου ἀγρίου γένος λέγεται, διὰ τὸ τοὺς γευσαμένους αὐτῆς μεγάλως πιμπρᾶσθαι.

Lib. 6. de Animal. cap. 35.

AP. Bouis inſtar eſt, laborioſus ſubditus: Bupreſtis beſtiola, ſuperbia, delicatum vitium & minus apparens, quam ipſum eſt: Tumor, elatio: diſruptio, interitus. Fulgentius epiſt. 3. ad Probam de virginitate, cap. 17. Cum fuco iuſtitiæ iniquitas tegitur, illa ſuperbiæ peſtilentia venenoſius ſerpit, illa periculoſius irrepit.

XXII.

XXII. CICADA EVNOMII.

Fortuna artem iuuat.

EVNOMIVS Locrius de cantu gloriabatur, & mulcebat ſanè, delectabatque auditorem. Accidit autem vt chordarum eius vna inter canendum fracta, cicada mox citharę iugo inſidens ruptæ ſonum expleret. Certauit hic Eunomius cum Regino Delphis, & auxiliario cicadæ cantu vicit. τέττιγος ᾠδῇ κρατεῖ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ. Phot. ſumpſit ex Conone. Meminit quoque Clemens Alexandrinus admodum ornatè ῥήγνυται δὲ χορδὴ τῷ Λοκρῷ· ἐφίπταται ὁ τέττιξ τῷ ζυγῷ, ἐτερέτιζεν ὡς ἐπὶ κλάδῳ τῷ ὀργάνῳ. *In epiſt. ad Ioannem Patricium.*

AP. Parabola non abſurdè dicetur in eum qui inchoatum opus à ſummis viris necdum perfectum explet feliciter, tanquam Cicada citharæ fidibus aſſonans: vel in maximè fortunatos, quibus inopinata, & inaudita felicitas accidit. Poteſt & dici de eo, qui in aliquo opere ſuſcepto languet, & hæret, ſed ſi blanda alicuius voce incitetur, animos reſumit, & vincit. *In protreptico ad gentes.* Meminit Strab. vbi ſtatuam dicit Eunomio erectam, æmulum quoque Eunomij Ariſtonem memorat. *Lib. 6. p. 140.* Commodè illud Martialis de hac cithara dicetur:

Si non erraſſet fecerat illa minus.

XXIII. CICADÆ RHEGINÆ ET LOCRÆ.

Indocti elingues.

RHEGINI, & Locri pacem inter ſe habent, atque vtriſque ad alterorum agros accedere, & agricolationem exercere liberum eſt. Cicadæ tamen cum ijs non ſentiunt: nam Locrenſes in Rhegino agro ſilent: Rheginæ viciſſim Locris mutæ ſunt. huius ſilentij nec ipſe cauſam, nec quiſquam alius, niſi ad diſſerendum ſit temerè audax, intelligit: ſola na-

tura nouit. fluuij igitur, etſi inter Rheginos, & Locros medij ripæ nō iugeris ſpatio diſtant, tamen neutræ tranſuolant Cicadæ. In Cephalenia fluuius eſt; qui inter Cicadarum ſterilitatem & copiam, medius interfluit. *Ælian. lib. 5. de Animal. cap. 9.* hoc idem Pauſanias *in Eliacis lib. poſteriore.* & Strab. *lib. 6.* Cauſam affert, quod hæ ſunt in loco vmbroſo, itaque roris plenæ non diſtendūt membranas: alteræ:, quia apricantur, membranas habent ſiccas, & corneas, quæ facilè reſonent.

Ap. Imago pulchrè deſignat literatores, qui inter priuatos parietes ſunt garruli, ſed cum in Solem & puluerem venerint, repentè quaſi ſiderati conticeſcunt: vel etiam in milites, qui ad lucentem caminum inter pocula thraſonum minas eructant; ijdem tum in aciem venerint, muliercula quaque ſunt languidiores.

Nonn. Dionyſ. lib. 14. Νόσφι μόθοιο, λέοντες, ἐνὶ πτολέμοισι λαγωοί.

XXIV. CVLEX.

Dialecticus.

Origenes ſuper Exodum Homil. 4. DIALECTICOS per culices ſignificari putat Adamantius hic in aëre volitans ſenſum penè fugit oculorum. At corpus cum inſederit, tenui quidem ſed acuto ſtimulo terebrat.

Ap. Illi minutis & ſubtilibus verborum ſtimulis animos terebrant, & tanta calliditate circumueniunt, vt deceptus nec videat, nec intelligat vnde decipiatur. Hoc indicare voluit Martianus Capella, vbi *Lib. 4.* ingenioſo artificio Dialecticam deſcribit his verbis. Quæ igitur introgreſſa eſt Delio conuocante pallidior paululum fœmina, ſed acri admodum viſu, & vibrantibus continuā mobilitate luminibus, cui crines tortuoſi, decentique inflexione criſpati, & nexiles videbantur. Qui tamen deducti per quoſdam conſequentes gradus, ita formam totius capitis circula-

culabãt, vt nihil deeſſe cerneres, nihil ſuperfluum detineres. Cui quidem pallium Athenarumque veſtitus, ſed geſtamen in manibus fuerat inopinum ac prorſus gymnaſijs omnibus inexpertum. In læua quippe ſerpens gyris immanibus inuolutus: in dextra formulæ quædam, florentibus diſcolora venuſtate cæteris ſolerter effigiatæ, latentis hami nexu interitus tenebatur. ſed quoniam eius læua ſub pallio occulebat inſidias viperinas, cunctis dextra præbebatur. Denique ex illis formulis ſi quis aliquam percepiſſet, mox apprehenſus hamo ad latentis anguis viroſos circulos trahebatur.

XXV. CVLICES LEONEM.

Periculum ab infimis.

CVLICES in India ſub ortum caniculæ tam infeſto agmine oriuntur, vt Leones partim ſtridore, partim aculeis finibus exterminent. *Agathar. apud* Phot. *lib.* 16. *hæc fuſè. Amm. lib.* 18. *c.* 10.

AP. Nihil tam magnum, cui non periculum ſit ab infimo: infima quoque ſenſim ad magnas vires excreſcunt:

Sic ille magni paruus armenti comes,
Primiſq; nondum cornibus findens cutem,
Ceruice ſubito celſus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat. *Seneca in Troade.*
Quæ tenera cæſo virga de trunco ſletit,
Par ipſa matri tempore exiguo ſubit,
Vmbraſque terris reddit, & cœlo nemus.
Sic male relictus igne de magno cinis
Vires reſumit.

XXVI. DIPSAS,

ΔΙΨΑΣ.

Auaritia.

DIPSAS ſerpens pernicioſiſſimus, cuius venenum

Ælian.li. 6.de Ani. mal.c. 51.

ſitim excitat ardentiſſimam, quæ nulla potione reſtinguitur, ſed in horas exardeſcit. Lucianus ſerpentem eſſe ait non admodum magnum, viperæ ſimilem, violento ictu, veneno craſſo, dolores illicò inducentem intolerabiles. Ardores enim immittit inextinguibiles, & putredines, & totum corpus adurit incendio, & qui ab illa icti fuerint, clamant non ſecus atque illi qui in ignem conjecti ſunt. Quod autem illos vehementiſſimè omnium affligit, & torquet illud eſt, cruciatus ſerpenti reſpondens cognomine. Eius enim morſum mox ſequitur bibendi inexplebilis auiditas, & quod maximè admirandum eſt, quantò plus biberint, tantò magis potum expetunt: ac ſubinde magis atque magis potando creſcit bibendi deſiderium: Neque illorum ſitim extinxeris, & ſi totum Nilum, aut Danubium epotandum præſtiteris, verum irrigando morbum incendis, quemadmodum ſi quis oleo ignem conetur extinguere.

Lucianus de Dipſadibus. & Lucian. lib. 9.

AP. Dipſas eſt auaritia, quæ inexplebili pecuniarum ſiti miſeros mortales incendit. *Nunquam ſatiari nouit cupiditas; ſemper enim Auarus eget, quantoque magis acquirit, tanto plus quærit.*

Iſid. lib 2. de ſummo bono.

XXVII. DIPSAS.

Hæreticus ſeductor.

Epiphanius hæreſ. 34. contra Marcoſios.

QVI rerum hiſtorias ſcripſerunt, Dipſadem tradunt quendam ſerpentem, talem veneni perniciem inducere. Etenim in locis quibuſdam, vbi fontes ſunt in petris, aut venæ, ſiue riuuli parui aquarum, quę à petris funduntur in receptaculum aliquod, ipſa Dipſas aquam reperiens ac bibens, poſtquam bibit, venenum immittit in prædictas aquarum ſtationes, vt omne animal quod acceſſit & potu ſe ſatiauit, videatur ſibi quidem vtilitatem peperiſſe ex participatione aquæ: ſtatim vero circa aquarum receptaculum

lum ex veneno Dipſadis ſuſcepto cadat,ac moriatur, quin & ſi aliquem percuſſerit eadē Dipſas, affectio doloris ex veneno ipſius vehemētiori vi vſtoria prædito,ad ſitim & appetentiam potus vrget, ſemper ad bibendum ac ingerendum potum irritans. Ac percuſſus putat ſe aliquid vtilitatis accipere ad perniciem,quoties in lethali hoc dolore potum ſumit, verum in ipſo potu expleto ventre, & non amplius ſuſcipiente, poſtea vna cum potu animam emittit : ſic etiam hic per poculum mortem operatur ac propinat ab ipſo ſeductis.

XXVIII. DRACO AVES KATAΣIΓAZEI.

Muſæ ad belli motum conticeſcunt.

LEPIDVS in triumuiratu quodam loco deductus à magiſtratibus in nemoroſum hoſpitium, minaciter cum ijs poſtero die expoſtulauit ſomnum ademptum ſibi volucrum concentu. At illi draconem in longiſſima membrana circumdedere luco:eoque terrore aues tum ſiluiſſe narrantur, & poſtea cognitum eſt,ita poſſe compeſci. *Plin. l.35.c.11.*

APODOSIS.

Omnes vrbanæ res,omnia hæc noſtra præclara ſtudia, & hæc forenſis laus &induſtria,latens in præſidio ac tutela bellicæ virtutis,ſimul atque increpuit ſuſpicio tumultus,artes illico noſtræ conticeſcunt. Cicero pro Muræna.Cadit etiam in improbos qui truculento & minaci vultu terrent probos & doctos , eorumque conſilia & orationem diſcutiunt. Rarus ibi doctorum numerus. etenim Cicadæ eo ſunt ingenio, vt ijs locis non innaſcantur in quibus nullæ ſunt arbores,imò oliuam inter cæteras plantas maximè diligunt:ſic literæ bellorum tumultum odere, in pace & principum munificentia ſuauiſſimè conquieſcunt. *Ariſt. lib. 3. de animal. c. 30.*

XXIX. DRACO CRETENSIS.

Gratus animus.

CRETENSEM puerum Draco, quem is tenerum tener aluerat, in ſolitudine demum à latronibus interceptum audita voce liberat occiſis prædonibus *Phot. Bibl.* Ælian. Illuſtrem de hac materia hiſtoriam vide apud Ælian. *lib.* 10. *cap* 48.

6. de Animal. c. 63.

AP. Multa ſimilia in hiſtorijs ad grati animi commendationem occurrunt. Qui & in ipſis brutis animantibus elucet non obſcurus. Nullum eſt omnino officium in vita referenda gratia magis neceſſarium, ex quo nihil ingrato indignius, qui tam ſancta humanæ ſocietatis iura violat. *Dixeris maledicta cuncta cum hominem ingratum dixeris. Ingrato homine terra peius nihil creat.*

XXX. DRACO NEGANS ELEPHANTVM, ET VICISSIM À MORTVO PEREMPTVS.

Vltus poſt fata.

APVD Indos, ſicut audio, graues inter ſe gerunt inimicitias Draco & Elephantus, quare Dracones haud inſcij imperitique ex arboribus Elephantos ramos decerpere in paſtus ſuos ſolere: in has ipſas arbores primo ſerpunt, poſtea eam ſui corporis partem dimidiam quæ ad caudam pertinet, arborum frondibus circumtegunt; alteram partem anteriorem, funiculi inſtar appenſam dimittunt. Eò cum acceſſit Elephantus ad arboris ſurculos carpendos, Draco in huius ipſius oculos deſiliens effodit, deinde anteriore parte collum eius conſtringens, poſteriore flagellans, inuſitato & nouo, quodam laqueo ſtrangulat. Ælian. meminit quoque Apul. *Florid. lib. 6.* Apud Indos immenſi Dracones cum immanibus Elephantis pa-

Lib. 6. c. 21. de Animal.

tis pa-

tis pari periculo in mutuam perniciem concertant: quippe lubrico volumine indepti reuinciunt, & illis expedire greſſum nequientibus vel omnino abrumpere tenaciſſimorum ſerpentum ſquammeas pedicas, neceſſe ſit vltionem à ruina molis ſuæ, ac retentores ſuos toto corpore oblidere.

AP. Dæmon mentis lumen prius obſcurat, deinde præuaricatores ſuis implicatos laqueis acerbiſſimè trucidat. Cadit etiam in eos qui poſt fata vlciſcuntur.

Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus vltor.

XXX. DRACO A FORMICIS CONSVMPTVS.

Princeps à populo oppreſſus.

HIEROGLYPHICVM iſtud eſt in Tranquillo. Erat, inquit, Tiberio in oblectamentis ſerpens Draco, quem ex conſuetudine manu ſua cibaturus, cùm conſumptum à formicis inueniſſet, monitus eſt, vt vim multitudinis caueret. Formicas autem mortuis anguibus lubenter veſci narrant rerum naturalium auctores: tum Draconem ipſum eſu formicarum & cantharidum veneno diſtendi, atque efferari annotat Euſtatius. At quod viuum ſerpentem multitudo formicarum oppreſſerit hoc prodigio datum eſt. Et oſtentum quidem commodam interpretationem habuit. Nam Draco Deorum & Regum ſymbolum eſt, quod in Hori ſacris characteribus explicauimus: formicæ autem deſignant τὸ λαῶδες πλῆθος. *In Iliadis 22.*

XXXII. DRACONIS COR COMEDENS.

Linguarum variarum interpres.

FERVNT Paracæ vrbis incolæ, eos, qui Draconis cor aut hepar comederunt, etiam belluarum voces, ſenſuſque intelligere, & hoc Iudicis fabulis detur. *Philoſt. lib. 3. c. 3.*

AP. Cor Draconis eſt vigilantia, & pertinax literarum ſtudium: voces peregrinæ & barbaræ, linguæ, quas literati homines magnis ſibi laboribus, & vigilijs comparant. Porro ſimile huic ſymbolo quod habet Kiranides in vanis ſuperſtitioſiſque commentationibus de luſcinia. Cor, inquit, luſciniæ ſi quis ea adhuc palpitante, cum melle glutierit, & aliud cor eiuſdem auis cum lingua portauerit, ſuauis ad loquendum erit, & ſonoræ vocis, & libenter audietur. Tribuunt autem luſciniæ eloquentiam propter cantus ſuauitatem, Draconi linguarum peritiam, quod fortè dæmon ſub Draconis ſpecie varijs apud varias gentes linguis dicitur loquutus. Et primum quidem apud Euam,

Alcimus lib. 2.

Hic male blanditam finxerunt ſibila vocem.
Quis ſtupor, ô mulier, mentem caligine merſit
Cum ſerpente loqui verbum committere bruto,
Non pudet, vt veſtram præſumat bellua linguam?

XXXII. DRACONES BARBATI.

Barba promiſſio arrogans.

Philoſt. in vita Apoll. 3. c. 2.

BARBATI Dracones altius ceruicem attollunt. οἱ δὲ ἐκ πυρσῖται καὶ πριόνωται γίνονται, οὗτοι δὲ καὶ γενειάσκουσι, καὶ τὸν αὐχένα ὑψοῦ αἴρουσι, καὶ τὴν φολίδα στίλβουσιν, δίκην ἀργύρου. Qui verò coloris ignei ſunt, & in dorſo ſquamas eminentes tanquam ſerras habent, ijs etiam Barba adnaſcitur, & alius ceruicem attollunt, & eorum ſquamæ inſtar argenti fulgent.

Pædag. lib. 3.

AP. Barbæ neglectæ promiſſio in pijs & ſanctis viris, incultam corporis formam, animi verò candorem & decus ſignificat, quibus, vt ait Clemens Alexandrinus, πόχρη τὸ ὑγιαίνειν. Contra in Cynicis veteribus procreatrix fuit arrogantiæ, qui in boni ponderis barba (quod ait Arnobius) ſapientiam collocabant, vulgus hominum Brachmanico ſupercilio deſpicientes.

XXXIV. DRACONVM MALA GRAMINA.

Libri pernicioſi.

DRACONES vt hominibus noceant mala gramina paſcuntur, θανατηφόρους ῥίζας ἐσθίουσι. *Æl. c. 4. lib. 6. de Animal.*

Ap. Mala gramina, pernicioſi libri, quos qui euoluunt, in ſuam & cæterorum perniciem armantur φεῦγε δεῖν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς αἰσχρότητος, Iſid. Peluſiota; *Pernicioſam iſtam in auidum dulcedinem literarum, quaſi illos patriæ obliteratores de baccarum ſuauitate Lotophages: vt Sirenarum carmina blandimentorum docentium captus eruta, non literas tantum, ſed omnes rerum temporalium ſpecies dixerim nobis eſſe* Lotophagos *& Sirenas.* *epiſt. 62. ad Thaleleum Monach. Paul. Iouio fratri*

XXXV. DRACONIBVS INDICIS COCCVM AVRATVM RETE.

Hæretici libri.

VENATORES Indi ſerpentibus inſidiantes quorum in capitibus lapilli ſunt pretioſi, & aſpectu iucundi, veſtem purpuream aureis litteris, ſed magicis intertextam ante cubilia extendunt, ſuiſque carminibus prædam ita pelliciunt, vt è latebris egreſſa & coccineo pallio inſidens oculos quamquam pertinacis vigilantiæ ſoluat in ſoporem: tum Indi ſecurim capiti inijciunt, mactant & diripiunt. *Phil. li. 1. in Apol. vita c. 2. vide Iſid. c. 13. l. 6. & Sol. de Dracontiade.*

Ap. Serpens Catholici imago, quem prudentem ſerpentis inſtar Chriſtus voluit: hæretici, venatores: pallium Coccineum, libri elegantes: aurei characteres ſed magici, hæreſes ſpecie aureæ ſed incantationibus magicis plenæ: captura Draconis, deceptio Catholici: direptio lapillorum, fidei ſpoliatio: ſecuris impacta, mors æterna. Origenes. *Quodcumque profeſſi fuerint de ſcripturis & de myſterijs quæ ſunt in eis* *Tra. 29. in Matt.*

ad demonſtrationem, nolite credere quæ dicuntur, veritas enim ſimilis eſt fulguri egredienti ab Oriente & apparenti vſque ad Occidentem, qualis eſt veritas Eccleſiæ Dei: ab ea enim ſola ſonus in omnem terram exiuit, & in fines orbis terræ verba eorum, & velociter currit ſola verè veritas Dei.

XXXVI. DRYNAS CVM HÆRETICO.

DRYNAS profectò ſerpens quidam eſt ita appellatus, qui ſanè ſimilis eſt huic hæreſi. Sicut enim Drynas dicitur eſſe ſerpens, verum iuxta herbas & quercus frequentiſſimè li tabula ſua habet, quapropter etiam Drynas vocatur, & quod quercum arborem amat, & foliorum delapſorum viriditati ac palliditati ipſe in medio ipſorũ ſitus ſeipſum aſſimilat. Non autem vſque adeo ingentem dolorem hoc animal infert, verum ſi ipſe perſeueret, mortem inducit. Ita etiam hic & hæreſis ipſius ſe omnibus numeris aſſimilat, vt qui nomen quidem Chriſti induit, *hæreſ. 67. contra Paulum Samoſatenſem.* Iudæorum verò opinionem elegit. Epiphanius.

Latet anguis in herba.

XXXVII. FORMICA CRESCENS IN ELEPHANTVM.

Concordia.

Vide Pier Hierogl. lib. 1. AD ſignificandam concordiæ vim, ingenioſa admodum figura à nonnullis eſt excogitata, in qua formica ex vnica parte in Elephantum creſcit appoſito caduceo, ex altera Elephantus in Formicam deſinit, aqua & igni pro rebus contrarijs maximè adiectis.

Ap. Concordia paruæ res creſcunt, diſcordia maximæ dilabuntur, Nullum aduerſus inſultantes hoſtium vires telum melius quam mutua animorum

con-

conſenſio, nullum proſperorum maius vinculum, & ornamentum, indicat Ignatij Diaconi apologus.

Ὁμόφρονες νέμοντο τρεῖς ὁμοῦ βόες,
Οὓς οὐδὲ θὴρ ἔβλαπτε πολλάκις λέων.
Ἔχθρᾳ δὲ μίσει καὶ μάχῃ διῤχίσας,
Ἕκαστον ἐξέβρωσε γυμνὸν ὡς ἕνα.
Dum triga concors conſtat inſimul Boum,
Non lædere illam vel ferus valet leo.
Hoſtiliter mox hiſce diſſidentibus,
Facile ſeorſum quemque eorum deuorat.

XXXVIII. FORMICÆ INDORUM AVRIFERÆ.

Auari.

MEGASTHENES ait apud Dardas, quæ magna gens eſt Indorum montanorum, planiciem quandam montanam eſſe ter mille ſtadiorum ambitu, & ſub ea auri fodinas, quas formicæ effodiant vulpibus magnitudine non minores. vicini iumentis auri ramenta clam rapiunt, palam enim non poſſunt prohibentibus formicis, quæ & pugnant, & inſectantur, & ſæpe homines cum iumentis interimunt, vt ergo illas lateant, ferinas carnes per loca plurima diſponunt, itaque ad prædam diſſipatis formicis, auri ramenta ipſi aſportant. *Strab. l. 15 Vide Plin. li. 11. c. 31.*

AP. In auaros, qui pecuuias reconditas ſine vllo vſu auidiſſimè ſeruant, & malo ingenio vtilia alijs denegant, quibus ipſi non vtuntur, quod eſt maximæ dementiæ *Horat. Satyr. 3. li. 2.*

Si quis emat cytharas, emptas comportet in vnum,
Nec ſtudio cytharæ, nec muſæ deditus vlli:
Si ſcalpra, & formas non ſutor, nautica vela
Auerſus mercaturis, delirus, & amens,
Vndique dicatur meritò. quid diſcrepat iſtis,
Qui nummos, aurumque recondit, neſcius vti
Compoſitis?

XXXIX. ICHNEVMON.

Humilitas.

ÆGYPTIARVM pugna ferarum eiuſmodi eſt, aſpidis & Ichnemonis: hic non inconſultè ac temerè in bellum deſcendit, neque illa trepidantius timidiuſque certamen init. Ille tanquam vir omnibus armis ſeptus in luto volutatur, atque agglutinati luti operimento obducitur: ſicque poſtea ſe iuſtis armis tectum arbitratus in certamen venit, ſi lutum deſit, aqua ſe abluens, ſeque in altum, madidumque ſabulum abijciens, ex improuiſis rebus, ac fortuitis, arma ad tuitionem ſui ingeniosè comparat, continuòque cum capitali aduerſario depugnat. ſummas autem nares ſuas teneras, ac valde aſpidis morſui opportunas, ſuæ caudæ flexu ſeptus, tuetur. Quod ſi eas aſpis aſſequi poſſit, hoſtem debellauit: ſin minus, fruſtra dentes contra lutum exercet. Contra autem Ichneumon illi anteuertens: ſi ex inopinato fauces comprehenderit, illam ſtrangulat Quocirca tota victoria cum ſit poſita in anticipatione, victor exiſtit, qui morſibus alterum præuertit.

Æl l. 3. c. 22.

Hoc idem Stra. refert l. 8. p 5 8 n. 80.

AP. Homo dæmonis morſum vitat, ſi vtilitatis ſuæ lutum ſibi ob oculos ponat, idemque ad præliandum quaſi armaturam aſſumat: πλάσμα πηλȣ̃ ἄνθρωπος. *Non acceditur ad altitudinem Dei, niſi per humilitatem: & cui propinquat ſubditus, ab eo recedit elatus.*

S. Proſp.

XLI. MVSCA SEPTENNIS.

Vita breuitas.

Lib. 1.

ARISTOTELES apud Athenæum ſcribit, viſam muſcam, quæ ad annos ſex aut ſeptem vixerit.

APODOSIS.

Hæc quidem diutiſſimè vixiſſe putabatur, ex quo

quo apparet vitam hominum etiamſi ad milleſimum annum extenderetur, ratione æternitatis breuiſſimã fore. Seneca; *Comprehende quantum plurimum procedere homini licet: quantulum eſt ad breuiſſimum tempus editi, cito ceſſuri loco, venienti in pactum proſpicimus hoſpitium, de noſtris ætatibus loquor, quas incredibili celeritate conuolui conſtat. Computa vrbium ſæcula, videbis quam non diu ſteterint, etiam quæ vetuſtate gloriantur. Omnia humana caduca ſunt, & breuia, infiniti temporis nullam partem occupantia.* *In conſol. ad Marciam.*

XLI. MVSCÆ IN CINERE.

Humilitas pœnitentiæ ſalutaris.

MVSCÆ humore exanimatæ ſi cinere condantur, reuiuiſcunt. *Plin lib. 11. c. 36.*

APODOSIS.

Tum demum peſtifero voluptatis veneno exanimati homines reuiuiſcunt, cum ſe cineri & pœnitentiæ totos addixerunt, illud recordati. ὅτι

Ολίγη δὲ κεισόμεθα *Anacreon.*
κόνις ὀστέων λυθέντων.

Idcirco laudata illa ceremonia, qua Æthiopum Chriſtianorum maioris ordinis antiſtitibus non crux modo, ſed vas etiam aureum, terra aut cineribus refertũ præferri ſolet, vt ſuæ admoneantur mortalitatis, quã ſubinde cogitantes, ad ſalutarem immortalitatem contendant. *Sabell. En. 4. c. 4.*

XLII. MVSCÆ IN OLYMPIIS NVLLÆ.

Improbi à ſacris eliminandi.

MVSCA etiam ſilentio nobis prætereunda, & contemnenda non eſt, ipſa quoque naturæ opus. Muſcæ Piſatides eo tempore quo Olympia feſtum celebratur veluti inducias cum incolis ſimul & pere-

& peregrinis paciſci videntur. Mirum inter tot ſacrificia, & ſanguinis paſsim fluentis copiam, & carnes ſuſpenſas, illas abeſſe velle, ac ſponte vltra Alpheum flumen diſcedere. Diſcedunt, & mulieres, ſed lege, & imperio. Muſcæ vltro, in eo mulieribus temperantia ſuperiores, & præferendæ. Soluto iam feſto reuertuntur, tanquam decreto aliquo exules reuocatæ. Itaque cum mulieribus in Elidem & Muſcæ redeunt.

APODOSIS.

Significat omnem importunitatem, immodeſtiam, garrulitatem, quæ mulieribus ſupellex, vt ait comicus, eſſe ſolet, a templis, & ſacris eliminandam.

Callim. Ἑκὰς ἑκὰς ὅϛις ἀλιτρός.

Accipe præclaram de ea re Iſid. Peleuſiotæ Martyrio Epiſcopo epiſtolam 45.

Περιέργως ποιῇ τὴν τῶν θείων νόμων ἀνάγνωσιν, ἢ καὶ αὐτὴν ἀγνοεῖς τὴν ἀνάγνωσιν· ἡνίκα γὰρ εἰς τὸν θεῖον ναὸν ἱερουργῆν Ἀάρων, καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου, εἰσῄεσαν, πάντα τὰ ἐξ ἐρίου ἀποτιθέντες ἐνδύματα, ϛολὰς ἐκλίνου περιεβάλλοντο, καὶ ἐχούσας τὸ ἀπόρρητον, καὶ τῶν ἔξω θορύβων ἐπιλησμονεῖν σημαινούσας. *Obiter ac defunctorie leges diuinas legis, aut etiam lectionem ipſam ignoras. Cum enim Aaron eiuſque ſucceſſores in templum ſacrificij cauſa ingrediebantur, laneis omnibus veſtimentis abiectis, veſtes ex lino contextas induebant, arcani aliquid continentes, atque illud ſignificantes, externos tumultus tum de memoria deponendos eſſe.* Addit φλυαρίας καὶ ὁμιλίας ἀτόπους, nugas colloquiaque inepta è templis eliminanda, quibus omne ſilentium debetur.

XLIII. MVSCÆ TRAIANI.

Magna ab infimis fugata.

Dion. Caſſ. TRAIANVS dum victis Parthis Agarenos obſidet, tanta ſubito Muſcarum vis edulijs & poculis inſi-

inſidens, fœdo contactu cuncta Romano grauia & moleſta fecit, vt diſcedere coactus ſit.

APODOSIS.

Nil non tremendum fecit intrepidis Deus. Etiam capillus vnus habet vmbram ſuam, quod ait Publius Syrus. Porrò earum Muſcarum meminit etiam Xiphilinus his verbis; καὶ ὁπότε ἐσιτοῖεν, μυῖαι τοῖς βρώμασι καὶ τοῖς πόμασι προσιζάνουσαι δυσχερείας ἅπαντα ἐνεπίμπλων. familiare eſt Deo, cui eſt παίγνιον hæc rerum humanarum pompa, vt ait Suidas. viribus elatos homines viliſſimis animalculis coercere.

XLIV. MVSTELÆ CAVDA.

Calumniatores repreſſi.

PECVLIARIS hæc etiam in cane natura eſt quod nō allatrat illum qui caudam Muſtelæ ſecum habuerit. oportet autem Muſtelam, cuius captæ abſciderit caudam, dimitti viuam, aſinum autem negant rudere, lapide ab eius cauda appenſo. *Æl. l. 9. c. 6.*

AP. Opportunè cadet in eos qui ſupra calumniatorum maledicas voculas ſunt poſiti, quique, vel principis viri authoritatem, vel magnum virtutis ſplendorem habent aduerſus calumniæ virus præſens remedium.

Conſcia mens recti famæ mendacia ridet.

XLV. MYOXVS.

Hæreticus.

TRADVNT naturas rerum experti, Myoxum latitare, & fœtus ſuos ſimul in eodem loco parere quinque & amplius, viperas autem hos venari, & ſi inuenerit totum latibulum ipſa vipera, cum non poſſit omnes deuorare, pro vice ad ſatietatem edit vnum aut duos, reliquorum verò oculos expungit, &

cibos

cibos affert, excœcatoſque enutrit, donec voluerit vnumquemque ipſorum deuorare. Si verò contigerit vt aliqui inexperti in hos incidant, ipſoſque in cibum ſumant, venenum ſibi ipſis ſumunt, eos qui à viperæ veneno ſunt enutriti. Sic etiam, ô tu Origenes, à Græca doctrina mente excæcatus, venenum ijs qui tibi crediderunt euomuiſti, & factus es ipſis in edulium venantium, ita vt per quæ ipſe iniuria affectus es, per ea plus iniuria affeceris.

Epiph. hær. 64 contra Origenem.

XLVI. MYRMICOLEON,

Simulatio improba ſimplicitatis.

Vinc. li. 20. c. 125.

MYRMICOLEON vermis de formicarum genere; ſed multo formicis maior, cum adhuc paruus eſt & inualidus robore, pacem ac modeſtiam ſimulat: at cum vires acceperit, priſtina conſortia deſpicit, & contra maiores turbas concitat. Itaque inualeſcens audacia formicas ad labores conuenientes fallit, laboribus inſidiatur, annonam ſurripit otioſis.

AP. Plerique metu quidem, non ex animo virtutis ſpecies induunt ad tempus, & ingenium tractabile ad honeſta quæque componunt, quæ mox vbi vires accepit audaciæ, ſuæ fraudis euoluti integumentis repudiant.

Cicero 2. Philipp.

Tolle periculum,
Iam vaga proſiliet frenis natura remotis.
Malus officij magiſter timor.

XLVII. MYRMICOLEON.

Thraſo ignauus

MYRMICOLEONIS parœmia torqueri poteſt in Thraſonem ignauum, qui leonem ſimulat cum ſit formica. Diuus Gregorius in Moralibus dæmoni accommodat; ſicut enim formicis eſt leo, aui-

auibus formica: ſic dæmon languidis terribilis, fortibus debilis, & contemnendus apparet.

AP. In eodem genere ſymboli eſt lapis Thraſydulus, qui vt tradit fabuloſus Nicanor, & poſt eum Plutarchus iunior, naſcitur in Eurota, galeæ ſimilis, audax ſimul & timidus, nam ſtatim, inquit atque tubam audit, proſilit in ripam: Athenienſiũ verò pronunciato nomine mergitur in profundum. ἅμα γὰρ σάλπιγγος ἀκούει ἐπὶ τὴν ὄχθην προχωρεῖ. τῶν δὲ Ἀθηναίων ὀνομασθέντων, καὶ εἰς τὸν βυθὸν ἅλλεται. *Thraſydulus lapis. lib. 2. de fluminibus.*

XLVIII. LOCVSTÆ CYRENICÆ.

Iuſtitia vindex improborum.

INFESTANT Cyrenæos locuſtæ, vnde lex eſt etiam ter in anno debellandi eas primo oua obterendo, deinde fœtum, poſtremo adultas, deſertoris pœna in eum qui ceſſauerit. Eſt in Lemno inſula certa menſura præfinita, quam ſinguli enecatarum ad magiſtratus referunt. *Plin. l. 11. cap 29.*

APODOSIS.

Iuſtitia fæcem improborum, in famam & fortunas bonorum graſſantem; per ſuos miniſtros & ſatellites inquirit, debitiſque mactat ſupplicijs, vt exhauſta malorum ſentina, cæteri quietiores viuant: *Iuſtitiæ eſt intercedere iniquitatibus.* Appoſitè Bazanus Rex Sicambrorum, iubebat ſibi vbique locorum præferri gladium & funem, in ſymbolum ſeueriſſimæ iuſtitiæ. *Plin. in Traiani panegyr.*

XLIX. LOCVSTARVM VOX.

Mendaces & ſimulatores.

LOCVSTARVM vox occipitio proficiſci videtur. *Plin. l. 11. cap. 29.*

AP. Mendacium oratio obſcura, ſemper à tergo

go latens, nunquam prominens in aperto: aliud enim dicunt, aliud cogitant: vnde Deo hominibuſque ſunt odioſi.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶ, ἄλλο δὲ φράζει.
Qui aliud occultum habet in mente, aliud loquitur,
Exoſus mihi ille eſt æque ac inferorum portæ.

L. OPHIOGENES SEV HEXAGON INTER SERPENTES ILLÆSVS.

Puritas intacta.

Pl. lib. 28. c. 3. OPHIOGENES in inſula Cypto non læduntur à ſerpentibus, ex qua familia legatus Hexagon nomine, à Coſſ. Romæ in dolium ſerpentium coniectus, experimenti cauſa, circummulcentibus anguibus miraculum præbuit.

APODOSIS.

Beata virgo licet in has terras edita fuerit, in quibus vitia quaſi ſerpentes omnia obſederant, & in miſeros mortales feris morſibus ferebantur infeſta, ipſa tamen æterno puritatis vigore nullam vnquam aut originalis, aut actualis peccati labem admiſit. Hoc certè monſtrum qui debellauit, longe maiorem aſſequutus eſt victoriam, quam ſi ſerpentem domuiſſet.

Aſper, acerba tuens, immmani corpore ſerpens,
Arboris amplexus ſtipem, quid denique obeſſet?
At niſi purgatum eſt pectus, quæ prælia nobis
Atque pericula eſt ingratis inſinuandum,
Quantæ conſcindunt hominem Cupedinis acres
Sollicitum curæ, quantique perinde timores,
Quidue ſuperbia, ſpurcitia, ac petulantia quantas
Efficiunt clades? quid luxus deſidieſque?

Hæc

Hæc igitur qui cuncta ſubegerit, ex animoque
Expulerit dictis, non armis: nonne decebit
Hunc hominum numero diuum dignarier eſſe?

LI. PAPILIONVM VENATIO.

Honorum prehenſatio. ex D. Anſel. lib. de ſimil. c. 72.

PAPILIONES cum volant tramitem rectum nunquam tenent, ſed huc illucque ſe agitant, cumque alicubi reſidere videantur, nec ibi diu morantur, hos autem ſequentes cum pueri capere volunt, citò poſt eos currere ſatagunt, & quia non ad ſuos pedes, ſed ad papiliones intendunt, aliquando in foueam cadunt, ſeque immaniter lædunt: Plerumque cum caute accedunt, & eos apprehendere tentant, papiliones auolant. Si quando eos apprehenderint, exultant de nihilo, quaſi magnum quid fuerint adepti. Similiter faciunt qui honores huius mundi appetunt. honores enim huius mundi nunquam certam tenent viam, ſed incertis diuerticulis de vno ad alium tranſuolant.

LII. EX PHALANGIIS RISVS.

Mors improborum.

PHALANGIA lethifera quædam animalia, quæ cum riſu necant. *Strab. lib. 2.* φέρει δὲ ἡ γῆ καὶ τῶν ἑρπετῶν ἔνια τῶν θανασίμων σκορπίους καὶ φαλάγγια. τῶν δὲ φαλαγγίων τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας, πόθῳ τῶν οἰκείων.

AP. Miſeri mortales dæmonis caſſibus irretiti, ſæpè rident in animorum interitu: Mox autem riſus in tragœdias & gemitus totus ſoluitur. In quo Lapponum choreas ducere videntur, Hæc enim gens Septemtrionalis licet ſub rigidiſſimo cœlo poſita, & tenebris immerſa, nonnuquam animi moleſtias lætitia exhilarare conatur. inſtituit igitur alacria conuiuia; citharœdis accitis vt conuiuæ hilariores, licet vſu duriſſimarum dapium effecti, excitentur ad ſal- *Chorea Lapponũ.*

tandum: nec mora in ſaltus & choræas vehementi quodam impetu effunduntur. Hinc in gemitus & alta ſuſpiria reuoluti in terram ruunt.

Vide Olaum lib. 4. cap. 8.

Hæc mala mentis gaudia.

LIII. PONTI EPHEMERIA.

Vitæ breuitas.

Plut. in cõsolat. ad Apoll. 113.

IVXTA Pontum naſci animalia quædam memoriæ proditum eſt, quorum vita vnius diei termino continetur: Siquidem manè naſcuntur, meridie vigent, veſperi conſeneſcunt & moriuntur.

AP. Nulla eſt vita non breuis, ſed illorum breuiſſima, at ſolutiſſima ætas eſt, qui præteritorum obliuiſcuntur, præſentia negligunt, de futuro non timent. Seneca cum hoc ſymbolo cõgruit. Hemerocallis flos, cuius vita & pulchritudo diaria eſt.

LIV. PRÆSTER.

Hæreſis.

Æl. li 17. de Animal. c. 15.

PRÆSTER ſerpens eſt, qui vt primum attigit ſenſus hebetat, ignauiam infert, & immobiles reddit, pòſt menti obliuionem & tenebras offundit, ſimul & percuſſum iam pilis nudatum ſuffocat.

AP. Præſteris morbus eſt hæreſis, & quælibet praua & violenta affectio, qua hebetatur iudicium, ingeneratur tepor, & mens Dei & ſui oblita denſiſſima ignorantiæ caligine offunditur. Lucanus aliter icti à præſtere morbum deſcribit his verbis.

lib. 9.

Naſidium Marſi cultorem torridus agri
Percuſſit præſter, illi rubor igneus ora
Succendit, tenditque cutem pereunte figura,
Miſcens cuncta tumor toto iam corpore maior:
Humanumque egreſſa modum ſuper omnia membra
Efflatur ſanies, latè tollente veneno.

LV. PVLEX IN CATENA AVREA.

Diuitiæ indignis oneri ſunt, non honori.

MEMPHIDI compertus eſt aurifex, qui aurea catenula pulicem alligauit. *Leonius de rebus Africis.*

AP. Imbecilli homines magnæ opulentiæ affixi, non tam laudantur, quam ridiculè oſtentantur, non tam tenent quam tenentur, non tam dominantur quam ſeruiunt. *Diuitiæ apud ſapientem virum in ſeruitute ſunt, apud ſtultum in imperio.* *Seneca de vita beata, 26.*

LVI. PYRALIS.

Charitas.

IN Cypri ærarijs fornacibus ex medio igni maioris muſcæ magnitudinis volat pennatum quadrupes, appellatur Pyralis, a quibuſdam pyrauſta. Quandiu eſt in igne, viuit, cum euaſit, languidiore paulò volatu moritur. *Plin. li. 11 cap. 36.*

AP. Charitas perpetuis diuini amoris flammis alitur, quæ ſi intepeſcat, perit ipſa, nec iam eſt charitas. Eius vero faces tam acres ſunt & incenſæ, vt ſolem ipſum poſſint adurere.

Βαιὰ λαμπὰς ἐοισατὸν ἅλιον αὐτὸν ἀναίθει.

LXII. PYRAVSTÆ INTERITVS. ΠΥΡΑΣΤΟΥ ΜΟΡΟΣ.

Ambitio.

PYRAVSTA ignis fulgore vehementer lætatur, & ad lucernas aduolans, alludit ad flammam, donec vius comburatur. *Æli. l. 12. cap. 8.*

AP. Ambitioſi ad honorum fulgorem propius accedentes, decuſſis temeritatis alis plerumq; grauiſſimo lapſu corruunt.

Αἴδοιμα μωρὶ σκάρτα πυρκύσον μόρ γ. Eſt ſanè ambitio, vt diſertè dicitur à S. Bernardo, ſubtile malum, ſecretum virus, peſtis occulta, doli artifex, marer hypocriſis, liuoris parens, vitiorum origo, criminum fomes, virtutum ærugo, tinea ſanctitatis, excæcatrix cordium, ex remedijs morbos creans, generans ex medicina lãnguorem. Bernard. ſerm. 6. ſup. Cantic. 33. At illi miſeri poſtquam reciprocantis fortunæ ludos ſunt experti, ſero diſcunt quod abieti proceram illam ſuam ſtaturam, & pulchritudinem intemperantius iactanti inculcat Rubus,

Ambitioſus cum abiete.

Nunc læta quidem bona ſola fateris,
Et noſtris frueris imperioſa malis.
Sed tum pulchra minax ſuccidet membra ſecuris:
Quum velles ſpinas tunc habuiſſe meas?

Auian. fab. 19.

LVIII. PYRIGONI.

Charitas.

Ælia. l. 2 cap. 2.

TERRA marique naſci animalia nihil mirum, nam materia, & nutrimentum, & natura horum cauſſa eſt. Ex igne verò generatas beſtias volucres exiſtere nuncupatos Pyrigonos, & in eo ipſo igne viuere & ali, hucque & illuc volare, hoc admirationem facit. Illud idem admirationem excitat, cum extra ignem nutricium egrediunrur, & frigidum cœlum attingũt ſtatim exeunt è vita. Quæ autẽ cauſſa ſit, igne vt naſcantur, contraque aere, temperato elemento extinguantur, alijs dicendum relinquo.

APODOSIS.

Auguſt. l. 10 de ſpiritu & litera, c. 17 Seneca.

Deus, ignis eſt: Pyrigoni, Dei amore incenſæ certes, quæ in hoc cœleſti igne aluntur. *Charitas lux eſt, dei & Spiritus viuifica is diuctorem.*

Non perit flammis amor.

LIX. RVBETÆ RANÆ.

Improbitas.

RANÆ rubetæ, quarum & in terra & humore vita, plurimis refertę medicaminib⁹, deponere ea quotidie ac reſumere è paſtu dicuntur, venena tamen ſibi ſemper ſeruantes. *Plin li. 8. cap 31.*

AP. Improbi bona repudiant, atque ſibi mala quæque & arripiunt ſtudioſius, & retinent pertinacius.

Ῥιγίστοιο δόλου καὶ ἀρχῆς σώματα τοῖο βέζουσαι. *Apollina Pſalm.*

Γλῶσσαν ἀεὶ δολόεσσαν ἔχει πολύφροντον αἴης.

LX. SALAMANDRA.

Conſtantia.

SALAMANDRA non modo in igne lætari dicitur, ac viuere, ſed eum ipſum extinguere. Θαῤῥεῖ καὶ αὐτῷ, καὶ ἐγχωρεῖ τῇ φλογὶ ὁμόσε, καὶ ὡς ἀντίπαλόν τινα σβεννύει καταγωνισαμένη. *D. Grego. Naz.*

AP. Salamandra ſymbolum eſt conſtantiæ, quæ inter miſeriarum incendia triumphat. Symbolum hoc fuit Franciſci Regis cum diſticho, *Paradin⁹,*

Vrſus atrox, aquilæ vt truces, & tortilis anguis
Ceſſerunt flammæ iam Salamandra tuæ.

Eiuſdem cum Salamandra virtutis hyacinthum notat S. Epiphanius: βαλλόμενοι εἰς ἄνθρακας, πυρὸς αὐτοὶ μὲν οὐ βλάπτονται, τοὺς δὲ ἄνθρακας σβεννύουσιν. *lib. 12. de gemmis*

Hyacinthi (inquit) *in prunas ardentes ab igne non læduntur, ignem autem ipſum exſingunt.*

LXI. SALAMANDRÆ ORTVS.

Improborum vita ruina communis.

SALAMANDRA feralis Bellua, Ioue (vt aiunt) tonante, ſæuientibus nimborum procellis & fœda

 imbrium

imbrium luuie longè lateque omnia inundante, prodit in lucem.

Ap Improbi, & ſcelerati homines ex rapinis & ciuili cruore concreti tanquam funeſtiſſima animalia tum demum naſcuntur, cùm ciuilibus ruinis deformata infœlix patria languet, & contabeſcit.

Hoc ſemine creſcunt.

Vel ſi Salmandram patientiæ imaginem eſſe velis, quod ſuperiore Icone dictum eſt. Rectè dicetur Virtus inſtar Salamandræ per medias tempeſtates in lucem erumpere.

Hora. Od. 4. lib. 4.

Sic Gens cremato fortis ab Ilio
Iactata Tuſcis æquoribus, ſacra,
Gnatoſque, maturoſque Patres
Pertulit Auſonias ad vrbes.

LXII. SCARABEI.

Voluptuarius obſcœnus.

Ælian. de Animal l. 4. cap. 8.

SCARABEI viuunt in ſtercore, moriuntur in roſis.

Ap. Turpes in obſcœnis triumphant, in honeſtis languent. Bellè hic cadit quod Theoſterictus in Niceta habet de Conſtantino Copronymo: Tantopere ſordium & impuriſſimæ cuiuſque rei odore male fertur delectatus, vt animalium brutorum ſtercoribus ſe illiniret, & eos qui cum illo erant, id facere iuberet, quos amabat, ob idque benignè accipiebat quod rebus male olentibus ſemper delectaretur. Hoc Theophanes quoque videtur innuere, vbi ait: Magicis maleficijs & luxurijs cruentiſque ſacrificijs, & caballinis ſtercoribus, atque lotio delectatur, μαλακίαι, & dœmonum inuocationibus. Eandem ſcarabei parabolam Epiphanius accommodat hæreticis.

hæreſ. 40

LXIII. SCORPIVS ET CROCODILVS.

Inimicitia lethalis.

SCORPIVS & Crocodilus gemino quodam inter ſe odio flagrant, ſimulatque alter alterum inſpexerit, in mutua funera ſponte rapiuntur, amboque eadem dimicatione perimuntur. Ælian. *li.* 2. *c* 33 Scorpium ex Crocodylo naſci ſecundum nonnullos memorat, & ab eodem caudæ venenatæ aculeo extingui. σκορπίον ἐξ αὐτοῦ τίκτεσθαι. κέντρον δὲ ἄρα οὐραῖον αὐτὸν ἔχειν λέγουσιν, ἰοῦ πεπληρωμένον.

APODOSIS.

Hac Icone ſignificantur inimici capitales mutuis vulneribus confecti.

Quid tantos iuuat excitare motus,
Et propria fatum ſollicitare manu?
Si mortem petitis: propinquat ipſa
Sponte ſua volucres nec remoratur equos.
Quos ſerpens, Leo, Tigris, vrſus, Aper
Dente petunt, ijdem ſe tamen enſe petunt.
An diſtant quia diſſidentque mores
Iniuſtas acies, & fera bella mouent?
Alterniſque volunt perire telis?
Non eſt iuſta ſatis ſæuitiæ ratio.

Boet. l 4. me:r. 4. *Monomachi exagitantur.*

LXIV. SCORPIONIS ASSVLTVS.

Dæmonis inſidiæ

SCORPIONES nulli nocent cui non ſit ſanguis.

AP. Dæmon tabidis præuaricatoribus non inſidiatur, ſed bonis quibus ſuccus eſt & ſanguis. Sic prædones onuſtas precioſis mercibus naues, latrones bene nummata appetunt marſupia. *Pl. lib* 11. *cap.* 25.

Tutum carpit inanis iter. *Ouid.*

Accommodari quoque poteſt calumniatoribus, qui olent ijs inſultare, quorum famam adulta veluti ſtir-

pe ſurgentem ſperant ſe poſſe deprædari. Duros autem & tenuis famæ homines facile intactos relinquunt, quod nihil admodum ſpecioſum habeant, & plus in pugna ſit periculi, quam in parta victoria vtilitatis:

Mart in Xenijs.

Naſutus ſis vſque licet, ſis denique naſus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas:
Et poſſis ipſum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas.
Ipſe ego quam dixi. Quid dentem dente iuuabit
Rodere? carne opus eſt ſi ſatur eſſe velis.

LXV. SCORPIONIS CAVDA.

Lingua maledica.

Pl lib. 11. cap. 25.

SEMPER cauda Scorpionis in ictu eſt, nulloque momento meditari ceſſat, ne quando deſit occaſioni.

AP. Lingua calumniatoris ſemper aut minatur, aut mordet: πονηρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸν συκοφάντης, Demoſt. in nobili oratione περὶ στεφάνου Huius verò peſtiferi veneni vim & damna declarat.

Mart. l. 7.

Quid non audebis perfida lingua loqui?
Te fingente nefas Pyladen odiſſet Oreſtes,
Theſea Pirithoi deſtituiſſet amor,
Tu Siculos fratres, & maius nomen, Atridas
Et Ledæ poteras diſſociare genus.

Nicet in Manuele Comnen.

ὡς ἄρα οὐδέν τι διαβόλου γλώττης χείριστον ἐνέφυ τοῖς ἀνθρώποις κακόν.

LXVI. SCORPIONES IN HVMIDO VIRIBVS DEFECTI.

Baptiſmo Dæmones expugnati. ex D. Cypriano.

SICVT Scorpij & ſerpentes, qui in ſicco præualent, in aquam præcipitati præualere non poſſunt,

aut

aut ſua venena retinere : ſic & ſpiritus nequam qui Scorpij & ſerpentes appellantur, & tamen per vos data a domino poteſtate calcati, permanere vltra in corpore hominum non poſſunt, in quo baptizato & ſanctificato incipit Spiritus ſanctus habitare : hoc denique a rebus ipſis experimur, vt neceſſitate vrgente in ægritudine baptizati & gratiam conſequuti careant in mundo quo antea mouebantur ; & laudabiles in Eccleſia viuant.

LXVII. SCORPIIS ONVSTVS ASELLVS.

Improbus & illiteratus.

Παροιμιακὸν iſtud dictum non illepide de Alabanda dixit Apollonius Milacus, vrbs eſt multis interçepta tumulis, qui ſpeciem aſini clitellis onuſti referant, abundat quoque Scorpijs, vnde facetum hominis dictum. *Strab. lib. 14.*

APODOSIS.

Non diſſimili ratione torqueri poterit in improbum hominem & illiteratum. Nam Aſinus ſtupiditatem, Scorpius malitiam ſignificat, vt patet ex Nicandri ſcholiaſte, qui affert hunc ſenarium vulgo iactatum in magna improborum & captioſorum hominum multitudine: ἐν παντὶ γὰρ σκορπίος φρουρεῖ λίθῳ.
In omni etenim Scorpius lapide excubat.

LXVIII. SCYTALE SERPENS.

Voluptas.

SCYTALE ſerpens tanta præfulget tergi varietate, vt notarum gratia videntes retardet; & quoniam reptando pigrior, quos aſſequi nequit miraculo ſui capiat ſtupentes. (Dæmonem huius ſerpentis forma indutum, Euæ impoſuiſſe nonnulli volunt.) *Vide Sol. Polyhiſt.*

APODOSIS.

Plut. contra vo. lupt. apud Stob. ſer. 6

Variegata eſt bellua voluptas, quæ ſui amore perditos, & ſtupentes captat, quos poſtea deuoret.

Θηρίον ἐςὶ δολαγωγον ἡδονὴ, ἀλλ' εὐκάργι μ.

LXIX. SEPA ANGVIS.

Heracleon hæreticus.

Epiphanius hæreſ. contra Heracleonitas.

SEPA profectò hic Heracleon merito dici poterit, qui eſt reptile quadrupes ſtellioni ſimilis. cuius morſus detrimentum pro nihilo reputatur, ſputum autem in cibum aut potum euibratum, ſtatim mortem aſſumentibus inducit. Talis eſt ſanè etiam huius doctrina.

LXX. STELLIO ΓΑΛΕΩΤΗΣ.

Inuidia.

TRISTE eſſe nomen Inuidiæ, omnique dedecore infame, Euripides inquit, quod etiam in nonnullis animalibus ratione expertibus habitat penituſque inhæret. Stellio enim, vt Theophraſtus ait, ſimulatque ſenectutem, membranam hybernam, exuit, eam vorans conſumit, ob inuidiam ex qua laborat aduerſus hominem, quod ſuam tunicula plane ſcit contra comitiales morbos plurimum valere. Ceruus item non inſcius dextrum ſuum cornu magno vſui hominibus eſſe, hoc ipſum, inuidia flagrans, ne tanto bono homines fruantur, in terram occultat. Equa pariter non ignorat ſe vnà cum pullo amoris veneficia parere: idcirco ſimul atque editus pullus eſt, id agit, vt carunculam in pulli fronte innatam, nuncupatam hippomanes, voret. Similiter lynx vrinam occultat.

Æl. lib. 8. cap. 27.

AP. Inuidi commoda alijs inuident quibus ipſi non vtuntur:

φθόνος κάκιστος, καὶ δικαιότατος θεός. Porro hæc Ælianus omnia decerpſit ex Theophraſto in tractatu *de Animalibus quæ dicuntur inuidere.* Adde ex eodem vitulum marinum, qui cum captum ſe videt, coagulum euomit quod Epilepticis auxiliatur. Echinum quoque terreſtrem, qui vnica corrumpit corium. Verum (inquit) οὐδὲ ἀφθόνον ταῦτα ποιεῖ τὰ ζῶα, ἀλλ' ἄνθρωποι ἐκ τῆς ἰδίας ὑπολήψεως ταύτην αὐτοῖς προσῆψαν τὴν αἰτίαν. *Hippotochoo apud Stobæum.*

LXXI. SYRTIS ANGVIPES. *Orat. 5.*

Voluptas.

ARTIFICIOSISSIME deſcribitur à Dione Chryſoſt. his ferme verbis: corpus quidem illi muliebre idque admodum formoſum, laſciue tumentes papillæ, totúmque pectus ac ceruix pulcherrima, colore cutis nitidiſſimo, mira ab eius oculis proſiliebat hilaritas, quæ intuentem quemlibet in amorem procliuiter alliceret, reliquum corporis horridum, & ſqammarum ſcabritie aſperum & intractabile, inferne demum in longum anguem deſinebat, cuius caput in extrema parte poſitum acre admodum eſſet, & mordaciſſimũ, alis minimè præditum, ſed ſphingis inſtar factum, neque tamen eloqui vt illæ faciunt, ſed draconum in morem ſibilum tantum edere acutiſſimum.

APODOSIS.

Typus eſt voluptatis, quæ quantumuis pulchra & ſpecioſa, ἐν ἐσχάτοις μελαίνεται. *Ouid. Metam. l. 14*

mediaque tenus deſcenderat aluo,
Cum ſua fœdari latrantibus inguina monſtris
Aſpicit, ac primo non credens corporis illas
Eſſe ſui partes, refugitque abigitque, timetque
Ora proterua canum; ſed quos fugit attrahit vna.

LXXII. THAMVR.

Salus de ſanguine vermis.

Vincent. Nat. hiſt, lib.20.cap 170.

THAMVR dicitur vermis Salomonis. Nam cum marmor Parium ad ędificationem templi è remotis partibus conuehi præcepiſſet, conſcius prohibitionis legis, quæ vetuit altaris ædificandi lapides ferro incidi, quęſiuit experimentum in vermibus, quod ars humana neſciuit. Nam pullum Struthionis in vitreo va ſe recluſit, quem cum videret ſtruthio, & habere nequiret, quam nouerat agnitam artem attentans, ſolitudinem luſtrat, rediensq; vermiculum tulit, cuius ſanguine vitrum leuit & diffregit, ſicque fœtum eripuit. quod videns Salomon, hoc experimento eodem genere vermis in inciſione duriſſimi marmoris vſus eſt.

AP. Chriſti ſanguine, qui ſe vermem nominat apud Prophetam, de carcere erepti & liberati ſumus, huic inferorum portæ, huic tenebræ, huic omnia dæmonũ terriculamenta ceſſerunt. Ad idem argumentum accommodari poterit quod habet Pauſanias *in Bœoticis*, cum apud Haliartes Bœotios ſumma eſſet ſiccitas, vnus è primoribus Delphos miſſus accepit oraculum, aquam ſeſe inuenturum, ſi primum Haliartum redeunti ſibi obuiam factum interemiſſet: in patriam reuerſo filius impubes Lophis primus occurrit: Pater ſtricto gladio puerum tranſuerberat: ille adhuc ſpirans, cum huc illuc curſitaret, vbicunque fuſus humi eſſet cruor, inde aquæ eruperunt.

Aliud ſymbolum.

Lophis.

LXXIII. THERMVTIS. ΑΣΠΙΣ ΘΕΡΜΟΥΤΙΣ.

Iuſtitia.

ASPIDIS genus vnum Thermutin Ægyptij nominant

minant.han. ſacram eſſe aiunt, & ſumma religione colunt. Itaq; ea Iſidis ſimulachra tanquam regio quodam diademate coronant. Eandem in perniciem hominum natam eſſe negant. Enimuero comminiſcuntur eam ſe a probis abſtinere: contra verò impijs necem afferre. Quod ſi ita eſt, Iuſtitiam vniuerſi dixeris hanc feram honorare, vt quæ acrimonia intellectus bonum à malo diſcernat, & tanquam illius miniſtra ac vindex in malos animaduertat. Addunt alij, Iſidem ſceleratiſſimis hominum eam immittere. hanc quoq; ſolam in hoc genere immortalem eſſe Ægyptij referunt, qui aſpidum genus in ſedecim ſpecies diuidunt. in ſacris igitur ædibus ad vnumquemque angulum Thermutidi habitanti bubulum adipem edendum interuallis quibuſdam obijciunt, *Æl. l. 10. c. 31.*

A P O D O S I S.

Typus Iuſtitiæ Iamblichus in epiſtola ad Anatolium de Iuſtitia, ἔργα τοίνυν τῆ δικαιοσύνῃ πρόσφορα καὶ ἐπιτηδεύματα εἴη μὲν, ὅσα κανονικὰ καὶ ἤμερα τυγχάνει, καὶ εὐσυμβαλλόμενα καὶ εὐσυνάλλακτα, καὶ ὠφέλιμα, τῶν βλαβερῶν κωλυτικὰ διαπράξεων· τῶν δὲ ἐναντίων τῶν ὅλην κατάχεσιν παρασκευάζοντα, Opera igitur & ſtudia Iuſtitiæ accepta fuerunt, quęcumque ordinata & tranquilla sũt, compoſita, conciliata, vtilia, quæcumque noxios & prauos actus prohibent: Atq; nos ad contrarias omnino promouent.

LXXIV. VESPA IN ACETO.

Seueritas vtilis.

SI oleo infundatur Veſpa, moritur: aceto autem poſtea reuiuiſcit. *Vincent.*

A P O D O S I S. *Natu hi.*

Acria plerumque ingenia nimia manſuetudine *l 14. c. 74.*
deprauantur, quæ ſi paulo ſeuerius tractentur, & vi- *Baſil in*
gent iucundius, & proficiunt vberius. *Lenta enim re* *Hexamer*
media, hom. 8.

media, & ſegnes medicos eorum morbus, quod ait Curtius, *non expetit*. Simili modo Sal Agrigentinum aqua induratur, igne liqueſcit.

LXXV. VESPÆ VENENATVS ACVLEVS.

Maledicus.

Ælianus. ACVLEATÆ Veſpę hoc etiam facere dicuntur. In viperam quam mortuam perſpexerint inuolantes; veneno aculeum imbuunt: vnde mihi homines diſciplinam, non eam quidem bonam, veneno inficiendi ſagittas hauſiſſe videntur: cuius in odyſſea Homerus meminit. Ac ſane Hercules vt hydræ veneno iacula tinxit, ſic Veſpę viperina acerbitate aculeos inficiunt.

APODOSIS.

Plerique naturæ improbitate ad omnem petulantiam armati, quo deteriores euadant, veteres calumniarum magiſtros legunt, & in ijs linguam improbam ſuæ malitiæ telum exacuunt. Ex hac officina prodiẽs calumniator:

σκολιὸν εἰλιγμένος ἔρχεται οἶμον,
Apollon. Εὖτε μὲν ὀξύτατον βάλλῃσι σέλας ἠελίοιο,
Argon. 4 Ῥοίζῳ δ᾽, ἔνθα καὶ ἔνθα κάρη στρέφει.

LXXVI. ZOPYRON:

Appelleianorum hæreſis.

TRADVNT doloroſam veſpam, quam quidam Zopyron appellant; habere quidem aculeum venenum iacientem, breuem, non multum dolorem inducentem, ſed qui ſecundum ipſius facultatem venenum iaciat. Si vero quis perſcrutans ipſius latebras,

bras, aut nidum deſtruat, in fruticibus enim; & herbis hunc facit, & inſtar faui ſibi ipſi capſas quaſdam conſtruit, in quibus capſis ſobolem ſuam deponit, & ſibi ipſi fœtus facit: Si verò quis perſcrutans virgâ aut ligno pungat fauum & deſtruat, exit indignata ipſa horrenda quidem, verum debilis veſpa, & ſi inuenerit petram aut lignum, præ irâ quâ excanduit, cum ſtridore inſtat, & impetit ac ferit petram, & petram quidem nihil lædit, neque lignum, imò neque hominem, etiamſi momorderit, niſi quod modicum dolorem inducit: verum aculeum amittit, & ſic petit, petra verò nullâ iniuriâ afficitur. Sic etiam hæc veſpacea ſecta inſtar Zopyri, paruam inducens vexationem ſubuertetur, vbi in petram illapſa impegerit, hoc eſt in veritatem, & vbi aculeum amiſerit.

Epiphan. hæreſi 44. contra Appelleianos.

PARA-

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER DECIMVS.

PLANTAE.

I. AGNVS, HERBA.

Simplicitas ſimulata.

NON longè à Cazanenſibus Tartaris in quadam inſulâ a grauiſſimis viris narratur ſemen ,quoddam inueniri non abſimile peponum ſemini , paulò tamen maius, & rotundius, ex eoque in terram condito quiddam agno ſimillimum enaſci; quinque palmarum altitudine. Nam & caput , oculos, aures , cæteraque omnia in formam agni recens editi , pellem etiam ſubtiliſſimam habere, qua permulti his in locis ad ſubducenda capitum tegmina vtantur : Tum quoque plantam illam, ſi tamen ſic dicenda ſit , carnem quidem nullam; attamen ſanguinem habere: ſed carnis loco materiam quandam Cancrorum carni perſimilem: vngulâs verò, non vt agni , carneas , ſed pilis quibuſdam ad cornu ſimilitudinem veſtitas : Radicem illi ad vmbilicum, ceu veſtis medium eſſe : viuere autem tantiſper donec depaſtis circum ſe herbis, radix ipſa pabuli inopia areſcit.

*Odericus lib.*1.

APOD. Multi ſpecie duntaxat, agni, rapacitate lupi.

O.vi-

O vita fallax abditos ſenſus geris, *Seneca in*
Animiſq; pulchram turpibus faciem induis. *Hippolyt.*
Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum.

II. AMYGDALVM.

Virtus initio ardua.

DVABVS veluti tunicis, ita pelliculis veſtita ſunt amygdala: Prima quidem amara eſt; ſecunda dura & aſpera, quæ fructus in ſe iucundam complectitur ſuauitatem.

AP. Hoc virtutis eſt ſymbolum, quæ Tyronibus nuper ex voluptatum contubernio reductis rigida videtur, & auſtera; mox labore quæſita miteſcit, & ſuorum fructuum copiam facit.

ῥηΐδιη δ᾽ ἔπειτα πέλει.

III. ARBOR, ἁγνός.

Caſtitas.

PER MVLTAM Serpentinum fugam Nepeta irriguis gaudent locis, & Agnos faciunt, & longè lateque expellunt. In Athinenſium Theſmophorijs Atticæ mulieres Agni folijs cubilia ſubſternũt, quòd & ſerpentibus ſit infeſta, & ſimul exiſtimetur ab appetitione Veneris prohibere. vnde nomen traxiſſe videtur. Herba etiam Libanotis nuncupata ſerpentibus formidabilis eſt. *Ælian. li. 6. cap. 6. de Anima*

APODOSIS.

Agnos caſtitas, ſerpentes Diaboli. Cyprianus Tertullianum ſequutus; *Pudicitia eſt honor corporum, ornamentum morum, ſanctitas ſexuum; vinculum pudoris, fons caſtitatis, pax domus, concordia caput. Hæc nos commendat Domino, connectit Christo: hæc expugnat omnia de membris* *L. de diſciplina & bono pudicit.* *illicita deſideriorum prælia, pacem noſtris corporibus indu-cit: beata ipſa, & beatos efficiens apud quos habitare digna-tur.* Hæc Cyprian.

IV. ARBOR ANTISTROPHOS.

Contraria ex eodem, vel Crucis lignum.

De rebus inhiſt. Si. ſa, 4. c. 17

NON procul à Malaca arbor eſt, cuius radices cum multæ ſint, in varias diſperſę ſunt partes, quę enim ad orientem ſpectant, antidotum præbent aduerſus venenum quodlibet, febreſque pellunt, aliaſq; ægritudines, at quę vergunt ad occaſum, ipſiſſimum venenum.

AP. Ex eodem fonte res omnino contrariæ ſæpe proficiſcũtur. Commodè dici poterit de fatali ligno, per quod in fraudem, & exitium inducti ſumus, & de ligno crucis, per quod ad vitam reuocati ſumus. D. Gregor. Naz. orat. 25. πρὸς δὲ ξύλον τῆς ζωῆς ὑπαλλαχθέντες διὰ ξύλου τῆς ἀτιμίας.

Origen de Crucis potentia.

Origen. hom. 8. in locos diuerſos: *Euangelium fil Dei humilitai eſt; illius crux noſtra victoria eſt, illius pati bulum noſter triumphus: gaudentes leuemus hoc ſignum i humeris noſtris, victoriarum vexilla portemas; cùm dæm nes viderint, contremiſcunt. Qui aurata Capitolia non t ment crucem timent. Qui contemnunt ſceptra regalia, purpuram Cæſarum & dapes; Chriſtiani ſordes, & ieiuni pertimeſcunt. Virga Moyſis duplicem gerebat imagine Nam hoſtibus occurrebat vt ſerpens mordens, & en cans; Iſraelitis erat vice baculi, quo nitebantur. S etiam verum lignum Crucis hoſtilium quidem ſpiritu nequitiæ mors eſt, animarum vero noſtrarum baculus, tu ſedes, & vita, in qua conquieſcunt* Macar. *hom.* 47.

CaroliDucis ſymbolum.

In eodem argumento vnum ſubiungam. Caroli Rex Neapolitarum dux Calabrię habuit in inſignib rupem ferra ſciſſam, in cuius cacumine eſt Crux, ſumma cruce roſa cum ſymbolo,

In patientia ſuauitas.

V. ARBOR ἄτυφος.

Martyres.

REPERITVR in orbe nouo arborum genus quod cùm aduritur nullos fumos emittit, quin potius ſuauiſſimum ſpargit odorem. Alia eſt cuius inciſio guſtulam diſtillat balſamo odore perſimilem, cuius virtus eſt vulnera quæcunque curare, cicatriceſque prorſus obducere. *Maiol. Dialog.* 21

APOD. Martyres vſti, & ſecti nulla caligine ſunt obducti, ſed præſtantiſſimos ſuæ virtutis odores in omnem terrarum orbem effuderunt. D. Chryſoſt. de SS. Matyr. ἀλλὰ φλογὸς πάντοθεν πολιορκούσης, καὶ τῶν σπινθήρων εἰς ἕλκησιν ἐπιπηδώντων καὶ θηρίου παντὸς δριμύτερον δακνόντων τὰ τραύματα, καθάπερ ἀδαμάντινοί τινες, καὶ ἐν ἀλλοτρίοις ὁρῶντες ταῦτα γινόμενα σώμασιν, οὕτω γενναίως καὶ μετὰ προσηκούσης αὐτοῖς ἀνδρείας ἐπὶ τῆς ὁμολογίας ἑστάναι τῶν ῥημάτων ἅπερ στερροὶ διὰ πάντων δεινῶν μένοντες, καὶ τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν καὶ τὴν Θεοῦ χάριν λαμπρῶς ἐπιδεικνύμενοι.

Sed flamma illos vndique obſidente, ac ſcintillis in vlcera praſilientibus, & quauis fera crudeliùs vulnera vellicantibus perinde quaſi eſſent adamantini, & in alienis ſta corporibus fieri cernerent, ita generoſè ac cum ea qua llos decebat fortitudine in confeſſionis verbis conſtantiſſime perſeuerabant, & in omnibus his malis durantes ſimul & animi ſui robor inuictum, & Dei gratiam egregie præ ſe ferebant.

Deinde eorum corpora comparat cum ſole.

ὥσπερ τινῶν ἀκτίνων κροκοειδῶν τῶν ῥυάκων τοῦ αἵματος πανταχόθεν αὐτοὺς περιρρεόντων, καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν καταυγαζόντων πολλῷ μᾶλλον ἢ τὸν οὐρανὸν ἥλιος.

Dum veluti crocei quidam radij, riui ſanguinis vndique illis diffluerent, eorumque corpus multo quàm cælum ſol ipſe ſplendidius illuſtrarent.

VI. ARBOR HISPANIOLÆ.

Voluptas.

Hiſt. noui mundi. IN Hiſpaniolâ inſulâ arbor eſt, cuius fructus pyris muſcatis perſimilis, iucundo odore, eſui quoque gratiſſimus, verum peſtiferi ſucci; nam Indi illo ſagittas oblinunt, veluti veneno.

APOD. Voluptatis ſpecies iucunda, peſſimi ſunt effectus.

Euripides apud Stob. ſer. 3. Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς τίκτει λύπην.

Philo de mundi opificio p. 27. edit. Col. Allob eandem per ſerpentem Paradiſi terreſtris μυθολογεῖ diſertiſſimè philoſophatus.

VII. ARBOR IMMORTALIS.

Verus Philoſophus.

D. Gregorius Nazianzenus, qui refertur à S. Maximo de patientia; arborem quamdam eſſe ait i[n] fabulis, quæ reſecta pullulat; & cum ferro certat. E[t] ſi Poetarum, inquit, verba vſurpanda ſunt, tantu[m] abeſt vt moriatur, quin morte ipſa viuit, ſectione ger[-]minat; ac decerpta ſuccreſcit. ἔστι τι παρὰ τοῖς μύθοις φυτὸν, ὃ θάλλει τεμνόμενον καὶ πρὸς σίδηρον ἀγωνίζεται. καὶ εἰ δεῖ ποιητῶν μεμνῆσθαι λόγου, θανάτῳ ζῇ καὶ τομῇ φύεται, καὶ αὔξεται δαπανώμενον.

AP. Idem ſic parabolam reddit: ἐμοὶ δὴ δοκεῖ σοφὸς τοιοῦτον εἶναί τι ὁ φιλόσοφος, ὃς εὐδοκιμεῖ τοῖς πάθεσι καὶ ὕλην ἀρετῆς ποιεῖται τὰ λυπηρὰ, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἐγκαλλωπίζεται. *Mihi verò videtur ſimile quidpiam eſ[ſe] vir Philoſophus, qui infortuniis illuſtratur & moleſta qua[e]que in virtutis materiam transfundit, ipſiſque aduerſis ve[-]nuſtatur.* Hoc voluit Horatius cum ſcripſit:

Od. 4 lib. 4.
Duris vt ilex tonſa bipennibus
Nigra feraci frondis in Algido,

Pe

Per damna, per cedes ab ipſo
Ducit opes animumq; ferro.

VIII. ARBOR INDICA.

Sat citò ſi ſat bene.

THEOPHRASTVS refert arborem quandam Ægyptiam fructum nullum ferre ante centum annos. Sic autem ille: τὰ νέα τῶν φυτῶν διὰ τὸ πλῆθος ὑγρότητος καὶ τὸ ὅλον τροφῆς ὑψίκαρπα. τὰ δ' αὖ πάλιν ὡς ὀψίφορα πόρρω τῆς ἡλικίας ὄντα, καθάπερ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ λεγόμενον δένδρον ὃ ἑκατοστῷ ἔτει μυθολογοῦσι φέρειν καρπόν.

Theoph. de cauſſis Plant. 21.

AP. Periculoſa eſt præpropera prudentia.

φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

Sophocl. in Oedipo.

IX. ARBOR MEDVLLÆ FERREÆ.

Crudelitas.

FERRI vim, atque aciem habet arbor in Iaua inſula maiore. Interior enim medulla ferrea eſt, virgæ modo ab imo in ſummum verticem ductæ.

Nicol de comit. & Mar. Pol. li. 3. c. 16.

APODOSIS.

Pleraque ingenia adeò dura ſunt, & ſtolida, vt medullas ferreas, aut, vt ait Sidonius Apollinaris, corneas fibras habere videantur.

ἀπὸ δρυὸς, ἠδ' ἀπὸ πέτρας.

ARBOR MVSA.

Literæ ſacræ,

EX palmarum genere eſſe, putant arborem illam, quæ in Ægypto, Cyproque, & Syria prouenit, iam qui illuc nauigant Muſam appellant. Iudæi borem eſſe aiunt, cuius fructus Adamus comedit, od ego ridiculum eſſe arbitror. Ex ea circumeinent fructus, parui cucumeris magnitudine, per

 matu-

maturitatem quodammodo flaueſcentes ficuum inſtar cortice contecti: eodem quoque modo, quo ficus, ſpoliantur. Subſtantia pulpa melopeponibus ſimilis, nullo intus oſſe, neque ſemine. Ij principiò guſtantibus, inſipidi eſſe quodammodo iudicantur, nec ita guſtatui ſuaues: ſed qui ijs veſci perſeuerant, magis ac magis indies oblectantur, occulta quadam ſaporis ſuauitate ita allecti, vt numquam ijs ſaturari poſſe videantur. Huius meminit Auicenna. *Lib. 2. cap. 84.*

Ap. Literæ ſacræ primo aditu rudes, & inſipidæ videntur imperitis, ſed intus totæ ſunt ex medulla; nihil habent oſſis, nihil duri, & moroſi, quinimo amatores ſuos ſine ſatietate oblectant, & ſolidè nutriunt.

Ferrum miteſcit ab auro.

Idcirco Caſſiodorus ait, ab Orpheo & Muſæo Elyſios campos carminum ſuauitate oblectari: quòd poſtremæ ætatis iucunditas in fructu eruditionis ſit collocata. *Muſæum etiam* (inquit) *& artis Orphei filium & naturæ, Maronis prepotens lingua concelebrat; dicens apud inferos in ſumma beatitudine conſtitutum, quod per Elyſeos campos felices animas ſeptem chordarum pulſibus amœnabat: ſignificans ſummo precio perfrui cui diſciplinæ huius contigerit ſuauitatibus epulari.* *Variar. l. 2. epiſt. 4.*

XI. ARBOR THERÆ.

Intacta per æſtus.

Thera Inſula per annos ſeptem pluuiam non eſt experta. Ex quo in torridi cœli inclementia omnibus plantis areſcentibus, vna incolumis remanſit, & virides ramos explicans inter cæterarum incendia gratiſſima iuuentute pubeſcere viſa eſt. *Vide Herod. lib. 4. p. 119.*

Apodosis.

Arboris inſtar fuit ſemper virentis Virgo Dei parens, inter æſtus peccati illæſa. Nullam omnin

omnino labem admiſit, quæ fuit, vt ait S. Methodius, ἄσπιλον ἔνδυμα τοῦ ἀναβαλλομένου φῶς εἰς μάτιον: *Intaminata veſtis illius qui luce non ſecus ac pallio amictus eſt.*

Quòd autem hic Thæræ arbori contingit, hoc in agro Elephantino vires, ficuſque narrantes experiri, quibus ſcilicet ſolia numquam decidunt. Theophraſtus: περὶ γὰρ ἐλεφαντίνην οὐδὲ τὰς ἀμπέλους οὐδὲ τὰς συκᾶς φασὶ φυλλοβολεῖν. Item in Creta inſula, in agro Cortinenſi platanum apud fontem quemdam eſſe aſſeuerant, quę numquã folia dęperdit. Quercus quoque in agro Thurino eſt, Sybari perſpicua, quæ numquam folia dimittit. *Elephãtinus ager. l. 1. de plãtis. Platanus. Creta & Quercus Thurina. Id. l. 1. 15*

XII. ARBOR VPSALÆ.

Æternum virens.

VPSALÆ dum gens adhuc infando idolorum cultu illigata teneretur, templum erat magnificentiſſimum, & auro egregie inductum: quod vt erat in ampla planitie ſitum, admirando ſui fulgore venerandam religionis maieſtatem acceſſuris ingenerabat. Adſtabat eius foribus arbor ingens ignoti generis, patulis diffuſa ramis, æſtate & hieme iuxta virens, etiam in plana frigidiſſima. Huic fons proximus in locum ſacrificiorum dulci ſcaturigine ebulliebat. *O laus Magnus li. 3. 10.*

APODOSIS.

Virgo inter peccati hyemes intacta, quomodo enim labem tuliſſet, quæ (vt ait D. Auguſtinus) *quãtum creatura conditio patitur, luci inaceſſibili videtur vnita?* *Ad Cathe l. 4.*

XIII. ARBORES INDIÆ.

Per pronum creſce.

Humilitas.

OMNES ICRITVS refert in Muſicana terra Indiæ arbores quaſdam inueniri, quarum rami cùm ad duodenos cubitos creuerint, reliquum incrementum pronum faciant, deflexæ, quouſque terram contingant, deinde terram ſubeant, ac radices agant veluti traduces, mox rurſus in truncum exeant, à quo poſtquam auctæ fuerint, eodem modo flectantur, & aliam propaginem efficiant, rurſuſque aliam, & ſic deinceps, vt ab vna arbore longum fiat vmbraculum, tabernaculo multis columnis nitenti ſimile.

AP. Illa demum excelſa magnitudo eſt, quę ſe per pronum dilatat: contra quod dixit Seneca ad Neronem, S*umma magnitudinis ſeruitus eſt, non poſſe fieri minorem.*

XIV. ARBORES LANIGERÆ.

Inoleſcunt mollia duris.

l. 1. mirac. cap. 18. SVNT ad Leuidam ciuitatem prope Hiericho arbores, quæ lanas gignunt: exhibent enim poma in modum cucurbitarum, teſtas in circuitu habentia præduras, intrinſecus autem plena ſunt lanæ. Et de his ferunt ipſi Ieſu Naue ſolere fieri indumenta: nam & ad aquas calidas eædem plantæ creſcunt, in quibus Ioſue lauare ſolebat. Huius generis lanas candore, & ſubtilitate admirabiles ſe vidiſſe narrat Gregorius Turonenſis. δένδρων quoque ἐριοφόρων meminit Theophraſtus. *l. 4. de hiſt. plantarū, cap. 9.*

AP. Teſtæ præduræ quæ candidam & ſubtilem lanam

lanam tuentur, è qua tantus Heros veſtes petebat, ſignificant illud toties inculcatum, per ardua virtutem niti ad ſolidę quietis, & iucundiſſimi fructus voluptates.

Ordo fuit creuiſſe malis

XV. ARBORES MELLIFERÆ.

Primis ſtat maior gratia pomis.

FREQVENS arbor in India, cuius meminit Q. Curtius faciem quercus habet: eius folia multò melle tinguntur: ſed niſi Solis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore ſuccus extinguitur. *Curt. l. 6.*

APODOSIS.

Talia ſunt pleraque, vt in primordijs ſuaui quodam gratiæ aucupio blandiātur, ſtatim autem emortua venuſtate defloreſcant. Talis (inquam) eſſe ſolet in pueris nōnumquam prima ætatula, dulcis illa quidem, & feſtiuitatis lenocinio quodam commendanda. Mox vbi primis adoleſcentiæ faſcibus inardeſcere viſa eſt, tota illa ſimplicis naturę iucunditas extinguitur:

Fructumq́ exſpirat in vmbras.

XVI. ARBORES SODOMÆ.

Vanitas rerum humanarum.

IN Sodomitico agro poma giguntur, quæ licet ſpeciem maturitatis habeant, mandi tamen non poſſunt: nam fuliginem intrinſecus fauillaceam ambitus tantùm eximiæ cutis cohibet, quæ vel leui preſſa tactu fumum exhalat, & fatiſcit in vagum puluerem. *Solin. c. 36*

APODOSIS.

Res opesque humanæ, his fructibus ſimillimæ, pompæ plurimum habent, cùm nihil ſolidæ volup-

tatis habeant. de diuitiarum pompa epiſt. 310. *vidiſtine quàm intra paucas horas ille ordo quamvis lentus diſpoſituſque tranſierit? hoc totam vitam noſtram occupabit, quod totum diem occupare non potuit?* Et deinde: *Hæc itaque ipſe mihi dico quoties occurrit domus ſplendida, cohors culta ſeruorum, lectica formoſis impoſita calonibus: Quid miraris? quid ſtupes? pompa eſt: oſtenduntur iſta res, non poſſidentur, & dum placent tranſeunt.*

XVII. ARBORES SOLIS ET LVNÆ.

Sacerdotium & regnum.

EST in epiſtola Alexandri fabuloſi (vt arbitror) Nepotis mentio duarum arborum, quarum vna Arbor Solis, altera Lunæ nuncupabatur. Vtraque primo ſideris ſui afflatu percuſſa reddebat oracula: vtraque etiam in eclipſi Solis & Lunę vberrimis lacrymis manare credebatur. Erant autē in medio luci collocatæ, cupreſſis frondium genere ſimillimæ, pedum ferme centenorum. Eas cùm Alexander adijſſet, perſtricta radijs cognatorum ſiderum vtriuſque ſtirpis cacumina in voces & oracula reſolui, magno circumſtantium amicorum ſtupore animaduertit.

APODOSIS.

Solis & Lunæ arbores haud fabuloſæ ſunt Eccleſiaſtici ciuileſque magiſtratus, qui ſuorum principum afflatu leges tum diuinas tum humanas interpretantur, quarum certè oraculis hic orbis terrarum adminiſtratur. Gelaſius Papa Afer: *Duo ſunt, Imperator*
In epi. ad Auguſte, quibus principaliter hic regitur mundus, auctoritas
Anaſt. im ſacra Pontificum *& regalis poteſtas.* Et Iuſtini-
in aut p. ian. μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα θεοῦ παρὰ τῆς ἄνωθεν δε-
ti. 6. nu. 6 δομένα φιλανθρωπίας, ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία.

XVIII

XVIII. ASPHODELVS SOLVS GIGONIAM PETRAM mouet.

EST Aſphodelus planta, quæ aliter appellari ſolet Haſta regis, Gallicè *la Hache royalle*, id eſt ſceptrum regale; nam haſtę olim pro ſceptris erant, vnde Euripides in Hecuba dixit λαὸν εὐθύνειν δορὶ, quod eſt, ſceptro moderari. In eodem genere eſt lapis regni, cuius meminit Cteſiphon 3. de plantis: λίθος κρυστάλλῳ παραπλήσιος ἀνθρωπόμορφος ἐστεμμένος, & regni conciliator. Aſphodelus autem ſolus Gigoniam petram mouet. *Hephæſtio.*

AP. Significat igitur emblema, Regum potentia & imperijs duriores etiam animos flecti, & impelli ad ea quæ minimè facerent; nihil enim ad mouendum in rebus humanis eſt haſta illa regia potentius. *Ille eſt ſpiritus vitalis, quem tot millia trahunt, nihil ipſa per ſe futura niſi onus, ſi mens illa imperij ſubtrahatur*: Seneca. *De Clem.* Animaduerte porro in caule haſtæ regiæ, quæ regum eſt ſymbolum, innaſci vermem, qui in aliud animal alatum, & floridum mutatur: idque aſphodelum populari, donec aliquid retinet vigoris. Vbi enim exaruerit, tum demum vermis eo eroſo euolat. *Vermis aſphodeli.* ἐν δὲ τῷ ἀνθερίκῳ συνίσταται σκώληξ ὃς εἰς ἄλλο μεταβάλλει ζῷον πτηνὸν, ἀνθινουμένης, καὶ ὅταν ἀνθέρικος αὐανθῇ, διεσθίων ἐκπέταται. *Theoph.* Talis eſt plerumque principum conditio. Homulos tenues, & contemptos, qui per vermiculos ſignificantur, habent in ſinu & ſuis alunt viſceribus, poſtquam eos leuiculis aſſentationibus ceperunt: interim illi alas aſſumunt, florent diuitijs, & honoribus, & poſtquam ampliſſimorum virorum fortunas eroſerunt, tum demum exiliunt.

BAARAS. vide, *Piſciculus maris Indici.*

XIX. BALSAMVM.

Circumciſio.

Vide Theop.li.9.de hiſt. Plāt. cap.6.

BALSAMI radix horrida, deformis, atque omnino inutilis: ſed cùm primum lapide inciſi fuerint turgentes eius rami, mox ſuauiſſimum ac precioſiſſimum balſami ſtillat vnguentum.

AP. Hoc filijs Iſrael eueniſſe cognoſcimus: cùm primum lapide fuerunt circumciſi, mox Ioſue audiuit Dominum dicentem: *Hodie abſtulit opprobrium Ægypti à nobis.*

Lib.4.ſuper ca.50.

Vide Villap.part.2.c.17.pag.393.

Animaduerſione hìc dignum eſt quod habet Cyrillus, moriente Ioſue atque ſepulto, in eius ſepulchro poſitos eſſe cultros lapideos quibus circumcidit filios Iſrael: vt ſignificaretur quòd legalis circumciſio ſepulta & tanquam mortua per circumciſionem & mortem Chriſti; Et vt diſcamus circumciſionis ſpiritualis gratiam Saluatoris morti eſſe affixam, quæ circumciſio mortis atque interitus deiectio eſt, & noſtræ ſanctitatis initium.

XX. BALSAMA ARABIÆ.

Voluptas humana.

IN Arabia ſunt balſami arbores, ea, qua myrti ſtirpes, magnitudine: folia illis qualia herbæ Amaraco: ad eas cubilia figunt viperæ, vt quas non modò balſami liquor, ſed ipſa fruticis vmbra delectat. Vbi legendi liquoris tempus fuerit, Arabes ligneolarum regularum comploſione beſtias fugant, occidere enim nefas putant: & ſi quem fortè momorderint, lethalis

thalis non eſt plaga : præſtantiſſimi enim laticis odóre veneni acerbitas miteſcit. Pauſanias in Bœoticis, p.303. Meminit quoque Theophraſtus ἐν δὲ τόποις ποὶ πεφυκέναι τινὰ βοτάνην ἐφ' ᾗ συντετριμμένους ὄφεις εἶναι μικροὺς σφόδρα. *lib. 4. c. 6. de Hiſt. Plant.*

APODOSIS.

Mundi gaudia incerta & doloribus mixta. Seneca: *Quid quod gaudia quoque eorum trepida ſunt? non enim ſolidis cauſis innituntur, ſed eadem qua oriuntur vanitate turbantur. Qualia autem putes tempora eſſe, etiam ipſorum confeſſione miſera, cùm hæc quoque quibus ſe attollunt, & ſupra hominem efferunt, parum ſyncera ſunt: Maxima quoque bona ſollicita ſunt: nec vlli fortuna minus benè quàm optima creditur.* Significat etiam nullum adeò ferum ingenium quod bona inſtitutione non mitigetur. *de breuitate vitæ cap. 17.*

XXI. BASILISCVM.

Lenitas in ſubditos.

IVSTINIANVS Genuenſis hiſtoriographus, præclarum habet lenitatis in ſubditos tale ſymbolum, Franciſcus Marciò (inquit) iuriſconſultus egregius, miſſus à Republ. Genuenſi orator ad Ducem Mediolanenſem, cùm is nollet eum dimittere, nec pactis conuentis cum Genuenſibus ſtare, capta occaſione obtulit eidem Duci manipulum herbæ Ocymi: qui admirabundus quid ſibi hoc demum vellet, quæſiuit quid rei eſſet. Cui ille reſpondit, talem eſſe huiuſmodi plãtæ naturam, vt leniter, ac ſuauiter contrectata gratum odorem ſpiraret; nimis autem duriter compreſſa, & attrita, non ſolum omnem ſuauitatem deperderet, ſed etiam ineunte tempore ſcorpios generaret: habere autem ſe ingenia Genuenſium eodem planè modo. Dux hoc ingenioſo admodum reſponſo delectatus & ſententiam *lib. 6.*

pri-

priorem mutauit, & legatum honorificè dimiſit. Retulit Camerarius inter ſymbola.

AP. *Qui vult amari, languida regnet manu.*
Lene fluit Nilus, ſed cunctis amnibus extat
Vtilior.

XXII. CAPRIFICVS.

Temperantia.

CAPRIFICO ea vis eſt, vt laſciuientium taurorum & quantumvis ferocientium naturam vſque adeò compeſcat eorum collo circumdata, vt immobiles propemodum eos reddat.

Vide Plutarch. Sympoſ. lib. 2.

AP. Incontinentiæ frenum eſt temperantia. Senec. *Temperantia voluptatibus imperat, alias odit atque abigit, alias diſpenſat, & ad ſanum modum redigit, nec vnquam ad illas propter ipſas venit. Scit optimum eſſe modum cupitorum, non quantum velis ſed quantum debeas ſumere.*

Epiſt. 88.

XXIII. CAPRIFICVS.

Inutilis ſibi, alis vtilis.

CAPRIFICI ficus nunquam matureſcit, ſed tamen gignit culices, qui deuolantes ad veram ficum, perfoſſo ficorum cortice, in maturitatem educant. Dicuntur propriè culices illi, cum arborem ſtimulant, ψηνίζειν.

AP. Tales ſunt, inquit, Plutarchus, qui cum nihil ipſi queant egregium facere, aliquo pacto virtutem aliorum ſtimulant. Meminit huius caprificandi rationis Theophraſtus his verbis: Διὸ καὶ ἐρινάζουσι τὰς συκάς. τοῦτο δὲ ποιοῦσιν ὅπως οἱ ψῆνες οἱ ἐκ τῶν ἐρινῶν τῶν ἐπικρεμαννυμένων γενόμενοι διοίγωσι τὰ ἄκρα τῆς συκῆς. *Quapropter ficos caprificant: quod ea cauſſa faciunt, vt culices*

lib. 2. de plantis, cap. 12.

caliceſ parui, qui ex capricis appenſis naſcantur, poma fici aperiant,

XXIV. CEREVS SPINOSVS:
Virtutum gaudia vulnus habent.

CEREI ſpinoſi portentoſa penè elegantia eſt: opplet enim animum, & oculos ſpectantis, rariſſimæ venuſtatis ſpectaculo: haſtas ſurrigit quaternas & quinas, nouemdecim & vicenum cubitorum, virgatis, & ad normam directis ſtrijs cannulatas. In externis ſtriarum angulis obtuſis torus collucet ſtellalis, corneis ſtxlis radiatim è ſuo centro quoquouerſum minacibus: obductus eſt calloſa carne & ſucco aloes: flores in ſummo veſtigio promit gratiſſimos, & hilari purpura miniata rubet: *Vide Hiſt. Ruell. pla li. 18. c. 48*

APODOSIS:

Qui fit vt tam excellentis pulchritudinis planta cęlum & ſtellas referens haſtas ſurrigat: corneos ſtylos exerat, ſpinis vndique rigeſcat, ſuccum etiam amarum præferat; flores interim hac veluti armatura obuallet gratiſſimos. niſi vt oſtendat χαλκόδετον πρὸς ἀετὸν ὁδὸν, fetro & ære ſtratam ad cœlum viam?

μεγάλου ἀθλητοῦ ἐστὶ ἱδρωτὰς καὶ νικᾶν. *Maximus Tyrius.*

XXV. CHRYSOPOLE.
Doctrinæ ſyncera cultor.

IN Pactolo creſcit herba, Chryſopole vulgò nominatur, cuius examine vicinarum vrbium incolæ purum aurum ab adulterino diſcernunt. Nam ipſo tempore, quo id conflant, hanc herbam admouere ſolent: cuius folia, ſi adulteratum non ſit aurum, inaurantur; quod ſi corruptum ſit, intingi ſe non patiuntur. ἐὰν μὲν ἀνόθευτον χρυσὸν ᾖ, τὰ φύλλα

φύλλα χρυσοῦνται· ἐὰν δὲ ἐφθαρμένον ὑπάρχῃ, τὴν ἠλλαγμένην χρασίαν ἀποτίνει.

Ap. Recte cadet emblema in ſinceram Catholici mentem, quæ nihil adulterinæ doctrinæ hauſerit:

Puroq; illimis honore.

XXVI. CITHARA HERBA.

Non omnis moriar.

CLITONYMVS libro tertio rerum Tragicarum refert naſci in Pangæo herbam hac de cauſa. Illę quę Orpheum diſcerpſerunt Bacchantes eius membra in fluuium Hebrum proiecerunt: & caput quidem ceſſit in draconem; * lyra autem inter aſtra relata eſt. At ex cruore ſtillante orta eſt herba Cithara, quæ dum Bacchi ſacrificia peraguntur, citharæ ſonum emittit.

Ap. Fabuloſa hæc hiſtoria inuenitur in Plutarchi iunioris libello de fluminibus, qui iſtis portentis ſcatet. Rectè ſignificabis in emblemate doctorum virorum gloriam & monumenta nunquam intermori.

Non omnis moriar, multaq; pars mei
Vitabit Libitinam.

* ἡ δὲ λύρα κατηστερίχθη. *alij*; ſtatũ non mutauit: *Legendum ex ijſtimo.* κατηστερίσθη. *Horat. od. 23, l. 3. car*

XXVII. CORIANDRVM.

Verbum Dei.

TRADVNT Coriandri naturam penitus ſemini reſpondere, adeo vt ſi ſuccidatur, etiam Coriandri ſemen vim ſuam emittat, vt ſementi idoneum amplius non exiſtat. Huiuſmodi verbum eſt Dei, cuius omnis particula ad terræ cultum natura apta eſt, ſi mandetur commodæ & bonæ terræ, ideſt animæ. Eſt porro album etiam; Lumen enim verbum eſt, idque ſplendidum, ac proinde quoque album ipſum intel-

quoque album ipſum intelligenti ab eòque nutrito. Eſt item ſaxi ſimile: contortum, etenim eſt, & neutiquam flaccidum, neque fluxum, verum ſaxeum: cœleſte quippe verbum eſt, ac nobis cœleſtia promittit. Non dixit verò, *verum etiam in omni verbo:* verum, *ſiue etiam:* tanquam ſi dixiſſet, non in hoc quo putatis ſolo, verùm in hoc. Manifeſtum eſt autem, quòd manna ex ore proficiſcens, verbum erat. Nam commune habet aliquid manna, quo docemur, non ſolo pane hominem viuere, cum Dei verbo, quo viuimus. *Procopius in Deuter.*

XXVIII. CVPRESSVS BLATTAS NON SVSTINET.

Mortis memoria ſalutifera.

CVPRESSVS feralis arbor, & mortuorum ſepulchris deſtinata, blattas & tineas non ſuſtinet *Plin.* atque ideò apud veteres ſimulachra ex hac potiſſimum materia fiebant ad perpetuitatem.

APODOSIS.

Mortis memoria vitiorum blattas, quæ animum corrodunt, extinguit. *Opus eſt ergo, vt ſibi homo quotidiano actu prouideat, & procuret conſummationem. Opus eſt vt tota vita noſtra talis ſit in conuerſatione, vt liberi mereamur eſſe in fine: inceſſabiliter diem tranſitus noſtri. & tempus iudicij cogitantes.* *D. Auguſt.*

XXIX. CVPRESSVS VESPASIANI.

Fortuna in melius mutata.

ARBOR cupreſſus altitudine conſpicua in Veſpaſiani agro auito ſine vlla vi tempeſtatis euulſa radicitus repentè procidit, ac inſequenti die viridior, atque firmior eodem veſtigio reſurrexit. *Suet. in Veſp. c. 5.*

AP. Symbolum eſt afflictæ pauliſper fortunæ, quę ſtatim in aliam, & excitatam tranſit. Sublime ſtruitur quicquid ab infimo ſurgit.

Nunc & damna iuuant, ſunt ipſa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

Martial epigr. l. 1.

XXX. CYNOSBATVS.

Humilitas.

Ælian. de animal. 14. cap. 27.

CYNOSBATVS per diem inter cæteras herbas, à quibus ne minimum quidem differt, deliteſcit, nec vllo modo agnoſcitur. Nocte verò ſtellæ inſtar lucens, & igneo ſplendore coruſcans facilè in conſpectum venit.

AP. Humilis, Cynosbatus eſt, dies vita, nox mors, lux gloria poſt mortem: humiles in vita obſcuri, poſt mortem gloria circumfluunt.

Silius Italic. li. 3.

Cunctis ſtat terminus æui,
Extremùmque diem primus tulit: ire per ora
Nomen in æternum paucis mens ignea donat,
Quos pater æthereis cæleſtum deſtinat oris.

XXXI. DODECATHEOS.

Sacramentorum vis.

Plin. li. 25. cap. 4.

MAXIMA auctoritas herbæ eſt, quam Dodecatheon vocant omnium deorum maieſtatem commendantes. In aqua potam omnibus morbis mederi exiſtimant: folia eius ſeptem lactucis ſimillima exeunt è lutea radice:

AP. Vis diuinæ Eccleſiæ quaſi Dodecatheo illi admirabili indita, non per ſeptem foliorum ſpecies, ſed per totidem ſacramenta ſe effundit, atque omnibus animorum morbis ſalutarem facit medicinam. D. Cyprianus *Totum credentibus conferunt diuina compendia* (inquit) *de ſacramentis.*

l. 4. epiſt. ad Magnum.

XXXII.

XXXII. FICVS.

Promiſſis leuibus abſtinendum.

FICVS non floret, nec vlla ſe ſpecioſa ornamentorum luxurie oſtentat, ſed tamen dulciſſimos fructus parit, *Vide. Plin. lib. 16. c. 25.*

Ap. Πρᾶττε μεγάλα μὴ ὑπισχνούμενος μεγάλα. Magna noli promittere, ſed facere. Pythagoras. In eodem argumento eſt quod narrat Theophraſtus de vite, quæ cùm nulla folia emiſiſſet, & nulla perinde eſſet racemorum expectatio; miti tamen fructu ſine vlla foliorum luxurie germinauit. Similiter oliua, cùm ei frondes omnes decuſſæ eſſent, fructificauit: καὶ ἄμπελος ἄνευ φύλλων ὧν καρπὸν ἤνεγκεν, ἐλαία μὲν φύλλα ἀπέβαλε, ὧν δὲ καὶ καρπὸν ἐξήνεγκεν. *In lib. 2. de plantis, c. 4.*

XXXIII. FOENVM GRÆCVM.

Aduerſa augent virtutem.

FOENVM Græcum ſcarificatione ſeritur, non altiore quatuor digitorum ſulco; quantòque peius tractatur, tanto prouenit melius. *Pl. l. 18. c. 16*

APODOSIS. Viri ſancti dum aduerſis confligantur, ſurgunt viuidius: ἀρετὴν δὲ αὔξεσθαι ποιεῖ καὶ θάλλειν ὡς δινευκὴς φόβου φύσις. Nihil tam virtutem creſcere facit & germinare, quantum continui timoris natura. D. Gregor. *Sanctorum mentes æternitatis præmia præſtolantes vires ex aduerſitatibus ſumunt: Quia creſcente pugna glorioſiorem ſibi non ambigunt manere victoriam, & electorum deſideria dum premuntur aduerſitate, proficiunt, ſicut ignis flatu premitur, vt creſcat, & vnde quaſi extingui cernitur, inde roboratur.* *26. Moral.*

XXXIV. GRANADILLA.

NOBILIS eſt inter plantas Granadilla, flos Chriſti patientis inſignibus impreſſus cuius meminit Rouillius. In hunc memini me ita luſiſſe:

In hiſt. plãt. peregr.

Ite procuæ blandi Veneris ludibria flores,
Quos parit in riſum luxurioſus ager.
Altius vna ſuos tollit Granadilla dolores,
Et fert congeſti pondera tota Dei.
Tortilis hic nodis, & adunco milite ſurgit.
Regis apex Domini, gloria mixta malis.
Hic crux, hic claui Chriſti pretioſa ſupellex
Pauperis, hic rubris vulnera picta notis.
O dilecta Deo, cui cœlum nectare ſudat,
Et vigil intactas Flora tuitur opes.
Quis tanta in paruo luſit miracula flore?
Nempe ſua hic pinxit ſe Deus ipſe manu.

XXXV. HELENIVM.

Amor impurus, rixarum ſemen.

HELENIVM herba eſt, ab Helena ſic dicta, quæ rixas prouocat: περὶ τὴν ἀρῦν ὤφθη φυεῖσα, ἀφ' ἧς ἑαυτὴν ἀπῆγξεν Ἑλένη, καὶ ὡς οἱ φαγόντες αὐτῆς πάντως εἰς ἔριν καθίστασθαι. Ea è quercu ad quam ſe Helena ſuſpendit, dicitur emerſiſſe:

Pto'. Heph. li. 4.

APODOSIS.

Quid mirum ſi ex Helenæ cineribus rixarum herba dicitur emerſiſſe? quid aliud habet amor impurus quo ipſa deflagrauit, quàm querimonias, iurgia, rixas, furores. bella, cruorem?

Εμπίπτων κραδίηισιν ὑπὸ φρένα δ' ὥστε θύελλα
Μίσγεαι, ἀσθμαίνεις δὲ πυρὸς δριμεῖαν ὁμίχλην.
Παφλάζων ὀδύνῃσι, καὶ ἀκρίτοισι μανίαις.
Δάκρυ δὲ σοι προβαλεῖν λαρὸν γάνος, ἠδ' ἐσακοῦσαι
Βύσσοθεν οἰμωγήν, σπλάγχνοις δ' ὑποθερμὸν ἐρευθος

φοι-

Φοινίξαι χρωτὸς δὲ μετὰ τροπὸν ἄνθος ἀμέρσαι,
ὄσσε τε κοιλῆναι, μετά τε φρένα πᾶσαν ἀεῖραι
Μαινομένην· πολλοὺς δὲ καὶ ἐς μόρον ἐξεκύλισας
Λύσσαν ἄγων, τοιάις δὲ ἀγάλλεαι εἰλαπίνῃσιν.

Illabens improuiſus, ſub pectus inſtar procellæ miſceris ſpiraſque ignis acutam vim, æſtuans doloribus & miſcellaneis furoribus. Lachrymas verò tibi emittere profuſum gaudium eſt, exaudire ex imo eiulatum. ſub viſceribus calidum ruborem purpurare, & cutis mutatum florem abolere oculoſque cauare, mentemque totam euertere furentem. Quin multos in mortem preuoluiſti, quibuſcumque procelloſus & ferus occurriſti rabiem afferens talibus lætaris epulis. Oppian.

XXXVI. HECATONCEPHALOS.

Amoris conciliatrix virtus.

PORTENTOSVM eſt, inquit Plinius, quod de hac herba traditur. Radicem eius alterius ſexus ſimilitudinem referre, raram inuentu, ſed ſi viris contigerit, amabiles fieri. Ob hoc & Phaonem Lesbium dilectum à Sappho. *Pl. nat. hiſt. 22. c. 8.*

APODOSIS.

Non longè quærenda Hecatoncephalos. vis amari? virtute & comitate potes. Nihil enim ad amorem potentius, quàm virtus humanitate condita. Vel certè ſi vis amari, ama

Magnes amoris amor.

XXXVII. HERBA SABINA.

Euchariſtiæ typus.

HERBA Sabina apud Gallos Druidas primæ fuit venerationis. Legitur ſine ferro, dextra manu, per tunicam qua ſiniſtra exuitur velut à furante,

can-

candida veſte veſtito, puris, lotis, nudiſque pedibus, ſacro facto priuſquam legatur pane vinoque. Fertur in mappa noua, hanc contra omnem perniciē habendam prodidere Druidæ Gallorum., & contra omnia oculorum vitia fumum eius prodeſſe.

Plinius.

APODOSIS.

Euchariſtia inſtar herbæ Sabinæ morbis animi præſentiſſimum remedium: eadem non vi, ſed amoris ſuauitate, piè, purè, & caſtè ſuſcipienda in illo Angelorum epulo & cœleſtis menſæ delitijs, quas nobis Chriſtus comparauit, Origenes. ἄρτους ἐσθίομεν γενομένους ἅγιόν τι καὶ ἁγιάζον τοὺς μετ' ὑγιοῦς προθέσεως αὐτῷ χρωμένους. *Panes comedimus, corpus factos, corpus ſanctum, & ſanctificans eos qui cum ſincera ſui admotione eo vtuntur.*

Aduerſus Cdlſ. l. 8.

XXXVIII. HERBA VIVA.

Virtus.

IPSA ſemper viuit, nullo vnquam frigore, vel feruore læditur, nulla ariditate vincitur, nulla humectatione ſuperatur; ſemper eadem, eodem ſemper vigore; nec loci anguſtia conſtringitur, nec diuiſa minuitur, nec auulſa commoritur. Ipſa in ſe radices humectans ſeruat, vbilibet vel ardentiſſimo loco radices figit, augetur, dilatatur, ſiue in opaco ſit, ſiue in aprico, verè congrueque hoc digna nomine Semperuiua.

Maiol. colloq. 20.

AA. Typus veræ virtutis. *Quemadmodum maiora lumina claritas ſolis obſcurat; ſic dolores, moleſtias, iniurias, virtus magnitudine ſua elidit atque opprimit; & quocumque affulſit, ibi quicquid ſine illa apparet extinguitur; nec magis vllam portionem habere incommoda cum in virtutem inciderint quàm in mari nimbus.*

Sene. ep. 66.

XXXVIII. HERBA VIVA.

Caſtitas intacta.

ADEO mira eſt huius plantulæ natura, vt eam humana ratio aſſequi nequeat: nam cum maxime viret, gratiſſima eſt aſpectu: ſi quis illam apprehendere cupiat, illico folia contrahit, atque ſub tenues ramulos recondit: ſi verò apprehendat ſubitò, adeo marcida conſpicitur, vt emortua virtute contabeſcere videatur: ſed quod maiori admiratione dignum eſt, ſi manum retrahat, ad priſtinum nitorem redit. *Vide hiſt. pl. Ruell. l. 18. c. 143.*

APOD. *Neſcit contagia terræ.* Cum herba viua congruit ſmaragdus typus virginitatis, qui adeò impatiens eſt venereæ conſuetudinis, vt inſignis ſmaragdus Reginæ Hungaricæ, cùm ipſa marito conſueſceret, memoretur in tres particulas conciſus atque confractus. *Alb. Mag. & Ruell. li. 2 de gemm.*

XXXIX. HORTI TANTALI.

Vanitas rerum humanarum.

TANTALI hortos vindemiare: Ταντάλου κήπους τρυγᾶν *Phil. in Sop. l. 1. in Iao & in Athe.*

Stat luſus vacuo gutture Tantalus,
Impendet capiti plurima noxio
Phineis auibus præda fugacior.
Hinc illinc grauidis frondibus incubat
Incuruata ſuis fœtibus, ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Hæc quamuis auidus, nec patiens moræ,
Deceptus toties funere negligit,
Obliquatq; oculos, oraq; comprimit,
Incluſiſq; famem dentibus alligat:
Sed tunc diuitias omne nemus ſuas
Demittit propius, pomaq; deſuper

Noti ſunt horti Tantali ex Sen. in Thyeſte. Choro 1.

Inſultant folijs mitia languidis,
Accenduntque famem, quæ iubet irritas
Exercere manus: has vbi protulit,
Et falli libuit; totus in arduum
Autumnus rapitur, ſyluaque mobilis.
Inſtat deinde ſitis non leuior fame,
Qua cum percaluit ſanguis, & igneis
Exarſit facibus, ſtat miſer obuios
Fluctus ore petens, quos profugus latex
Aduertit, ſterili deficiens vado,
Conantemque ſequi deſerit: hic bibit
Altum de rapido gurgite puluerem.

Apodosis.

Tantali hortos vindemiare idem eſt ac corporis voluptates conſectari. Iſæus Sophiſta interrogatus quis optimus piſcium alituumque inter obſonia foret; πέπαυμαι, inquit, ταῦτα σπουδάζων, ξυνῆκα γὰρ τοὺς Ταντάλου κήπους τρυγῶν, ἐνδεικνύμενος δήπου τῷ ἐρωμένῳ ταῦτα ὅτι σκιὰ καὶ ὀνείρατα αἱ ἡδοναὶ πᾶσαι. *Deſij, inquit, iſta ſtudere: intellexi enim me Tantali hortos vindemiare: ſignificans vtique amaſio, quòd vmbra eſſent & ſomnia omnes quæ appellantur voluptates.* Aliter Greg. dixit: Ταντάλειον ζωὴν de ærumnoſa & meticuloſa, διὰ ὑπερτέλλουσαν πέτραν. *Epiſt. 11. ad Baſilium.*

XLI. IRIDIS FRVCTVS.

Pœnitentia.

TVRTVRES inter amuleta & præſidia varia, quæ ſibi quæque eligunt animantes, Iridis fructum habent. *Ælian. l. 1. cap. 35.*

Apodosis.

Iris eſt pœnitentia; nam vt illa vnguentis & medicinæ naſcitur, quod ait Plinius, ita & hæc peccatorum remedijs. Turtures verò ſunt gemebundi peccatores.

Pœnitet ambiguè, quem ſero pœnitet: ergo

Præ-

Præſentis ſpatium nobis dum creditur æui, — *Alcimus*
Dum patulam cunctis Chriſti clementia ſeſe — *Auitus l.5.*
Præbet præterita plangamus crimina vitæ.

XLII. LAVREA OESTRIS INIMICA.

Doctrina affectuum medicina.

OESTRO boues infeſtari, & vehementius furiari notum eſt omnibus: at quomodo huic incommodo ruſtici occurrerent, non ita eſt vulgatum. Narrat, Sotio laureas deciſas, & in aqua decoctas parari: mox aſpergine agrum qui ab Aſilis obſideri ſolet, perfundi: tum animalcula quidem illa διὰ ἀντιπάθειαν fugere. — *Sotio auctor rei ruſtic. in Geop.*

AP. Laurus Apollini ſacra ſymbolum eſt doctrinæ, cuius præſidio vehementes & immoderati ſopiuntur affectus, φάρμακον ἔρωτος Μοῦσαι.

Veridicis igitur purgauit pectora dictis. — *Lucretius lib.6.*
Et finem ſtatuit cupedinis atque timoris.

XLIII. LAVRVS CYZI.

Dulcis gloria.

FICVS in lauro Cyzici nata eſt ante obſidionem. — *Plin. lib.17. cap.25.*

APODOSIS.

Ficus in lauro ſuauitatem ſignificat in gloria. Eſt enim laurus triumphantium arbor, & victoriarum comes perpetua: ficus verò ſapore dulciſſima eſt. Quò fit, vt ſi gloriam illuſtrem ſimul & ſuauem velis ſignificare, hac icone poſſis exprimere.

Merces mihi gloria detur. — *Mamurius apud Ouid. 3. Faſt.*

Τὸ μὲν ἀργύριον ἐστὶ κοινὸν τῶν πάντων ἀνθρώπων κτῆμα, τὸ δὲ καλὸν καὶ πρὸς ἔπαινον καὶ τιμὴν ἀνῆκον, θεῶν καὶ τῶν ἔγγιστα τούτοις πεφυκότων ἀνδρῶν ἐστί. Ait quippe nullum eſſe excelſum quem dulcedo glo-

tiæ non capiat. *Nam pecunia communis eſt omnium hominum poſſeſſio: quod autem honeſtum eſt, & cum laude coniunctum, Deorum, vel proximè ad Deos accedentium virorum, eſt bonum* Idcirco Phryne famæ appetentiſſima meretrix, Thebanorum muros ſe excitaturam promiſit, ſi ea apponeretur ædificio inſcriptio:

Ἀλέξανδρος κατέσκαψεν, ἀνέστησε δὲ Φρύνη ἡ ἑταίρα.

Alexander diruit, Phryne meretrix ædificauit:

XLIIII. LEVCOION.

Pudicitiæ honos.

DERCILLVS tertio de Montibus fingit Myenum caſtiſſimum adoleſcentem, Hippolyti fato, à nouerca de ſtupro interpellatum, cumque renuiſſet, apud patrem nefariè accuſatum, voluntaria morte eius furorem anteuertiſſe, Deorumq; prouidentia pudici iuuenis nomen monti inditum, in quo creſcit Alba viola, quæ impudicæ nouercæ pronuntiato nomine ſtatim marceſcit, quaſi ipſius Myæni honoribus velificaretur: γεννᾶται ἐν αὐτῷ λευκόϊον ἄνθος, ὃ μητρυιᾶς ὀνομασθείσης μαραίνεται.

APODOSIS.

In caſtitatis laudem naſcuntur flores: virginibus ipſis in cœlo ſingulari nota tribuuntur, vt canit Honorius Fortunatus:

Per paradiſiacas epulas ſua vota canentes,
Iſta legit violas, carpit & illa roſas.
Pratorum gemmas ac lilia pollice rumpunt,
Et quod odoratum eſt flore comante metunt.

Tanti eſt manſiſſe pudicum.

XIV. LEVCOPHYLLVS.

Caſtitatis typus & luxuriæ pœna.

CTESIPPVS ſecundo rerum Scythicarum & poſt eum Plutarchus iunior in Phaſide, hæc de Leucophyllo ſcribunt. Naſcitur in hoc fluuio virga Leucophyllus, quæ dum clebrantur Hecates myſteria, inuenitur circa diluculum ad diuinum Panis afflatum ſub ipſum veris initium. Quam poſtquam zelotypi homines collegerunt, circa virginalem thalamum ſpargunt: καὶ ἀνόθευτον τηρῶσι τὸν γάμον, vt ſpuriæ prolis expertem thorum conſeruent. Quòd ſi quis impurus amoris violentia inſolentiùs acceſſerit, alienatur à mente, & ſtatim confitetur coram omnibus, quæcumque illegitima aut fecit, aut facturus erat. Qui verò aſtant, hominem corripiunt, & in ſutum culeo in ϛομίον, impiorum voraginem quandam impellunt, quæ proiectum corpus, poſt triginta dies in Mæotidem paludem eructat, vermibus vndique refertum. Vultures verò derepentè apparentes iacens cadauer diſcerpunt. Hæc illi portentorum ſcriptores, quæ ad caſtitatis emblemata exornanda facere poterunt.

AP. Eſt ænim dos matronarum optima caſtitas, de qua præclarè hæc Heroina apud Plautum in Amphitryone:

Non ego illam mihi dotem duco eſſe quæ dos dicitur.
Sed pudicitiam, & pudorem, & ſedatum cupidinem,
Deum metum, parentum amorem, & cognatûm
concordiam.

XLVI. LIGNVM PAREBVM.

Elquentia humana.

LIGNVM Parebum oleæ magnitudine in regijs duntaxat hortis reperitur: neque florem vllum, neque fructum producit: omnia ad ſe rapit, aurum, argen-

argentum, æs, lapides, aues, agnos, boues, præter electrum. Cteſias *apud Phot p.* 59 eius verba ſunt:

Orat. 3. καὶ ξύλον ἐστὶ πάρηβον καλούμενον, τὸ μέγεθος ὅσον ἐλαία, ἐν τοῖς βασιλείοις μόνον εὑρίσκεται κήποις, οὔτε ἄνθος φέρει οὔτε καρπὸν, πάντα ἕλκει πρὸς ἑαυτὸν, χρυσὸν, ἄργυρον, χαλκὸν, λίθους, πλὴν ἠλέκτρου.

APOD. Humanæ eloquentiæ vis per omnia graſſantis oſtenditur: folijs quidem verborum abundat, flore & fructu virtutis deſtituta: neſcio qua tamen vi in hominũ ſenſus irrepit, influit, perlabitur: ad ſe non modò vulgus quod per iumenta & lapides ſignificatur, ſed diuites, doctos, ſimplices, quos aurum & aues, & equi deſignant, illectat. Contra electrum, quod eſt diuinitatis ſymbolum, nihil poteſt. nam cœleſti ſapientia mortalis eloquentiæ præſtigia deluduntur, & hebeſcunt. Theodoretus: οἱ ἁλιευτικοὶ σολοικισμοὶ τοὺς Ἀττικοὺς καταλελύκασι συλλογισμούς. Solœciſmi piſcatoris Atticos ſyllogiſmos deuicere.

XLVII. LILIA INTER CARDVOS.

Virtus floret aduerſis

Ex libell. de ordinib. militaribus. LVDOVICVS ſecundus Dux Borbonius recens ex Africa, in quam exercitum contra Barbaros duxerat, equitum è Carduo Beatæ Mariæ ordinem inſtituit, cuius torquis erat aureus ex lilijs contextus, interſtinctus æqualibus interuallis Cardui folijs, è quibus crux pendebat cum hoc lemmate, SPES.

APODOSIS.

Hoc emblemate Dux ſignificare voluit inter aduerſæ fortunæ aſperitates virtutis integrum decus emergere.

Plin in Paneg Praian. *Creſcit de vulnere virtus.*

Mares cœliq; temperiem turbines, tempeſtateſq; commendant. Habet has vices conditio mortalium, vt aduerſa ex ſecundis, ex aduerſis ſecũda naſcãtur. Occultat

vtror-

vtrorumque ſemina Deus, & plerumque bonorum malorumq; cauſſa ſub diuerſa ſpecie latent.

XLVIII. LVPINVM.

Pietas.

LVPINVM primum omnium cum ſole circumagitur quotidie, horaſque agricolis etiam nubilo demonſtrat: ter floret, terram amat, terraque operiri non vult. *Plin. natur. hiſt. l. 18. c. 1*

APOD. Magna pij viri cum Deo, quem perpetuò intuetur, affinitas, inde floret egregijs virtutibus, & ſic in terra eſt, vt terræ contagione non obruatur; nam pedibus duntaxat terrā tangentibus, ἡ ψυχὴ ταῖς ἄνω ἐνδιατρίβει θεωρίαις. *D. Chryſoſt. homil. 3. de incompreh. Dei natura.*

XLIX. MALVM PERSICVM.

Loci mutatio vtilis.

PERSICVM malum in Perſide veneni fungitur vice (vt aiunt) eaque de cauſſa in Italiam tranſmiſſum, vt noceret, mutato ſolo, naturam mutauit, & ſalubre repertum eſt.

Pomis quæ barbara Perſis *Columella.*
Miſerat, vt fama eſt patriis armata venenis,
At nunc expoſiti paruo diſcrimine lethi,
Ambroſios præbent ſuccos oblita nocendi.

APOD. Cadit in hominem vitioſum, qui cum cœlo mores mutauerit, quanquam ſæpius

Cælum, non animum mutant qui trans mare currunt. Theophraſtus, hac loci differentiam plurimum momenti afferre in plantis oſtendit his verbis: Μεγάλη ἡ διαφορὰ πρὸς καρπὸν ἢ ἀκαρπίαν καὶ ἡ τῶν τόπων φύσις. Quod his exemplis confirmat. Perſica in Aegypto & locis proximis fructificat, quamquam in Rhodo vſque florem duntaxat deuenit. Palma apud Babylonem fructum mirificè largitur: in Græcia autem ne fructum quidem maturat. *Lib. 3 de plantis, c. 5.*

L. MA-

L. MALVS PVNICA ET VITIS FRVGIFERA RADICE.

Vana gloria fuga,

INVENIMVS vitem & malum Punicam ſtirpè fructum tuliſſe; non palmite, aut ramis. *Plin. lib. 17. c. 25.*

AP. Hoc viri boni & humiles faciunt, qui fructus, hoc eſt opera iuſtitiæ occultant, cauentque maximè, ne emanent in publicum; quo fit, vt tutior ſit virtus, & minùs inſidijs dæmonum obnoxia, qui ad explicatatas merces vno agmine proſiliunt.

Viue tibi, & longè nomina magna fuge.
Viue tibi quantumque potes præluſtria vita:
Sæuum præluſtri fulmen ab arce venit.

LI. OLIVA BYZANTINA.

Intacta per ignes.

SOSTRATVS Byzantinus apud Achillem Tatium refert lucum Bhzantij fuiſſe, & in eo oliuam, quam ſtupendo prodigio, dicitur imber igneus fœcundaſſe. *Lib. 2.* τὸ δὲ χωρίον ἱερὸν ἐν περιβόλῳ ἐλαίαν μὲν ἀναθάλλει φαιδροῖς τοῖς κλάδοις, πεφύτευται δὲ σύν αὐτῇ τὸ πῦρ, καὶ ἀνάπτει περὶ τοὺς πτόρθους πολλὴν τὴν φλόγα, ἡ δὲ τοῦ πυρὸς αἰθάλη τὸ φυτὸν γεωργεῖ In eodem fermè argumento eſt quod habet Pauſanias in Atticis; Oliuam Mineruæ, incenſa à Perſis vrbe conflagraſſe, eodemque die in duûm cubitum proceritatem germinaſſe.

APODOSIS.

Rectè Virginis puritatem Oliua Byzantina ſignificabit: Attica autem quæ ex ipſo damno compendia quæſiuit, fortitudinem inuictam, quæ ex ipſis aduerſis ſuæ laudis & gloriæ capit argumentum. Tertullianus ad Martyres: *Negotiatio eſt aliquid amittere vt maiora lucreris.* Et præclarè Rutilius:

Aduer-

Aduerſis ſolennis tuis ſpirare ſecunda,
Exemplo cœli ditia damna ſubis;
Aſtrorum ſi mma renouant occaſionibus ortus,
Lunam finiri cernis vt incipiat

LII. PALMA.

Virtus.

PALMA (vt aiunt) ſalſum ſolum diligit, à fimo aliena eſt.

APODOSIS.

Virtus ſale ſapientiæ condita, non patitur ſe vitiorum ſordibus inquinari.

Intaminatis fulget honeribus.

Quod autem hic de palma dicitur, diſertè Theophraſtus explicat, φιλεῖ δὲ χώραν ἀμμώδη, διὸ καὶ ὅπου μὴ τοιαύτη τυγχάνει, περιπατοῦσιν ἅλας οἱ γεωργοί. Solum arenoſum ſalſuginoſumque concupiſcit: idcirco vbi tale non ſit, agricolæ ſalem aſpergunt.

Annot. ex Theoph. Ruell. de natura ſtirpium l.1. c.118. Cap.8. l.2. de hiſt. plantarum.

LIII. PALMA.

Sanctorum vita.

PALMAE caudex interior tenuis eſt, & corticis ſcabritie, perplexitateque viſu minimè iucundus; ſuperior verò pars viſenda, tum trunci, tum ramorum amplitudine, amœnaque pulchritudine viriditatis expanditur.

APO. Ita ſanctorum conditio prima facie contemptibilis, ad mirificam gloriæ pulchritudinem exſurgit.

Noli ἀχαιοῖς ἐκ πύργου κρίνειν.

S. Paulinus pauperes, & contemptos ſpe futuræ gloriæ conſolatur his verbis:

Iamque expediti, ſarcinis egentibus,
Laxate vinculis pedes:
Vt copioſa luce veſtiamini,
Eſtote nudi ſaculo.

De Celſo puero.

LIV. PALMA AVGVSTI.

Victoria ſine labore.

AVGVSTVS palmam inter iuncturas lapidum enatam ante domum ſuam, in compluuium Deorum Penatium tranſtulit, vtque coaleſceret, magnopere curauit. Hoc ſæpe factum narrat Plinius Romæ in Capitolio in capite bis bello Periei enata, ſimili modo Trallibus in baſi Cæſaris dictatoris.

lib. 17. c. 25

AP. Salmacida ſpolia ſignificantur ſine ſudore & ſanguine. Tale eſt illud quod Timoleonti accidiſſe narrat Plutarchus, qui coronæ victorialis pro more ornatæ prætereunti ſponte in caput defluxerunt.

LV. PALMA PERSEI.

Victoria illuſtris & facilis.

Pl. l. 17. c. 25 ROMAE in Capitolio, in capite bis bello Perſei enata palma victoriam, triumphoſque portendit. Simili modo palma Trallibus in baſi Cæſaris dictatoris, circa bella ciuilia eius.

AP. Palma ſponte dominata gloriam inſignem eandemque facilem ſignificat. Nam ea quæ magna facilitate cuique contingunt, domi naſci dicuntur. *Aurum tibi domi naſcitur.* Quod autem palma perpetuum ſit victoriæ inſignè, teſtantur & illi verſus Claudiani:

4. ad Herennium.

Cùm totis exurgens ardua pennis,
Ipſa duci ſacras victoria panderet ædes,
Et palma viridi gaudens & amicta tropæis.

de laudibus Stiliconis.

LVI. PALMA RANIS OBSESSA.

Inuidia virtuti comes.

PLVTARCHVS in libello de oraculorum ſilentio, perhibet inter templi cuiuſdam à Cypſelo conſecrati donaria extitiſſe palmam æneam, ad cu-

ad cuius radices inſculptæ viſebantur plurimæ ranæ, & nutrices, quos hydros nominant.

APOD. Virtus maledicorum infeſtis clamoribus laceſſita, eos ex eminenti loco deridet, ad cœlum velut palma luxurioſâ ramorum propagine aſſurgens.

Conſcia mens recti famæ mendacia ridet.

LVII. PALMA SYAGROS AVT MARGARIS.

Amicitia inuiolabilis.

IN Meridiano orbe præcipuam nobilitatem obtinent palmæ Syagri, proximamque Margarides. Eæ candidæ, rotundæ, acinis quam balanis ſimiliores. Quare & nomen à margaritis accepere. Vna earum arbor in Chorâ eſſe traditur, vna & Syagrorum, Mirumque de eâ accepimus cum Phœnice aue, quæ putatur ex huius palmæ argumento nomen accepiſſe, iterum mori, ac renaſci ex ſeipsâ. *Plin. lib. 13. cap. 4.*

AP. Amicitiæ ſingularis typus eſt, quæ amicis vnam pariter vitam, vnam quoque mortem indulget. Sic omnia cum Chriſto mortuo emori videbantur, cum eodem reſurgente reuiuiſcunt. Sic literæ ſine pietate, iuſtitia, ſine religione interit: vno enim omnes charitatis vinculo, & arctiſſima quadam cognatione continentur.

TE STANTE VIREBO.

LVIII. PALMÆ SVBVERSIO.

Pudicitia ſubuerſa.

PALMA in Perſei capite enata tempeſtatibus proſtrata eſt, & eodem loco ficus enata, M. Meſſalæ, C. Caſſij luſtro, à quo tempore pudicitiam ſubuerſam Piſo grauis auctor prodit. *Plin. lib. 17. ca. 25.*

AP. Tum demum laborat pudor & pudicitia,

cùm attrito virtutis robore delitiarum mollities pectus inuaſit. Luxu & inſana voluptatis dulcedine victa Roma eſt, quæ nullis viribus frangi poterat.

Iunenal. ——— *Sæuior armis*
Luxuria incubuit. Et Petronius in Sat.
Hac veluti tabes imis concepta medullis
Intra membra furens curis latrantibus errat:
Arma placent ſuperis: detritaq́; commoda luxu
Vulneribus reparantur.

LIX. PERSEIA, ἡ Περσεία.

Pietas vel magnaminitas.

In Eli. li. p. 161. ARBOR Perſea ſola Nili aqua gaudet. Pauſan. Eius fructus cordis ſpeciem refert, linguæ folium. Idcirco dicata eſt Iſidi, & monentur huius oraculum adituri, vt ſanctè ſentiant, & modeſte loquantur. Plutarch. Deſcribitur autem Perſea pleniùs a Theophraſto. *In Iſi. & Oſi. p. 674. Li. 4. c. 2.*

APODOSIS.

Perſea arbor, generoſa mens: Nilus fluuiorum omnium maximus, & pulcherrimus, honor optimus eſt, & egregij animi pabulum. Vel certè Perſea typus viri egregia ſanctitate, qui pectore, & lingua totus in diuinas laudes prædicandas effunditur, & torrente rerum cœleſtium ebrius, ſola Dei contemplatione quaſi proprio pabulo alitur, & fœcundatur.

Boet l. 4. m. 1.
Aeris immenſi ſuperat globum,
Nubeſq́; poſt tergum videt:
Quiq́; agili motu calet ætheris
Tranſcendit ignis verticem,
Donec in aſtriferas ſurgat domos,
Phœbiq́; contingat vias.

LX.

LX. PHRIXA.

Improborum oſor.

PHRIXA herba μισοπόνηρος, rutæ ſimilis, in antra Boreæ prouenit, collectaque niue frigidior eſt. At verò in improbas, & alienæ vitæ pudicitiæque inſidiatores, ita fertur excandeſere; vt flammas edat: συλλεγομένη δὲ ἔστι ψυχροτέρα χρόνος. ὅταν δέ τινι ἐκ μηνύας ἐπιβουλὴ γένηται, φλόγας ἀναδίδωσιν. *Agathon. Samius & Plut. in Tanai.*

AP. Homines leni alioqui & placido ingenio, in ſcelera improborum atque flagitia, pietas ardore vehementius commoueri ſolent.

LXI. PLATANVS XERXIS.

Amor ſtultus rerum creatarum. Vel, *Diuitiæ indignis collatæ.*

RIDICVLVS profectò Xerxes ille eſt, quòd quum mari terriſque Iouis operibus poſthabitis, noua tinera, & inſolitam nauigationem ſibi paraſſet, ſeruiit Platano, & arborem coluit. In Lydia igitur, vt aunt, cùm vidiſſet proceram platanum, diem ſolidum d eamdem exegit nulla poſtulante neceſſitate, & ca:ra poſuit in ſolitudine circa platanum; ſed & multilicem, ac precioſum ornatum ex ea ſuſpendit; toruibus, armilliſque ramos veneratus, & curatorem ei :liquit quaſi cuſtodem, & propugnatorem amaſiæ. *Ælian. l. 2. cap. 14.*

AP. Icon humanæ ſtultitiæ; homines ad maxima ati, & facti à Deo, viliſſimarum rerum amore cogitiones inquinant ſuas; ea enim amant, quæ redama: non poſſunt, & ſingularibus ornamentis afficiunt, uæ ab omni ornamento alia ſunt. Eadem diuitias ıdignis hominibus collatas ſignificat: quid enim bori cum torquibus, & armillis, & huiuſmodi erſicæ gloriæ choragio?

Pœnam, Phaeton, pro munere poſcis.

LXII. PLATANI THEMISTOCLIS

Ingratitudo erga ampliſſimos viros

ΤΑῖς πλατάνοις ἀπείκαζεν αὐτὸν αἷς ὑποτρέχουσι χειμαζόμενοι· γενομένης δὲ ἐνδίας τίλλουσι παρερχόμενοι, καὶ λοιδοροῦσι. Comparabat ſe cum platanis, ad quos ingruente pluuia confugiunt, mox ſerenitate reddita, viatores vellicant, & inſectantur.

AP. Platanus, vir ampliſſimus; tempeſtas, calamitas; ſerenitas, proſperitas; vellicatio platani, vexatio viri, de quo bene meriti ſumus.

Θρέψαι λύκον λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας ὥς τε φάγοντι.

LXIII. POMVM CACHI.

Vnitas præſtans.

Nicol. de Comitib. EST in prouincia Malabar arbor; cui incolæ nomen indidere Cachi, ſiue Cicara: vnicum quotannis fert pomum: illud non à ramis, vt poma reliqua, ſed à ſtipite, eſtque adeò immenſum, vt vnicum oneret quamuis robuſtum hominem. Continet autem pini more intra ſe fructus 300. diſtinctis pelliculis ſunt ſinguli noſtrorum pomorum magnitudine. Rurſumque intra illos continentur & alij, quales in echino caſtaneæ.

APOD. Non multitudine res, ſed præſtantiâ æſtimandæ.

LXIV. POMA NARSETIS.

Beatitudinis pignora.

Vide Baron. ad annum Iuſtini iunioris II. NARSES ille Eunuchus, qui Totilam Gothorum Regem Martio vigore & ſpiritu planè ingentem debellauit, æſtuariæ fortunæ iactatus inconſtantia, poſtquam Iuſtinus gubernacula cepit imperij, Italiæ præfectura ſpoliatus, etiam probris à Sophia Iuſtini vxore ita conciſus eſt, vt penſis lanæ trahendi

hendis affigi iuberetur. Ille dicto exaſperatus, ſe Iuſtino & Sophiæ eam telam orſurum dixit, quam minimè poſſent diſſoluere. Continuò Longobardos à regionis ſuæ ſqualIore ad fertiles Italiæ campos inuitat, præmiſſis qui lectiſſima ex eodem ſolo poma ferrent; quorum ſpecie delectati Longobardi, & ex eadem opimam terræ fœcunditatem conijcientes, in Italiam magno & horribili exercitu inundarunt.

Ap. Hæc figura accommodari poteſt in eos, qui ad futuræ beatitudinis ſpes, & bona æſtimanda, per rerum creatarum ſpecies alliciuntur à Deo.

Quæq; latent, meliora puta.

LXV. POPVLVS ALBA AD VSVM SACRORVM.

Pietas.

EX alba duntaxat populo, neque ex alia arbore ad *Pauſan.*
vſum Olympicorum ſacrorum ligna cædi apud E- *in Eliacis*
leos receptum erat. *li.1.p.161.*

Ap. Candida oportet eſſe pectora, & ab omni labe defæcata, quæ diuini amoris faces exceptura ſunt, & Deo viuo arſura in holocauſtum ſuauiſſimi odoris. Deo enim placemus ρόπῳ καὶ βίῳ πρὸς καθαρότητα ήκοντι. *Iſid. Peluſiota ep. 214.*

LXVI. PVLEGIVM.

Fortitudo.

PVLEGIVM hyeme floret, rigente vbique frigore. Cicero lib. 1. de diuinatione: *Nam & maſculorum iecuſcula brumâ dicuntur augeri, & pulegium aridum floreſcere, ipſo brumali die.* Theophraſtus multis enumerat arbores ſemper vireſcentes, quas ipſe *Lib. 3 de*
ἀειφύλλους nominat. *hiſtoria*

Apod. *Fortitudo imminentibus periculis orna- planta-*
menta defendit virtutum omnium, & inexpiabili prælio rum. c. 4.

D. Ambroſ. lib. 1. offic c. 3?. *aduerſus omnia vitia decernit: inuicta ad labores, fortis ad pericula, rigidior aduerſus voluptates, dura aduerſus illecebras.*

LXVII. PYRAGNVS EX METHODIO.

Puritas intacta.

IN Olympo monte Lyciæ ignis ſponte ſua in montis cacumine ex imo terræ enaſcens, iuxta quem ſtirps, Pyragnus nomine, exiſtit, adeò florida, virens & opaca, vt è fonte potius nata videatur. Methodius *apud Photium.* πῦρ αὐτομάτως κατὰ τὴν ἀκρώρειαν ὄρους κάτωθεν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόμενον παρ' ὃ πύραγνος φυτόν ἐστιν οὕτω μὲν εὐθαλὲς καὶ χλοερὸν, οὕτω δὲ σύσκιον ὡς ὑπὸ πηγῆ μᾶλλον βεβλαστηκέναι.

APOD. Virgo extra peccati originalis labem qua in cæteros homines graſſata eſt, ſola intacta permanſit.

Inexpugnabile mundi Præſidium.

LXVIII. RHODODAPHNE.

Scriptura ſacra.

HERBA dicta Sabina, alijs Rhododaphne, ſempiterna fronde, roſæ ſimilitudine, caulibus fruticoſa, iumentis capriſque, & ouibus venenum eſt; eadem homini contra ſerpentum venena remedio. Plin l. 15. cap. 20.

APOD. Sacrarum literarum prudentibus viris lectio perutilis; contra imprudentibus qui abundant in ſuo ſenſu, valdè periculoſa. D. Auguſt: *Modus ipſe diſcendi quo ſacra ſcriptura contexitur, quamuis omnibus acceſſibilis pauciſſimis tamen penetrabilis. Nam quæ aperte continet, ea quaſi amicus familiaris ſine fine ad cor loquitur indoctorum atque doctorum: ea verò quæ in myſterijs occultat, nec eloquio ipſo ſuperbo erigit, quò non audeat accedere mens tardiuſcula & inerudita quaſi pauper ad diuitem.* Epiſt. ad Voluſianum.

LXIX. RORARIA.

Virtus.

RORARIA quæ vulgo appellatur, planta eſt: quantumuis æſtate ardentiſſimis Solis radijs ſit expoſita, nunquam tamen folia ipſius, caua inſtar puſilli cochlearis, roſcido quodam humore deſtitui ferunt, eorumq; lanuginem admodum tenellam guttulis quibuſdam pellucidis ſemper madere: vnde etiam nomen ſortita eſt, vt Rorem Solis, ac Rorariam veteres nuncuparint. *Vide hiſt. Pla. Roui*

AP. Virtus inſtar Rorariæ inter æſtus, & incendia miſeriarum, diuinæ gratiæ rore affluens germinat, & numquam contabeſcit.

Æternum virens.

LXX. RVBI APOLOGVS.

Humilitas.

CONCILIVM inierunt arbores, quo ſe ab hominum iniurijs, quibus vndique appeterentur, expedirent. Et Cedrus quidem, quæ vt cæteris dignitate, ita & conſilio præſtare videbatur, prima ſententiam dixit: Sæuire vt plurimum homines in ligna ſecuribus, quas ligneis manubrijs muniunt quò aptius feriant. Itaque è re eſſe arborum, vt ligna denegarent hominibus, quæ ipſis in perniciem arborum conuerterent. Multis vltro citroque in eandem ſententiam iactatis, ſurgit humilis Rubus, &, Nolite, inquit, arbores, nolite in tantam altitudinem excreſcere; eritis, mihi credite, ab hominum iniurijs tutiores.

AP. Humilitas ſola eſt, quę tutos homines à dęmononum inſidijs, omniumque malorum incurſibus præſtare ſolet.

Placet in vulnus maxima ceruix.

LXXI. SCOPÆ FLORENTES.

Humilium perſonarum prouectio ad honores.

Anim. l. 28. REPENTINO olim prodigio ſcopæ florere, ſunt viſæ, quibus nobilitatis curia mundabatur. Idque portendebat extollendos quoſdam deſpicatiſſimæ ſortis ad gradus poteſtatum excelſos.

APODOSIS.

De his Iuuenal. agitans Græculos ſui temporis;

Satyr. 3.

Quondam hi cornicines & municipalis arenæ
Perpetui comites, notæq; per oppida buccæ,
Munera nunc edunt, & verſo pollice vulgi
Quemlibet occidunt populariter; inde reuerſi
Conducunt foricas, & cur non omnia: cùm ſint
Quales ex humili magna ad faſtigia rerum
Extollit quoties voluit fortuna iocari.

LXXII. SERTA COROLLARIARUM:

στεφανηπλόκων ἔργον ἄκαρπον.

Oratio vana.

Plut. de audit. 72. ILLÆ florida & odorata ſectantes folia opus pertexunt, ſecundùm illud quidem, ſed diarium & infrugiferum: contra apes prata peruolitantes, violarum, roſarum, hyacinthorumque copia conſita, thymo aſperrimo inſident, ex quo tamen mellis vberem copiam faciunt.

APODOSIS.

In dulces, ſed infrugiferas orationes, quarum dictio, vt ait idem Plut. habet quidpiam ad decipiendum conducens, ſi rebus applicetur, ſuauis & copioſa, & cum faſtu aliquo atque apparatu, ſed omnis fructus, atque vtilitatis eſt expers: quare ſyncerus

rus orator omittere debet florida, & luxurioſa verba, reſque ad actiones ſcenicas, aut ſpectacula pertinentes, eaſque habere pro pabulo ſophiſtarum, animo autem in ipſos orationis ſenſus penetrare.

LXXIII. SIMILAX.

Ambitio & deceptio.

SIMILAX planta eſt hederæ ſimilis, perpetuò ſurſum tendens, ſubtilibus ramis, quæ proximè adſtant, plantas comprehendens, maximè vero paliuros: adeò vt illos quidem feriat, ipſa etiam ſuo tempore pereat. Huiuſmodi erat Babylon, numquam non ad altiora volans, vndique potentiæ ſuæ retia extendens, vt deprimeretur ab ipſa comprehenſi; comeditur tandem ipſa à Perſis & Medis. At qui circumeuntes mare & aridam, vt vnum proſelytum faciant, ac poſtea ipſum filium gehennæ conſtituant, Similax fuerunt expanſa, ſuffocans ſub ſe comprehenſos, ac velut ardua ſtipula, neque ſuſceperunt deſcendentem pluuiam, neque aquam ſalientem in vitam æternam. Similaci etiam æquiparentur qui charitatem ſimulantes & complectentes per blanditias proximum, at quæ ad eorum perniciem faciunt meditantes. Abſumetur tandem talis ſimilax ipſa à ſeſe: alter enim impoſtor ab altero fraudulentiore capitur. *Theophy. in Naum cap.10.*

LXXIV. SISTRVM SCAMANDRINVM.

Tutela diuina, ſeu Crux Domini.

FERVNT in fluuio Scamandro herbam naſci Siſtrum nomine, Erebintho non abſimilem, grana in ſe concluſa complexam, à quibus traxit & nomen. Eam ſi quis geſtarit, nullis neque dæmonibus,

de flumin neque ſpectris terreri. Ariſtot. in veteri codice περὶ θαυμ. α. meminit quoque Plutarh. iunior.

APODOSIS.

Diuinum præſidium ſignificat, quo fulti mortales vana vmbrarum terriculamenta, & dæmonum ludibria facile contemnunt. Idcircò *ad omnem progreſſum* *Tertull* *atque promotum, atque omnem aditum & exitum, ad veſtitum & calceatum, ad lauacra, ad menſas, ad lumina, ad cubilia, quocunque nos conuerſatio exercet, frontem crucis ſignaculo terimus.*

LXXV. TELYPHONOS.

Virtus inuidiæ victrix.

AElia. de Animal. li. 9 c. 21. TELYPHONVM herbam Theophraſtus narrat, ſi can ad ſcorpij dorſum admoueris, ſtatim perire: ὁ δὲ πρᾶγμα χρῆμα οὐδέν ἐστιν.

APODOSIS.

Inuidi qui per ſcorpiones ſignificantur, ſi ſe ad florentis hominis virtutem affricent, calumnijs obfuturi, continuò ipſi contabeſcunt.

Ouid. Metam lib. 2.
Sed videt ingratos, intabeſcitq; videndo
Succeſſus hominum, carpitq;, & carpitur vnà,
Suppliciumq; ſuum eſt.

LXXVI. THEOMBROTION.

Cœli depoſitum.

Plin. l. 24 cap. 17. THEOMBROTION herba, quæ & Semnion à potentiæ maieſtate appellatur, Pauonis picturis ſimili eſt, odore eximio. Hæc à Perſarum regibus comeditur, & bibitur contra omnia corporum incommoc inſtabilitatemque mentis.

AP. Euchariſtia & maieſtate ampla eſt, & ſpecie eximia, vt quæ Deum continet, in quo theſauri omnes ſapientiæ, potentiæ, pulchritudinis latent incluſi. Nullum autem alexipharmacon contra animi morbos potentius, nullum dæmoni terribilius. D. Chryſoſtomus πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι, vocat ποτήριον τὸ φρικτὸν καὶ πολλῆς γέμον δυνάμεως, καὶ τῆς κτήσεως τιμιώτερον ἑκατέρας. *Poculum terribile, & multa virtute plenum, & vtraque poſſeſſione pretioſius.* *In Catec.*

LXXVII. THYMVM ATTICVM VERNANS IN AFFLATU MARIS.

B. M. Virginis fauor.

ATTICVM thymium ex quo apes mel laudatiſſimum conficiunt, non durat niſi in afflatu maris. *Plut. lib. 21. ca. 10.*

AP. Nulla diu planta ſtabit in religione & cultu Dei, quæ non afflatum Mariæ, id eſt, maris gratiarum accipiat.

via ſola ſalutis.

Nec immeritò D. Damaſcenus eam φυσίζωον & ζωοδότειραν, κόρην. *Almam puellam, vitæ largitricem* nominat.

LXXVIII. TILIA.

Philoſophia verboſa.

TILIA cùm habeat calycem, & folia dulcia, tamen fructum eius nullum animal attingit. ταύτης γὰρ μὲν τὰ φύλλα γλυκέα, καὶ πολλὰ τῶν ζώων ἐσθίει. ὁ δὲ καρπὸς οὐδὲν ἐσθιωτός. *Theoph. l. 1. cap. 20.*

AP. Tilia verbis abundantes, rebus infructuoſos ſignificat.

Odi homines ignaua opera, Philoſopha ſententia *Pacuuius*

Sic

Ou. Faſt. 5 *Sic agitur cenſura, & ſic exempla parantur,*
Cum iudex alios quod monet, ipſe facit.

TVLIPA AD SOLEM.

Fauor cæleſtis.

Solemque ſuum, ſua ſydera norunt.

TVLIPA flos eſt, & viſu iucundus, & inſigni colorum pulchritudine admirandus, qui ad radios ſolares ſe ſe pandit: illis verò aut pluuiâ, aut tempeſtate occupatis, clauditur, & langueſcit. Eum principis ſyderis abſentiam gemere diceres.

APODOSIS.

Dicitur de fauore ſuperioris poteſtatis in inferiora: ſic anima Chriſtiani hominis Tulipæ inſtar eſt, quæ ſe ad Spiritus ſancti radios explicat, iiſdem abſentibus contriſtatur. Tunc enim terra eſt inanis, & vacua, & tenebræ ſuper faciem abyſſi. Nota porrò Tulipam Turcicum eſſe vocabulum: ſic enim Dalmatæ, & Turcæ vocant pileum, ſeu amiculum capitis quod geſtare ſolent, quod ei inuerſi flores, iſti aperti ſimiles ſint effigie: ſummo cauli inſidet ille flos ſurſum ſpectans, ſex foliolis ſæpius conſtans, interdum ſeptem aut octo: calathi, aut cyathi modo ſeſe in fundo pandens, ex quo ſena, aut totidem quot ſunt folia, ſtamina erumpunt, modo lutea, modo pallida, modò nigricantia; pediculis etiam quæ ſtamina ſuſtinent mirum in modum colorem variantibus.

Vide Rue. lib. 15.

LXXIX. VISCVM GALLORVM.

Euchariſtia ſymbolum.

EST id rarum admodum inuentu, & repertum magna relligione petitur, & ante omnia ſexta luna, quæ principia menſium, annorumque his facit, &

ſæcul

ſæculi, poſt triceſimum annum, quia iam abundè virium habeat, nec ſit ſui dimidia. *Omnia ſanantem* appellantes ſuo vocabulo, ſacrificijs epuliſque rite ſub arbore præparatis, duos admouent candidi coloris tauros, quorum cornua tum primum vinciantur. Sacerdos candida veſte cultus arborem ſcandit, falce aurea demetit: candido id excipitur ſago: tunc demum victimam immolant; precantes vt ſuum donum Deus proſperum faciat his quibus dederit. Fœcunditatem eo poto dari cuique animali ſterili arbitrantur, contraque venena omnia eſſe remedio. Pl.l.16. c. 44.

APODOSIS.

Hac tabula Euchariſtia rectè ſignificari poteſt. Panacæa ſanat morbos corporis; Euchariſtia animi. illa aditur cum victimis albis, hæc cum puris precibus; illa creſcit in quercu, hæc in vitæ arbore, imò ipſa eſt arbor vitæ: illa candido excipitur ſago, hæc munda conſcientia: illa aurea falce demetitur, hæc charitate decerpitur illa: denique fœcunditatem parit animantium, hæc virtutum.

In eodem argumento eſt *Panis fœderis*. Dæmon quippe ſacrorum & religionum ſimia venerabilis huius Sacramenti vmbras in nouo orbe commentus deprehenditur: nam menſe Septembri & Decembri virgines Soli ſacras placentas quaſdam ex farina & ſanguine agni confectas in particulas diuidunt, & exteris qui fortè in aulam regiam veniunt, quaſi magni fœderis cum *Inga*, hoc eſt, cum rege Sacramentum diſtribuunt; illi verò magna veneratione ſuſcipiunt, iurati ſe nihil contra Solem & Ingam molituros, atque in ſuæ fidei & ſtudij pignus hunc panem fœderis recipere in medullis & viſceribus teſtabantur. Mittuntur deinde fauſta ad omnes Guagas totius prouinciæ. Ex lib. de ſtat. Imp. p. 307.

LXXXI. XAQVA.

Effectus cauſa contrarius.

Ouet. hiſt.lib.8.

XAQVA arbor Hiſpaniolę, cuius fructus papaueris ſpecie: manat ex ea pellucida aqua albicans, qua quicquid aſpergitur, aut oblinitur, nigreſcit, adeò vt nulla vnquam lotione emendetur.

APODOSIS.

Cauſæ contrarios plerumque habent effectus, & ex albo nigrum oritur. Qui fit vt diſcipuli permulti limpidis doctrinæ fontibus irrigati non modò non albeſcant, ſed inde plerumque deteriores fiant: niſi quòd ipſi naturæ prauitate corrupti, in prauam partem rapiunt omnia; atque cum ita fuerint affecti, difficili admodum negotio ad æquitatem mentis reuocantur?

Natura contraria legibus ibit.

PARABOLARVM HISTORICARVM

LIBER VNDECIMVS.

AVRVM ET LAPILLI.

I. MENSA S. SOPHIÆ, EX OMNIBVS METALLIS ET GEMMIS conflata.

ἐν ῳ πάντα.

IVSTINIANVM in magnifico Sophię templo, cuius deſcriptio apud Euagrium, ſacram menſam feciſſe refert Cedrenus, opus imitatione nulla æquandum. Conſtabat verò auro, argenteo, omniſque generis lapidibus, lignis, metallis [o]mnibuſque rebus quas terra fert, mare, & vniverſus mundus. Ex omni materia ſpecioſa plura, melio[r]a, potiora collegerat: liquatiſque his, quæ fluunt, [s]icca illis immiſerat, atque in formam menſę abſoluerat. Ita varium illud opus contuentibus ſtuporem incutiebat. In orbem hanc habuit inſcriptionem.

Baro. an. Iuſtin. 31. lib. 8. c. 30.

Tua de tuis offerimus ſerui tui, Chriſte, Iuſtin. & [Th]eodora; ea tu propitius accipe, fili Dei verbum, qui [no]ſtri cauſa carnem aſſumpſiſti, & cruci affixus fuiſti

nes

nos in tua recta fide conſerua. Et quam nobis commiſiſti remp. eam ad tuam gloriam auge; & tuere, intercedente ſancta Deipara virgine Maria.

AP. Dici poteſt de re qualibet eminentiſſimæ perfectionis: ſic homo Dei ſedes eſt, ipſe ex omnibus vniuerſi orbis particulis conflatus. Vnde animal multiplex, πολυειδέστατον καὶ ποικιλώτατον τῶν ζώων. D. Greg. Naz. οὐχ ἁπλοῦν τι χρῆμα, οὐδὲ μονοειδὲς ἄνθρωπος, ἀλλὰ συνῴκισεν ὁ θεὸς εἰς ἑνὸς ζώου σύστασιν ὄχλον δυνάμεων παμμιγῆ τε καὶ πάμφωνον. Synesius *ad Arcad.* Phil. *de mundi opificio*, hominem vocat omne animal, χερσαῖον, ἔνυδρον, πτηνόν, οὐράνιον.

II. PYTHÆ MENSA AVREA:

Diuitiæ auarorum pulchræ, ſed infrugiferæ.

INCIDERAT in auri metalla Pythes qui Xerxis ætate floruit, adeò inexplebili cupiditatis ſiti, vt omnes ciues relictis artibus aurum effodere, egerere, purgare cogeret. Multis tandem pereuntibus, animum deſpondentibus cæteris, mulieres ad eius vxorem ſupplices ſeſe contulerunt, vt miſerijs ærumnoſorum coniugum ſubueniret. Ea diſcedere his, & bono animo eſſe iuſſis, aurifices quibus maxime fidebat ad ſe acciuit, domique incluſos iuſſit panes, bellaria, poma, & alios cibos, quibus maximè delectari Pythem nouerat, ex auro omnia conficere. Iuerat tum fortè Pythes peregrè, qui vt domum redijt, cœnamque popoſcit, auream ei menſam mulier appoſuit, nullo eſui apto cibo, ſed omnibus aureis inſtructam. Cum initio delectatus artificio naturam imitante, ſatur ſpectaculi poſceret cibum, quodcunque peteret id aureum ei mulier attulit. Indignanti, & eſurire ſe reſpondenti. Atqui, inquit, harum tu nobis rerum copiam, nullius præterea parauiſti omnes enim artes, omnis vſus aliarum rerum deſertus eſt; abductis cultoribus ſqualent agri, dum a t

viro

virorum robora in aurifodinis occupantur. Hac voce philochryſi cupiditas pauliſper extincta.

APODOSIS.

Pythes ieiunus in menſa aurea, typus eſt auari inter immanem opulentiam, & reconditos theſauros egentis.

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix, quem ſua vota premunt.

In eodem ferme argumento eſt Vari cœna, cuius meminit Martialis.

Ad cœnam nuper Varus me fortè vocauit: *Lib.4.*
Ornatus diues, paruula cœna fuit.
Auro, non dapibus, oneratur menſa: miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Huc ego non oculos, ſed ventrem paſcere veni:
Aut appone dapes Vare, vel aufer opes.

III. MONS AVREVS POMPEII.

Vanitas rerum humanarum.

POMPEIVS in triumpho oſtentauit montem aureum quadratum, cum ceruis, & leonibus, & pomis omnis generis circundata vite aurea: Muſæum *Pl. l. 37. c. 2.* uoque ex margaritis, in cuius faſtigio horologium rat.

AP. *O quantum eſt in rebus inane.*

ere Εἴδωλα τῶν εἰδώλων ἀνθρώπινα πράγματα! gleam terræ in alieno littore interfectus deſiderauit, ui montes, vel potius mundos aureos oſtentauit in riumphis: ὁ δὲ ὄνειρος οὗτος, ὡς ἀψευδέστατα φάναι, ὁ τῶν *Phil. l. de Ioſeph. p. 425.* νθρώπων ἐστὶ βίος, ὡς γὰρ ταῖς κατὰ ὕπνον φαντασίαις λέποντες οὐ βλέπομεν, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούομεν, καὶ γενόμενοι ἢ ἁπτόμενοι οὔτε γενόμετα, οὔτε ἅπτομετα, οὕτω καὶ πὶ τῶν παρεγρηγορότων αἱ φαντασίαι τοῖς ἐνυπνίοις ἐοίκασιν, ἦλθον, ἀπῆλθον, ἐφάνησαν, ἀπεδήμησαν, πρὶν αταληφθῆναι βεβαίως ἀπέπτησαν.

IV. OLIVA PYGMALIONIS AVREA.

Diuitijs animoſa ſuis.

Philoſtr.l.5. OLIVA Pygmalionis apud Gaditanos ex auro artificioſiſſimè fuit elaborata, fructus verò ex ſmaragdo lapide quam opulentiſſimos habuit.

APODOSIS.

Oliua aurea Virgo eſt, *oliua verè fructifera in domo Dei:* fructus ſmaragdini, virtutes, quibus ipſa ſupra mortalitatem noſtram enituit, D. Hieron. *Præcellit cunctos, ſupereminet, vniuerſis Maria, cunctis tanto venerabilior, quanto glorioſior, & quanto virtute altiſſimi extollitur ad ſublimia, tanto clarior reſultat in gloria: plena ſiquidem gratia plena Deo, plena virtutibus, non poteſt non poſſidere plenè gloriam claritatis æternæ, quam pleniſſimè accepit, vt mater fieret Saluatoris.* *in ſerm. de Aſſumpt. Mariæ.*

V. POMVM AVREVM FENELLÆ.

Voluptas ſeu diuitiæ exitiales.

Cardan. de rerũ varie. l.12.c.56. CVM Kemethus rex Scotorum Eruthlinthum Fenellæ filium occidiſſet, tum etiam Malconum Druſſum regem & affinem Fenellæ: illa ſtatuam mira arte fabricari iuſſit, in cuius manu pomum aureũ gemmis refertum erat, quod quicumque tetigiſſet ſtatim multis iaculis confodiebatur: eo regem nihil ſuſpicantem inuitatum in Feſticarij oppido occidit.

APODOSIS.

Voluptas blandum quidem, ſed exitiale malum inani quodam fulgore perſtringit, & illectat eorum oculos quos deceptura eſt.

Equo ne credite Teucri.

VI. PO

VI. POMVM HENRICI AVREVM.

Detur optimo.

ANN. D. milleſimo decimo tertio, cùm Henricus Imperator recens creatus Romam ſolenni pompa ingrederetur, Benedictus Papa ei obuiam cum maxima virorum & ſacrorum ordinum multitudine proceſſit ex amore, eique huiuſmodi Imperij inſigne obtulit, pomum erat aureum per quadrum pretioſiſſimis quibuſque gemmis diſtinctum, aurea cruce deſuper eminente. Erat autem inſtar ſpeciei huius mundanæ molis, quæ videlicet in quadam rotunditate ſubſiſtere perhibetur. Vt dum ſiquidem illud reſpiceret Princeps terreni Imperij, foret ei documentum non aliter debere imperare, vel militare in mũdo, quàm vt dignus haberetur viuificæ crucis tueri vexillo. In ipſo etiam diuerſarum gemmarum decoramine, videlicet Imperij culmen plurimarum virtutum ſpeciebus exornari oportere. Hoc Imperator hilariter ſuſcipiens; Optime, inquit, Pater, ad Papam, iſtud facere decreuiſti, noſtræ portendendo iuueni monarchiæ, qualiter ſeſe moderari debeat. Deinde manu tractans illud auri pomum: Nullis inquit, melius hoc præſens donum poſſidere ac cernere congruit, quam illis qui pompis mundi calcatis, crucem expeditiùs ſequuntur Saluatoris: qui protinus miſit illud ad Cluniacenſe monaſterium Galliarum, quod etiam tunc temporis habebatur religioſiſſimum cæterorum, cui & alia dona plurimorum contulerat ornamentorum.

Glabri verba.

Glaber apud Baron. 11. anno D. 1013.

APODOSIS.

Emitur virtute poteſtas.

VII. TVRDITANORVM ARGENTEA PRAESEPIA.

Vitia & voluptates ſpecioſis titulis ornantur.

Strab. l. 3. p. 104. in Hiſpania.

CARTHAGINIENSES qui Barca duce expeditionem fecerunt, Turditanos argenteis præſepibus & dolijs vſos deprehenderunt.

APODOSIS.

Sen. ep. 45.

Præſepi quid fœdius? & tamen argento veſtitur: voluptatibus quid turpius? & tamen aureis virtutum notis fucantur. *Vitia nobis ſub virtutum nomine obrepunt: moderatio vocatur ignauia, pro cauto timidus accipitur.*

VIII. LAPIS ANNVLI IN QVO CASVS PHAETONTIS expreſſus.

In tenui labor eſt.

CASVM Phaethontis in gemma annuli expreſſum admirabili vel ſtupendo potiùs artificio memorat Galenus. Videbatur adoleſcens Solis filius, comanti radijs capite, vel potius flagranti cæſarie, flagellum tenens, equos agitans. Sedebat in curru aureo, quem celeres quadrigæ rapiebant, tanta dexteritate ſculptæ vt ſedecim pedes equorum minutiſſimis lineolis diſtincti eminerent. Hinc rubentis ardoribus cœli facies, Iouis iræ, infelicis parentis deſperatio, & attoniti caſus nouitate cœleſtes hærebant. Illinc decreſcebat mare, ebulliebant aquæ, torrebatur terra, & longè lateque ſparſa incendia, agros, ſyluas, montes populabantur. Hoc in minimo annulo maximum ſuperiora ſæcula viderunt. Galenus. Feliciùs tamen Franciſcus Alumnus Symbolum Apoſtolorum & Euangelium Ioannis in denarij orbiculo deſcripſit.

l. 17. de vſu pretium.

Manlius.

AP

APODOSIS.

Nec contemne tuas quaſi paruo in corpore vires.
Quod valet immenſum eſt: ſic auri pondera parui — *Manil. l.4. Aſtron.*
Exuperant pretio numeroſos æris aceruos.
Sic Adamas, punctum lapidis, pretioſior auro eſt.
Paruula ſic totum peruiſit pupula cœlum:
Quoq; vident oculi minimum eſt, cùm maxima cernant.
Sic animi ſedes tenui ſub corde locata.
Per totum anguſto regnat de limite corpus.

IX. LAPIS PHOENICVM NATVRALI SOLIS IMAGINE impreſſus.

Solidum perenne.

PHOENICES Solem, ſua lingua Heliogabalum colebant. Erat autem Lapis maximus, teretior ab imo, ſenſimque faſtigiatus propemodum in coni figuram, nigro colore, quem illi è cœlo delapſum iactabant. Viſebatur in lapide forma quædam, quam Solis arbitrati, haud humano artificio fabrefacta. Vide Herodianum. Hoc autem ſimulachrum diceatur *Alagabalus*, quaſi Ala Gabal, Deus montis, quod in monte coleretur. *Heliogab.*

APODOSIS.

Imaginem Solis, non arte factam, & vt aiunt, ἀνίργαστον, in ſolidiſſimo lapide impreſſam venerati Phœnices, ſignificabant Reges & Principes, qui Solis ſymbolo, familiari regiæ maieſtatis ſidere deſignantur, debere maximè perpetuam in dictis factiſque conſectari conſtantiam, vt illud impleant quod Ludouicus Pius habuiſſe fertur in Emblemate, — εἰκόνα τῆ ἡλίυ ἀνίργαστον εἶναι θέλυσι

VOLO SOLIDVM PERENNE.

X. LAPIS FATVARVM.

Patientia leuius fit malum.

Dion Pruſ. orat. 13.

MVLIERES diuinæ, hoc eſt fatuæ, in multis delubris Græciæ, aram quandam aut lapidem ſuſtollentes, conſiderant in eo rei ſupra qua quis percontatur euentum, & quibuſdam quidem earum aiunt leuem fieri, quibuſdam verò grauem, vt ne mouere quidem facilè poſſint.

APODOSIS. Ex ipſo Dione.

Anne ita quoque exilium & paupertas, ſenectus morbique, & omnia talia his quidem grauia & difficilia, illis autem leuia, faciliaque appareant: illic fortaſſis iuxta rei differētiam, leue eſſe pondus Deus efficit; hic autem opinor tale fit quodque, qualis eſt vtentis virtus & ſententia.

Optimum ærumnæ condimentum æquus animus.

LAPIS PIETATIS.

Vide, *Ætnæi fratres*, libro de bonis hominis.

XI. LAPIS SICYONIVS.

Cædis ſymbolum.

LAPIS Sicyonius nigro colore, ſi quando accida vt de homine mactãdo moneat oraculum, in ari deorum Auerruncorum ſolet deponi à duabus vi ginibus. Sacerdos autem eum vix cultro attingit cùm ſanguis erumpit: tuncque recedunt cum vlula tibus huius ſuperſtitionis adminiſtri. Dorothei Chaldæus 2. *de lapidibus*, & Plut. iunior *in Arax* ἱερέως τῇ μαχαίρᾳ θίγοντος αἵματος ἔκλυσις γίνετ ἐξαίφνης.

APOD. Occurrunt ſæpe in prodigijs ad ſignif cationem diræ ſtragis pluuiæ, & ſudores ſanguine

Luca

Lucanus l.1. inter cætera cladis Pharſalicæ indicia, mare Siculum repête colore ſanguineo rubuiſſe commemorat his verbis : *Atra Charybdis*

Sanguineum fundo torſit mare.

Virgilius in cæde Polydori plantas cruore ſtillantes facit:

Nam quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos
Vellitur, huic atro liquuntur ſanguine guttæ.

XII. LAPIS SOLIS.

Conuerſationis vis.

LApis apud Megarenſes (ad quem Apollo lyram ſuſpendit cum Alcathoo operam ſuam eſſet nauaturus) ſi calculo feriatur, eundem quem pulſæ fides ſonum reddit. *Pauſ. in Att.*

Apodosis.

Ex tactu lyræ Apollinis lapis fit ſonorus. Eum lapide duriorem eſſe oportet qui cum bonis doctiſque verſetur, & nihil ex iſta conſuetudine adiumenti ad litteras, moreſque inſtituendos decerpat:

Vſque adeo magni refert ſtudium, atque voluntas, *Lucr. l.4.*
Et quibus in rebus conſuerint eſſe operati,
Non homines ſolùm ſed verò animalia cuncta.

XIII. LAPIS σωφρονιστήρ.

Conſcientiæ remora.

LApis σωφρονιστήρ, quaſi author reſipiſcentiæ appellatur ea de cauſa, quod Hercules furens in patrem ferebatur infeſtus, eundem occiſurus, niſi iniecto à Minerua lapide repreſſus eſſet. Hic lapis magna ſuperſtitione aſſeruabatur Thebis conſecratus. Alius eſt lapis σώφρων, qui in fluuio Mæandro naſcitur; per antiphraſim ſic nominatus: in ſinum enim iniectus ſtultitiam parit: λίθος κατ' ἀντίφρασιν. *Plut. in Mæandro*

σώφρων καλούμενος, ὃν ἐὰν βάλῃς τινὸς εἰς κόλπον, ἐμμανὴς γίνεται.

APODOSIS.

Lapis reſipiſcentiæ conſcientia eſt, quæ improbos amentia & furore in ſcelus quaſi torrentes effuſos plerumque de medio curſu reuocat. *Alioqui ſcias ſubeſſe animis etiam in peſſima abductis boni ſenſum, nec ignorari turpe, ſed negligi.*

Senec ad luc. Ep. 97.

XIV. GEMMÆ RATIONALIS.

Lux Prælatorum.

PER duodecim gemmas quas in pectore pontifex inſutas geſtat, in bello victoriam pronunciare Deus ſolebat. Nam priuſquam exercitus ſe moueret, tantus fulgor ex eis emicabat, vt toti populo facilè innoteſceret adeſſe Deum, opemque & auxilium ſuum, inuocantibus eſſe allaturum. Vide Ioſep Τοσαύτη γὰρ ἀπήστραπτεν ἀπ' αὐτῶν αὐγὴ μήπω τῆς στρατιᾶς κεκινημένης, ὡς τῷ πλήθει παντὶ γνώριμον εἶναι τὸ παρεῖναι τὸν θεὸν εἰς ἐπικουρίαν.

l.3. anti. c.9.

APODOSIS.

Tum demum militia Chriſtiana felicibus auſpiciis dimicare cernitur, cum paſtores, & Prælati cœleſtium virtutum, quaſi pretioſorum lapillorum fulgore, totam Eccleſiam colluſtrant. Non diſſimile eſt quod ait S. Epiphanius, vbi ſcribit Adamantem à ſummo Pontifice ter in anno geſtatum fuiſſe cùm in Sancta Sanctorum ingrederetur, in Paſchate, Pentecoſte, & tabernaculorum feſto. Quod ſi populus in peccato deprehenderetur, mutabatur (vt ferunt) color lapidis; & ſiquidem mortes, & funera portenderet, nigreſcebat; ſi bella, ſanguineum colorem induebat, ſi felicitatem denunciaret, niueæ lucis candore radiabat. Additq; Zachariæ temporibus, ipſo ſacris operante ſplendidum apparuiſſe: ἐν τῇ ἐφημερίᾳ αὐτοῦ ἐν τῷ πάσχα λαμπρὸς ἐγένετο λίθος.

li.12. de gē.

XV. ACHATES.

Eloquentia florida.

ACHATES tam varij eſt generis, vt vnum lapidem eſſe non credas; candidus, rubeus, croceus, cinereus, viridis, niger, varius, cæruleus. Quid moror? huic vni nec omnium aliarum gemmarum colores ſufficiunt. Ille lucos, prata, animalia, flumina, flores, arbores, natura ludente refert. Orpheus.

Δένδρεα γὰρ μάλα πολλὰ κατόψεαι ὡς ἐνὶ κήπῳ. *Achate.*
Ανθεμόεντα κλάδοισιν ἐπασσυτέροις κομόωντα.

Arbores enim multas inſpicies quemadmodum in horto:
Florente ramis aceruatis ornatas.

APODOSIS.

Conferri poterit cum amœna ſtyli varietate, in quo diuerſi Rhetorum colores ad certamen vſque luxurient.

Hic varios ſeſe in vultus facundia diues *Ang. Polit.*
Induit, & vaſto nunc torrens impete fertur,
Fluminis in morem, ſicco nunc aret in alueo,
Nunc ſeſe laxat, nunc exſpatiata coercet.
Nunc inculta decet, nunc blandis plena renidet,
Floribus.

XVI. ACHATES PYRRHI.

Sapiens.

ANNVLVS Pyrrhi regis, qui aduerſus Romanos bella geſſit, non ignobilis famæ fuit, cuius gemma Achates erat, in quo nouem Muſæ cum inſignibus ſuis ſingulæ, & Apollo tenens citharam videbantur non impreſſis figuris, ſed ingenitis. *Solin. Polyhiſt. p. 38. edit. Pictau.*

In eodem genere eſt lapis Autoglyphus, vt narrat Aretazes & Plut. *in Sagari*, matris Deorum effigie ſculptus: ἐοριστικαὶ γὰρ τετυπωμένην ἔχων τὴν μητέρα τῶν θεῶν.

AP. Vno annulo Muſas Pyrrhus complexus eſt, & vno pectore vir ſapiens multiplices ſcientias Talis fuit Baſilius ille Magnus, de quo D Gregor. Nazianz. ait: ποῖον μὲν εἶδος οὐκ ἐπῆλθε παιδεύσεως, μᾶλλον δὲ, ποῖον οὐ μετὰ ὑπερβολῆς, ὡς μόνον αὐτῷ μὲν ἅπαντα διελθεῖν, ὡς οὐδεὶς ἓν οὕτω δὲ εἰς ἄκρον ἕκαστον, ὡς τῶν ἄλλων οὐδέν.

XVII. ÆTITES ET GASIDANES.

Promiſſum irritum.

Pl.l.37.c.9. AETITES lapis ſemper prægnans nunquam parit, ſed & Gaſidanes lapis, qui in media reperitur & in Arbellis, coloris olorini veluti floribus ſparſis concipere dicitur, & intra ſe partum fateri conceſſum: concipere autem trimeſtri ſpatio, ac de partu nulla memoria.

AP. Multi multa in virtutibus & literis concipiunt, quæ nunquam pariunt. Hæc Plautarchus τῶν τῶ ἀκόεων vocat, ἀτελῆ τινὰ καὶ ἄψυχα ὑπολήμματα, imperfecta & inanima conſilia, quæ ὑπηνεμίοις λοχείαις ventoſis ouis comparat.

Numquam futilibus excanduit ignibus æther.

XVIII. ALECTORIA.

Fortitudo.

Pl.l.37.c.9. ALECTORIAS vocant in ventriculis Gallinaceorum inuentas cryſtallina ſpecie, magnitudine
Iſidor. c. 13. fabæ, quibus Milonem Crotonienſem vſum in certa-
l.16. minibus inuictum fuiſſe videri volunt.

AP. Alectoria eſt in omni certamine præſens animus, Dei gratia firmatus, quo qui fuerit præditus, omnia hoſtium tela retundit: ὁ μακάριος οὗτος πανταχόθεν βαλλόμενος ἀσφαλέστερον ἵστατο, καὶ μυρία βέλη δεχόμενος οὐκ ἐνεδίδου, ἀλλ᾽ ἐκένωσε τοῦ διαβόλου τὴν βελοθήκην, αὐτὸς δὲ οὐ κατέπεσεν, οὐδὲ ὑπερεκλίσθη

λίσθη. Chryſoſt. *Beatus ille vndiq; petitus firmiùs ſtetit, & ſexcenta tela clypeo excipiens deditionem non fecit: exhauſit Dæmonis pharetram, nec concidit. Imò ne de gradu quidem tantiſper motus eſt.* *apud Nicetam.*

XIX. AMIANTVS.

Ieiunium.

Ex D Baſilio.

EST lapis quidam eius naturæ, quem hic Amianton Græci vocant, vt inquinari non poſſit. Hic ab igni non vincitur, ſed impoſitus igni videtur igneſcere, & in prunam verti: rurſum exemptus igni, perinde quaſi fuiſſet aqua, candidatus apparet purior. Huiuſmodi erant trium illorũ puerorum corpora apud Babylonios, illud ieiunio conſecuta vt nulla vi poſſent inquinari. Siquidem in vehementi fornacis flamma, quaſi natura fuiſſent aurei, ita apparuerunt illæſi vtique ſuperiores, qui & auro potentiores declarati ſunt: Neque enim illos liquefecit ignis, ſed integros, illibatoſque ſeruauit. *Baſilius homil. 1. de ieiunio.*

Perfuſa non ſic amne flamma extinguitur,
Nec ſic calente ſole tabeſcunt niues,
Vt turbidarum ſcabra culparum ſeges
Vaneſcit almo trita ſub ieiunio.

Prudentius in Cathem.

XX. AMIANTVS.

Caſtitas.

AMIANTVS alumni ſimilis nihil igni deperdit, veneficijs reſiſtit omnibus, priuatim Magorum. *Plin. li. 36. cap. 19.*

APO. Caſtitas nihil impuri amoris facibus deperdit, & meretriculæ Circes, hoc eſt voluptatis veneficijs quam fortiſſimè reſiſtit: vnde à D. Chryſoſtomo propter innumerabiles pugnas quibus aſſiduò diuexantur, μέγα τὶ πρὸ μαρτυρίȣ μαρτύριον dicitur in laudatione ſanctæ Theclæ, corpora inter flam-

Baſil. hom. 1. de ieiunio trium puerorum. flammas illæſa cum Amianto comparat; quod in ſuperiori ſymbolo liquidius explico.

XXI. AMNOCHRYSVS.

Bonum non purum.

AMNOCHRYSVS arenis auro intermixtis nunc bractearum, nunc pulueris habet quadrulas. *Iſid. orig li. 14. c. 14.*

AP. Significat Amnochryſus nullum bonum ex omni parte integrum.

Claudian. *Nulli ſyncera bonorum pars conceſſa viro.*

Vel etiam dicitur in cor humanum, non purè Dei amore incenſum, ſed maculis terreni amoris interlitum.

Ouidius.
Terra ſalutiferas herbas, eademq; nocentes
Nutrit, & vrtica proxima ſæpè roſa eſt.

XXII. ANDRODAMAS.

Sapientia permotionum domitrix.

ANDRODAMAS argenti nitorem habet, & penè adamas, quadratus ſemper teſſeris. Magi putant nomen impoſitum ab eo, quòd animorum impetus, vel iracundias domare & refrænare dicatur, ſi credimus Iſidoro. *Orig. li. 16. cap. 14.*

AP. Nullus eſt alius Androdamas quàm ſapientia moderatrix animi, expultrixque vitiorum. Hæc incitatas permotiones, & inſtar torrentis fluminis effuſas reprimit, & diſſipata tot affectuum caligine.

Inconcuſſa locat pura ſacraria menti.

Γελῶσα πικραῖς ἄβδων βίον μερίμναις, inquit Syneſius.

XXIII. ANTHRACITES.

Virtus & perſequutio.

ANTHRACITES lapis ignitus & carbo, iactatus in ignem velut inter mortuos extinguitur; at contra aquas perfuſus exardeſcit. *Iſidor. orig l. 16. c. 13.*

AP O.

AP. Virtus ſine aduerſario langueſcit, aduerſis rebus exercita magis ſplendeſcit.

Contraria ſemper Virtuti fecere viam.

Eduardus ſecundus Angliæ Rex pingebat in ſymbolo araneam in tela ſua elaborantem, quam vehemens ventus perflat cum lemmate, *ardentior ibo.* Sic Alexander: ὤνιον τὴν δόξαν αἵματος πολλοῦ ϗ τραυμάτων ἐπαλλήλων ἐκτήσατο, οὐκ ἀπράκτω τρυφῶν ἐξουσία.

Octauius de Strada.

Apud Plutarchum de fortuna Alexandri.

XXIV. ARVROPHYLAX.

Felix cuſtodia recti.

ARVROPHYLAX lapis argento ſimillimus, cuius apud Vaura (vt notat Plutarchus *de fluminibus*) hæc eſt vis: Elidis qui potentiores ſunt, ipſum coëmunt, & ante theſaurorum ſuorum limina ponunt ſicque ſecurè illic repoſitum aurum cuſtodiūt: cumque fures eò peruenire volunt, lapis hic tubæ clangorem emittit, illi autem tanquam à ſatellitibus abacti per præcipitia feruntur: σάλπιγγος ἦχον ἀναδίδωσιν ὁ λίθος.

ἀρουρόφυλαξ ἀργύρῳ παρόμοιος.

AP. Abeant vani cum ſuis portentis. Non eſt alius Arurophylax quàm vox diſerta bonorum, quæ tanquam tuba argentea pro innocentia contra raptores clamat, eoſque à vi & præda deterret.

Vigili ſtant bella Magiſtro.

Patroni diſerti vox pro iuſtitia & innocentia tuba eſt argentea.

XXV. CARBVNCVLVS.

Componitur orbis Regis ad exemplum.

CARBVNCVLVS qui ſupra cæteras gemmas excitatiùs lucet, & vibrat, Soli dicatus eſſe creditur, quòd ad maximi ſideris imitationē flammas eiaculetur. Habet autem hoc inter cætera mirabile, quod reliquis quidem gemmis ſuam figuram & ſpeciem poſſit imprimere, cùm tamen nullus alius, ex omni lapillorum genere, carbunculo viciſſim ſuam ima-

imaginem poſſit inurere. Rueius lib. de gemmis poſt Ariſtotelem.

AP. Reges & Prælati facillimè ſubditis ſuam ſpeciem & imaginem inurunt, vt qui ſint omnibus in oculatiſſimum exemplum propoſiti. Aliorum autem niſi ſuperiores ſint, quibus plurimum honoris deferant, imitationem & mores non admittunt: φιλεῖ γὰρ τὸ ὑπήκοον ζήλῳ τῆς ἄρχοντος γνώμης βιοῦν.

Herod. in Commodo.

XXVI CHELONITES.

Prudentia in ſermone.

OCVLVS Indicæ teſtudinis varius & purpureus per hunc Magi impoſitum linguæ futura prædicere fingunt.

Iſid. Orig. l.16. c.14.

AP. Non Chelonites, ſed lex prudentiæ cernit futura: oculus autem in lingua poſitus, vt alibi monui, ſymbolum eſt prudentiæ in loquendo, exprimens illud Pittaci, τὴν γλῶτταν μὴ προτρεχέτω. *Difficilis res eſt in lubrico faucium conſtitutam veritatis rigida tenere menſuram; cui ſi incautè frena laxentur, frequentur contra ſe loquitur.*

Caſſiodorus in Pſal. dixi cuſtodiam.

XXVII. CHERNITES.

Incorruptionis typus.

CHERNITES lapis ebori ſimillimus, corpora ab interitu, & corruptione vindicat, ex quo Darium in eo conditum ferunt. Contrariæ virtutis eſt Aſius lapis, cuius meminit Theophraſtus libro de igne, qui omnia conſumit & in cinerem redigit: ἀθανίζει πάντα καὶ ἐν ἑαυτῷ τέφραν ποιεῖ.

Plin. l.36. cap.16.

APOD. Dei voluntas Chernite omni potentior corpora Beatorum ſeruat, omnis expertia corruptionis; vt nihil omnino tot currentium ſæculorum conuerſione deterantur. *Reſurgent Sanctorum corpora ſine vllo vitio, ſine vlla deformitate, ſine vlla corru-*

Aug. in Enchiridio.

corruptione, ſine difficultate, in quibus tanta facilitas, quanta felicitas erit.

Vultus, vigor, & color idem.
Qui modò viuit, erit: nec me vel dente, vel vngue
Fraudatum reuomet patefacti foſſa ſepulchri. *Prudent. in Apotheoſi.*

XXVIII. CHRYSACONIOS.

Cordis humani prudentia.

Ex D. Chryſoſtomo.

EST lapis quidam, quem Chryſaconion vocant, quo probatur aurum adulterinum & nothum, ſi illi atteratur, oſtenditurque purum & immixtum incorruptumque numiſma. Hunc indicem ego fideliſſimorum hominum cor dixerim; nam vt qui de fide rationes orthodoxorum & aduerſariorum accipiunt, & in gnomone cordis quaſi atterunt, & probant, inueniunt fidem orthodoxorum ſynceram, & puram prauamque aliud ſentientium opinionem & fidem eſſe adulterinam. Chryſoſtomus ſerm. aduerſus hæreticos.

XXIX. CHRYSELECTRVS.

Pulchritudo.

CHRYSELECTRVS ſimilis auro, ſed in colorem electri vergens, matutino tantùm aſpectu iucundus. *Iſid. Orig. l. 16. c. 14.*

AP. Pulchritudo breuiſſimo tempore delectans ſtatim deflorèſcit.

Anceps forma bonum mortalibus,
Exigui donum breue temporis,
Vt velox celeripede laberis!
Non ſic prata nouo flore decentia
Æſtatis calida diſpoliat vapor,
Sæuit ſolſtitio cùm medius dies,
Et noctem breuibus præcipitat rotis:

Lan-

Langueſcunt folio vt lilia pallido,
Et grata capiti deficiunt roſæ:
Vt fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullaq; non dies
Formoſi ſpolium corporis abſtulit.
Res eſt forma fugax. qui ſapiens bono
Confidat fragili?

XXX. CHRYSOPRASIVS.

Humilitas.

Iſid. li. 16. Orig. ca. 13.

CHRYSOPRASIVS Æthiopicus eſt, quem lapidem lux celat, prodit obſcuritas.

APODOSIS.

Humiles in nocte clari ſunt apud Deum: in luce humanarum laudum plerumque virtutes ſplendorem amittunt. λάθε βιώσας.

Boetius Metr. 4. l. 2.

Humili domum memento
Certus figere ſaxo.
Quamuis tonet ruinis
Miſcens æquora ventus,
Tu conditus quieti
Felix robore valli,
Duces ſerenus æuum
Ridens ætheris iras.

XXXI. DAR.

Libertas virtutis.

cap. 1. 6.

CELEBRATVR apud Hebræos דר lapis, cuius mentio eſt Eſtheris. Hunc Iudæi Doctores lapidem aſſerunt eſſe pretioſum, repertum in mari; qui productus in conuiuium lucet vt meridies. Et hoc nomine appellari nonnulli ex eis dicunt, quòd ex illo mercatoribus proueniat *Deror*, id eſt libertas. Reges enim eximij lapidis pulchritudine deliniti, non modò libertatem, ſed ampliſſimas quoque diuitias poſſeſſoribus largiebantur, vt eum ſibi compararent.

AP

AP. Non Dat lapis,ſed ſapientia, & virtus, in veram libertatem homines aſſerit.

ἀδέσποτος ἡ ἀρετή.

XXXII. DIONYSIAS IN AQVA.

Virtus in aduerſis.

DIONYSIAS lapis fuſcus eſt, rubentibus notis ſparſus. Idem ſi aquæ mixtus conteratur, vinum fragrat,& quod in illo odore mirificum eſt,ebrietati reſiſtit. *Solin. Polyhiſt. edit. Picta. p. 113*

AP. Virtus inter aduerſa exerit vires ſuas : nam vt vulgato fertur prouerbio, παθήματα ſolent eſſe μαθήματα.

Materiamq; tuis triſtem virtutibus imple,
Ardua per præceps gloria vadit iter.
Hectora quis noſſet ſi felix Troia fuiſſet?
Publica virtutis per mala facta via eſt.

Ouid. Triſt. lib. 4. el. 3.

XXXIII. ELECTRVM.

Eloquentia.

ELECTRVM & Ligurius ſeu Lyncurius ex vrina Lyncis, folia trahunt & paleas. De Electro magna inter veteres diſceptatio : hoc experientia docet,intra marinos ſcopulos generari In Eridani fluij arenis inueniri dicit Pauſanias : ἐν τοῦ Ἠριδανοῦ ταῖς ἄμμοις εὑρίσκεται, φανίζεται τὰ μάλιστα. Inde Phaeontiadum fabula, iam irriſa. Aliud electrum, ἀναμεμιγμένος ἀργυρίῳ χρυσός, vt habet Pauſanias ibidem, vel vt Suid. ἀλλότυπον χρυσίον μεμιγμένον ὑέλῳ καὶ λιθία. *Iſid. li. 16. cap. 6.*

AP. Symbolum eſt diuinitatis, vel eloquentiæ, vel cuiuſque rei potentiſſimæ, quæ homines trahat vt folia & paleas, quando cum folijs mortales comparantur ab Homero:

οἵη περ φύλλων γενεή, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.

XXXIV. GAGATES IN AQVA.

Aduerſa virtutem excitant.

Plin. l. 36. cap. 16.

GAGATES accenditur aqua, oleo reſtinguitur.

AP. In aduerſis vera virtus feruet, tepet in proſperis, & affuſo voluptatis oleo paulatim langueſcit, ac tandem obruitur σῶμα ἀργία τήκει. ψυχὴν δὲ ἀμελέτησις, ἀσκήσεως τῆς αὐτῆς ἀειρρόης πρὸς τὸ θεοειδέστατον. Euſebius: *Otium tabefacit corpus, animum verò incuria. At exercitatio continua eum ad Deo ſimillimam ſpeciem euehit.*

Nam virtus futile nomen,
Ni decus adfuerit patiendo, vbi tempora lethi
Proxima ſint, pulchramq; petat per vulnera laudē.

Silius Ital. lib. 9.

XXXV. GLOSSOPETRA.

Eloquentia diuina.

Plin. li. 37. cap. 9.

GLOSSOPETRA linguæ ſimilis humanæ in terra non naſcitur, ſed deficiente Luna, cœlo decidere creditur, & ventos ea comprimi narrant.

APO. Non eſt humani ingenij fœtus cœleſtis eloquentia, qualis Apoſtolorum, aut Prophetarum fuit Dei flammis accenſa. Hæc cœli germen eſt, hæc magnæ mentis ſoboles, quæ non aduerſus ventos ſed ſpiritus nequitiæ bellum internecinum gerit, Dei verbi gladio totam illam dæmonum, vitiorumque cateruam exagitans, tranquillitatem verò probis, & gratiarum vberem copiam afferens. Talis fuit lingua Eliæ, de qua D. Chryſoſtomus de conſubſtantiali, Homil. 22. ὢ τοῦ στόματος πηγὰς ὄμβρων ἔχοντος! γλώσσης νιφάδας ὑετῶν ἀφιείσης! ὢ φωνῆς μυρία ἀγαθὰ βρυούσης! *O ſanctum os, cui fontes imbrium inerant ô linguam pluuios nimbos effundentem! ô vocem bon innumeris ſcaturientem!* Nec mirum: ſanctus ſiquidem Epiphanius in vita Eliæ eundem flamma en tr

tritum narrat; Parenti quippe ipſius Prophetæ, dum *Elias flamma enutritus.*
naſceretur, viſos homines niueæ veſtis candore illuſtres, qui matris vberibus ignem allinerent, & puſioni flammam pro cibo miniſtrarent; quod fuit ignitæ illius eloquentiæ non obſcurum præſagium. Longè aliter quàm quod Ægyptij fabulatores de Homero tradunt, vt auctor eſt Euſtathius: eum Ægyptijs parentibus ortum, cùm mel aliquando ex Ægyptiæ nutricis vberibus in os eius manaſſet, ea nocte nouem diuerſas voces edidiſſe, hirundinis, pauonis, columbi, cornicis, perdicis, porphyrionis, ſturni, luſciniæ, & merulæ. *Homerus melle alitur nouem voces auium edit.*

XXXVI. GONIA PETRA AQVAM ET IGNEM FVNDENS.

Spiritus ſanctus fons & ignis.

IN Carthahinenſium ditione in monte Gonio iuxta fontem naſcitur petra magnitudine non exigua, quæ æſtate flammam igneam emittit; per hyemem verò ex eadem petra riuus aquæ ſolet defluere: neque hoc fit per exiguum tempus, ſed per vniuerſam æſtatem ſcatet ignis, per reliqua omnia anni tempora aquæ erumpunt. *Ariſtot. de admir. cap 109.*

APOD. Spiritus Sanctus fons viuus, ignis, charitas appellatur. Ex eo enim modò faces charitatis ad inflammandos animos exiliunt, modò riui vberes conſolationum ad reſtinguenda humanarum miſeriarum incendia, vel ad eluendas peccatorum ſordes erumpunt.

Cuius inexhauſto reuiuiſcit ſemper in anno
Quicquid terra creat, gignit mare, parturit æther. *Ennodius Panegyr. in Epiphan.*
Qui freta diffundit, ſolidum dat corpus in aruis,
Saxa ciet iuſſu, metuit quem cautibus horrens
Caucaſus, aurito famuli cum fortia ſenſu

Corda domat, qui cuncta videt, quem cuncta tremiſcunt,
Fons, via, flamma, lapis.

XXXVII. HEXICONTALITHOS.

Pro cunctis ſufficit vnus.

Pl. 117. edit. Pict. PRAECIPVAM obtinet admirationem lapis Hexecontalithos, de quo Solinus, *Tantum lapide vno gloriantur Atlantes, Hexecontalithon vocant, tam diuerſis notis ſparſum, vt ſexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur.* Eadem fermè habet Iſidorus. Orig. l. 16. cap. 12.

APODOSIS.

Commodè poterit comparari cum re, aut perſona, in quam ſparſa in alijs ornamenta vno veluti agmine confluunt, & præſtantiſſimam bonorum omnium temperiem efficiunt. Lemma ex Rutilio petetur:

Natura hic poſuit quicquid vbiq; fuit.

Quo in argumento præclari quoque ſunt Claudiani verſus, Panegyrico primo de laudibus Stiliconis,

Partitum ſingula quemq;
Nobilitant: hunc forma decens, hunc robur in armis,
Hunc rigor, hunc pietas, illum ſolertia iuris,
Hunc ſoboles caſtiq; thori ſparguntur in omnes,
In te miſta fluunt; & quæ diuiſa beatos
Efficiunt, collecta tenes.

XXXVIII. HYACINTHVS.

Pietas.

Solinus c. 33. HYACINTHVS cœlum ſequitur, ſentit auras ac cum cœlo facit mutationes, nec æqualite[r] ſemper rutilat, cùm aut nubiloſus eſt aut ſerenu[s] dies; ſculpturis reſiſtit, ſed tamen adamante ſcribi tur, & notatur.

APO[DOSIS]

AP. Animus pij viri cœli meliore ſpiritu afflatus ad Deum ſe totum componit,& fertur prout ſpiritus intus agit: ad eos radios ſe explicat, eo recedente mœſtitiam intimis præcordijs ſentit: nulla rerum humanarum litura deformari patitur: vni Deo, qui inſtar adamantis domat omnia, ſe pandit, eiuſque impreſſionem ſuſcipit.

Eſt Deus in nobis, agitante caleſcimus ipſo.

XXXIX. HYÆNIA.

Prudentia in loquendo.

HYAENIA ex oculis hyænæ, & ob id in vaſe inueniri dicuntur,& ſi credimus, linguæ hominis ſubditæ futura prædicere. *Plinius lib. 37.c.9.*

APODOSIS.

Hac fabula ſignificatur ea,quæ ſemper adhibenda eſt in loquendo, prudentia, maximè vbi de rebus futuris, atque incertis agitur. Oculum oportet habere in lingua; hoc eſt prudentiſſimam in omni ſermone conſiderationem: ὅπερ γὰρ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, τοῦτο δὴ φρόνησις ἐν ψυχῇ. *Quod eſt oculus in corpore, hoc prudentia in mente.*

Sæpe illi dixerat Almo. *Oui. 2. Faſt.*

Nata tene linguam: nec tamen illa tenet.

XL. IASPIS.

Nil ortum tale fatemur.

VINCENTIVS Beluacenſis in ſpeculo naturali refert Iaſpidem inueniri amœnæ pulchritudinis in qua ſpecies viri emineat, clypeum è collo ſuſpenſum geſtantis, & ſubiectum pedibus ſerpentem calcantis. Meminit quoque poſt Vincentium F. Rueius lib. 2. de gemmis, vbi alius quoque Iaſpidis mentionem facit, quam Galenus dicitur in digito geſtaſſe. Cernebatur in ea homo faſciculum herbæ col-

lo implicatum gerens, cuius virtus omnes morbos diſcernebat, ſanguinemque reſtringebat.

APODOSIS.

Num verò præclara Iaſpis Deipara quæ Chriſtum tulit, qui clypeo fidei, & verbi diuini gladio fortem illum armatum vicit, & antiquum ſerpentem in humanis cædibus exitiali rabie perbacchatum contriuit?

Syneſ. in hym.

χθόνιον τῶν μεγάλων ὄφιν
πατρὸς ἤλασας ὀρχάτων.

XLI. LEVCAS PETRA.

Amoris remedium.

LEVCAS petra amoris remedium afferre credebatur ijs qui illi inſiderent. Ptolemæus Hephæſtio. Conſentit cum hoc argumento Romana Antiquitas: fuit enim Romæ templum, vbi amor facem vndæ immergebat, & Lethæos latices propinare videbatur hoc emblemate, ἀντέρως.

Ouid 2. Remed.

Eſt prope Collinam templum venerabile portam,
Impoſuit templo nomina celſus Eryx.
Eſt illic Lethæus amor qui pectora ſanat,
Inque ſuas gelidam lampadas addit aquam.
Illic & iuuenes votis obliuia poſcunt,
Et ſi qua eſt duro capta puella viro.

APODOSIS.

Leucas, ſeu alba petra, Chriſtus eſt, totus candor collucens, qui impuri amoris flammas & prauos animi motus ſuo cruore reſtinguit.

Syneſ. Hymn. 6.

Εὐρίπου προχοὰν ἱστὰς ἀλῆτιν,
Τερσαίνων ὀλοοὺς κλύδονας ὕλης.
Euripi æſtum ſiſtens vagum,
Mulcens tetros fluctus hyles.

XLII. LIPARIA.

Luxuria.

LIPARIA ſuffita omnes beſtias euocare dicitur. Iſid. Orig. lib. 16.c.14.

APODOSIS.

Peſſimus luxuriæ odor voluptuarios homines illectat, & inſtar belluarum effuſos in omnium libidinum ſordes eiectat.

Luxuries prædulce malum: quæ dedita ſemper
Corporis arbitrijs hebetat caligine ſenſus,
Membraq; Circæis effeminat acrius herbis.
Blanda quidem vultu, ſed qua non tetrior vlla,
Interius fucata genas, & amicta doloſis
Illecebris, toruos auro circumlinit hydros.
Illa voluptatum multos innexuit hamis.

Claud. l. 2. de laud. Stilic.

XLIII. LYCHNIS.

Sapientia.

LYCHNIS ex genere ardentium lapillorum eſt appellata, à lucernarum flagrantia: gignitur in multis locis, ſed apud Indos probatiſſima. Eſt huius duplex facies, vna quæ purpura radiat, altera quæ cocci rubore. A ſole excalefacta, aut digitorum attritu, paleas & chartarum fila ad ſe rapere dicitur. Sculpturis reſiſtit, ac ſi quando ſculpta fuerit, dum imprimit ſigna, quaſi quodam animali morſu partem ceræ retentat. *Iſid. Orig. l. 16. c. 13.*

AP. Clara eſt, & ardens ſapientia, & tum cœleſti purpura radians, tum cocci rubore accenſa, omnibus fortunæ telis reſiſtit, nuſquam ſe deformari patiens. Eadem ad ſe paleas, & folia, hoc eſt genus humanum, allicit; ſed non antequam magni illius Iuſtitiæ ſolis flammas conceperit: tunc enim

Prudent de S. Cypriano

Sedem animæ penetrat, mentem fouet, & pererrat artus.
Sic Deus interius ſentitur, & inditur medullis:

XLIV. MAGNES ORIENTALIS.

Concionator pius.

IN Sardiniæ mediterraneis ad radices montium, qua parte vergunt ad Orientem, Magnes inuenitur ferrum trahens. Qui verò inuenitur ea parte quæ ad Occidentem, Meridiem, aut Aquilonem ſpectat, non trahit. Leander.

APODOSIS.

Ferreum populum trahunt ad amorem Dei concionatores, qui ſyncera mente Deum ſpectant: qui aliam in partem abripiunt, nec orientem illum Iuſtitiæ ſolem habent in pectore, multum aliquando ſudant, nihil verò proficiunt.

Pittacus.

Πρὸ πάντων σέβου τὸ θεῖον.

Aurel Prudent περὶ στεφάνων.

Spiritus ille Dei, qui fluxerat in Prophetas,
Fontibus eloquij te cœlitus actus irrigabit.
O niue candidius linguæ genus, ô nouum ſaporem,
Vt liquor Ambroſius cor mitigat, imbuit palatum.

XLV. MAGNES AD ANNVLOS.

Exempli vis.

D. Aug. de Ciu. Dei l. 21, cap. 4.

MAGNES lapis non ſolum ferreos annulos trahit, ſed (vnde longa plerumque concatenatio ferri) vim etiam annulis ipſis infundit, qua hoc efficere poſſunt.

APODOSIS.

Magiſtri pii & eloquentes vim ſuam deriuant in diſcipulos, vt ipſi viciſſim alios ad amorem virtutum rapiant, omneſque Chriſto concatenati feliciter adhæreſcant, D. Ambroſius: *Eſt inſitum bonis vt caſtum pudicus, prudentem ſapiens, miſericors liberalẽ, affectu pio diligat, & virtutes ſuas in alijs amet.* Re-

Ctè

ctè etiam dicetur de Deo qui pios ad ſe quaſi amoris ſyderite tactos illicit ſibi omnes conglutinatos.

XLVI. MYNDAN.

Virginitas.

LAPIS Myndan niueo candore circumfuſus, hanc vim habere dicitur, vt à ſe feras longe arceat, & ab earum morſibus ſecurum hominem præſtet. Leont. Byzant. Μύνδαν καλούμενος πάνυ λευκὸς, ὃν ἐὰν κατέχῃ τις, οὐδὲν ὑπὸ θηρίων ἀδικεῖται. Hoc ipſum virginitati tribuetur contra dæmones. In eodem genere ſymboli eſt fons Canathus de quo dixi ſuperius. Nam Iuno quotannis in Canatho fonte tota virginitatis gloria reuireſcit, vt Argiuorum ferunt fabulæ. *l. 3. de fluuijs.* *Pauſan. in Cor. p. 80.*

ANTAPODOSIS.

Non ita eſt in mortalibus feminis, in quibus lapſa numquam redit virginitas: vnde πένθαλος ille Athanaſius eius laudes perſequens, ad ſeriam, & diligentem cuſtodiam tanti theſauri hortatur: ὦ παρθενία, στέφανος ἀμαράντινος! ὦ παρθενία, ναὸς Θεοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος οἰκητήριον! ὦ παρθενία μαργαρίτης τίμιε, τοῖς πολλοῖς ἀφανὴς, ὀλίγοις δὲ μόνοις εὑρισκόμενος! ὦ ἐγκράτεια φίλη θεοῦ, καὶ τοῖς ἁγίοις ἐγκωμιαζομένη! ὦ ἐγκράτεια παρὰ πολλοῖς μισουμένη, τοῖς δὲ ἀξίοις σου γνωριζομένη! ὦ ἐγκράτεια θάνατον καὶ ᾅδην ἀποφεύγουσα, καὶ ὑπὸ ἀθανασίας κατεχομένη! ὦ ἐγκράτεια χαρὰ προφητῶν, καὶ ἀποστόλων καύχημα! ὦ ἐγκράτεια ἀγγέλων βίος καὶ ἁγίων ἀνθρώπων στέφανος: μακάριος ὁ κατέχων σε, μακάριος ὁ προσκαρτερῶν τῇ σου ὑπομονῇ, ὅτι ὀλίγον κοπιάσας πολὺ χαρήσεται ἐν σοί. Græca tam liquida ſunt vt interpretatione non egeant. *De Virg.*

XLVII. ONYX FABII CVNCTATORIS.

Imperatoris virtutes.

IN lapillo Onyce argumentum multiplex artificioſè admodum ſculptum ſe vidiſſe refert Pierius, quo Fabij Cunctatoris virtutes ſignificarentur. Equino erat capite, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda pulli gallinacei. Literæ, Fab.

Apodosis.

In eo numero adumbratæ ſunt boni Imperatoris virtutes. Nam principatum in bello ex equino capite, prudentiam ex humano pectore barbato; prouidentiam & cunctationem, atque etiam ſpeculationem ex pedibus gruinis; victoriam ex pulli gallinacei cauda interpretamur.

XLVIII. OPALVS.

B. Mariæ Virgini.

Iſid. Orig. l. 16. c. 12. OPALVS diſtinctus eſt diuerſarum gemmarum colore: eſt enim in eo carbunculi tenuior ignis, amethyſti fulgens purpura, ſmaragdi nitens viriditas, & cuncta pariter ſub quadam varietate lucentia.

Apodosis.

In B. Maria Virgine omnium virtutum ſpecies admirabili fulgore collucent. Vt carbunculi ignis micat charitas, fulget vt amethyſtus temperantia, læto ſmaragdi virore ſpes radiat: omnia denique cœleſtium ornamenta in eam plena Dei manu congeſta gratiſſimam lucis temperiem impertiunt.

Venant. Honorius Fortun. l. 1. de partu Virgin.

Pulchra ſuper gemmas, ſplendorem ſolis obumbrans,
Alta ſuper cœlos, & ſuper aſtra nitens.
Vellere candidior niueo, rutilantior auro,
Fulgidior radio, dulcior ore fauo.

ara, benigna, micans, pia, ſancta, verenda, venuſta,
Flos, decus, ara, nitor, palma, corona, pudor.

XLIX. PANTARBA.

Eloquentia.

LAPIS Indicus admirabili fulgore collucens, & omnes lapides inſtar examinis apum ad ſe pertrahens. Philoſtr. Apollon. νύκτωρ μὲν τὴν ἡμέραν ἀναφαίνει καθάπερ τὸ πῦρ, ἔστι δὲ πυρσὴ καὶ ἀκτινώδης, εἰ δὲ μεθ' ἡμέραν ὁρῷτο, βάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς μαρμαρυγαῖς μυρίαις. τὸ δὲ ἐν αὐτῇ φῶς πνεῦμ' ἐστιν ἀῤῥήτου ἰσχύος, πᾶν γὰρ τὸ ἐγγὺς εἰσποιεῖ αὐτῇ, τί λέγω τὸ ἐγγύς, ἔξεστί σοι λίθους πόσας βούλει καταποντῶσαι ποι, ἢ τῶν ποταμῶν, ἢ τῆς θαλάττης, καὶ μηδὲ ἐγγυς ἀλλήλων, ἀλλὰ σποράδας, καὶ ὡς τυχεν, ἡ δὲ ἐς αὐτὰς καθιμηθεῖσα ξυλλέγεται πάσας, τῇ τοῦ πνεύματος διαδόσει, καὶ ὑποκείσονται αὐτῇ βοτρυδὸν οἱ λίθοι καθάπερ σμῆνος. *Noctu diem velut ignis oſtendit, quoniam igneus eſt, ac radioſus: ſin vero poſt diem aſpiciatur, innumeris coruſcationibus oculos ferit. Id autem quod in ipſo lumen fulget, ſpiritus eſt potentiæ admirabilis. Quicquid enim prope eſt ſibi conciliat: quid autem dico prope iacentes lapides ipſum congregare? cùm liceat petras quotcumq; velis alicubi demergere, aut in mari, aut in fluuio, & illas non prope adinuicem, ſed ſparſim, vtcumq; contigerit. Poſtmodum verò hic lapis ad eas demiſſus ſui ſpiritus diſtributione omnes colligit. Ita vt coaceruati lapides tanquam examen apum illi ſubiaceant.* Addit ſummam eius magnitudinem pollicis vnguem adæquare; gigni vero in concauis terræ, profunditate paſſuum quatuor. Tantùm verò ipſi ſpiritus ineſſe, vt intumeſcat, & plerumque ſcindatur terra, vbi eiuſmodi lapis cōcipitur. Inquirere autem ipſum nemini licet, aufugit enim niſi ſumma cum ratione trahatur. *lib 3.c.14.*

APOD. Eloquentiæ verus typus eſt Pantarba,

qua-

Cic.1. de Orat.

qua nihil ſpecie præſtabilius, nihil forma auguſtius, quæ dicendo tenet hominum cœtus, mentes allicit, voluntates quocumque vult impellit. Aliarum quoque hic ἑρμηνεῶν latiſſimus poteſt eſſe campus.

PAVSILYPOS, lapis in aranea apula.

L. PHENGITES SEV DOMITIANI PORTICVS.

Mundus ſpeculum beneficentiæ diuinæ.

Suet. in Domitiano. cap. 14.

DOMITIANVS tempore ſuſpecti periculi appropinquante ſollicitior in dies porticuum in quibus ſpatiari conſueuerat parietas Phengite lapide diſtinxit: è cuius ſplendore per imagines quicquid à tergo fieret, prouideret; quid ſi corda per Phengitem videre potuiſſet?

APODOSIS.

Totus ex Phengite mundus in ipſo quacumque t vertas, Dei Opt. Max. benignitatem in tot & tam varijs rebus creatis quaſi ſpeculis vides renidentem.

Iouis omnia plena,

lib. 36. c. 22.

Nota quoque ex Phengite lapide Seiæ Fortunæ ædem fuiſſe conflatam. *Nerone Principe in Cappadoc repertus eſt lapis duritia marmoris candidus atq; tran lucens, etiam qua parte fulua inciderant venæ, ex a gumento Phengites appellatus. Hoc conſtruxerat æde Fortunæ, quam Seiam appellant, à Seruio Rege ſacr tam, aurea domo complexus.*

Seia Fortuna.

LI. PYRITES EQVITVM VELLERIS AVREI.

Zelus Religionis.

EQVITES velleris aurei à Philippo Bono inſtit & eius filio Carolo Audaci ornati, torquem ſ ſtab t

ſtabant auream: huic intextum erat ferrum, quòd è venis lapidis flammæ ſemina elicere, atque excutere videbatur, In ſumma parte pendebat vellus aureum. Paradinus ferro hoc lemma affigit. *Antè ferit quàm flamma micet.* Velleri autem. *Pretium non vile laboris.*

APODOSIS.

Significat egregios animos Deo incitante cœleſtes amoris flammas ad defenſionem religionis concipere; quibus cùm toti exardeſcant, præclara obeunt facinora, & ſibi ad vellus aureum, an potius ad beatam immortalitatem viam muniunt?

Ardens euexit ad æthera virtus.

LII. SAPPHIRVS MOSIS VISIONE INCISA.

Turgere corde Deum.

ADMIRATIONEM omnem ſuperat illa Sapphirus, in qua viſio Moyſis, & lex Decalogi naturaliter impreſſa fuiſſe dicitur. Cuius meminit S. Epiphanius Epiſcopus Cyp. τὴν τῷ Μωσεῖ ὀφθεῖσαν ὀπτασίαν ἐν τῷ ὄρει καὶ δοθεῖσαν νομοθεσίαν ἐπὶ σαπφείρου πεφυκέναι. Simile eſt quod de Pyrrhi Achate commemoratum eſt à nobis ſuperius, grauium hiſtoricorũ literis celebratum. Verùm tanto præſtat Sapphirus Achati, quantum profanorum numinum ſimulachris diuinarum rerum effigies antecellunt. *lib. de 12. gemmis:*

AP. Hæc Sapphirus a ſummo ſacerdote geſtabatur in pectore. Quo certè ſymbolo deſignabat cor eorum qui præſunt Eccleſiæ, debere eſſe quaſi ſanctarum legum, diuinorumque myſteriorum perpetuum quoddam domicilium. Qui hanc rerum altiſſimarum ſcientiam præclaro concentu moribus accommodant. *Aur. Prud. in Cathem.*

Templum conſtituunt perenne Chriſto
In cordis medij ſinu ac receſſu.

LIII.

LIII. SAPPHIRVS CARBVNCVLI PARENS.

Θεοτόκῳ.

QVEMADMODVM Sapphiri viſceribus naſcitur lapis ſanè pretioſus, & ipſo qui genuit pretioſior, lucidus & ſplendens carbunculus: ita ex Virginum gemmâ Mariâ natus eſt ille lapis angularis exciſus de monte ſine manibus, matre nobilior, & matri totius nobilitatis auctor.

De Sapphiro Dioſcorides, l. 5. 114. Epiphanius in l. de 12. Gemmis.

Apodosis.

O virgo inſignis, mater pia, nobile ſemen,
Quam Deus impleuit totius orbis ope.
Fructu ſancta pio renouaſti fœdera rerum,
Lucidiorq́ue dies te generante nitet.
In te habitans mundi lumen ſtatione coruſca,
Floruit interius per tua membra Deus.
Nunc viuax fulgor penetrans & ad ima profundi,
Orbem alit, aſtra tegit, Tartara luce replet.

THRASYDVLVS, Lapis in Myrmecoleone.

LIV. TVRCA.

Amicitia fidelis.

GEORGIVS Agricola libro ſecundo de gemmis, lapilli meminit, quem vulgo Turcam vocant. Ait inſulano cuidam hanc gemmam fuiſſe, magni pretij, & eximiæ pulchritudinis Cumque is fati legibus conceſſiſſet, gemma quaſi domini morti illacrymaſſet, infuſcata nitoris gloria longè obſcurior apparere cœpit,

Apo. Poterit eſſe fideliſſimi amoris ſymbolum in amico, qui demortui ſocij memoriam perpetuis lachry-

laċrymis & mœrore proſequatur. Lemma erit,

Tecum perierunt gaudia noſtra.

LV. VERITAS SAPPHIRINA ÆGYPTIORVM.

Iudiciorum æquitas.

IVDICES aqud Ægyptios iidem fuere qui ſacerdotes: inter quos princeps erat Iuſtitiæ omnium natu maximus, idem iuſtiſſimus, & æquitatis tenaciſſimus putabatur, qui imaginem ex ſapphiro gemma confectam geſtabat, quæ vocabatur veritas, καὶ ἐκαλεῖτο τὸ ἄγαλμα ἀλήθεια. *Æl. varia hiſtor. l. 14. cap. 34.*

APODOSIS.

Veritas non in Sapphiro, ſed in intimis viſceribus & medullis à iudicibus geſtanda eſt, ſine qua nulla iuſtitia, nulla virtus eſt. Socrates idem dicebat eſſe veritatem & virtutem. Plato non ipſum quidem ſummū bonum, ſed ei adhærere ſicut Soli lucem: eſſe, inquit, ἀγαθοειδῆ, non ipſum ἀγαθὸν de rep. 6. & οὐδὲν οἰκειότερον σοφίᾳ τῆς ἀληθείας εἶναι. *Nihil affinius, familiariuſq; ſapientiæ quàm veritatem eſſe.*

LVI. SARDONIX AD CERAM

Puritas.

SARDONIX conſtat tribus coloribus, ſubteriùs nigro, medio candido, ſuperius minio. Hæc ſola in ſignando nihil ceræ euellit. Iſid. *Orig. l. 61.*

AP. Rari ſunt & illuſtres animi, qui cum adhæreſcant corpori, nihil tamen ex eo terrenæ contagionis capiunt, ſed purum ſeruant.

Æthereum ſenſum, atq; aurai ſimplicis ignem.

Itaque infra pedes res humanas habent, puro virtutum candore collucentes: tum in apice miniati,

hoc

hoc eſt, primis futuræ gloriæ radijs iam afflati, igneo charitatis rubore purpuraſcunt.

Frigida curarum fomenta relinquere poſſes,
Hor. ep. 3. li. 1. *Quo te cœleſtis ſapientia duceret ires.*
Hoc opus, hoc ſtudium.

LVII. SCYRVS.

Concordia.

Pl. l. 36. c. 17 SCYRVS lapis qui in inſula Scyro naſcitur, mirum id habet, vt integer enatet, comminutus mergatur.

APODOSIS.

Coniuncta ſtat & eminet ſocietas, quæ diſſipata mergitur. Nam

Iuuen Sat. 2. verſ. *Defendit numerus iunctæq; vmbone phalanges.*
46. *Commune periculum concordia propulſandum.* Cornel. Tacit.

Æterno complectitur omnia nexu.
Luc. l. 4. *Tot rerum miſtiq; ſalus concordia mundi,*
Et ſacer orbis amor.

LVIII. SELENITES.

Regum exempla.

SELENITES lapis continet in ſe Lunæ imaginem, quam iuxta curſum aſtri ipſius perhibent in dies ſingulos minui atque augeri. Solin. Meminit quoque Pſellus de lapidibus, his verbis: ὁ σεληνίτης, καλεῖται δὲ οὗτος ὅτι ὀφθαλμὸν οἷόν τινα συναυξόμενον τοῦτον καὶ συμμειούμενον ταῖς τῆς σελήνης αὐξήσεσι καὶ συμμειώσεσι δείκνυται & Anonymus quiſpiam Græcus ait eſſe in Ægypto, ἱερὸν ζῶον ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ταῦρον ἀνακείμενον τῷ θεῷ, οὗ σοβὴ συνηύξανεν αὐτῇ, καὶ συν. μειοῦτο. Simile affertur de puteo ad Nylum qui creſcit & decreſcit ad amnis rationem.

p. 109. Iſid. l. 16. c. 10. Pſellus de Selenite. Taurus in Ægypto cuius cauda cum Luna videtur creſcere & minui.

APO. Vt ſuperiores virtutes influunt, ita ſe habent

bent inferiora. Quales ſunt principes, tales eſſe ſolent populares.

In commune iubes ſi quid cenſeſq; tenendum,
Primus iuſſa ſubi. Tunc obſeruantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cùm viderit ipſum *Claud ad Honorium.*
Authorem parere ſibi. Componitur orbis
Regis ad exemplum: nec ſic inflectere ſenſus
Humanos edicta valent, quàm vita regentis.

LIX. SYNODITES.

Tantus amor cœli.

LAPIS Synodites puſillus Solem habet impreſſum, & Lunam ad Solis varios aſpectus creſcentem & decreſcentem. *Damaſcius in vita Iſidori.*

Nonnus Panopolitanus eius lapidis diſertè meminit, atque hæc incrementa, & damna ſecundum varias Lunæ facies contingere. Sic autem ille: *in Dionyſiacis.*

Τῇ δὲ σελήνης
Εἶχε λίθον πάλλευκον, ὃς ἐυκεράοιο θεαίνης
Λειπομένης μινύθει καὶ ἀέξεται, ὁππότε μήνη
Ἀρτιφανὴς σέλας ὑγρὸν ἀποστίλβουσα κεραίης
Ἠελίου γενετῆρος ἀμέλγεται αὐτόγονον πῦρ.

illa lunæ
Candidum habebat lapillum, qui cornigera Dea
Deficiente minuitur, & augetur, quando luna
Noua humidum iubar emittens cornu,
Solis patris ſugit primigenium ignem.

APODOSIS.

Symbolum eſſe poteſt hic lapillus animæ Deo penitus adhæreſcentis, de qua dici illud poteſt.

Tantùm ſpectabat euntis
Ora Dei, vultuſq; ſuos flectebat ad illum.

LX. SMARAGDVS.

Typus virginitatis.

SMARAGDVM Virginitatis ſymbolum eſſe alibi oſtendimus: qui adeò impatiens Venereæ conſue-
Alb. Mag. & Rueius l.2. de Gem. tudinis eſſe perhibetur, vt inſignis Smaragdus Reginæ Hungariæ, cum ipſa marito conſueſceret, memoretur in tres particulas conciſus atque confractus.

De hoc lapide Theophraſtus ait: ἔστι δὲ σπανία καὶ
Theop. de lapidibus. τὸ μέγεθος οὐ μεγάλη: Addit, niſi credamus Ægypti Regum annalibus, quibus traditum eſt Regi illorum à Rege Babylonio miſſum Smaragdum muneri quatuor cubitorum longitudine, & trium latitudine: Item in Iouis obeliſco fuiſſe poſitos quatuor Smaragdos quadraginta cubitorum longitudine; latitudine verò partim trium, partim duorum.

LXI. BACTRIANORVM SMARAGDI

Diuitiæ dona ſunt Dei.

BACTRIANI Eteſijs flantibus colligunt Smaragdos ex commiſſuris ſaxorum: συλλέγουσι δ
Plin. l. 37. c. 5. & Teoph. de lapidibus αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς ἐτησίας, τότε γὰρ ἐμφανεῖς γίνονται κινε μένης τῆς ἄμμου διὰ τὸ μέγεθος τῶν πνευμάτων.

AP. Aſpirante Dei fauore qui per Eteſias ſignificatur, omnis non modò terrena, ſed & cæleſtis i nos influit opulentia, atque ex ipſis rerum aſperit tibus ſumma gloriæ ſuauitas decerpitur.

Lucan. l. 1. *O faciles dare ſumma Deos!*

Et Claudius Marius Victor,

in præfatione ad Deũ.

Omnia poſſe tuum. Nec in hoc tua gloria tantùm e
Quòd præſtanda facis bonus auctor, ſed quod & ip
Vt poſſis præſtare facis, cauſaſq; ſecundas
Innoluis primis: quod qui tua munera ſentit,
Munus & ipſe tuum eſt.

LXI

LXII. TRIOPHTHALMOS.

Trinitas.

TRIOPHTHALMOS Cumonyce naſcitur tres hominis ſimul oculos exprimens.

AP. Triophthalmos tres oculos habens commixtos, & vna luce fulgentes, ſymbolum Trinitatis eſt, quæ à D Gregorio Nazianzeno appellatur φάος ἓν τρίλαμπες, *lumen vnum triplici face* (quaſi oculo) *collucens. Quomodo ſi cereus illuminetur ex alio, vnus ex vtroq; ignis coruſcat, duo licet cerei ſint: iſta tamen flamma eſt in ſecundo, quæ refulget in primo: Ita dominus noſter Ieſus Chriſtus, in quantum poſſunt magnis parua conferri, cum patre alius eſt in perſona, ſed non alius in ſubſtantia vel natura.* *Plin. lib. 37. cap. 11. in odis.* *Euſeb.*

Nicolaus Cuſſanus Cardinalis in ſummis montibus ſtagnum vidit, in cuius medio ſcaturigo aquæ limpidiſſimæ appareret è fonte imo qui oculis non pateret, ſed ſolo intellectu comprehenderetur: nec dubitauit hoc ipſo ſymbolo ad ſacroſanctæ Triadis veritatem demonſtrandam vti: Stagnum (inquit) à ſcaturigine, ſcaturigo à fonte differt: tria ſunt & vnũ ſunt: aqua nec influit aliunde nec effluit: eius tamen humore vicina omnia prata vegetantur. *Hæc ille.* *Emiſſenus hom. 4. de ſym. & Caſa. Arelat. homil. 4. de Paſch.*

Ad idem argumentum refer tres ſoles, quos Iulius Obſequens, & poſt eum Suares de Myſterijs in Hiſpania viſos fuiſſe, & repente in vnum coaluiſſe nemorat. *lib. 2. Cribrat. Alcorani.*

LXIII. VITRVM AB HYDRARGYRO INTACTVM.

Virgo à peccati noxa immunis.

Ex Iſidor. lib. 16. cap. 18.

HYDRARGYROS ſiue argentum viuum, vaſa aurea, argentea, ærea, ferrea, lapidea, & cæte-

ras naturas perforat, vitrum minime lædit: quod ego memini me breui poëmatio proſequutum.

Conſpicuos inter naturæ ſplendet honores
Fuſilis argenti ſpecies, cui plurimus Hermes
Incubat, & pleno liquidum ſe numine fundit.
Nempe Deus geſtit viuis animare metallum
Flatibus, & tenues argento claudere vitas.
Ignea vis infuſa micat, leniq; fluentem
Materiam tractu penetrat; non inditus humor
Terreniue hebetant ortus, miniataq; maſſa.
Quod ſi conſtrictum vinclis, & carcere cæco
Impedias, furit vſq; tamen, lucisq; cupido
Indignata premi vacuas ſe librat in auras,
Mulcibri cum vis infeſti admota laceſſit,
Et tumidam irritat ca is feruoribus iram.
Siue auri retinere paras, ſiue aggere ferri,
Siue etiam affini vinctum ſociare metallo,
Emicat, obſtantemq; ingrato pondere molem
Rumpit ouans, magnoq; potens domat omnia niſu
Aſt vbi viuacis motus conſtringere vitro
Fert animus, ſentit quaſſas hoc obice vires.
Corpora fruſtrato pertentat vitrea morſu.
Ceu quando alliſi ponunt ad littora fluctus,
Aut vis indocilis Boreæ, cum flamina rauco
Preludit; tentatq; viam, ſi fortè ſeuero
Æolus hunc adamante ligat, cadit improbus aura
Impetus, & fractam recoquit ſub pectore bilem.
Vnde ſubeſt tenui tam magna potentia vitro?
Quis Deus incluſas tam miti corpore vires
Armat in audaces occulti ſyderis iras?
Nulla ſubit, quanquam fragilis, contagia forma,
Stigmatis impatiens, & amico lumine fulget.

Allvsio.

Eſt vitrum virgo, labes hydrargiros aui.

LXIV. VNIO EX AQVA ET FVLGVRE.

Ex Gregorio Thaumaturgo.

Incarnatio.

VNIONES in conchis fieri tradunt ex rore, & fulgure: Ros enim, allambentis fulguris vi non modò concreſcit in vnionē, ſed & ipſe vnio celerius Ioue tonante paritur: ὅταν ταῖς κόγχαις ἀνεωγμέναις ἐπιλάμπωσιν αἱ ἀστραπαί. Plinius tamen ait, ſi fulguret, comprimi conchas. Apponam Plinij locum, qui diſertè hæc tractat. *Has* (inquit de conchis) *vbi genitalis anni ſtimulauerit hora, pandentes ſeſe quadam oſcitatione, impleri roſcido conceptu tradunt, grauidaſq́ poſtea eniti, partumq́ concharum eſſe margaritas, pro qualitate roris accepti.* At Solinus Polyhiſtor *Conchæ ſunt in quibus hoc genus lapidum requiritur, quæ certo anni tempore luxuriante conceptu, ſitiunt rorem, veluti maritum cuius deſiderio hiant Et cùm lunares maximè linquuntur aſpergines, oſcitatione hauriũt humorem concupitum. Sic concipiunt, grauidæq́ fiunt, & de ſaginæ qualitate reddunt habitus vnionum.*

Ælianus li. 14. c. 3.

lib. 9, c. 35.

APODOSIS.

D. Gregorius Thaumaturgus de incarnatione explicat, & fulgur, virtutem Spiritus ſancti accipit; rorem, puriſſimum ſanguinem Deiparæ Virginis; vnionem, corpus Chriſti.

vterumq́ puellæ
Sidereum mox implet onus, rerumq́ Creator
Naſcendi ſub lege fuit. Stupet innuba tenſos
Virgo ſinus, gaudetq́ ſuum paritura parentem.

Sedul. l 2.

LXV. ANNVLVS HELENÆ, SEV ASTERITES.

Terrena cum diuinis copulata.

ASTERITE lapide, cuius ea vis eſt, vt Soli obiectus accendatur, Helena ſuas obſignabat literas, impreſſa in eodem piſcis Panis figura. Ptolomæus Hepheſtione cuius hæc ſunt verba: πᾶνα ἰχθῦν εἶναι θαλάσσιον κητώδη, ὅμοιον τῷ πανὶ κατ' τὴν ὄψιν. ἐν τούτῳ λίθον εὑρίσκεσθαι τὸν ἀστερίτην, ὃν εἰς ἥλιον τεθέντα εἶχεν. Ελένη γλυφὴν ἔχοντα αὐτὸν τὸν ἰχθῦν τὸν πᾶνα, καὶ ταύτῃ ἐκέχρητο τῇ σφραγίδι.

APODOSIS.

Poterit in eos torqueri, qui cœlum miſcent terræ, & profana diuinis: in eodem enim annulo, cœleſti lapidi iuncta erat figura Panis: nam & hic Piſcis Pani ſimilis eſt, à quo nomen accepit: eſt autem Pan impurus & ſalax Deus.

Quid facit ſtella cum terris, lux cum tenebris, puritas cum impudicitia?

Li.2. rerum Phryg. *Non bene conueniunt, nec in vna ſede morantur.*

Lapis porrò aſterites is eſt, opinor, cuius meminit Hermeſianax Cyprius: λίθος καλούμενος ἀστὴρ, νυκτὸς βαθείας πυρὸς δίκην λάμπων.

LXVI. ANNVLI IARCHÆ.

Virtutum præſidia.

ANNVLOS ſeptem Iarcha dedit Apollonio, ſtellarum ſeptem nominibus inſignitos. Phil græce dixit, καὶ ἑπτὰ ἐπωνύμους ἀστέρων οὓς φορεῖν τόν Απολλώνιον κατ' ἕνα πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν ἡμερῶν. Hos Apollonius ſingulos, diebus ſingulis geſtabat. Credibile eſt, fuiſſe annulos magicos, quos δακτυλίους γεγοητευμένους appellat Clemens Alexandr. quales Exceſto Phocenſium tyranno fuiſſe narrat, ex quibus inter ſe colliſis, ſonumque excitantibus rerum gerendarum op-

Strom. l.5. Exceſti annuli.

portunitates Rex intelligebat: Malè tamen perijt malus cum ſuis annulis. Ariſtophanis Scholiaſtes φυσικοὺς δακτύλους nominat mitiori vocabulo, & eorum artificium aſcribit Eudemo Philoſopho: φιλόσοφος δὲ ἦν οὗτος ὁ Εὔδημος φυσικοὺς δακτυλίους ποιῶν πρὸς δαίμονα, καὶ ὄφεις, καὶ τὰ τοιαῦτα. *Philoſophus is erat Eudemus, Phyſicos annulos faciens aduerſus Dæmona, ſerpentes, & cætera id genus.*

AP. Septem annuli Iarchæ planetarum nominibus, & titulis inſignes, totidem ſunt ornamenta virtutum, quarum ſplendor eſt maximus, & in regum vita conſpicuus; Nobilitas, Pulchritudo, Religio, Prudentia, Fortitudo, Iuſtitia, Eloquentia. Nobilitatis hyeroglyphicum eſt luna, quando & in calceis patriciorum poſita, generis illuſtris fidem fecit, Pulchritudini reſpondet Venus regina gratiarum. Sol Dei typus, pietatis, & religionis erit ſymbolum. Saturnus, qui ab Orpheo ποικιλόβουλος nominatur, rectè cum prudentia congruit: Mars, fortitudinem ſuapte natura deſignat, Iupiter quem Callimachus hymno εἰς Δία, δικάσπολον οὐρανίδῃσιν vocat, *Iudicem cœleſtium*, Iuſtitiæ virtutum reginæ erit Indicium. Hermes eloquentiæ præſes, ipſam nobis eloquentiam ſignificabit. Hanc ornamentorum coronam, ſeptem veluti gemmis collucentem qui fuerit ſortitus, magna contra vim omnem aduerſam præſidia habiturus eſt.

LXVII. ANNVLVS SALOMONIS.

Sapientiæ typus.

CIRCVMFERTVR fabuloſa narratio ex Arabico codice de annulo Salomonis, quę mihi ſemper viſa eſt ab hiſtoriæ fide aliena. Aiunt quippe Salomonem Regem annulum fatalem habuiſſe, cui vis illa mirabilis ſapientiæ tenebatur implicata. Quam-

obrem cùm ad Iordanis ripas lauandi cauſſa veniſſet, Mulierum quæ Regi ſanam mentem inuidebant blanditiis ineſcatus, annulum depoſuit; quem cùm Sirenes illæ in profluentem abieciſſent; repente totum illud ſapientiæ flumen exaruit, & tardo hebetique putabatur ingenio, qui antea omnium hominum ferebatur ſapientiſſimus. Verùm cùm in exenterati piſcis viſceribus repertus annulus denuo Salomoni redditus eſſet, omnis in eo ſapientiæ vigor viſus eſt repubeſcere. Meminit huius narration. Pineda.

3 de rebus Salomonis.

APODOSIS.

Fabula rectè oſt... dit mentis, conſilij & ſapientiæ conciliatriculas eſſe prædatrices impudicas fœminas, ſapientibus remis veliſque fugiendas,

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
Blandaſque mortes gaudiumque crudele.

Martial. l. 3

LXVIII. HOROLOGIVM CAROLI QVINTI IN ANNVLO.

Audacis tanta eſt induſtria dextra.

HOROLOGIORVM miracula, in quibus nobiliſſimorum artificum triumphat induſtria, nemo neſcit, ſed illud omnem admirationem ſuperat, quod peritiſſimus artifex in Caroli V. annulo Horologium cum tot libramentis currentibus, & recurrentibus rotulis incluſit. Quid maius quàm cœli illius vertentis effigiem, & tantam, tam variam ſubtiliſſimarum partium compagem in gemmam includere?

AP. Sapiens momenta temporum & rerum habet in manu.

Felix cui cœlum, terraque patebant
In digitis.

LXIX.

LXIX. SICLI SANCTVARII.

Sacerdotum & religioſorum exempla.

SIcli legitimi iubentur in ſacris capi ad menſuram Sanctuarij, quia menſuræ & pondera, quæ eſſent regulæ cæterarum adſeruabantur in Sanctuario, vt ſi quid hominum profanorum vſus conſuetudoq; deprauaſſet, ad typum illum reformaretur. *Accipies ſiclos per ſingula capita, ad menſuram Sanctuarij.* Leuit. 5.

APODOSIS.

Similes omnino ſunt Sicli Sanctuarij ſacerdotes & religioſi, qui in ipſo quaſi Eccleſiæ Sanctuario conſtituti, eam debent præferre in moribus integritatem quæ omnibus exemplo eſſe poſſit, vt eorum vita, cæterorum ſit *perpetua quadam cenſura & diſciplina*: quod aſſequentur *ſi loquantur vt oracula, viuant vt numina.*

PARABOLARVM HISTORICARVM

Liber Dvodecimvs.

TECHNICVS SIVE DE manufactis.

I. ACADEMIA PROMETHEI.

Collegium Nobile.

Pauſan in Att. memi. Oppi.l.2. de vena. verſ. 30. Herod. in Vran. Schol Ariſtoph. & Lucretius.

IN Academia Promethei Muſarum, & Mercurij, item Herculis & Mineruæ monumentis inſigni, ara extructa cernitur, ex qua homines in vrbem accenſas lampades præferentes decurrunt. In eo autem certamen eſt, vt in curſu accenſæ conſeruentur, cuius enim fax extincta fuerit, is victoria ſucceſſori cedit: eademque ratione ille tertio: quod ſi nulli ardentem perferre licitum fuerit, palma in medio relinquitur.

Orat.6.de vita contemplatiua.

Ap. Ex optimis Gymnaſijs tanquam ex ipſo Muſarum, Mercurij & Herculis Μουσαγέτου ſacrario lux ſapientiæ petitur, cuius ductu ſi quis vitæ curſum inſtituat, ne ſibi ad palmas, & magnarum rerum decora compendiariam ſternit viam: At qui ſemel acceptam lucem ſua nequitia patitur extabeſcere, ignominiæ & calamitatis futurum eſt mancipium. Felix igitur quem hæc ſapientiæ lampas regit, quem vt ait Maximus Tyrius, ὑπεδέξατο ἡ Ἀκαδημία καὶ βαθεῖα χολὴ, καὶ λόγοι καλοὶ, καὶ θεωρία ἄπταιστος.

II. AM-

II. AMPHOTIDES XENOCRATIS.

ΑΜΦΟΤΙΔΕΣ ΞΕΝΟΚΡΑΤΟΥΣ.

Aurium ſenſus regendus doctrina.

XENOCRATES Amphotidas ſiue aurium munimenta pueris potius, quam Athletis applicanda dicebat: quod hi verberibus, illi verbis, quorum aliquando periculum maximum eſt, pateant.

APODOSIS.

Amphotides munimen ſanctæ doctrinæ aduerſus lenocinia verborum. Senec. ad Lucil. epiſt. 31. *Ad ſummum ſapiens eris ſi clauſeris aures, quibus ceram parum eſt obdere, firmiori ſpiſſamento opus eſt, quam vſum in ſocijs Vlyſſem ferunt.* Athenienſibus oraculum de optimo Reip. ſtatu conſulentibus reſponſum eſt, fore beatam vrbem ſi puerorum auribus quod optimum eſſet, & pretioſiſſimum appenderent. Hoc de ſalubri doctrina intelligebatur: Illi de gemmis & monilibus acceperunt, vnde lata errori anſa. *Dixi alibi fuſius ex Dione Pruſæo.*

Plutarch. de Audit. initio.

Oraculum de inaurib.

III. AMPHIARAI TELVM.

Ἐκ πόνου κλέος.

AMPHIARAI telum ab aquila ſublime raptum, & in terram iterum delapſum, ceſſit in laurum. Plutarch. in parall. τῶν ἅμα πολυνείκει ἐνωχουμένων λοχαγῶν ἀετὸς καθέπτας τὸ ἀμφιάρεω ἐβάςασε δόρυ εἰς ὕψος, καὶ εἴασε, τὸ δὲ παγὲν ἐν γῇ, δάφνη ἐγένετο.

AP. Labor nobis inſtar teli eſt, gloriæ autem velut lauro veſtitur à Deo.

Εὔκλειαν ἔλαβον οὐκ ἄνευ πολλῶν πόνων.
Φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συσπεύδειν Θεός.
Gloriam aſſequutus ſum non ſine multis laboribus.
Solet laborantem Deus pariter adiuuare.

Euripid. in Andromed. & Æſchylus apud Stob. Serm. 29.

IV.

IV. ARA PVRA

Sanctitas.

VNAM duntaxat in Delo aram fuiſſe puram memorant, nullius animalis cæde inquinatam, nulla cruoris ſtilla aſperſam, ad quam ſolam in orbe terrarum Pythagoras ſolebat accedere. Clemens Alexandrin. ἀλλὰ τὸν μὲν ἀρχαιότατον βωμὸν ἐν Δήλῳ ἁγνὸν εἶναι τεθρυλλήκασι, πρὸς ὃν δὴ μόνον καὶ Πυθαγόραν προσελθεῖν φασι, φόνῳ καὶ θανάτῳ μὴ μιανθέντα. Ibi enim tantum offerebantur ſuffimenta.

Strom. li. 7. pag. 515.

Interpretatur idem Clemens Alexandr. & ſanctam animam eſſe dicit ac orationis Thymiama: τὴν δικαίαν ψυχήν. καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς θυμίαμα. Talis fuit anima B. Virginis *à ſanguinibus*, hoc eſt peccatis intacta.

V. ARÆ CISSIORVM.

Honor viuorum, vel Solem Orientem adorare.

Philoſt. in Apollonio.

CISSII Xerxi aram vnam, duas Dario, multas Dariæo qui tum florebat, extruxerunt.

APO. Homines parciùs colunt eos à quibus nihil commodi ſperant, & Solem quod aiunt Orientem omnes adorant: οὐκ ἀείδω τὰ παλαιά, καινὰ γὰρ ἅμα κρείσσω, νέος ὁ Ζεὺς βασιλεύει *Non cano vetera, noua ſi qua ſunt eadem quoq; meliora, nunc iuuenis Iuppiter dominatur* (inquit ille.) Quo in argumento memorabile eſt quoque exemplum Attici, qui Herodis opulentiſſimi Sophiſtæ Pater fuit. Is enim cum Scopelianum tum in Rhetorum ludo regnantem audiuiſſet, hunc vnum eximiè veneratus, veteres ita contempſit, vt eorũ Hernias, hoc eſt ſtatuas quas in ſuarum ædium porticibus antea coluerat, lapidibus peti iuberet. Author eſt Philoſtratus in Scopeliano. Pindarus Olymp. od. 9. acutè dixit in hanc ſententiam.

Αἴνει δὲ παλαιὸν
Μὲν οἶνον ἄνθεα δὲ ὕμνων νεωτέρων.

VI. AR-

VI. ARBOR XERXIS AVREA

Diuitiæ infrugiferæ.

AVREA fuit Regis Perſarum ſella, χρυσοῦς δίφρος, vt habet Tzetzes, & aureus lectus, in quo dormiebat: Ioſephus, ἐπὶ χρυσῆς κλίνης κάθευδον ad hæc effuſa platanus aurea, ſmaragdinis racemis diſtincta, imminebat capiti, cuius meminit Athenæus lib.7. & Ariſtides apud Phot. imago quædam huius rei in Conopæo Holophernis, de quo ſacræ literæ, videns autem Iudith Holophernem ſedentem in Conopæo, quod erat ex purpura, ex auro, ex lapidibus pretioſis intextum adorauit eum, ex eo vſus κρανίσκου (quem nos velum & apicem appellamus) ad noſtros reges manauit, fuit omninò non modò Perſis, ſed & alijs regibus familiare, vt rarò in conſpectum prodirent, & ſi quando darent ſe in publicum, id quam magnificentiſſimè facerent Cypriorum reges, quod teſtatur Athenæus, Thronum habuere ſpectabilem, quem columbæ quatuor ſuauiſſimis vnguentis delibutæ circumuolitantes, ventulum faciebant.

Iliad.4. ca. 32.
Antiquitatum Iudaicarū lib.11. P.16.

APODOSIS.

Quid capit Xerxes ex vite aurea? vmbram, & eam tenuem, homines ſimiliter, dum in vmbra diuitiarum quieſcunt, ex his nihil præter vmbram, hoc eſt exilis voluptatis ſimulachrum, ſi modò voluptas eſt, capiunt.

Stant ſola nominis vmbra.

Ex quo vaniſſima res eſt, iſtis rebus neglecto ſummo bono pertinacius incumbere,

Quid dignum ſtolidis mentibus imprecer?
Opes, honores ambiant.
Et cum falſa graui mole parauerint,
Tum vera cognoſcant bona.

Boet. Metro.9.l.3.

VII. AR-

VII. ARCA TYPHONIS.

Dona inſidiæ.

Typhon perniciem Oſiridis fratris machinatus. Arcam elegãtem fabricauit, quam inter pocula ei propoſuit minimis, qui eandem corpore impleret ſuo. Oſiris nibil mali ſuſpicatus arcam accipit, & ſubit, quam deinde plumbo infuſo, agglutinatam Oſiride infuſo proijci iuſſit in Nilum,

Plutarch, in Oſiride.

Apodosis.

Rectè παροιμιακῷ charactere dicetur in fallacia munera, à quibus ipſi qui capiunt capiuntur: nec tam dona ſunt, quam hami futilis cuiuſdam prædæ, ſpecie obductis quibus homines velut piſces illigantur.

Mart. Epigr. l. 4. 5.

Munera quod ſenibus, viduiſq; ingentia mittis,
Vis te munificum Gargiliane vocem?
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius vno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic auidis fallax indulget piſcibus hamus,
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.

VIII. ARCHYTÆ COLVMBA.

Conatus irriti.

Archytas faber ſimulachrum columbæ fecit ex ligno, libramentis ita ſuſpenſum, & aura ſpiritus incluſa atque occulta concitum, vt ipſum euolaret.

Gell. lib. 10. cap. 12.

Ap. Archytæ columbæ ſimiles ſunt, qui non Spiritu ſancto afflati, ſed vaniſſimæ glorioſæ & fauoris humani aura impulſi, alta quædam & eximia aggredi videntur. Verum vt hic motus debilis eſt, ſtatim deficiente vento franguntur, pereunt, extabeſcunt, & vt Archytæ columba ad tecta alliſi diſſoluuntur. Quamobrem rectè monet Arrianus Epicteti eos qui nondum veræ Philoſophiæ fundamenta iecere per ſoli-

ſolidum, vt in hominum congreſſu, atque conſuetudine ſint prudentes, eos enim duntaxat cercas habere de rebus opiniones quæ primo ſolis ictæ radio repente liqueſcunt: πανταχοῦ γὰρ ἰσχυρὸν τὸ δόγμα, ἀνίκητον τὸ δόγμα. Μέχρις ὧν οὖν παγῶσιν ἐν ὑμῖν αἱ κομψαὶ ὑπολήψεις, καὶ δύναμίν τινα περιποιήσησθε πρὸς ἀσφάλειαν, συμβουλεύω ὑμῖν εὐλαβῶς τοῖς ἰδιώταις συγκαταβαίνειν, εἰ δὲ μή, καθ' ἡμέραν ὡς κηρὸς ἐν ἡλίῳ διατακήσεται ὑμῶν εἴ τινα ἐν τῇ χολῇ ἐγράφετε. At ſine perſeuerantia nulla virtus, nu la victoria: nec male Æoles Καμμονίην victoriam à perſeuerando nominarunt. Ἀνδρείας μὲν περὶ βάσεως, σπουδαῖος δὲ ἀνὴρ περὶ καλῆς προαιρέσεως ἑστὼς, ἀμετακίνητος ὀφείλει εἶναι.

Stobæus λογ. α. περὶ ἀρετῆς.

IX. ASBESTOS LVCERNA.

Fortitudo inconcuſſa.

TÆGEAE in Arcadia templum Veneris, atq; in eo lampas ſub dio, quæ quod mirum eſt, patenti aëri ſemper expoſita, nullis ventorum flatibus, aut pluuijs extingui potuit, ſed iugem flammam aluit, vnde Lychnus Asbeſtus, ſeu lucerna inextinguibilis eſt appellata.

Authores, Athenæus lib 16. Deipnoſ. Strabo lib. 9. D. Auguſt. de Ciuitate Dei lib. 21. c. 6. Iſid. lib. 17. c. 15.

Facundo ſtat ſacra Deo Tegeatica tellus,
Quæ prima vidit naſcentia cornua Lunæ.
Hic domus vraniæ Veneris, cui tecta voluptas
Fertur Acidalijs vnxiſſe madentia ſuccis:
Hanc decor, & florens Hebe, multuſq; Cupido
Peruolat, & faciles ſpirat clementior auras,
Dum roſeo temone vehit per ſydera matrem,
Et liquido ſudant vndantes nectare Cycni.
Pro foribus Diuæ, vacuoq; ſub aere pendet
Lychnus ſyderea retinens commercia lucis;
Quo ſacer aſſiduo lucet Vulcanus, & ingens
Euomit æterna vigiles in lampade flammas,
Quas nulla Æoliis tempeſtas obruit alis.
Non ſi prorumpant effracto carcere venti,

Et diras acuant longis ſtridoribus iras,
Non ſi triſtis hiems fœdis glomerata pruinis
Incubet, & pluuio madefactet ſydere mundum.
Vna inter nigras acies, cœliq; furorem
Fax micat, & flamma radians victrice ſuperbit,
Seu lapis Asbeſtus viuacis ſemina tædæ
Nutrit, & arcanis reparat feruoribus ignes,
Seu Venus ipſa ſuos argento afflauit honores,
Et puro ardentem radiauit lampada ſole.
Sæpe choros agitans circumq; ex blandis amorum
Geſtit in amplexus, & ſtillat balſama plumis.
Et quæ nocturnis incendunt æthera pompis,
Certatim inuitant ſtellæ, quæruntq; viciſſim
Quas cœli velit illa plagas, quem poſtulet axem,
O digna æthereis conſurgere ſedibus hoſpes
Lampas, & aſtrorum rutilas augere choreas.

ALLVSIO.

Lactant. lib. 5. Ælian. lib. 10. c. 60. *Talis eſt fortitudo inter aduerſa Virtus non poteſt cerni, niſi habeat contraria, non poteſt eſſe perfecta niſi exerceatur aduerſis.* In eodem genere eſt ara Erycinæ Veneris ſub dio ſemper ardens.

X. BABYLONII MVRI.

Caſtitas.

Philoſt. Apollo. li. 1. c. 18. BABYLONII muri à Semiramide ſtructi quadringentorum & octoginta ſtadiorum ambitum complectebantur, in altitudinem tria ſemijugera tollebantur, cum eſſent paulò minus iugeris craſſitudine.

APODOSIS. *ex Syneſio.*

Syneſius caſtitatem τοῖχον σιμιράμιδος appellat, quæ pectus humanum aduerſis cupidinis tela, & libidinis aſſultus præmunijt, efficitque vt teneræ virguncułæ quæ infima auricula videbantur molliores, omnes ſuppliciorum immanitates corpore exceperint, priuſquam pudicitiam proderent, D. Chryſoſt. lib. de

lib. de Virginitate, eandem eſſe Martyrij & virginitatis fortitudinem, eadem certamina, vtrique etiam p rem coronam conſtituit. Διὸ καὶ οἱ ςέφανοι πάλιν ἴσοι, ἐπειδὴ καὶ τὰ παλαίσματα αὖθις παράλληλα κεῖνται.

XI. BACVLVS TAVVOMENIENSIS TRAPESITAE.

Fraus peruerſa.

HIc excauatæ arundini depoſitum ſuæ fidei aurum indidit, qua pro baculo vtebatur; atque apud Iudicem vocatus ab aduerſario, repente ſcipionem, in quo erat aurum collocatum, tantiſper eidem committit, donec ſublatis manibus iuraſſet ſe depoſitum reddidiſſe, quod fecerat, mox baculum ſimul cum indita pecunia recipit. *Conon apud Photium.*

AP. Παροιμιακῷ σχήματι torquebitur in fraudulentos, & periuros, qui verborum ambagibus caliginem oculis effundentes, tum demum euaſiſſe ſe putant, cùm Nemeſis à tergo vrgeat.

Deum dum peieras ne te putes latere.

XII. CALCEVS RHODOPES EX QVO FORMAM REX ÆGYPTIORVM Virginis coniecit.

Beatitudinis ſpecies ex præſentibus bonis conijcitur.

RHODOPE puella, dum lauaretur, alterum è calceis de manu ancillæ abreptum Memphim (vrbs eſt regia) deportat aquila, & in Regis, qui tum forè iura reddebat populo, dimittit ſinum; ille calcei concinnitate, & rei nouitate permotus, per totam regionem certos homines dimittit, qui eam inquirant, cuius eſſet calceus, reperiunt in vrbe Maucratitarū, inuentamque Rex vxorem ducit. *Strab. li. 17. Ælian l. 13. cap. 33. var. hiſt.*

AP. Bonorum quibus hic fruimur copia, & amœ-

nitas, cœleſtis beatitudinis indicium præbet. Qantus eſt, & quàm magnificus in cœlo, qui hæc largitur in terris? Quantus in patria, qui hæc concedit in exilio? Quam pulchra ſunt cœli interiora, ſi exteriora tantum habent dignitatis? D. Auguſt. *Viſuri ſumus quandam viſionem, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, viſionem quandam, viſionem præcellentem omnes pulchritudines terrenas auri, argenti, nemorum atque camporum, pulchritudinem maris & aëris, pulchritudinem Solis & Lunæ, pulchritudinem ſtellarum, pulchritudinem Angelorum, omnes ſuperantem, quia ex ipſo pulchra ſunt omnia.* Cadit prætereà in nobilem ſcriptorem, cuius vel ex tenui opere induſtria primùm agnita eſt, pleniùs deinde in maioribus comprobata.

Tract. 4 in Epiſt. Ioan.

XIII. CARTHAGO PLACENTA.

Æmulatio illuſtrium perſonarum, vel milites ignaui.

SCIPIO Africanus iunior nota cenſoria adoleſcentem dignum indicauit, qui in Carthaginis oppugnatione, cùm ſumptuoſiorem inſtruxiſſet cœnam, ſimul ex melle appoſuerat placentam in Carthaginis formam concinnatam, iuſſeratque per ludum, vt facto impetu perinde ac in prœlijs fieri aſſueuit, Carthaginem μελίπηκτον diriperent. Quærente autem eo, quodnam ob ſuum peccatum equus adimeretur, quoniam, inquit Scipio, me prior vrbem hoſtium diripuiſti.

Cælius lib. 9. cap. 13

APODOSIS.

Vel in æmulationem potentiorum dicetur, qui amant πρωτοβολίαν, vel in ignauos milites, qui in vino duntaxat, & ſuper menſam vrbes capiunt.

In lucem prælia differ.

XIV. CASTELLVM TAVRISINENSE.

Certamen Rhetoricum, vel, *Amantium prælia.*

PETRO Ziano Venetorum Duce, Tauriſini, anno ſalutis 1214. ſuaue ludricum commenti ſunt, vt caſtellum media vrbe peregrinis pellibus valde pretioſis, purpureisque ſtragulis murorum loco muniretur, vt ingenuæ Virgines, quibus locum tuendum deſtinarant, pro galeis coronas aureas haberent, pro brachiorum tegumentis armillas, & ditiſſima monilia; Adoleſcentes Virginibus æquales arcem oppugnarent, miſſilia poma eſſent, muſcatæ nuces, roſæ, lilia, aliique flores in pilarum ſpeciem conglobati, ſubitæ ad hæc roſaceæ aquæ ſparſionis, variaque alia odoramentorum exquiſita genera. *Sabel. lib. 8. dec. 1.*

APODOSIS.

Recte hac pugna poſſunt adumbrari picta, & florida Rhetorum, vel etiam amantium certamina, in quibus non toroſa (quod ait ille) argumentorum robora, ſed picturata veluti ad laſciuientium oculorum delicias iacula intorquentur.

Diſcordia fit carior concordia. *Publius Syrus.*

XV. CLAVA LEONI INSIDENS.

Fortitudo & indomita.

IN Numiſmate Traiani cernebatur Claua Leonino inſidens capiti.

APODOSIS.

Vir fortis & ſapiens πανδαμάτωρ. Non poteſt ergo quiſquam aut nocere ſapienti, aut prodeſſe, quemadmodum diuina nec iuuari deſiderant, nec lædi poſſunt. *Seneca li. de Conſtantia ſapientis, c. 8.*

Sapiens autem vicinus, proximusq; Dijs
Conſiſtit, excepta mortalitate ſimilis deo.

XVI. CLYPEVS HERCVLIS AVREVS IN TEMPLO SAPIENTVM.

Comes fortitudinis Sapientia.

HERCVLES cum Hyphaſidarum turrim oppugnaret, clypeum aureum reliquit, quem Sapientes illi monumenti cauſa in templo ſuſpenderunt. In eo ſcuto Hercules ſculptus erat, terræ terminos iuxta Gades collocans, & montibus quaſi columnis Oceanum excludens. *Philoſt. l.* 11. hoc vetus dedicandorum clypeorum inſtitutum conſequuta poſteritas, nam inter honores Caligulæ decretus eſt clypeus aureus, quem quotannis certa collegia Sacerdotum in capitolium ferrent, Senatu proſequente, nobilibusque pueris ac puellis carmine modulato, laudes virtutum eius canentibus *Suet. in Caio* 16. Athenienſes quoque Alcei clypeum dedicarunt Cæſiæ Mineruæ *Strab. lib.* 13. Similiter Cambyſis acinacem, pulcherrimum Athenarum monumentum memorat Pauſanias *in Atticis*, Antoninus quoque pius clypeum Hadriano magnificentiſſimum poſuit. *Iul. in Anton Pio.*

AP. Bene fortis clypeus in domo Sapientiæ, *Præclaram facit mixturam* (vt verbis Petronij vtar) *cum ſapientia fortitudo.* Contra vis *Conſilij expers mole ruit ſua.* *Horat. Od 6. lib 3. Carm,*

XVII. CLYPEVS LACONIS MVSCIFER.

Vanæ gloriæ fuga.

CVM Thraſones clypeos horrifica leonum draconumque effigie ſignarent, Lacon quiſpiam Muſcam & eam valdè exiguam in ſcuto effingi curauit, hoſti verò obijcienti, quòd latitandi cauſa id feciſſet, acutè, vt fert hominum ingenium, reſpondit, ſignum eſt me tam propè ad hoſtes accedere

dere vt muſca ab eis internoſci poſſit. Plut. Lacon. Ludouicus Borbonius Cardinalis, ne muſcam quidem pinxit in ſymbolo ſed tabulam raſam, cùm lem mare. *Melior fortuna notabit.* *Octauius de Strada.*

Ap. Strenui milites non in dictis Megabyſijs, aut armis robur geſtant. At in generoſi animi celſitudine, & rei bellicæ induſtria. *Non cauponantes bellum ſed belligerantes.*

XVIII. CORONA DAVIDIS EX AVRO MOLOCH.

Sacrum eſt, quod fuit ſacrilegium.

DAVID ſibi ex auro, quod antea caput Idoli Moloch exornabat, pulcherrimam coronam fecit: vbi enim Regum 2. 12. 30. legitur, *Et tulit Diadema regis eorum de cap. eius, pondo auri talentum, habens gemmas pretioſiſſimas, & impoſitum eſt ſuper caput Dauid* Regem illum apparet fuiſſe Moloch, qui Dominum & principem ſonat, & ſæpè ſeptuaginta interpretes pro nomine proprio *Moloch, Regem* reddunt. Al quando tempus cum Idolorum templa in deteſtationem ſceleris diſijciebantur, qua ruina Serapium & Marnæum conciderunt, Tandem viſum eſt expiare, & profanis ritibus inquinata in ſanctiſſimos vſus conuertere, cùm neque Dauid Idoli Moloch aurum exhorruiſſet.

Ap. Nihil vetat ex ſpolijs profanorum authorum trophæum Deo erigere: *aſpicimus* (inquit S. August. *Quanto auro, & argento, & veſte ſuffarcinatus exierit Ægypto Cyprianus doctor ſuauiſſimus, & Martyr beatiſſimus, Quanto Lactantius, Quanto Victorinus, Optatus, Hilareus, vt de viuis taceam, quantò innumerabiles Græci, quod prior ipſe famulus Dei Moyſes fecerat, de quo ſcriptum eſt, quod eruditus fuerit omni ſapientia Ægyptiorum.* Item Paulinus Iouio fratri, vbi de literis profanis loquitur. *Tibi ſatis* *Li. de doctr. Chriſt.*

ſit ab illis lingua copiam, & oris ornatum quaſi quadam de hoſtilibus armis ſpolia cepiſſe, vt eorum nudus erroribus, veſtitus eloquijs, fucum illum facundia plenis rebus accommodes, ne vacuum figmentorum, ſed medullatum veritatis corpus exornans non ſolis placitura auribus, ſed & mentibus hominum profutura mediteris.

XIX. EQVVS PAVSONIS.

Rerum anſa varia.

Ælian l. 14 varia Hiſt. meminit quoque Lucianus.

PAVSONEN pictorem aiunt, cum quidã iuſſiſſet ſibi equum in puluere volutatum pingi, currentem pinxiſſe, nube pulueris circumquaque aſperſa; Cumque is, qui tabulam imperarat, indignaretur, quod contra pactum feciſſet picturam, reſpondiſſe, verte tabulam & volutabitur equus, qui non currit

APODOSIS.

Parabola varias eſſe rerum anſas, & modos oſtendit, eaſque diuerſis acceptionibus immutari, quod imperiti non animaduertunt.

Sæpe pro rota vtendum ingenio.

XX. EQVVS THEONIS.

Pronunciatio.

Ælian. l. 2. de var. hiſt.

THEON cum pinxiſſet virum armatum, qui excurſionem ex vrbe repentè faceret, & furore quodam correptus in hoſtes repentè irrueret, non tamen prius exhibuit picturam, quam tibicinem iuxta collocaſſet, quem iuſſit carmen Orthium canere quàm acutiſſimum, ſimul igitur atque claſſicum audiri cœpit, velum diduxit, & picturam oſtendit, quæ longè plus habuit admirationis.

APODOSIS.

Summorum Oratorum & Poëtarum monumenta lentas plerumque habent emiſſiones, niſi vocem aptam actoris quaſi tubam nacta ſint.

Horat. in arte.

Telephe, vel Peleu, male ſi mandata loquaris.
Aut dormitabo, aut ridebo.

XXI. FA-

XXI. FANVM MENSIS PHARNACIS.

ΜΗΝ ΦΑΡΝΑΚΟΥ.

Templorum Religio.

HABET Cabeira vrbs templum Menſis, quod Pharnacis dicitur, nempe pagum oppido, ſimilem Americam, quæ multos continet Hierodulos, atque agrum ſacrum, cuius fructus Pontifex percipit: vſque adeò autem id fanum ſunt reges venerati, vt iuſiurandum, quod Regium dicitur, pronunciarent, Regis fortunam & menſem Pharnacis. *Strab. l. 19.*

APODOSIS.

Magna ſemper fuit templorum religio, etiam apud Ethnicos, quod declarat illud adagium, ἐν πυθίῳ κρεῖττον χέσαι. Piſiſtratus Pytheum Apollinis templum conſtruxit, ad quod tripodas afferre ſolebant, qui vicerant Thargelia: in eo inſcripſerat, *Sacer eſt locus extra meÿte.* Ex quo deprehenſum peregrinum aiunt morte multatum, quod religionem neglexiſſet. Meminit huius templi Suidas: πύθιον ἱερὸν Ἀπόλλωνος Ἀθήνησιν ὑπὸ πεισιστράτου γεγονὸς εἰς ὃ τοὺς τρίποδας ἐπίθεσαν οἱ τῷ κυκλίῳ χορῷ νικήσαντες τὰ θαργήλια. At περὶ χέρσεως, de qua Eraſmus, hic mentionem nullam facit, & authorem nullum affert. *in Prou.* Plenius omnia explicat Suidas voce, ἐν πυθίῳ κρεῖττον ἦν ἀποπατῆσαι, in Pythio ſatius fuiſſet deambulare. Καταφρονούντων γὰρ τινῶν Ἀπόλλωνος καὶ ἐν τῷ τεμένει αὐτοῦ ἀποπατούντων, πεισίστρατος ἔγραψε νόμον, τὸν ἀλύντα ἐπὶ τούτῳ θνήσκειν. Deſpicientibus, inquit, nonnullis Apollinem, & in ipſius templo deambulantibus, Piſiſtratus legem ſanxit, vt qui in eo delicto deprehenderetur, capite plecteretur. Qua fronte hæc audient Chriſtiani (ſi modo ſunt) qui domum Dei faciunt, vel nundinarium receptaculum, vel ſpeluncam latronum.

XXII. FISTVLA GRACCHI RHETORIS, MOTVS REPRESSI.

Ira ratione cohibenda.

Lib. de cohibẽda ira.

PLVTARCHVS diſertè hoc ſymbolum explicat, Γαΐῳ μὲν οὖν γράκχῳ τῷ ῥήτορι, καὶ τὸν τρόπον ὄντι χαλεπῷ, καὶ περιπαθέστερον λέγοντι, διηρμοσμένον ἦν συρίτριον, ᾧ τὴν φωνὴν οἱ ἁρμονικοὶ ἐπ' ἀμφότερα διὰ τῶν τόνων ἄγουσι, καὶ τοῦτο ἔχων οἰκέτης, αὐτοῦ λέγοντος ὄπισθεν ἑστὼς, ἐνεδίδου τόνον ἐπιεικῆ. Caio quidem Graccho, qui & moribus eſſet auſterioribus, & in dicendo vehementior, fiſtula fuit concinnata, quali muſici vocem paulatim in vtramque partem per tonos deducunt, hanc eo orante ſeruus tenens à tergo aſtabat, tonumque lenem ſuggerebat. Hoc ipſum præſtare debet apud iracundos ſapientum oratio.

XXIII. FORVM AREOPAGI.

Iuſtitia.

Pauſan. in Atticis.

IN Areopago ara erat Mineruæ deprecatricis, ἀρείας, quam erexerat Oreſtes iudicio ſolutus, argentei præterea lapides, ἀργυροῖ λίθοι, in quibus rei & accuſatores ſedebant, & hunc quidem contumeliæ, illum impudentiæ vocabant, τὸν μὲν ὕβρεως, τὸν δὲ ἀναιδείας, proxima ædes Eumenidum, τῶν σεμνῶν, quibus tamen in forma nihil erat horribile: denique Plutonis, Mercurij, & terræ ſimulachra, quibus ſacra faciebant, qui in cauſa capitis fuerant abſoluti.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ara Mineruæ deprecatricis, monumentum eſt clementiæ: Sedilia argentea, quibus inſident rei & accuſatores, fundamentum pecuniæ quo fundantur lites: Sella contumeliæ eſt accuſatoris, rei verò impudentiæ: quia ſi contumelioſus eſt ille in accu-

ſando

ſando, hic impudens in negando: templum Eumenidum, conſcientiæ ſtimuli, qui conſceleratos exagitant. Plutonis, Mercurij & terræ ſimulachra quibus ſacra faciunt abſoluti, ſignificant reum à morte ad vitam reuocatum ſalutem debere eloquentiæ.

Hanc quoq; ſeruati contingit gloria ciuis,
Altaq; victrices intexunt munera palmæ. *Lucan. ad Calpurniū Piſonem.*

XXIV. GLADIVS CAROLI MAGNI.

Rex iuſtus & bellicoſus.

CAROLVS Magnus gladij capulo præclaris inſignibus decore cœlato edicta ſignabat, eiuſdem enim eſſe dicebat, & confirmare & defendere leges. *Corroz. de dictis mirabilibus.*

APODOSIS.

Hoc ſymbolo præclarè ſignificabitur princeps, qui *Marti* ſimul vacet & *Themidi*: βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής. Non diſſimile eſt quod Fridericus III. habuit in ſymbolo. Erat in menſa explicitus liber, cui manus armata ſuperponebat gladium cum lemmate: *hic regit, ille tuetur.*

XXV. HASTA CONSTANTINI ERECTA IN CRVCEM.

Clementia.

MEMORIAE proditum eſt haſtam illam Conſtantini Magni bellorum fulmen, cum ipſe animum ad Chriſtianam manſuetudinem tradux iſſet, in crucem fuiſſe erectam, vt quæ antea telum extitiſſet plenum terroris, eadem eſſet aſylum benignitatis. *Baronius.*

APODOSIS.

Talis eſt præſtantiſſimorum Imperatorum gladius, qui ſi neceſſitate in hoſtes ſtringatur: Ita demum placatur, vt veneratione potius dignus, quàm metu videatur.

Claud. de laud. Stilic. lib. 2.

Magni cuſtos clementia mundi
Quæ Iouis incoluit zonam, quæ temperat æthram
Frigoris, & flammæ mediam, quæ maxima natu
Cœlicolum, nam prima chaos clementia ſoluit
Congeriem miſerata rudem, vultuq́; ſereno
Diſcuſſis tenebris, in lucem ſæcula fudit.

XXVI. IMAGO ANTIGONI.

Adulatores tegunt vitia.

Pl. l. 35. c. 10

PINXIT Apelles Antigoni regis imaginem altero lumine orbam primus, excogitata ratione vitia condendi: obliquam namque fecit, vt quod corpori deerat, picturæ potius deeſſe videretur.

AP. Adulatores principum vitia malis artibus tegunt, vel certè nequiſſimo genere lenitatis, ea pro virtutibus laudant, quæ ex ſe magnam turpitudinem habent.

Si bene ructauit, ſi rectum minxit amicus,
Iuuen. ſat. 3
Si trulla inuerſo crepitum dedit aurea fundo.

Non immeritò Themiſtius, vt eſt apud Nicephorum Calliſtum lib. 10. c. 42. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, cum ſimile adulatorum genus in aula Iouiniani Imperatoris videret, dicebat ipſos: πορφύραν μᾶλλον ἢ θεὸν σέβεσαι. *Purpuram magis quam Deum colere.*

XXVII. IMAGO DEMI CEVXIDIS.

Populi inconſtantia.

Pl. l. 35. c. 10

PINXIT Demon Athenienſium ingenioſo argumento, volebat namque varium, iracundum, immitem, inconſtantem: eundem inexorabilem, clementem, miſericordem, excelſum, glorioſum, humilem, ferocem, fugacemque, & omnia pariter oſtendere.

APO. Exprimere credo volebat illud Platonis, qui vulgus appellat θηρίον πολυκέφαλον, aut Xeno-

cratis:

cratis: qui ἀψίχορον, ὠμὸν, βάσκανον. ἀπαίδευτον dixit, faſtidioſum, crudele, inuidum, imperitum, denique vt in Chao Ouidij:

Non bene iunctarum diſcordia ſemina rerum.

XXVIII. IMAGO HELENAE.

In nudo diues virtus. ex Clemente Alexandrino.

CVM in pingenda Helena artifex præſtantiſſimorum pictorum deſudaret induſtria, fertur quiſpiam è Tyronum grege adoleſcentulus, non quidem delicatis eius effigiem lineamentis expreſſiſſe, ſed totam auro tabulam obleuiſſe. Apelli deinde quaſi grande aliquod opus confeciſſet, oſtentauit, & quid ſenſeret exquiſiuit, at ille molliter ſubridens ὦ μειράκιον, εἶπεν, μὴ δυνάμενος γράψαι καλὴν, πλουσίαν πεποίηκας. O adoleſcens, inquit, pulchram facere non potuiſti, diuitem feciſti. *Pædagog. li. 2.*

AP. Τοιαῦται τοίνυν Ἑλέναι εἰσὶν αἱ γυναῖκες, οὐ καλαὶ γνησίως, πεπλασμέναι δὲ πλουσίως. Tales ſunt Helenæ, quæ nunc ſunt mulieres, non verè pulchræ, ſed totæ fictæ ex luto diuitiarum.

XXIX. IMAGO PERDICIS AD SATYRVM PROTOGENIS.

Verborum affectatio ſapientiæ inimica.

PROTOGENES pinxit Satyrum ad columnam ſtantem, & in columnæ faſtigio perdicem, cuius cum tabula eſſet propoſita, ita inhiabant perdici, vt illius admiratione Satyrus quanquam elaboratiſſimus negligeretur. Et auxerunt admirationem qui perdices alatas, & cicures proferebant ad pictam perdicem canentes. Quæ cum Protogenes animaduerteret, additamento ipſum operis caput poſthaberi, impetrata à templi præfectis venia, auem deleuit. *Strab. l. 14. num. 10.*

AP. Ho-

Ap. Homines ſæpe contempta ſacrarum literarum, aut philoſophiæ grauitate, neſcio quibus verborum floſculis animum illigant. *Quare quid ſcribas non quemadmodum: & hoc ipſum, non vt ſcribas, ſed vt ſentias, vt illa quæ ſenſeris magis applices tibi, & veluti ſignes: cuius orationem videris ſollicitam & politam, ſcito animum quoque non minus puſillis occupatum.*

Sen. ep. 115. vide Plut. de Audit.

XXX. IMAGO TERPSITHEAE.

Hypocriſis.

Theoph. in ep. Græcis.

Terpsithea cum eſſet toto corpore deformis, imaginem ſibi venuſtiſſimam fieri curauit, oris ſui turpitudinem falſis tabulæ pigmentis honeſtare cupiens.

Lucian in imaginib.

Ap. Quam multi licet omni ex parte improbi, ſpecies affectant virtutis, & Poëtarum, hiſtoricorumve vaniſſimorum hominum penicillis, alij prorſus quam ſint depinguntur, οὐ γὰρ εἶναι ἄριστοι ἀλλὰ δοκεῖν θέλουσι: contra Amphiarai mentem. Non diſſimilis huic Terpſitheæ, Stratonice Seleuci vxor, quæ cum eſſet deformis & calua, lubenter à Poëtis, quibus certamen de ſuis laudibus talenti mercede indixerat ſuas comas hyacinthinas prædicari audiuit. ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.

XXXI. IMAGO VIRGINIS INTER LILIA.

Caſtitas dilecta Deo.

Ex libello de ordinibus militaribus.

Ordo equitum liliatorum inſtitutus à Garcia VI. Rege Nauarræ ad propagationem Catholicæ religionis, vaſculum geſtabat in pallio, è quo amœniſſimi liliorum flores erumpebant. In medio deiparæ Virginis radiabat effigies.

Ap. Virgo inter lilia, ſignificat gratiſſimam ſibi puritatem, cœli florem, mundi decus, germen paradiſi

diſi. In eodem genere ſymboli eſt columba candida ex ore Eulaliæ Virginis egrediens:

Emicat inde columba repens,
Martyris os niue candidior
Viſa relinquere, & aſtra ſequi.
Spiritus hic erat Eulaliæ
Lacteolus, celer, innocuus.

Prud, περὶ ςεφ.

XXXII. LYCHNVLVS EPICTETI.

Non libri ſed ingenium.

EMIT aliquis Epicteti Stoici lychnulum fictilem trecentis denarijs, ſperans futurum ſcilicet vt ſi noctu ad iſtam lucernam legiſſet, mox Epicteti ſapientiam ſomniaret, & ſimilis efficeretur venerando ſeni.

Lucian aduerſus indoctum.

AP. Torquetur in eos, qui ſe pulchros & beatos putant, ſi doctorum virorum habeant inſignia, cum ipſi ſint omnis ſcientiæ experte:

Plena omnia gypſo
Chryſippi inuenias: Nam perfectiſſimus horum
Si quis Ariſtotelem, ſimilem vel Pittaconemit,
Et iubet archetypos pluteum ſeruare Cleanthas.

Iuuen. ſat 2

Porrò in eodem genere ſymboli, ſpecioſum eſt quod habet Lucianus aduerſus, indoctum, de Neantho Pittaci Tyranni Regis filio, qui cum Orphei lyram in templo aſſeruatam corrupto pecunia æditǔo ſuſtuliſſet: Sub noctem in ſuburbium profectus, vt eius periculum faceret, fides pulſare cœpit, ſed tam ferali, & incondito carmine, vt canes è vicinia ſtrepitu excitati, infelicem citharœdum dilaniarent.

Orphei Lyra à Neantho empta.

XXXIII. LYRA TIMOTHEI.

Nouandum nihil.

LACEDAEMONII Timothei Mileſij citharam ſuſpenderunt ad Sciadem, eundem multantes, quod

Pauſan. in Lacon.

quod ſeptem Lyræ fidibus quatuor addidiſſet : καταγνόντες, ὅτι χορδαῖς ἑπτὰ ταῖς ἀρχαίαις ἐφεῦρεν ἐν τῇ κιθαρωδίᾳ τέσσαρας χορδάς.

APODOSIS.

Significat parabola nihil in rep. nouandum, vel ex ipſius Plat. interpretatione in Dialogo de Iuſto. Εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον, ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα, οὐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τῶν μεγίστων. Nouam ne muſicæ formam introducamus, omninò cauendum: in quo periculum ſummum eſt. Nunquam enim muſic numeri immutantur, ſine legibus Ciuitatis, iiſque maximis.

XXXIV. MENSAE IARCHAE.

Bona ſine labore.

Philoſt. Apoll. l. 3. cap. 8. IARCHAS Brachmanùm antiſtes menſas habuit αὐτομάτοις, quæ ſua ſponte incederent. Hic itaque cùm regem inuitaſſet, ſubitò proceſſerunt menſæ dapibus inſtructæ in quibus pueri à Cyathis, ex ære nigro fabricati ſtabant, qui vinum & aquam conuiuijs miſcerent.

APODOSIS.

Multi ſunt quibus adeò bona ſine labore contingunt, vt videantur ipſæ dapſiles menſæ cibis refertæ, & omni apparatu inſtructæ, in eorum triclinia influere. hi ſunt albæ Gallinæ filij, qui ἀκονιτὶ citra pulueris tactum feruntur omnia conſequi. Verùm hoc minimè eſt expectandum: *Vt ſementem feceris, ita metes,*

Nil ſine magno

Hor. Sat. 9. lib. 1. *Vita labore dedit mortalibus.*

XXXV. MODIVS INDORVM.

Deus humani ingenij modulo non reſtringendus.

INDI aureum modium illi ſimilem quo frumentum metiuntur, demergunt in mare, hoc ſe aqui modum

modum ponere exiſtimant, ne terras inuadant, ſtulti qui tantum & tam impotens elementum, tam parua menſura conſtringere, non verentur. *Philoſt.*

APODOSIS.

Similiter faciunt, qui ſuperiores volunt ſuis legibus ſubijcere, & ſuo modulo Deum metiri, qui per ſe immenſus eſt; *Forſitan Dei veſtigia comprehendes? & vſq; ad perfectum omnipotentem reperies? Excelſior cœlo eſt, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognoſces? longior terra, menſura eius, & latior mari.* *Iob.* 11.

XXXVI. NIHIL AD ALEXANDRVM PARIDIS LYRA.

Fortis mollium contemptor.

ALEXANDER oblatam ſibi Paridis lyram repudiauit, indignum munus fortiſſimo viro arbitratus amatorias fides. *Plutar. in fortit. Alexandri.*

APODOSIS.

Fortes viri amatorias illecebras negligunt, quibus virtus ſuccisis veluti neruis eliſa langueſcit *Seneca ep.* 51

Effœminat animos amœnitas. Rectè igitur Plutarchus in libello de fortuna Alexandri ait eum non fuiſſe ἐκ βασιλέων ἀνθρώπων καὶ ἀναιμάκτων, ſed emiſſe gloriam multo, continuiſque vulneribus, ὠνιον τὴν δόξαν αἵματος πολλοῦ, καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων κτώμενον.

XXXVII. NAVIS SALAMINIA.

Res, aut perſona magni momenti.

SALAMINIA nauis ad res magni momenti, vt ait Critolaus, reſeruabatur. *Plutarch. in Pericle.*

APODOSIS.

Cadit in res, & viros magnos, qui non, niſi in ſerijs rebus, & vltimo loco exponuntur.

Magnos ſeruatur in vſus.

XXXVIII. OSSA MORTVORVM PRO NVMMIS.

Mortis memoria.

ABRAHAMVS Ortelius refert,nonnullis populis in more poſitum fuiſſe,vt mortuorum oſſibus pro nummis vterentur, non illis quidem in auro, argento, æreue impreſſis, ſed reipſa mortuorum reliquijs. Non diſſimile eſt, quod affert Herodotus l. 2. legem fuiſſe aliquando apud Ægyptios qua iubebantur ij, qui ſibi mutuo dari pecunias poſtularent, cadauer patris depoſitum fidei creditoris tradere.

APODOSIS.

Seneca.

Mortis memoria crebro vſurpanda. *Quid hoc eſt, inquam, tam ſæpe mors experitur me? faciat. At ego illam diu expertus ſum. Quando inquis? antequam naſcerer. Mors eſt non eſſe, id quod ante fuit, ſed quale ſit iam ſcio, hoc erit poſt me, quod ante me fuit.*

XXXIX. ΠΑΥΣΙΚΑΠΗ. PAVSICAPE.

In copia inopia.

Iulius Pollux Onomaſ l.7.c.4. Meminit quoq; Euſtat.ιλ. K.

PAVSICAPE παυσικάπη inſtrumentum eſt, quo collo inſerto, ſerui impediebantur, ne molentes polentam comederent.

Παυσικάπη, κατ' Αἴλιον Διονύσιον μηχάνημά τι τροχῷ ἐμφερὲς, δι' οὗ τὸν τράχηλον δεῖρον τῶν ὑποζυγίων, ὥστε μὴ ἐσθίειν· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε, φησὶ, μὴ δύνασθαι τὰς χεῖρας τῷ στόματι προσφέρειν.

APODOSIS.

Seruus inter polentas eſuriens, iumentum in prato luxurianti, vel vbere præſepi, famelicum propter impoſitam collo *Pauſicapen*, Symbolum eſt diuitis, qui ob animi morbos, vel corporis quaſi cœleſti remora iniecta, bonis ſuis frui minimè poteſt.

Non

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infœlix.

XL. PICTVRA EQVI.

Spes præter ſpem.

FERTVR quidam equum, cæteras ad partes quod attinebat; lineis & coloribus rectè expreſſiſſe, ſpumam tantum quæ fræno concuſſo cum anhelitu efflabatur, non æque pinxiſſe: quam cum ſæpius reformare conatus eſſet: ad ſummum ſpongiam vt erat plena pigmentorum, in tabulam coniecit, & non ſine admiratione, operi, quod deſiderabat, addidit. *Plut. in lib. de fortun.*

APODOSIS.

Facit aliquando caſus repentinus, quod ars & ſapientia denegauit, vt miremur illud vulgatum acciſſe: παρ' ἐλπίδα, ἐπ' ἐλπίδι, Rectè in illum caſum, & felicem Pictoris manum vertetur illud Martialis:

Si non erraſſet fecerat illa minus.

XLI. PICTVRAE ZEVXIDIS.

Opus immortalitate dignum.

ZEVXIS pictor fuit elegantiſſimus, qui vuas tanta dexteritate pinxit, vt ad eas ipſas aues deceptæ aduolarent. Is cum in expoliendis tabulis multum temporis & operæ inſumeret, ſe æternitati pingere dicebat. Contra Agatharchus celeriter conficiebat, ſed quæ breui tempus aboleret, & nulla memoraret poſteritas. *Plutarch. in Pericle.*

APODOSIS.

Ea diutius opera ſunt limanda, quæ ad æternam poſteritatis memoriam ſcribuntur,

Ὀψιμον ὀψιτέλεστον ὅου κλέος ὃ ποτ' ὀλεῖται. *Homerus in Iliad. β.*
Scribit iura ſenex (χρόνος) numero qui diuidit
aſtris,
Et curſus, ſtabileſque moras quibus omnia viuunt,

Huius lima fiunt omnia longè perfectiora: quod ſi quis non expectata temporis lege, crudum adhuc opus propellit in lucem, ſæpiſſime deflectit à vero. Nam vt ait Boëtius:

L.1.met.6.

Quod præcipiti viâ.
Certum deſerit ordinem,
Lætos non habet exitus.

XLII. PIXIDES ATHENIENSIVM VNGVENTARIORVM.

Parte ſui meliore latet.

FERVNT vnguentarios Athenienſes, Pixides habuiſſe in quibus parte exteriori Sileni & Satyri depicti, in interiori Veneris & gratiarum pretioſiſſimæ effigies. Synеſius: τῇ φιλοσόφῳ· ὥσπερ ἐποίουν Ἀθήνησιν οἱ δημιουργοὶ, Ἀφροδίτην καὶ χάριτας καὶ τοιαῦτα κάλλη θεῶν, ἀγάλμασι σιληνῶν καὶ σατύρων ἀμπίσχοντες.

In Epiſtola.

APODOSIS.

Sacræ literæ ſi dictio ſpectetur, humiles ſunt: ſi ſenſus & myſteria, nihil magnificentius. *Mira eloquiorum tuorum profunditas eſt, quorum ecce ante nos ſuperficies blandiens paruulis, ſed mira profunditas, Deus meus, mira profunditas, horror eſt intendere in eam: horror honoris & tremor amoris.*

Auguſt.l.12 Confeſ. c.14

XLIII. POCVLVM CORNEVM INDORVM.

Alexipharmacum præſtantiſſimum.

EX Onagri cornibus fiunt pocula ad vſum regis, quibus qui potauerint eo die neque ferro, neque igni, neque venenis ſunt obnoxij. Diſertè hæc ſcribit Phile, vbi apoſtrophen facit ad Indorum regem huiuſmodi cratere vtentem.

Philoſt. lib. 3. cap. 1. Vid. Ælian de Animal. cap. 41. l.3. In Onagro.

Τί δὴ ποτ' ἐστὶν ὁ κρατὴρ ἐκ τοῦ πίνεις;
Καὶ γὰρ διωγῆς καὶ πλομήνης εὑρέθη,

Καὶ

Καὶ τρεῖς ἔχει ζωστῆρας, ὡς λίθου φλέβας,
Λευκόντε, μελανάντε, καὶ τὸ χρῶμα πορφυροῦν.

Rex Onagri cornu eſſe reſpondet, & eius virtutem prædicat:

Καὶ μὴν ἀναιρεῖ τὴν κακὴν, ἦδ' ὅς, μέθην,
Τοῦτε παντὸς ἀντιφάρμακον μένον,
Ἣν ἱερὰν καλοῦσι καθαιρεῖ νόσον.

Quid ſibi vult crater tuus, dic obſecro,
Ex quo bibis, prealtus & pellucidus,
Ceu venulis diſtinctis orbe triplici,
Albo nigroq; atque æmulante purpuram.
Atqui medetur hoc temeti iniuriæ,
Obſtat venenorumq; peſtilentiæ,
Morbiq; depellit ſacri tentamina.

APODOSIS.

Cadit in amuletum quodlibet præſtantiſſimum. Rectè Euchariſtia poculum ſignificabitur, quo aduerſus improbi Alaſtoris tela firmamur, & animi atque corporis inuiolabilem conſequimur ſanctitudinem. Clemens Alexandrinus: Εὐχαριστία χάρις ἐπαινουμένη καὶ καλή, ἧς οἱ κατ' πίστιν μεταλαμβάνοντες ἁγιάζονται καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν, τὸ θεῖον κρᾶμα τὸν ἄνθρωπον τοῦ πατρικοῦ βουλύματος πνεύματι καὶ λόγῳ συγκιρνάντος μυστικῶς. Euchariſtia gratia laudata & pulchra, quam qui cum fide ſuſcipiunt ſanctificantur animo & corpore, ita diuinam temperiem, carnem cum Spiritu & verbo, æterni Patris voluntas myſticè commiſcet. *Pædad. lib. 2. cap. 2.*

XLIV. POCVLA EX TAXO.

Doctrina malis moribus coniuncta peſtilens.

TAXVS arbor eſt non modò funeſta, ſed & venenata, ex hac ſi fortè pocula confeceris, & vinum infuderis quantumuis ſuaue, & delicatum, continuò fiet noxium, & inſalubre. *Plin. lib. 16. cap. 2.*

AP. Eloquentia ſi paruum hominem nacta fuerit, & animam flagitijs inquinatam, fit noxia, quæ omnibus ſalutaris eſſe debuerat. *In hunc nec dij tantum mali permittant, vt cadat eloquentia quam non mirarer, niſi animos, in quos ſe conferret, eligeret.*

Seneca Controuerſ. li. 1.

XLV. PORTICVS HEPTAPHONOS.

Garrulitas.

Plin. lib. 36. cap. 15.

OLYMPIA porticus vocem acceptam, arte ſepties reddit, vnde Heptaphonon Oppidani vocant.

APODOSIS.

Tales ſunt illi qui ſi quid inaudiuerunt multa addentes de ſuo, prædicare, repetere, & inculcare omnibus identidem non ceſſant; vel qui vno verbo laceſſiti, ſexcenta regerunt. Talis eſt natura mulieris, cuius ſupellectilem Comicus dicit eſſe garrulitatem:

Sola laboranti poterit ſuccurrere Luna.

Vnde & Accius in Andromeda, mulieris ingenium breuiſſima definitione complexus, *Muliebre* (inquit) *ingenium proluuium.*

XLVI. PYRAMIS XII. REGVM.

Beatitudo, ſeu *Quies poſt laborem.*

Vide Herod. in Euterpe. & Diodor. Sicul. lib. 1.

DVODECIM maiores Aegyptij, qui regnum à Sabaco Aegyptiorum Rege relictum, ſponte moderandum ſuſcepere, vt oneri magis quàm honori tantam regni curam ſibi fuiſſe teſtarentur, in celebri illa Pyramide, quam commune collegarum ſepulchrum conſtruxere, contiguationem tecti, quæ vnc conſtabat lapide, præſepibus adſculptis inſigniuere: ad quæ ſcilicet tot laboribus exantlatis, tot curis abiectis & ablegatis requieturi demùm eſſent.

APODOSIS.

Poſt diuturnos vitæ labores exantlatos, in apice reſidet amœniſſima fœlicitatis quies.

Suprema eſt meta laboris.
Huc omnes pariter venite capti, *Boetius lib. 3.met.11.*
Quos fallax ligat improbis catenis
Terrenas habitans libido mentes.
Hic erit vobis requies laborum,
Hic portus placida manens quiete,
Hoc vnum miſeris patens Aſylum.

In eodem porro genere ſymboli præclarus eſt fons in Idumæa cui nomen Iob: Quater in anno colorem mutat puluerulentum, ſanguineum, viridem, & limpidum, ternis menſibus in anno tenet ex ijs colorem vnum. Iſidorus Origin.lib. 13. cap. 13. Significat igitur poſt ſpolia ſudore & ſanguine parta vigorem quemdam lætitiæ, & limpidiſſimam bonorum ſynceritatem comparari.

XLVII. QVADRANGVLVS.

Vir bonus.

CVBICAE figuræ ſpecies quoquo verſum iacta, verſataque fuerit, rectà ſemper conſiſtit, quatuor lineis, & totidem angulis ſemper inſignis.

APODOSIS.

Vir bonus ad omnia fortunæ tela ſemper idem.
Ad ſummum Sapiens vno minor eſt Ioue. Diues, *Horat. Sat. 1. lib. 1.*
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

Nota in eandem ſententiam per inſignem Iuliani locum, apud quem Marcus Antonius in Cæſaribus nominatur.

Ἀνὴρ τετράγωνος, ἄνευ ψόγου τετυγμένος.

Præclarè ad hoc argumentum Ludouicus Mitis pingebat in ſymbolo ſceptrum figurâ obeliſci, ab annulo exiens, ſummo deinde ſceptro inſidentem coronam cum lemmate:

Volo ſolidum perenne. *Octauius de Strada.*

XLVIII. ROTA.

Κύκλος ἀνθρώπινα πράγματα.

SOLDANVS à Rege Franciæ Ludouico II. Captiuus adductus, toto biennio nunquam ridere viſus eſt, itaque rex ei qui effuſum riſum Soldano excitaſſet, aureum munus promiſit. Cum autem quidam Regi narraret vidiſſe ſe Soldanum ridentem, teſtemque rei produxiſſet. Rex captiuum acceſſiri iubet, cauſamque mutationis inquirit. Tum Soldanus, Currum, inquit, contemplabar, eiuſque rotas, vt earum aliæ partes in imum, aliæ in ſummum obuerterentur: atque hanc ego incertæ, inconſtantiſque hominum fœlicitatis imaginem ſentiens riſi, cùm quod in mentem mihi veniret quàm inſtabili nos de re ſuperbiremus, tū ſimul hoc fieri poſſe iudicans, vt quo modo ex ſummo infimus ſum factus, ità ex humili rurſum loco ad prius attollar faſtigium. his auditis, rex de ſuo quoque ſtatu cogitans, Soldanum virum iudicans ſapientem, liberè ſecum verſari permiſit. *Cedrenus*. Vbi nota Francorum Regem ab eo appellari ῥῆγα, ſic enim κατ' ἐξοχὴν à Græcis recentioribus appellatur. Suidas ῥὴξ φράγκων ἀρχηγός.

XLIX. SAGITTA ABARIDIS.

Mens Deum contemplans, vel fama.

ABARIS Scytha fuit Seuthæ filius, qui oracula compoſuit, cuius fabuloſum iaculum à Græcia ad Hyperboreos vſque Scythas fertur tranſuolaſſe. Suidas in voce Ἄβαρις, μυθολογούμενον οἰστὸν nominat. Præter ea quæ afferuntur à Iunio, præclaram Abaridis deſcriptionem inuenies in Photio.

APODOSIS.

Diuus Gregorius Nazianzenus hunc typum affert mentis, quæ contemplationis alis ſubnixa, ac cœlum fertur celeritate permagnâ. Et vt Abaridis ſagitta

gitta patriam, ſic illa beatorum domicilium appetit. τὶ γὰρ Ἀβάριδος ὀϊστὸν, τὶ ἂν λέγοιμι τοῦ ὑπερβορείου ἢ τὸν ἀρχαῖον πήγασον οἷς σπουδὴ ἦν τὸ δι' ἀέρος φέρεσθαι, ὅσον ἡμῖν τὸ πρὸς Θεὸν αἴρεσθαι. Quid enim Abaridis ſagittam recenſeam, aut Argiuum Pegaſum, quibus non tam ſtudio fuit per aërem volare, quam nobis ad Deum mentes attollere? Poteſt etiam dici de fama quæ ſumma velocitate per remotiſſimas orbis plagas rapiatur.

L. SCELETVS HIPPOCRATIS.

Gratus diſcipuli animus erga præceptorem.

HIPPOCRATES Sceletum æneum Apollini Delphico dedicauit, medicorum Principi, ob medicinæ ſcientiam gratiam referens. *Pauſan. in Phocaicis.*

APODOSIS.

Diſcipuli commendatur gratus animus erga Præceptorem. *Præceptor in docendo laborem & tædium tulit; præter ea quæ percipientibus in commune dicuntur, aliqua inſtillauit, ac tradidit, hortando bonam indolem erexit, & modo laudibus fecit animum, modo admonitionibus diſcuſſit deſidiam. Tum ingenium latens & pigrum, iniecta vt ita dicam manu extraxit, nec quæ ſciebat malignè diſpenſauit, quò diutius eſſet neceſſarius, ſed cupiat ſi poſſet, vniuerſa transfundere. Ingratus ſum niſi illum inter gratiſſimas neceſſitudines diligo.* Adde etiam quod habet idem auctor de Æſchine paupere quidem illo Socratis auditore, qui ſeipſum, cum nihil aliud poſſet, præceptori donauit. *Seneca l.6. de beneſ.* *l. de beneſ. cap. 8.*

LI. SIMVLACHRVM DIANAE BVPALI ET ANTHERMI.

Virtus initio dura ad ſummum facilis.

Plin. l. 36. cap. 4. OSTENDVNT & Iaſij Dianam manibus eorum factam, & in ipſa Chio narrata eſt, operis eorum Dianæ facies in ſublimi poſita, cuius vultum intrantes triſtem, exeuntes exhilaratam putant.

APODOSIS.

Ad virtutem aut philoſophiæ ſtudium qui accedunt, moroſam imprimis arbitrantur: diſcedentes, & iam docti facilem & hilarem experiuntur:

Heſiod. ἔργ. κ ἡμερ. γ. 289.

——— ἐπεὶ δὲ εἰς ἄκρον ἵκηται,

ῥηϊδίη δὲ ἔπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.

Tunc virtutis vultus & habitus talis videbitur, qualis à Maximo Tyrio oratione 4. deſcribitur: εὐσχήμων ἰδεῖν, βαδίζουσα ἠρέμα, φθεγγομένη μουσικῶς, βλέμμα πρᾶον, ἀμπεχόνη ἄνετος. Decora aſpectu, inceſſu quieta, ſermone Muſica, oculis placidis & clementibus.

LII. SIMVLACHRA INTACTA.

Sanctitas intaminata.

Pauſan. in Laconicis. IN Pellena (parua eſt inſula in Laconica regione) ſimulachra Caſtorum pedalia, ſub dio ſunt, poſita in ſaxo, quæ mare nuſquam loco dimouere poteſt, licet in petram exundet.

Ibidem Ithomatæ Iouis ſignum immane, in flagrante ſylua. Item Mineruæ ſigna nullum ictum valent ſuſtinere, nec ardente templo conflagrarunt.

Pauſan. in Attic. AP. Hæc & multa & varijs locis à nobis commemorata, intaminatam qualis fuit B. Virginis ſanctitatem, inter mortalis culpæ peruagata incendia ſignificant, vel inuictam fortitudinem, inter procellas *Portus Apathiæ.* ignes & ſtrepitus ſemper tutam, καὶ πρὸς τὸν λιμένα ἀπηθείας, vt loquitur Theoctiſtus, καθορμίζουσαν.

LIII.

LIII. SIMVLACHRA POLYCLETI.

Vulgus argumentum peſſimi.

POLYCLETVS eodem tempore duò ſimulachra fecit, alterum ad arbitrium plebis, alterum iuxta peritiæ artiſq; normam. Gratificatus vero plebi hoc modo eſt: Ad ſingulorum acceſſum tranſpoſuit, & commutauit aliquid, morem gerens vniuſcuiuſque voluntati, & dictationi: Itaque propoſuit vtrumque: & alterum quidem omnes admirationi, alterum ludibrio, ac riſui habuerunt. Reſpondens autem Polycletus, At hoc (inquit) quod vituperatis, & reprehenditis, vos feciſtis: quod ſuſpicitis, ego. *Ælian. l. 14. Varia hiſt. cap 8.*

APODOSIS.

Quæramus quid optime factum ſit, non quod vulgò veritatis peſſimo interpreti probatum ſit, ξύμπαν δὲ λαῶδες πλῆθος ἀλογίᾳ χαίρει. *Nicetas Choniates.*

LIV. SIMVLACHRA SILENORVM.

Scriptura ſacra comparatur cum Silenis Alcibiadis.

DIVINAE ſcripturæ ſimiles ſunt Silenis Alcibiadeis, quæ ſub tectorio ſordido ac pænè ridiculo merum numen claudunt; Alioqui ſi ſine Allegorijs legeris Adæ hiſtoriam, ſi nihil vltra ſuperficiem quæſieris, non video, quid ita multò magis operæpretium ſis facturus, quàm ſi cantaueris luteum ſimulachrum Promethei, ignem dolo ſubductum, & ſimulachrum inditum lutum animaſſe: imò pluſculo fructu legitur fabula Poëtica cum Allegoria, quam narratio ſacrorum librorum. *Chryſoſt. de fat. ſerm. 21. Vide Dadræum in ſacris ſimilitudinibus, qui affert ex S. Chryſoſtomo.*

L. SYPHONES NILIACI.

Memoria Beneficiorum Dei.

ÆGYPTVM fœcundat aquis Nili inundatione Leonis ſydus. Ægyptijs ergo propter eam aqua-

rum redundantiam,quam ſe quotannis leonis beneficio experiri vident,inſtitutum eſt &apud omnes gentes vno conſenſu receptum,vt canales,tubi, & ſiphones qui aquam eructant per terebrata foramina, in leonina capita ad id locis opportunis adſculpi ſolita, aquam admittat, quæ inde ex leonis rictibus euomi videatur.

APODOSIS.

Vide Sid. ep.2. l. 2. & Orum ſupra lib. 1.

Par eſt omnino nos qui tantam beneficiorum copiam ex æterno diuinitatis fonte haurimus, eius vbique imaginem gratiſſima animorum recordatione proſequi: *Hæc mihi ſemper erunt.* Sed ſæpe euenit,vt res creatas quibus æternæ mentis numen non ſecus ac adminiſtris vtitur, omiſſo Dei cultu veneremur. Sic Aegyptij leonem colunt Deum,& cœlum nemo appellat.

Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.

LVI. SPECVLVM ACHAIAE.

Cognitio ſui.

Pauſan. in Achaicis lib. 7.

IN Achaia ad Cereris delubrum fons eſt, in quo celebre fertur oraculum. Ex eo enim morborum omnium cognoſcebantur euentus: Speculum tenui funiculo ſuſpenſum demittebatur in aquam, ita vt ſummam aquam raderet non mergeretur. Exinde vbi odores Deæ adoleuiſſent, & ritè Deam precati eſſent, inſpicientes in ſpeculum ex imaginibus periturus,an victurus æger eſſet,diuinabant.

Periph. in Plau. Epid.

AP. Speculum cuiq; conſcientia eſt, quam ſi quis ad diuinum exmologeſeos fontem diligenter inſpexerit, additis etiam inſuauiſſimi odoris ſacrificium precibus, qualis, & quantus ſit agnoſcet, morboſque animi ſi qui ſint deprehendet. γνῶθι σεαυτόν.

Non oris cauſſa modo homines æquum fuit,
Sibi habere ſpeculum. vbi os contemplarent:
Sed qui perſpicere poſſent cor ſapientiæ.

Igi-

Igitur perſpicere poſſent vt cordis copiam,
Vbi id inſpexiſſent cogitarent poſtea,
Vitam vt vixiſſent olim in adoleſcentia.

LVII. SPECVLVM INSVLARVM FORTVNATARVM.

INTER fortunatas illius paradiſi delicias, quas veræ hiſtoriæ lib. 1. pluribus perſequitur Lucianus, ſpeculum fertur maximum ſupra puteum poſitum. In puteum ſi quis deſcenderit, omnia audiet quæ apud nos in terra dicuntur: ſi in ſpeculum aciem oculorum difixerit, omnes vrbes, prouincias, gentes videbit, ac ſi ipſis intereſſet.

AP. Quis non videt hîc expreſſam beatitudinis imaginem? Num verò Deus puteus eſt æternarum ſalientium, à quo qui hauſerint cuncta cognoſcunt, Num ſpeculum eſt lucidiſſimum quod intuentes beati omnia ſimul quæ ad ſuæ fœlicitatis cumulum attinent, intuentur.

Te cernere finis.

LVIII. SPECVLVM SMYRNAE.

Calumnia & mendacium.

IN Smyrnæ templo ſpeculum fuit, quod egregias quaſque ſpecies admodum deformes, & aſpectu horribiles reddebat hæc ſpecula ἐπιςόχημα παράχροια à Græcis appellantur.

AP. Calumnia optimos & ſanctiſſimos mores turpiſſimos & teterrimos fingit, πᾶσαν φύσιν κόπτει ἡ διαβολή. rectè torquetur in mendaces Hiſtoricos, qui virulentâ plerumque maleuolentiâ incitati optimorum principum dicta factaque deterunt, & alienis prorſus depingunt coloribus. Plutar. ὁ δὲ ἱςορὶ γρα-φων ἃ μὲν οἶδεν ἀληθῆ λέγων δίκαιός ἐστι, τῶν δὲ ἀδή-λων τὰ βελτίονα δοκεῖ ἀληθῶς λέγεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ χεί-ρονα. in cæteris mentiri nunquam debet, in dubijs omnia

in lib. de Malign. Herodot.

omnia in meliorem partem interpretari potius, quã in peiorem rapere.

LIX. TABVLA NICONIS.

Auxilium diuinum in re perplexa.

Curopal. in Baſil & Conſtant.

MALACENVS apud Imperatorem Baſilium falſo accuſatus, quod Bulgarorum partibus fauiſſet, deinde precibus ſancti viri Niconis liberatus à calumnia, vt authori tanti beneficij qui iam exceſſerat è viuis gratiam referret, pictorem aduocat, iſti Niconis vultus, habitum, cultũ, verbis deſignat ad ſummum depingi iubet. Pictor domum reuerſus, fruſtra laborat hominem inuiſum ex narrantis ſermone depingere: in hac ei cura verſanti ante oculos repente extitit Monachus quidam, qui in ædes clam penetrarat, ſtatura procerus, habitu eremitico, obſoleta veſte amictus, coma ſquallens, capillitio barbaque niger, in omnibus denique beato viro ſimillimus: nam & virgam manu gerebat, cuius apex in crucem deſinebat, qui pictore comiter ſalutato mœroris ſollicitudinisque cauſſam ſciſcitatus eſt: ille verò & cauſſam ſtatim aperuit & operis difficultatem demonſtrauit. Tum leni ad eum voce monachus, me, inquit, aſpice frater, mihi per omnia ſimilis eſt quem depinguis; acrius hominem intuetur pictor, vidit quem verbis Malacenus deſignarat, quare ad tabulam reflexus vt compertam formam imitaretur, ô rem admirandam! ſacram ter beati effigiem in tabula ſuis lineamentis ſuapte expreſſã ſponte videt, nec mora ex oculis Sanctus abſceſſit, pictor cũ horrore Κύριε ἐλέησον, identidem inclamante. mox ad delineatam diuinitus formam reliqua colorum pigmenta adijciens, perfectam imaginem qualis hodie quæ in ſacro beati templo ſuſpenſa viſitur, omnibus numeris abſoluit.

APODOSIS.

Caſuſne, Deuſne.
Attulerit?

LX. TABVLA THEODOSII.

Regis virtutes.

IN Theodoſij, & aliorum qui eo ſæculo fuerunt Imperatorum inſignibus, Tabula eſt Libris quodam ordine diſpoſitis onuſta, quorum nonnulli ſyllabarijs quibuſdam notis inſcripti ſunt, quibus per compendium contentæ in eis rationes indicabantur. alij nihil præſcriptum habent ſupra tabulam faſtigium attollitur, in media cuius facie Genij duo latum ſuſtentant orbem, in quo caput inſtar humani, cuius hæc inſcriptio eſt, *Diuina prouidentia.* In angulis verò tabulæ, quę deſcriptos libros continet, ſingulis capita ſingula ſunt appoſita, quorum ſuperius à dextra inſcriptionem circumductam oſtendit, *Virtus.* Alterum à læua, *Scientia* Inferius à dextrâ, *Authoritas.* Quartum à læua, *Felicitas.* *Vide notitiã Iuris Rom. Pier. notat. l.31. c. 10.*

AP. Leges & magiſtratus Dei primum auxilio, deinde virtute, ſcientia, authoritate, felicitate, quæ à Deo profluunt vniuerſa, indigent.

LXI. TABVLAE TIMANTIS.

Scriptura ſacra.

TIMANTES Cyclopem pinxit dormientem in paruula tabella, cuius magnitudinem exprimere cupiens, pinxit iuxta Satyros pollicem eius metientes atque in omnibus eius operibus, intelligitur plus ſemper quam pingitur. *Pl. l.25. c.10*

APODOSIS.

Tales ſunt ſacræ literæ, verbis parcæ, egregijs ſenſibus plenæ. Tale opus omne non diffuſum verbis, ſed rebus & ſententijs efficax: contra verboſæ redundantiæ opera quid aliud ſunt, quam vt ait Comicus, ἐπιφυλλίδες καὶ στωμύλματα. vel vt Claudianus Mamertenſis, *puerilium ſpuma verborum.*

LXII. TEMPLVM APOLLINIS EX PLVMIS INCHOATVM.

Parua principia magnarum rerum.

APOLLINIS Templum ex plumis & cera cœpit initium: Απόλλωνος νεὼς κηρȣ̃ ϗ πτερῶν ξυντεθείς. Apollonius lib.6. c.7. Apollo, inquit, exiguam olim cellam incoluit, ad quam apes ceram, aues plumas congeſſiſſe dicuntur, qui poſtmodum μέγαλα ϗ ἑκατόμπεδα fana habuit, templa pulcherrima, & ampliſſima, donarijſque referta. Pauſanias in Phocaicis. Aedem fabricatam narrat ab homine Delphio, cui nomen Pteras, vnde fabulæ locus. Meminit obiter. *Strab. lib.9.*

APODOSIS.

Parua late manant incrementis, & temporis longinquitate excreſcunt in elephantos muſcæ, eadem elephanti deſinunt in muſcas.

Hunc numina rebus
Creſcendi poſuere modum.

LXIII. TESSERAE IVXTA MAENADEM.

Teſſerarum ludus dementiæ proximus.

Pauſan. in Corinth. TESSERAS primùm à ſe inuentas Palamedes in templo fortunæ conſecrauit, cui proximum erat Choriæ Mænagis monumentum.

APODOSIS.

Teſſeræ fortunæ imperio ſubiacent, & ad furorem cui ſunt proximæ, ſæpè lymphatum hominem rapiunt Diuus Cyprianus libro ſingulari oſtendit, aleatores ſacrificos eſſe Zabuli dæmonis, de quo alibi diximus: *In hoc ludo ſæpe, vt ait Doctor ſuauiſſimus, eſt mentis furia, venale periurium, ſerpentinum colloquium, rabioſa amicitia.* *De aleatoribus.*

LXIV. THEATRVM POMPEII.

Religionis Prætextus

POMPEIVS Magnus ſolo theatro ſuo minor, cum illam arcem turpitudinum omnium extruxiſſet, veritus quandoque memoriæ ſuæ cenſoriam animaduerſionem, Veneris ædem ſuperpoſuit, & ad dedicationem edicto populum vocans, non theatrum ſed Veneris templum nuncupauit, cui ſubiecimus, inquit, gradus ſpectaculorum. Ita damnatum ac damnandum opus, templi titulo prætexuit, & diſciplinam ſuperſtitione illuſit. *Tertul. l. de ſpectaculis.*

APODOSIS.

Duplex occurrit. Primùm oſtenditur qualis res ſit histrionia, in qua Venus ſcenæ ſuperpoſita principatum obtineat. Deinde quam callidæ hominum libidines, quæ religionis prætextu ſe velent. Seneca: *Vitia nobis ſub nomine virtutis obrepunt. Temeritas ſub titulo fortitudins latet, Moderatio vocatur ignauia, pro cauto timidus accipitur.* *Epiſt. 45.*

LXV. THRONVS LEVCOPHRYNES.

Regia maieſtas liberalitate opportuna ſuſtinetur.

HVNC horæ duæ & totidem gratiæ ſuſtinebant, à ſiniſtra Typhonem & viperam habebat, à dextra Tritones cum infinitis alijs emblematis. *Pauſan. in Laconicis.*

AP. Hac Icone regia maieſtas ſignificatur, cuius Thronum horæ & gratiæ ſuſtinent, hoc eſt beneficia opportunè data. horum gratiam Tritones illi buccinatores prædicant, improbis, & audacibus qui per Typhonem & viperam ſignificantur) fruſtra regno fœlicitatem inuidentibus. Rex talis eſſe debet, qualis à Niceta depingitur: λημμάτων αἰσχρῶν ἐλεύθερος, θάλασσα φιλοδωρίας, ἐλέους ἄβυσσος, τῷ προσηνεῖ τοῦ ἤθους εὐέντευκτος, καὶ τὴν βασίλειον ἀρετὴν ἀπαράμιλλος. Ab omnibus vel minimis auaritiæ ſordibus *In Manuele Commeno.*

bus

bus ſolutus, mare liberalitatis, miſericordiæ abyſſus, comitate morum cuiuis aditu facilis, regia virtute in-imitabilis.

LXVI. TZANGIAE IMPERATORVM.

Ad imum demiſſa poteſtas.

GEORGIVS Codinus *in officijs*, vbi de Imperatore differit, ait eum calceatum Tzangijs, in quibus Aquilæ ſunt, ex lapillis & margaritis intertextæ.

APODOSIS.

Calceamentum naturæ humanæ, humilitas, Aquila Chriſtus, qui ad eius commercium deſcendit. Erat in Tzangijs regalis maieſtas Aquilæ demiſſa ad calcei vilitatem, & in hoc myſterio Dei natura ad noſtram humanitatem. Verba autem Codini talia ſunt: *Ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον γένος ὑποδημάτων ἃ καλοῦνται Τζάγγια, ἔχοντα ἐκ πλαγίων κατὰ τὰς κνήμας, καὶ περὶ τῶν ταρσῶν, ἀετοὺς διὰ λίθων καὶ μαργάρων, ἅ τινα φορεῖ ὁ βασιλεὺς εἴς τε τοῖς ποδιπάδους, καὶ τὰς τ. …κύψει:*

LXVII. TVBA PHINEES.

Verbi Dei vis inuicta.

SAMVEL ex Chronico Samaritanorum refert rem planè fabuloſam, ad ſymbolicos tamen emblematum vſus non ineptam, Regem minoris Armeniæ Schoba nomine ingentibus copijs aduerſus Iſraëlitas aciem direxiſſe: Ioſue, qui tum ſummæ rei præerat, cùm florentiſſimo exercitu prodijt illi obuiam vt incitatiſſimum furorem reprimeret. Mater vero Armeni Naga veneficijs famoſiſſima, filio velificata, ſuis carminibus Hebræos iuxta ſeptem turrium ferrearum ſepta dicitur concluſiſſe. Quo ſpectaculo Ioſue territus, conſilium à neceſſitate petijt, & alligata ad columbæ alas epiſtola, eandem ad ducem Ianna & ſacerdotem Phinees auxilij implorandi cauſa demiſit. Illi repente aduolant, & Phinees quidem, vt

Ioſu

Ioſuæ fuerat monitus, reflexa tuba clariſſimè perſonat: Hoc ſonitu, mirum! ad ſingulos clangores ſinguli muri corruunt,& paulatim totus ille ex ferro labyrinthus; quo Iſraëlitæ tenebantur vndique circumuallati, diſſoluitur. *Vide Serrar. in Ioſua ca. 14.*

Ap. Rectè accommodaretur concionatoribus, & ſacerdotibus, qui columbæ, hoc eſt, Spiritus ſancti ductu, tuba verbi Dei, ſeptem lethalium vitiorum arces diruunt,& fideles aſſerunt in libertatem,

Fulmen ab ore venit.

LXVIII. TVMVLVS SARDANAPALI.

Vanitas rerum humanarum.

SARDANAPALVS monumentum habuit in quo ſtatua conſertis digitis ſonum editura videbatur. *Strab. l. 14. Ath. l. 14.*

Apo. Significat humana omnia eſſe quod ait D. Gregorius Nazianz. ψόφον χειρὸς κροτούσης. *Strepitum manus plaudentis.* πάντα θνητὰ, πάντα ἐφήμερα, πάντα ἔπιϛα. *in Odis.*

LXIX. TVRRIS SAPIENTVM.

Eccleſia.

SAPIENTES Indiæ ad hyphaſidem amnem turrim habitant, quam ne mille quidem Achilles, aut ter mille Aiaces expugnaſſent, ita & cœleſtibus præſidijs erat munita,& tonitruum fulminumque terroribus circumuallata. Eadem Panes fulminauit, cum infeſto agmine in eam aſſilirent,& Bacchum cum toto exercitu fugauit. *Philoſt. in Apoll. l. 2. c. 16.*

Ap. Hyphaſidarum præſidio longè præſtantior turris Eccleſia, quæ ſapientes incolas & moderatores habet Epiſcopos. Hi diuini verbi fulmine, Panum & Bacchorum, an potius turpium hæreticorum dementiſſimos impetus frangunt.

Crebras Eccleſia vera procellas

Alcimus Auitus.

Suſtinet, & ſæuis nunc diuexatur ab vndis:
Hinc gentilis agit duros ſine more furores,
Hinc Iudæa fremit, rabidoq; hanc impetit oro.
Hæreſeon veſana furens exinde Charybdis
Concutit, & Graium ſapientia ſtulta ſophorum,
Sed clauſam vacuo pulſant impune latratu.

LXX. VAS ECHINVS.

Fori moleſtia.

Iul. Pollux in Onomaſtico.

ERANT apud veteres vaſa Echini nomine nun cupata, vt quæ Echini animalis ſpeciem illis ſpi nis armatam referrent. Eorum in iudicijs vſus, ἐχῖνο καὶ οὗ αἱ μαρτυρίαι ἐμβληθεῖσαι κατεσημαίνετο. Echi nus vas erat in quod teſtimonia immiſſa ſignabantu

APODOSIS.

Iudiciorum ſeueritas & forenſis operæ moroſ difficultates ſignificantur. Syneſius in Epiſtola a Ioannem deterret eũ à forenſi opera, & multa hab de hoc argumento: ad ſummum vocat, ἀγορὰν παρ χομένην ἀνθρωπάρια ἀναιδῆ καὶ παμπόνηρα, καὶ οὐδὲν ὑγι ἀλλὰ λοίδορα καὶ κακορραφεῖν εἰδότα.

LXXI. VASCVLVM INTEMERATVM.

Sanctitas intacta.

Pauſan. in Arcadicis

EST apud Arcadios aqua ad Nouacrim, Styx ap pellatur, homini, pecudibuſque mortifera, cui tanta eſt vis, vt vaſa vitrea, Cryſtallina, myrrhina teſtacea, cornea, oſſea, ferrum item, æs, plumbun ſtannum, argentum, electrum, aurum ſoluat, vt ac tum vniones, & admantem lapidum omnium peru caſſimum hircinus ſanguis. Sed tamen cum omn ſtyx diſſoluat, ſola equi vngula continetur, vt vaſc lum nec ſuperare, nec vllo modo findere poſſit.

APO. Peccati originalis labes in terras quaſi Sty

effu

:ffuſa exundabat, & omnia vi quadam importuna violabat, nihil omninò ferreum, quod eius retardaret impetus. Inuentum eſt Mariæ vaſculum vnum non quidem ex vngula equi conflatum, ſed à Spiritu ſan-
ℭto communitum, quod ſolum intemeratum perma-
ıeret, & nihil peſtiferi liquoris ad ſuam labem inſtillari ſibi pateretur.

LXXII. VNGVENTVM NVPTIALE INDORVM.

Concordia nuptiarum effectrix

AD Hyphaſidis fluuij ripas naſcuntur arbores è quibus vnguentum ſtillat, quo niſi obliti fuerint coniuges, imperfectæ nuptiæ & minimè gratæ vene-
i exiſtimantur. Γάμος ἀτελὴς δοκεῖ καὶ οὐκ ἐς χάριν τῇ Ἀφροδίτῃ ξυναρμοσθεὶς. *Philoſt in vit. Apoll. l. 3. c. 1.*

AP. Bonus odor nuptiarum concordia.

Οὐ μὲν γὰρ τοῦγε κρεῖσσον καὶ ἄρειον, *Homerus*
Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον *Odyſſ. 2.*
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή *verſ. 82.*

Non enim eo quicquam præſtantius, quam cum concordes conſilijs rem familiarem adminiſtrant, vir atque vxor.

LXXIII. VRBS EVSEBES.

Religio & pietas.

SILENVS apud Ælianum narrat extra hunc orbem terrarum, vnicam eſſe continentem omni bonorum genere refertam. In eadem duas vrbes maximas, nihil verò mutuò ſibi ſimiles, quarum altera dicatur Machimus, id eſt, pugnax altera εὐσεβής, id eſt, pia. Pios igitur in pace vitam agere, & ampliſſimis opibus fructū ex terra capere, ſine aratris, & bob⁹: agricultura, ſeminationeque nihil opus eſſe, eoſdemque à morbis immunes vitam peragere in ſuauiſſimo riſu &

Ælian.li.3. Var. hiſt. ca.18. voluptate, Adeò verò ſine controuerſia iuſtitiam cc lere, vt perſæpè dij quoque immortales non ded gnentur illorum vti commercio.

Ap. Icon eſt religioſæ vitæ, in quam ob moru ſingularem innocentiam, omnis bonorum vbert exundat.

Cornelius Gallus.

O niueas luces! ô tempora dulcia! vetè
Aurea Saturni ſæcla fuere ſenis
Nunc ferrum erupit, rabieſq; aſperrima ferri.

LXXIV. VRBS MACHIMOS.

Belli ſtudium vel militia Religioſa.

Ælian.li.3. Var.hiſt. SILENVS eodem loco meminit ciuitatis,quæ μ χιμ☉,hoc eſt, pugnax à perpetua bellorum co tentione nominatur. Qui Machimum incolunt i bellicoſiſſimi ſunt, & arma induti bella ſemper g runt; finitimoſq; in ſuam poteſtatem redigunt. At hæc vna ciuitas in plurimas gentes imperium ten

Arrian. Epicteti li.3. cap.24. Apo. Typus eſt bellicoſæ ciuitatis, vel certè d vrbes Euſebes, & Machimus in ipſa religione ſunt, qua fortiter contra permotiones, & vitia pugnand cum quibus bellum inteſtinum eſt, & perpetuum, ijſdem domitis, lux ſuauis & omnium deliciarum bertas oboritur. Στρατεία τὶς ἐσὶν ὁ βίος ἑκάσȣ, ϗ ἀυ μακρὰ, ϗ ποικίλη. *Militia eſt cuiuſq; vita, & diutu na quidem, ac varia.*

LXXV. VRBS MARONEA.

Regio cauponis addicta.

Athena. Deipnoſoph. lib.8. MARONEAE cum quibuſdam ſodalibus pota Stratonicus, ſi per ciuitatem oculis tectis duc retur,quo in loco ciuitatis eſſet, cogniturum ſe dix Opertis deinde deductus oculis,interrogatus vbin eſſet: in caupona, reſpondit, tanquam caupona fo tota ciuitas.

Apo. Maronea typus eſt temulentæ ciuitatis,

ca

cauponis addictæ, quod per ſe genus eſt nequiſſimæ leuitatis, & grauibus viris indigniſſimum. In caupona bibere, & comeſſe, ne frugi quidem ſeruum ſuſtinere refert Iſocrates. Areopagitæ vetuerunt ad Areopagum quendam accedere, qui in caupona pranſus eſſet. *Athen. l. 13.*

LXXVI. VRNA BELI.

Auaritia.

XERXES Darij filius effoſſo vetuſti Beli monumento vitream vrnam reperit, vbi iacebat in oleo cadauer, non tamen plena fuit vrna, vacuumque ſummis labris ferè palmæ ſpatium habuit. Adiacebat vrnæ columna exigua, in qua ſcriptum continebatur, eum qui ſepulchrum aperuiſſet, neque repleuiſſet vrnam, peſſimè habiturum. Quo lecto Xerxes expiauit, & oleum celerrimè iuſſit infundi, nunquam tamen, licet ſumma vi niteretur, explere potuit. *Ælian. l. 13. cap. 3.*

APODOSIS.

Auaritiæ inſatiabilitas. Belus primus fuit, qui cupiditate ardens rem communem ſibi propriam fecit. Itaque & demortui vrna natans in oleo ſignanter oleum ſitit, nec vlla ratione expleri poteſt, quod inexplebilem cupiditatis ſitim ſignificat. *Multo concitatior eſt auaritia in magnarum opum congeſtu collocata: vt flammæ infinito acrior vis eſt, quo ex maiore incendio emicuit.* *Seneca de Benefic. l. 2. cap. 27.*

FINIS.

INDEX HISTORICVS IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum; ſecundus Symbolum ſignificat.

Abies 9.57
Abydenus ſtultus 4.1
Acephalus ſtella 1.17
Accipiter ab Ardea ſuperatus 6.1
Acanthis in ſpinis 6.2
Achates 11.15
Achates Pyrrhi 11.16
Adamas à ſummo Hebræorum Pontifice geſtatus 11.14
Adonidis templum leones manſuefaciens 2.5
Adonidis piſcis 8.9
Adulteri lana coronati 5.55
Æginetarum ſepulchrum 5.1
Ægyptiorum funeratio 5.2
Ægyptiorum ſceletus 5.3
Ægyptiorum Sairei 5.6
Ægocephalus 6.3
Ægyptiorum victima 5.7
Æneanes 5.13
Ænetus Quinquertio 4.6
Æſculapij imago 2.6
Æſopodor cenſura 3.17
Æthiopes Solem Orientem deteſtantes 5.8
Æthiopibus Chriſtianis vas aureum terra refertum præfertur 9.41
Æthiopum Chriſtianorum mo[…] 5.4
Æthiopum cadauera 5.[…]
Ætites & Gaſidanes 11.1[…]
Ætnæi fratres 3.[…]
Ætneus piſcis 8[…]
Africani viatores gallum ferun[…] *aduerſus Baſiliſcos præſenti*[…] *ſimum remedium* 6.5
Africæ inuocatio 5.7
Ageſiclis Tripus 3.[…]
Aceſſæus 4.[…]
Agriophagorum & Sambroru[…] *rex* 5.1[…]
Agnus herba 10[…]
Agnus Tanagræus 7.[…]
Aij vox 2[…]
Alagabalus 11.[…]
Albanorum mortui 5.[…]
Albanorum victima 5[…]
Alban animal 7[…]
Albula 1.[…]
Alces vngula 7[…]
Alcyon 6[…]
Alectoria 11.[…]
Ales venator 5[…]
Alexander Lyſippi 3.[…]
Alexandri thus 3[…]

A

Alexander cum Baccho moriens expoſtulat 4.3
Alpheſtæ 8.10
Alphora 8.11
Amianthos 11.19. & 11.20
Amnes quatuor paradiſi 1.27
Amnochryſus 11.21
Amoris deſcriptio 2.18
Amphiarai telum 12.3
Amphodites Xenocratis 12.2
Amygdalum 10.2
Anachoretæ prudens factũ 3.12
Analecta deorum colligenda 2.4
Anaxander 4.4
Anaxenor in Iouis purpura 4.5
Androdamas 11.22
Angerona 2.12
Angylæ 5.15
Anguillæ Padi 8.12
Anguillæ ſobrietus 8.14
Anguillarum piſcatores 8.13
Animalcula Phœdonis 9.5
Annuli Iarchæ 11.66
Annulus Helenæ ſeu Aſterites 11.65
Annulus Salomonis 11.67
Anoſtus 1.72
Anſer lauro inimicus 6.8
Anſeres Tauri montis 6.9
Antheas ad Muſicam 4.7
Anthiæ & Scari ſocietas 8.16
Anthias ſacer piſcis 8.15
Antiochi ὑγίεια 3.13
Antiochi nummus 2.73
Anthracites 11.23
Antonius Salomon dictus 4.44
Antonij antrũ Bacchicum 4.8
Ara Ciſſiorum 12.5
Apellis venuſtas 3.14
Apellis & Protogenis tabula 1.2
Apes Teuthrantis 7.4
Apes vnguentis infeſtæ 9.6
Apicius 4.9
Apum direptio per fumum 9.7
Apollo auritus 2.9
Apolloniatarum regio quam ignis non lædit 1.73
Apollinis Spondij ara 2.10
Apollodorus pictor moroſus 4.61
Apus ſiue auis Paradiſiaca 6.78
Apuſcidamus 1.31
Aqua Ciceroniana 1.37
Aquila ad Cornices 6.11
Aquilæ fel 6.12
Aquilæ oua in pelle vulpina 6.13
Aquilæ iuuentus ex Sadaia 6.14
Aquila inter pſittacos 6.15
Aquilæ pullus vnus 6.16
Aquila à Polypo domita 6.17
Aquila pullum eijciens 6.18
Aquilæ penna 6.19
Aquila Imperatoris aureæ pyræ inſidens 6.20
Aquila Iouis 6.21
Aquila meſſoris 6.22
Aquila alba Pythagoræ 6.23
Aquila Seſti 6.24
Aquila Stellaris Taurum vexãs 6.25
Aquila Tilgami 6.26
Aquila Valeriæ luperca 6.27
Aquitanorum regum imperium 5.16
Ara Muſarum & ſomni 2.63
Ara pura 12.4
Arabiæ ſacri 5.17

Aranea 9.10
Aranea Apula remedium Muſica 9.11
Aranea Thebanorum 9.12
Araneearum venator 9.13
Araneus 6.14
Arbor Xerxis aurea 12.6
Arbor ἀγνὸς 10.3
Arbor Antiſtrophos 10.4
Arbor ἄτυφος 10.5
Arbor Hiſpaniola 10.6
Arbor immortalis 10.7
Arbor Indica 10.8
Arbor medullæ ferreæ 10.9
Arbor Muſa 10.10
Arbor Theræ 10.11
Arbor Vſpalæ 10.12
Arbores Indiæ 10.13
Arbores laniger æ 10.14
Arbores mellifer æ 10.15
Arbores Sodomæ 10.16
Arbores Solis & Lunæ 10.17
Arca Typhonis 12.7
Archytæ columba 12.8
Argiuorum ὑβριστικὰ 5.18
Arianus ſponſus 5.19
Aricinæ Dianæ ara 2.16
Ariſtomenis aquila 6.26
Arrachion 3.15
Arotanus 8.17
Artemon 4.10
Arundo ranarum Ægyptiarum nido ſuperior 9.15
Arurophylax 11.24
Asbamææ aqua 1.32
Asbeſtos lucerna 12.9
Aſclepiades 3.16
Aſella Ocni 7.5
Aſellus marinus 8.18
Aſilus Thynnorum vexator in tranquillo mari 7.19
Aſinus Ambraciotadarum 7.6
Aſinus Ammonij 7.7
Aſinus balneatoris 7.8
Aſinus Mauruſius 7.9
Aſinus Naupliensium 7.10
Aſinus Pictorienſis 7.11
Aſinus Saracororum 7.12
Aſinus Tiberij radios emittentis 7.13
Aſini albi capite purpureo 7.14
Aſini Epei tributum 7.15
Aſius lapis 11.17
Aſphaltides 1.33
Aſphodelus ſolus Gigoniam petram mouet 10.18
Aſphodelus vermis ibi.
Aſpides Ægyptiæ 9.17
Aſpis Ægyptia 9.16
Aſaſſinorum paradiſus nefariè ridiculus. 1.25
Aſterias 6.6
Aſtoiz 8.10
Aſtomi 4.11
Aſturco Neronis 7.16
Aſtures 6.28
Atergatidis piſces 4.12
Athanatos 4.13
Athenienſium iudicum cruenta ſubſellia 5.20
Athletæ 3.18
Attagen 6.29
Attagenes Ægyptiorum 6.30
Attilus & Clupea 8.21
Aues Caſiæ 6.31
Aues Diomedeæ 6.34

Aues Hercyniæ 6.35
Aues contra Solis inſidias munitæ 6.36
Auguſtus ludens cū Aquilis 3.19
Auguſtus puer ranis ſilentium imponens 3.20
Auis Caſpia 6.32
Auis δίκαιος 6.33
Aurata piſcis 8.22

B.

BAaras 8.6
Babylonij muri 12.10
Bacchi moderator pluuius Iuppiter 2.40
Bacchi recti ara 2.15
Bacchi templum 2.14
Baculus Taunomenienſis Trapezitæ 12.11
Balæna cum muſculo 8.23
Balearicorum victus 5.22
Balſama Arabiæ 10.20
Balſamum 10.19
Barbarorum noui orbis mos 5.23
Baſilicum 10.21
Baſiliſcus Ægyptius 9.18
Baſiliſcus ad ſpeculum moriens 9.19
Bazanus 9.48
Berneca ſeu Barliathes 6.37
Beſtiolæ Gontrani Regis 9.20
Bocchyris 3.21
Bœoticorum oraculum 5.21
Bœotiæ lacus 1.34
Brachmanum auditorium 5.24
Bremus 3.57
Breielij fons 1.35
Bos Suſis 7.17
Boues Neurici 7.18
Bupreſtis 9.21

C.

CAlanus 3.22
Calani corium 3.23
Calceus Rhodopes 12.12
Callionymus 8.24
Caligulæ acerui aurei 4.14
Caligula pro Baccho ornatus iura reddens 4.15
Caligulæ caput in Iouis corpore 4.16
Caligulæ palma 4.17
Caligulæ templum 4.18
Caligulæ triumphus 4.75
Caligulæ equus incitatus 7.50
Caliphas in auro periijt 4.14
Caluus ager 1.77
Cambles 4.19
Camelus 7.19
Canathus fons apud Argiuos 1.66
Cancer 8.25
Canis Æſculapij 7.20
Canis ad Nilum 7.21
Canis vomens 7.22
Cannæ Apologus 6.91
Cantibaris 4.20
Capito piſcis 8.26
Capra gladium 7.23
Capra Indica ad Cinnamomum 7.24
Capra oliuam 7.25
Capri 6.38
Caprificus 10.22. & 23

Carbunculus 11.25
Carintiorum ritus in Creando Duce 5.31
Caroli Ducis ſymbolum 10.4
Carthago placenta 12.13
Caſtellum Tauriſinenſe 12.14
Catus à pica deuorata ſtrangulatus 7.26
Κατακεκαυμένης *vitis* 1.36
Cauniorum Theomachia 5.25
Celtæ apud virorum fortium ſepulchra abnoctabant 3.39
Celtiberorum equi 7.32
Cepphus & Larus 6.69
Cepus 8.27
Cereus ſpinoſus 10.24
Cercetum maniculari 5.26
Cerigonum catuli 7.27
Ceron & Melas 1.36
Chalcidicæ cœnæ procœmia 5.27
Charadrius 6.79
Charetis ſtratagemata 3.24
Chelonites 11.26
Chernites 11.27.
Chorea lapponum 9.52
Choſrois cœlum 1.5
Chryſaconios 11.28
Chryſelectrus 11.29
Chryſopole 10.25
Chryſopraſius 11.30
Cicada Eunomij 9.22
Cicadæ Rheginæ & Locræ 9.23
Cicadæ ingenium 9.28
Ciconia Tarentina 6.40
Ciconiæ 6.41
Cimmerij 5.28
Cindacullus mons 1.68
Cindiorum oraculum 5.30
Cippi cornua 3.25
Cithara herba 10.26
Citharœdus Iaſſiorum 4.21
Citharœdus piſcis 8.28
Cizici fons 1.38
Claua leoni inſidens 12.15
Cleon larus donorum 6.69
Climacides 5.29
Cliter fluuius 1.39
Cliti Amorges 4.32
Clypeus Herculis aureus in templo Sapientum 12.16
Clypeus Laconis muſcifer 12.17
Cœlum maieſtatis & regij animi dominatus ſymbolum 1.5
Cœlum fori Babylonici 1.6
Cœnipetarum ſeruitus 5.59
Columba unguentata 6.43
Columbæ deſignant Voluptuarios 9.3
Columba gemmis picturata ad Idolum Veneris 6.42
Comates 3.26
Conchæ ſenſus 8.29
Congi Rex equinam caudam ex humero pendentẽ geſtat 11.47
Copronymi fœditas 9.62
Cor Germanici 1.7
Cor 3.4
Cor in anchorali fune 3.5
Cordylus 8.30
Coriandrum 10.27
Corinthiorum ritus in creando duce 5.31
Cornicula Socratis 6.46
Cornix Marretis 6.44
Cornix procul à Parthenone 6.45
Corona Dauidis ex auro Moloch

loch 12.18
Corona Solis & Lunæ ſpecie 4.75
Corui 6.49
Corui albi Islandiæ 6.15
Corui φιλοστοργία 6.52
Corui Delphicæ Mineruæ 6.51
Coruus marinus 6.47
Coruus Sinarum venator 6.48
Creta noctuarum expultrix 1.34
Cretenſium leges Muſicæ 5.32
Crocodili catulus 8.33
Crocodili & canis Apologus 7.21
Crocodilus Ibidis penna retardatus 8.31
Crocodilus ad palmam religatus 8.32
Crocodilus ad Suem 8.34
Crucis potentia 10.4
Cuculus Iunonis 6.54
Culex 9.24
Culices leonem 9.25
Cupido Ægyrenſis 7.17
Cupido κεραινοφόρος 2.18
Cupido Pori & paupertatis filius 2.19
Cupidinis telum in Dianæ templo pendens in vacuo 4.38
Cupreſſus blattas non ſuſtinet 10.28
Cupreſſus Veſpaſiani 10.29
Cyanus auis 6.55
Cygnus 6.56
Cylicranes 4.23
Cynocephalus 7.28
Cynosbatus 10.30
Cyri ager 3.27
Cyri Tibicen 3.28
Cytharus 8.35

D.

Dar 11.31
Delphines Carani 8.38
Delphini 8.40
Delphinus 8.36
Delphinus anchora implicatus 8.37
Delphinus ſemper mouetur 8.39
Demadis Athenæ 3.29
Demetrij ſtatuæ in matulas conflatæ 4.24
Democharis 4.15
Democriti Dij pœna & beneficium 2.2
Dexicreontis aqua 4.29
Dialecticæ deſcriptio 9.24
Dialis Religiones 5.33
Diana Cyndias 2.20
Diniæ cœlum terrenum 1.7
Diogenes Epicureus Sacerdos virtutis 4.27
Dionyſius in aqua 11.32
Dionyſij columbæ 4.28
Dionyſij filiæ 4.29
Dipſas 9.26. & 27
Diradis ſacerdos 3.30
Dodecatheos 10.31
Domitiani cœna funebris 3.31
Dorionis votum 4.50
Draco marinus 8.41
Draco aues compeſcens 9.28
Draco Cretenſis 9.29
Draco necans Elephantum & viciſſim à mortuo peremptus 9.30
Draco à formicis conſūptus 9.31
Dracones barbati 9.33

Draconibus Indicis coccum auratum rete 9.35
Draconis cor comedens 9.32
Draconum malagramina 9.34
Drynas 9.36
Dyndimenes ſimulachrum 2.21

E.

Echini partus 7.48
Echinus 7.47
Echinus Laconis 8.43
Echinus marinus 8.44
Eicadaſtes pugnans in placentas 4.31
Electrum 11.33
Elephanti gemitus 7.37
Elephanti hordeum 7.38
Elephanti lingua 7.39
Elephanti littera 7.40
Elephanti partus 7.43
Elephanti potus 7.44
Elephanti Ptolomæi 7.45
Elephantinus ager 10.11
Elephantis adeps 7.31
Elephantus 7 29
Elephantus Aiax 7.32
Elephantus Aiax honore ſpoliatus moritur 7.33
Elephantus caduco trunco innixus 7.34
Elephantus draconem mortuus occidit 7.35
Elephantus gemino corde 7.36
Elephantus ad Muſicam 7.41
Elephantorum purificatio 7.46
Elephantorum olea 7.42
Elephas ad aſpectum Virginis miteſcit. 7.30
Elias flamma enutritus 11.35
Ellebori 22. potiones bibit Eudemus 7.95
Eliſij Turcarum campi 1.7
Enalli emerſio 3.32
Enydros reſurrectio 8.32
Epheſiorum edictum 5.34
Epicteti dictum graue 5.73
Epidotes leonem calcans 2.22
Equa Phidola 7.49
Equi Celtiberorum 7.52
Equi Volſilupi 7.53
Equites à balneo 5.35
Equus ab Antho ſuperatus 6.10
Equus Pauſonis 12.19
Equus incitatus Caligulæ 7.50
Equus Theonis 12.20
Equus lenæi 7.51
Erici ventoſus pileus 4.34
Eros & Anteros 2.23
Euenius 4.35
Eumenis venuſtus Apologus 3.33
Eupheme Muſarũ nutrix 2.24
Eupompi dictum 3.34

F.

Faber piſcis 8.28
Fanũ menſis Pharnacis 12.21
Fabriciani Venus 4.37
Fabulinus Deus 2.25
Faſcen piſcis 8.46
Fauor Deus 2.25
Felis Afra 7.54
Felis in Crocoto 7.55
Ficus 10.32
Fiſtula Gracchi Rhetoris 12.22
Finni ventorum venditores 5.36

Fœ.

Fœnum Græcum 10.33
Fons Aeſculapij 1.28
Fons Alexandri 1.30
Fons Chriſti ibid.
Fons Cupidinis 1.40
Fons Epiri 1.41
Fons Indiæ aureus 1.44
Fōs Indiæ aureus & ferreus 1.45
Fons Inſulæ ſaxoſæ 1.46
Fons Sardiniæ ſolifugæ remediū 1.55
Fons ſiculus 1.57
Fons Solis 1.61
Fons Virginis balſamum vegetans 1.65
Fons Vmbriæ 1.67
Fontes Fortunatarum inſularū Antiſtrophi 1.47
Fontes Oblinionis & memoriæ ad Orchomenon 1.51
Fonticulus Gelopum 9.8
Fontinalia 5.37
Formica creſcens in Elephantum 9.37
Fomica Indorum aurifera 9.38
Fortuna principum aurea ſed mutatoria 2.27
Fortuna viſcata 2.28
Fortuna Seueri 2.29
Fortuna Plutum geſtans 2.26
Fortunæ obſequentis pullus Seruius Tullius 2.30
Forum Areopagi 12.23
Fulmen Mithridati adulās 1.19
Fuluius Argentarius 4.36

G.

GAgates in aqua 11.34
Gallorum Soldurij 5.38
Gallus 1.42
Gallus Leonis & Baſiliſci timor 5.57
Gallus Methonenſis vites ſuo cruore expians 5.58
Gemma rationalis 11.14
Gerardi cultus in Beata Virgine 5.70
Gladius Caroli Magni 12.24
Glaucus piſcis 8.47
Glaucus victor ab aratro 3.35
Gloſſo petra 11.35
Glottis 6.59
Gnides amnis 1.43
Gonia petra aquam & ignem fundens 11.36
Gothorum mos 5.39
Gothorum regalis menſa 5.40
Gracculus 6.60
Græcorum ritus in διγαστίᾳ 5.41
Granadilla 10.34
Grues 6.62
Grus cum lapillo 6.61
Gruum penna 6.63
Gulo 7.56
Gymnoſophiſtæ ad Solem 5.42

H.

HAlciones 4.4
Haſta Conſtantini erecta in Crucem 12.25
Harpaſte Senecæ 4.38
Hecatoncephalos 10.36
Helena Zeuxidis 2.3
Helenium 10.35
Heliconis fertilitas 1.69
Heliodromus 6.64

Heli-

Heliogabali conuiuium 4.39
Hemerocallis flos 9.53
Henrici Magni apophthegmata 5.32
Henrici Imperatoris admirabilis manſuetudo 8.9
Hephæſtionis os ſigillatum 3.36
Herba Sabina 10.37
Herba viua 10.38. & 39
Hercules Muſagetes 2.31
Herculis ara Didymæa 2.32
Herculis claua canes fugans 2.33
Herculis pomum 2.34
Herinacei vrinam tabificã reddunt in extremo diſcrimine 7.38
Herinaceus 7.57
Hexeconthalithos 11.37
Himeræus 1.49
Horologium Caroli Quinti in annulo 11.98
Hippomachi virga 3.37
Hipponeæ corollæ 5.43
Hirundines Volaterrani Cecinæ 6.65
Hirundinum murus ſiue Chelidonius 6.66
Homerus melle alitur, & nouem voces auium edit 11.35
Hominis cor 3.3
Hominis manus Deo dicata 3.6
Horti Tantali 10.39
Hyacynthus inter ignes illæſus 9.60
Hyacinthus 11.38
Hyænia 11.39
Hyæna 7.59
Hyæna 7.60
Hyſtrix Ludouici 7.61

I.

IAſpis 11.40
Iberi Nyctoblepæ 5.44
Ibericarum Zona 5.45
Ibidis nidus in palmis 6.68
Ibis 6.67
Ibis infeſta ſerpentibus 6.68
Icarus Agarenus 4.51
Ichneumon 9.39
Ignis diuinitatis & potentiæ ſymbolum 1.20
Ignis Mithræ præuius Regũ 1.22
Ignis regiæ maieſtatis imago 1.2
Ignis flamminis dialis 1.23
Imago Antigoni 12.26
Imago Demi Zeuxidis 12.27
Imago Helenæ 12.28
Imago perdicis ad Satyrum Protogenis 12.29
Imago Terpſiſtheæ 12.30
Imago Virginis inter lilia 12.31
Incorruptum 7.1
Indi auriti 5.47
Indi ab Phraotæ regis reditum accenſis ex ara ſolis facibus obuiam procedunt 1.12
Indorum anchora aurea 5.48
Indorum dolia 5.49
Indus parentum cineres in proprio capite ſepeliens 3.38
Infans matris vterum repetens 3.1
Infans Raſcatinus in vtero plorans 3.2
Ioues Spartani adorati 2.36
Iouis Olympij cachinnus 4.6
Iridis fructus 10.41
Iſis mammoſa 2.35

Ithoma-

Ithomata Iouis ſignum 2.20
Iudicum imagines ſine manibus 5. 50
Iuno Moneta 2. 37
Iuno Acræa 7.23
Iunonis argiua & Dianæ Ætolicæ lucus feras manſuefaciens 1.78
Iunonis ara cinericia 2.38
Iuppiter Arietinus 2.39
Iuppiter conſiliarius 41.2
Iuppiter centumpeda & Tigillus 2.42
Iuppiter Cretenſis 2.43
Iuppiter Cuſtos 2.47
Iuppiter Muſarum abactor 2.44
Iuppiterb pingens centauros in nubius 2. 45
Iuppiter Phydiæ & Iuppiter Ho*mericus* 2. 46
Iuppiter Menecrates 4 40
Iuſtiniani ſtragula feralis in qua mors ludit inter triumphos 3.39
Iuſtitiæ nummus 2.48
Ixionij amici Heliogabali 4.41

L.

Lacharis fuga 3.40
Lacus Polycriti 1.52
Lamiæ oculi 2 49
Lampades Imperatoribus & Patriarchæ prælatæ 1. 21
Lampas ad ranas 8. 77
Lapis πανσίλυπος 9 11
Lapis annuli in quo caſus Phaetontis expreſſus 11.8
Lapis Phœnicum naturali Solis imagine impreſſus 11,9
Lapis fatuarum 11. 10
Lapis pietatis ibid.
Lapis Sicyonius 11.11
Lapis Solis 11.12
Lapis Σωφρονιστὴρ 11. 13
Larus 6.69
Latona Deliaca 2.50
Laurea æſtris inimica 10.42
Laurea Cyzici ibi.
Lenæi equus 7.51
Leo captiuus à lepore 8.64
Leo ad crucem ſtratus 7 66
Leo ſe flagellans 7.68
Leo Hermiæ 7. 69
Leo ſimiam vorans 7.31
Leonis & canis colloquium 5.29
Leonis educatio 7.6
Leonis cauda ἀλκαία 7.66
Leonis oculus 7.72
Leones Megarenſium 7.70
Leonum Catuli 7.65
Lepus dono datus in ignauiæ Symbolum 7.75
Leucas petra 11. 41
Leucrion 10.44
Leucophyllus 10.45
Lignum parebum 10.46
Lilia inter carduos 10.47
Liparia 11.42
Locuſta Cyrenica 9.48
Locuſtarum vox 9. 49
Lophis 9.72
Lucerna Callimachi 4.61
Lucerna piſcis 8.48
Luerius 3.41
Luna creſcens ortus ſpectat 1.15
Luna piſcis 8. 5
Lunæ ſimulachrum cur accipitris

tris capite 1.13
Lunus Deus apud Carras ibi.
Lupinum 10.48
Luſcinia Epulonem ſuum diſcruciat 6.70
Luſcinia Steſichori 6.71
Luſciniæ cor quid conferat 6.72
Luſcinia Orphei 6.78
Luſia piſcis 8.5
Lupi ad pyram capti 7.77
Lupi Mæotidis paludis 7.76
Lupus ad Squillam 774
Lupus Venetus 7.75
Lycana mons umbrarum expers 1.79
Lychnis 11.43
Lychnopopœia 5.51
Lychnulus Epicteti 12.32
Lyci Dæmonis clientes 2.51
Lyra Timothei 12.33
Lyſimachus cœlum haſtâ feriens 4.42

M.

Magnes Orientalis 11.44
Magnes ad annulos 11.45
Malum Perſicum 10.49
Malus punica & vitis frugifera radice 10.50
Marcelli ſtatua 4.43
Marcolis quid 2.52
Marcus Antonius Salomon dictus 4.44
Mariæ Virginis honor 5.80 l.11.53. & 63. l.12.4. & 58
Marſupium à miluo raptū 6.77
Martichora 7.78. & 79.
Martini V. ſymbolum 3.39
Matrea bellua 7.80
Megarenſium comitia ad plures 5.52
Melanuri cautio 8.49
Meleagris 6.73
Mel Heptacometarum 9.8
Mel Hircaniæ 9.9
Mellis & lactis prægustatio 5.53
Menippi amaſia 4.45
Menſa Iarchæ 12.34
Menſa S. Sophiæ ex omnibus metallis & gemmis conflata 11.1
Mercurius Vialis 2.52
Merops 6.74
Methe Pauſiæ 2.53
Methodij pictura 3.42
Mexicana victima 5.54
Midæ ara 2.13
Milo 3.43
Milo lycæi columnam ſuſtinens 3.44
Milui nuncij veris adorati 6.75
Miluus Ioui ſacra non tangit 6.76
Minerua Anemotis 2.54
Minerua Phidiæ 2.55
Minerua Saitana 2.56
Minyas 4.46
Miſericordiæ ara inter gladiatorum ſpectacula 2.62
Mithridates inter belluarum ſatellitium dormiens 4.47
Modius Indorum 12.35
Mogoris regis magiſtratus 3.47
Momi Taurus 2.58
Momus 2.57
Monoceros in ſinu virginis 7.81
Monocerotis cornu 7.82

Monoco-

Monocodiata ſiue auis paradiſiaca 6.78
Monamachi exagitantur 9.63
Mons aureus Pompeij 11.3
Morionis prudens dictum 3.45
Morpho 2.59
Moſes Ibidis defert 6.67
Moſis Abbatis prudens factum 3.46
Mulier formoſa alteram fœdam trahens quid ſignificet 2.61
Mullus Gregalis 8.50
Mulus Athenienſis 7.83
Mundi ſtatus Ethica pictura 1.3
Mundus Dei imago 1.1
Mundus Dei liber & tabula 1.2
Murana 8.51
Murana acetum 8.52
Murana Craſſi 8.53
ures Heraclea 7.85
ures Megarenſium 7.86
urium cornigerorum fabula 4.13
us albus Armenius 7.84
uſca ſeptennis 9.40
uſca in cinere 9.41
uſca in Olympijs nulla 9.42
uſca Traiani 9.43
uſtella rutam deuorans 7.87
uſtella cauda 9.44
ycerini noctes 4.48
yndari 11.46
yoxus 9.45
yrmicoleon 9.46. & 47

N.

NAſamones quomodo oracula captabant 3.38
Nauis Salaminia 12.39
Nemeſis Marathonia 2.64
Nepenthes 9.11
Nerites 8.54
Neronis calix 4.49
Neronis copa 4.50
Neronis Icarus 4.51
Neronis piſcatio 4.52
Nerua fulmen 1.18
Neurorum vita 5.55
Nice Athenienſium inuolucris 2.65
Niceſias Alexandri 4.53
Nihil ad Alexandrum Paridis lyra 12.36
Nilus 1.50
Noctua 6.79
Noctua ouis Ciconia incubans. 6.80
Noctua ouum 6.81
Nomadum opulentia poculum & gladius 4.23

O.

OLiua Byſantina 10.51
Oliua Pygmalionis aurea 11.4
Oneſili apes 3.48
Onabatis 5.56
Onocentaura 7.88
Onyx fabri dictatoris 11.47
Opalus 11.48
Ophiogenes ſeu Hexagon inter ſerpentes illaſus 9.50
Oraculum de inauribus 12.2
Orcynus 8.55
Oromaza ouum 2.66
Orphei ſudor 3.49
Oſcophoria Theſei 5.57

Oſiridis cultorum 2.67
Oſiridis imago 2.69
Oſiridis effigies 2.68
Oſſa mortuorum pro nummis 12.38
Oſſifraga 6.82
Oſtrea ad vnguentum 8.56
Oſtrei ſanies in margaritã 8.57
Otacouſta delatores 5.47
Otis ad canes 6.83
Oues Eryeinæ Veneris 7.89

P.

PAcuuij funeratio 4.54
Pagurus 8.58
Palma 10.52. & 53
Palma Auguſti 10.54
Palma Perſei 10.55
Palma à ramis obſeſſa 10.56
Palma Syargos aut Margaris 10.57
Palma ſubuerſio 10.58
Panis fœderis 10.79
Panœborum reges 5.58
Pantarba 11.49
Panthera 7.90
Panthera Arſacoæ 7.91
Pantheræ amor 7.92
Pantheræ & Hyenæ odium 7.93
Pauper lapidiferum 8.3
Papilionum venatio 9.51
Paradiſiaca auis 6.78
Parthedon templũ Mineruæ 6.45
Parthorum regis menſa 5.59
Paſſerculus Areopagita 6.84
Paſtinacæ aculeus 8.59
Paſtinacæ ſatum 8.60
Pauonis linum 6.85
Pauonis fluuiatilis cauda 8.61
Paupertatis & induſtriæ ara 2.70
Pauſicape 12.39
Pauſiæ & Glyceræ certamen 3.50
Pauſilypos lapis 11.49
Pecora Indiæ melleo ſucco ſaginata 7.94
Pecora Pontica ad Abſynthium 7.95
Pedunculus 8.62
Pelecanus 6.86
Pelecanus 6.87
Pelecanus inter conchas 6.88
Pelecanus ad ignem 6.89
Perdices Paphlagonum 6.9
Perdicum pulli 6.4
Perdix ad caſſes 6.9
Perſarum mos de ſubuleis 5.6
Perſarum Oxygala 5.6
Perſarum ſacrificium 5.6
Perſea 10.5
Perſici montes 1.7
Pes ligneus in aurea crepida 4.79
ex Phalangijs riſus 9.5
Phalerei vomica 3.5
Pheneatarum petroma 5.6
Phengites ſeu Domitiani porticus 11.5
Phidolæ aqua 7.4
Philadelphi lapides 3.6
Philippi Aſter 4.5
Philippi calix 3.5
Philippi placenta 3.5
Philippi venatio 4.5
Philoxenus 4.5
Phrixa 10.6
Phryne Delphyca 4.
Phrynes ambitio 10.
Phrynes acumen 3.

Phy

Phyſa iecur 8.63
Phyſalus 8.64
Pica 6.94
Picæ vox 6.95
Pictura Zeuxidis 12.41
Pictura equi 12.40
Picus Martius 6.97
Pigritia animal 7.96
Pinnæ & cancri ſocietas 8.65
Pinnoteræ 8.66
Piſcator culuariam ſepeliens theſaurum reperit 7.75
Piſces glaciales 8.3
Piſces andocides 8.2
Piſciculus maris Indici 8.6
Piſcis Noruegiæ Gulo 8.7
Piſcis imperij maris ſymbolũ 8.1
Piſida 5.64
Pithogegia 5.65
Pixides Athenienſium vnguentariorum 12.42
Platalea 6.98. & 6.96
Platani Themiſtoclis 10.62
Platanus Xerxis 10.61
Platanus Cretæ 10.11
Plutus in Irenes gremio 2.71
Pluuia aurea 1.26
Pluuia ferrea ibid
Pluuia ſanguinea ibid.
Pneumon 8.67
Poculum corneũ Indorum 12.43
Pocula ex Taxo 12.44
Polydamas ſaxi ruinam excipiẽs 4.59
Polypercontis ſtratagema 3.56
Polypus 8.68 & 69
Polypi ad concham 8.71
Polypodis caput 8.70
Poma Narſetis 10.64
Pompilus 8.72
Pomum aureum Fenellæ 11.5
Pomum Cachi 10.63
Pomum Henrici aureum 1.6
Ponti Ephemeria 9.53
Poteſtas ad Imum demiſſa 11.66
Populus alba ad vſum ſacrorum 10.65
Porticus Heptaphonos 12.45
Præſter 9.54
Praxidicæ 2.72
Procruſtes 4.60
Protogenis moroſa opera 4.61
Pſauon ſiue Annon 4.62
Pſittacorum cautio 6.101
Pſittacus Baſilij 6.99
Pſittacus ſenex 6.100
Pſilli inter ſerpentes 5.66
Ptolomæi camelus niger 4.63
Pulegium 10.66
Pulex in catena aurea 9.55
Purpura 8.73
Puteus Nili imago 11.58
Pyragnus ex Methodio 10.67
Pyramis 12.46
Pyralis 9.56
Pyrauſtæ interitus 9.57
Pyrgoni 9.58
Pyrites equitum velleris aurei 11.51
Pythagoræorũ cenotaphia 5.67
Pythæ menſa aurea 11.2

Q.

Quadrangulus 12.47
Quercus Thurina 10.11

R.

Rana contra Hydrum clamans 8.74
Rana piſcatrix 8 75
Rana Mœcenatis 8.76
Rana Solis nuptias execrātes 5.8
Rhetorum Herma 12.5
Roberti Ducis Normaniæ Stratagema 3.58
Rododaphne 10.68
Romuli manipuli 3 59
Roraria 10.69
Rota 12. 48
Rubeta Rana 9.59
Rubi ſententia 9.57
Rubi apologus 10, 70
Rugiani ab equo conſilium capiunt 5.86

S.

Sabbatius fluuius Icon Sabbathina quietis 1 53
Saccarum felicitas 5.69
Sagaris Mariadynus 4.64
Sagitta abaridis 12.49
Sal agrigentinum 9.74
Salamandra 9.60
Salamandra ortus 9.61
Salmacis 1 54
Sapphirus Moſis viſione inciſa 11.52
Sapphirus carbunculi parēs 11.53
Sardiorum muri 5 7
Sardonyx 11.56
Sargi captura 8 78
Saturni ſacrificium 2 74
Sauromatarum abſtinentia 5 72
Sauromatarum virgines 5.73
Scaperda 5.74
Scarabei 9 62
Sacri captura 8.
Sceletus Hippocratis 12.
Scorpiones in humido viribus fecti 9.
Scorpÿs onuſtus aſellus 9
Scorpionis cauda 9.
Scorpionis aſſultus 9.
Scorpius & Crocodilus 9.
Sciluri faſciculi 3.
Σκόλοπις 8.
Scopæ florentes 10.
Scopes 6 1
Scoriacumen 3.
Scorti animalis conſecratio 7.
Scyrus 11
Scytale ſerpens ib.
Seia fortuna 1
Selemnus amnis 1.
Selene herba 7
Selene Simonidis Magi 4.
Selenites 11.
Σελήνη 1.
Selene anchora 3.
Semenda 6.1
Sepa anguis 9.
Sepia 7.
Sepia ad ſaxum 8.
Sepiæ atramentum 8.
Septentrionalium ritus 5.
Serapion 3.
Serapis triceps 2.
Serpens 9
Serpens vetuſtatem exuens in rima 9.
Serpentes Meſopotamiæ 9
Serpentes volatiles 9
Serta Corollariarum 10 7
Sibaris 1.

Sici

icli ſanctuarij 11.69
ides 1.58
lias 1.60
mia 7.98
mia capta per vinum 7.99
mia nutrix 7.100
mia ad ſpeculum 7.103
mia Indica Deus adoratus 7.101.
mia Pardalis inſultãtes 7.102
mia ad viſcum cacutientes 7.104
niarum Indicarũ piper 7.105
nilax 10.73
nilis quis? 8.20
itarum ſacrum 5.77
nulachrum Dianæ Bupali & Anthermi 12.51
S*ulachra intacta* 12.52
S*ulachra Polycleti* 12.53
S*ulacra Silenorum* 12.54
S*aragdi Bactrianorum* 11.61
S*aragdus* 11.60
S*enes ſpoliatæ* 2.76
S*enes* 8.84
S*rum Scamandrinum* 10.74
S*in Ioſuæ monumento* 1.9
S*viatorem ſpoliat* 8.45
S*in naui* 1.8
S*i mel libatum* 4.15
S*is ſacrum* 1.11
S*is victima* 1.12
S*is virga* 1.10
S*ades* 4.67
S*rtanorum lancea* 5.78
S*rtanorum ſenatorum mos* ...
S*culum Achaiæ* 12.56
Speculum inſularum fortunarum 12.57
Speculum Smyrnæ 12.58
Sphinges Ægyptiæ 7.107
Sphinx Auguſti 7.106
Staſicratis Athos 4.68
Stella 8.85
Stella Acephalus 1.17
Stella Maiorum inſigne ſtellatorum Equitum 1.16
Stella Pertinacis ibid.
Stellio 9.70
Struthiocameli oua 6.106
Struthionis oua 6.104
Struthionum aſpectus 6.105
Stygis aqua mortifera, ſolum Aſini Scythici cornu non lædit 1.62
Suada & violentia Themiſtoclis 2.77
Sulmonenſis aqua 163
Sus Salminenſium 7.109
Suſides 5.80
Sybaritæ gallos & malleos non ferunt 5.81
Synodites 11.59
Syphones Niliaci 12.55
Syria Dea 2.3
Sytris anguipes 9.71

T.

TAbula Niconis 12.59
Tabula Theodoſii 12.60
Tabula Timantis 12.61
Tamendoa 7.108
Tarandus 7.110
Tauri fabula 4.17
Taurorum regum mos 5.82

Taurus in Ægypto cuius cauda cum Luna videtur creſcere & minui 11.58
Taxus 7.74
Thamur 9.72
Theſſera iuxta Manadē 12.63
Teleſilla Pharmacum 3.64
Telum Cupidinis in Dianæ templo pendens in vacuo 1.38
Telyphones 10.75
Templum Apollinis ex plumis inchoatum 12.62
Teſtudo vult fieri volucris 4.51
Teſtudo marina 8.87
Theagenes 3.65
Theatrum Pompeij 12.64
Thebanorum trophæum æreum reprehenditur 4.76
Themelis nobile exemplum 4.69
Themiſtoclis Apologus 3.66
Themiſtoclis Hydrophora 3.67
Themiſtoclis iudicium 3.68
Theologi Græci nimis curioſi de cœlo mouentur 4.78
Theombrotion 10.76
Theophylactus Hyppomanes Sacerdos impius 4.70
Thermutis 9.73
Theudites 8.88
Thomyridis factum 4.71
Thraſidulus lapis 9.47 & 11.54
Thymallus piſcis captus à culice 8.86
Thraſillus 4.72
Thronus Leucophrynes 12.65
Thuriſeræ regionis indicia 5.83
Thuſca tibia in ſupplicijs 5.84
Thymnum Atticum vernans in afflatu maris 10.73
Thynnus 8.42
Tigres Baſiliæ 7.11
Tigris ad tympana 7.11
Tigris naſcens 7.11
Tigris vitreo ſpeculo deluſa 7.114
Tilia 10.7
Timothei rete 3.6
Timothei tempeſtas 4.7
Tirinthiorum ſacrum 5.8
Tocca 6.10
Triophthalmos 11.6
Triremis Agrigentina 4.7
Trochilus in faucibus Crocodili læſus 6.10
Trocta 8.8
Troglodytarum lacus 1.6
Trophonij oraculum 2.7
Tuba Phinees 12.6
Tulippa ad Solem 10.
Tumulus Sardanapali 12.
Turca 11.
Turris Sapientum 12.
Tuditanorum argentea præſep 11.7
Typhonis imago 2.
Tzangiæ Imperatorum 12.

V.

Valeria dentata 4.
Vaſculum intemeratum 1
Vas cinerum 5
Vas Echinus 12.
Ventorum ſonitus 1.
Venus auerrunca 2.
Venus calua 2
Venus cum pectine ib.

Ve

Venus Cnida 2.82
Venus Corinthiorum 2.83
Venus nigella 2.84
Venus Phidiæ 2.85
Venus Scopæ 2.86
Venus Sepulchralis 5.3
Veritas Sapphirina Ægyptiorum 11.55
Veſpa in aceto 9.74
Veſpa venenatus aculeus 9.75
Victima Iunonis coniugalis 5.86
Virgo aqua 1.66
Viſcum Gallorum 10.79
Viſinus 3.70
Vitiorum interitus 5.87
Vitrum ab Hydrargyro intactũ 11.63
Vnguentum nuptiæ Indorum 12.72
Vnio ex aqua & fulgure 11.64
Vr Chaldæorum 1.20
Vranoſcopus 8.90
Vrbs Euſebes 12.73
Vrbs machimos 12.74
Vrſa φιλοστοργίαι 7.105
Vrſus ad aluearia obtritus 7.116
Vrſus latens 7.117
Vrbs Marones 12.75
Vrna Beli 12.76
Vulpes canis vocem fingens 7.118
Vulpes ad Erinaceos 7.119
Vultur ad odores 6.109
Vultures vento fœti 6.110

X.

X Aqua 10.81

Z.

Zabulus 2.87
Zephyrus ad odores 1.25
Zopyron 9.76
Zoroaſtres ab aſtris incenſus 4.78

FINIS.

INDEX MORALIS IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum, ſecundus Symbolum ſignificat.

ABſtinentia ſanctorum per Iouis aquilam 6. 21
Abſurda per Meropem 6 47
Aduerſa augent virtutem, per fœnum Græcum 10.33
& per Gagatem in aqua 11.34
Vide Virtus in aduerſis.
Adulatorum impudentia per Anaxandrum 4.4
Adulatorum ineptiæ per Niceſiā Alexandri 4.53
Adulatio impudēs per Staſigeratis Athon 4 68
Adulatio turpis & ſeruilis per Climacides 5.29
Adulatores per coruos albos Iſlandiæ 6. 50
Adulterij deteſtatio per Venerem auerruncam 2.80
Ægyptiorum acclamatio in ſacris 1. 1
Adulatores tegunt vitia 12.26
Adulatio illuſtrium perſonarum vel milites ignaui per Carthaginem placentam 12. 13
Æmulationis vis per Elephantum Aiacem mortuum poſt honorem ereptum 7. 33
Agelaſtus per Ægocephalum 6.3
Aleatores Zabulo ſacrificātes 2.87
Alexipharmacum præſtantiſſimū 12. 43
Amantium iræ per caſtellum Tauriſinenſe 12. 14
Ambitioſi & Cenodoxi cum Luna comparatio 7.50, & cū abiecte 9.57
Ambitio punita 7.50
Ambitio opimorum ſacerdotiorū perículoſa, per Anachoretæ prudens factum 3 12
Ambitio per Pyrauſtæ interitum 9. 57.
Ambitio per Neronis Icarum 4.51
& per Similacem 10.75
Amicitia 2.11
Amicitia fidelis per Gallorū Soldurios 5.38. & per Turcam 11.54
Amici aures regum, per Taurorum regum morem 5.82
Amici improbi per Pantheræ amorem 7.92
Amicitia opportuna per Caſias aues 6.31
Amicitia inuiolabilis per palmas Syagri & Margarides 10.57
Amor cœcus vitiorum per Pantheræ amorem 7.29
Amor cœleſtis per fontem Cupidinis 1.40
Amor paternus per Vrſæ φιλοστοργίαν 7. 115
Amores celeriter defloreſcūt 1.48
Amor impurus rixarum ſemen per Helenium 10. 35
Amoris conciliatrix virtus per Hecatoncephalum 10. 36
Amor fortunæ mancipium per Cupidinem Agyrenſem 2. 17
Amor ſtultus rerum creatarum per platanum Xerxis 10.61
Amor vitium & morbus naturæ 2. 17

Amo-

Amoris remedium per Leucadem petram 11. 41
Amor omnia vincens per Cupidinem κεραυνοφόρον 2. 18
Amor Dei neceſſarius per Cupidinem pori & paupertatis filium 2. 19
Amor mundi per Neritem 8.54
Amor cœleſtis & terrenus per Erotem & Anterotem 2. 23
Amoris veri vis inextinguibilis per Stellam 8. 85
Amor pudore & verecundia plenus per nigellam Venerem 2.84
Amor coniugum per victimam Iunonis coniugalem 5.86
Amoris ſympathia per Pyſæ iecur 8.63
Amoris coniugalis inſigne exemplum 6.5
Amor ſui per ſimiam ad ſpeculum 7. 103
Amor ſobolis per Pelecanum 6.86 & per ſerpentem 9.1. & per aquilæ φιλοστοργίαν 6. 86. & per Delphinos 8. 40. & per Glaucũ 8. 47.
Amor Dei non purus per Paphlagonum perdices 6. 92
Amor clauſa recludens per Picum Martium 6.97
Anima Deo penitus adhæreſcens per Synoditem 11. 59
Animæ fibula pulchritudo 2.76
Animus gratus per aquilam meſſoris 6.24. & per aquilam Seſti 6.24. & per draconem Cretenſem 9.29
Animus nihil ſine anima 5.18
Antiquæ leges ſeruandæ per Cnidorum oraculum 5. 30
Antiquorum honor per Themiſtoclis Apologum 3.66
Apelleianorum hæreſis per Zophyron 9.76
Apoſtaſis mors animæ per cenotaphia Pythagoræorum 5.67
Apoſtoli per lucernam piſcẽ 8.48
Appetitus dominatus per Rugianos ab equo conſilium capientes ἀφιλοστοργία 5 68
Aquila ſuis pennis confixa quid ſignificet 6. 47
Arcana principum per Sphingem Auguſti 7. 106
Arcanum regum ſilentio cõſtringendum per Hephæſtionis os ſigillatum 3. 36 & per ranam Mœcenatis 8.76
Arrogantia per Æginetarum ſepulchrum 5.1
Aſper ad monita per Albanem 7.2
Auaritia per Caligulæ aceruos aureos 4. 14 & per dipſadem 9 26 & per Beli vrnam 12. 76
Auari per Aloadas 2. 8. & per Æneanes 5.13. & formicas Indorũ auriferas 9.38
Auari mores ex Phædro 5.13
Auaritia punita per marſupium à miluo raptum 6 77
Auarus diues per coruum Sinarum venatorem 6.48
Auarus cumulat bona quibus non vtitur per felem Afram 7.54
Auditor imperitus & indoctus per Antheam ad Muſicam 4.7
Aulicæ vitæ lubrica conditio per amicos Ixioneos Heliogabali 4. 41
Aulicorum vita per Scaperdã 5.75
Aura popularis per Finnos ventorum venditores 5. 3
Aures paruæ ſimiales deſignant, magnæ aſininos ex Ariſt. 5.47
Aurium ſenſus regendus doctrina per Amphotidem Xenocratis 12. 2
Auſteritas ſalutaris per Muſtellam

lam rutam deuorantem 7.87 & per aues ruta communitas 6.36
Auxilium Diuinum in re perplexa 12.59
Auxilium Diuinum per Iouem cuſtodem 2.47
Auxilium mutuum per Mercuriũ Dialem 2.52
Auxilium ab alto per Mineruam Anemotidem 2.54
Auxilium inſperatum per aquilã Tilgami 6.26 & per aquilas Valeriæ lupercæ 6.27

B.

Bacchanalia & choreæ per Saturni ſacrificium 2.74
Bacchanaliorũ exagitatio ib.
Baptiſmo Dæmones expugnati per Scorpiones in humido viribus defectos 9.66
Baptiſmus Chriſti per Monocerotis cornu 7.82
Beatitudinis pignora per pomum Narſetis 10.64
Beatitudinis ſpecies ex præſentibus bonis coniecta per calceum Rhodopes ex quo formam rex Ægyptiorum Virginis coniecit 12.12
Beatitudo cœleſtis bello & laboribus comparanda per montes Perſicos 1.71
Barbæ promiſſio arrogãs per dracones barbatos 9.33
Beatitudo poſt fata per fontem Indiæ aureum 1.44
Beatitudinis vmbra in rebus creatis per Athenas Demadis 3.29
Beatitudo poſt laborem per 12. regum pyramidem 12.46
Beneficentia & charitas per cultores Oſiridis 2.68
Beneficentia 5.41
Beneficijs ferocia manſuefacta per Throchilum in faucibus Crocodili illæſum 6.108
Bona malis permixta per Polypodis caput 8.70
Bonum ſyncerum per ouum Oromazæ 2.66
Bona ſine labore per menſas Iarchæ 12.34
Bona parta ſine labore per ſimiarum Indicarum piper 7.105
Bonitas & manſuetudo per faſten piſcem 8.46

C.

CÆdis ſymbolum per lapidem Sicyoniom 11.11
Calumnia per Valeriam dẽtatam 4.77. & per Paſtinacæ aculeum 8.59
Calumnia & mendacium per ſpeculum Smyrnæ 12.58
Calumniæ pictura 7.28
Calumniator per Cynocephalum 7.28
Calumniatores puniti per ſuem Salaminenſium 7.109
Calumniatores obliqui per boues Neuricos 7.18
Calumniatorum libri per Sepiæ atramentum 8.81
Calumniatores repreſſi per Auguſtum puerum ramis ſilentium imponentem 3.20. & per muſtellæ caudam 9.44. & per mures Heracleæ 7.85, & per lampadem ad ranas 8.77
Calumniatores per clientes Lyci dæmonis 2.51
Calliditas per Troctam 8.89
Calliditas eluſa per Polypum ad concham 8.71
Calliditas duorum per Pinnæ & Cancri ſocietatem 8.65
Calliditas alieno periculo ſibi commodum quærens per ſimiã 7.98

Calliditas veteratorum per Vulpem ad Erinaceos 7 119
Caſtitas dilecta Deo 1..31
Caſtitas intacta per herbam viuā 10 38
Caſtitas per imperatoriam imaginem non violandam 5 46. & per murem album Armenium 7. 84. & per arborem ἄγνον 10. 3. & per elephantum 7.29.& per Babylonios muros 12. 10.& per telum cupidinis in templo Dianæ 1.38
Caſtitatis illuſtratio per Piradis ſacerdotem 3.30
Caſtitas coniugalis per Ætneum piſcem 8.3
Caſtitas violata per oliuam à capra tactam 7. 25
Caſtitas à fuco & vnguentis aliena per apes vnguentis infeſtas 9.6 & per Amiantum 11. 20
Caſtitas Deo grata per Elephantorum purificationem 7.46
Caſtitas ante martyrium, ingens martyrium 11.20
Caſus repentini mortalium per calicem Neronis 4. 49
Cautio in vita humana per canē ad Nilum 7.21
Cautio & prouidentia paſtorū per cautionem pſittacorum 6.101
Cenodoxi per Aſtomos 4.11.&per Thymallum piſcem captum à culice 8,86
Certamen Rhetoricum per caſtellum Taurifinenſe 12.14
Charitas in patriam per Cyppi cornua 3.25. & der Pyralim 9. 56 & per Pyrigonos 9.58
Charitas per Oſſifragam 6.8 2. & per Cytharam 8.35
Charitas in ſuos per Herinaceum 7.57
Charitas præceptorum in diſcipulos ibid.
Choreæ fugiendæ perScopas 6.112
Chriſti paſſio per Granadillā 10. 34
Chriſti ſanguis per motiones ſanans per Serenem amnem 1. 56
Chriſti Baptiſmus per cornu Monocerotis 7.82
Chriſti crux principatus 7.66
Chriſti paſſio Dæmonis terror per leonem ad crucem ſtratum 7.66
Chriſti natiuitatis emblema 7.81
Chriſti præſentia per Anthiam ſacrum piſcem 8.15
Chriſti natalis per Ægyptiorum Sairei 5.6
Chriſtus in morte mortis victor per Trochilum in faucibus Crocodili illæſum 6. 108
Chriſtus Soter per agnum Tanagræum 7. 1
Circumciſio per balſamum 10. 19
Clamor inutilis per ranam contra hydrum clamantem 8.74
Clementia 12. 25
Clementia per Antonini & Neruæ fulmen 9. 58. & per Baſiliſcum 10. 21
Clementia Principes decet 1, 26
Clementia Dei & ira per Baſiliſcum Ægyptiorum 6. 18
Cœlum mens ſapientis 1. 5
Cognitio ſui 4.38
Cognitio ſui per ſpeculum Achaiæ 12.56
Collegium nobile per Clitorem fluuium 1.39. & per Academiā Promethei 12.E
Commodum maiori damno cōparatum per Neronis piſcationem 4. 52
Conatus irritus per Pelicanum ad ignem 6. 89. & per Architæ columbam 12. 8

Concionum & orationum neglectus per citharœdum Iaſſiorum 4.22
Conſcientiæ malæ metus continuus per Aricinæ Dianæ aram 9.16
Conſcientiæ ſtimulus ex innocentium oppreſſione per luſciniam epulonem ſuum diſceruitiantem 6.70
Conſtantia per gruum pennam 6.63. & per Salamandram 9 60.& per lapidem Phœnicum naturali ſolis imagine impreſſum 11.9
Conſuetudinis vis per Himerçum 1.49. & per tirynthiorum ſacrũ 5.85. & per pecora Pontica ad abſynthium 7 95
Contemplatio per Gymnoſophiſtas ad Solem 5.42. & per Apodem 6.78
Contraria ex eodem per Antiſtrophon arborem 10.4
Conuerſationis vis per animalcula Phedonis. 9 5. & per lapidem ſolis 11.12
Cordis humani prudentia per Chryſaconion 11.28
Creaturis bene vtendum 1.41
Critici cenſores per Momum 2.57
Cruciatus corporis voluntarius per leonem ſe flagellantẽ 7.86
Crucis victoria per Crocodilum ad palmam religatum 8.32
Crucis lignum per Antiſtrophon arborem 10.4
Crux per arundinem ranarum Ægyptiarum hydro ſuperiorem 9.15
Cupiditates θηρία ſunt ἀνθοσότατα ex Ph. 1.17
Cupiditatum moderatio per cor in anchorali fune 3.5
Cupiditas rationis domina per Suſides 5.80
Cupiditas mortifera per lupos ad pyram captos 7.77
Cupido cœleſtis 1.40
Cupido pro Ioue 2.18
Curationis medicæ ſymbolum per columbas gemmis picturatas ad idolum Veneris 6.42
Curioſitas & vanitas ſcientiarum punita per Thomyridem 4.71
Cuſtodia recti per Arurophylacem 11.24

D.

DÆmon peccatores capiens per aquilam Stellarem taurum venantem 6.25
Dæmones per ſerpentes volatiles 9.3
Dæmonis terror Chriſti paſſio per leonem ad crucem ſtratum 7.66
Dæmonis inſidiæ per Scorpionis aſſultum 9.64
Dæmonis calliditas per Perdicem 6.90
Damno alieno ſapere per Graculum 6.60
Deformis facundus per Toccam 1.107
Dei definitio ex Pyth. 1.1
Dei canticum mundus 1.2
Dei prouidentia per Solem in naui 1.8
Dei maieſtas occulta per ventorum ſonitum 1.24
Dei natura per lacum Polycriti 1.52
Dei beneficentia per Iſidem mammoſam 2.35
Deorum præſens numen ſi ſit prudentia 4.13
Deus mundus exemplaris ex Pyth. 1.1
Deus fons & caput operis per Lunæ ſi-

næ ſimulacrum accipitris capite 1.13
Deus venti nomine deſignatus 1.24
Deus omnis harmoniæ operum præſes 1. 13
Deus humani ingenij modulo non reſtringendus 12.35
Delectus rerum & doctrinæ per Platalcam 6.98
Delicias periculis comparare per Antapodoſin ex nefario & ridiculo Aſſaſſimorũ para diſo 1.75
Deſidia turpis 5. 22
Dialecticus per culicem 9.24
Diligentia per Delphinum ſem per ſe mouentem 8. 39
Diſcipulus magiſtrorum depeculator per corniculam Socratis 6.46
Diſcipulorum infrequentia caſtigata per Aſim Epei tributum 7.15
Diſcordia concors fratrum per Scoriatumen 3.61
Diſputator egregius per Viſinum 3.70
Diſputatores qui maledictis eludunt argumenta per Herinaceorum vrinam 7.59
Diſſimulatio malitiæ per vulpem canis vocem fingentem 7. 118
Diues fatuus per felem in Crocoto 7.55
Diues auarus per Thraſyllum 4 72
Diues indoctus per equum Incitatum Caligulæ 7.50
Diues meticuloſus per auratam piſcem 8. 22
Diues ex ſimplicium bonis per Aſini Epei tributum 7.15
Diues ſtultus per Athanaton 4 13
& per Murenam Craſſi 8.53
Diuina gaudent perpetuo motu 1.4
Diuites improbi per Apollinis Spondij aram 2. 10
Diuites contumaces per Dyndimenes ſimulacrum 1.21
Diuites ad fortia meticuloſi per Charetis ſtratagema 3 24
Diuites indocti per aſinos albos capite purpureo 7.40
Diuitiæ dona ſunt Dei per Bactrianorum Smaragdos 11.61
Diuitiæ auarorum pulcræ, ſed infrugiferæ, per Pythæ menſam auream 11.2
Diuitiæ indignis collatæ per platanum Xerxis 10.61
Diuitiæ indignis oneri ſunt non honori per pulicem in catena aurea 9.55
Diuitiæ fortunæ ſubiacentes per fortunam Plutum geſtantem 2.26
Diuitiæ infrugiferæ per arborem Xerxis auream 12.6
Diuitiæ exitioſæ per Σκολόπιδα 8.80
Diuitiarum inconſtantia per elephantum caduco trunco innixum 7. 34
Diuitum contumelia 5.77
Doctor ſibi infructuoſus per aſinum balneatoris 7.8
Doctores per aues Hercynias 6.35
Doctores ἀμύμον@ per aſclepiadem 3.16
Doctrina malis moribus coniuncta peſtilens 12.24
Doctrina affectuum medicina per lauream œſtris inimicam 10.42
Doctrina ſubtilior à rudiorum ingenijs aliena per Sulmonenſem aquam 1.73
Doctrinæ ſinceræ cultor per Chryſopolem 10. 5

Domi-

Dominicus dies rex & princeps omnium dierum 1.53
Dona leuia magnos oblectantia per Herculis pomum 2.34
Dona inſidiæ per arcam Typhonis. 12.7
Dulcis inter amara per fontem Brielij 1.35
Durum ſed ſalutare,per aues ruta contra felis inſidias munitas 6.36
Dux ignauus in florenti rep per Caligulæ caput in Iouis corpore 4.16

E

EBRIETAS damnoſa per ſimiam captam per vinum 7.99
Ebrietas comes impudicitiæ per Methem Pauſiæ 2.53
Ebrietatis fuga per Solis ſacrum 1.11
Ebrietatis typus per triremem Agrigentinam 4.74
Eccleſia per turrim ſapientum 12.69
Effectus cauſæ contrarius per Xaquam 10.81
Eleemoſinarum parſimonia per Sinitarum ſacrum 5.77
Elegans per cepum 8.27
Eloquentia per Pantarbam 11.49
Eloquentia per Luſciniam Stheſichori 6.71.& per Electrum 11.33. & per Indorum dolia 5.49 & per Achatem 11. 5 & per fontem Epiri 1.41.& per gloſſopetram 11. 35. & per fontem Iudiæ aureum & ferreum 1.45
Eloquentia humana per lignum parebum 10 46
Eloquentiæ varietas per Pauſiæ & Hilyceræ certamen 2.50
Eloquentiæ ſanctitudo per anchoram auream 5.48
Emiſſarius per cornicem Marretiſ 6.44
Euchariſtia per corui φιλοσοφγίαν 6.52
Euchariſtiæ typus per herbam Sabinam 10.37
Euchariſtia permotionum remedium per Cizici fontem 1.38
Euchariſtiæ Symbolum per viſcum Gallorum 10.79 & per Theombrotium 10 76
Exempli boni vis per columbas vnguentatas 6.43.& per magnetem ad annulos 11.45
Exemplum regis ſubditis vtile per per Carbunculum 10.25
Exitium diſcordia rerum per Morionis dictum prudens 5.45
Exordia vel initia ſplendida per cœuæ Chalcidicæ procemia 5.27

F

FAVOR per Pluuiam auream 26
Fauor cœleſtis per Tulipam ad Solem 10 78
Fauor popularis per Finnos ventorum venditores 5.36
Fauoris deſcriptio 2.25
Felicitas per pluuiam auream 1.26
Felicitas conſtans per fortunam viſcatam 2.28
Felicitas Imperatoris per Timothei rete 4.73
Felicitas vmbratilis per Heliogabali conuiuium 4.39
Felicitas improborum per Mexicanas victimas 5 54
Felicitatis ſpinæ per Aſium Thinnorum vexatorem in tranquillo mari 8.19
Feræ conuictu manſueſcunt 1.49
Ferocia ab imbecillo cohibita per equum

equum ab Antho ſuperatum 1.10
Feruor in principijs per Aſinum Maurufium 7.9
Feſtinandum lente per Delphinũ anchora implicatum 8.37
Fidei lumen hominibus dæmon inuidet 6.25
Fidei amiſſio periculoſa per ſimias ad viſcum cæcutientes 7.104
Fides per Echinum marinum 8.44. & per Sepiam ad ſaxum 8.83
Fiducia vana per perdicem ad caſſes 6.91
Filij regum præſidia per ſolis virgas 1.10
Filij parentum negligentiæ vltores per coruos 6.49
Finis bonis per Pauonis fluuiatilem caudam 8.61
Fœdus firmum & ſtabile per Phocenſium iuſiurandum 3.54
Fori moleſtia 12.70
Formoſus, abſonus, & indoctus per auem Caſpiam 6.32
Fortis mollium contemptor 12.36
Fortitudo per Milonem 3.43 & per Tygrim 1.27. & per adipem Elephantis 7.31. & per Pulegium 10.66 & per Alectoriam 11.18. & per Martichoram 7.79. & per Asbeſton Lucernam 12.9.& per clauam Leoni inſidentem 12.15
Fortitudo ex aduerſis per equos 7.53
Fortitudinis comes ſapientia per clypeum Herculis aureum in templo ſapientum 12.16
Fortuna nuſquam perpetua per principum fortunam auream, ſed mutatoriam 2.27
Fortuna in melius mutata per cupreſſum Veſpaſiani 10.29
Fortuna cauponatur vitam 2.28
Fortuna artem iuat per cicadam Eunomij 9.22
Fortuna commutabilis per fortunam Seueri 2.29
Fortunæ lubricum ex Sen. 2.20 & ex Tacito 2.27
Fortunæ inconſtantia 2.29
Fortunæ obſequium periculoſum 2.30
Fortunatus per Seruium Tullum fortunæ pullum 2.30
Fraus peruerſa per baculum Tauromini enſis Trapeſitæ 12.11
Fulmen mittendum non eſt ſine conſilio 1.18
Furto & iniuria abſtinendam per Arotanum 8.17

G.

Galliæ regis fauor in Muſas per Aquilam albam Pythagoræ 6.23
Garrulitas per porticum heptaphonon 12.45
Gallorum rex per gallum Leonis & baſiliſci timorem 6.57
Generoſarum mentium celſitudo & quies in virtute per Ibidis nidum in palmis 6.68
Generoſitas per Philippi venationem 4.56
Gloria cauſa laboris eſt 1.30
Gloria ex labore per Amphiarai telum 12.3
Gloria de peccatis 2.87
Gloria dulcis per laurum Cyzici 10.42
Gloria Deo tribuenda per Agaſicli Tripum 3.9
Gloriæ vanæ fuga per malum Punicam & vitem frugifera radice 18.50. & per clypeum Laconis muſciferum 12.17
Gloria poſt fatum per arachionis

onis cadauer 3. 15. & per Citharam herbam 10.26
Gloria vana ſpoliat virtutes, per apum direptionem per fumum 9.7
Gloria fortium per Orphei ſudorem 3.49
Gloria terrarum vilis 4.11
Gloria vana capti per anguillas Padi 8. 12
Gloria, vana per Venerem Cnidiam 2.82. & per Clyti Amorgum 4. 52. & per Pſaphona. 4. 62. & per triumphum Caligulæ 4. 75
Grammatici & pœtæ per Fabulinum Deum 2.25
Gratia relata per equum Lenæi 7. 51. & per Ciconiam Tarentinam 6.40. & per beſtiolam Gontrani regis 9.20
Gratia inuentoribus relata per aſinum Nauplienſium 7.10
Gratia relata præter ſpem per lupum Venetum 7.75
Gratiæ diuinæ auxilium per piſcem Lunam 8.5
Gratiæ valent obliuione & memoria per fontem obliuionis & memoriæ ad Orchomenon 1.51
Gratiæ & leporis efficacia per Apellis venuſtatem 3.14
Gratiarum actio per fontinalia 5.37
Gratus animus morte fortior per Delphines Cœrani 8.38
Gratus diſcipuli animus erga præceptorem 12.50
Gula capta per Purpuram 8.73
Gula laſſatur, non ſatiatur per Cantibarida 4.20
Gula ignauiæ genitrix per Tigres Braſilias 7.111
Gula lethifera per Eicadaſtem pugnantem in placentas 4.31
Gula per Phyſalum 8. 64. & per Gulonem 7.56. & per Charadrium 6.39. & per aſinum marinum 8.18
Gulæ trumphus per Antonij antrum Bacchicum 4.8
Gulæ improbitas per Caligulæ templum 4.18
Gulæ deteſtatio per Ægyptiorum funerationem 5.2
Gulæ & ebrietatis germina 5.72
Gulæ ſymbolum per Morſicem 6.69
Gulo animal 6.39
Guloſi cadauera collotenus 4.57
Guloſi arboreſcentes 4.57

H

HÆreſis per noctuam 6.79
Hæretica prauitas per Hyænam 7.59. & per Præſterem 9.54
Hæretici per Tamendoas 7.108
Hæreticorum exequiæ per Albanorum mortuos 5.11
Hæreticus conuiciator per Sepiam 8.81
Hæreticus deprauator per Procruſtem 4.60
Hæreticus egregijs alicuius ſcriptis coërcitus per Crocodilum Ibidis penna retardatum 8.31
Hæreticus ſeductor per Dipſadem 9.27
Hæreticus cum Drynade 9.36. & per Myoxum 9.45
Helluones nocturni ieiunijque ſimulatores per anguillæ ſobrietatem 8.14
Helluonis omnia in ventre 1.17
Helluonum typus per Apicium 4.9
Heracleon hæreticus per Sepam anguem 9.69
Hominis miſeriæ 3.1
Hominis definitio 3.1
Homo ad imaginem Dei creatus per

per Phidiæ Mineruam 8.55
Homo voluptuarius & animalis per Conchæ ſenſum 8.29
Homo deus terrenus 3.1
Homo omne animal 11.1
Honor ab humili loco per Glaucum victorem ab aratro 3.35
Honor clariſſimorum virorum per Theagenem 3.62
Honor indignis conceſſus per Anaxenorem in Iouis purpura 4.5
Honor per vicarium per equam Phidolæ 7.49
Honor fortium ſenum per Aiacem Elephantum 7.32
Honor viuorum vel ſolis orientis adoratio per aras Ciſſiorum.12.5
Honoris cupiditas per Elephanti litteras 7.40
Honoris humani lubrica viciſſitudo per matulam Demetrij 4.24
Honoris humani fragilitas per Ænetum Quinquertionem 4.6
Honorum prehenſatio per papilionum venationem 9.51
Hoſpitalitas non violanda per Aſpidem Ægyptiam 9.16
Hoſtium cognitio ad victoriam neceſſaria per Polypercontis ſtratagema 3.56. & per Bremum 3.57
Humilitas & memoria ſuæ conditionis per Mogoris regis magiſtratum 3.47
Humilitas vitæ per ſerpentem in rima vetuſtatem exuentem 4.9
Humilitas ianua gloriæ per Corinthiorum ritum in creando duce 5.31
Humilitas per Ichneumonem 9.19. & per arbores Indiæ 10.13. & per Cynosbatum 10 30. & per Cannam 6.91. & per Rubi Apologum 10. 70. & per vſum latentem 7. 117. & per piſciculum maris Indici & per Baaram 8.6. & per Alces vngulam 7.3. & per Chryſopraſium 11.30
Humilitas pœnitentiæ ſalutaris per muſcas in cinere 9.41
Humilium perſonarum prouectio ad honores per Scopas florentes 10.71
Hypocriſis 12 30 per Æginetarum ſepulcrum 5.11. & per Æthiopum cadauera 5. 9. & per M. Ant. 4.44

I.

IEiunium per ſaliuam hominis ieiuni ſalutiferam 3. 7. & per Amianton 11. 19.
Ignauiæ ſymbolum per leporem dono datum 7.73
Ignorantia & cæcitas improborum per Iberos Nyctoblepas 5.44
Ignorantia ſui per Harpaſtem Senecæ 4.38
Ignorantiæ & excuſationis vitiorum Apologus 3.71
Ignoſcendum eſſe per Moſis abbatis prudens factum 3.46
Illiberalitas erga Deum per barbarorum morem 5.23
Illices auiculæ Deorum linguæ 1.6
Illuſtrium virorum nomen per oculum Leonis 7.72
Imitatio recta per Eupompi dictum 3.34
Imitatio periculoſa per Simiam nutricem 7.100
Imitatio illuſtrium auctorum per luſcinias Orphei 6. 72. & per Picam 6.94
Immortalitas per arborem Vpſalæ 10. 12

Imperatoris virtutes per Onychem Fabij cunctatoris 11.47
Imperij Symbolum 11.6
Imperij optima gubernatio per Calani corium 3.23
Imperij maris ſymbolum per piſcem 8.1
Imperij ſuſtentatio per Milonem Lycæi columnam ſuſtinentem 3.44
Imperatoria imago non violanda 5.46
Impietas per Angylos 5.15. & per Iunonis cinericiam aram 2.38. & per Iouem Arietinum 2.39. & per Cauniorum Theomachiam 5.25. & per Æthiopes ſolem Orientem deteſtantes 5.8.
Impiorum & fornicariorum mos 1.26
Impoſtor per Alitem venatorem 6.7.
Improbi terrentes probos per Draconem 9.28
Improbi meticuloſi per Artemona 4.10
Improbi ſuauitate orationis efferati per Tigridem ad tympana 7.112
Improbi alumni in improbo cœtu per piſcem Luſiæ 8.4
Improbi à ſacris eliminandi per muſcas in Olympijs nullas 9.42
Improbitas per Typhonis imaginem 2.78. & per Rubetas ranas 9.59
Improbitas affectatrix virtutis 4.29
Improbitas lucifuga per Smindyridem 4.66
Improbitatis regnum per Epheſiorum edictum 5.34
Improbitas per Martichoram 7.78
Improborum bruta felicitas cum Diniæ cœlo terreno 1.7
Improborum vindex per Iouem Muſcarum abactorem 2.24
Improborum vita ruina communis per Salamandræ ortum 9.6
Incarnatio per Elephantum ad aſpectum Virginis miteſcenten 7.30. & per vnionem ex aqua & fulgure 11.6.
In copia Inopia 12.3
Inconſtantia improba per Hyænam 7.6
Inconſtantia per equos Celtiberorum 7.52. & per Architæ columbam 12.8. & per Tarandum 7.11 & per Lunam 1.14 & per Elephantum caduco trunco inni[-]um 7.34. & per Aquitanoru[m] Imperium 5.
Inconſtantia mendax per Picę v[o]cem 6.
Inconſtantia ſuperſtitionis 5. per Septentrionalium Ethnic[o]rum morem 5.
Inconſtantia praua per lacu[m] Troglodytarum 1.
Inconſtantia fœlicitatis huma[næ] 12.48
Inconſtantia morum, & anim[o]rum per Midæ aram 2
Incorruptionis typus per Cher[...]tem 11.27. & cor German[i] incombuſtum 1.73. & per Ap[ol]loniatarum regionem ibide[m]
Increatæ ſapientiæ honor & gl[o]ria per lychnopopœiam 5
Indocilitas per Draconem ma[...]num 8.
Indocti cathedris indigni per c[...]nices procul à Partheno[...] 6.45
Indocti elingues per cicadas R[he]ginas & Locras 9
Indoctus & vitioſus per Onoc[en]tauri

taurum 7.88
ndoctus per anſerem lauro inimicum 6.8
ndoles generoſa per leonum catulos 7.65
ndoles bona 7.113
ndoles improba per Crocodili catulum 8.33
nfirma mundi domant fortia per murum Chelidonium 6.66
nfrequentia diſcipulorum caſtigata per Aſini Epei tributum 7.15
ngenio bene vtendum per Neronis piſcationem 4.52
ngenium locis accommodandum per equos Celtiberorum 7.52
ngeniorum diſcretio per Struthionis oua 6.104
ngenium præcox per pullos perdicum 6.93
ngratitudo erga ampliſſimos viros per platanum Themiſtoclis 10.62
ngratus animus per coruum marinum 6.47
nimicis non facile credendum per Eumenem 3.33
nimicitia lethalis per Scorpium & Crocodilum 9.63
nimicitias æternas eſſe non debere per trophæum Thebanorum reprehenſum 4.76
nitia ſpecioſa, finis contemptus per Neronis Aſturconem 7.16
nnocentia per auem 6.33. & per Capitonem piſcem 8.26
nnocentium oppreſſio parit conſcientiæ ſtimulos per luſciniam epulonem ſuum diſcruciantem 6.70
nſtitutio bona per pecora Indiæ melleo ſucco ſaginata 7.94
Inſtitutio bona & mala per Ceronem, & Melanem 1.36
Inſtitutio generoſorum adoleſcentium per leonis educationem 7.67
Inuidi doctis inimici per coruos Delphicæ Mineruæ 9.51
Inuidia virtuti comes, per palmam ranis obſeſſam 10.56
Inuidia per Matreæ belluam 7.80. & per Polypum 8.69. & per Sirenes 8.84 & per Stellionem 9.70
Inuidiæ pœna per Theagenem 3.65
Inuidus ſuis telis oppreſſus per Baſiliſcum ad ſpeculum morientem 9.19
Inuocatio Dei in actionibus per Spartanorum Senatorum morem 3.79
Inutilis ſibi, alijs vtilis per capricum 10.23
Iob fons Idumeæ 12.46
Ira laceſſita per Muræuam 8.51
Ira ratione cohibenda 12.22
Iracundus per Callionymum 8.24
Iudex diſſolutus per Caligulam pro Baccho ornatum iura reddentem 4.15
Iudex indoctus per aſinum Pictorienſem 7.117
Iudex nummarius per leonem captiuum à lepore 2.43
Iudex ſurdus per Cretenſem Iouem 3.42
Iudicandum ex æquo per Bacchyrim 5.12
Iudicij diuini terror per Methodij picturam 3.42
Iudiciorum æquitas per veritatem Sapphirinam Ægyptiorum. 11.55
Iudiciorum circumſpectio per Athen-

Athenienſium iudicium cruenta ſubſellia 5.30
Iuſtitia 12.23
Iuſtitia Dei conſilio regitur per Iouem conſiliarium 2.41
Iuſtitia iudex improborum per locuſtas Cyrenicas 9.84
Iuſtitia per iudicum imagines ſine manibus 5.50 & per formoſam, alteram fædam trahentem 2.61. & per iuſtitiæ nummum 2.48 & per Iunonem Monetam 2.37. & per Euphratem 2.27. & per cælum fori Babylonici 1.6
Iuſtitia per Thermutim 9.73
Iuſtitiæ cultrix regio, per Cretam noctuarum expultricem 1.74
Iuſtitiæ diuinitas per Democriti deos pœnam & beneficium 2.2
Iuſtorum merita ex Clem. Alex. per Athletam 3.18

L.

Labor ante fructum bonorum per Arianum ſponſum 5.19 & per Balcoricorum fructus 5.22. & per Sauromatarum virgines 5.73
Labor ante otium per Cyriagrum 3.27
Labor in minimis per lapidem in quo caſus Phaetontis expreſſus erat 11.8
Labor certa menſura definitus per ſuſidas boues 7.17
Labor per Araneum 9.14
Labor & ſtudium per Pelecanum inter conchas 6.88
Labor dat ingenium 2.70
Labores alieni non vſurpandi per corollas Hipponeas 5.43
Labor irritus per Pelecanum ad ignem 6.19
Laboris perpetui typus per Cœ 1.4
Laborum alienorum raptor Plataleam
Lacrymæ vtiles
Lætitia intempeſtiua
Lapis pietatis
Laus apta per Alexandrum L pi
Leges omnium communes p bericarum Zonas
Legibus nulla melior harm per leges Muſicæ Cretenſ 5.32
Leuitas in ſubditos per Baſili 10.21
Liberalitas conſecrata per Ser onem
Liberalitas per Lucrium
Liberalitas ficta per Dionyſi lumbas
Liberalitas ſera per fontem briæ
Liberorum neglectus per Stru ocameli oua. 6.106. & per leagrida
Libertas potior delicijs
Libertas virtutis per Dar lapi 11.31
Libri obſcœni in guſtu habent nenum
Libri pernicioſi per Draco mala gramina
Libri hæretici per coccum a tum rete draconibus Ind 9.35.
Lingua coercenda per anſeres ri montis
Lingua maledica per Scorpi caudam
Linguæ caſtigatio apud P 2.12
Linguæ moderatio per eleph linguam
Linguarum variarum inter

per draconis cor comedentem 9.32
Literæ cicurant feritatem per elephantum ad Muſicam 7.41
Literæ humaniores ſacris deſeruiunt per Sirenes ſpoliatos 2.76
Literæ ſacræ per arborem Muſam 10.10
Literæ manſuetiores per Adonidis templum leones manſuefaciens 2.5
Literæ vtiles per pharmacum Teleſillæ 3.64
Literarum fructus per Heliconis fertilitatem 1.69
Literarum honos per Euphemem Muſarum nutricem 2.24
Literarum protectio per Milonem lycæi columnam ſuſtinentem 3.44
Literarum ſacrarum honor per Pheneatarum petroma 5.63
Literarum tutor per Herculem Muſagetem 2.31
Literarum ſtudia per oraculum Trophonij 2.78
Literarum ſacrarum difficultas per Sphinges Ægyptias 7.107
Loci mutatio vtilis per malum Perſicum 10.49
Luſciniæ cor ad eloquentiam 9.32
Luxuria ad periculum cæca per Coturnicem ad ſpeculum 6.53
Luxuria per Venerem Corinthiorum 2.83. & per Polypum 8.68. & per Lipariam 11.42
Luxuria virtutis inimica per vulturem ad odores 6.109
Luxuria nota peſſima per pluuiã ſanguineam 1.26
Luxuriæ pœna & caſtitatis typus per leucophyllum 10.45
Luxuriæ odium per Perſarum morem de ſubulcis abigendis 5.60. & per Scorti animalis conſecrationem 7.97
Luxurioſus per Pompilum 8.72
Luxus per Salmacida 1.54

M.

Magiſtratuum ignauia caſtigata 5.62
Magna ab infimis fugata per muſcas Traiani 9.43
Magnanimitas per Perſeam 10.59
Maieſtatis regiæ ſymbolum per fulmen Mithridatis adurans 1.19
Mala toleranda ſunt cum emendari non poſſunt per Echinum Laconis 8.43
Maledicus per Veſpæ venenatum aculeum 9.75
Malum neceſſarium per Euthydemum 4.33
Malum retortum in caput auctoris per Megarenſium leones 7.70
Manſueti amabiles mores per Adonidem piſcem 8.9
Manſuetudo per Solis ſacrum 1.11
Maria Virgo à peccati noxa immunis per vitrum ab Hydragyro intactum 11.63
Maria Virgo per fontem Brielij 1.35. & per Iaſpidem 11.40. & per Opalum 11.48. per oliuam Pygmalionis 11.4. & per oliuam Byſantinam 10.51. & per Hexacontalithon 11.37. & per menſã S. Sophiæ 11.1
Mariæ fauor per fontem Virginis balſamum vegetantem 1.65. & per thymum Atticum vernans in afflatu maris 10.77
Mariæ Virginis partus per Sapphirũ carbunculi parentem 11.53
Mariti impij per Cambletem 4.19
Martyres per arborem 10.5
Martyrum ſanguis per Oſtrei ſaniem in Margaritam 8.7
Matrum indulgentia per Cerig-

 num

num catulos 7.27
Medicina per fontē Æſculapij 1 28
Medicus per Æſculapij imaginem 2.6
Mendaces & ſimulatores per vocem locuſtarum 9.49
Meditatio rerum & doctrinæ per Plataleam 6.98
Memoria beneficiorum Dei 12.55
Mens antea generoſa à voluptate compreſſa per accipitrem ab Ardea ſuperatum 6.1
Mentis excelſæ generoſitas ſupra omnem rerum humanarū ſpeciem erecta per aquilam Imperatoriam aureæ pyræ inſidentem 6.20
Mens Deum contemplans, vel fama per Abaridis ſagittam 12.49
Milites ignaui per Theuditē 8.88
Moderatio optima per Gallum fluuium 4.42
Modeſtia diſcentium per Brachmanum auditorium 5.24
Mœcenatum fauor in Poetas per Zephyrum ad olores 1.25
Mollitia per Sagarim Mariadymum 4.64
Monachus diſſolutus per mullum gregalem 8.500
Monarchia per Aquilæ pullum vnum 6.16
Monumentum infame per Ambraciotarum aſinum 7.6
in Mora periculum per Echini partum 7.48
Moriendum quotidie per Pacuuij funerationem 4.54
Mors bonorum per Semendam 6.103
Mors ex luxuria per Scari capturam 8.79
Mors improborum per riſum ex Phalang[illegible]s 9.52
Mortis contemptus per Calamum 3.23
Mortis imperium per Iuſtiniani ſtragulam 3.39
Mortis memoria per cœnam Domitiani funebrem 3.31. & per ſceletum Ægyptiorum 5.3. & per oſſa mortuorum pro nummis 12.38
Mortis memoria ſalutifera per cupreſſum blattas non ſuſtinentem 10.28
Mortuorum honores per apes Oneſili 3 48
Mulier caſta per Venerem Phidiæ 2.85
Mulier impudica per Venerem Scopæ 2.86
Mulier prodiga per Aſellam Ocni 7.5
Mulierum imbecillitas per cuculum Iunonis 6.54
Mūdi hyeroglyphicum per ſimulacrum ἀνθρωποειδὲς 1.1
Mundi ſtatus Ethica pictura 1.3
Mundus Dei imago 1.1
Mundus Dei canticum 1.2
Mundus per Aſphalitem 1.33
Mundus per Sidem 1.58
Mundus ſpeculum beneficentiæ Diuinæ per Phengitem ſeu porticum Domitiani 11.50
Muſa arbor 10.8
Muſæ ad belli metum conticeſcūt per draconem aues compeſcentem 9.28
Muſarum gratia per Comatem 3.26
Muſarum quies per Oliuam Cicadæ 9.28
Muſcæ arrogantia apud Phædrum 6.56
Muſica importuna per Thuſcas tibias in ſupplicijs 5.84
Mutuum auxilium per Anthiæ & Scari ſocietatem 8.16

Natalis

N.

NAtalis Chriſti typus per Ægyptiorum Sairei 5.6
Nemeſis ad pedes 7.35
Ne quid nimis per Gallum fluuium 1.42
Nobilitas inanis per Pinnoteras 8.66
Nobilitas vera virtus per Spartanorum lanceam 5.78
Noſſe ſe ipſum 4.38
Non libri ſed ingenium 12.32
Nouitas ingrata per Ptolomæi nigrum Camelum 4.63
Nouandum nihil 12.33
Nouitatis odium per Cnidiorum oraculum 5.30
Nuncij bonorum per miluos nūcios veris adoratos 6.75

O.

OBedientia per oues Erycinæ Veneris 7.89
Obſcœnitas verborum fugiēda per Democharim 4.25
Occaſione vtendum per Philippi placentam 3.53
Oculi benigni per Struthionum aſpectum 6.105
Odium immortale per Pantheræ & Hyænæ odium 7.93
Odium exterorum per ſerpentes Meſopetamiæ 9.2
Opera irrita per Ætnæum venatorem 5.5
Operum efficacitas per hominis manum Deo dicatam 3.6
Opinio hominum multum facit ad æſtimationem rerum per Phrynes acumen 3.55
Opinionis vis per Abydenū ſtultum 4.1. & per Tygrim vitreo ſpeculo deluſam 7.114
Opulentia per pluuiam auream 1.26
Opus doctrinæ adiungendū 7.28
Opus immortalitate dignū 12.41
Opus tardum ſed magnum per elephanti partum 7.43
Oratio index animi per piſces Andocidis 8.2
Oratio infantium efficax per pſittacum Baſilij 6.99
Oratio vana per ſerta Corollariarum 10.72
Orator parum vehemens per Timothei tempeſtatem 4.73
Ordo præpoſterus per Meropem 6.74
Oſores improbi virtutis per Æthiopes Solem orientem deteſtantes 5.8
Oſtenratorum vanitas per Larum 6.69
Ouum mundus viſibilis ex Euſebio 1.1

P.

PAraſiti per Pedunculos 8.62
Parcendum ſupplici per aprū Teuthrantis 7.4
Parentum amans per Indum parentum cineres in proprio capite ſepelientem 3.38
Parentum honor per Piſidas 5.64
Parte ſui meliore latet 12.42
Parua non eſſe contemnenda per Analecta Deorum colligenda 2.4
Paruorum laus 11.8
Parua principia magnarum rerū 12.62
Paruus hoſtis non contemnendus per Attilum à Clupea 8.21
Paſſio Chriſti terror dæmonis per leonem ad crucem ſtratum 7.66. per Thamurem, vide Chriſtus 9.72
Paſtor fidus & diligens honore digniſſimus per canem Æſculapij 7.26

Paſtorum vigilantia per Euenium 4.35 & per pſittacos 6.101
Patiens vir cœlo ſimilis 10.51
Patientia inuicta per aquam Stygis mortiferæ, ſolum aſini Scythici cornu non lædentem 1 62
Patientia fortium per ſimias Pardali inſultantes 7.102
Patientia 10.51
Patientia leuius fit malum per lapidem fatuarum 11.10
Patroni diſerti vox pro iuſtitia & innocentia tuba eſt argentea 11. 24
Paupertas dura, ſed bona nutrix 6 2
Paupertatis comes eſt induſtria per aram paupertatis & induſtriæ 2.70
Pax bonorum omnium mater, per Plutum in gremio Irenes 2.71
Pax exempta per lupum Mæotidis paludis 7.76
Peccata curioſè obſeruare ſua negligere per oculos Lamiæ 2.49
Peccatorum ſtupor per piſces glaciales 8 3. & per papauer ſaxiferum 8.3
Pecuniæ vis per Crumenigeros deos 2.1
Periculum ab infimo per mures Megarenſium 7.86. & per Culices leonem 9 25
Perſecutio, vide aduerſa, & virtus in aduerſis
Perſeuerantia 6.59. & 7 9
Perſpicacitas per leonem 7.62
Petrus pœnitens per fontem Solis 2.61
Philoſophia Nepenthes & lapis πανσίλιπ☉ ibid.
Philoſophia vitijs medetur per muſicam, aranearum apularũ remedium 9. 11. & per aquam Ciceronianam 1.37
Philoſophia verboſa per Tiliam 10. 78
Pietas quæ Dei contemplatione alitur per Lunam creſcentem ortus ſpectantem 1.15
Pietas in parentes per Ætnæos fratres 3 8
Pietas erga Deum per Alexandri thus 3.11
Pietas vera litans animo per Perſarum ſacrificium 5.62
Pietas in parentes per Aſturẽ 6.28
Pietas ab ipſo vitæ exordio per Tygrim naſcentem 7.113
Pietas per aues Diomedas 6.34. & per Lupinum 10.48. & per populum albam ad vſum ſacrorũ 10 65. & per Hyacinthum 1.38
Pigritia inops 4.66
Pigritia per Glottida 6.59. & per pigritiam animal 7.96
Pigritiæ fuga per Aſteriam 6.6
Pij animi typus per leonem 7.62
Planus per ranam piſcatricẽ 8 75
Pœnitentia per Anoſtum 1.72. & per Elephanti gemitum 7.37. & per Iridis fructum 10.41. & per Elephantorum oleam 7. 37. & per Pauonis linum 6. 85
Pœnitentia fera per Elephantos Ptolomæi 7.45
Pœnitentiæ ſymbolum per fontẽ Siculum 1 57
Pœnitentiæ vires ibid.
Pœnitentiæ magiſtra natura 1.22
Poetæ per Fabulinum Deum 2. 25
Poetæ obſcœni typus per Sotadem 4.67
Pontificum & Prælatorum ſapientia per Sapphirum Moſis viſioſione inciſam 11.52
Populi inconſtantia 12.27
Potentes & gratioſi per Erici pileum ventoſum 4 34

Potentia moderata per Momi Taurum 2.58
Potentiorum cultus per Ioues Spartanos 2.36
Poteſtas empta virtute per pomũ Henrici aureum 11.6
Poteſtas ad imum demiſſa 12.66
Poteſtatis ſuperioris rigor per pluuiam ferream 1.26
Præceptorum in diſcipulos charitas 7.47
Prælatorum lux per gemmas rationalis 11.14
Præſidium rebus inexpugnabile per Seleuci anchoram 3.62
Primordia ſuaues per arbores melliferas 10.15
Princeps in nugis occupatus per Iouem in nubibus pingentem Centauros 2.45
Princeps manſuetus per Delphinũ 8.36
Princeps à populo oppreſſus per Draconem à formicis conſumptum 9.31
Principum dona & fauores ancipites per Gothorum morem 5.39
Procraſtinator per Aceſſæum 4.2
Prodiga mulier per aſellam Ocni 7.5
Procemium ex labore per Gothorum regalem menſam 5.40
Profanis quomodo vtendum per coronam Dauidis ex auro Molochi 12.18
Promiſſis leuibus abſtinendum per ficum 10.32
Promiſſum irritum per Ætitem & Gaſidanem 11.17
Pronuntiatio 12.20
Proſpera aduerſis turbata per excœtum 8.45
Proſperitas periculoſa per teſtudinem marinam 8.87
Protector per Seleuci anchorã 3.26
Prouidentia per ſtellam Pertinacis 1.16. & per Echinum 7.47. & per Araneas 9.10
Prouidentia Dei per Iouem Centumpedam, & Tigillum 2.42
Prouocatio ad alium iudicem nõ debet eſſe temeraria per thuriferæ regionis iudicia 5.83
Prudentia vigil per Vranoſcopum 8.90
Prudentia per gruem cum lapillo 6.61. & per Pagurum 8.58. & per Gangem 1.27. & per Cancrum 2.85. & per Echinum marinum 8.44
Prudentia in ſermone per Chelonitem 11.26. & per Hyæniã 11.39
Pueri leniter tractandi per Camelum 7.19
Pueri tres cum Amianto 11.19
Pueri molliter nutriti per Cerigonum catulos 7.27
Pudicitia ſubuerſa per palmæ ſubuerſionem 10.58
Pudicitiæ pulchritudo 7.29
Pudicitiæ honor per Leucoion 10.44
Pulchritudo per Chryſelectrum 12.29
Puritas per Ægyptiorum victimã 5.7. & per Sardonychem ad ceram 11.56
Puritas intacta per Ophiogenen, ſeu Hexagonen inter ſerpentes illæſum 9.50. & per Pyragnum ex Methodio 10.67
Puritas ſtudioſorum per equites à balneo 5.34

R.

Rapacitas per larum 6.69. & per Morficem ibid.
Rapina ſeu pauperum oppreſſio per Caprimulgos 6.38
Rationis ductus per Balænam cũ Muſculo 8.23

Regio cauponis addicta per vrbem Maroneam 12.75
Regulæ omnium communes per Ibericarum Zonas 5.45
Regis virtutes per tabulas Theodoſij 12.60
Regum infantium auſpicia per muros Sardiorum 5.71
Regum ſanctitas per Aſpides Ægyptias 9.17
Regum potentia per Aſphodelum 10.18
Regum veneratio per Panœborũ reges 5.58
Regum exempla per Selenitẽ 11.58
Regum vigilantia & potentia per Oſiridis imaginem 2.68
Religio per Apuſcidamum 1.31. & per Aſtoicem 8.20. & per montem Lycæum expertem vmbrarum 1.70
Religio maiorum ſeruanda per Megarenſium comitia ad plures 5.52
Religioſa militia per vrbem Machimon 12.74
Religionis Chriſtianæ vis & manſuetudo per Iunonis Argiuæ, & Ætolicæ Dianæ lucos feras mãſuefacientes 1.78. & per vrbem Euſebem 12.73
Religio vna, reliquæ ſpectra per Selenem 4.65
Religionis prætextus 12.64
Religioſi 11.6
Renouatio vitæ per Aquilæ iuuentutem ex Sadaia 6.14
Res aut perſona magni momenti 12.37
Rerum anſæ variæ 12.19
Reſurrectio bonorum per Semendam 6.103
Reſurrectionis typus per Berneeas 6.37. & per Alphoram 8.11
Rex iuſtus & bellicoſus 12.24
Rex benignus per Nilum 1.50
Regia maieſtas liberalitate ſuſtinetur 12.65
Rex bonus per Serapidis idolum 2.75
Rex vigilans per Leonem Hermię 7.69
Robur additum calliditati per Aquilæ oua in pelle Vulpina 6.13

S.

Sabbatis quieſcendum per Sabbatium fluuium iconem Sabbatinæ quietis 1.53
Sacerdotibus arma tractare periculoſum per Themelis nobile exemplum 4.69
Sacerdotium & regnum per arbores Solis & Lunæ 10.17
Sacerdotum & religioſorum exempla per Siclos ſanctuarij 11.69
Sacerdotũ caſtitas per Arabiæ ſacros 5.17. & per Dialis religiones 5.33
Sacramentorum vis per Dodecatheon 10.31
Sacrarum literarũ ſenſus cognoſcere non eſt omnium 1.63
Sacra Scriptura per Rhododaphnẽ 10.68
à Sacris auſpicandum 5.70
Saltatio exitialis per Paſtinacæ ſatum 8.60
Saltationis mala 6.103
Salus carior forma per caluam Venerem 2.81
Salus damno leuiori empta per Orcynum 8.55
Salus ex victima per Gallum Methonenſem vites ſuo cruore expiantem 6.58
Salus creſcens de vulnere per Pelecanum 6.87

Sancti per Ciconias 6.41
Sanctitas humilis per aſinum Tiberij radios emittentem 7.3
Sanctitas intaminata per ſimulachra intacta 12.52
Sanctitas per aram puram 12.4
Sanctitas intacta 12.71
Sanctorum vita per palmam 10.53
Sapiens per Achatem Pyrrhi 11.16
Sapientia cœleſtis per ignem Mithræ, præuium regum 1.22. & per Mineruam Saitanam 2.56
Sapientia permotionum domitrix per Androdamantem 11.22
Sapientia fortiſſima rerum per Antiochi nummum 2.73
Sapientia per hominis cor 3.3. & per noctuæ ouum 6.81. & per Lychnidem 11.43. & per annulum Salomonis 11.67
Sapientia vana pietatem lædens per noctuam ouis Ciconiæ incubantem 6.80
Sapientiæ vana ſupellex ex Prud. ibid.
Sat citò ſi ſat benè per arborem Indicam 10.8
Scientia bene vtendum per ignem flaminis Dialis 1.23. & per Themiſtoclis iudicium 3.68
Scientiæ vſus per Pithoegia 5.65
Scientia ſimulata per citharœdum piſcem 7.28
Scientia non occultanda per Themiſtoclis hydrophoram 3.63
Scriptores infauſti per araneas Thebanorum 9.12
Scriptura ſacra confertur cum Silenis Alcibiadis 12.54. & cum Tabulis Timantis 12.61
Scrutator maieſtatis oppreſſus per Zoroaſtrem ab aſtris incenſum 4.78
Scurrarum amor per Simiæ Indicæ dentem adoratum 7.10
Securitati malè creditur per Melanuri cautionem 8.49
Senectus honorabilis per Aſturem 6.28
Senex emeritus per Athenienſem mulum 7.83
Seueritas vtilis per Cyri tibicinem 3.28. & per Veſpam in aceto 9.74
Seueritas nimia per Murænæ acetum 8.52
Seueritas mixta ſuauitati per Suadam & violentiam Themiſtoclis 2.77
Seueritas moderata per Aquilæ fel 6.12
Silentij religio per Angeronã 2.12
Simplicitas ſimulata per Aquam herbam 10.1
Simulatio virtutis per miſericordiæ aram in gladiatorum ſpectaculis 2.62
Simulatio improba ſimplicitatis per Myrmicoleonta 9.56
Sobrietas coacta per Sauromatarum abſtinentiam 5.72
Societas imparium per Aquilæ pennas 6.19
Societas duorum per Alphœſtas 8.10
Societas infida per Glottida 6.59
Soli natalis odium per Æneani patriam & nouercam 5.14
Solis orientis adoratio per Marcelli ſtatuam 4.43
Solis amor per Heliodromum 6.64
Solitarius per Cyanum auem 6.55
Solitarius gloriam fugiens per Cygnum 6.56
Solitudinis amor per Aſtoirẽ 8.20
Somnus vtilis ſtudioſis 2.68
Somnus omniũ domitor per Epidotem Leonẽ calcantem 2.22

Sophi-

Sophiſtæ per Tamendoas 7.108
Species externa corporis fallax per aſinum Saracororum 7.2
Spes præter ſpem 12.40
Spes fruſtrata 6.17. & per Latonam Deliacam 2.55
Spiritus ſancti inſpiratio per vultures vento fœtos 6.110
Spiritus S fons & ignis per Goniam petram aquam & ignem fundentem 11.36
Studia in paupertate per Acanthida in ſpinis 6.2
Studium indefeſſum per aſinum Ammonij 7.7
Stultus vt Luna mutabitur 114
Superbia per Perdicem ad caſſes 6.91. & per Clyti Amorgum 4.32. & per Lyſimachum haſta cœlum ferientem 4.42. & per Bupreſtem 9 21
Superbia contumelioſa per Parthorum regis menſam 5.59
Superbia punita per Nemeſim Marathoniam 2.46

T.

TAlio per Elephanti hordeum 7.38
Temeritas per Polydamanta ſaxi ruinam excipientem 4 59
Temperan[illegible]a per Nilum 1.27 & per Caprificum 10.22
Templorum religio 12.21
Templum Dei pius animus 6.34
Tempus maturitatem affert per arborem Ægyptiam 10.8
Terrena cum diuinis copulata per annulum Helenæ, ſeu Aſteritem 11 65
Teſſerarum ludus dementiæ proximus 12.63
Theologiæ ſeu Philoſophiæ immenſa profunditas per lacum Polyeriti 1.52
Thraſo ignauus per myrmicoleōta 9.47. & per Thraſibulum lapidem ibid.
Traiani nummus 2.42
Trinitas per Triophthalmon 11.62
Tumultus amatores per anguillarum piſcatores 8.13
Tutela diuina ſeu crux Domini per Siſtrū Scamandrinum 10.74

V.

VAnitas rerum humanarum per Æthiopum Vas 5.4. & per arbores Sodomæ 10.16 & per hortos Tantali 10.36. & per Tumulum Sardanapali 12.68
Vanitas oſtentatorum per larum 66.9
Vanitas per Finnos ventorum vẽditores 5.36
Vanitas miſera, & inepta per pedem ligneum in aurea crepida 4.79.
Vanitas ſtulta 4.21
Vanitatum ſectator per aranearū venatorem 9.13
Veneratio ridicula per ſimiæ Indicæ dentem adoratum 7.101
Venienti occurrendum morbo per canem vomentem 7.22
Verbi Dei vis inuicta per tubam Phinees 12.67
Verbum Dei per Coriandrū 10.27
Verborū affectatio Sapientiæ inimica 12.29
Veritas & error antidota per fontes fortunarum inſularum antiſtrophos 1.47
Verus Philoſophus per arborem immortalem 10.17
Victoria per Hiſtricem Ludouici 7.71
Victoria turpis per Caligulæ pōpam 4.17
Victoria inſperata per Glaucum victo-

victorem ab aratro 3.35
Victoria illuſtris & facilis per Perſei palmam 10.55
Victoria ſine labore per Auguſti palmam 10.54
Victoria immobilis per inuolucrem Athenienſium Nicen 2.65
Victoriæ nuncij per hirundines volaterrani Cecinnæ 6.65
Vigilantia principum per Solem in Ioſue monumento 1.9
Vigilantia & ratio libidini ſubiecta per Agriophagorum & Sambrorum regem 5.10
Vigilantia per gruem 6.62. & per Delphinum ſemper ſe mouentẽ 8.39
Vilia caro vendita per aquam Dexicreontis 4.26
Vinoſi per Cylicranem 4.23
Vinum fons peccatorum 1.11
Vinum aqua diluendum per Iouem pluuium moderatorem Bacchi 2.40
Vinum immodicum fomes libidinis per Bœotiæ lacum 1.34
Vinum lac Veneris ex Athenæo 1.34
Vinum malorũ metropolis ibid.
Vinum moderatum per Bacchi aram 2.15
Vir magnanimus eſt duplex per Elephantum gemino corde 7.36
Vir ſapiens per Choſroem in cœlo 1.5
Vir bonus per imaginem Oſiridis 2.69
Virginis partus per Halcyones 6.4
Virginitas per virginem aquam 1.66. & per Myndanem 11.46. & per Smaragdum 11.60
Vir bonus per quadrangulum 12.47
Viri magni ſtantes moriuntur 1.4
Viri ſancti in mundo mundi per Pſyllos inter ſerpentes 5.66
Viri muliebres per Argiuorum βρισικὰ 5.18
Virtutum religioſarum ſymbolũ per Henrici pomum 11.6
Virtus victrix calumniæ per clauã Herculis 2.33, & per Telyphonum 10.75
Virtus ſeuera in primis poſtea facilis per Albulam 1.29
Virtus inter dura ad ſummum facilis 12.51
Virtus per Cindacullum 1.68. & per herbam viuam 10.38. & per Rorariam 10.69
Virtus initio ardua per Amygdalum 10.2
Virtus florens aduerſis per lilia inter carduos 10.47
Virtus in aduerſis per Dionyſiadẽ in aqua 11.32
Virtus vnita per Gnidem amnem 1.43
Virtus initio difficilis per fontem inſulæ ſaxoſæ 1.46
Virtus & perſecutio per Anthracitem 11.23
Virtus pudore laceſſita fit acrior per Roberti Ducis Normanniæ ſtratagema 3.58
Virtute decet non ſanguine niti per Spartanorum lanceam 5.78
Virtutes Cardinales per 4. amnes paradiſi 1.27
Virtutis acquiſitio per viam arduam per Bacchi templum 2.14
Virtutum præſidia per annulos Iarchæ 11.66
Virtutum gaudia vulnus habent & per cereum ſpinoſum 10.24 & arbores lanigeras 10.14
Vis ſapientiæ 2.5
Vita humana per Romuli manipulos 3.59

Vi[illegible]

Vita actiua & contemplatiua per Cordylum 8.30
Vita humana lætitia & dolore mixta 5.57
Vitæ aulicæ conditio per fauorem 2.25
Vitæ breuitas per muſcam ſeptennem 9.40. & per Ponti Ephemeria 9.53
Vitæ miſeriæ ſalutares per infantem matris vterum repetentem 3.1
Vitæ ſymbolum per cor 3.4
Vitia nocent auctoribus per Fabriciani Venerem 4.37
Vitia & voluptates ſpecioſis titulis ornantur per Turditanorum argentea præſepia 11.7
Vitiorum propriorum ignoratio per Cimmerios 5.28
Vitiorum ſtupor per Silarim 1.59
Vltio per Praxidicas 2.82
Vltio diuina per Atergatidis piſces 4.12
Vltio mala 4.17
Vltio diuina inſperata per Philippi Aſterem 4.55
Vltio opportuna per aquilam inter pſittacos 6.15
Vltio præſens per Elephantum mortuum draconem occidentem 7.35. & per lupum ad Squillam 7.74
Vltio potentiorum per leonem ſimiam vorantem 7.71
Vltus poſt fata per catum à pica deuorata ſtrangulatum 7.26. & per draconem necantem elephantum, & viciſſim à mortuo peremptum 9.30
Vnitas præſtans per pomum Cachi 10.63
Vnus & omnia per menſam S. Sophiæ ex omnibus metallis & gemmis conflatam 11.1
Voluptas per Abamæam aquam 1.32. & per fonticulum Gelopũ 9.8. per Scytalem ſerpentem 9.68. & per Syrtim anguipedem 9.71. & per Pantheram 7.90. & per columbas 9.3. & per Hiſpaniolam 10.6
Voluptas cauenda per caluum agrum 1.77
Voluptas hominum deceptrix per Menippi amaſiam 4.45. & per mel Heptacometarum 9.8
Voluptas damno empta per vrſum ad aluearia obtritum 7.116
Voluptas conſecrata per Phrynem Delphicam 4.58
Voluptas capiens homines per Oſtream ad vnguentum 8.56
Voluptas humana per balſama Arabiæ 10.20
Voluptas ſeu diuitiæ exitiales per pomum aureum Fenellæ 11.5
Voluptates per Neronis Copas 4.50
Voluptates humanæ per Hircaniæ mel 9.9
Voluptati non credendum 7.21
Voluptatis dominatus 6.1
Voluptatis γλυκύπικρον per Hypanim 1.48
Voluptatis tenax memoria per Pantheram Arſacoæ 7.91
Voluptatis illecebra delinitus per Crocodilum ad ſuem 8.34
Voluptuaria vita per Mycerini noctes 4.48
Voluptuarij ſordes per elephanti potum 7.44
Voluptuarij mentem habent in præſepibus 4.40
Voluptuarius per capram Indicã ad Cinnamomum 7.24. & per pneumona 8.67. & per Scarabæum 9.62

INDEX.

Votum obliquum per Dorionis votum 4.30
Vrbes magis viris illuſtrantur, quam viri vrbibus per Iouem Phidiæ,& Homeri 2.46
Vtilitas ab inimicis per Phalerij vomicam 3.51
Vulgo non placere per Hippomachi virgum 3.37
Vulgus argumentum peſſimi 3.17. item 12.53
Vulnus & ſalus per fontem Sardiniæ ſolifugæ remedium. 1.55

FINIS.